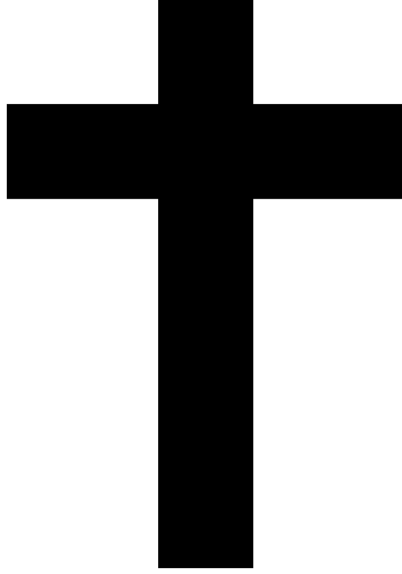

Píívyéébé ihjyu:
jetsocríjyodítýú
cáátúnuháámi

New Testament in Bora (PE:boa:Bora)

Píivýéébé ihjyu: jetsocríjyodítýú cáátúnuháámi
New Testament in Bora (PE:boa:Bora)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bora

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Boara [boa], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Bora

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

Contents

Matéó	1
Mááco	73
Róóca	116
Jóáa	187
Héécho	239
Romááno	301
1 Coríítio	327
2 Coríítio	353
Gáárata	370
Epéétsio	380
Piripéétse	389
Corotséétse	396
1 Tetseronitséétse	402
2 Tetseronitséétse	408
1 Timotéo	411
2 Timotéo	419
Tííto	424
Piremóó	427
Heeberéo	429
Tsajtiágo	449
1 Péédoro	456
2 Péédoro	464
1 Jóáa	468
2 Jóáa	475
3 Jóáa	476
Jóódaá	477
Apocaríhtsi	479

MATÉO

Matéó Jetsóodítýú cáátúnuháámi

Jetsocríjtó ihdé múnááúvu
(Rc 3.23-38)

¹ Dabíii, Aavaráaa, íjcyámútsiúvúj tsíménémúhaabéhjáa Jetsocríjtó íjcyáábé ihdé múnááúvú ílluúme:

² Diibyéhjáa Aavaráá tsímavá Itsáake. Aabéhjáa Itsáá tsímavá Jacóóboke. Aabéhjáa Jacóóbó tsímavá Jodáake tsíjtyehji íñahbémuma.

³ Aabéhjáa Jodáá tsímavá Tamáadívú Pááreé, Tsááraá, íjcyámútsikye. Aabéhjáa Pááre tsímavá Ejróoke. Aabéhjáa Ejróó tsímavá Aráake.

⁴ Aabéhjáa Aráá tsímavá Aminadáake. Aabéhjáa Aminadáá tsímavá Naatsóoke. Aabéhjáa Naatsóó tsímavá Tsamóoke.

⁵ Aabéhjáa Tsamóó tsímavá Bóóke Raáadívu. Aabéhjáa Bóo tsímavá Obéeke Róótídivu. Aabéhjáa Obéé tsímavá Itsaíkye.

⁶ Aabéhjáa Itsaíí tsímavá ávyéjuube Dabíikye. Aabéhjáa Dabíí tsímavá Tsaromóoke Oriá táabadívu.

⁷ Aabéhjáa Tsaromóó tsímavá Roboáake. Aabéhjáa Roboáá tsímavá Abiáake. Aabéhjáa Abiá tsímavá Áátsákeé.

⁸ Aabéhjáa Áátsa tsímavá Jotsapáake. Aabéhjáa Jotsapáá tsímavá Joráake. Aabéhjáa Joráá tsímavá Otsiáake.

⁹ Aabéhjáa Otsiá tsímavá Joatáake. Aabéhjáa Joatáá tsímavá Acáake. Aabéhjáa Acáá tsímavá Etsekíake.

¹⁰ Aabéhjáa Etsekíá tsímavá Manatséeke. Aabéhjáa Manatséé tsímavá Amóoke. Aabéhjáa Amóó tsímavá Jotsiáake.

¹¹ Aabéhjáa Jotsiá tsímavá Jeconíake tsíjtyehji íñahbémuma. Téjyúhjáa Babiróóniá múnáá hójtsiri méihdéejte ijraéemu.

¹² Aaméhjáa diityé hójtsí pañétú íjchívyéné boone Jeconíá tsímavá Tsaratiéeke. Aabéhjáa Tsaratiéé tsímavá Tsorobabéeke.

¹³ Aabéhjáa Tsorobabéé tsímavá Abióoke. Aabéhjáa Abióó tsímavá Eriakíikye. Aabéhjáa Eriakíí tsímavá Atsóoke.

¹⁴ Aabéhjáa Atsóó tsímavá Tsadóoke. Aabéhjáa Tsadóó tsímavá Akíikye. Aabéhjáa Akíí tsímavá Erióoke.

¹⁵ Aabéhjáa Erióó tsímavá Ereatsáake. Aabéhjáa Ereatsáá tsímavá Matáake. Aabéhjáa Matáá tsímavá Jacóóboke.

¹⁶ Aabéhjáa Jacóóbó tsímavá Jotséeke Maaríá tajíí íjcyáábeke. Aanéhjáa diille Maaríá tsímavá Jetsóoke, 'Pájtyetétsoóbe' nééiyóné 'Críjtoó' némeíbyeke.

¹⁷ Éhduméhjáa Jetsóó ihdé múnááúvu. Diibyéhjáa muurá Aavarááúvú tsímavá tsáápiíkye. Aabéhjáa dsíjívénetu dííbyé hajchíyéjuco cámaavéné éhniíñevu. Aabéhjáa idyé dsíjívénetu dííbyé hajchíyéjuco cámaavéne. Ehdúhjáa icyóhodu 'camácámá' llíyaatéhijcyámé 14-ihjyúvá Dabííúvuke ditye tsímávanévújuco. Áábeúvudítýúhjáa idyé llíyaatéhijcyámé téhdunéré 14-ijyúva. Áijyúhjáa diityéké Babiróóniá múnáa méénujcátsítyu ityáhjámeke

tsajtyé iinújuvu. Téjyútúhjáa idyé ditye líyaatéhijcyáné téhdunéré 14-ijyúvá úújeténáa Críjtoréjuco tsíimávámeíne.

Jetsocríjtoke Maaríá tsíimaváne
(Rc 2.1-7)

¹⁸ Íllúhjáa muurá teene Jetsocríjtoke tsáápille tsíimaváne: Díbyej tsíjújháa íjcyáille Maaríake Jotséé áábajáa ityáábávaki. Áronáacáhjáa dityétsíi úcújcatsítyúné ihdéré tsúúca Maaríá eevá Píívyééberéhjáa ihdyu Ípííchoj tééveri pícyoóne.

¹⁹ Aabéhjáa diibye Jotséé ímiáábé íjcyánéllii tsá ímílléturó ehdu nééllema íjcyane. Áanélliihyéhjáa íjtsámeíbyé ílluréjuco dílleke íhvéjtsóiyóné múha wáájácútúnáaaca. Aabéhjáa tsá ímíllétú míamúnáake iwáájácútsóné muhdú dille íjcyane.

²⁰ Ááneríhjáa dibye ítsámeíhijcyánáa níjkyéji múnáajpi ityúwá pañe dílbyedívú bóhówááveebe néehíi:

—Jótsej, Dabíiúvú tsíménémúhaabe u íjcyáabej, tsá muhdú u íjtsámeítyú dítyáaba íjcyáille Maaríadítyu. Tsá muurá dille éévane ímityúné íjcyatúne. Muurá ihdyu Píívyéébere Ípííchoj tééveri pícyoone éévalle. Ahdícyane ihdyu wa duucu díllekej.

²¹ Muurá tsíimáváille wájpíikye. Áábe mémei Jetsóó dibye ihyájkímuke ímityuhánetu pájtyetétsóíínéllíihye. Ehdúhjáa níjkyéji múnáajpi néé Jotséeke ityúwá pañe.

²²⁻²⁵ Ahdújucóhjáa dibye ipyééne dílleke újcujéné ihjyávu. Áállekéhjáa tsá dibye dómájcotú dille tsíimávátúné hajchóta. Aanéhjáa tsúúca dille tsíimáváábeke meménuube Jetsóodívu. Ehdúhjáa pajtyéné Píívyéébe íhjú uuballe múnáajpij tééveri íllu néhdújuco:

Wájpíikye úújétyúné badsájcaja éevaáhi. Aane tsíimáváille wájpíikye. Áábe mémei Emanoée, ‘íjcyáabe Píívyéébe méémaá’ nééiyóne.

Ehdúhjáa Píívyéébe íhjú uuballe múnáajpij tééveri néhdújuco tene pájtyene.

2

Waajácu múnaa Jetsóoke úújeténe

¹ Aanéhjáa Jodéa iinújuvu dílbyeke tsíimavámé Beréé coomívú Heróódé téené iinújí avyéjuube íjcyánáaaca. Áijyúhjáa nuhba tsáhícyánéjcutu tsaate mícúru waajácu múnaa tsááme wajtsí Jerotsaréevu.

² Aaméhjáa técoomí múnáake néehíi:

—¿Kíá diibye éhneva jodíómú avyéjuube íjcyáíbyeke tsáápille tsíimávaábe? Muurá íne nuhba tsáhícyánéjcuri muha meíjcyame máájtyumí tsúúca dibye íjcyane úubálléné mícúruwáke. Áanéllii muha metsáa dílbyeke medúúruváváme.

³ Aanéhjáa idyé téhdure Heróódé tsúúca waajácúhi. Aanéhjáa dílbyeke tsíwárejcaró pámeere teene Jerotsarée múnámájuco.

⁴ Áanélliihyéhjáa pihjúcuube pámeekéré llúuvájté avyéjytémá taúhbájú uwáábojtéke. Áámekéhjáa díllóobe kíavú diibye Pájtyetétsoobe íjcyáíbyeke ditye tsíimáváiñé némeíhijcyáne.

⁵ Áanélliihyéhjáa néémeé:

—Beréevu Jodéa iinújiri íjcyácoomívu. Íllúhjáa muurá Píívyéébe íhjú uuballe múnáajpi caatúnúhi:

⁶ Jodéá iinújiri ihtsútú coomíjí íjcyánetu tsá íatéréecóómí Beréé íjcyatúne. Muurá ámuha teene Beréé múnáa tahñéjté meíjcyámedítúyú tsaapi íjcyáá ámuhá avyéjuube ámuhákye téhméíbye.

⁷ Ehdúhjáa ditye úúbállénéllii Heróódé píuvá wáájácúratúné diitye mícúru waajácu múnáake. Áamekéhjáa dílloobe ímíñeúvú mújyútújucóhjáa ímichi mícúruwa bóhówaavéne.

⁸ Átsihdyúhjáa teene Beréevu iwállóomeke neébe:

—Cána mepééne ímíñeúvú méwaajácute diibye tsííméneke. Aane ámuha díbyeke maájtúúmícooca oke méúúbálleco téhdure o dúúrúvaté díbyeke.

⁹ Ehdúhjáa avyéjuube Heróódé diityémá íhjúvátshdyu idyé pehíjcyámé diibye mícúruwá tujkévetu. Aaméhjáa tsúuca tétsihvu úújeténaa díbyéwu íjcyátsíí hallúvú mícúruwa táchúúreevéhi.

¹⁰ Áaneríhjáa mítyane ímíjyuuvéme.

¹¹ Aaméhjáa tééj pañévu úcaavémé úújeté tsíjju Maaríama íjcyáábéwúudívu. Áabéwúkéhjáa duurúvámé ímíhmóúbánema. Átsihdyúhjáa bohbanúmé díbyéwúuke óoroó, íjtsiéétsoo, mííraá, éhdunévu.

¹² Áané boonéhjáa Píívyéébe diityéké ityúwá pañe néé Heróódé íjcyáhullétú ditye íóómíjyúcoótuki. Ahdújucóhjáa ditye óómiñe íiñújivu tsiéletúréjuco.

Jetsóoma tsíjjumútsí Ejíhtó iinújivu úmíváne

¹³ Aaméhjáa tsúuca íiñújivu óómiñe déjuvu idyé tsiíñe níjkyéji múnáajpi Jotséedívú ityúwá pañe íbóhówáavéne néé díbyeke:

—Maájkyéne méumívá dítyáábá nííhyoma Ejíhtó iinújivu. Aame ámuha méjcyáá téhulle ámuhákye o néené hajchóta. Muurá Heróódé néhcoó aadi tsííménéwúuke ídsíjívétsoki.

¹⁴ Ahdújucóhjáa ditye íajkyéne péene tépejcojuco teene Ejíhtó iinújivu.

¹⁵ Áhulléhjáa ícyahíjcyámé diibye Heróódé dsíjívétúné hajchóta. Ehdúhjáa pajtyéné Píívyéébe íhjúvú uubálle múnáajpij tééveri íllu néhdújuco:

Ejíhtori íjcyáábeke ó píuvá Hájchíwúuke.

Ávyéjuube Heróódé tsíímédívú lííhyánutsóne

¹⁶ Aanéhjáa Heróódé ávyetá íhnáho cayóbaávaté diitye waajácu múnáa tsiéletúréjuco óómíñeri. Áánemáhjáa íjcyáabe lííhyánutsó wapímúj tsíímédívú míñéécú pijcyábatu lííñevu íjcyáméhjidípívu, diityéhjáa waajácu múnáa míñéécú pijcyábájuco ípyéé mícúruwake íajtyúmínetu íjcyáne ééveri íjcyáméhjidívu. Teenéhjáa Beréé múnáaj tsíímédívú lííhyánútsoobe técoomí únúuri íjcyáméj tsíímémájjuco.

¹⁷ Ehdúhjáa pajtyéné Píívyéébe íhjúvú uubálle múnáajpi Jeremíá íllu néhdújuco:

¹⁸ Ramáa íjcyátsihyi dsíjívé maatyóba mélléebóhi. Rakyéé muurá tahíjcyá íáachímúhá íjraémuj tsíímé dsíjíveneri. Aalle tsá ímíletú dílleke mebóhijtsóne.

¹⁹⁻²⁰ Aanéhjáa diibye Heróódé tsúuca dsíjívénéllii níjkyéji múnáajpi tsiíñe Ejíhtovu Jotséedívú ityúwá pañe íbóhówáavéne nééhií:

—Maájkyéne wa meóómí ámuha íjraémú iinújivu. Tsúuca dsíjívémé tsííménéwúukée dsíjívétsóllehíjcyáme.

²¹ Ahdújucóhjáa ditye óómiñe íiñújivu.

²² Áronáacáhjáa diibye Heróóde cápayóóvé íllíyējuco Akyeráo teene Jodéa iiñújí avyējuube Íjcyane Jotséé iwáájácúne íllityé téhullévú ipyééyóneri. Áanélliihyéhjáa Gariréa iiñújívúrei péeme Píívyéébe diityéké ityúwá pañe téhullévú dítye pééityúné néénéllíihye.

²³ Aaméhjáa úújeté Natsaréevu diibyéhjáa Jetsóó Natsarée múnáajpi Íjcyaiñé tsúúcajátújuco Píívyéébé ihjyú uubálle múnaa néhijcyádújuco.

3

*Tsojtsó múnáajpi Jóáa úwaabóne
(Mc 1.1-8; Rc 3.1-9; Ja 1.19-28)*

¹ Téijyúhjáa Jóáa tsojtsó múnáajpi úwáábohíjcyá míamúnáake Jodéa iiñújiri íinéubará píívyétútsihyi.

² Íllúhjáa úwáábohíjcyáabe:

—Méihvéjtsó ímítyú ámuha meícyahíjcyáne. Ááne ámúhá íjtsaméí mecápayóóvé ímiánejcúvuréjuco. Muurá níjkyéjiri Íjcyaaabe Píívyéébe íavyéjúejte meíjcyá meke újcuíñé tsúúca méhdivu píihíjucóóhií.

³ Diibyéhjáa Jóáadityu Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Itsaiá néehíí:
Mélleéboó ínéubará píívyétúné iiñújiri Íjcyaaabe keeváwu íllu úwaabóne:
“Méímibáávyé ímítyú ámuha meícyahíjcyánetu tsaimíyējuco ámuha meíjcyámeke Ávyējuube íájtyumívakí.”

⁴ Aanéhjáa diibye Jóáa camééllómú ihjinetu méénúmeíñé wajyámúúnema Íjcyáábéj pínetú ócájimííhé chiúcunúhi. Aabéhjáa tséréémuke dohíjcyáhi. Téhduréhjáa ímúhojpácýó ádohíjcyáabe.

⁵ Áábé uwáábóhjáa illéébúacunú tsáácunúhijcyámé pahúllevátú Jerotsarée múnaaa, pámeere teene Jodéa iiñújí múnaa, Joodááj píihíri Íjcyané iiñújí múnaa, Íjcyame.

⁶ Áamedítyúhjáa muhdú íicyahíjcyanéjí úúbállémeímyekéjuco díbye tsótsohíjcyané teene Joodáatu.

⁷ Áijyúhjáa tétsihyi mítyame paritséó imyémé Íjcyáha múnáama, tsadotséó imyémé Íjcyáha múnaa Íjcyame idyé imíllerá téhdure ítsójtsótsámeíñé peecútére. Árómekéhjáa íllure tsijpájuúbe. Neebéhjápeé:

—Ávyeta ámuha ííñimíyémúeméjte meíjcyámeke ¿múha ámúhakye néé peecútéré ámuha teene meméénúneri mepájtyetéiyóné Píívyéébe meke méimítyuháñé hallútú ícúbáhraiñé méúmíwari Íjcyánetu?

⁸ Ímiáané ámuha metsójtsótsámeíñé meímílléhajchíí ímityúné ámuha meícyahíjcyané meíhvéjtsóne ímiáámeréjuco meíjcyá tééneréjuco ámúhadítyú íbóhówaúcunúki.

⁹ Tsá múu néétune: “Muha muurá Aavaráaúvúj tsíménémúhaabe meíjcyámeke tsá íná múúhakye pajtyéityúne.” Tsá múu ehdu íhjúvatúne. Muurá íñe néwayúúné Íjcyáronetu Píívyéébe ípívyéjtsóiyá tsíjtyeke Aavaráaúvúj tsíménémúháábeke.

¹⁰ Aabe muurá téhmehíjcyá ímítyúmeke iwáágóoíñé éhne múúne tsaapi íbájtsoháñetu ímiñe néévátuhéhjí íllóne cóvajtsódu.

¹¹ Muurá ihdyu ímiáané ámúhakye ó tsótsohíjcyá nújpacýori ámúhá ímítyú ámuha meíhvéjtsómé íjtsaméí tsíhdýuréjuco cápayóóvémeke. Áánetu ihdyu Íjcyaaabe táhboone úwáábóiiibye ávyeta táehnííñevu íhtsútuube Íjcyáabeke Íjtyúhápáájíubaré o tácoríúcu dílbyedívú o píihívéityúroóbe. Diibye ihdyu

ímiááné cáhcújtsómé pañévú pícyoó Píívyéébé Apíícho. Áánetu cáhcújtsótúmeke cúújúwá pañévú waagóóíibye.

¹² Aabe muurá míamúnáake íimíbájchómeke dówajcároó ímítyúmedítyu. Ááne tsaímíyé pícyoóíibye díitye ímiáámeke. Áánetu ímítyúmeke waagóóíibye cúújúwá pañévú éhne múúne tríígotu íimíúhjí meújcúne íatéréene téjuuhójíma mecóvajtsódu. Ehdúhjáa parítséómuke neebe Jóáaá.

Jetsóó tsójtsótsámeíñe
(Mc 1.9-11; Rc 3.21-22)

¹³ Téijyúhjáa Gariréa íñújítu Jetsóó péé Joodáavu Jóáa téhulle íjcyáábe éllevu dííbyedívú ítsójtsótsámeíki.

¹⁴ Áronáacáhjáa Jóáa néé dííbyeke:

—¿Aca muhdú cáabyerá uke ó tsójtsoó oke u tsójtsóíyóóbeke?

¹⁵ Áronáacáhjáa neebe dííbyeke:

—Áronáa ihdyu ú méenuú tehdu Píívyéébé ímillédújuco.

Ehdúhjáa díbye néénéllí Jóáa tsojtsó dííbyeke.

¹⁶ Aabéhjáa ítsójtsótsámeísihdyu íjchívyeebe ííténáa cáámetu Píívyéébé Apííchó íjuuúdu bóhówaavéné níityé dííbyedívu.

¹⁷ Áánaacáhjáa idyé téhullétúré cáámetu Píívyéébe nééhií:

—Áánu Hájchíwúuke o wájyúúbedi mítyane ó imíjyúúhií.

4

Jetsóoke Naavéné mávárijchóne
(Mc 1.12; Rc 4.1-13)

¹ Aanéhjáa Jetsóó tsójtsótsámeíñé boone Píívyéébé Apííchó dííbyeke tsajtyé íñéubá píívyétúné íñújívu téhullévú Naavéné dííbyeke ímávárijchoki.

² Aabéhjáa téhulle 40 coojívájjuco májchótuube íjcyaaabe ajyábáávatéhi.

³ Áábekéhjáa Naavéné imújtátsóro nééhií:

—Bo ímiááné Píívyéébé Hajchi u íjcyáhajchíí íu nééwáyutu pááaho díívyéjtsóne majchoj.

⁴ Áronáacáhjáa neebe dííbyeke:

—Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Tsá apááñéré májchó tájpi meíjcyatúne. Muurá téhdure Píívyéébe meke néhdu meíjcyame téene tájpi méijcyáhi.”

⁵ Ehdúhjáa Jetsóó áñújcúnéllí tsajtyéébé dííbyeke Jerotsaréevúréjuco. Áábemáhjáa néríívyemútsí cáámevu duurúvájá hallúvu.

⁶ Átsihvúhjáa idyé neebe dííbyeke:

—Áyu cána ímiááné Píívyéébé Hajchi u íjcyáhajchíí íchihdyu cátsíñíívyé baavújuco. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Píívyéébe wálloó níjkyéji múnáake uke dítye ityéhme íñá uke ípájtyétuki. Aabe tsá íñéúbatú u wápújúúvéityúne.

⁷ Ehdúhjáa Naavéné néérónáa idyé Jetsóó néé dííbyeke:

—Téhdure muurá néene dííbyé waajácúháámitu: “Tsá Máavyéjuube Píívyéébeke memávárijchóityúne.”

⁸ Ehdúhjáa Jetsóó néérónáa íhvéjtsótuube tsiíñe tsajtyé dííbyeke cáméhbaú níjcaúvu. Áhbaú níjcautúhjáa úújétsoobe páneere ííñújí avyéjuvu.

⁹ Áánemáhjáa neebe:

—Páneevúré íñeevu uke ó ájcuú u mímóúúvéne oke u dúúrúvájajchííjy.

10 Áánélliihyéhjáa Jetsóó dííbyeke nééhií:

—Díhne óhdityu, Náve Naavénej. Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Máavyéjuube Mépiivyéébekéré medúúrúváábeke méíícúvéiyáhi.”

11 Ehdúhjáa Jetsóó néénetu ílluréjuco díbye íhvéjtsoíñúné dííbyeke. Áané boonéhjáa níjkyéji múnaaréjuco dííbyeke íícuvéne.

*Jetsóó úwáábótujkénúné Gariréa iñúji múnáadítyu
(Mc 1.14-15; Rc 4.14-15)*

12 Aanéhjáa téijyu tsojtsó múnáajpi Jóáake ditye cúvéhoojánúné uubállé Jet-sóó iwáájácúne péé Gariréa iñújivu íhcyóómi Natsaréevu.

13 Ácoomíyhjáa wahájchotaré íjcyáne ííneebe Capenaóovu, teene Gariréa iñújiri íjcyané unéúcóbá úníuri Tsaboróoo, Netaríii, íjcyané dohjíba múnáa iñújíicú úníuri íjcyácoomívu.

14 Ehdúhjáa pajtyéné Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Itsaía íllu néhdújuco:

15 Jodíómú íjcyátúné míamúnaa íjcyá Gariréa unéú íjcyátsihyi Joodáá úníuri, Tsaboróoo, Netaríii, íjcyané dohjíba múnáa iñújíicuri.

16 Aame ícyahíjcyá idáátsówu éhne múúne cúúvétsihyi meíjcyadu ímiáájú wáájácútmé wágóóóvéiyóme. Árómemma tsúuca íjcyájúcooróné ditye pájtyetéiyóné uwááboju.

Ehdúhjáa Itsaía nééhií.

17 Aanéhjáa Jetsóó úwáábótujkénuube nééhií:

—Méíhvéjtso ímítyú ámuha meícyahíjcyáne. Ááne ámuhá íjtsaméi mecápayóóvé ímiánejcúvuréjuco. Muurá tsúuca níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe íavyéjúejte íjcyáímyeke újcúíñe éévé úújetéhi. Ehdúhjáa Jetsóó úwáábótujkénuube nééhií.

*4-meva ímamyémú íjcyáímyeke Jetsóó újcune
(Mc 1.16-20; Rc 5.1-11)*

18 Aabéhjáa Gariréa unéú úníuri péhíjcyaaabe úújeté tsaatétsí íñáhbema amómeke tsínuhíjcyámútsidívu. Tsáapi méméhjáa Tsimóo Pééodoro. Áánetúhjáa tsíjpi mémé Aderée.

19 Áámútsikyéhjáa neébe:

—Ookéréjuco meúráávye. Muurá íñe amómé lliiñája múnáajtétsí ámuhtsi meíjcyámútsikye ó pícyoó míamúnáakéréjuco Píívyéébedívú ámuhtsi meíbúwáávétsóíñe wákimyéivu.

20 Ehdúhjáa Jetsóó néénelii teenémáyé íjtsínuuháñe íhvéjtsóne peemútsí dííbyemáyéjuco.

21 Átsihdyúhjáa éhniíñéwúuri ájtyúmiibe tsíjtyetsi íñáhbema Jacóóboo, Jóááa, íjcyamútsí cááni Tsebedéoma íhmííne pañe íjtsínú pájáábohíjcyamútsikye. Áámútsikyéhjáa idyé píúvaábe.

22 Aamútsíhjáa téhdure íhmíínema cááníkye íhvéjtsóne péé dííbyemáyéjuco.

*Jetsóo mítyámeke úwaabóne
(Rc 6.17-19)*

23 Páneerée Gariréa iñújiri muuha ímamyémuma Jetsóó úwááboobéré pehíjcyá míamúnáake díityé pihcyáávejáané pañévu. Úwáábohíjcyaaabée ímiáájú Píívyéébé avyéjutu íjcyané uwááboju díityéke. Aabée bóhíitsohíjcyá páhduváre nééne chémeháñeri chéméméhjike.

24 Ehdúu díbye méénuhíjcyánéhjáa páneere Tsíriá iñúji múnaa iwáájácúne tsívahíjcyá dííbye éllevu páhduváre nééne chémeháñeri chéméméhjike:

Avyéháñeri íjcyámeke, naavémú ípañe íjcyámeke, méivatéméhjike, íjpi vááúmeítyúneri chéméméhjike. Áámekée bóhítsohíjcyaaábe.

²⁵ Ávyetáa pahúllevaré múúhama díbye péhíjcyáhulle mítyame míamúnaa dííbyeke úráávyehíjcyá Gariréaa, Decááporii, Jerotsaréee, Jodéa íiñúji, Joodáa tsiñéjcuu, íjcyátsíhji múnaa.

5

Cáméhbáú hallúvú Jetsóó úwaabóne

¹ Aamée dííbyedívú píhcyáávénéllii cáméhbáú hallúvú ácuúveébe.

² Áábedívúu muha mepíhcyáávémeke pámeekéré úwááboobe néehíi:

Muhdú nééné míamúnaa ímí íjcyane

(Rc 6.20-23)

³ Maímijyu dítye íjcyane ídátsó Píívyéébé icyánéjcu píáábójuri tsúúrámehíjcyáme. Muurá tehdu néémé wáábyuta dííbye avyéju.

⁴ Maímijyu dítye íjcyane ídátsó kímóhcó nénehji pátyehíjcyáme. Muurá Píívyéébe tehdu nénehji pájtyémeke ímíjyúúvetsóhi.

⁵ Maímijyu dítye íjcyane ‘mityáhmítyá’ néétume ímí tsaííbuwáaré ícyahíjcyáme. Píívyéébé diityéké íájcuíñé nééné íiñúji muurá diityé wáábyuta.

⁶ Maímijyu dítye íjcyane Píívyéébe ímillédú íjcyáíyóneri tsúúrámehíjcyáme. Muurá tehdu néemeke píááboobe díbye ímillédú éhniñevu ímí dítye íjcyaki.

⁷ Maímijyu dítye íjcyane pamévakeré ídaatsólléne píáábohíjcyáme. Muurá tehdu néemedi téhdure Píívyéébe ídáatsóvéne píaabóhi.

⁸ Maímijyu dítye íjcyane panévatúré ímiááméré íjcyáíyóneri tsúúrámehíjcyáme. Muurá tehdu néeme tsaímíyé dííbyema íjcyáhi.

⁹ Maímijyu dítye íjcyane tsaímíyé pamévamáyé íjcyáíyóneri tsúúrámehíjcyáme. Muurá tehdu néemeke ímiááné Píívyéébe dílló ítsíímedi.

¹⁰ Maímijyu dítye íjcyane ímiáájú Píívyéébe néhdújuco ímí úráávyéné déjúcotu ícúbáhrámehíjcyáme. Muurá ehdu néémé wáábyuta dííbye avyéjú íjcyá níjkyéjiri.

¹¹ Maímijyu ámuha meíjcyane tahñéjté ámuha meíjcyané déjúcotu míamúnaa ámúhadi ícúbáhrámedi íúúhívaténe nehniwu állíuháñé íhjúvahíjcyáme.

¹² Muuráhjáa ehdu nénehji éíjyúúvú téhdure Píívyéébé íhjú uubálle múnáake patyéhíjcyáhi. Ahdícyane tehdu nénehji ámúhakye pájtyérónáa íllure méimíjyuhíjcyaco. Muurá tehdu ámuha meícúbáhrámehíjcyáne áhdó ávyeta íné ímíjyaú ámuha méjcyaa níjkyéjiri.

Píívyéébeke wáájácútúme uwáábojte

(Mc 9.50; Rc 14.34-35)

¹³ Aame íiñújiri ámuha méjcyá cánáamadú. Muurá teene cánáama íímúnéllii meke píaabóhi. ¿Aca íímútuca meke píáábóiyóne? Tsáhaá. Muurá tehdu tene néeca mewáágoóné míamúnaa íiteíñuhíjcyáiyáhi. Ahdu ámuha oke meúráávyénetu meíhvetéhajchíi waagóojtéréjuco ámuha méjcyaiñe.

¹⁴ Muurá peetédu ámuha méjcyá íiñújiri ímiáájú ámúhadítýú bóhówaúcunúhíjcyáme. Muurá tsácoomi cáméhbáú níjcauri íjcyacóomí tsá téévetúne.

¹⁵ Ahdure peete tsá mújyú tsíeménevu maávohjácóityuróne. Muurá ihdyu cáamevu íboohówátsihvu mépicyóó tene íájchúacunúki.

16 Ahdu ámuha menééme ihdyu óví ímiáánéré ámuha meméénúnetu mébóhówaúcunú teene íajtyúmíne tsijtye íavyéjútso dúúrúvaméré níjkyéjiri íjcyaae Méécáánikye.

Píívyéébé taúhbaju Jetsóó úwaabóne

17 Álliúúmé ihdyu méjtsúcunúdí Píívyéébé taúhbajuu, dííbyé ihjyú uubálle múnaápe úwáábohíjcyanéhji, íjcyane o tútávajtsóvaabe o tsááneé. Muuráhjáa ihdyu o tsáá muhdú teene taúhbaju néhijcyáné ímíñeúvú míamúnáadívú o bóhówájtsoki.

18 Aane ímiááneturé ámúhake o nées muurá Píívyéébé taúhbaju tsá mújyú wágóóovéityú páneere níjkyéjima ííñji wágóóóvéronáaaca. Muurá páneere dííbyé waajácúháámitu néhíjcyanéhji pájtyeé muhdú tene néhijcyádújuco.

19 Muurá tsaate dííbyé taúhbajúúnetu íhtsúnéwu íjcyaróné cáhcújtsotúmé múhdurá dáríívehíjcyámé tsá ávyejúúllémeítyú dííbyé avyéjuvu. Áánetu panévare dííbyé taúhbajúúné ímí cáhcujtsómé téjijtójuco míamúnáake úwáábohíjcyámé dííbyé avyéjú níjkyéjiri íjcyanévu avyéjúúlléméíhi.

20 Muurá ímiááné ámúhake o nées eene taúhbajúúné uwáábojtémá paritséomú múhdurá ícyahíjcyádú ámuha meíjcyáhajchíí tsá mújyú ámuha meíjcyáityú Píívyéébé avyéjúeje.

*Cááyóba ímityúné íjcyánetu Jetsóó úwaabóne
(Rc 12.57-59)*

21 Muurá ámuha méwaajácú éjyúúvúvú ámúhá ihde múnááúvuke íllu némeíñe: “Tsá múu míamúnáake dsíjvétsotúne. Muurá tehdu néemema íhnáhoóíñe tene ímíbájchómeíñe.”

22 Áhdure ámúhake o nées tsaate íñahbéjtedívú cáyobáávatéróné muurá téhdure ápíchó díityé hallúri. Áhdure idyé tsaaté ehdííva tsijtye néhajchíí díityémá ímityúné ímíbájchojte teene ímíbájchoóhi. Áhdure tsijtyeke ávyéta néhni úhbámé hallúri ápíchó teene cúújúwá pañévu ditye wágóóóvéiyóne.

23-24 Áánéllii múu díñahbéébema ímityúné ámuhtsi medáríívéjcatsíhajchíí ímíbáchójcatsíhi. Áijyú ihdyu Píívyéébeke dúúrúvameíhíjcyátsihvu tsíeméné u tsájtyeneri u dúúrúvane ímí íjtsúcunúúbe.

25 Téhdure múu tsaatémá ámuha ímityunéhji ditye ímíbájchóhullévú metsátyéjcatsíhajchíí téhullévú íúújetétúné ihde ímíñeúvú cánáájánújcatsí ávyéjútédívú ámuha mecúvéhoojánútsójcatsítyuki.

26 Ímiááneturé ámúhake o nées tsá muurá cúvéhóójatu ámuha meíjchívyéítyuró páneere ámuha maáhdótúhajchííjyú.

Ihdícyámema míamúnaa dómácójcatsíñetu Jetsóó úwaabóne

27 Tsúúca muurá ámuha méwaajácú éhnéhjáa éjyúúvú méihde múnááúvuke Píívyéébe íllu úwaabóne: “Tsá múu íhdícyámema dómácójcatsítyúne.”

28 Áhdure idyé ámúhake o nées muurá tsaapi pevénére tsáápílledi úmúúpívyerónáa tsúúca dííllema múu dómácójcatsídyú ímityúné méénuube íjtsaméi pañe.

29 Áhdícyane díhyállúuri u íténeri ímityúné u méénuúyóneri u úmúúpívyéhajchíí múu waagóó teéu. Óvíjyúco ihdyu tsau díhyálluu u wájyúrou wágóóóvéné u ímíjpyeté tsáijyú múúne páneere díjpi ímí nééroobe cúújúwá pañévu u wágóóóvénáaaca.

³⁰ Áhdure díhyójtširi ímityúné u méénune uke tútávátsóhajchíí múu waagóó téhojtší. Óvíjyuco ihdyu téhojtší u wájýúrohójtší wágóoovéné u ímíjpyeté tsájyju múúne páneere díjpi ímí nééroobe cúújúwá pañévú u wágóóóvénáaaca.

*Táábávájcatsímyé wáágóójcatsítyuróné Jetsóó úwaabóne
(Mt 19.9; Mc 10.11-12; Rc 16.18)*

³¹ Áhdure muurá tsúúca ámuha méwaajácú ámúhá ihdé múnáaúvukée Píívyéébe Moitséeúvuj tééveri íllu úwaabóne: “Tsaapi múu méwakyé íhvéjtsócooca dílleke ajcú teene úúbálléné waajácúhaamívu.”

³² Áronáa ámúhakye o néé muurá tsaapi méwakyé ímityunévú méénutsó tsíjpiima ícyahíjcyátúrólleke díbye íhvéjtsolle tsíjpiikye tájívánéri. Áhdure díibye dílleke táábávaabe ímityúné meenú méwamájíí tsíjpi táábama íjcyánéri.

Meíhjuvádújyuco meméénúiyóné Jetsóó úwaabóne

³³ Áhdure idyé muurá ámuha méwaajácú éjyjuúvúu ámúhá ihdé múnáaúvuke Píívyéébe Moitséeúvuj tééveri íllu úwaabóne: “Tsane múu ímíáánetúré ímyéénuíñé Píívyéébe lléébónáa díbye mémé idyómajcóné meenú muhdú íñéhdújyuco.”

³⁴ Áronáa ámúhakye o néé téeméné ámuha meméénútuki. Tsá múu néétune: “Bo óví níjkyejí muhdú ijcyá o állíhajchííjyju.” Muurá Píívyéébé avyējúrú teéne.

³⁵ Áhdure tsá múu néétune: “Bo óví ííñují muhdú ijcyá o állíhajchííjyju.” Muurá Píívyéébe éhnéré idyé teene ííñují. Áhdure idyé tsá múu néétune: “Bo óví Jerotsarée muhdú ijcyá o állíhajchííjyju.” Muurá Píívyéébe íhstútuube ávyéjuube íjcyáabe cóómíyé técoómi.

³⁶ Áhdure idyé díhñíwau íjcyáróutu tsá múu néétune: “Bo óví muhdú táhñíwau ijcyá o állíhajchííjyju.” Muurá u nééjuri tsá tsájíubaré llíjcyáítýuró díhñíwácotu. Áhdure tsá tsájíubaré cúúvenúítýuró u nééjuri.

³⁷ Áánélii múu ímíáánéjyuco íjcyane ápáhajchíí nééhií: “Ééé ímíááné tehdujyuco teéne.” Áánetu ímíááné íjcyatúné múu ápáhajchíí nééhií: “Tsáhaá tehdu néénejíívari.” Ehdu íhjuváné tsá múu éjkétsotú Píívyéébedítýu. Muurá tehdu meíhjuváné Naavénedítýurú tsááhií.

*Mepíámeítýuróné Jetsóó úwaabóne
(Rc 6.29-30)*

³⁸ Áhdure muurá ámuha méwaajácú éjyjuúvúu ámúhá ihdé múnáaúvuke tsiíñé Píívyéébe Moitséeúvuj tééveri íllu úwaabóne: “Tsáápiikye íhyálluu tsijpi bóhdúcúúbé hálluu téhdure bóhdúcúúvéehi. Áhdure tsáápi íhwájí wápíyúúúbeéhí wápíyúúúvéehi.”

³⁹ Áronáa ihdyu ámúhakye o nééhií: Tsá múu ámúhakye ímityúné tsaate dáríívéhajchíí píámeítýúne. Áhdure tsaate ámúhakye méénúhajchíí tsá múu píámeítýúne.

⁴⁰ Áhdure idyé tsaate ámúhama tsane ímíbájcho ipíúvamedítýú ámúhá caaméeja dójtúcúhajchíí múu íiná néétuméré íhvejtsó téhdure hállúeja ámúhá tsuucójá díbye itsájtyeki.

⁴¹ Téhdure tsaate ámúhakye ‘múúhá pííchutátú múúhakye mépiáábó wahájchotáwu’ néhajchíí múu tsajtyé díityémá ehnííñevújyuco.

⁴² Áhdure tsaate ámúhakye tsííñé píáábó táúmeíhajchíí múu píaabóhi. Áhdure tsaate ámúhakye tsíeméné bóónétu íóómíchoíñé táúmeíhajchíí múu ajcúhi.

*Meke múnáájtsórómeke mewájjune Jetsóó úwaabóne
(Rc 6.27-28, 32-36)*

⁴³ Muurá ámuha méwaajácú míamúnaa íllu úwáábócatsíhijcyáne: “Uke wájjumemáyé múu wájjújcatsíhi. Áánetu uke múnáátsóhijcyámeke tsá múu wájjutúne.”

⁴⁴ Áronáa ámúhake o néehíi: Ámúhake múnáájtsórómeke múu wájjúhi. Áhdure ámúhake múhdurá dáríívéromé hallúvú múu píááboju táúmeí Píívyéébeke.

⁴⁵ Ájjyu ihdyu ámuha méjjcyaá ímiáané ámúháj Caani níjkyéjiri íjcyáábej tsíime. Diibye muurá núhbake ájchutsó pámeere ímityúroméhjima ímiááméllíhje. Áhdure níjjyaba állétsóhijcyaabe ímiájíjtó úráávyehíjcyámema téjjito úráávyehíjcyátúroméllíhje.

⁴⁶ Muurá ámúhake wájjumekéré ámuha mewájjúhájchíi tsá ímiá wájjú tene íjcyatúne. Ehdú ámuha mewájjújcatsíñé tsá Píívyéébe ími ámúhadívú íjtsúcunútúne. Muurá ímityúme íjcyaromé téhdure diityéké wájjúmeke wájjúhi.

⁴⁷ Áhdure ámúhake ími náhbévahíjcyámemáyé ími ámuha méihjyúváhájchíi tsá ámuha ímiáámé meíjcyatúne. Muurá téhdure Píívyéébeke wáájácúturomé ími íjcyámema ími ihjyúvájcatsíhi.

⁴⁸ Áhdícyané ímiááméré múu íjcyá ámúháj Caani níjkyéjiri íjcyabe ímiáábé íjcyadu.

6

Ímiáánéré meméénune Jetsóó úwaabóne

¹ Tsá múu míamúnaa ámúhadi iúllévenúkíyé méénutú ímiájíjtó ámuha meúraavyéne. Muurá tehdu ámuha meméénúhájchíi níjkyéjiri íjcyabe ámúháj Caani tsá ími ámúhake íjtsúcunúityúne.

² Áánéllii múu ídáátsómeke píáabóné tsá úbálléjcatsítyú eene ímityúme bañú múnáa íjcyame méénuhíjcyádu. Diitye muurá teene méénuhíjcyá píhcyáávejáané pañévú, ulléjjitónéj pñnévú, míamúnaa ímiáámé ditye íjcyane íjtsúcunúkíye. Aane ténetu ámúhake ímiááneturé o néé ápááñéré téene áhdójuco íjcyane míamúnaa diityéké dúúrúvahíjcyáne.

³ Áánéllii múu tsaatéké píabó téévénéúvúre.

⁴ Ájjyu ihdyu ámúháj Caani pane wáájácúbe ími ámuha meméénuhíjcyané ííténe téene áhdó ámúhake píááboóhi.

*Píívyéébema méihjyuváne Jetsóó úwaabóne
(Rc 11.2-4)*

⁵ Áhdure tsá múu Píívyéébema ámuha méihjyúvácooca eene diitye ímiáámeúvúdú bañú múnáa íjcyame méénuhíjcyádú méénutúne. Muurá eene píhcyáávejáané pañévú ulléjjitóné úniúvú Píívyéébema ihjyúvahíjcyámé míamúnaa íítérokíye. Aane ímiááneturé diityédítyú ámúhake o néé ápááñéré téené áhdójuco íjcyane míamúnaa diityéké dúúrúvahíjcyáne.

⁶ Áánéllii ihdyu múu dííbyema íhjjyúvácooca ímijcóhó pañévú iwátáháávéne ihjyúvá múha wáájácútúnááca. Ájjyu ihdyu ámúhake píááboóibye.

⁷ Áhdure idyé tsá múu íhdícyanéhjiré íhjjyúvatú dííbyema íhjjyúvácoóca. Pane tsá múu bíwáánéré wápihtsúcuhíjcyatú dííbyeke wáájácútúme méénuhíjcyádu.

Muurá itsúcunúhijcyámé ditye b̄iwáánéré wápihtsánuhijcyánetu dibye diityéké illéébóne áñújcúiyóne.

⁸ Ahdícyane tsá múu diityédú néétune. Muurá ihdyu Méecááni tsúuca waajácú ñná méhdityu píhtone dílbyekéi metáúmeityúrónáaaca.

⁹ Áánéllii múu íllu ihjyúvá dílbyema:

Múúháj Caáni níjkyéjiri u íjcyaaβej, uke muha máávyéjujtsó dúúrúvamére.

¹⁰ Aabe ihdyu díavyéjuvu múúhake dúúcúne u ímillédú múúhake túkevjtso íñújiri muha meíjcyámeke muhdú níjkyéjiri u méénuhijcyádu.

¹¹ Aabe ihdyu óví múúhake majchóvú ú ácuhijcyá paíjyuvaré téene tájpi muha meíjcyaki.

¹² Áhdure muha ímityúné meméénuhijcyáné múúhadi dídáátsóvéne dáβájíívé múúhake ímityúné méénuhijcyámedi muha meídáátsóvéne teene maábájíívehijcyádu.

¹³ Áhdure múúhake íhvéjtsótuubéré píáábohijcyá mávaríjchojúúnevu muha metáhjátsámeityuki. Muurá íhtsútuube múijyú muhdú u íjcyáityuube páné avyējuubéré ú íjcyáhi. Áyu tehjújuco. Ehdú múu Píívyéébema ihjyúváhi.

¹⁴ Ahdícyane muurá ámúháj Caani níjkyéjiri íjcyaaβe ámúhadi ídáátsóvéne áβájííveé ámuha ímityúné meméénuhijcyáné tsijtye ámúhama ímityúné méénuhijcyáné diityédí ámuha meídáátsóvéne maábájíívehajchííjy.

¹⁵ Áánetu ámuha diityédí meídáátsóvétúhajchíí téhdure tsá dibye ámúhadi ídáátsóvéityúne.

Píívyéébema meíhijyúvácooca tsáijyú majcho meáwañe Jetsóó úwaabóne

¹⁶ Áhdure múu ámuha tsáijyú dílbyema meíhijyúva majcho maáwácooca tsá kehdóvémeíhijyúvú íjcyatú eene bañú múnaa íjcyame míamúnaa iúllévenúkiyé ícyahijcyádu. Muurá ímiááneturé o nées apááñéré téene áhdójuco íjcyane míamúnaa diityédí úllévenúhijcyáne.

¹⁷⁻¹⁸ Ahdícyane dílbyema ámuha meíhijyúva majcho maáwácooca tsá múu boohówáneúvú méénutúne. Óví ihdyu dílbyere ámúháj Caani waajácú tehjújuco ámuha meméénuhijcyáne. Áijyú muurá ámúhake píáábóííbye.

Ímí níjkyéjiri meíjcyáné uwáábo

(Rc 12.33-34)

¹⁹ Tsá múu íñújiri íéhnéváiyóneri tsúúrameityú múhajchótá téene tájpi ámuha meíjcyáiyóneríívari. Muurá ámuha téene tájpi meíjcyáronéhjí ámúhadívú tútávááveéhi. Áhdure naní múnaa ámúhadívú ícúbáhraáhi.

²⁰ Áánéllii múu tsúúrameí níjkyejívú Píívyéébe ámúhake ávyējuutétsóíñeri. Teene ihdyu tsá múijyú muhdú ámúhadívú íjcyáityúne. Áhdure tsá téhulle naní múnaa íjcyáityú ámúhá avyéjú ámúhadívú tútávájtsóiyóme.

²¹ Muurá kénejcú éhnííñevu ímí ámúhake pájtyénéjcuríyējuco ámuha meíííveíñe.

Méhálluúúcú peetédu nééneé

(Rc 11.34-36)

²² Muurá ámúhá hálluúúné peetédu nééneri ámuha ímiááneré meííteneri metsúúrameíhajchíí teene ámúhadityú bóhówaúcúnuúhi.

²³ Áánetu ímityúnéré ámuha meííteneri metsúúrameíhajchíí tééneturé ámuha mébóhówaúcúnuúhi. Áijyú muurá Píívyéébe icyánéjcuéjte ámuha meíjcyaróné tsáhájjuco wáájácúmeityú ílluréjuco ámuha metútáváávénéllííhye.

*Míjijtócú meúraavyéné tsá ímityúne
(Rc 16.13)*

²⁴ Tsá muurá tene ímítyuró mítyétsikye ámuha maávyéjuubéváne. Muurá tsáápiikyéré ímí ámuha méícúvéiyá cáábyeké éhniíñevu ámuha mewájuryúbeke. Áanetu tsijpiyo ícúvérátuube imíchi ámuha mewájuryútuúbe. Ehdu néénelii tsá tene ímityú Píivyéébeke meúraavyémé metsúúrameíñé mítyane meéhnéváiyóneri.

*Ihñeýteke Píivyéébe téhmene
(Rc 12.22-31)*

²⁵ Ahdícyane ámuhákye o néé téene tájpi ámuha meíjcyáneriyé meíjyáacunútu majchoo, adoo, wájamuu, íjcyáneri. ¿Aca páneere ñná ámuhádi íjcyáne tájpi tsaimiyé ámuha méíjcyáiyáhi? Tsáhaá, muurá ijcyáne tsane téene tájpi éhniíñevu ímí meíjcyane.

²⁶ Cáhawáá méijtsúcunu wahpéýteke bajtsóubaré mújyú méénútúrómeke diibye ámuháý Caani níjkyéjiri íjcyaaabe máchótsohíjcyáne. Aanéjii muurá diityé éhniíñevu ámuha míamúnaa méwajyúmeíhi. Áámeke ámuhákye Píivyéébe tsá íinetú píhtótsóityúne.

²⁷ ¿Aca íjcyaaabe tsaapi ámuhádiityú iiye éhniíñevu cáámenútsámeíyooóbe? Íjcyáábejii vari.

²⁸ Aanéjii óvíjyacóóné ámuha meíjtsámeíhijcyáne ámuha mewájamúúváiýóneri. Cáhawáá méijtsúcunu wajcóháñé múhdutú píivyehíjcyáne pevétaré íjcyaróne.

²⁹ Muuráhjáa ávyéjuube Tsaromóó tsijtye ávyéjúté éhniíñevu íjcyaróóbé avyéjú wajyámu ímí tsá úújetétú teene wajcóháñe ímivu.

³⁰ Ehdu muurá Píivyéébe tsaimiyé téhmehíjcyá wajcóháñé wahájchotaré ímiñe íllúhwuúré tsúúca chémene. Aabéjii awáá muurá ámuhákye éhniíñevu tsaimiyé téhmeéhi. Ehdu teéne, ámuhá cáhcujtsópityúné míamúnaaj.

³¹ Ehdu muurá páneere Píivyéébe tájpiyé ijcyáhi. Áánelii tsá múu néétune: ¿Aca ñná íñe mémájchoóhi? ¿Aca íñemá íñe méwajyámú méújcuúhi? Tsá múu ehdu íjtsámeítyú Píivyéébe íjcyátúcoocájii vari.

³² Muurá ihdyu Píivyéébeke cáhcujtsotúmé ehdu íjtsámeíhi. Áanetu tsá ámuha tehdu menéjúcootúne. Muurá ámuháý Caani níjkyéjiri íjcyaaabe waajácú ñná ámuhádiityú píhtone. Aabe ihdyu ámuhákye píááboóhi.

³³ Áánelii múu tsane ámuhádiityú píhtóroneri ícúvetúmé tsúúrameíhijcyá múhdutú tsaimiyé Píivyéébeke iúráavyéne dííbyé avyéjuvu iúcáávéiyóneri. Áijyu muurá tsá ámuhákye dibye íinetú píhtótsóityúne.

³⁴ Áánelii tsá múu íjtsámeítyú muhdú ámuhá úmíwa íjcyáneri. Múu íjcyájcoójiri muhdú íjcyáneriyé íjtsámeíhi. Muurá Píivyéébe ámuhákye píáábohíjcyáá panévaturé pajcójiváre.

7

*Tsijtye múhdurá íjcyáneri meíhjuváiýuróne
(Rc 6.37-38, 41-42)*

¹ Ahdícyane tsá múu tsijtye múhdurá íjcyáneri íhjuvatú Píivyéébe ámuhákye íñéétu téhdure ímityúmé ámuha meíjcyane.

² Muurá tsijtyeke ámuha ímityúné medáríívéhajchíí téhdure ámuhákye Píivyéébe méénuú muhdú ámuha diityéké meméénuhíjcyádu.

³ ¿Aca íveeki ámuha méjyácunúhijcyá ámúhá nahbémú hálluúúné pañe wááhyéwuúné íjcyáneri ámúhá hálluúúné pañe úménebááné íjcyane wáájácúmeítýúme?

⁴ Muura úménebááné ámúhá hálluúúné pañe íjcyame tsá ámúhá nahbémuke ámuha menééítýuróne: “Cána muha ámúhakye mebóhdo eene wááhyene ámúhá hálluúúné pañe íjcyane.”

⁵ ¡Ávyeta bañú múnaa ámuha méjcyame pánehjídú ímiáámeúvúdú ámuúha! Tujkénú méwaagóoméi eene úménebááné ámúhá hálluúúné pañe íjcyane botsíi ímí ámuha máájtyumímé mebóhdo teene wááhyene ámúhá nahbémú hálluúúné pañe íjcyane. Ehdu néene tsá múu tsaate wahdííváné imítýúwu méénúneri íjyácunútú tsájyú múu éhniíñevu ímityúné ámuha meméénuhíjcyáme.

⁶ Tsá muurá ámuha ímiáánevu oohímyeke maájácúítýuró bóónétu íllure ámúhakye dígújácúíyómeke. Áhdure muurá tsá ícyááve méénímudívú ámuha mepóvihjácúítýuró íllure téuhji tádíríhcoíyómedívu. Ehdu néene tsá múu ímiáájú Píívyéébe uwááboju bañúháñe úwáábotúne.

Píívyéébeke piááboju metáúmeíñe
(Rc 11.9-13; 6.31)

⁷ Múu táúmeí Píívyéébeke téene tájpi ámuha meícyahíjcyáné ámúhakye díbye íájcuiki. Métsúúraméi ímí ámuha méjcyáíyóneri ámúhakye díbye ípiááboki. Áhdure métáuméi ámúhakye díbye itýúkévétsoiki.

⁸ Muurá téene tájpi íjcyáne táúmeímyeke ájcuúbe. Ímí íjcyáíyóneri tsúúrámeímyeke piááboobe. Dílbyeke túkevétsoju táúmeímyeke túkevétsoobe.

⁹ ¿Aca íjcyámé tsaate ámúhadítýú íjtsiméné majcho táúmeícyooca nééwayúvúré ájácúíyóme?

¹⁰ Áhdure ¿aca amóóbeke tetsi táúmeíñáa íñimiyédívúré ájácúíyóme?

¹¹ Muurá ímityúmé ámuha míamúnaa méjcyarómé méimíllé ímiáánevúré ámúháj tsíimeke maájcuine. Aanéjii awáá muurá ámúháj Caani níjkyéjiri íjcyaaabe imíllé dílbyeke ámuha metáúmeímyeke ímiáánevúré íájcuine.

¹² Muurá ámuha méimíllé míamúnaa ímí ámúhama íjcyane. Áánéllii múu íéhnéjcutu díityémá ímiááméré íjcyá dítye téhdure ámúhama ímiáámé íjcyaki. Ehdu muurá Píívyéébe meke úwaabó Moitséeúvú waajácúháámítu, téhdure tsijtye dílbye ihjyú uubáalle múnáa waajácúhaamínetu meke úwaabóne.

Imíájijto
(Rc 13.24)

¹³ Múu íhnáhó íuráávyé néérojijto úraavyé níjkyejívú meúújetéjijto. Muurá íjcyajijto tsíjijto tsaímíyé méjcyajijto. Árónáa téjijto meúraávyerómé níhñéétsihvúré méicúbáhrámeíhi. Árojijto muurá mítyame úraavyéhi.

¹⁴ Áánetu íhnáhó íuráávyé néérojijto meúraavyémé meúújeté múijyú muhdú méjcyáítýúhullévu. Ájijto uhjéméré úraavyéhi.

Muhdú méjcyánetu méwaajácúmeí muhdíívamé méjcyane
(Rc 6.43-44)

¹⁵ Tsáma téibúwá méjcyá állíu múnaa Píívyéébe ihjyú uubáalle múnáadi díllómeíhíjcyámeke. Muurá pánehjídú éhne imíwu obééjámú íjcyadu ímiáámeúvúdú ámúhakye nahbévahíjcyá ávyeta bájú oohímyédú néémeé.

¹⁶ Muurá téévetúné téeméjté íjcyánetu méwaajácú állíu múnáaré ditye íjcyane. Cáhawáá méijtsúcunuj, tsá muurá múijyú wacyónejke baaco nééváityuróne. Tsá átéréehé múijyú ímiááné nééváityuróne.

¹⁷ Áhdure ímiááhé tsá múijyú átéréene nééváityuróne. Ááneturé méwaajácú keehé ímiááhé íjcyane.

¹⁸ Muurá oove íjcyane nééváné uméhé tsá nééváityuró átéréene oove íjcyatúne. Áhdure oove íjcyatúné néévahíjcyaha tsá ímiááné nééváityuróne.

¹⁹ Áánéllíi múúne átéréehé meíllóne mécójajtsóhi.

²⁰ Aane muurá úmehééné méwaajácú keehé ímiááhé íjcyane iñéévatúre. Ahdu íhvane cáhawáá óvíi ámuha méwaajácú állíu múnáake muhdú ditye íjcyánetúre.

*Píívyéébe íavyéjuvu újcuímye
(Rc 13.25-27)*

²¹ Muurá oke ávyéjuubévahíjcyárómeke tsá pámeekéré níjkyéjiri íjcyaaabe Méécááni Píívyéébe íavyéjuvu újcuityúne. Muurá ihdyu díbye ímillédú íjcyámekéré újcuíibye íavyéjuvu.

²² Muurá muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné ímíbájchómeícyooca mítyame oke avyéjuubévaá íllityénemáye. Aame oke neéhi: “Ávyéjuúbej, muurá muha díuwaáboju méúwáábohíjcyáhi. Aame dimyémeri muha méwáámíuhíjcyá naavémuke tsaaté pañétu. Ehdu muha dimyémeri méméénuhíjcyá méénúraítyúronéhji.”

²³ Ehdu oke ditye néérónáa ó neé díityéke: “Íllure ámuha máallíhi. Keenéiyó ámúhake o wáájacúne. Muurá ímityúné ámuha méícyahíjcyáhi. Aame meííné óhdityu.” Éhdure ó neé díityéke.

*Míityétsi íahpa ánúmeíñetu íjcyáné uwááboju
(Mc 1.22; Rc 6.47-49)*

²⁴ Áhdícyane íñe caabyé o úwaabóné illéébóne tehdújuco íjcyaaabe muurá éhne múúne wájácúnéjcuube cóhpétsihvu ihjya méénuubédu.

²⁵ Muurá ávyéta cóhpé ihjya díbye méénúnáa kíjyébama níjyaba mítyane álléneri téhiñe íhnáhó cáájávéróneri tsá muhdú teja íjcyatú ávyéta cóhpé nétsihvu díbye méénúnéllíihye.

²⁶ Áánetu íñe o úwaabóné lléébójúcóóroobe ímí íjcyátuube muurá éhne múúne wájácúnéjcuútuube cóhpétútsihvu néwáyúúhá hallúvúré ihjya méénuubédu.

²⁷ Muurá íhdícyátsihvúré díbye ihjya méénúnáa níjyaba ávyetá íhnáhó kíjyébama íjcyáneri téhiñe cáájavéné teeja wááoja cáhvyabáhi.

²⁸ Ehdúu Jetsóó úwáábóneri ullévenúme.

²⁹ Ávyetá ímíi úwáábohíjcyaaabe díityéké tujkévéwu ávyéjuube múúne íhjúvájítójucó. Tsáháa díbye úwáábohíjcyatú taúhbájú uwáábojte úwáábohíjcyádu.

8

*Íjpi chájáávéébeke Jetsóó bóhiñtsóne
(Mc 1.40-45; Rc 5.12-16)*

¹ Aabéé Jetsóó teene cámeéhbáutu níityéébeke mítyame míamúnaa úraavyéhi.

² Áánaacáa tsaapi íjpi chájáávebe dííbye éllevu itsááne dííbyé lliñévu ímímóúúvéne néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aca muhdúiyó teene oke u bóhiñtsóne?

³ Áánéllihyéé neébe:

—Mu ihdyu tehdújucoj. Ehdúu neébere dííbyeke dócárájcéneri tsúúca bóhííbe.

⁴ Áábekée neébe:

—Tsáma tsaatéké dúúbáledí íñe muhdú u bóhííne. Tsapéhduré llúúváábe éllevu pééne dííbyedívú dúhjétsámeityeco. Ááne Moitséeúvúu néhdu Píívyéébeke tsíeméneri ú íícúvéé téénetu míamúnaa iwáájácu u bóhíjucóóne. Ehdúu Jetsóó néé dííbyeke.

Tsodáhómú avyéjuúbé únú múnáájpye Jetsóó bóhíitsóne
(Rc 7.1-10)

⁵ Átsihdyúu muha Jetsóoma Capenaóovu meúújeténáa romáánómú tsodáhómú avyéjuube dííbye éllevu itsááne piáábó táúmeíhi.

⁶ Neebépeé:

—Ávyéjuúbej, táúnú múnáajpi chémeebe ávyétá ihnáhó ícúbáhrámeíhi. Aabe tsáhájucóo íjpi vááúmeítyúne.

⁷ Áánéllihyéé Jetsóó nééhií:

—Cána bo o péé o bóhíitso dííbyeke.

⁸ Áánéllihyéé neébe:

—Ávyéjuúbej, muurá íñe tsíjtye múnáajpíyé o íjcyaaabe ídátso o neébe jávú tsá u ááhívéityuróne. Áánéllii ihdyu uke o néé íchihdyuré u íhjuvúné tujkéveri díbye íbóhííki. Muurá ó cáhcujtsó díbye bóhíííñe.

⁹ Muurá táavyéjajte oke táuhbáné ó méénuhíjcyáhi. Áhdure tsodáhómuke o táuhbáné méénuhíjcyáme. Muurá tsáápiikye diityédítýú tsiéllu o wállóócooca peebe téhullévu. Áhdure tsáápiikye o piúvácooca tsaábe. Áhdure táúnú múnáájpye tsíeménevu o táuhbáné méénuúbe. Áhdícyane ó waajácú u néécooca táúnú múnáajpi bóhíííñe.

¹⁰ Ehdúu diibye tsodáhómú avyéjuube neéneri iúllévenútsihdyu neebe tétsihyi íjcyámeke:

—Ímiááneturé o néé tsá muurá tsáápiúbaré tamúnaa íjraéémudítýú cáhcújtsoú íñe áánu cáhcujtsódu.

¹¹ Ehdú muurá pahúllévátú tsaáimyé mítyame íjraéémú íjcyáturómé íñe áánu romáánómuube cáhcujtsódú ímí Píívyéébeke cáhcújtsoímye. Aame dííbye avyéjuvu úcaavémé nahbévájcátsíí majchóháñeri Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámema.

¹² Áánetu íjraéémudítýú mítyame wágóóóvéé ícyuuvétsíí pañévú Píívyéébé avyéjuto ímichi diityé wáábyuta íjcyárónetu. Aame tétsihyi ícúbáhrámeímyé tahíjcyaa íhwáñeene ííhdónema.

¹³ Ehdúu íñéené boonétú tsiíñe neebe diibye tsodáhómú avyéjuúbeke:

—Áyu wa dípye dihjyávu. Óví ihdyu u cáhcujtsódú íjcyane úuma díúnú múnáajpi bóhííhií.

Ehdúu Jetsóó nééne tujkéveríhjáa tsúúca bóhííbe.

Péedoró báábeke Jetsóó bóhíitsóne
(Mc 1.29-31; Rc 4.38-39)

¹⁴ Áhdurée dííbyema muha Péedoró javu mepéénáa diibye Péedoró baabe áíívyeri chémelle ícyuwájá pañe.

¹⁵ Áálekée Jetsóó íhyójtítu ékééveneri tsúúca bóhíílle múúhakey májchotsóhi.

Mítyámeke Jetsóó bóhíitsóne
(Mc 1.32-34; Rc 4.40-41)

16 Tépejcoó Jetsóó éllevu tsivámé naavémú ípañe íjcyáneri chéméméhjike. Áámé pañétúu ijchívyétsoobe diityéke. Áhdurée tsííñe chémeri íjcyámeke bóhíitsoóbe.

17 Ehdúu Jetsóó méénuhíjcyá téjyju Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpíhjáa Itsaía íllu néhdújuco: “Dííbyere méhdityu páhduváré nééne chémeháñe waagóóhi.” Ehdúhjáa Itsaía néhdújuco díbye méénuhíjcyáne.

Jetsóoke úuraavyéné ímílleróme
(Rc 9.57-62)

18 Áábedívúu téjyju mítyanéjuco míamúnaa píhcyáávénéllii múúhakyee neebe muha únéúcóbá tsiñéjcuvu mepájtyeki.

19 Áánáacáa tsaapi taúhbájú uwááboobe dííbye éllevu itsááne nééhií:
—Uwááboóbej, ó ímíllé úúmáye o péhijcyáne kíávú u péhullévújuco.

20 Áánélliihyée Jetsóó néé dííbyeke:

—Muurá iyámé óówamu íjcyarómé íhyéjúnema téhejújí pañe icyúwaki. Áhdure wahpéjté íjcyá icyúwáítsíhjíma. Áánetu muurá íñe Míamúnáajpidívúu o ípívyééveebe tsá tahjáúubamáyé o íjcyatúne.

21 Áijyúrée idyé tsaapi dííbye déjuri péhíjcyámedítýú néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ói o péé llíhíyo éllevu. Óví ihdyu mújyú óhdivu dsíjíveebe úúmáyejuco o úllehíjcyaki.

22 Áárónáacáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Óvi ihdyu tsamééré ímíájíjtó úráávyetúmé cúúújcatsí ídsíjívécoóca. Wa ihdyu ookéréjuco duráávyej.

Kíjyébama nohjí Jetsóó íhvetétsóne
(Mc 4.35-41; Rc 8.22-25)

23 Átsihdyúu muha mánneri mepéé únéú tsiñéjcuvu.

24 Áánáacáa ávyéta tsíjpa néené kíijyébari mítyane nohjí íjcyane múúhakyee pámaúcuíyáhi. Áijyúu Jetsóó cuwáhi.

25 Áábekée muha íícúí maákyéjtsóne menééhií:

—¡Ávyéjuúbej, meke pájtyetétso! ¡Tsúúca mémájcánuúhi!

26 Áánélliihyée neebe múúhakyee:

—¿ííneríami ámuha méíllityé ayájú ihnáhóhajaj? ¡Tsáháikyéha ímí ámuha mecáhcújtsotú Píívyéébeke!

Ehdúu múúhakyee íñétsihdyu kíjyébama nohjí íjcyane úhbaabe tene íhvetéki. Áhdújucoó tene íhveténé dáíhñééréjuco.

27 Ehdúu téjyju Jetsóó méénúneri muha meúllévenúne ménéjcatsíhi:

—¿Muubáami aabye íjcyáábeke muhdú kíjyébama nújpacyo lleéboj?

Tsaaté pañe naavémú íjcyane
(Mc 5.1-20; Rc 8.26-39)

28 Aanée tsúúca muha tsíñejcúeúvú méúújeté Gadáará íiñújivu. Áánáacáa dííbyeke mítyétsi cáhdahíró naavémú ípañe íjcyamútsi níjkyénéj píñéréhjáa ícyahíjcyamútsi. Aamútsíhjáa apííchówu néémutsi tétsii ícyahíjcyánéllii tsá múha tétsii úllehíjcyatúne.

29 Aamútsíi Jetsóoke kévádijcyó ílluú:

—¡Múhtsikye ihdyu pátsaríjcyodí Píívyéébé Hajchi u íjcyáabe! ¡Tsáhái muurá ícúbáhaméi éévé íjcyatúne!

30 Áijyúu tétsíj píhírí mítyame jéémú meenímú majchóri.

31 Áánélliihyée naavémú diityétsi pañe íjcyame Jetsóoke nééhií:

—Múúhake íjtyétsí pañétú u wáágóóhachíí aatye méénímú pañévuréjuco muha meújcámeíñe.

³² Áánélliihyée neebe diityéke:

—Wa ihdyu méújcaméí diityé pañévuj.

Ahdújucóo ditye íjchívyéne újcámeíñé diityé pañévuréjuco. Aamée únéú pañévú cáhtsíñibámé májcanúhi.

³³ Ehdúu méénímuke tene pájtyéneri diityé tehméjté ávyétá ihnáhó íllityéhi. Áánemáa íícúí tétsíj pihíí íjcyáméhji éllevu ídsíínéne úúballémé muhdú tene pájtyene.

³⁴ Áánélliihyée pámeere tsáácunú Jetsóo éllevu. Aamée dííbyeke néé tétsihdyu muha mepéékií.

9

Íjpi vááúmeítyúúbeke Jetsóo ímíjpyetése

(Mc 2.1-12; Rc 5.17-26)

¹ Ahdújucóo muha meóómiñe bñwáhullévuré múúhá coomívu.

² Átsihyíi muha meíjcyánaa Jetsóo éllevu tsaate tsivá íjpi vááúmeítyúúbeke ííbotári. Aamée dííbyeke cáhcujtsóné iwáájácúne dííbyeke ííténe neébe:

—Llíhij, wa ílluréjuco díimijyúúvej. Muurá tsúuca úhdi o ídáátsóvéne díimítyú o ábájñvéjucóóhií. Ahdícyane tsáhájucóo íñá díhyallúrí íjcyájúcootúne.

³ Ehdúu Jetsóo nééne tsaate taúhbájú uwáábojte illéébóne ííbuwááné pañe nééhií:

—¿Aca íveekí eene aabye ímityúné ihjyúvá Píívyéébe ímí dííbyedívú íjtsúcunúnejíivari?

⁴ Ehdúu ditye íjtsámeíñé Jetsóo iwáájácúne néé diityéke:

—¿Aca íveekí ámuha ímityúné óhdityu méíjtsámeíhi?

⁵ ¿Aca muhdú ámuha oke méíjtsúcunúhi? Áánerá o píivyeté míamúnáadi o ídáátsóvéne diityé ímityuháñé diityémá o ímíbajchóne. Áánéllii o píivyeté áánúke o nééneé: “Úhdi o ídáátsóvéne díimítyú úúma o ímíbajchóhi.” Áhdure o píivyeté o nééneé: “Dímíjpyeténe dípye.”

⁶ Ahdícyane cáhawáá óví ámuha máájtyumí Míamúnáájpidívúu o ípivyéévebe muhdú o méénune.

Ehdúu diityéké íñétsihdyu tsiíñe neebe dííbyeke:

—Dímíjpyeténe eene dííhbotámá dípye dihjyávu.

⁷ Ahdújucóo díbye pééneé.

⁸ Ehdúu Jetsóo méénúneri míamúnaa íllityéne Píívyéébeke ávyéjutsó dúúrúvaméré dííbyé íhtsúturi díbye ehdu méénúnéllíhje.

Matéoke Jetsóo újcune

(Mc 2.13-17; Rc 5.27-32)

⁹ Tsáijyúu Jetsóo oke Matéoke ájtyumí múúhá ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike o áhdótsohíjcyátsihji o íjcyáábeke. Aabée oke nééhií:

—Ookéréjuco duráávyej.

Ahdújucóo o pééne dííbyemáyéjuco.

¹⁰ Áábemáa téijyu tahjyávu muha mémajchóhi. Áhdurée tsijtye téénere dsíídsí áhdótsó múnaa múúhama majchóhi. Áhdurée tsijtye ímityúmé íjcyá múúhama.

¹¹ Áámekée ííténe paritséómú néé múúhake:

—¿Aca íveekí eene ámúhá uwááboobe majchó aatye ímityúmema?

¹² Aanée Jetsóo illéébóne néé diityéke:

—Tsá muurá taabóóbé bóhime tsaímíyé íjcyámeke táábotúne. Muurá ihdyu chéméméhjikéré tááboóbe.

¹³ Cáhawáá ímíñeúvú meéévé ámuha mewáájácu Píívyéébé waajácúháámitu tsátsii nééneé: “Muurá tsá apááñéré o ímíletú ámuha oke Píívyéébeke iyámedi meíícúvehíjcyáne. Téhdure ó imíllé ámuha pamévamáyé meídaatsólléjcatsíñe.” Ahdícyane tsáháa ímiáámé wáábyú o tsáátune. Muuráhjáa ihdyu ímityúme wáábyú o tsáá diityéké ténetu o ímbáávyétso Píívyéébé icyánejcúvuréjuco ditye íbúwááveki. Ehdúu Jetsóó néé paritséómuke.

Jetsóó mamyémú majcho áwatyúne
(Mc 2.18-22; Rc 5.33-39)

¹⁴ Áhdurée tsáijyu tsojtsó múnáajpi Jóáá mamyémú Jetsóo éllevu itsááne dííbyeke dílló tsáijyu Píívyéébema íhhyúvácooca majcho íawahíjcyánetu. Néémépeé:

—¿Aca íveekí tsáijyu muha paritséómuma Píívyéébema meíhhyúvácooca majcho máawahíjcyánáa tsá dímamyémú áwahíjcyatúne?

¹⁵ Áánéllihyée neebe diityéke:

—¿Aca tsaapi ityáábavácooca wáñehjívaténevu dííbyé miñútso múnaa tsááme kímóóvéiyá dííbyedívú iwájtsícoóca? Ehdú nééne támamyémú tsá kímóóvéityuró diityémá o íjcyáne hajchóta. Áronáa ihdyu ímiááne íjcyalñe diityédityú o pééíñe. Áijyu ihdyu óví muhdú íñehajchíí awámye.

¹⁶ Tsá muurá tene ímityú wáiyamu tsúúcáaja béhbátu mepájaabóne. Muurá íllure teeja meníjtyúcooca éhniíñevu táváajcároba.

¹⁷ Áhdure idyé tsá tene ímityú béjpácyo bíínojpácyó mepícyoone tsúúcáau mííhéneu cahpáyú pañévu. Muurá béjpácyo iúhtsaráúúvéhulle táváajcó tsúúcáau. Áijyu muurá wágoóovéné tsanéécújuco bíínojpácyoma cahpáyu. Áánéllii ihdyu béjpácyo mépicyóó bééú pañévuré muhdú tsanéécú íjcyátuki. Ehdú nééne tsá tene ímityú íhdéené uwááboju béhne uwáábójú pañévú meúacóne.

Tsaatépike Jetsóó bóhítsóne
(Mc 5.21-43; Rc 8.40-56)

¹⁸ Ehdúu Jóáá mamyémuma Jetsóó íhhyúvánáa tsaapi avyéjuube wajtsí múúhadívu. Aabée dííbyé lliíñevú ímímóúúvéne néé dííbyeke:

—Ájyúwa íhyajchíí óhdivu dsíjivéhi. Áronáa ó waajácú dille óóma tsiíñe bóhííñe u péébe díílleke u dócárájcóneri.

¹⁹ Áánéllihyée téhullévú péébema muha mepééhií.

²⁰ Aamée muha téhullévú mepéénacáhjáa tsáápille 12 pijcyábájuco díílleke íchémé tujpácyó íhvetéptyúneri ícúbáhrámeíhíjcyalle píhívé Jetsóodívú idyéju éhnejcutu.

²¹ Aalléhjáa dómajcó dííbyé wajyámú ‘muurá éhne íwajyámú íjcyaróné o dómájcóhajchíí ó bóhííhi’ íñéénema. Éhdúhjáa íjtsámeíñe dómájcolle dííbyé wajyámu.

²² Aanéhjáa iwáájácúne dííllédívú iyévóóvéne neébe:

—Ínerí kímóóvedíñe, Wáhaj. Muurá Píívyéébeke ímí u cáhcujtsódújuco íjcyalle íñe tsúúca u bóhííne.

Éhdúu Jetsóó néénemáyé ímiááne tsúúca bóhíílle.

23 Aamée muha tsúúca méúújeté diibye avyéjuube Jáiro javu. Áanáacáa mítyane tééjá pañe míamúnaa kímóóveri íjcyame máátyóba májtsí méénuhíjcyáhi.

24 Áamekéé Jetsóó nééhií:

—Cána méjchívyéi áachívuj. Muurá tsá dille dsíjívétúne. Íllure cúwalle.

Éhdúu Jetsóó nééneri íllure goocómé díbyedi.

25 Áamekéé tééjá pañétú íjchívyétsóné boone iiyéjuco díbye iúcaávéne díílléwúuúvú hójtsitu ékééveténeri tsúúca bóhiílle.

26 Ehdúu Jetsóó méénúné uubállé páneere tééné iíñúji múnaa waajácúhi.

Hállúvátúmútsikye Jetsóó ímíjpyetétsóne

27 Aanée tétsihdyu muha tsúúca meóómíñáa míityétsi hállúvátumútsí múúha déjutu dsíneríyé tsáamutsi díbyedi wáníjcyámeíhi. Íllúu neemútsi:

—Ímúhtsidi bo dídaatsóvé Dabíúvúj tsíménémúhaabe u íjcyáábej!

28 Aanée muha meícyahíjcyajávú mewájtsítsihvu Jetsóó dílló díityétsikye:

—¿A ámuhtsi mecáhcujsó ámuhtsikye o ímíjpyetétsóiyóné ámuhtsí hálluúúne? Áánéllihyée neemútsi:

—Éée Ávyéjuúbej, muhtsi mecáhcujsóhi.

29 Ehdúu dítyétsí néénéllii díityétsikye íhyálluúúné idyócarájcóne neébe:

—Ámuhtsi mecáhcujsódújuco íjcyane tsúúca ámuhtsí hálluúúné ímíjpyetéhi.

30 Ahdújucóo ímiáané tsúúca íhyálluúúné ímíjpyetémútsí tsaímiyéjuco íitene. Áámútsikyée bóíjcyuube muuca teene dítyétsí iúúbállétuki.

31 Áronáacáhjáa tétsihdyu óómimútsí péé úbálléjcatsímútsiyé pámeekéré tétsíhji múnáake.

Íhyyúvátúúbeke Jetsóó íhyyúvatsóne

32 Áámútsi déjuvúu idyé tsaate tsivá íhyyúvátúúbeke Jetsóó éllevu naavéné ípañe íjcyáábeke.

33 Áábé pañétúu diibye naavéneke díbye íjchívyétsóné boone tsúúca íhyyúvájúcoóbe. Ááneríi míamúnaa iúllévenúne nééhií:

—Ávyeta tsá múijyú ehdu nééne múha méhdityu méénune maájtyúmitúne.

34 Áronáacáa parítséomú nééhií:

—Aadi muurá eene naavémuke ichívyétsohíjcyá páñétúejpi naavémú avyéjuube píáábóneríye.

Míamúnáadi Jetsóó ídáátsovéne

35 Ehdúu Jetsóó cómíñeri úwááboobéré pehíjcyá míamúnáake Píívyéébé avyéjutu íjcyané úwááboju díityé pihcyáávejáané pañévu. Aabée bóhíitsohíjcyá panéva chémeháñeri íjcyáméhjike. Téhdurée íhyyáhañévuré tsaatéké úwááboobéré pehíjcyáhi.

36 Aabée ídáátsovehíjcyá míamúnáadi éhne múúne obééjámú ítyehméébema íjcyatúmé ídáátsovu íjcyadu néeme dííbye éllevu tsáámedi.

37 Áamedítyúu neebe múúhake:

—Ímiáané mítyame míamúnaa íjcyá Píívyéébé avyéjuvu dítye úcaávéiyóné úwááboju úwáábómeíiyóme. Áronáa tééné úwáábojte tsá pahdu íjcyatúne.

38 Áánéllii múu táúmei páné aabájaabéré íjcyaaabe Píívyéébeke díbye éhniíñevu úwáábojtéké ipícyo dítye iúwáábo tsíjtyeke dííbyé avyéjuvu dítye iúcaáveki.

10

12-meváké Jetsóó meménú ímamyémú ditye íjcyaki

(Mc 3.13-14; Rc 6.12-16)

¹ Aanée téjyu Jetsóó muuha ímamyémuke pihjyúcú 12-meva muha meíjcyámeke. Áámekée múúhakye ájcuube íhnháhootu dííbye mémeri tsaaté pañétú naavémuke muha meíjchívyétsohíjcyaki, panéva chémeháñeri íjcyámeke muha mebóhíitsohíjcyaki.

²⁻⁴ Aamée muuha illuúme: Tsimóo Péédooroo, íñahbe Áderéee, Tsebedéó hájchimútsí Jacóóboma Jóáámutsii, Perípee, Batoroméee, Tomáaa, íñújí avyéjúúbé wáabyutáa dsíídsike o áhdótsohíjcyaaabe oo Matéoo, Apéó hajchi Tadéó dííbyere ‘Rebéo’ némeíbyee, cananíjtámúejpi Tsimóoo, diibyée Jetsóodívú bóónétu méénútsóiiibye Jóoda Ijcaríóótee, éhdume.

Ímamyémuke uwáábovu Jetsóó wálloóne

(Mc 6.7-13; Rc 9.1-6)

⁵ Éhdúmekée múúhakye Jetsóó uwáábovu iwállóomeke illu pítajcóhi:

– Tsáma ihdyu mépehdí jodíómú íjcyátúmé íñújínévu. Áhdure Tsamáaría íñújí méúújedíñe.

⁶ Ijraémú pañévúré métsajtyécó íñe uwááboju éhne múúne obééjámú mújtame idáátsówu íjcyadu néémé pañévu.

⁷ Aame méúwáábohíjcyaco níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe míamúnáake íavyéjuvu újcúíñe éévé tsúúca úújeténe.

⁸ Áhdure mébóhíitsohíjcyaco dsííjívéméhjike, íjpi chájááveneri chéméméhjike, páhduváré néene chémeri íjcyáméhjike. Áhdure tsaaté pañe naavémú íjcyámeke méwaagóohíjcyaco. Ehdu tamyémeri táihnáhori ámuha meméénúíñévu ámúhakye ó ajcú pevénere. Áánéllii tsá ámuha maáhdótsóityú ámuha diityéké mepíáábonéhji.

⁹ Aame ihdyu métsajtyédí dsíídsike.

¹⁰ Áhdure métsajtyédí tsíjyahji ámúhá wajyámúúnee, ámúha májchoo, ámúháj túhápaajínee, éhdune. Ámúhá cuujúí íjcyaróné métsajtyédíñe. Ámuha mepíaabóméré ámúhakye píáábohíjcyaa panévatúre.

¹¹ Aame múu tsácoomívú iúújetécooca nehco tsaatéké ámuha tétsii meíjcyáné hajchótá ímí ámúhakye pícyóóímyeke.

¹² Aane tsaaté javu ámuha méúújetécooca múu ímíñeúvú ihjyúvú diityéma.

¹³ Aame ímílléhajchíí múu diityémá íjcyá ámúhaj tééveri diityéké Píívyéébe ipíááboki. Áánetu ditye ímíllétúhajchíí tsáhájucu múu íícúvetú diityédi.

¹⁴ Téhdure tsácoomí múnáa ámuha diityéké méúwáábóiyónéhjimáyé ímíllétúhajchíí méíícuvéjúcohdí diityédi. Ílluréjuco ámúháj tuhááñe íñú mepíchóújcámeícyó ‘tsá múúhá hallúrí tene íjcyatú ámúhakye muha méúwáábóiyóné ámuha meímíletúne’ nééiyóne. Ááne tsiéllévúréjuco mépeeco tétsihdyu.

¹⁵ Muurá ímiáánetúre o néé tehdu néeme ícúbáhrámeíñe éhnée Tsodóómaa, Gomóóraa, íjcyácoomícyu múnáa ícúbáhrámeíñe ehnííñevu muhdú míamúnáa ícyahíjcyáné diityémá ímíbájchómeícyoóca.

Jetsóoke úraavyémé ícúbáhrámeíñe

¹⁶ Áhdícyane íñe ámúhakye ó wallóo obééjámuke bájú oohímyé pañévú mewállóoíyódu. Aane ihdyu wajácútsi méíjcyaco éhne múúne íñimye íícúí

meke pállójcoíñúdu. Áronáa ihdyu tsá múu muucá tútávájtsoótúne. Imiááméré múu ijcyá íjuumu íjcyadu.

¹⁷ Aame ihdyu tsáma imíchi méíjcyaco. Muurá tsaate ámúhakye túkevétsojté éllevu itsájtyémeke pihcyáávejáané pañévú wápáájcoóhi.

¹⁸ Áhdure ámúhakye tsajtyéimye ávyéjurté éllevu óhdityu íjcyané uwááboju ámuha meúwáábohíjcyané hallútu. Áijyu téhdure tétsihvu ámuha diityéké meúwááboó jodíómú íjcyátúrómeke.

¹⁹ Aane ámúhakye ditye ékéévécocca tsá múu áábímyeítýú muhdú íihjyúváíñeri. Muurá ihdyu Píivýéébere ámúhakye túkevétsoó ámuha meíhjúvaki.

²⁰ Tsá ámuhá íjtsaméityu tsááne ámuha meíhjúváiityúne. Muurá ihdyu ámuháj Caani Píivýéébé Apííchó ámuhá pañe íjcyané ámúhakye túkevétsoó ámuha meíhjúvaáhi.

²¹ Aane muurá míamúnaa ávyetá imítyú dáríívécátsííhi. Muurá tsané nahbémú íjcyarómé llihyánújcátsííhi. Áhdure cáánu íjcyarómema llihyánújcátsíimye.

²² Áhdure mítyame ámúhakye múnáájtsó oke ámuha meúraávyéné déjúcotu. Aane ehdu néeronéhjí tsaimíyé nihñéétsihvúré áábucúmé ihdyu pájtyéteéhi.

²³ Áhdure tsácoomí múnáa ámúhakye ímityúné dáríívéhajchíí múu técoomítyú péé tsícyoomívuréjuco. Muurá íñe Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe imiáánetúré ámúhakye o néé tsiíñe ó tsááiñe ámuhá pámeekéré íjraéémuke íñe óhdityu íjcyané uwáábojívú mewáájácútsótúnááca.

²⁴ Muurá tsaapi mamye tsá íuwáábóóbé ehniíñevu íjcyatúne. Áhdure tsané avyéjúúbé únú múnáajpi tsá dílbyé ehniíñevu íjcyatúne.

²⁵ Aane muurá íñe ámuhá avyéjuube o íjcyároobe o ávyejúúllémeítýúhajchíí téhdure tsá ámuha maávyejúúllémeítýúne. Muurá oke Betsebóodívú imyéménúúbeke állíu múnáájpídi díllóhíjcyáme. Aaméjíva muurá ámúhakye íavyejúúllétúne téhdure díllóhi.

*Píivýéébedi múu íllityéhi
(Rc 12.2-7)*

²⁶ Áronáa ihdyu mááábímyeídí míamúnaa ámúhakye méénúíyóneri. Muurá tehdu nénehji ámúhakye pátyehíjcyané tsá tétsihvúré níjkéváiityúne. Muurá páneere ñná meméénuhíjcyané bóhówááveéhi.

²⁷ Áánéllí íñe ámúhakye o néhíjcyané múu tsíjtyeke úúballéhi. Tsá idyé úúballétúme ámuha meíjcyáiityúne.

²⁸ Áhdícyane tsá múu áábímyeítýú míamúnaa ámúhakye dsíjívétsóíyóneri. Muurá tsá ditye píivýetétú ámúhakye iwáágoóiyóné Píivýéébedítýu. Apáábyéré ihdyu diibye piivýeté ámúhakye iwáágoóné ávyeta múijyú ámuha meíjchívyéityúme meícúbáhrámeítýóné cuujúwá pañevu. Áánéllí múu apáábyedíyé Píivýéébedi áábímyeíhi.

²⁹ Muurá coomícomútsí míityétsíwuúcú tsájíhwuúré áhdómeíhi. Ehdu áya áhdómeítýómedítýú muurá tsá tsaapi ámuháj Caani Píivýéébe wáájácútúnáa dsíjívéítýuróne.

³⁰ Aabe muurá páneere ámuhá níwájíñé íjcyaróné waajácú múhdújívá íjcyane.

³¹ Áánéllí tsá íñerí ámuha maáábímyeítýúne. Muurá diitye coomímú wájyúmeíñe ehniíñevu ámuha méwájyúmeí Píivýéébedívu.

Jetsóoke meúraavyéné metóónúityuróne
(Rc 12.8-9)

³² Muurá oke iúraavyéné tóónúmeityúmeke ó bóhówájtsoó níjkyéjiri íjcyaahe Llihíyodívu.

³³ Áánetu íllure tóónúmeihíjcyámé hallúvú ó úúbáalleé Llihíyoke tahñéjté ditye íjcyatúne.

Jetsóó hallútú míamúnaa tsárílléjcatsíñe
(Rc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Aane méijtsúcunúdí íñújívú o tsááne míamúnaa tsaímíyé íjcyaki. Muuráhjáa ihdyu o tsáá táhallútú ditye itsárílléjcatsíki.

³⁵ Muurá tsaapi tsarílleé cááníkye oke díbye cáhcújtsóné hallútu. Áhdure tsáápille tsarílleé tsíjjuke téené hallútu. Áhdure íbáábeke íaaja téené hallútúré tsarílleéhi.

³⁶ Ehdú muurá tsamééré múnáátsójcatsíí oke tsaate imúnáadítýú cáhcújtsóné hallútu.

³⁷ Muurá oke iwájyúné ehniíñevu tsamééré cáánímuma ítsime wájujcatsíhachíí tsá ímíááné tahñéjté ditye íjcyatúne.

³⁸ Áhdure oke iúráavyéné déjúcotu ícúbáhrámeíyóné ímíletúmé tsá tahñéjté íjcyatúne.

³⁹ Muurá íñújiri ímillédúré íjcyáneri tsúúrameímyé wágóóóveéhi. Áánetu ookéréjucu ímí iúráavyéneri tsúúrameímyé pájtyéteéhi.

Tsjtyeke ímí meíicuvéne Píívyéébé ímí íjtsúcunúne
(Mc 9.41)

⁴⁰ Muurá ámuha táwákimyéí meméénúmeke íicuvéme okée wáloobe Llihíyomájucu múhtsikye íicuvéne.

⁴¹ Aame tsaímíyé Píívyéébé wákimyéí méénúmeke íicuvéme téene áhdo újcuú tsahdúré díityéma. Áhdure idyé tsijtye Píívyéébeke úráavyehíjcyámeke tsaímíyé íicuvéme téene áhdo újcuú tsahdúré díityéma.

⁴² Aane díitye táuráavye múnáake nújpácyo díivanévú ájcume téhdure újcuú téene áhdo.

11

Tsojtsó múnáajpi Jóáa Jetsóo éllevu wáloomútsi
(Rc 7.18-35)

¹ Ehdúu Jetsóo muuha 12-meváké iúwáábótsihdyu péé tsiélllevu téené íñújí comíñevu téhulle iúwááboki.

² Áánáacáhjáa cúvéhóójari tsojtsó múnáajpi Jóáa íjcyaahe tsúúca waajácú ehdu Jetsóo méénuhíjcyáne. Áánéllihyéhjáa wáloobe míityétsikye ímamyémudítýú dííbye éllevu.

³ Aamútsíi neevá dííbyeke:

—¿Ava díibyeyuco uu Pájtyetétsoobe éhnevaa íñújívú u bóhówáávélíbyeke muha meítsohíjcyaaábej? ¿Mityá tsáhái díibye u íjcyatúnej?

⁴ Ehdúu dityétsí Jetsóoke néerónaa neebe díityétsikye:

—Meóómíñe méuubáalle Jóáake íñe muhdú o úwááboobe méénúráítýúronéhjí o méénune ámuhtsi maájtyumíne.

⁵ Méúúbáalleco hállúvátuméhjí hálluvájucóóne, úllétuméhjí úlléjucóóne, íjpi chájááveneri chémeméhjí bóhíne, lléébótuméhjí tsúúca lléébone, dsíjívémé

tsiine bóhíne. Áhdure méúúballeco ídáátsóméhjike pajtyéteju tsúúca úwááboméíne. Énehji páneere méúúballeco dííbyeke.

⁶ Maímijyu ihdyu oke cáhcujtsómé íjcyanej.

⁷ Ehdúu íñéené boone diityétsi déjuvu neebe múúhake diibye Jóááditu:

—¿Acáa Jóáá íñéubará píívyétúné iñújiri íjcyáábedívú ámuha mepíhcyáávehíjcyácooca muhdú ámuha méjtsúcunú dííbyeke? ¿A ámuháa méjtsúcunú éhne múúne úmehe kíjyébari vááúmeídyú páhduváre dííbyé íjtsaméí nééené?

⁸ ¿A tsané ímíyee úcámeíhíjcyáábe? Muuráhjáa tehdu iújcámeícyá tsá ihdícyátsihyi díibye íjcyáítyuróne. Muuráhjáa ávyéjúté jaaháñe pañéiyo díibye. ¿Aané muubá ímiááné díibye?

⁹ ¿Mityá Píívyéébé ihjyú uuballe múnáajpi díibyej? Ímiááné diibyejuco. Áronáacáa tsíjtyé ehniñevu díibye.

¹⁰ Dííbyedítu muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééené:

Ó pícyoó dííhde tsáápiikye díibye iúúballe míamúnáake ditye ímímbáávyéne ímí uke iwáátsúcúpéjtsoki.

¹¹ Aane ímiááné tsá dííbyedu tsíjtye néétune. Áronáa níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjútédítu ídáátsoobe íjcyároobe avyéjúúlléméí díibye Jóáá ehniñevu.

¹² Díibye muurá Jóáa úwáábótsihdyu íñe ícyoocávú teene Píívyéébé avyéjuvu iúcaavéné ímíllémema ténejcu ímíllétúme múhdurá ícyahíjcyáhi.

¹³ Muuráhjáa pámeere Píívyéébé ihjyú uuballe múnaa éjyúuvú íjcyame téjyútújuco íhjúvahíjcyáné dííbyé avyéjuri. Áhdurée Moitsééuvú íhjúvahíjcyá téénetu. Áámé nihñéjpiyee muurá díibye Jóáa bóhówaavéhi.

¹⁴ Aane ámuha mecáhcújtsóhajchíí mecáhcújtsó Jóáa Ería íjcyane éhnee Píívyéébé íhjú uuballe múnaa tsiine díibye bóhówáaveíñe néhíjcyáabe.

¹⁵ Aane ihdyu óvi ímiááné lléébome icyáhcújtsóne tehdu íjcyáhi.

¹⁶ Áhdícyane ¿aca muutédivú íñe ámuuha ícyoocá múnáake ó meménúiyáhi? Íhya tsime divuj. Muurá múúne lláhátsiri ícume úhbácatsíhíjcyádú ámuha páhduváre médáíívémeíhíjcyáhi.

¹⁷ Muurá múúne íllu úhbácatsíhíjcyáme: “Chíyóro mellíjchúrónáa tsá ámuha meímíllétú mewáhtsine téeneri. Áhdure máatyóba májtsí memájtsívárónáa tsá ámuha meímíllétú mekímoovéne.” Ehdú múúne tsime úhbácatsíhíjcyámé íjcyadu muurá ámuúha.

¹⁸ Muuráhjáa Jóáa tsá mítyane máchohíjcyatúne. Áhdurée tsá díibye ádohíjcyatú bíinojpácyo. Áánetú dííbyedítu ámuha ménehíjcyá mééííbye íjcyáábe pañe naavéné íjcyánéllii ehdu díibye nééené.

¹⁹ Áábé boonétúu ó bóhówaavé Míamúnáájpídívú o ípívyééveébe. Aabe panévare o májchoobe téhdure ó adó bíinojpácyo. Áánetu idyé ílluréjuco óhdítu ámuha menéhíjcyáné oova majchópíwu adópíwu o nééené. Áhdure ámuha óhdítu ménehíjcyá oova avyéjúúbé wáábyuta íjcyáne dsídsí áhdótso múnaa ímityúme íjcyámedívú o náhbévahíjcyáne. Áronáa tene pánéévénetúí méwaajácuú keená ímiááné íjcyane. Ehdúu neebe Jetsóo.

*Lléébópítyúne míamúnaa
(Rc 10.13-15)*

²⁰ Aabé tsáijyu íhjúvú mítyane méénuráítyúronéhjí imyéenuhíjcyá coomíji múnáadítu ditye ímítu íhvejtsópítyúnetu.

²¹ Neebépeé:

—¡Máidáátsoju tsáma tene pájtyeíñé Coratsíi, Betsáidaa, Íjcyácoomícyu múnáake! Muurá íñe méénuráítyúronéhjí o méénuhíjcyánée Tííroó, Tsidóoo, Íjcyácoomícyuvu o méénuca tsúúca téijyúré técoomícyu múnáa ímítýú íhvéjtsóne ímíánejcúvurjúco íbúwáávéiyóne. Aamée muurá íatérééjahjívú íújcámeíñe bállíjyuri ávúhcúiyá teene íhvéjtsóné uubálle.

²² Áánéllíi muurá dítye ícúbáhrámeíñé ehnííñevu ícúbáhrámeíimye díitye Coratsíi, Betsáidaa, Íjcyácoomícyú múnáa muhdú míamúnáa ícyahíjcyáné Píívyéébe nihñéétsihvúré díityémá ímíbájchócoóca.

²³ Ahdu muurá téhdure Capenaóo múnáake pajtyeíñe eene múhdumé 'mityáhmítýá' tsíñáávehíjcyámeke. Íjtsúcunúméubá íhhtsútúúvéiyóne. Áánerá íllure wágóóóveímýe cújúwá panévu. Muurá íñe méénuráítyuróné o méénuhíjcyánée Tsodóoma múnáama éjyúúvú o méénuca ímítýú íhvéjtsóne ímíjpyetéiyóme. Aacáa muurá ícyoocápíi íjcyáíyocóomi.

²⁴ Aane muurá díitye Capenaóo múnáa ávyétá íhnáhó ícúbáhráméíi técoomí múnáape ícúbáhrámeíñé ehnííñevu Píívyéébe muhdú míamúnáa ícyahíjcyáné ímíbájchócoóca.

*Méimítýutu meke Jetsóó állíjchutsóne
(Rc 10.21-22)*

²⁵ Téijyúu Cááníma íllu íhjúváabe:

—Ayúju Táacááni Píívyéébeéj, níjkyejíi, ííñujíi, íjcyane páné aabájaabéré u íjcyáábéj, uke téhdújtsoobéré ó duurúvá ímíáájú ídáátsojtédívúré u bóhówátsohíjcyáné hallúvu. Áánetu téhdújuco tsá waajácu múnáa íjcyane ítsúcunúmeíhíjcyámedívú u bóhówájtsoú teene.

²⁶ Ahdícyane íhdyu, Lli, óví ehdu teene muhdú u ímillédu.

²⁷ Ehdúu Cááníma íhjúváatsihdyu neébe:

—Muuráhjáa íhdyu Llihíyó oke picyóó tajtyéeveri míamúnáake iwáájácútso muhdú díityédítýú íjtsámeíñe. Tsá muurá múha wáájácútú dííbyé Hajchi o íjcyáábé íjtsaméi. Apáábyéré díibye Llihíyó waajácu muhdú o íjcyane. Áhdure ídyé apáábyéré ó waajácu muhdú díbye íjcyane. Áhdure teene tsaatédívú o bóhówájtsoóméré waajácúhi.

²⁸ Ahdícyane cáhawáa ookéréjuco méuráávyé ídátsó múhdurá ámuha meícyahíjcyánetu ámúhake o állíjchútsoki.

²⁹ Muurá íñe ídátsó tsaííbuwáaré o íjcyabe ámúhake o úwaabóné tsáma mewáájáne téhdu méíjcyaco. Ájyú íhdyu ííne ímíjyaú ámuha méíjcyáhi.

³⁰ Tsáháturo tene íhnáhootú ehdu ámúhake o neéne ámuha méuráávyéiyóne. Ehdúu neebe Jetsóo.

12

*Wáyeéévejcóójí Jetsóó mamyémú méénune
(Mc 2.23-28; Rc 6.1-5)*

¹ Áábemáa muha wáyeéévejcóójí úmihéj píinétú mepájtyeme maájyabáávaténéllíi bajtsóháñetu meújcyúne mémajchóhi.

² Aanée parítséómú ííténe neé dííbyeke:

—¿Aca íveekí eene aatye dímamyémú meenu íjcyoojé wáyeéévejcóójí meméénúítyuróne?

³ Áronáacáa Jetsóó neé díityéke:

—¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú tsáijyúu íajyabáávaténéllii íñahbéjtema téhdure Dabíiúvú méénune Píivyéébé waajácúháámitu cáátuváne?

⁴ Muuráhjáa duurúvájá pañévu iúcaávéne imájchóityuróné Píivyéébé icúvé páaa téjé pañévu pícyámeihijcyané apáámyéré llúúvájte máchohíjcyánetu májchóme.

⁵ Áhdure ¿aca tsá ámuha meéévehíjcyatú Moitséeúvúu téhaamíturé cáátunúne duurúvájá pañé wákimyéi múnaa llúúvájte wáyeéévéjcoojíí ijcyaróné wáyeéévéityuróné? Aane muurá ditye téjcoojí wáyeéévetúné tsá ímityúné íjcyatúne.

⁶ Aanéjii awáá muurá teene duurúvaja ávyejúúllémeíñé ehnííñevu táavyéju.

⁷ Muurá Píivyéébé waajácúháámitu nééneé: “Ó imíllé ámuha pamévamáyé meídaatsólléjcatsíñe. Tsá o imíllétú apááñéré oke ámuha iyámeke mecóvájtsóneri meíicúvehíjcyáne.” Aane muurá ámuha ímí mewáájácuca tsá menéétsóityuró ímityúné méénútúrómedívu.

⁸ Muurá íñe Míamúnáájpidívu o ípívyéévéébéllii téhdure téjcoojí wáyeéévejcoojí. Ehdúu Jetsóó néé paritséómuke.

*Tsáapi hójtsi Jetsóó ímíjpyetésoe
(Mc 3.1-6; Rc 6.6-11)*

⁹ Átsihdyúu dííbyema muha méúcaavé téjcoojí pihcyáávéjé pañévu.

¹⁰ Áájá pañé tsaapi tsánejcúehójtsi íhyójtsi múhdurá néébeé. Áanáacáa tsaate tétsihyi íjcyame Jetsóodívú íñéétsóro néé dííbyeke:

—¿A ímí tehdújuco teene íjcyoojii wáyeéévejcoojí tsaate chémémeke mebóhítsóiyóne?

¹¹ Áanélliihyéee neebe diityéke:

—¿Aca wáyeéévejcoojí ámuha jééú obééjé wáhyéjú pañévu áákityéébeke tsá ámuha meíjchívyétsóityuróné? Muurá ámuha méíjchívyétsóiyáhi.

¹² ¡Aanéjii awáá muurá diibye obééjé wájyúmeíñé ehnííñevu míamúnaa wájyúmeíhi! Aane muurá tsá muhdú tene néétu wáyeéévejcoojí ímiááné íjcyane meméénune.

¹³ Ehdúu diityéké íñétsihdyu neebe dííbyeke:

—Muúbej, cána íllevu cujúúvé díhyótsíj.

Ahdújucoo dibye cujúúvénemáyé téhojtsi ímíjpyeténe.

¹⁴ Átsihdyúu paritséómú ipyéénemáhjáa pítyácójcatsí muhdú Jetsóoke idsíjívétsoíñe.

Jetsóó méénuíñé tsúúcajátújuco némeíñe

¹⁵ Aanée iwáájácúne péjúcoóbe. Áábekée mítyane míamúnaa úráávyémedítyú chéméméhjike bóhíitsoóbe.

¹⁶ Áánemáa diityéké bóíjcyuube ditye muucá iúúbállétuki.

¹⁷ Ehdúu diityéké bóíjcyuube Píivyéébé ihjyú uubáalle múnáajpíhjáa Itsaía dííbyedítyú illu néhdújuco:

¹⁸ Áánu ímí táwákimyéi méénuhíjcyáá téénevu o pícyoóbe. Áábeke o wájyúnéllii ó imíjyúu dííbyedi. Áanéllii Táapííchó dííbyé pañévu ó pícyoó tééne píáábori dibye pámeekéré míamúnáake iúúbáalle muhdú tájtsaméi íjcyane.

¹⁹ Aabe tsá ‘mityáhmítyá’ íhjíyúváityú míamúnáama.

20 Áhdure tsá ídáátsóméhjike dibye éhdiiválléityúne. Áhdure íhtsútúnetu cahcújtsótú pañe cahcújtsórómedityú tsá dibye 'óvíjyacóome' nééityúne. Ehdu páneere ímíjpyetétsóibye íavyéjuutéijyu.

21 Áábedívú pamévá míamúnaaré cátsípááveéhi.

Ehdúhjáa Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi Itsaía Jetsóodityú nééhií.

Jetsóoke Naavéné píaabóné tsaate nééneé
(Mc 3.20-30; Rc 11.14-23; 12.10)

22 Áábe éllévúu tsáápiikye tsivámé naavéné ípañe íjcyáábeke. Aabée íhjuvátuube íjcyabe idyé tsá hállúvatúne. Áábekée Jetsóó ímíjpyetétsoobe tsúuca íhjuváhi. Áhdurée hállúvájúcoóbe.

23 Ááneríi tétsihyi íjcyame iúllévenúne néjcatsíhi:

—¿Aca tsá diibyéjuco áanu Dabíiúvúj tsiiménémúhaabe Críjto íjcyatú éhneváa tsááiíbye?

24 Ehdúu tsaate nééne paritséómú illéébóne néjcatsíhi:

—Aadi muurá naavémuke waagóohíjcyá míamúnáa pañétú diitye naavémú avyéjuube Betsebóó píáábóneríye.

25 Aanéhjáa Jetsóó iwáájácúne nééhií:

—Muurá tsané avyéjujete tsajíjtóré íjtsámeityúmé ímityúné idyáíívéjcatsíñe ílluréjuco íhvejtsóné íavyéju. Áhdure tsája múnaa ímityúné idyáíívéjcatsíñe ílluréjuco wáchájánújcatsíñe.

26 Ahdu nééne ¿aca muhdú íivane Naavéné ihyájkíyé íjcyáábeke tsíjpiikye waagóoiyáhi? Muurá tehdu imyéenuca ílluréjuco dibye íavyéjú újónéjtsóiyóne.

27 Aane muurá ámuha menéé Betsebóó píááboríyé dííbyeéjté naavémuke o wáagóohíjcyáne. Áánetúhaca ¿múúbé píááborí ámúhá mamyé mú waagóohíjcyá diitye naavémuke? Áyu cána oke menej. Tsá muurá ámuha menééityuró Betsebóó píáábori ditye wáagóohíjcyáne. Íllure ámuha mémujtá ehdu óhdityu meíhjuváneeri.

28 Muurá ihdyu Píívyéébé Apííchó oke píáábóneri ó waagóohíjcyá naavémuke tsaaté pañétú téénetu ámuha mewáájácúro tsúuca dííbye avyéjú ííñújiri ámúhama íjcyájucóone.

29 Tsá muurá tsáápi éhne dííbye já pañétú múha tsájtyéityuró dííbyeke tétsihdyu bóáyotúmére. Muurá ihdyu dííbyeke tujkénú ibóáyoca botsíi tsájtyéiyómé dííbye éhne. Árónáa tsáháubá muurá dibye ihñe múhdivú íhvéjtsóityuróne. Ahdu íivane tsá Naavéné oke píáábóityuró dííbye hájkímuke o wáámíuki.

30 Muurá oke ípíaabóné ímíllétúmé táwákimyéí íllure imíllé óhdivu ityútávajtsóne. Aame tahñéjté íjcyáíyómeke íllure óhdityu mútátsóhíjcyáhi.

31-32 Muurá panévare ímityúné míamúnáa méénuhíjcyáronéhjí Píívyéébe ábájííveé diityedí ídáátsóvéneema. Áhdure íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévébedityú ímityúné íhjuvárovémedi ídáátsóvéííbye. Áánetu ihdyu dííbye Apííchotu ímityúné íhjuvavahíjcyámedi tsá dibye mújyú ídáátsóvéityúne.

Iñéevatu méwaajácú keehé ímiááhé íjcyane
(Rc 6.43-45)

33 Muurá bajtsóháñetu ímiááhé ímí neeváhi. Áánetu átéréehé tsá ímí néevatúne. Ááneturé méwaajácú keehé ímiááhé íjcyane.

34 Ahdu íhvane çímiáámejívva ámuha ímí méihjyúváiyá ííñimyémúeméjtéré ámuha meíjcyame? Muurá ímityúné íííbúwá pañe íjcyámedítýú téénere íjchívýéhi.

35 Muurá ímiáábé ímiáánéré ihjyúvá ímiá íjtsaméí ípañe íjcyanéjuco. Áánetu ímityuube ímityúnéré ihjyúvá ímityúné íjtsaméí ípañe íjcyanéjuco.

36 Aane muurá pámeere míamúnaa úúballeé Píívyéébeke muhdú íihjyúvahíjcyanéhjí díbye páneere muhdú dítye ícyahíjcyáné díityémá ímíbájchócoóca.

37 Muurá tsáápiitsámá ímíbájchóíibye muhdú dítye íhgyúvahíjcyádújuco. Ímiáánéré íhgyúvahíjcyámé hallúrí tsá íiná íjcyáityúne. Áánetu ímityúné íhgyúvahíjcyámé ícúbáhráméíhi. Ehdúu Jetsóó néé paritséómuke.

*Míamúnaa Jetsóoke néé díbye méénúráityuróné imyéénuki
(Mc 8.12; Rc 11.29-32)*

38 Aamée tsiíñe taúhbájú uwáábojtémá Jetsóo élleву itsááne néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, cána bo méénúráityuróné meenu muha maájtyúmíne menéé ímiááné díibyejuco Críjto Pájtyetétsoobe u íjcyane.

39 Áánéllihyée neébe:

—çíveekí ámuha méimíllé teene o méénune ámuha mecáhcújtsokíjívvari? Óví ihdyu Píívyéébe íhgyú uuballe múnáajpíí Jonáake pájtyedu nééne oke pájtyénetu ámuha méwaajácú díibyejuco míamúnáake o pájtyetétsoobe o íjcyane.

40 Muuráhjáa amóóbé pañe téhí déjúcori íjcyaaabe 3 coojíva. Ahdu muurá íñe Míamúnáajpidívúu o ípívyéévéébeke dítye cúúuube ííñújí pañe 3 coojíva o íjcyátsihdyu tsiíñe ó bóhíhi.

41 Aane muurá Níínibé cóomi múnáa amúhadívú néétsoó íñe ícyooca íjcyáné míamúnaa ámuha mecáhcútsohíjcyátúmedívú Píívyéébe míamúnaa muhdú ícyahíjcyáné ímíbájchócoóca. Muuráhjáa técomí múnáa díibye Jonáaúvú úwaabóné ícyáhcújtsóne ímíbaavyé ímityúné íicyahíjcyánetu. Áánaa dííbyeúvú ehnííñevu o íjcyaaabe amúhake o úwáaboróné çíveekí tsá ámuha oke mecáhcútsohíjcyatúne?

42 Áhdure tsáápille tsííñe ííñújí múnáalle amúhadívú néétsoóhi. Muuráhjáa tsíhyullétú tsaalle Tsaromóó úwaabóné illééboki. Aallée muurá ímí cáhcujtsóhi. Áánaa dííbyeúvú ehnííñevu o íjcyaaabe o úwaabóné çíveekí tsá ámuha mecáhcútsohíjcyatúne?

*Ípyée íjchívýémé pañévú tsiíñe naavéné óómiñe
(Rc 11.14-26)*

43 Muurá naavéné tsaaté pañétú íjchívýeebe pehíjcyá íjcyáitsíí néhcoobére. Aabe íjcyáiyotsíí íajtyúmítúnéllíi íllu íjtsámeíhi: “Tsiíñe éhne bíwáábé pañévúre ó óómíí ópée o íjchívýéébe pañévu.”

44 Ahdújuco muurá óómiíbye ájtyumíváné díibye ípyée íjchívýéébeke imíwu pevéebe éhne múu jaa llíjyahdu neébeke.

45 Áánéllíi múúne nahbévaabe tsijtye 7-meváké ehnííñevu ímityúmeke díityémá tsiíñe íucááve dííbyé pañévu. Áábeke muurá íhdée ícúbáhráné ehnííñevu ícúbáhraabe. Ehdú muurá ímityúmé íjcyame ídátsó ícúbáhráméíhi.

*Jetsóoke tsíju dííbyé nahbémuma újcutéróne
(Mc 3.31-35; Rc 8.19-21)*

⁴⁶ Ehdúu Jetsóó íhjuvánáa íñahbémú tsíjuma dííbye éllevu tsáame wajtsí tétsihvu áachívu. Aamée imíllé íhjuváné dííbyema.

⁴⁷ Aanée tsaate úúballé dííbyeke. Néémépeé:

—Áátye éhtsíhyi áachi díñahbémú díítsíjuma íjcyamévá imíllé úúma íhjuváne.

⁴⁸ Áronáacáa neebe diityéke:

—¿Aca caatyé táátsíjuú, táñahbémuu, táñaallémuu, íjcyame?

⁴⁹ Ehdúu íñétsihdyu múúhake úúbacyunúúbéré nééhií:

—Áánerá téhdure ámuha pámeere waháromú, táñahbémú, táñaallémú, méijcyá íñe múhdumé tahñéjté ámuha méijcyame.

⁵⁰ Muurá Llihíyó níjkyéjiri íjcyáábeke cáhcujtsómé díbye ímillédú íjcyame ímiáané tahñéjté táñahbémú, táñaallémú, waháromu.

13

Tsaapi bájtsónetu íjcyáné uwááboju

(Mc 4.1-9; Rc 8.4-8)

¹ Ehdúu Jetsóó diityéké nétsihdyu muha dííbyema méijcyáatu mepéé únéú úniúvu.

² Átsihyíi muha méijcyánáa idyé mítyane míamúnaa píhcyaavéjucóó dííbyedívu. Aamée téhíwájú hallúrí íjcyánáa míiné pañévú úcááveébe.

³ Aabée téémí pañétú diityéké mítyane panévatu iúwaabóné úúbállehíjcyá tsíeménéhjitu. Téijyúu tsaapi bájtsónetu úwááboobe íllu úúballéhi:

—Tsaapíhjáa íwajcyóhá trígoúúhá bájtsoobe íllure wávarajcóhi.

⁴ Aanéhjáa díbye wávarajcónetu tsáuhji juuváj pñévéú dójcone coomímú méhdojéhi.

⁵ Áané tsiúhjíhjáa néwayúúné raahóvú dójcoúhji ícúíwuúré íñé tétsii íñu imíchi íjcyátúnéllíhye.

⁶ Áróhiibájíhjáa chemé núhbá allóócori hállúháñeríyé tébajkyéjé íjcyánéllíhye.

⁷ Áané tsiúhjíhjáa tsuhji íjcyátsihvu dójconé hallúvú tene wááménéneri íñeróné duhcúvatéhi.

⁸ Áánetúhjáa ihdyu tsáuhji dojco imíwu íñuúji nétsihvu. Aanéhjáa imíwu píivyénetu tsáhiibájí neevá mítyane. Áané tsihíibájíhjáa lííñevúré neeváhi. Áané lííñevuréjucóhjáa tsihiibájí néévane.

⁹ Aane ihdyu óví lléébome icyáhjútsóne tehdu íjcyáhi.

Jetsóó úwáábó túhútsóhíjcyáne

(Mc 4.10-12; Rc 8.9-10)

¹⁰ Ehdúu díbye néénéllii muha dííbyeke menééhií:

—¿Aca íveekí tsíeménetu ú úúbállehíjcyá u úwaabóne?

¹¹ Áánéllíhyé múúhake neébe:

—Muurá ihdyu ehdu ó úwáábohíjcyá Píivyéébe ámúhake iwáájácútso muhdú íavyéjú íjcyanévu. Áánetu oke cáhcújtsótúmeke tsá díbye wáájácútsotú téénevu eene ámúhake iwáájácútsódu.

¹² Muurá ímiáájú imíllémedívú bóhówájtsóiibye éhniíñevu ditye iwáájácuki. Áánetu teene imíllétúmedívú tsá díbye bóhówájcaáyóityúne. Tsáijyu múu áyánévu ditye wáájácúroné muurá íllure dojtúcúiibye diityédítu.

¹³ Ehdu néénéllii muurá o úwaabóné tsíeménéhjitu ó úúbállehíjcyáhi. Muurá o úwaabóné lléébójucoorómé icyahíjcyá lléébótúmeúvúdu. Áhdure teene ájtyúmíjúcoorómé icyahíjcyá ájtyúmítúmeúvúdu.

¹⁴ Ehdu icyahíjcyámé Píivyéébé ihjyú uuballe múnáajpíi Itsaiá íllu néhdújuco:

Uwáábó lléébójúcoorómé tsá cáhcújtsóityúne. Áhdure íájtyumíjúcooróné tsá ditye wáájácúityúne.

¹⁵ Dityé íjtsaméí ímí néétúnéllí tsá ditye ímíñeúvú lléébohíjcyatúne. Aame ícyahíjcyá wáájácúmeítyúmé éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu. Aaméjííva tehdu óhdi íjyácunúmekéjíí ó ímíjpyetétsóiyáhi. Ehdúu neebe Itsaía.

¹⁶ Áánetu ihdyu ímí ámuha melléébónéllí tsúúca méwaaajácú ñná tene nééiyóne. Áhdure muurá ámuha maájtyumíne tsúúca méwaaajácú ñná íjcyane. Áánéllí ihdyu méimíjyúú téeneri.

¹⁷ Muuráhjáa éjyuuúvú íjcyame Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáama tsijtye Píívyéébeke úráávyehíjcyámé imíllehíjcyará íájtyumíne íñe ícyooca tsúúca ámuha maájtyumíne. Áronáacáa tsá téijyu diityédívú tene ajtyúmídú néétune. Áhdurée imíllehíjcyarómé illéébone íñe ícyooca ámúhakye o úwáábohíjcyáné uwááboju. Áronáacáa tsáhái téijyu tene bóhówáávetúne.

*Tsaapi bájtsónetu úuwaabóné Jetsóó bóhówajtsóne
(Mc 4.13-20; Rc 8.11-15)*

¹⁸ Cáhawáá ímíñeúvú meíjtsó bajtsó múnáájpidítyú íjcyáné uwááboju ñná nééiyóné o bóhówajtsóne.

¹⁹ Muurá níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjutu íjcyáné uwááboju tsaate lléébójúcooróné Naavéné diityédívú mútátsohíjcyáhi. Aane nééiyóné eene juuváj piínévúhjáa dójcoúhjí coomímú méhdojéne.

²⁰⁻²¹ Áánetu teene illéébone tsúúca ímí úraavyéjúcoorómé páhduváré nééné mávaríjchojúúné íjcyanéhjí íáábucújúcótúnetu ílluréjuco teene íhvejtsóne. Aane nééiyóné eene néwayúúnéhjáa íjcyátsihvu dójcoúhjí imíwu ííñeróné núhbá allóócori chémene. Ehdú muurá patyéhíjcyáné ímí cáhcújtsótúmema.

²² Áánetu tsaate tsúúca ímí téené uwááboju llééborómé mítyane íjí avyéjuríyé itsúúráméíñéllí ténejcu ábájíívehíjcyáhi. Aane nééiyóné eene tsuhjí pañévúhjáa dójcoúhjí ííñeróné íllure dúhcúvaténe.

²³ Áánetu ihdyu íjcyámé tsaate teene illéébone cáhcujtsómé ímí tehdújuco úráávyehíjcyáme. Aame muurá eene imíwuúhjáa ííñuji nétsihvu dójcoúhjí ííñedu. Áámedítyú íjcyámé tsaate éhnííñevu ímí Píívyéébeke úráávyehíjcyámé eenéhjáa teene tríígóhiibáné imíwu píívyene mítyane néévadu néémeé. Áánetu íjcyámé tsaate íhtsútáwu ímí Píívyéébeke úráávyehíjcyámé eenéhjáa llííñevúré nééváhiibájídú néémeé. Áámedítyúí muurá íjcyámé tsaate diityé llííñevúréjuco úraavyémé eenéhjáa máíhtsúnéré nééváhiibájídú néémeé. Ehdúu Jetsóó bóhówajtsó bajtsó múnáájpidítyú íjcyáné uwááboju.

Tríígójí pañé bñvatu íjcyáné uwááboju

²⁴ Téhdurée tsiíñe úwááboobe tsaapi íúmihe bájtsónetu. Neebépeé:

—Muurá Píívyéébé avyéjú tsaapíhjyáa íúmihe bájtsójédu.

²⁵ Dibyéhjáa íbájtsójéne óomíñe déjuvu tsaapi dííbyeke múnáátsohíjcyaaabe bájtsójé bñva tríígo díbye bájtsóné raahóri.

²⁶ Aanéhjáa keemévé teene ímiááné ikyéémévéne nééváné tujkéveríyе.

²⁷ Aanéhjáa díibye tépallí aabájáábé únú múnáa íúújéjéne néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ááneráhjáa ímiáánéré méúmihe mebájtsónáa ¿kiátú íjcyane bñva ííñe téené raahóri?

²⁸ Áánéllíihyéhjáa neébe:

–Tsaapíubá oke múnáátsohíjcyaaabe ehdu meenúhi. Áánélliihyéhjáa nééme dííbyeke:

–Cána muha mewáámíuki. ¿Mityá óví ijcyáne?

²⁹ Ehdúhjáa ditye néénéllii neébe:

–Tsáhaá. Muurá ámuha teene metábáhcyóhajchíí bajtsóháñé ámuha métútávajtsoóhi.

³⁰ Áánéllii ihdyu óvíjyucóí meihvéjtsoíñé tsanéécú ikyééméveki. Tsanéérei teene ímiááne néévá maááhívétsócooca ámúhakyé ó neé ámuha metábahcyóné pájtsuuhójí mechíjchu mecóvájtsoki. Áánetu ihdyu ímiááne maááhívétsóne ímíñeúvú mépícyoóhi. Ehdúu Jetsóó úwaabó tsaapi úmíhe bájtsónetu.

Mojtáátsá neeváúwúutu íjcyáne uwááboju
(Mc 4.30-32; Rc 13.18-19)

³¹ Áhdurée tsiíñe úwááboobe ‘mojtáátsa’ némeíñe uméhetu. Neebépeé:

–Téhdure idyé muurá Píívyéébé avyéjú éhne múúne ‘mojtáátsa’ némeíñe neeváúwu tsaapi bájtsone íñe ímíjyaú avyétá mityáhé kéémevédu.

³² Muurá panévá neváúúne lliíñévúre íjcyárouwúutu ííñehe keemévé panévá bajtsóhéene ehniíñevu bájú uméhedúhe. Ááhé pañévú muurá wahpéjté ijcyóváhi. Ehdúu Jetsóó úwaabó mojtáátsáhetu.

Pááá ooríchetu íjcyáne uwááboju
(Rc 13.20-21)

³³ Téhdurée pááá ooríchetu úwááboobe néehíí:

–Muurá tsáápille hariínállíjyutu pááa ímyéénúcooca áyánéwu téene ooríchetu pícyooróné páneeréjucu óórichódú idyé teene Píívyéébé avyéjú.

Jetsóó úwáabóné tsíeménéhjitu úúbálléhíjcyáne
(Mc 4.33-34)

³⁴ Ehdúu Jetsóó tsíeménéhjitu úúbállénej téeveri úwáábohíjcyá míamúnáake ímíñeúvú iwáájácútso ñná úwááboju nééiyóne. Tsáháa díbye pevénére úwáábohíjcyatúne.

³⁵ Ehdúu úwáábohíjcyaaabe Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpíhjáa íllu néhdújucu:

Muurá tsíeménéhjitu o úúbállénej téeveri ó waajácútsoó táuwaáboju ñná nééiyóne. Muurá ó bóhówájtsó íñeé ííñújima páneere Píívyéébé ípívyéjtsóijyújucu íjcyáronéhjí múha wáájácútunéhji.

Ehdúhjáa Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi néhdújucu Jetsóó úwáábohíjcyáne tsíeménéhjitu.

Bñvátú íjcyáne uwááboju Jetsóó bóhówajtsóne

³⁶ Átsihdyúu ílluréjucu míamúnáake ipítyájcóne díbye ááhívu pééneé. Áhullévúu muha dííbyeke menéehíí:

–Áyu cána múúhadívú bóhowájtsó úmíhé pañe bñva íjcyánetu íjcyáne uwááboju ñná nééiyóne.

³⁷ Áánélliihyée múúhakyé neébe:

–Eene ímiá bájtsó bájtsoobe muurá oo Míamúnáájpidívúu o ípívyééveébe.

³⁸ Áánetu teene úmíhe ‘páneere ííñújiri míamúnáa íjcyane’ nééiyóne. Muurá eene ímiá bájtsó Píívyéébé avyéjúejte íjcyane nééiyóne. Áánetu bñva ‘Naavéné icyánéjcuriyé íjcyáne míamúnáa íjcyane’ nééiyóne.

³⁹ Áánetu eene tépallí múnáajpikye imúnáájtsóne bñva bájtsoobe muurá pañetu diíbye Naavéne. Áánetu ‘íñe ííñújima páneere ílluréjucu níjkévaíñe’

nééiyóné eene bajtsóháñé ááhívétsómeíñe. Áánetu diitye eene bajtsóháñé ááhívétsómé 'níjkyéji múnaa íjcyane' nééiyóné.

⁴⁰ Muurá éhne múúne úmihé pañe bñva mepíhñune mecóvajsódú pajtyeíñe diitye Naavéné icyánéjcuéjtéma. Aame wágóóóveé cúújúwá pañévú íñe íññújiri múhdurá míamúnaa ícyahíjcyané diityemá níjkévacoóca.

⁴¹ Muurá Míamúnáájpídívú o ípívyééveebe ó táúhbaá tahñéjté níjkyéji múnaake ditye íhdyúétsihvu ipíhjúcu diitye ímítyúmeke táavyéjúéjtéké ímítyúnejcúvú íbúwátsohíjcyámeke.

⁴² Áameke cúújúwá pañévú ditye wájojcómé téewá pañe íjcyame íhwáñeene íhdóne taá íícúbáhrámeíñeri.

⁴³ Áánetu íhdyu Píívyéébe ímillédú ícyahíjcyámé dííbyé avyéjú pañe íjcyame cádiúcúnuú éhne múúne nuhba cóójíejpi ájchúcunúdu. Aane íhdyu óví ámúhadítú lléébome icyáhcujsóne tehdu íjcyáhi.

Imíwu néené tsíeménetu íjcyané uwááboju

⁴⁴ Téhdure idyé Píívyéébé avyéjú ílluú:

—Tsaapíi tsátsii íññújí pañe ávyetá mityáné wájuúmeíñé tsíeméné íáptyumíne tétsihvuré íhvétsoíñíhi. Ááneríi ímíjyúúvéne páneere ítsíeméné íñáhíhénúne dsíídsíma tétsii íññuji áhdoobe íiyéjuco téénema íjcyaki.

Imíwu néené neewáyu íjcyané uwááboju

⁴⁵ Téhdure muurá Píívyéébé avyéjú éhne múúne tsaapi náhjíhe múnaajpi imíwu néené newáyuúne mítyane áhdótsámeíúhjí néhcohíjcyádu.

⁴⁶ Aabe muurá tsau íáptyúmicoooca páneere ítsíeméné íñáhíhénúne dsíídsíma teeu áhdóhi.

Tsínucóóhotu íjcyané uwááboju

⁴⁷ Téhdure Píívyéébé avyéjú éhne múúne tsíínúúri amómeke meújcuu.

⁴⁸ Muurá múúne tsínú múnaa ítsínúúmeke técoohóríyé téhí únúvú itsáptyéne píhcyú ímíá amómeke. Áánetu doorátujtéké íllurjúcu ditye wámíúúne.

⁴⁹ Ehdu muurá pajtyeíñe míamúnáama Píívyéébe páneere íññuji níjkévátsoóca. Muurá níjkyéji múnaa dówajcároó ímíáamedítú ímítyúmeke.

⁵⁰ Áameke cúújúwá pañévú ditye wájojcómé téewá pañe íjcyame íhwáñeene íhdóne taá íícúbáhrámeíñeri.

Béhnéma tsúúccáanéécú imíwu néenéécú íjcyané uwááboju

⁵¹ Ehdúu Jetsóó íúwáábóné níjcáutu néé múúhake:

—¿A ícyooca ámuha melleebójucóó íñá nééiyóné o úwáábohíjcyáne? Áánéllíhyé muha menéé:

—Ééé Ávyéjuúbej, ímí muha melleebó ícyooca íñá tene nééiyóné.

⁵² Áánéllíhyé neebe múúhake:

—Muuráhjáa tujkénúene Píívyéébé taúhbaju úwáábohíjcyámema ícyooca tsúúca íjcyané míñéécú uwáábó íhdéénema béhne Píívyéébé avyéjutu íjcyane. Aane muurá teene íhdéene Píívyéébé waajácúháámí pañe íjcyáhi. Áánetu íñe béhne ámúhadívú ó bóhówátsohíjcyáhi.

Jetsóó Natsaréeri úwaabóne

(Mc 6.1-6; Rc 4.16-30)

⁵³ Ehdúu Jetsóó tsíeménéhjítu íúúbállénej tééveri íúwaabóné níjkevádú muha mepéé tétsihdyu.

⁵⁴ Aamée muha méúújeté Natsarévu dibyée píivyécoomívu. Ájyúu idyé úwaabójúcoobe tétsíi múnáake pihcyáávéjá pañévu. Áábedíi iúllévenúne néjcatsímye:

—¿Aca kiátú aabye iújcúné waajácuri panévaré méénúráítyúronéhjí méénuhíjcyáhi?

⁵⁵ ¿Aca tsá éhne aabye úméhewááné wákimyéi múnáájpií hajchi íjcyatúne? ¿Aca tsá éhne tsíjju Maariá íjcyatúne? Muurá dííbyé nahbémú Jacóóboo, Jotséee, Tsimóoo, Jóódaá, éhdume.

⁵⁶ Áhdure muurá íñaallémú íchihyi. Aabéjii muhdú ¿kiátú waajácú ehdu nénehji múu méénune?

⁵⁷ Ehdúhjáa dííbyedítyú iñéene tsá ditye cáhcútsohíjcyatú dibye díityéké úwáábohíjcyaróne. Áámekée neébe:

—Tsiytye muurá ihdyu avyējuullé Píivyéébé ihjyú uubáalle múnáájpiíkye. Áánetu ihyájkímú íjcyarómé tsá ávyējuúllétú dííbyeke.

⁵⁸ Ehdúu dííbyeke ditye cáhcútsohíjcyatúnéllii tsá éhnííñevu dibye méénújúcootú méénúráítyúronéhjí tétsihvu.

14

Tsojtsó múnáajpi Jóáa dsíjívéne (Mc 6.14-29; Rc 9.7-9)

¹ Aanéhjáa dííbyedítyú tsaate úúballé Gariréa iñújí avyējuube Heróódeke.

² Áánélliihyéhjáa neebe iúnú múnáake:

—Tsáijyu múune tsojtsó múnáajpi Jóáa tsiíñe bohíhií. Téénéllii muurá eene píivyéteebe méénúráítyúronéhjí imyéénune.

³ Diíbyée muurá Heróóde néėjuri dsíjívetsómé Jóáakeé. Muuráhjáa dííbyedívú iékéévetsóne úwááñéhiyi ichíjchútsóóbedívú cuvéhoojánútsoóbe. Ehdúhjáa méénuube íñahbe Perípé taaba Herodía dííbyemáyéjuco íjcyalle néėjuri.

⁴ Diíbyéhjáa Heróódeke íllu nehíjcyabe Jóáa íñáhbé táábama dibye íjcyánetu:

—Tsá muurá tene ímityú díñáhbé táábake u táábaváne.

⁵ Ehdúhjáa dibye nehíjcyáné hallútú imílléroobe téjyúréjuco ídsíjívetsóné dííbyeke. Áronáacáhjáa nuhnévebe Píivyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi dibye íjcyane iwáájácúne míamúnaa dííbyeke ávyējuúllehíjcyánélliihye.

⁶ Ájyúhjáa ítsíimávajcóójí úújeténéllii diíbye Heróóde wáñehjívatéhi. Áané pañéhjáa ídsídúelle Herodía ajyúwá wahtsí pámeere úúbámyé úmíwávu. Aanéhjáa dííbyeke ávyéta ímí pájtyéneri ímíjyúúvebe mítyane.

⁷ Áánélliihyéhjáa díílleke neebe ñná dille dííbyeke táúmeíñevu íajcuíñé ímiáané állítyuubére.

⁸ Áánélliihyéhjáa tsíjju úwaabódújuco dille néene dííbyeke:

—Ó imíllé oke u ájcune tsojtsó múnáajpi Jóáa níívaúvú bohtájiri.

⁹ Ehdúhjáa dille néene kímóhcó dííbyeke pajtyeráhi. Áronáacáhjáa íállítyúné dibye néene pámeere dííbyé uubámyé lléébójúcóónéllii tehdu méénuúbe.

¹⁰ Aabéhjáa tsúuca tsaatéke wallóo diíbye Jóáa cuvéhóójari íjcyáábeke ditye ikípíyuúcuté íhñíwau.

¹¹ Áhdújucóhjáa péeme ikípíyuúcutéjeu tsívane bohtájiri. Ááuvúhjáa ajcúmé díille bádsíjcájake. Ááuvúhjáa ájculle tsííjjuke.

12 Áánélliihyéhjáa dííbyeúvú mamyé mú tsááme dííbyeúvú itémeho iújcúyéne cuuúhi. Átsihdyúhjáa Jetsóó éllevu ipyééne úúballémé ehdu Jóááke tene pájtyene.

*Majcho mityámedívú Jetsóó úújetétsóne
(Mc 6.30-44; Rc 9.10-17; Ja 6.1-14)*

13 Átsihdyúu muha mepéé miiñeri tsíhyullévú múha íjcyátúhullévú múúhaye meíjcyároki. Áronáacáhjáa tsúúca míamúnaa waajácújucóó kiávú muha mepééneé. Áhullévújucóhjáa ditye péécunúne íjchityu pacóómivá múnaáre.

14 Aanée téhullévú muha meúújeténaa miiñe pañétú Jetsóó íjchívyeebe itécunú tétsihyíjyuco míamúnaácóbaúvú íjcyane. Áamedíi ídáátsóvéne bóhítsoobe chéméméhjikéhjáa ditye tsájtyémeke.

15 Áijyúu tsúúca cúvéhréjucó tene néénéllii muha menée dííbyeke:

—Tsúúca cúvéhréjucó teene múubará íjcyátútsihyi meíjcyánaáaca. Ílluréjucó wallo íjtyéke íchíj piihíri íjcyájáhji múnáadítyú tsíeméne iújcune ditye imájchoki. Muurá tsá imájchoma ditye íjcyatúne.

16 Áánélliihyée neebe múúhake:

—Ívéemekéami ó wáalloój. Ámuháyé bo mémajchótsoj.

17 Áánélliihyée muha menée dííbyeke:

—Áronáa méhdi tsáhojtsíhovaré páahóónema míityétsiye amóóbemútsi.

18 Áánélliihyée neebe múúhake:

—Áyu cána metsívaj.

19 Ehdúu múúhake iñééne diityéké neebe ditye iáhcúbaki. Átsihdyúu teene páahóóné amóóbemútsima iékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke cáámevu icyárúúvéne. Áánemáa teene idyóhdáhínunévú múúhake díbye ájcune muha méwajtú pámeekére.

20 Aanée muha memájchónetu pámeere méoovéhi. Áánetúu coéváne 12-rujtsívá úvérujtsíñe wáhpe.

21 Aamée eene diityémá muha memájchome wajpíímuré 5,000-meváubáhjáa walléémuháñema tsíime éévemeítyúrónááaca.

*Nújpácýó hallúri Jetsóó úllene
(Mc 6.45-52; Ja 6.16-21)*

22 Ááne boonétúu Jetsóó múúhake neé muha dííbyé ihde miiñeri mepájtye tsíñejcúeúvú díbyéi míamúnaáake pítyájcóné hajchóta.

23 Aabéhjáa diityéké ipítyájcótsihdyu péé iiye múha íjcyátúhullévú cáméhbaúvú Píívyéébema íihjyúvaki. Aabéhjáa íjyunú téhullévu.

24 Áánaacáa muha tsúúca píñééuríjyuco meíjcyánaa ávyétá ihnáhó kíjyébama nohji múúhake wájojcóhi.

25 Aaméikyée muha mepéépiñáa cóójí pañévú díibyéhjáa Jetsóó tsájucóó múúhá tujkévetu nújpácýó hallúri úlleebére.

26 Áábekée muha maájtyúmíne meíllityéne menéjcatsíhi:

—ÍÁyúúj, naavénécobáubá bo eene aabye tsáá métujkévetuj!

27 Áronáacáa neebe múúhake:

—ÍMéíllityédíñe, oóre!

28 Áánélliihyée Péédoro neé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, áyu cána ímiááne díibyéjucó u íjcyáhajchíi o péé diéllevu ehdu nújpácýó hallúri.

29 Áánélliihyée neébe:
—Cáhawáá dichaj.

Ahdújucóo Péédoro mǎnetu níityeíñúné nújpacýó hallúrí úlleebéré dííbye éllevu.

30 Áronáacáa kíjyeba ávyetá ihnáhó néeneri íllityéne ílluréjuco dibye búuvéne. Aabée dííbyedi wáníjcyámeííbyé neéhií:

—¿Ávyéjuúbej, oke ihdyu pájtyetétso!

31 Áánélliihyée íhyójsitu iékéévéébeke neébe:

—¿Aca íveekí tsá oke ímí u cáhcújtsotúne?

32 Aamútsíi mǎiné pañévú úcáávénáa tsúúca kíjyeba íhvetéhi.

33 Áijyúu pámeere téemí pañe muha meíjcyame Jetsóo líiñévu memíhmóúbáne menééhií:

—Ímiáánéjucóha ihdyu Píívyéébé Hajchi uú.

Chéméméhjike Jetsóo bóhǎtsóné Genetsarée íñújíri
(Mc 6.53-56)

34 Ehdúu muha úneu mepájtyeme méúújeté Genetsarée íñújívu.

35 Aanée tétsíi múnaa Jetsóoke iwáájácúne úúballé pahúllevaré téené íñújí múnáake. Aamée tsívahíjcyá chéméméhjike dibye íbóhǎtsoki.

36 Aamée dííbyeke néé íwajyámúubávúré dibye idyómájcótso íbóhǎiki. Ahdújucóo ímiááné dííbyeke íwajyámutu dómajcóméjuco bóhǎhíjcyáne.

15

Ímichi ñná míamúnáake tútávajtsóne
(Mc 7.1-23)

1 Áhdurée tsáijyu Jerotsaréetu paritséómuma taúhbájú uwáábojte Jetsóo éllevu itsááne néé dííbyeke:

—¿Aca íveekí díimayémú tsá méénuhíjcyatú méíhdé múnááuúvu uwáábohíjcyádu?

2 Tsá muurá ditye nítyámeíhíjcyatú imájchóíñé ihde Píívyéébé úmíwávú múúne meímíbájchómeíñé meméénune.

3 Áánélliihyée neebe díityéke:

—Áronáa muurá téhdure Píívyéébé taúhbaju néene tsá ámuha melléébohíjcyatú ámuháyé meípívyéjtsóné uwááboju ámuha meúráávyehíjcyánéllíhye.

4 Muurá dííbyé taúhbaju nééhií: “Ámúháj caanímuke múu iwájyúne avyéjuulléhi. Áánetu íllure cáánímuke tútávátsohíjcyámé ihdyu óvi dsíjívéhi.”

5 Ehdú muurá tene néérónáa ámuha tsíñejcúvúré méúwáábohíjcyáhi. Muurá ámuha ménehíjcyá tsaapívá cáánímútsikye ípíaabóné ímíllétúhajchíí nééiyóne: “Tsá o píívyetétú ámúhtsikye o píaabóne. Muurá ámúhtsikye o píaabóiyódú ííwane Píívyéébekéréjuco o íícuvéne.”

6 Aanévá ehdu íhjúváróóbé hallúrí tsá ñná íjcyatú díityétsikye dibye píáábótúrónáaaca. Ehdú muurá ámuha méúwáábohíjcyáhi. Aame muurá ámuha Píívyéébé taúhbaju íllure méwaagóohíjcyá ámuháyé meípívyéjtsóné uwááboju ámuha meúráávyehíjcyánéllíhye.

7 Ímiáámeúvúdú ámuha méícyahíjcyá bañú múnaa ámuha meíjcyame. Muuráhjáa ímiáánéjuco Píívyéébé íhjúu uuballe múnáajpi Itsaía ámúhadítýú nééneé:

8 Íjtye oke ávyéjútsohíjcyará hállúéjuriye. Tsá ávyeta íííbúuri oke ditye ávyéjútsohíjcyatúne.

9 Íllure iállíne oke duurúvahíjcyáme. Aame iiye ípívyéjtsóné uwáábojúúné úráávyehíjcyá pánehjídú tátyaúhbajúúné iúráávyéúvúdu.

10 Ehdúu íñétsihdyu Jetsóó tsiíne pámeere tétsii íjcyámeke nééhií:

—Ímíneúvú melleebúcunúco íná nééiyóné ámuhákye o nééíne ámuha mewáájácuki.

11 Muurá panévare míamúnaa óovene tsá diityéké tútávajtsotúne. Muurá ihdyu diityé ííbúwá déjúcotúré ímítyúné íjtsaméi tsááne diityéké tútávajtsóhi.

12 Ehdúu díbye néénéllii muha dííbyeke menéhií:

—¿Aca ú waajácúrá eene ehdu u nééne aatye paritséómuke ávyéta tsáíryé pájtyene?

13 Áánélliihyée neebe múúhakyé:

—Muurá múúne úmíhé pañétú mépée mebjátsótúné uméhé íínehe metabahjyúcúne méwaagóóhi. Ehdu muurá níjkyéjiri íjcyaaabe Llihíyó avyéjújete íjcyatúme ímítyú ícyahíjcyámé wágóóóveéhi.

14 Áeméjité íjcyámedi tsá meíícúvéityuróne. Muurá éhne múúne hállúvatúme íjcyadu tsá ditye wáájácúmeítyúne. Muurá tsahdúré hállúvatúme íjcyame tsátyéjcatsíyómé tsaméhíjjuco áákityéiyóné wáhyéju dííváné pañévu. Ahdu muurá diitye. Ehdúu Jetsóó nééhií.

15 Átsihdyúu Pééodoro néé dííbyeke:

—Áyu cána bo múúhadívú bóhowajtsó peíyene u nééne uwááboju íná nééiyóne.

16 Áánélliihyée neébe:

—¿Aca ihdyu eene ámuha meíjcyarómé tsá mewáájácútu íná tene nééiyóne?

17 Muurá panévare meóóvehíjcyanéjhi pevénéré méjpiítyu pajtyéhi.

18 Áánetu ihdyu míamúnáa íííbúwá déjúcotúré ímítyúné íjtsaméi tsááne diityéké tútávajtsóhi.

19 Muurá diityé ííbúwá déjúcotu ichívyehíjcyáné panévare ímítyúné íjtsaméi ílluúne: Ditye dsíjívétsócatsíhíjcyanéjhi, ditye ihdícyámema dómácócatsíhíjcyanéjhi, ditye nánícyatsíhíjcyanéjhi, ditye állícyatsíhíjcyanéjhi, ditye tsíjtyedi néhni íhjúvahíjcyanéjhi.

20 Énehji ihdyu diityéké tútávajtsóhi. Tsá eene Píívyéébé úmíwávú íímíbjáchoméiyóné íhyójtsine níjtyámeítyúme májchone diityéké tútávajtsotúne. Ehdúu Jetsóó néé múúhakyé.

Tsííne ííñújí múnáalle Jetsóoke cáhcujtsóne (Mc 7.24-30)

21 Átsihdyúu muha mepéé Tííroó, Tsidóoo, íjcyácoomícyú íjcyáné ííñújívu.

22 Átsihyíhjáa íjcyalle Canáa múnáalle Jetsóo éllevu tsáá íllu wáníjcyámeíllere:

—Ávyéjuúbej, Dabííúvúj tsííménémúhaabe u íjcyáabej, óhdi ihdyu dídaatsóve. Ájyúwa naavéné ípañe íjcyalle ávyétá íhnáhó ícúbáhrámeíhi.

23 Ehdúu dille néerónáa tsá díbye íná néétu díílleke. Áánélliihyée muha dííbyeke menéhií:

—Áálleke piáábó dille íóómiki. Íjyévé medéjutu wáníjcyámeílléré tsááhií.

24 Áánélliihyée neébe:

–Tsáháa tsíjtye múnaa jodíómú íjcyátúmeke o píáábo o tsáátune. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébe oke wallóó ijraéémuke o píáábo éhne múúne obééjámú mújtda néémeke.

²⁵ Ehdúu Jetsóó néérónáa ídátsójkímeyélléré dííbyé lliiñévú ìmímóúúvéne nééhií:

–¿Avyéjuúbej, áronáa óvíjyuco ihdyu oke píáábo!

²⁶ Áronáacáa neébe:

–Tsá muurá tsaapi ítsíímedítýú majcho idyójtúcúne oohímeykééréjuco téénevu ájcuítýuróne.

²⁷ Áronáacáa neéle:

–Ihdyúhde tehdújúcoóro, Avyéjuúbej. Áronáa muurá múúne oohímýé íjcyarómé majchó íaabájajte májchónetu dójcionéwuúji.

²⁸ Áánéllihyéé neebe díílleke:

–Ímiáánéha oke, muulle, u cáhcujtsóhi. Ahdícyane ihdyu óvíi uke ó píaabóhi. Ehdúu Jetsóó díílleke nééné tujkéveríhýáa tsúúca dííllé aýyúwá bohíjucóóhií.

Páhduvaré nééne chémeháñeri chéméméhjike Jetsóó bóhítsóne

²⁹ Átsihdyúu muha tsiiñe Gariréa unéuvu mepéeme tétsihvu meúújeténáa páhbaú hallúvú ácuúveébe.

³⁰ Áábedívúu idýé mítyane míamúnaa píhcyaavémé tsivácunú páhduvaré néeneri chéméméhjike: Úllétúméhjike, hállúvátúméhjike, íhýúvátúméhjike, pevéviiújí néméhjike, tsijtye tsííñeeméneri chéméméhjike. Áámécóbaúvukée bóhítsóhíjcyaaábe.

³¹ Ááneríi míamúnaa ullévenúhijcyá eenée íhýúvahíjcyatúme tsúúca íhýuvájúcoóneri, páviiújíi némehji ímíjpyeténeri, úllehíjcyatúme tsúúca úlléjúcóóneri, hállúvatúme hálluvájúcoóneri. Áánemáa duurúvámé muha mecáání vahíjcyaaabe Píívyéébeke.

Majcho mítyámedívú Jetsóó úújetétsóne (Mc 8.1-10)

³² Ááné boonétúu Jetsóó múúhakye nééhií:

–Mítyane ó ídáátsové íjtye tsúúca pápíhchúúj coojívájucó mééma íjcyámedívú imájchó óúúvéneri. Aane tsá o ímíllétú májchótúmeke o wállóóiyóne. Tsáijyu múu juuvávýuré chéméiyómé ájyáháñeri.

³³ Áánéllihyéé muha menéé dííbyeke:

–Áronáa ¿kiátú meújcuúnetu mémájchótsóiyá áyámekéjííva múubará íjcyátútsihýi meíjcyame?

³⁴ Áánéllihyéé múúhakye neébe:

–¿Aca múhduná méhdi majcho? Áánéllihyéé muha menééhií:

–Íjcyáné 7-hova páahóónema áyánéwu amóme.

³⁵ Áánéllihyéé neebe ditye íáhúbaki.

³⁶ Áánemáa teene páahóónema amómeke íékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Átsihdyúu idyóhdáhínunévú múúhakye ájcuube muha mewájtú diityéke.

³⁷ Áánéé imájchóne pámeere tsaímíyé óóvénetu coéváné 7-rujtsíva.

³⁸ Áánéé diitye májchome wajpíímúré 4,000-meváubáhjáa walléemuháñema tsiime éévemeítýurónáaaca.

³⁹ Ehdúu imájchótsóné boonétú botsíi wállóobe diityéke. Átsihdyúu muha mííneri mepéé Máádará cóómí íjcyáhullévu.

16

Paritséómuma tsadotséómú Jetsóoke néé méénúráityuróné dibye imyéénuki
(Mc 8.11-13; Rc 12.54-56)

¹ Ájyúu paritséómuma tsadotséómú tsáá Jetsóo éllevu. Áamée dííbyeke imújtátsóro néé íévéhoowávú méénúráityuróné dibye imyéénuki.

² Áronáacáa neebe diityéke:

—Muurá cuuvé pañe nijkyeji tújpañúnetu ámuha méwaajácú tsíjcyooji ímí nééíñe.

³ Áanetu cúúvénetu teji tújpañúcooca ámuha méwaajácú téjcooji ímítyuj cóójí íjcyaiñe. Ehdú muurá ámuha ímiáámeúvúdú méwaajácú muhdú néjyú muhdíivané cóoji íjcyaiñe. Árome ¿íveekí tsá ámuha mewáajácú okée iwálloone tsúúca ámúhake Píívyéébe páhdúvare nénehji imyéénúneri úúballéjúcohíjcyaróne?

⁴ Aame ámuha ímiáámejii ¿íveekí méimíllé méénúráityuróné o méénune téenetu oke ámuha mecáhcújtsokíjivari? Óvíi ihdyu Píívyéébe ihjyú uuballe múnáajpíi Jonáake pájtyedu néene oke pájtyenetu ámuha méwaajácú ímiááne díibyéjuco o íjcyane. Ehdú Jetsóo diityéké néené boone muha diityédítyú mepéé tsiéllévúréjuco.

Paritséómú uwáábójutu Jetsóo ímamyémuke téíbúwajtsóne
(Mc 8.14-21)

⁵ Aamée únéú tsiñejcuvu muha meúújetétsihvu méítsaavé múúha májchóhjáa muha maábájjivéne.

⁶ Áanáacáa Jetsóo múúhake néehíi:

—Téíbúwá méíjcyaco. Méíicúvedí paritséómuma tsadotséómu éhne pááá ooríchori.

⁷ Ehdú múúhake dibye néénéllii muha ménéjcatsíhi:

—Méubáhané médóviyíjcyó páááhóubaré metsívátúnéllii ehdu meke neébe.

⁸ Ehdú muha meíjtsámeíñe iwáajácúne neebe múúhake:

—¿íveekí ámuha apááñeriyé méíjtsameí memájchó mééma íjcyátúneri? Áanélliihyéha ihdyu tsá ímí ámuha oke mecáhcújtsotúne.

⁹ ¿Muhdú wáajacúpityúme ámuúha? ¿A tsá ámuha mewáajácú éhnee 5-hováturé páahóónetu 5,000-mevaké o májchótsónetu pívarujtsívá pátyeevéne?

¹⁰ Áhdure ¿aca tsá ámuha méítsáávetú éhnee 4,000-mevaké 7-hováturé o májchótsónetu múhdúrujtsívá cóeene meújcune?

¹¹ Aane ¿muhdú íivane tsá ámuha mewáajácú tsííñeriyé ámúhama o íhjúvaróné ámúhake o néené: “Méíicúvedí paritséómuma tsadotséómu éhne pááá ooríchori?”

¹² Ehdú dibye néenetu botsíi muha mewáajacúuvé ímiááne téenetu dibye múúhake néétune. Ihdyúhacáa paritséómuma tsadotséómú uwáábó múhdurá néene múúhake mújtátsóiyónetu muha metéhmémeí dibye múúhake néené.

Péédoro néé mépájtyetéébe Jetsóo íjcyane
(Mc 8.27-30; Rc 9.18-21)

¹³ Átsihdyúu muha ‘Tsetsaréa Pirípo’ némeí cóómí íjcyané iíñújivu meúújetétsihvu múúhake neébe:

—¿Aca muubá o íjcyane míamúnaa óhdityu nehíjcyá íñe Míamúnáajpidívúu o ípívyéévébedítyu?

¹⁴ Áanélliihyé muha menéehíi:

–Tsaate nehíjcyá tsojtsó múnáajpi Jóáava tsiíñe bóhíibe u íjcyane. Áánetu tsijtye nehíjcyá éíjyuúvúu ícyahíjcyámé Píívyéébé ihjyú uubálle múnáadítyú Eríaa, Jeremíaa, íjcyámútsidítýú tsaapi u íjcyane.

¹⁵ Ehdúu muha menéénéllii múúhakye neébe:

–¿Ácooca ámuha muubá o íjcyane menééhií?

¹⁶ Áánélliihyée Péédoro neéhií:

–Muurá uu Críjto míamúnáake u pájtyetsoobe ímiáábé Piivyéébé Hajchi.

¹⁷ Áánélliihyée neébe:

–Tehdújuco, maímijyúhde tsáma uu Tsimóó Jonáa hajchi u íjcyaaabe. Óví Píívyéébe uke píaabóhi. Tsá muurá míamúnaa uke tükévéjtsóneri ehdu u íhjúvatúne. Muurá ihdyu níjkyéjiri íjcyaaabe Llihíyóré uke tükévéjtsóneri ehdu u íhjúváhi.

¹⁸ Áábeke téhdure uke o neé Péédoro dimyémé íjcyane ‘nééwayu’ neéiyóne. Muurá neéwayu íná wááótuúdú u neébe u íjcyaa múhdumé oke cáhcújtsómedítýú ímichi ídyéjúcóejpi. Áánéllii muurá tahñéjté íjcyámeke tsá íná muhdú méénúityuróne. Muurá dsíjívéjúcoorómé tsiíñe bóhíhi.

¹⁹ Áhdure uke ó picyóó dijtyéeveri míamúnaa iwáájácu muhdú níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjúejte íjcyaiñe. Aane íñe ííñújiri múhdurá ícyahíjcyáné míamúnaa díuwááboju cáhcújtsotúmé tsá téenéejte íjcyatú níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe néhdújuco. Áánetu teene cáhcujtsómé ímí ícyahíjcyámé téenéejte íjcyá díbyere néhdújuco.

²⁰ Ehdúu íñéené boone múúhakye neebe muha muucá meúúbállétu ímiááné díibyējuco Críjto mépájtyetsoobe díbye íjcyane.

Ídsíjiveíñe Jetsóó úúballéne

(Mc 8.31-9.1; Rc 9.22-27)

²¹ Átsihdyúu múúhakye úúballébe muhdú Jerotsaréevu péébeke túkevéjtsójtémá llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame íícúbáhráné níjcautu dííbyeke dsíjívétsoíñe. Ároobe 3 coojívatu tsiíñe íbóhííñeé úúballébe.

²² Áánélliihyée Péédoro múúhadítýú idyówajcáróobeke neéhií:

–Tsáha Ávyéjuúbej, kiá Píívyéébe íjcyánáa íná uke pájtyeéhi. Tsá íná uke pájtyéityúne.

²³ Ehdúu Péédoro neérónáa Jetsóó íllure dííbyeke uhbáhi. Neebépeé:

–¿Díhne óhdityu Náve Naavénej! ¡íijyévéne oke u túhútsohíjcyáne! Muurá míamúnáa íjtsaméiyé dípañe íjcyánéllii tsá u wáájácutú muhdú Píívyéébe óhdityu íjtsámeíñe.

²⁴ Átsihdyúu neebe múúhakye:

–Tsaate oke íúraavyéné ímillémé óvíi íimillédú íicyahíjcyánetu íhveténe úraavyé wájyúmeityúmeré íícúbáhrámeiyóné pañe.

²⁵ Muurá íimillédú ííñújiri íjcyáiyóneriyé tsúúrámeíhijcyámé tsá pájtyetéityúne. Áánetu teene íhvéjtsóne ookéréjuco ímí íúraávyéíñeri tsúúrámeíhijcyámé pájtyeteéhi.

²⁶ ¿Aca íñetú meke píáábóiyóné tsáijyu múu mewágóóóóvnáa mítyane meéhneváne? ¿Mityá íjcyáné tsane mepájtyetéiyóné ehnííñevu tsáimíyé meíjcyáiyónej?

²⁷ Muurá oo Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe Llihíyó avyéjuma ó tsaá dííbyejté níjkyéji múnáama. Áijyu muurá pámeere újcuú muhdú íicyahíjcyáne áhdo.

²⁸ Muurá ímiáané ámuhadítú tsáhái tsaate dsíjívéityú táavyéjú bóhówaavéné ájtyúmitúme. Ehdúu Jetsóó néé múúhakyé.

17

Jetsóó tsíhdyúreevéne
(Mc 9.2-13; Rc 9.28-36)

¹ Átsihdyúu 6 coojívatú tsajtyéébé Péédooro, Jacóóboo, íñahbe Jóáaá, éhdúmeke cámeébaúvú múha íjcyátúhullévu.

² Áhullévúhjáa diityédívú tsíhdyúreevéne. Íhyúmíhjáa ajchúcunú cóójíejpi nuhba ajchúcunúdu. Áhduréhjáa íwajyámú ávyeta cádiúcunú peetédu.

³ Áánáacáhjáa Moitséee, Eriáa, íjcyamútsí dííbyedívú bóhówaávémútsima ihjyúvaábe.

⁴ Áánéllihyéhjáa Péédooro néehíí:

—Ávyéjuúbej, ¡Maímijyu ihdyu mee íchihyij! Ahdícyané u ímílléhajchíí metsu meméénu 3-wava nújuwáané dihñéwaa, Moitséee éhwaa, Eriá éhwaa, éhdune.

⁵ Ehdúhjáa Péédooro ihjyúvánaa ojtso ávyeta ajchúcunúné diityédívú niityéhi. Áané pañétúhjáa Píívyéébe néehíí:

—Áánu muurá Hájchíwúuke o wájyúúbedi mítyane ó imíjyúúhíí. Áábeke ihdyu tsáma méllééboco.

⁶ Ááneríhjáa mítyane íllityéne íhvóhobáme.

⁷ Áánéllihyéhjáa Jetsóó diityéké dócárájcoobéré néehíí:

—Méíllityédíñe. Méíjyocúúve.

⁸ Ahdújucóhjáa íjyócúúvéne tsiíñe ditye íitéronáa tsáhájucó múha íjcyatúne. Íiyéjucóhjáa Jetsóó tétsihyi.

⁹ Ehdúhjáa diityédívú ítsíhdyúreevéne oomívú diityéké neébe:

—Tsáma méúúballedíñeí muucá íñe ámuha maájtyumíné Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe o dsíjívéebe tsiíñe o bóhíttúné hajchóta.

¹⁰ Áánéllihyéhjáa néeme dííbyeke:

—¿Ácooca muhdú íívane taúhbájú uwáábojte nehíjcyá Eriáva tsiíñe bóhówaáveíñe míamúnáake pájtyetétsóiibye bóhówaáveíñe íhdéwu?

¹¹ Áánéllihyéhjáa neébe:

—Ééee, ímiáanéjucóhdée tene némeíñe Eriá bóhówaáveíñe míamúnáake pájtyetétsóííbye úmíwari díbye diityéké ííhdénu dííbyema.

¹² Ahdújucóo muurá díbye bóhówaavéné tsojtsó múnáajpi Jóáa eenéee Eriá díbye íjcyane némeííbye. Áróobekée muurá míamúnáa ávyejúúllétúme múhdurá dáríívehíjcyá mújyú ookéréjucó Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébeke idyárííveídyu.

¹³ Ehdúhjáa Jetsóó néénetu botsíí diitye 3-meva waajácú tsojtsó múnáajpi Jóááúvudítú díbye nééneé.

Méiváteri chémeébeke Jetsóó bóhítsóne
(Mc 9.14-29; Rc 9.37-43)

¹⁴ Aamée tsúúca tsiíñe wajtsí múúhadívu.

¹⁵ Áánáacáa tétsihyi mítyane míamúnáa íjcyámedítú tsaapi Jetsóó lííínevú ímímóúúvéne néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, cána ihdyu óvíjyucó hájchíwúudi dídaatsóvej. Mítyane ícúbáhrámeíhíjcyaaabe imyéívaténeri. Aabe ápíchó áákityéhíjcyá cúújúwá pañévu. Tsáijyu áákityéhíjcyaaabe téhí pañévu.

16 Aane íñe íjtye dímmamyému éllevu díityévá óóma íbóhíítso o tsíváróóbeke tsá ditye bóhíítsoótúne.

17 Áánélliihyée neébe:

—¿Juhúúj, múhduré míamúnaáhana ihdyu ímiááné ámuuha Píívyéébeke cáhcujtsópityúme! Aane íñe ¿múhájchótá ámuhá muhduré o áábúcuéne ámuhakye ó úwáábohíjcyáá ímíñeúvú ámuuha mecáhcújtsoki? Ehdúu múuhakye íñétsihdyu neébe:

—Áyu cána bo íllevu metsívaj.

18 Ahdújucóo ditye tsájtyéébé pañe naavéné íjcyáábeke dibye úhbánetu dibye íjchivyéne. Ááné boonée tsúúca ímíjpyetéébe.

19 Ááné boonétúu muha tsamééré meíjcyátsihvu dííbyeke menéehí:

—¿Aca íveekí tsá muha mepíívyetétú meíjchívyetsóné naavéneke eene u méénuhíjcyádu?

20 Áánélliihyée neebe múuhakye:

—Ámuuha Píívyéébeke ímí mecáhcújtsótúnéllii tsá ámuuha mepíívyetétú tehíivane meméénúiyóne. Muurá ímiááneturé ámuhakye o néé mojtáátsá neeváúwu áyá néerou muhdú kéémevédú ímí ámuuha Píívyéébeke mecáhcújtsoca muurá cámehbáú íñéiyá tsíhtsihvu ámuuha menééjuri. Ehdú ímí Píívyéébeke ámuuha mecáhcújtsoca tsá íñá ámúhadívú túhúúityuróne.

21 Muurá ihdyu téeméjpiikye mewáágóo májchotúmé Píívyéébeke piáábó métáúmeíhi. Ehdúu Jetsóo néé múuhakye.

*Ídsíjiveíñe tsiíñe Jetsóo úúballéne
(Mc 9.30-32; Rc 9.44-45)*

22 Áhdurée Gariréa íñújiri muha meíjcyánáa tsiíñe múuhakye neébe:

—Míamúnáájpidívú ípívyéévéébedívú muurá tsaapi ékéévétsoó ímítyúmeke.

23 Áábeke ditye dsíjívétsoobe muurá 3 coojívatu tsiíñe bóhííhi. Ehdúu dibye íhjuváné ídátsó múuhakye pajtyéhi.

Duurúvájá wáábyuta pamévakéré ditye áhdotsóne

24 Aamée Capenaóovu muha meúújeténáa duurúvájá wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyámé tsáá múúha éllevu múuhakye íáhdótsoki. Aamée Péédoróké néé Jetsóodítyu:

—¿Aca tsá ámuhá avyéjuube áhdóityú duurúvájá wáábyuta pamévare áhdohíjcyáne?

25 Áánélliihyée Péédoro néé díityéke:

—Ihdyúí áhdóííbye. Ehdúu ditye néene Jetsóoke íúúballe Péédoro dííbye éllevu tsájá pañevú úcáávérónáa íhdere népéjtssoobe dííbyeke:

—¿Aca muhdú ú íjtsúcunúhi, Tsímoj? ¿Muucá múúne áhdótsohíjcyámé ávyéjute? ¿A íííñúji múnáakére? ¿Mityá tsííñe ííñúji múnáakej?

26 Áánélliihyée neebe Péédoro:

—Muurá múúne tsííñe ííñúji múnáakéré áhdótsohíjcyáme.

Áánélliihyée Jetsóo néehí:

—Aanéjí ¿muhdú tsííñe ííñúji múnáájpiúbájíí ó áhdoóhi?

27 Áronáa ihdyu o áhdotúné múhdurá ditye íjtsúcunútu cáhawáá pijcyúté úneuj. Aane u píjyúcúúbé íhju pañe tsaji dsíídsiji u ájtyúmíjívú ú áhdóteé mééma tsamútsímájuco. Ehdúu Jetsóo néé Péédoróke.

18

*Jetsóoke ímamyémú dilló caabyé ìhtsútuube diityédítú íjcyáiyóne
(Mc 9.33-37; Rc 9.46-48)*

¹ Ájyúu muha Jetsóoke menéehí:

—¿Aca caabyé múúhadítú ìhtsútuube íjcyáá níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjuri muha meíjcyácoóca?

²⁻³ Áánéllihyée tsíiménéwúuke ipíúváábeke múúháj pínévé ipícyóóne neébe:

—Ímíááné ámuúhake o neé íjtye tsíime ìnéikyé wáájacutúmé íjcyadu ámuúhá íjtsaméí cápáyóóvétúhajchíí tsá ámuha meíjcyáítú Píívyéébé avyéjújte.

⁴ Muurá Píívyéébé avyéjújte idáátsóméhjíúvú tsíméwuúmú íjcyadu neéme íjcyá ìhtsútujte.

⁵ Muurá íñe áánu idátsó tsímene íjcyadu táuráávyé múnaa idáátsóméhjíúvú neémeke íícúvehíjcyámé ookéjuco íícuvéne.

*Tsaatéké ímityunévú meíbúwajtsóné apíchó neéneé
(Mc 9.42-48; Rc 17.1-2)*

⁶ Áánetu botsíi oke cáhcujtsómé idátsó tsíméwuúmúdúréi neémedítú tsaatéké ímityunévú íbúwátsohíjcyáamekéubá múu apáhajchíí íjkyééháñetu néwáyúcobané íóhbáñúmeke wájojco móóá pañévú apíchó diityé úmíwa neéneé íhdétu.

⁷ Íveekíami íñe ííñújiri ímityúmé íjcyame ténejcúvú tsíjtyeke íbúwátsohíjcyaj! Árómeke íhdyu máidáátsoju tene pájtyéíñe.

⁸ Ahdícyane ámuúhá hojtsíneri ímityúné ámuha meméénuhíjcyáhajchíí múu kípyújcúmeí téhojtsíji. Áhdure ámuúháj tuhááñeri ímityúne éllevu ámuha mepéhíjcyáhajchíí múu kípyújcúmeí téjtuháji. Muurá íhdyu ímí ámuha méíjcyáá ámuúháj píityu tsátsihjítsá íjcyájúcoóturómé ámuha mepájtyetéhajchííjyu. Áánetu muurá idátsó ámuha méíjcyáá ímí ámuúháj píiháñé neérome múijyú áabatéítyúnéj cuujúwá pañévú ámuha mewágóóóvéhajchííjyu.

⁹ Áhdure ámuúhá hálluúneri ámuha maájtyumíné ímityúné meméénuhíjcyáhajchíí méwaagóó téuhji. Muurá ímí ámuha méíjcyáá tsánejcúéuhjí íjcyájúcoóturómé ámuha mepájtyetéhajchííjyu. Áánetu idátsó ámuha méíjcyáá tsaúúcuma ámuha meíjcyarómé cúújúwá pañévú mewágóóóvéhajchííjyu.

*Obééjá mújtánetu íjcyáné uwááboju
(Rc 15.3-7)*

¹⁰ Ahdícyane tsá múu tsíméwuúmú íjcyadu idáátsóméhjíúvú neéneé cahcújtso múnáake éhdíiváalletúne. Muurá íjcyámé diityé tehméjte níjkyéji múnaa Llíhyoma dííbyeke diityé hallúvú píááboju táúmeíhíjcyáme.

¹¹ Muuráhjáa Míamúnáájpídívú o ípívyéévebe o tsáá ímityuháñé mújtátsómeke o pájtyetétsoki.

¹² ¿Aca tsáápí obééjámú 100-meva íjcyámedítú tsaapi mújtaca tsá díbye ímunáajte 99-meváréjuco íjcyámeke tsátsihvu ipícyóóne néhcóítyuró dííbyeke? Muurá néhcóíyoóbe.

¹³ Aane muurá dííbyeke íájtyúmíne mítyane ímíjyúúvéíyoobe pámeeréé íjcyácooca ímíjyúúné ehníñevu.

¹⁴ Ahdu muurá níjkyéjiri íjcyaaabe Méécááni tsá ímíletú dííbyé uráávyé múnaa idátsó tsíméwuúmú íjcyadu neémedítú tsáápíubaré wágóoóvéne.

*Tsítjyema múhdurá meíjcyane meímíbáchójcatsíñe
(Rc 17.3)*

15 Ahdícyane ámuha cahcújtso múnáadítyú ímityúné tsaapi ámúhama méénúhajchíí múu iiye dibye íjcyátsihvu bóíjcyú téénetu dibye illéébóhajchíí íímíbáávyeki.

16 Aane dibye lléébótúhajchíí múu pívámevájucó ímíñeúvú íhjuváné dííbyema.

17 Aame néerone dibye táhjálléhajchíí múu pámeeréjucó cahcújtso múnaa idyóbéévéne íhjuváné dííbyema. Áámeke idyé dibye táhjálléhajchíí múu ílluréjucó íhvejtsóné íhdícyaabéduréjucó dibye íjcyaki.

18 Muurá ímiáané ámúhakye o néé muhdú níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe néhdújucó íñe ííñújiri míamúnáake ámuha metúkévétsohíjcyádú ámuha meíjcyáiñe.

19 Áhdure idyé ámúhakye o néé míityétsi tsane íjtsámeíñe hallúvú Llihíyó Píívyéébe níjkyéjiri íjcyáabeke píáábó táúmeíhajchíí muurá píáábóiiybe díityétsikye.

20 Muurá Píívyéébeke cáhcujtsómé píváaturómé tamyémeri píhcyáávéméj píine oo díityéké o píááboki.

21 Ehdúu Jetsóó néénéllii Pééodoro néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aanéhaca íñe múhdúíjyúvá ó ídáátsóvéiyá óóma ímityúné méénúmedi? ¿A 7-íjyúva?

22 Áánélliihyéé neébe:

—Tsáhaá, paíjyuvaré múu ídáátsové uke ímityúné méénúrómedi.

Ídáátsóvéiyóné ímíllétúúbedítyú íjcyané uwááboju

23 Muurá níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe pámeemáyé íavyéjú ímíbájchoó tsané avyéjuubéhjáa íhyájkímú pevénéré dííbyedítyú náhjéhénuhíjcyané díityémá ímíbajchódu.

24 Tujkénúhjáa ímíbájchóroobe mítyane pevénéré dííbyedítyú náhjéhénuhíjcyáábema.

25 Áronáacáhjáa tsá dibye píívyetétú teene íínetú íáhdóiyóne. Áánélliihyéhjáa dííbye íavyéjuube néé tsaatéké dííbyedívú íñáhjéhénuiñe páneere íhñéhéjima ítsíímemájucó teene múhdutú dibye áhdóityúrónélliihye.

26 Áánélliihyéhjáa dííbye íúnú múnáajpi dííbyé lliiñevú ímímóúúvéne dííbyedívú ídáátsójkímyeíñe neéhií: “Ávyéjuúbej, cána ehdícyaróné pañei daabúcú íñe úhdityu o náhjéhénuhíjcyané uke o áhdohíjcyatúne. Ukéi chooco ó áhdoó páneére.”

27 Ehdúhjáa dibye néénéllii dííbyedi ídáátsóvéne tsáhájucó dibye áhdótsotúne. Áábé hallúríhjyáa tsá íná íjcyájúcootúne.

28 Ehdúhjáa íavyéjuube dííbyema ímíbájchótsihdyu péébe cábuuvé tsaapi íñahbéébedívú téhduréhjáa dííbyedítyú áyanéwu íñáhjíhenúné áhdohíjcyátúúbedívu. Áábekéhjáa íjkyéetu íéékévéne neébe:

—Ó ímíllé ícyoocaré oke u áhdone óhdityúu u náhjíhenúné.

29 Áánélliihyéhjáa téhdure dííbyé lliiñevú ímímóúúvéne ídáátsójkímyeíñe néeroobe dííbyeke: “Muúbej, cána ihdyu óvíjyucóí daabúcú tsaríyóné pañe teénej. Ukéi ihdyu chooco ó áhdoóhi.”

³⁰ Áronáacáhjáa tsá dibye ímíletú ídáátsovéné dííbyedi. Ílluréjucóhjáa dibye cúvéhoojánúné dííbyeke. Aabéhjáa cúvéhóójá pañe ijcyá dííbyeke íáhdótúné hajchóta.

³¹ Ehdúhjáa íñahbéébeke dibye dáriivéné tsijtye íñahbéjteke ídáatsó pájtyénéllii íavyéjúubeke úúballémé muhdú dííbyeke tene pájtyene.

³² Áánélliihyéhjáa íavyéjuube píuvá dííbyeke. Áábekéhjáa népéjtsóobe: “Uu táúníu múnáajpi, ¿íveekí ávyétá imítyuube uú? Úhdíi muurá o ídáátsóvéne ó íhvejtsó páneere ávyétá mityáné óhdityu u náhjíhenúné u áhdohíjcyatúne.

³³ Ahdu muurá díñahbéébedi u ídáátsóvéne ú íhvéjtsóiyá páneere úhdíi o ídáátsóvéne o íhvejtsódu.”

³⁴ Ehdúhjáa íavyéjuube dííbyeke íñéene ílluréjuco icyáyobáavaténe icyúvéhoojánúúbedívú ícúbáhratsóné teene dibye áhdótúné hajchóta.

³⁵ Ehdu muurá ámúhakye méénúíbye Llihíyó níjkyéjiri íjcyaaabe ámuha ímíáánéjuco ámúhá íbúuri ámúhá náhbedi meídáátsóvétúhajhíjyu.

19

Táábávájcatsímyé wáágóójcatsítyuróné Jetsóó úwaabóne (Mc 10.1-12; Rc 16.18)

¹ Ehdúu Jetsóó nétsihdyu muha mepéjucóó Gariréatu Jodéa íiñújivu Joodáa tsiñéjcuvu.

² Áhulléé mítyane míamúnaa úráávyehíjcyá dííbyeke. Áámedítyúu chéméméhjike bóhítsohíjcyaaabe.

³ Áijyúu tsaate paritséómú dííbyeke imújtsátso dííbye éllevu itsáane néehíi:

—¿A tehdújuco tsaapi méwakye íhvéjtsóiyóné íhdícyané hallútúre?

⁴ Áánélliihyéé neébe:

—¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú Píívyéébé waajácuháami? Muurá téhaamítú caatúvane dibyee páné íhdéene ípívyéjtsóné níjcaúvú téhdure ípívyéjtsóné wajpi, wallee, íjcyane muhdú tene íjcyaidyújuco.

⁵ Áánemáa muurá téijyújuco dibye néene wajpi walleeke ityáábávállema ííneíñe cáánímútsidítúyú dííllémáyéjuco íjcyá tsahéecoréjuco tsáápiiye íjcyáiyódu.

⁶ Aamútsí muurá mítyétsi íjcyáromútsí tsahéecoréjuco íjcyáíñe Píívyéébéé ípívyéjtsódújuco. Áánéllii tsá tsaate ityáábávájcatsícyooca dówáávéítyuróne.

⁷ Ehdúu Jetsóó néénéllii néeme dííbyeke:

—Áánáacárahjáa ¿íveekí Moitsééúvú úwáábohíjcyá metáábávárolleke meíhvéjtsóiyóné téene waajácuháamí mecaátúnúhaamívú maájúnema?

⁸ Áánélliihyéé neébe:

—Muuráhjáa ihdyu eene ámuha meíjcyadu ditye cáhcujtsópítyúnéllii ehdu nehíjcyaaabe tehdu tene néétúrónáaaca. Tsáháa Píívyéébe tehdu teene ípívyéjtsotúne.

⁹ Áánéllii ámúhakye o néé tsaapi mewa ímityúné tsíjtyéhjíma méénútúrólleke íhvéjtsóne tsíjpiílekéréjuco táábáváhajhíi muurá ímityúné méenuube íveekí méwamájíi tsíjpiíllema íjcyáneri. Áhdure idyé tsaapi íhvéjtsólleke táábávaabe ímityúné meenúhi.

¹⁰ Ehdúu Jetsóó néénéllii muha menéehíi:

—Ímí tehdújucooro teene táábávájcatsí néerónáa tsíñejcútú múhdurá teéne. Áánélliihyéubá óvíjyácóóiyóné teéne.

¹¹ Áánélliihyéé neebe múúhakye:

—Árónáa tsá pamévare píivyetétú tehdu ijcyane. Apáámyéré ihdyu Píivyéébe pícyohdújuco ijcyame piivyeté tehdu ijcyane.

¹² Muurá ijcyámé tsaate ípyée ípívyeevédújuco wálleema ijcyáiyóné píivyetétúme. Áhdure ijcyámé tsaate míamúnaaré méénúnetu wálleema ijcyane píivyetétúme. Áánetu ihdyu tsaate imíllé íyéejtéré ijcyane ñná túhújtsotúme níjkyéjiri íjcyaaabe Píivyéébé avyéjújte íjcyáneríyé ííííveki. Áhdícyane ihdyu óvíi caatyé íyéejtéré ijcyane ímillémé tehdu ijcyáhi. Ehdúu Jetsóó néé múúhake.

Tsíméké Jetsóó llúúvanúne
(Mc 10.13-16; Rc 18.15-17)

¹³ Áijyúu tsaate ítsíimeke tsivá dííbye éllevu díbye díityé hallúvú piááboju ityáúmeí Píivyéébeke. Áánéllihyée muha menéé íñevú dítye tsíméké tsíivane íllure dííbyeke ityúhújtsoki.

¹⁴ Árónáacáa neebe múúhake:

—Óvi ihdyu tsívame. ¿íveekí ámuha mécátuhtsóhi? Muurá díitye tsíime íjcyadu néémé wáábyuta Píivyéébé avyéjú ijcyá níjkyéjiri.

¹⁵ Ehdúu íñééne díityéké dócárájcoobéré Píivyéébeke piáábó táúmeí díityé hallúvu. Ááné boonétúu tétsihdyu muha mepéé tsiéllévúréjuco.

Ováhtsá Jetsóoma íhyyuváne
(Mc 10.17-31; Rc 18.18-30)

¹⁶ Tsáijyúu téhdure tsaapi ováhtsá ehnéva múnáajpi íjcyaaabe Jetsóo éllevu itsááne néehíi:

—Uwááboóbej, ímiáábé u íjcyaaabe cána oke díñe muhdú o íjcyáiyóné múijyú o dsíjívéjúcúóóityúne bóhí o újcuki.

¹⁷ Áánéllihyée neébe:

—¿Aca íveekí eene oke ú dilló ímiáábedi? Muurá ihdyu apáábyéré Píivyéébe ímiáábe. Áhdícyane cáhawáá dííbyé taúhbajúúné néhdu díicya múijyú u dsíjívéjúcúóóityúne bóhí u újcune u ímílléhajchííjyu.

¹⁸ Áánéllihyée neébe:

—¿Aca keená teene dííbyé taúhbajúúne? Áánéllihyée úúbáleebe teene taúhbaju íllu nééneé:

—Tsá múu míamúnáake dsíjívétsotúne. Tsá múu íhdícyámema dómácójcatsítyúne. Tsá múu nánívatúne. Tsá múu állíuutúne.

¹⁹ Múu avyéjuullé díicyáánímútsikye. Pamévakéré múu wajyú muhdú u wáyúmeídyu.

²⁰ Ehdúu Jetsóó néénéllii neébe:

—Muuráhjáa ihdyu táayáábedítyuré tehdújuco o ícyahíjcyáne. ¿Mityá íjcyánéi tsiíñe ñná o méénúiyónej?

²¹ Áánéllihyée neébe:

—Ihdyu panévatúré ímiáábé u íjcyane u ímílléhajchíí dítsíméné náhjíhénúne ídáátsóméhjike piáábo. Áijyu ihdyu ímiááné ú avyéjúúteé níjkyéjiri íjcyaaabe Píivyéébé avyéjuvu. Aane cáhawáá ehdu méénúne ookéréjuco duráávyej.

²² Ehdúu Jetsóó nééne kímóhcó pajtyé dííbyeke mítyane díbye éhnévánéllíihye. Aabée ílluréjuco pééne kímóóveebére.

²³ Áánéllihyée Jetsóó néé múúhake:

—Ímiáánetúré ámúhake o néé ehnéva múnaa íhtsútúnetu úcáávéiyóné Píivyéébé avyéjuvu.

24 ¿Aca muhdú caméélló ánéétóhéjutu pajtyéiyáhi? Áhdure ¿aca muhdú diitye ehnéva múnaa Píivyéébé avyéjuvu úcáávéiyáhi?

25 Ehdúu dibye néeneri muha meúllévenúne menééhií:

—¿Aca ihdyu múhdutúra pájtyetéiyóme?

26 Áánélliihyéé múúhakye ííténe neébe:

—Tsá muurá míamúnaa píivyetétú iiye ipájtyetétsámeíñe. Árónáa Píivyéébe píivyeté diityéké ipájtyetétsóné ñná dííbyedívú túhúútúnélliihye.

27 Áánélliihyéé Péédoro nééhií:

—Ávyéjuúbej, muuráhjáa páneere muha meíhvéjtsóne uukéréjuco meúraavyéne. ¿Aane muhdúí ñne teéne? ¿ñná muha méújcuú téené hallúvu?

28 Áánélliihyéé múúhakye neébe:

—Ímiááneturé ámuúhakye o neé páneere tsíhdyuréjuco ímíbáavyécooca Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe o ávyéjuutéíñe. Áijyu idyé ámuha téhdure méjcyaa 12-hava ámuha múnaa ijraéémú íjcyámé avyéjujte.

29 Muurá páneere íjcyátsíhjíma imúnáake íñahbémuu, íñaallémuu, cáánumuu, méwamyuu, ítsíimee, íjcyarómeke ipícyoíñúne ookéréjuco iúráávvyéné wákimyéí méénume éhníñevu tsaímíyé íjcyaa mújyú muhdú íjcyáityúmeréjuco.

30 Árónáa ihdyu téibúwá méjcyaco. Muurá ñne ícyooca íhtsutúme íjcyame ídátsó téijyu waagóojte íjcyaaíhi. Ááné lliiñévú ñne ícyooca ídaatsómé avyéjúúteéhi.

20

Tsaate wákímyeíñetu íjcyané uwááboju

1 Muurá Píivyéébe níjkyéjiri íjcyaaabe pámeemáyé íavyéjú ímíbájchoó éhne múúne tsaapi íúmíhé wákimyéí múnáama diityé wákimyéí ímíbajchódu. Tsaapíhjáa muurá íúmíhé pañétú óova ditye íááhívétso cúúvénéturé nehco wákimyéí múnáake.

2 Aanéhjáa tsúúca iújcúmeke neebe 10-haamívá tsájcoojí íáhdoíñe. Áánemáhjáa wallójucoobe ditye iwákímyeíki.

3 Ááné boonétúhjáa idyé cójírjúco neénáa tsiiñe tsíjtyeke nehcotéébé úújeté tsaate tsátsii pevétaré íjcyámedívu.

4 Áámekéhjáa neébe: “Ámuúhaj, óoma méwákímyeítyé táúmíhé pañe. Ámuúhakye ímí ó áhdoóhi.” Ahdújucóhjáa ditye wákímyeítyéne.

5 Ááné boonétúhjáa idyé tsiiñe cójípíne péébe újcujé tsíjtyeke. Átsihdyúhjáa tsiiñe péébe újcujé tsíjtyeke.

6 Ááné boonétúhjáa ávyetá cuuvé pañéjuco péébe úújeté tsaate pevétaré íjcyámedívu. Áámekéhjáa neébe: “¿íveekí wákímyeítyúmé ámuha pevétaré?”

7 Áánélliihyéhjáa néémeé: “Muhdú múha múúhakye táúhbánejí ñná muha méwákímyeíyáhi.” Áánélliihyéhjáa neébe: “Áné óoma mepééne méwákímyeítyé táúmíhe. Ámuúhakye ímí ó áhdoóhi.” Ahdújucóhjáa ditye pééne dííbyema.

8 Ááné iijyúnúvúhjáa diitye wákímyéí múnáa tehmeébeke neébe: “Áyu ílluréjuco wákímyéí múnáake dááhívétsómeke dahdo. Nihñérené úcáávemedítyú ú áhdótujkénúhi. Ááné boonétúí ú áhdoó tujkénuné úcáávemeke.”

9 Ahdújucóhjáa dibye eenéé ávyetá nihñéjetéré cuuvé pañe úcáávemedítyú áhdótujkénúné tsáápiítsáké 10-haamívá diibye tépallí múnáajpi nehdujúco.

¹⁰ Aanéhjáa diitye eenée tujkénú cúúvénetúré úcaavémé ííténe íjtsámeí díbye áhdoíñé éhniíñevu pájcoojíré ditye wákímyeíñéllíhye. Áronáacáhjáa diityéké téhdunéré 10-haamívá áhdoóbe.

¹¹ Aanéhjáa múhdurá diityéké pájtyénéllíi tépallí múnáájpidítýú llíhcyámeímye.

¹² Áamedítýúhjáa tsaapi neé dííbyeke: “Aca muhdú íívane aatye ícyoocárené cuuvé pañe úcáávémeke ú ahdó íñe muha cójìhajchótá állócohíváneri mewákímyeímyeke u áhdodúnére.”

¹³ Áánéllíihyéhjáa neebe dííbyeke: “Muúbej, ¿acáne tsá o neétu téhdune 10-haamívá ámúhakye o áhdoíñé tsájcoojí wákíméi? Áánerá tsáháturo ímityúné ámúhakye o dáríívetúne.

¹⁴ Ahdícyane wa eene uke o áhdone dékéévéne dipyej. Muurá ihdyu ó imíllé áyánéwu wákímyeíyómema tsahdúnéhjírre o áhdone pámeekére.

¹⁵ ¿Aca tsá u wáájácutú o ímillédú o áhdóiyóné tadsíídsídívu? Anéjííva oke ú neéiyá múhdurá o dáríívéne. Áhdure tsá u nómiutááváityuró pámeemáyé ímiáábé o íjcyáneri.” Ehdúhjáa neebe tépallí múnáajpi dííbyeke.

¹⁶ Ahdícyane íñe ícyooca iiye íhtsutúmé íjcyane ítsúcunúmeíhijcyámé nihñéétsihvu ídátso waagóojte íjcyááhi. Ááné lliíñévú íñe ícyooca ídaatsómé ávyéjúúteéhi. Muurá mítyámeke táavyéjú wákímyéivu o újcúrómedítýú uhjéméré ímí teene úraavyémé ávyéjúúteéhi. Ehdúu Jetsóó úwaabó tsaapi íwákímyeí múnáama diityé wákímyeí ímíbjchónetu.

*Ídsíjiveíñé tsiíñe Jetsóó úúballéne
(Mc 10.32-34; Rc 18.31-34)*

¹⁷ Átsihdyúu múúhaye 12-meva Jerotsaréevu dííbyema mepéénáa juuvávýú múúhakye neébe:

—Mepéé íñe Jerotsaréevu.

¹⁸ Ácoomívú muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedívú tsaapi llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojtéké óhdivu ékéévétsoóhi. Aame neé oke ídsíjívétsoíñe.

¹⁹ Áábeke muurá oke íhvéjtsóímyé jodíómú íjcyátúmé hójtsí pañévu. Aame óhdi íúúhívaténe oke ímyéénúúbeke ílluréjuco wátyétyéhcuíñé páwachékevu o dsíjíveki. Ároobe tsiíñe ó bóhí 3 coojívatu. Ehdúu Jetsóó neé múúhakye.

*Jacóóbomútsíj tsíju Jetsóoma íhjuvávane
(Mc 10.35-45)*

²⁰ Téijyúu Tsebedéó taaba Jetsóó éllevu itsááne íllímutsi Jacóóboo, Jóááá, íjcyamútsí múúhama íjcyámútsikye ípíúváne dííbyé lliíñévú mí móuuvé píáábó ítyáúmeíki.

²¹ Áállekée neébe;

—¿íínetú uke o píaabóné ú imílléhi?

Áánéllíihyée neéle:

—Ó imíllé íjtyetsi hájchíwúumútsí úúma páñétúétsihyi íjcyane díavyéjuri u íjcyácoóca.

²² Áronáacáa neebe díílleke:

—Ávyeta tsá u wáájácutú íná u táúmeíñe. Ehdúu díílleke íñétsihdyu díityétsikye neébe:

—¿Aca ámuhtsi ávyétá íhnáhó méícúbáhrámeíiyá muhdú o ícúbáhrámeídyu?

Áánéllíihyée neemútsi:

—Ééé, muhtsi méícúbáhráméiyáhi.

²³ Áánéllihyéé neebe diityétsikye:

—Ímiáánéhde ámuhtsi méícúbáhráméiíhi. Áronáa ihdyu pañétúétsihyi táavyéjuri o íjcyácooca tsá oore ámuhtsikye táuniúvú o pícyoóóityuróne. Muurá ihdyu Llihíyóré pícyoó caatyéké iwábyújtsómeke.

²⁴ Ehdúu Jetsóoma dityétsí íhjuváné múúhakye diityétsí nahbéjté 10-meva muha meíjcyámeke tsári pajtyéhi.

²⁵ Áronáacáa múúhakye ipíúváne neébe:

—Ámuha muurá méwaajácú íñe íñújiri íjcyáné avyéjujte pamévare íhtsutúme íjcyane ímilléne.

²⁶⁻²⁷ Áánetu ihdyu íñe ámuha tsúúca tahñéjté meíjcyame tsá múu tehdu neétune. Ámúhadítýú tsaapi íboohówaabe íjcyane ímillebe múu íñahbéjteke íícuvé íñe muhdú Míamúnáájpidívú o ípívyéévebe o méénuhíjcyádu.

²⁸ Tsáháa muurá o tsáatu íhtsútuube avyéjuube o íjcyáábeke míamúnaa oke íícúveki. Muuráhjáa ihdyu o tsáa diityéké o píaabódú íjcyaaabe diityé wájuryi o dsíjive teene cáhcujtsómé ipájtyeteki.

*Hállúvátúmútsikye Jetsóó ímíjpyetétsóne
(Mc 10.46-52; Rc 18.35-43)*

²⁹ Aamée Jericóotu muha mepéémeke mítyane míamúnaa úraavyéhi.

³⁰ Áijyúu hállúvátúmútsí juuvá úníuri ácuúcnúhíjcyamútsí tétsihdyu Jetsóoma muha mepájtyene iwáájácúne kéévánécoba néé dííbyeke:

—íAvyéjuúbej, Dabíiúvúj tsíiménémúhaabe u íjcyaaábej, múhtsidi ihdyu óvíjyucó díídaatsóve!

³¹ Ehdúu dityétsí néénéllii tétsii íjcyame uhbá cúúvéhulléré dityétsí íjcyaki. Áróneríi íícúvétúmútsí éhnííñevúré tsiíñe nééhií:

—íAvyéjuúbej, Dabíiúvúj tsíiménémúhaabe u íjcyaaábej, múhtsidi ihdyu óvíjyucó díídaatsóve!

³² Áánéllihyéé Jetsóó íjyócuúvéne néé diityétsikye:

—¿Íñá ámuhtsi méimílléhi?

³³ Áánéllihyéé neemútsi:

—Ávyéjuúbej, muhtsi méimíllé mahálluváne.

³⁴ Ehdúu dityétsí néénéllii mítyane ídáatsóvebe diityétsidi. Áánemáa diityétsikye íhyálluúné díbye dócarájcónetu tsaímíyé ítéjúcoomútsi. Aamútsíi dííbyekéréjuco úraavyéne.

21

*Jerotsarée pañévú Jetsóó úcaavéne
(Mc 11.1-11; Rc 19.28-40; Ja 12.12-19)*

¹ Aamée muha méwajtsí Jerotsarée píihíryéjuco Bepajée cóomí úníuri Oríívo bájú íjcyátsihvu. Átsihdyúu Jetsóó wallóo míityétsikye múúhadítýú técoomívu.

² Áámútsikyéé neébe:

—Écoomi ípíihíré cóómityu óoma méujcúté íayáne ííjú íllíma íjcyaaabe dóhjinúmeííbyeke. Áábeke metsíñaáyóne métsívaco.

³ Aane tsaate ámuhtsikye ‘ívéémútsikyé ámuhtsi métsíñaáyó’ néhajchíí méneéco: “Ávyéjuubéne múhtsikye néénéllíhye. Íícúiyevané ihdyu óómíchóííbye.” Ehdúu neebe diityétsikye.

⁴ Ehdúu pajtyéné Píívyéébé íhjuú uubáalle múnáajpíhjáa íllu néhdújuco:

⁵ Tsióó cóomi múnáake mene: “Ámúha éllevu ámúhá avyējuube tsaá ídaatsóné íayáne íjújú hájchí hallúri.”

Ehdúhjáa neebe Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi.

⁶ Aamútsíi tsúúca újcujé diibye íayáne íjjuke íllíma Jetsóó néhdújuco.

⁷ Áábé hallúu wájyamúúnetu muha meíhbóné hallúvú iñeríívyéne péjúcoóbe.

⁸ Áijyúu mítyane míamúnaa íjcyame íhbó íwajyámuunévú juúva. Tsaaté wájyaúúnevu íhbóhi.

⁹ Aamée dííbyema péé tsuullerí íjcyamee, idyējuri íjcyamee, ehdu. Aamée wáñécohíjcyá:

—¡Ñóóooj, máávyejújtsó áánu Dabííúvúj tsiiménémúháábeke! ¡Maímijyu díbye Píívyéébe mémeri tsááneéj! ¡Ñóóooj, máávyejújtsó caame íjcyabe Píívyéébeke! Ehdúu iwáñéjcone nehíjcyáme.

¹⁰ Aabée Jerotsaréevu úcááveneri pámeere técoomí múnáa íbóríbaavémé néehíí:

—¿Múamí tsáma aátyej?

¹¹ Áánéllíihyée tsaate néehíí:

—Áánerá aabye Jetsóó Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Gariréa iñújiri íjcyacóomí Natsarée múnáajpi.

*Duurúvájá pañétú náhjíhe múnáake Jetsóó bóayóne
(Mc 11.15-19; Rc 19.45-48; Ja 2.13-22)*

¹² Ááné boonétúu duurúvájá pañévú náhjíhénújcatsímyeke téjá pañétú boáyoóbe. Wájójcoobée dsíidsike cápáyócohíjcyámé metsáwááne. Áhdurée íjyúumuke náhjíhénuhíjcyámé acúúvéihcyúné wájójcoóbe.

¹³ Áánemáa neebe diityéke:

—Muurá Píívyéébé waajácúháámítu nééneé: “Íjya tahjya tééjé lliíñévú míamúnaa óoma íhjyúvahíjcyáijya.” Aaja ¿íveekí ámuha naní múnáa jaríyējuco medíllone?

¹⁴ Áijyúu tééjé pañe hállúvátúméhjíma ímí úllehíjcyátuméhjí íjcyame dííbyeke píáábó táumeímyeke ímíjpyetétsoóbe.

¹⁵ Ehdúu téijyu méénuube méénuráítyúronéhjí. Áijyúu tsiime wáñécohíjcyá: “¡Ñóóooj! Átsihdyúu nehíjcyáme: ¡Máávyejújtsó aadi Dabííúvúj tsiiménémúháábeke!” Aanée llúúvájte avyējujtémá taúhbájú uwáábojte tsarí íjtsúcunúne Jetsóoke néehíí:

—¿A ú lleebo eene aatye nehíjcyáne?

¹⁶ Áánéllíihyée Jetsóó néé diityéke:

—Éée. ¿Aca tsá múijyú ámuha meéévetú Píívyéébé waajácúháámí téénetu íhjyuváne? Íllu muurá nééneé:

Pámeere dííbyeke duurúvahíjcyá tsiime ñohñóríyeyí íjcyárótsíwuújímájucu.

¹⁷ Ehdúu Jetsóó diityéké nééneé boonétú muha mepéé Jerotsaréetu Betáániávurējuco. Áhullée tépejco muha mécuwáhi.

*Higyéerahe Jetsóó pítyuutsóne
(Mc 11.12-14, 20-26)*

¹⁸ Ááné tsitsíívenúu cúúvéneturé muha tsiíne Jerotsaréevu meóómíñáa Jetsóó ajoyábáavatéhi.

¹⁹ Aabée juuvá úníutu íjcyaha higyéerahe úújéjerá ‘néévahéubáhaja’ iñéénema. Áronáacáa tsá tehe néévatúne. Áánéllíihyée ílluréjuco díbye teehe pítyúútsoobe nééneé:

—Níhñécunu ílluréjuco u chéméihye ¿íveekí tsá u néévatúne?
Ehdúu dibye néénemáyé tsúúca íjtoíñuhe.

²⁰ Áánérí muha meúllévenúne menéé dííbyeke:

—¿Aca muhdú eene eehe higyéerahe peecútéré tsúúca cheméhi?

²¹ Áánélliihyéee neebe múúhake:

—Muurá ímiááné ímíñeúvú ámuha mecáhcújtsoca tsá apááñéré íñe higyéerahe o chémétsónéméné ámuha meméénúityuróne. Téhdure muurá ámuha menééjuri tsane cámehbáú íñéiyá móóáj pñnévu.

²² Áhdícyane muurá páneere ñná Píívyéébeke ámuha metáúmeíñé ámúhake ájcúibyee ímiááneturé ámuha ímí mecáhcújtsóhahjíjyu.

Jetsóó íhtsútu

(Mc 11.27-33; Rc 20.1-8)

²³ Átsihdyúu idyé tsiíñe duurúvájá pañévú dibye úwáábónáa páñétúejte llúúvájte avyéjútémá túkevétsojte dííbye éllevu itsáane néehí:

—¿Aca múúbé íhtsúturí u íjcyabe eene ehdu nénehji ú méénuhíjcyáhi?

²⁴⁻²⁵ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

Áhdure ¿acáa múha nééjuri Jóáa tsótsóhíjcyá cáhcújtsómeke? ¿A Píívyéébeé, mityá míamúnaáree nééjuri téené wákímyeí méénuhíjcyáabej? Áyu cána oke máañújcuj. Ámuha oke maañújcúhahjíi botsíi ámúhake ó neé múúbé íhtsúturí ténéhji o méénuhíjcyáne. Áánélliihyéee tsamééré néjcatsíhi:

—Muurá ‘Píívyéébeé nééjuri tsótsóhíjcyáabe’ menéhahjíi meke nééíyoóbe: “¿Áábekéráhhjáa íveekí tsá ámuha mecáhcújtsotúne?”

²⁶ Áánetu ‘míamúnaáree nééjuri’ menéhahjíi meke diitye míamúnaa téené hallútú méénuíyáhi. Muurá pamévare cáhcujtsó ímiáánéjucóo Píívyéébeé ihjyu uubáalle múnáajpi diibye Jóááuvu íjcyane.

²⁷ Ehdúu íñéjcatsíñeri íñúhnévéne íllure néeme dííbyeke:

—Maáhuú, tsá muha mewáájácutúne.

Áánélliihyéee neebe diityéke:

—Aanéjñíva idyé ámúhake ó neé múúbé íhtsúturí o méénuhíjcyáne.

Tsáapí hájchimútsidítúyú íjcyáne uwááboju

²⁸ Átsihdyúu tsiíñe Jetsóó diityéké néehí:

—¿Muhdú ámuha méíjtsúcunú tsiíñe ámúhake o úúballeíñe? Tsaapíhjáa íllímútsidítúyú amíáábeke néehí: “Llíhij, cána íhyahjíi méúmihe wákímyeítyej.”

²⁹ Áronáacáhjáa neébe: “Tsá o ímíletúne.” Áronemáhjáa bóónétu wákímyeítyeébe.

³⁰ Átsihdyúhhjáa bóneébeke neebe téhdure. Áánélliihyéhjáa neébe: “Juújuj Llíhij, tehdújuco. Óví ó wákímyeítyéhi.” Áronáacáhjáa tsá dibye wákímyeítyetúne.

³¹ Aanée ¿caabyé diityétsidítúyú cáhcujtsó cááníkyeé? Áánélliihyéee néeme dííbyeke:

—Tujkénúejpíhjáa cáhcujtsóhi.

Átsihvúu neebe diityéke:

—Ímiááneturé ámúhake o neé muurá múhdurá icyahíjcyáne walléémuma méiíñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsóhíjcyámé ímityúmé íjcyarómé ímíjpyéteé ámúhajtane Píívyéébeé avyéjúejtéréjuco íjcyaki.

³² Muuráhjáa tsojtsó múnáajpi Jóáa ámúhake úwáábohíjcyará ímityúné ámuha meícyahíjcyáne meíhvéjtsóne Píívyéébeé icyánejcúvuréjuco ámuha meíbúwáávéroki. Áronáacáa tsá ámuha mecáhcútsóhíjcyatú dííbyeke. Áánetúu

ihdyu muurá diitye ímiááné ímityúmé íjcyarómé dííbyé uwáábó icyáhçújtsóne ímíjpyetéhi. Áánáacáa çmuhdú íveekí tsá ámuha teene melléébójúcoorómé meímíjpyetétúne?

*Úmihé tehme múnaa múhdurá dáríívémeñetu íjcyané uwááboju
(Mc 12.1-12; Rc 20.9-19)*

³³ Cáhawáá melleebúcunu tsiíne ámuhakye o úúballéne: Tsaapíhjáa íúmihe óova íbájtso ne mójçónúhi. Áánemáhjáa tsátsii ímíbájchoobe téene néévá dótsúhcúmeítsii. Áhduréhjáa jáhwu méénuube cáámé cóhnaúvú tééjá pañétú tépalli téhmémeíjya. Ápallívúhjáa tsaatéké ityéhmétsóne aahívetéébé tsiíne íñúji.

³⁴ Aabéhjáa tsúuca tene néévane iwáájácútsihvu wallóo íúnú múnáake diityemá ditye iwállóoro téénetu dííbye éhne íjcyadúne.

³⁵ Áronáacáhjáa íllure méénúpejtsómé diityéke. Tsáápiikyéhjáa néwayúúnevu aamúme. Áánetúhjáa tsíjpiikye dsíjívetsóme.

³⁶ Áané boonétúhjáa idyé tsiíne wálloobe pívámevákéjuco. Árómekéhjáa idyé méénúpejtsóme.

³⁷ Áané nihñévúréhjáa wálloobe íllíkyeréjuco 'íhya hájçhíwu íjcyánéllii dííbyeke avyéjúúlléiyóme' íñéénema.

³⁸ Áronáacáhjáa dííbyeke íájtyúmíne néjçatsímye: "Aabye muurá íllíyéjuco íñe cááníñúiyóne. Áanéllii metsu dííbyeke medsíjívétso mehnéréjuco tene íjcyaki."

³⁹ Áhdújucóhjáa íékéévéébeke ditye tépallítú íwávu itsájtyéne dsíjívetsóne.

⁴⁰ Ehdúu íúúballétsihdyu neebe diityéke:

—¿Aane íñe diíbye úmihé aabájaabe itsáacooca muhdú méénuú diityéké eené tépallívú díbye téhmétsoíñúme ímityúné dáríívémeímye?

⁴¹ Áanélliihyé néémeé:

—Íhya ihdyu diityéké ídáátsóvétuubéré ídsíjívetsóne tsíjtyekéréjuco téhmétsoíñe tépallívú botsíi teene bajtso kéémévécooca tsáneevu dííbyeke ájçúímyeke.

⁴² Ehdúu ditye néérónáa neebe diityéke:

—¿Aca tsá ámuha mújyú meéévetú Píívyéébé waajácúháami? Muurá tsátsihdyu nééneé:

Tsaúpe nééwayu jááháñe wákimyéi múnaa íñéhnílléne wáágóórou pícyámeí ímichi tééutu jaa éjkéiu. Muurá ihdyu Píívyéébere ehdu meenu téhdújuco.

Ehdu muurá Píívyéébé waajácúháamitu nééneé.

⁴³ Aane ámuhakye o néé Píívyéébé avyéjú ámuhá wáábyuta íjcyájúcootúne. Muurá ihdyu tsíjtye ímí óóma íjcyámé wáábyutáréjuco teene.

⁴⁴ Muurá teeu nééwayúdú o néébedítú íjcyané uwááboju cáhcújtsotúmé mújtaáhi. Áámedívú muurá o cáyobáávatécooca ílluréjuco ditye wágóóóveíñe.

⁴⁵ Ehdúu Jetsóo tsíménéhjitu úwaabóné llúúvájte avyéjujtemá paritséómú waajácújucoo diityéké díbye lléboobóne.

⁴⁶ Áanélliihyé ímíllerómé dííbyeke iwáágoóné tétsihdyu. Áronáacáa nuhnévémé Píívyéébé ihjyú uuballe múnáajpi díbye íjcyane míamúnaa nehíjçyáneri íllityénema.

22

*Táábávajçátsí wañéhjitu íjcyané uwááboju
(Rc 14.15-24)*

1 Áhdurée tsiíne Jetsóó úúballé muhdú Píívyéébe íavyéjú pámeemáyé ímíbájchoíne.

2 Neebépeé:

–Tsáné avyéjuubéhjáa ílli táábáváné wañéhjivu míñutsó mítyane míamúnáake.

3 Ááme éllévúhjáa wálloobe íúnú múnáake ditye íñéete ditye itsájúcoóki. Aaméhjáa úúballéterónáa tsá ditye ímíletú itsááneé.

4 Áánéllíhyéhjáa tsíjtyeke tsiíne iwállóomeke neébe: “Méneete táuubámyeke ditye itsááne íne ocájímú tutácóóné idyóóvaki.”

5 Ahdújucóhjáa ípyéene ditye úúballerónáa idyé tsá ditye ímíletú itsááneé. Ícúvetúméhjáa íwákímyéiháñevúré péécunúhi. Tsaatéhjáa péé íúmíhénévu. Tsiítyéhjáa péé náhjihévu.

6 Áánetúhjáa tsíjtye íllure díityedí ícúbáhrámeke dsíjívetsóhi.

7 Aanéhjáa ílluréjuco díibye ávyéjúúbeke mítyane cáyobáavatétsóne. Áánéllíhyéhjáa ítsodáhómuke táúhbaabe ditye díityéké ídsíjívétsóne díitye cóómí icyátuhjácoki.

8 Ááné boonéhjáa idyé tsíjtye íúnú múnáake neébe: “Tsúúca íne hájchíwu táábáváné wañéhji májchoháñé méénúmeíjyúcoorá téénevu tsáámeke memájchótsóiyóne. Ávyeta ímílléítyúmékéhjáa o míñutsójúcoorómé íne tsá tsáátu meéllevu. Árone ihdyu óvi tehjújuco tsá ditye tsáátune, ímiáámejíí tsááiyáhi.

9 Ahdícyané cána étsíhjívú mepéene ámuha maájtyúmidúmeke méuubállé ditye itsáákí.”

10 Ahdújucóhjáa ditye pahúllevávú ípyéene pámeekéré íájtyúmidúmeke míñutsóné ímítyúróméhjimáye. Aaméhjáa tsúúca tsááme teeja wahpéhi.

11 Ááme éllévúhjáa díibye ávyéjuube ípyéene ájtyumí tsaapi íhdícýájamáyé íwajyámuma díityéj píine íjcyáábeke.

12 Áábekéhjáa neébe: “Muúbej, ¿acáne íveekí íne átérééjamáyé u tsáá béhjávu úcáávéne tsáátuúbe?” Ehdúhjáa ávyéjuube dííbyeke néénéllí tsá díbye íná néétune.

13 Áábedítýúhjáa íúnú múnáake neébe: “Áánúke íjtyúháácýuma íhyójtscu mechíjchúne áachívú peete íjcyátúhullévú mépicýóhjé téhulle díbye itýáá íhwáñe íhdónema.”

14 Ehdú neéne muurá íne ímiááné páme wáabyutáréjúcooro Píívyéébe avyéjú íjcyáronévú uhjéméré úcááveéhi.

*Íñújí avyéjúúbe wáabyuta dsíídsike ditye áhdotsóne
(Mc 12.13-17; Rc 20.20-26)*

15 Ehdúu Jetsóó úwaabóné paritséómú itsárílléne pítyácójcatsí muhdú dííbyedívú íñéetsoíne.

16 Áánemáhjáa Heróodé icyánéjcuéjtémá tsaatéké íhdityu wallóómé dííbye éllévu ditye íñéete muhdúhjáa dííbyedítýú ípítyácójcatsíne. Aamée itsááne dííbyeke néehíí:

–Ávyéjúúbej, muha méwaajácú ímiáábé u íjcyane állíútuúbe. Aabe muurá ú úwáábohíjcyá ímiááné keená Píívyéébe míamúnáadívú tújkevéellejíjtó tsíjtye múhdurá úhdivu íjtsúcunúróneri ícúvetuubére. Árómeke muurá pámeekéré tsahdúré ú íjtsúcunú muhdú ditye íjcyane u túhúúllétúnéllííhye.

17 Aabe ihdyu cána múúhakyé diñe dícyánéjcutuj: ¿A tehdújuco ávyéjuube romáánómuube íjcyáábé wáábyuta dsíidsike ditye áhdótsohíjcyané maáhdóiyónej, mityá tsáhaáj?

18 Ehdúu íllure díbyeke imújtátsóro ditye díllone iwáájácúne neebe diityéke:
—Ávyeta mía bañú múnaa ámuha pánehjídú ímiáámeúvúdú meíjcyame ¿íveekí íllure oke ámuha memújtátsóro mémávárijchóhi?

19 Áyu cána oke méuujétsó dsíidsijívuj.
Ahdújucóo ditye tsájíivu úújetsóné díbyeke.

20 Áájítúu húmi náávee, memee, íjcyane ííténe neebe diityéke:
—¿Aca múhúmi náávé eéne? Áhdure ¿mumémé eene tééjitu?

21 Áánéllihyéé nééme díbyeke:
—Tséétsá húmi nááve. Áábe méméré íñe tééjitu.

Áánéllihyéé neebe diityéke:
—Ané wa ihdyu diibye Tséétsáke mááhdohíjcyá díbye éhnéjuco íjcyanévu. Áánetu ihdyu Píívyéébeke máácu híjcyá díbyé wáábyuta íjcyanévu.

22 Ehdúu Jetsóo diityéké nééneri iúllévenúne ílluréjuco ditye pééne tétsihdyu.

*Dsíjívémé muhdú tsiíñe bóhíne tsaate díllone
(Mc 12.18-27; Rc 20.27-40)*

23 Ááné boonéé téjcoojiré tsadotséómú tsáa díbye éllevu medsíjívémé tsiíñe mebóhíne cáhcújtsotúme.

24 Aamée néé díbyeke:
—Ávyéjuúbej, Moitséeúvúhjáa muurá néé tsaapi méwadívú tsíímávátuube dsíjívéhajchíí íñahbéréjuco dílleke táábávaíñe díbyeréjuco ítsíímáva dílledívú íñáhbeúvúu tsíímáváiýone.

25 Aanée ijcyámé múúhadítúyú 7-meva tsané nahbému. Áámé amíaabée ityáábávárólléjtane dsíjívé tehdú tsíímávátuubére. Áállekée bóneebéréjuco táábaváne.

26 Ároobée idyé dsíjívé téhdure tsíímávátuube dílléjtane. Aanée ehdu pámeere 7-meva tsaapílekéré táábávarómé dsíjívé dílléjtane.

27 Aanée nihñévúré dílleréjuco dsíjívéne.

28 Aane cána múúhakyé diñe ¿cáábyé taabá ímichi dille íjcyaiñe tsiíñe ditye bóhícoóca?

29 Áánéllihyéé neebe diityéke:
—Íllure ámuha mémujtá Píívyéébe íhtsútuube íjcyáábé waajácúháámitu tene úwaabóné ámuha mewáájácútúnéllíihye.

30 Muurá dsíjívémé tsiíñe bóhíjyu páneere cápáyóóveé tsíhdyuréjuco. Tsáhájucó muurá míamúnaa táábávácatsítúyúne. Muurá pámeere téijyu íjcyáa níjkyéji múnaáduréjuco.

31 ¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú Píívyéébé waajácuháámi? Muurá téhaamítú nééneé:

32 “Aavaráaaa, Itsáaaa, Jacóóboo, íjcyámé Píívyéébé ó íjcyáhi.” Ehdu muurá Píívyéébe néénetu méwaajácú ditye íjcyane. Muurá ditye íjcyátuca tsá díbye nééítúró diityé Píívyéébé íjcyane.

33 Ehdúu Jetsóo diityéké nééneri ullévenúmé muhdú díbyé tujkéveeju íjcyáneri.

*Ímichi páñétúejúúcu taúhbajúúcu
(Mc 12.28-34)*

34 Aanée paritséómú iwáájácúne iiyéjuco pihcyaaavéné dííbyedívu.

35-36 Áamedítýúu tsaapi taúhbájú uwááboobe Jetsóoke imújtátsóro nééhií:

—Ávyéjuúbej, ¿aca teene Píívyéébé taúhbajúúnetu keená ímichi páñétúene?

37 Áánéllihyée neébe:

—“Múu wajyú Dípiivyéébé Díavyéjuube íjcyáábeke ávyeta díííbúutúré páneere muhdú u íjcyáneri dííjtsaméiyi.”

38 Eene muurá ímichi páñétúene Píívyéébé taúhbajúúnetu.

39 Áánetu tsiíñe nééhií: “Pamévakéré múu wajyú muhdú u wájýúmeídyu.”

40 Éneecu ímichi páñétúenécú Píívyéébé Moitséeúvuj tééveri pícyóóné taúhbajúúnetu. Áneecu néhdu meíjcyáhajchíí tsúuca méíjcyá dííbyé ihjyú uubálle múnaápe úwáábohíjcyádu. Ehdúu Jetsóó néé dííbyeke.

Muubá Críjto íjcyane

(Mc 12.35-37; Rc 20.41-44)

41-42 Aamée diitye paritséómúí péétúmeke tsiíñe neébe:

—¿Aca mújtsiménémúhaabé Críjto íjcyáiyóné ámuha méíjtsúcunúhi?

Áánéllihyée néémeé:

—Dabíiúvúj tsiiménémúhaabéiyó muurá dííbye.

43 Áánéllihyée neébe:

—¿Aanee idyé muhdú ííivane diibye Dabíiúvú íjtsiménémúhaabe íjcyáííbyeke dílló íavyéjúúbedi? Muuráhjáa ihdyu Píívyéébé Apííchóré dííbyeke túkévéjtsóneri neebe dííbyedítýu:

44 Ávyéjuubée néé Táavyéjúúbeke: “Cána táúniúvúí diicya dímunáake o táhjáné hajchóta.”

45 Ehdúu muurá Dabíiúvú néé Críjtodítýú Íavyéjuube dibye íjcyane. Aane muhdú íjcyáiyóobe dííbyeúvúj tsiiménémúhaabe.

46 Ehdúu Jetsóó diityéké nééne íáñújcútúnéllii tsáhájucó tsiíñe ditye díllójúcootúne.

23

Paritséómuma taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó núcójpívetsóne

(Mc 12.38-40; Rc 11.37-54; 20.45-47)

1 Áijyúu idyé pámeere tétsii muha meíjcyámeke Jetsóó nééhií:

2 —Muurá taúhbájú uwáábojtémá paritséómú íjtsúcunúmeí Píívyéébé Moitséeúvuj tééveri méénúné taúhbájú uwáábojte íjcyane.

3 Ímiáánéhde tehdújuco ditye úwáábohíjcyáne. Aane melléébone mécahcújtso. Áronáa ihdyu eene múhduhjírá ditye ícyahíjcyánetu tsá múu íívatúne. Muurá ímí úwaabójúcoorómé tsá tehdú íjcyatúne.

4 Aame míamúnáama tsíñéhjí taúhbajúúné ípívyétsóhíjcyá diitye páñetu íjcyarómé teene úráávyénejííva awáá muhdú ditye iúráávyeki.

5 Muurá páneere íná imyéénune méénuhíjcyámé míamúnaa diityéké imítýájtsokiye. Aame muurá eene Píívyéébé ihjyú icyáátúnúné waajácúhaamínevu pícyámeíhíjcyá íñéjuwáánetu íúmícóónetu. Áhdure eene tsíjtyé wajyámúúné ehniíñe vu íwajyámúúné icyáméjtsójácobájivu úcámeíhíjcyáme.

6 Aame muurá wañéhjíné pañe imíllé íboohówátsihjívúré imájchone. Áhdure pihcyáávejááné pañe íjcyácooca imíllémé ímítsíjívúré íacuuvéne.

7 Téhdure imíllémé míamúnaa diityéké iávyejúúlléne patsíhjavávúré uwáábojtédí díllone.

8 Áánetu ámuha tahñéjté meíjcyame tsá múu tehdu néétune. Tsá múu íjyácunútú míamúnaa ámúhake uwáábojtédí díllóiyóneri. Muurá ámuha tsahdúré tsané nahbémú meíjcyamé uwááboobe apáábyéré oo Críjtoó.

9 Ahdícyane tsá ámuha múúbaké mecááníváityú íññújiri. Muurá níjkyéjiri íjcyabe apáábyéré ámúháj Caáni.

10 Áhdure tsá múu díllótsámeityú ávyéjutedí. Muurá oo apáábyéré ámúhá avyējuúbe.

11 Muurá ihdyu tsíjtyeke íicuvémé ímiááné ijcyá íhtsutúmé íboohówajte.

12 Aame idáátsóméhjíúvú tsaííbuwáré íjcyame ávyējuúteéhi. Áánetu iye íhtsutúmé ávyéjute íjcyane némeíhijcyámé íllure núcójpívétsáméíhi.

13 Aane máídáátsoju ámúhake tene pájtyeíñé bañú múnaa pánehjídú ímiáámeúvúdú ámuha taúhbájú uwáábojtémá paritséómú meíjcyámeke. Muurá níjkyéjiri íjcyabe Píívyéébé avyējuéjte íjcyáiyómeke íllure ámuha mémávárichohíjcyá múhdurá ténejcu ámuha meúráávyénéllíihye. Áánéllíi tsá ámuha dííbyé avyējuéjte meíjcyáitúne.

14 Ááneréi íjcyáiyónáa ¿íveekí ámuha pííbájujte walléémudítyú médótuhíjcyá ihjyáháñe? Ááne ehdu ámuha meméenuhíjcyánéhjí núcójpí ulléjijtóné úniúúnevu ámuha meíjcyáne Píívyéébema cááménécobájíúvú méihjyúvahíjcyá wáájácúratúne. Ehdu ámuha medáríívémehíjcyáné déjúcotu muurá ávyetá íhnáhó ámuha méícúbáhráméíhi.

15 Téhdure íveekí ámuha pahúllevá múnáake úwááboméré mépehíjcyá ámúhá uwááboju múhdurá néene ditye iúráávyeki. Muurá ímítyúmeke éhñíñevúré ámuha métútávátsohíjcyá múhdurá meúwáábóneri. Áánéllíi diityé hallúrí ápíchó cúújúwá pañévú ditye wágóóóveíñé ímichi ámúhá lííñé íjcyane.

16 Máídáátsoju ámuha éhne múúne hállúvatúme tsiéllevu tsátyéjcatsíyódú menéeme tsá mewáájácúmeityú muhdú Píívyéébeke meúráávyéiyóne. Aame ámuha ménehíjcyá duurúvaja mémerívá tsane ámuha meméenuíñé menéérone ámuha meméénúturóné muhdú néétune. Áánetúvá ihdyu tééjá pañéene óórótu méénúmeíñe mémeri tsane ámuha meméenuíñé menéérone ámuha meméénútúhajchíí ímityúné ámúhá hallúrí íjcyane ámuha ménehíjcyáhi.

17 Aame ímiááné ámuha méijcyá éhne múúne hállúvatúme íjcyadu wáájácúmeityúme. ¿Aca keená ímichi máavyéjúúlléiyáhi? ¿A teene tééjá pañéene óórótu méénúmeíñéhjij, mityá teeja duurúvaja ímichi tééja tájpi pañéénéhjí íjcyajaj?

18 Áhdure ámuha ménehíjcyá Píívyéébé íicúvé cóvájtsómeíñé wáíji mémerívá tsane ámuha meméenuíñé menéérone ámuha meméénúturóné muhdú néétune. Áánetúvá ihdyu dííbyé íicúve mémeri ámuha tsane meméenuíñé menéérone ámuha meméénútúhajchíí ímityúné ámúhá hallúrí íjcyane ámuha ménehíjcyáhi.

19 Aame ímiááné ámuha méijcyá éhne múúne hállúvatúme íjcyadu wáájácúmeityúme. ¿Aca keená ímichi máavyéjúúlléiyáhi? ¿A teene Píívyéébé íicúve, mityá teene wáíji ímichi téíji hallúvú tene cóvátsómeíhíjcyáíjij?

20 Muurá téíji mémeri tsane imyéenuíñé tsaate néene dómajcó páneeréjuco múhduná téíjiene íjcyánéhjimájuco.

21 Áhdure idyé duurúvaja mémeri tsane imyéenuíñé ditye néene dómajcó páneeréjuco tééjáne íjcyanéhjí Píívyéébe mémemájuco ímichi dííbyé wáábyuta tene íjcyánéllíihye.

22 Áhdure níjkyéji mémeri tsane imyéénuíñé ditye néene dómajcó Píívyéébekéjucó dííbyé avyéjú tene íjcyánéllííhye.

23 ¡Ahdícyane máidáátsoju ámúhake tene pájtyeíñej! Muurá tehdújucó ámuha Píívyéébeke meíícúveróné ámúha bájtsori. Áronáa ámuha mécoévahíjcyá teenéjucó awáá taúhbájutu páñétúetsíí íjcyane Píívyéébeke ámuha meúraávyéne tsáimíyé meíjcyame tsíjtyeke mepíáábóiyóne. Ehdu ámuha tsanéhjíjucó meméénúiyóné tsá meméénuhíjcyatúne.

24 Aame muurá ámuha éhne múúne hállúvatúme tsiéllevu tsátyéjcatsíiyódú wáájacúmeítyúme. Muurá éetébáwu íjcyáróobeke ámúha ádó pañétú ámuha mewáágoomé ¿íveekí caméélloke wáágóotúme dííbyemáyé ámuha máádohíjcyáhi?

25 ¡Máidáátsoju ámúhake tene pájtyeíñej! Muurá ámúhá lliyíhllóné, ámúhá bohtámú, ámuha ménítyuhíjcyará imíwu. Áronáa ténéhjí pañévu ámuha mépícyohíjcyá ímityúné naníyí ámuha meúcuhíjcyanéhji.

26 Aame ámuha ímiááné hállúvatúme íjcyadu menéeme tujkénú méimibáávyé ámúhá íbuwááné íjtsaméí ímiáámeréjucó ámuha meíjcyane ámúhadítyú íbóhówaúcunúki.

27 ¡Áronáa ihdyu máidáátsoju ámúhake tene pájtyeíñej! Muurá ámuha pánehjídú ímiáámédú éhne múúne níjkyéné pañe nehníwu néerone pánehjídú hállu imíwu meíítedu.

28 Ehdu ámuha meícyahíjcyá míamúnáama pánehjídú ímiáámeúvúdú tsanééré ímityúné íjtsaméí ámúhá pañe íjcyame.

29 ¡Áámeke ámúhake máidáátsoju tene pájtyeíñej! Íveekí ámuha éíjyuúvúu ditye dsíjívétsohíjcyámé Píívyéébé ihjyú uubálle múnáaúvú níjkyéné meícyáávétsohíjcyá ímiáámeváa diityéúvú íjcyánéllííhye.

30 Ááne ámuha ménehíjcyáhi: “Éíjyuúvúu méíhdé múnáaúvú íjcyáijyu meíjcyaca muurá tsá medsíjívétsoítyuró Píívyéébé ihjyú uubálle múnáake.”

31 Ehdu ámuha menéeneri muurá ámuháyé meúúbállémeí diityéúvukée dsíjívétsohíjcyámeúvúj tsíménémúhaabe ámuha meíjcyane.

32 Ahdícyane wa ihdyu oke meméénú ámuha meímillédú ámúhá íhdé múnáaúvúu méénuhíjcyádú diityédúré ámuha menéemeé.

33 Ávyeta muurá ámuha ííñimíyémúeméjte. ¿Aca ámuha méíjtsúcunú cúújúwatu ámuha mepállójcóiyoone?

34 Áánéllíi ícyooca ó pícyóoroó ámúhama tsíjtyeke Píívyéébé ihjyú uwáábojte pane wáájacúmeke ámúhá uwáábojte íjcyáímyeke. Árómeke muurá ámuha meúraávyehíjcyáá pátsáíjcyomére pacóómívaríye. Áamedítyú muurá tsaatéke ámuha mewátsíhcyuú pihcyáávejááné pañévu. Ááne tsááteke ámuha médsíjívétsoo páwachékevu mewátyétyéhícyneri.

35 Ehdu ámuha menéénéllíi ámuha pámé hálluríyé teene éíjyuúvúu ímiá uwáábojtéké ditye dsíjívétsohíjcyanéhji. Muuráhjáa Abée ímiáábé íjcyáabeke íñahbére dsíjívetsóhi. Áané boonée tsíjtye Píívyéébé ihjyú uubálle múnáake ámúhá íhdéjte dsíjívetsóhi. Átsihdyúu nihñéré dsíjívetsómé Berekía hajchi Tsacaríake duurúvájama Píívyéébé ícúvé cóvátsómehíjcyané wáíjí ráhoúcunútsihvu.

36 Aane ímiááné ámúhake o née ehdúu éíjyu múnáaúvú dáríívémeíhíjcyané muurá ámúhá hállurí íñe ícyooca ámuha meíjcyámé hállurí.

Jerotsarée múnáake Jetsóó kímoovéne
(Rc 13.34-35)

37 Ahdícyane ámuúha Jerotsarée múnaaj, ¿íveeki ámuha méllihyánúpétsohíjcyá Píívyéébé ihjyú uwáábojtéke? ¿íveeki ámuha diityéké néwayúúnevu mááámuhíjcyáhi? Muurá imílléroobe ámúhake iújcune éhne múúne cáraca ítsíimeke íhñúwáacyú lliñévú újcuđu. Áronáa ¿íveeki tsá ámuha méimíllehíjcyatúne?

38 Áané déjúcotu muurá ámuha cóómí ápajyuréjuco íjcyáiñe.

39 Ahdícyane ámúhake o néé téhdure oke ámuha maájtyumíjúcóóityúné tsiíñe o tsááiñévújuco. Téijyu muurá ámuha oke maájtyúmíne méneéhi: “Maímijyu áanu Píívyéébe mémeri tsááneéj.”

24

Duurúvaja wágóóóveíñe Jetsóó nééneé
(Mc 13.1-2; Rc 21.5-6)

1 Aabée Jetsóó duurúvájá pañétú muha meíjchívyénáa múúha tsúúlleríjyuco péébeke muha mépíuvá téjahji imíwu méénúmeíñe muha meíiteki.

2 Aamée muha meííte meke neébe:

—¿A ámuha méíte imíwu duurúvaja méénúmeíñe? Muurá ímíáánetúré ámúhake o néé ehdu nééroja wácávyáhcameíñe.

Jetsóó tsááiñe ihde pájtyeíñehji
(Mc 13.3-23; Rc 21.7-24; 17.22-24)

3 Átsihdyúu muha oríívó bajúvú mepétsihvu ácuúvéébeke áábánéwu muha menéehí:

—Cána múúhake duubállé múijyú tene pájtyeíñe eene múúhake u nehíjcyanéhji. ¿Aca íñetú muha méwajácuú íñuji níjkévaíñeréjuco u tsááiñe píhíjucóóne?

4 Áanéllihyée neebe múúhake:

—Éhdu néeme tsáama wajácútsi méíjcyaco ámuha maállítsámeityu állíu múnáadívu.

5 Muurá o tsááiñe tsúúca píhícooca íjcyáimyé mítyame óhdi díllómeímye. Aame nehíjcyáa díibyéjuco Críjto íjcyane. Aane mítyame cáhcújtsoó bañúháñe.

6 Áhdure íjcyáiñe méénujcátsi pahúllévaré. Áronáa méíllityedíñe. Muurá tsáhái téijyu o bóhówáávéityúne. Áronáa ihdyu ehdu nénehji tujkénú pájtyeéhi.

7 Muurá tsáne íñuji múnaa méénujcátsi tsííñe íñuji múnáama. Áijyu íjcyáiñe ájyabáánema cheméháñe. Áhdure pahúllévaré íñuji vááúméíhi.

8 Ehdu déjúcóóveíñe ícúbáhaméí íñujiri.

9 Áijyu muurá ámuha tahñéjté meíjcyané hallútú cáhcújtsotúme ámúhake itsárílléne ámúhadi ícúbáhraáhi. Aame ámúhadítú tsaatéké dsíjívétsoóhi.

10 Áijyu muurá mítyame ámúhadítú oke cáhcújtsoromé tsáhájucó oke cáhcújtsóityúne. Aame ámúhake itsárílléne ámúhadívú méénútsoó tsíjtyeke.

11 Áhdure idyé téijyu mítyame állíu múnaa díllóméí Píívyéébé ihjyú uubálle múnáadi. Áamedívú mítyame állítsáméíhi.

12 Ehdu páhdúvaré ímityúné íjcyánetu mítyame tsáhájucó wájycatsítúne.

13 Áánetu ehdu néerónéhji pañe Píívyéébeke íhvéjtsotúme tsaímíyé íjcyame ihdyu pájtyeéhi.

14 Muurá teene dííbyé avyéjutu íjcyáné uwááboju ímiáájú pámeekéréi ííñújiri íjcyáné míamúanáake waajácútsáméíhi. Áijyu ihdyu botsíi ó tsaá páneere ílluréjuco iníjkévaki.

15-16 Muurá duurúvájatu tsátsii íiné imítýúné úújéítyútsihvu tsane imítýúné úújeténé Píívyéébeke ávyéta tsáíyé pájtyeéhi. Ahdícýane teene ámuha maájtyúmícooca méwáácunúco cámehábuñevu Jodéa ííñúji múnaa ámuha meíjcyame. Ehdúu ímiááné tene pájtyeíñé muurá Daniéré tsúúcajátújuco néene Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi íjcyáabe. Aane éévehíjcyámé íhya waajácújucoó íná íjcyáíñe.

17 Ahdícýane téijyu áachi íjcyame íucaavéjúcohdí ímíjcóhó pañévú tsíeméné íújcuki.

18 Áhdure íúmihé pañe íjcyame íoomíjyúcohdí ihjyávú íwajyámu éllevu.

19 ¡Máídaátsoju tsáma tene pájtyeíñé téijyu walléémú éévájtema tsijtye ñohñóríyéi ítsííméwuúmú íjcyámeke!

20 Áánéllii ihdyu Píívyéébema méihjyúvaco wáyeéévejcóójí ehdu tene ámúhama ípájtyétuki, áhdure tsúcohíváneri úúníjyáijyu níjyáháñé lliine ámuha mewáácunútuki.

21 Muurá téijyu íjcyáíñé ávyetá íhnáhó ícúbáhraméi íñee ííñúji ípívyéévésihdyu mújyú ícyahíjcyatúne. Áané boonétú ihdyu tsáhájucó mújyú tehdu néené ícúbáhraméi íjcyáítyúne.

22 Aane muurá Píívyéébe oke wállóótuca pámeere dsíjívéiyáhi. Áánéllii ícúci tsiíñe oke wállóóiibe íhñéjte wájyuri.

23 Aane tsúuca tene pííhícooca íjcyáímyé tsaate íllure íállíñe ‘tsúuca Críjto tsájucóohíi’ nééimye. Áámeke tsáma wajácútsi meíjcyáne mécáhcújtsodíñe.

24 Muurá íjcyáímyé állíu múnaa iiye Críjtodi díllómeímye. Áhdure muurá díllómeímye Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáadi. Aame píivyéteé méénúráítyúronéhjí imyéénune. Ááneri muurá mújtátsoímyé míamúanáake Píívyéébedítyu. Tsáijyu múúne téhdure mújtátsoíyómé ímiááné dííbyeéjtéjuco íjcyárómeke.

25 Aane íñe ámúhakye ó úúballé íhdéjuco ehdu tene pájtyeíñé ámuha metéíbúwááveki.

26 Ahdícýane tsaate ámúhakye ‘éje, áádi éhlle Críjtoó’ néhajchíi mépehdí téhullévu. Áhdure dítye ámúhakye ‘áádi éhjá pañe Críjtoó’ néhajchíi mécáhcújtsodí éhduhji dítye ámúhakye néérone.

27 Muurá ihdyu éhne múúne chijchi ááméjutu níjkéniiñévújuco rórihjáácódú ámúhakye ábájínéjcuíñé Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe tsiíñe o bóhówááveíñe.

28 Áábedívú muurá óhdivu táuráávyé múnaa píhcyááveé éhne múúne tsíeméjpi dsíjívéébedívú áñumu píhcyaaavédu.

Jetsóó tsáácooca pájtyeíñéhji

(Mc 13.24-37; Rc 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

29 Ehdu ícúbáhraméi pájtyéné boone cóójiejpi nuhba ílluréjuco áabatéíñe. Áhdure péjcoejpi tsáhájucó ájchúityúne. Áijyu míicuru dójcoó cáámetu. Ehdu páneere íévéhóowari íhtsútunéhjí íjcyane mujtáraba íjcyáahi.

30 Áijyu tsúuca Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe páneere táíhtsútú táavyéjuma ojtsó pañétú ó bóhówááveéhi. Ááneri muurá oke cáhcújtsotúmé ííñújiri íjcyame íllityéne taáhi.

³¹ Aabe téjyju níjkyéji múnáake ó táúhbaá ditye kéévánécoba illíjchu írojrócó pámeere múhdumé ííñújiri íjcyáné míamúnaa tahñéjté óhdivu ipíhcyááveki.

³² Cáhawáá méjtsúcunu higyéerahej. Muurá itsóúúvéne tsiíne tehe béhjívánetu méwaajácú píjcyaba píhíjucóóne.

³³ Ahdu nééne íne ámúhakye o nénehji pájtyénetu ámuha méwaajácuú tsiíne o tsááíne éévé tsúúca úújeténe.

³⁴ Muurá ímiááneturé ámúhakye o néé ehdu nénehji pájtyeíñé íñéi ííñújiri míamúnaa íjcyápíñááca.

³⁵ Muurá íne ííñújima páneere íévéhóowari íjcyanéjji wágóóóveéhi. Áánetu íne ámúhakye o néhijcyáné tsá mújyju wágóóóvéityúne.

³⁶ Áronáa ihdyu o tsááíne éévé tsá múha wáájácutúne. Níjkyéji múnaa íjcyarómé tsá wáájácutúne. Téhdure páñetu Píívyéébé Hajchi o íjcyároobe tsá o wáájácutúne. Apáábyéré ihdyu Lihíyó waajácú mújyú tsiíne oke iwállooíne.

³⁷ Muuráhjáa Noéé íjcyáijyju íjcyáné míamúnáake tene pájtyeduré pajtyeíñe Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe tsiíne o tsááíne.

³⁸ Muuráhjáa téjyju íjcyame ííñuji cáájávéíñé ihde ‘íinéjuú’ íñééne ícyahíjcyá íimillédú wañéhjineri táábávajcátsiyi. Ehdúu ícyahíjcyámé tsúúca Píívyéébe ííñuji cáájávétsóíñéllii Noéé íhmííne pañévu úcáávétsihvújuco.

³⁹ Aamée ehdu ícyahíjcyáneriyé túhuuvémé wáájácúmeityúnáa tsúúca páneere ííñuji cáájávénetu tsáhájucó ditye píívyetétú muhdú ipájtyeténe. Áhdure íivane muurá míamúnaa íimíllénéhjiriyé íjcyánáa Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe tsiíne o tsááne ábájínéjcuú diityéke.

⁴⁰ Téjyju muurá míityétsi wákímyeíhíjcyámútsidítú tsáápiikye wáájácúratúné o újcúnetu tsijpi tétsihvúré coévaáhi.

⁴¹ Áhdure tsaatépí cáátsohíjcyámúpidítú tsáápílleke o újcúnetu tsíjpille coévaá tétsihvúre.

⁴² Áánéllii tsáma téíbúwá méjcyaco tééné íjtsúcunúre. Muurá tsá mewáájácutú mújyú o tsááíne ámúhá avyéjuube o íjcyáabe.

⁴³ Muurá tsaapi ihjya cúwátuube téhmé péjcovéiyá naní múnaa tépejco dííbye éhnénéhjí nánííñé iwáájácuca. Aabe muurá tsá náníchóityuró ihñénehjívu.

⁴⁴ Ahdu tsáma téíbúwá méjcyaco naní múnáake tsaapi téhméiyódu. Muurá ámuha méjtsótúnáa ó tsaá Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe.

*Tsaatétsí wákímyeíñetu íjcyáné uwááboju
(Rc 12.41-48)*

⁴⁵ Muurá tsaapi tsáimiyé íavyéjúúbema wákímyeííbyeke pícyoobe ihyájkímú tehméébedívu. Aabe diityéké ímí íicuvé tééne tájpi ditye íjcyáíñéhjitu.

⁴⁶ Ahdícyane maímijyju díbye íjcyane íwákímyeíyi íjcyáábeke íavyéjuube ájtyumívaábe.

⁴⁷ Aane ímiááné ámúhakye o néé ímiáábé íjcyáábeke íavyéjuube ihñévu téhmetsóne.

⁴⁸ Áánetu íjcyáabe tsaapi ímítyuube íavyéjuube ‘íicúi óómítyúné’ íñééne íwákímyeí íbúwá íjcyátuúbe.

⁴⁹ Ehdu néébe muurá íllure ihyájkímuke imyéénúne íimillédú wañéhjineriyé pehíjcyá tsíjtyéhjima lííícyáveebére.

⁵⁰ Aabe ehdu ícyahíjcyánáa muurá íavyéjuube óómiibye tuvááová dííbyeke díbye íjtsótúnááca.

⁵¹ Áábeke muurá ílluréjucu díbye íhnáho ícúbahráné ímityúmé bañú múnaa pánehjídú ímiáámeúvúdu íjcyámeke imyéénudu díbye ityáá íhwáñe íhdónema. Ahdu muurá pajtyéíñe míamúnáama tsiiñe o tsáácoóca.

25

Bádsíjcadítýú íjcyáné uwááboju

¹ Muurá idyé níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjú tsaatéhjáa 10-meva bádsíjca tsáápíllé taji íjcyáíbye ke peeté má téhmehíjcyádu.

² Diityédítýúhjáa 5-meva ímuhdúrejte. Áánetúhjáa téhduméré 5-meva ímíajte.

³ Aaméhjáa diitye ímuhdúrejte tsá tsájtyetú ícyuujúwájpacyóné ipyééte ipáñénuíñe.

⁴ Áánetúhjáa ihdyu ímíajte tsajtyé ícyuujúwájpacyóne.

⁵ Aaméhjáa wájtspítýúúbeke tépejco ityéhmehíjcyáróne ícyúwávénéllí ílluréjucu cúwane.

⁶ Áronáacáhjáa tsúuca pécójpñe tsaate kéévánécoba néehí: “¡Tsúuca tsaabe ámuha metéhmehíjcyaaábe! ¡Wa mécáhdahíroj!”

⁷ Ahdújucóhjáa dítye íájkyéne ícúí íjcyátsíivýéjucóóné ipyééteháñema.

⁸ Áánáacáhjáa diitye ímuhdúrejté cuujúwájpacyó tsúuca óuuvéhi. Áánéllíihýéhjáa diitye ímíajtéke neeróme: “Cána óvíjyucu múúhake amúhá cuujúwájpacyotu tsánéhwuúvú maájcu. Tsúuca múúhadívú múúhá cuujúwájpacyó óuuvéhi.”

⁹ Áronáacáhjáa néeme diityéke: “Tsáhaá. Muurá ehdu meméénúhajchí méhdivu óúúveíñe tsaméhjídívújucu. Wa ihdyu tsiiñe máahdótej.”

¹⁰ Ahdújucóhjáa dítye ahdóvúi péené hallúrí tsúuca wájtshíbema dítye úcaavéné teeja díbye wáñehjívateíjyá pañévu. Áámé hallúvúhjáa ílluréjucu díbye téjáj lleehowá wátajcóné múha íúcaavéjucóótuki.

¹¹ Áané boonéréjucóhjáa diitye ímuhdúrejte iwájtisine llééhowa díbye ipááyúcuo wátótóhcoméré néeneé: “¡Ávyéjuúbej, Ávyéjuúbej, múúhake paayúcu!”

¹² Áronáacáhjáa neebe diityéke: “Tsá o wáájacutú amúhake.”

¹³ Ehdúu íúúballéne múúhake Jetsóó néehí:

—Téhdú amúhake tene ipájtyétu tsáma ímíñeúvú meíjcyátsíivýéne oke méítsohíjcyaco. Tsá muurá mewáájacutú mújyú tsiiñe o tsáíñe Míamúnáájpídívúu o ípívyééveébe.

Dsíídsitu íjcyáné uwááboju (Rc 19.11-27)

¹⁴ Téhdure níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjú wákimyéí tsané avyéjuube tsííñe ííñújí íááhíveté íwákimyéí múnáadívú ídsíídsike téhmétsoíñúdu.

¹⁵ Tsáápíhdívúhjáa pícyoíñuube 5,000-jíva, tsíjpihdívúhjáa 2,000-jíva, tsíjpihdívúhjáa 1,000-jíva. Ehdúhjáa diityéke íjtsúcunúdnéhjí iwájtúne peebe diityédítýu.

¹⁶ Áané hallúríhjáa díbye 5,000-jívámá íjcyaaabe náhjíhe meenu téenema. Ááneríhjáa líyaatétsoobe díbyema tsiiñe éhnííñevu 5,000-jíva.

¹⁷ Áhduréhjáa idyé tsíjpi 2,000-jívámá íjcyaaabe náhjíhe imyéénúneri líyaatétso tsiiñe éhnííñevu téhdunéré 2,000-jíva.

18 Áánetúhjáa tsijpi 1,000-jivaré dibye ájcuíñuube íllure cuuú teene dsíidsi wákímyeíchótuúbe.

19 Áánaacáhjáa diityé avyējuube tsúúca wajtsí diityédívu. Aabéhjáa ímíbajchová diityémá teene diityékée ityéhmetsoíñúne dsíidsí muhdú ditye téhmene.

20 Tujkénúhjáa ímíbajchoobe 5,000-jivávúu iájcúúbema. Aabéhjáa néé dííbyeke: “Ávyējuúbej, okée éhne 5,000-jivávú u ájcune muurá íñeé. Áánetújuco íñe tsiíñe éhniíñevu téhdunéré 5,000-jíva o lílyaatétsóne.”

21 Áánélliihyéhjáa neebe íavyējuube dííbyeke: “Tehdújuco, ávyeta ímiáábé uu ímí tehdújuco u wákímyeíbye. Muurá múhdurá néérone ímí ú tehméhi. Áánéllii ícyooca éhniíñevu íjcyane díhyójtí pañévú ó íhvéjtsoó u téhmeki. Ahdícyané óví ílluréjuco u ávyējuuténe.

22 Áábé boonétúhjáa tsijpi 2,000-jivávúu ityéhmetsoóbema idyé ímíbajchoóbe. Aabéhjáa idyé néé dííbyeke: “Ávyējuúbej, okée éhne 2,000-jivávú u téhmetsoíñúne muurá íñeé. Áánetújuco íñe tsiíñe éhniíñevu téhdunéré 2,000-jíva o lílyaatétsóne.”

23 Áánélliihyéhjáa idyé neebe íavyējuube dííbyeke: “Tehdújuco, ávyeta ímiáábé uu ímí tehdújuco u wákímyeíbye. Muurá múhdurá néérone ímí ú tehméhi. Áánéllii ícyooca éhniíñevu íjcyane díhyójtí pañévú ó íhvéjtsoó u téhmeki. Ahdícyané óví ílluréjuco u ávyējuuténe.”

24 Ehdúhjáa tsaatétsima ímíbajchótsihdyu ííneebe ípyée 1,000-jivávúré iájcúúbedívu. Aabéhjáa íllure néé dííbyeke: “Ávyējuúbej, ópée ó waajácú múhdurá u néébe uure u wákímyeíñe hallúvú dsíidsíjike u ékéévehíjcyatúne. Muuráhjáa íhtsútúnetu o lílyaatétsóné dsíidsíjí ímiátsíí páneere úhdivúré ú újcúiyáhi.

25 Áánélliihyée íllure ó cuuú didsíidsike. Aane íñe didsíidsi.”

26 Áánélliihyéhjáa íavyējuube néé dííbyeke: “ÍÁvyeta ímítyuube uu óvéhe múnáajpi táwákímyeí múnáadítu! ¿A éhdurée ú meenu teene tadsíidsike ‘o wákímyeítuuroobe dsíidsíjike o ékéévehíjcyané’ u néénema?

27 Aanéhdée ihdyu ditye dsíidsike téhmehíjcyájáúbá pañévúré ú pícyóóiyá tene óóma íllílyaatéki. Aacáa muurá ícyooca ó wajtsíiyá éhniíñevuúvújuco tene lílyaaténáaaca.”

28 Ehdúhjáa dííbyeke íñétsihdyu neebe tsaatéké tétsihyi íjcyámeke: “Áábyedítu eene 1,000-jíva íjcyane dsíidsi medójtúcúne maájcú áádíkye eene 10,000-jíva ídsíidsí íjcyáábeke.

29 Muurá múúne ihñe lílyaatétsómeke éhniíñevu tsiíñe máajcú ditye íllílyaatétsoki. Áánetu ihñe pevénéré pícyohíjcyámedítu ílluréjuco medójtucúne páneere diityédí íjcyaróne.

30 Ahdícyané áádíkye íñéubará óóma wákímyeítuúbeke méwaagóote peete íjcyátúhullévú dibye ityáá íhwáñe íhdónema.”

Pámeere míamúnáama ímíbajchoju íjcyáíñe

31 Muurá Míamúnáajpidívúu o ípívyéévebe mújyú tsiíñe o tsáacooca ó tsaá íhtsútuubéréjuco avyējuube o íjcyabe tahñéjté níjkyéji múnáama. Áijyu táavyéjú íjyáwá hallúrí ó ácuúcúnuúhi.

³² Áábedívú óhdivu páneere ííñújiri íjcyáné míamúnaa pícyáávémedítýú ó dówajcároó tsaatéké íhdyúétsihvúré éhne múúne obééjámudítýú cáávarámuke ítyehméébé dówajcároudu.

³³ Aame diitye obééjámudi o díllome óóma íjcyááhi. Áánetu cáávarámudi o díllome tsiélléré íjcyááhi.

³⁴ Áijyu eene óóma íjcyámé avyéjuube o íjcyáabe diityéké ó neéhi: “Muuráhjáa Llihíyó ámuhákye ííñuji ípívyéjtsótúné íhdéjuco ítyújkevééllémeke wábyujtsódújuco íñe ámuha óóma táavyéjuri.

³⁵ Muuráhjáa o ájyabáávatéébeke ámuha oke mémáchótsohíjcyáhi. O ádóyóneríi o íjcyáábeke ámuha oke méichohíjcyáhi. Wáájácúrátuubée úlleebéré o péhíjcyáábeke ámuha oke mecúwátsohíjcyá ámuhá jaaháñevu.

³⁶ O wájyamúúvátúúbekée ámuha oke máajcú wájyamúvu. O chéméébekée ámuha oke méúújehíjcyáhi. Cúvéhóójari o íjcyáábeke ámuha oke méúújehíjcyáhi.”

³⁷ Ehdu o néénéllii muurá diitye ímíájté óóma íjcyame oke neéhi: “Ávyéjuúbej, ¿acáa múijyú u ájyabáávatéébeke uke muha mémájchotsóhi? ¿Múijyúhjáa ádópiyi u íjcyáábeke uke muha méijchóhi?

³⁸ ¿Áhdurée múijyú múha uke wáájácútuube u úlléébeke uke muha mecúwátsohíjcyá múuhá jaaháñevu? ¿Múijyúhjáa u wájyamúúvátúúbeke uke muha máajcú wájyamúvu?

³⁹ ¿Acáa múijyú u chéméébeke uke muha méúújehíjcyáhi? Áhdure ¿acáa múijyú cúvéhóójari u íjcyáábeke uke muha méúújehíjcyáhi?”

⁴⁰ Ehdu muurá oke ditye néénéllii ó neé diityéke: “Muuráhjáa íhdyu ehdu ámuha tahñéjteke ítéccunútúmeré panévatúré mepíáábohíjcyáneri ookéjuco ámuha meéícúvehíjcyáne.” Ehdu ó neé óóma íjcyámeke.

⁴¹ Áánetu óhdityu tsiélléré íjcyámeke ó neéhi: “Méñe óhdityu ámuhá imítýú níjcaúvú ámuha méwágóóóveíme. Muurá ámuha méwágóóóveé íhyájkímuma Naavéné wágóóóveíñé cuujúwá pañévú múijyú ámuha meíjchívyéítyúhullévu.

⁴² Muuráhjáa tsá ámuha oke memáchótsohíjcyatú o ájyabáávatéébeke. Tsáháa ámuha oke méichohíjcyatú ádópiyi o íjcyáábeke.

⁴³ Áhdurée wáájácúrátuube o úlléébeke tsá ámuha oke mecúwátsohíjcyatú ámuhá jaaháñevu. O wájyamúúvátúúbekée tsá ámuha oke maájcutú wájyamúvu. Tsáháa ámuha oke méúújehíjcyatú o chéméébeke. Tsáháa ámuha oke méúújehíjcyatú cúvéhóójari o íjcyáábeke.”

⁴⁴ Ehdu o néénéllii muurá oke neeíme: “Ávyéjuúbej, arónáacáa tsá múijyú uke muha maájtyúmitú u ájyabáávatéébé ádópiyi u íjcyáábeke. Tsáháa múijyú úlleebéré u péhíjcyáábeke uke muha maájtyúmitúne. Áhdurée tsá múijyú muha maájtyúmitú wájyamúúvátuube u íjcyáábeke. Áhdurée tsá muha mewáájacutú u chémene. Áhdurée tsá muha mewáájacutú cúvéhóójari u íjcyane. Aanéjívaríi muhdú uke muha mepíáábóiyáhi.”

⁴⁵ Ehdu oke ditye néénéllii ó neéhi: “Muuráhjáa tahñéjteke ámuha mepíáábohíjcyátúneri téhdure ookéjuco ámuha meéhdíwállehíjcyáne.” Ehdu ó neé óhdityu tsiélléré íjcyámeke.

⁴⁶ Aame ílluréjuco wágóóóveíñé múijyú níjkéváityúné ícúbáhrámeííhullévu. Áánetu íhdyu ímíáámé pájtyéteé muhdú íjcyáityúmeréjuco íñe ímíjyaú íjcyáki.

Jetsóoke iékééveíñé ditye pítyácójcatsíñe
(Mc 14.1-2; Rc 22.1-2; Ja 11.45-53)

¹ Ehdúu Jetsóó iñéené boone tsiíñe múúhake néehíi:

—Muurá mójcyoojícutúréjuco pajtyété wañéhjí lléevaíñe.

² Áané pañe muurá Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébedívú tsaapi ékéévéetsoó tsaatéke. Aame oke dsíjívétsoó páwachékevu iwátyétyéhcúneri.

³ Aanéhjáa ímiáané téjyu teene wañéhjí tujkéveri páñétúejpi llúúvájte avyéjuube Caipáa jávú píhcyaavémé tsijtye llúúvájte avyéjúttee, túkevjtsojtee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame.

⁴ Aaméhjáa pítyácójcatsí muhdú díbyé hallúvú iállíñe díbyeke iékééveíñé idsíjívétsoki.

⁵ Aaméhjáa néjcatsíhi:

—Tsáhái íñe wañéhjí pañe tehdu meméénúityú míamúnáake meíbórinúyónéllíhye.

Pácúúcupácýori tsáápille Jetsóoke ihñíwau múríjchóne
(Mc 14.3-9; Ja 12.1-8)

⁶ Ájyúu muha Betáaniári Tsimóó díbyere ‘Ahlláriho’ némeíbyé jari.

⁷ Áanáacáa tsáápille tsáá Jetsóo éllevu pácúúcupácýo mítyane áhdoméjpacýoma. Ájpacýóri múríjcholle ihñíwau majchóri íjcyáabeke.

⁸ Aanée múúhake tsaríwu pájtyénéllii muha menéehíi:

—¿íveekiami aalle ícúbahra pácúúcupácýorij?

⁹ Muurá téjpacýo menáhjihénúne dsíídsíri mépíáábóiyá idáátóméhjike.

¹⁰ Ehdúu muha menéjcatsíñe illéébone múúhake neébe:

—¿íveekí ámuha méihjyúvá áámyédityu? Muurá ihdyu tehdujuco dille méénune.

¹¹ Muurá diitye idáátsojte tsá kiávú ámúhadítyú pééityúne. Áánetu tsá múhajchótá ámúhama o íjcyáityúne.

¹² Áanéllii oke téjpacýóri múríjcholle oke ditye cúúúíñe ihde tájpi íimíbajchóne.

¹³ Aane ímiááneturé ámúhake o neé íñe tajtyééveri míamúnaa pájtyetéíñe uwááboju úwáábohíjcyámé muurá idyé teene úúballéné pámeere ííñújiri íjcyané míamúnaa waajácuúhi. Ehdúu Jetsóó neé múúhake.

Jóoda Ijcaríóóté Jetsóodívú ékéévéetsoíñe
(Mc 14.10-11; Rc 22.3-6)

¹⁴⁻¹⁵ Aanéhjáa téjyu Jóoda Ijcaríóóté tsaapi muuha 12-meva méjcyáméejpi íjcyároobe mújyúrá llúúvájte avyéjúté éllevu ipyééne neeté diityéke:

—¿Aca múhduná íñe oke ámuha mááhdóiyá ámúhake Jetsóodívú o wáájácútsóne?

Ehdúhjáa díbye nééneéllii áhdomé 30-jíva.

¹⁶ Aanéhjáa diityémá ípítyácójcatsíñe tsúúca íimíbáchójcatsíñéllii ítsámeíhíjcyabe muhdú díbyedívú iékéévéetsoíñe.

Ímamyémuma Jetsóó májchone
(Mc 14.12-25; Rc 22.7-23; Ja 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Aanée teene pajtyété wañéhjí óorítyúne pááá májchoméíhíjcyané wanéhjí tujkévajcójí muha Jetsóoke menéehíi:

—¿Kiávú ú imíllé wañéhjí májchó muha meméénune?

¹⁸ Áanélliihyée neebe múúhake:

—Cáhawáá mepe Jerotsaréevu éhne tsúúca wájácú ámuha menéébe jávu. Áábeke méneeco tsúúca muhdú o íjcyáiñe éévé píihjúcóónéllii dííbye jávú ámúhama íñe wañéhjí o pájtyeíñe.

19 Ahdújucóo tsaate múúhadítýú ípyééne teene majcho dííbye jávú méénune.

20 Ááné íjyúnúvúú tsúúca muha mémajchó dííbyema.

21 Átsihvúú neebe múúhakye:

—Ímiáánetúré ámúhakye o néé íjcyaaabe tsaapi ámúhadítýú óhdivu méénútsóíibye.

22 Ehdúú díbye múúhakye nééne ávyétá kimóhcó múúhakye pajtyéhi. Áánélliihyéé muha pámeere menéé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aca caabyé íñe ehdu uke muha méméénuúhi, a oó?

23 Áánélliihyéé múúhakye neébe:

—Íñe tsají pañévúré muhtsi dííbyema memájchoobe ehdu oke méénuúhi.

24 Ehdu ímiááné oke pajtyeíñe Míamúnáájpídívúú o ípívyéévéébeke tsúúcajátújucóo Píívyéébe íwaajácúháámitu néhdújuco. Árónáa ihdyu máidáátsoju tene pájtyeíñe ehdu oke méénúúbeke. Tsáháa ihdyu díbye íjcyáítyuróne.

25 Ehdúú díbye néénéllii diibye Jóoda eenéhjáa dííbyedívú méénútsóíibye néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿a oo tehdu uke ó méénuúij? Áánélliihyéé neebe dííbyeke:

—Ééé, uu muurá ehdu oke ú méénuúhi.

26 Ehdúú íñetsihdyu pááaho íékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánemáa idyóhdáhínunévú múúhakye iwájtúne neébe:

—Íñe tájpi náávé íjcyane memájcho.

27 Áhdurée idyé ado íékéévéne téhdújtsoóbe. Áánevéú múúhakye íajcúne neébe:

—Íñe tátyujpácyo náávé íjcyane maádo.

28 Aane úúballé íñe muhdú ámuha meícyahíjcyané pityájcoju o dsíjíveneri tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe. Ahdícýane tátyujpácyó wágóóóveé páme wájyuríyé múhdumé teene cáhcujtsómé imítýú íábájíívemeíki.

29 Aane ámúhakye o néé ícyoocátú tsiíñe ámúhama o ádójúcóóityúné óóvajpácyó mújyú Llihíyó avyéjuríyéjuco meíjcyácooca tsiíñe maádóíñévújuco. Ehdúú Jetsóó néé múúhakye.

Jetsóó úúballé Pééodoro tóónúmeíñe

(Mc 14.26-31; Rc 22.31-34; Ja 13.36-38)

30 Aamée teene pajtyeté wañéhjí majtsíjyú muha memájtsívátsihdyu mepéé oríívó bajúvu.

31 Átsihvúú múúhakye neébe:

—Ípyejco muurá ámuha pámeere ílluréjuco óhdityu metsújááveíñe pahúllevávu. Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Obééjámú tehmeébeke o dsíjívetsóné boone ílluréjuco dítye mújtaíñe pahúllevávu.” Ehdu muurá nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

32 Árónáa ihdyu o dsíjíveebe tsiíñe o bóhíne ó peé ámúhá ihde Gariréavu.

33 Áánélliihyéé Pééodoro nééhií:

—Íhya ihdyu íjtye uke íhvéjtsóóhi. Áánetu ihdyu tsá uke o íhvéjtsóityúne.

34 Áánélliihyéé neebe dííbyeke:

–Árónáa ímiáánetúré uke o nées ípyejcójucó oke u úráávyeróné u tóónuíné cáracái májtsívátúné ihde 3-ijyúva.

³⁵ Áánéllihyée Pééodoro néehíí:

–Muurá tsá o tóónúmeítyúne. Óvíjyucó ihdyu néhi oke ditye dsíjívetsóné téené hallútu.

Ehdúu pámeere muha méneerá dííbyeke.

Píívyéébema Jetsóó íhgyuváne
(Mc 14.32-42; Rc 22.39-46)

³⁶ Aamée tétsihdyu muha mepéeme méúújeté ‘Getsemaní’ némeítsihvu. Átsihvúu Jetsóó néé múúhake:

–Íchiíyái meíjcyá Píívyéébema o íhgyúvatéki.

³⁷ Aabée múúhadítýú tsajtyé Pééodorómá Tsebedéó hájchimútsikye.

³⁸ Áámedívúhjáa ávyétá íhnáhóré kímóóvémeíbyé néé diityéke:

–Muhdú íhya o dsíjívéiúvúduréjucó oke táííbuwa. Ahdícyane cána íchihdyúréi oke metéhmej. Árónáa ihdyu mécúwadiíne.

³⁹ Ehdúhjáa íneéne peebe diityédítýú éhniíñéwuúvu. Átsihvúhjáa ímímóúúvéne Píívyéébema íhgyúvaabe néehíí:

–Ayúju Táácáaniíj, muhdú u néhajchíí óvíjyacóóné o ícúbáhrámeíne. Árónáa idyé tsá o ímillédú u méénúityúne. Wa ihdyu muhdú u ímillédú óóma meénuj.

⁴⁰ Ehdúhjáa íhgyúvátsihdyu óómiibye wajtsí cuwárá íjcyámedívu. Aabéhjáa néé Pééodoróke:

–¿Aca tsá eene ámuha cuwa maáábúcutú oke metéhmeki?

⁴¹ Imíchi bo meíjcyáne cúwávetúme Píívyéébema méihgyúvahíjcyá ámúhakey díbye ípiáábo ímítyunévú ámuha metáhjátsámeítyuki. Muurá ímiááne ámuha meímíllerá tsaímíyé meíjcyane. Árónáa tsá ámuha meíhnáhootú tehdu meíjcyáiyóne.

⁴² Ehdúhjáa diityéké íneéne tsiíne óómiibye bîwáhullévúre. Áánemáhjáa idyé tsiíne Píívyéébema íhgyúvaabe néehíí:

–Ayúju Táácáaniíj, muhdú u néhajchíí óvíjyacóóné o ícúbáhrámeíne. Árónáa ihdyu óví muhdú u ímillédú óóma ú meenúhi.

⁴³ Átsihdyúhjáa idyé tsiíne tsáábe wajtsí bîwáhdúré cuwárá íjcyámedívu. Ávyetáhjáa tsá cuwa ditye áábúcutúne.

⁴⁴ Áámedíhgyáa ícúvétuube tsiíne oomí bîwáhullévúre. Áánemáhjáa idyé tsiíne Píívyéébema íhgyúvaabe piéhdúré tujkénúu íhgyuvádu.

⁴⁵ Átsihdyúhjáa tsiíne diityé éllevu itsáane neebe diityéke:

–Áyu ícyooca ihdyu ílluréjucó mecúwáiyóne. Árónáa Míamúnáájpídívúu o ípívyéévébedívú tsaapi ímítyúmeke ékéévétsóíne éévé tsúúca úújetéhi.

⁴⁶ Ahdícyane ílluréjucó metsu. Muurá tsúúca tsaabe óhdivu méénútsóíbye.

Jetsóoke ditye ékeevéne
(Mc 14.43-50; Rc 22.47-53; Ja 18.2-11)

⁴⁷ Ehdúhjáa Jetsóó néénáa tsúúca tsaatémá Jóóda wajtsí tétsihvu llúúvájte avyéjútémá túkevítsojte wállóónéllíi tsáámeé. Aamée tsáá ímyéénujcatsiháñé nîtsúmuma cávaájcoháñema.

⁴⁸ Ácoocáhjáa íhdéjucó Jóóda néene diityéke:

–Cáábyeké o chóhchócuube diibyéjúcoói.

Áábeke meékéevéne métsajtyéco.

49 Ehdúhjáa diityéké ipítyajcodújuco dibye Jetsóo éllevu itsááne dííbyeke nééneé:

—Ávyéjuúbej, ¿a áánu uúj? Ehdúu néébere chohchócú dííbyeke.

50 Áánélliihyéé Jetsóo néé dííbyeke:

—Muúbej, ¿aca íveekí ehdu oke ú meenuhi? Áronáacáa tsúúca dííbyeke iékéévéébe tsajtyéme.

51 Ááneréjucóo tsaapi múúhadítúyú ínñitsúwari wállórhjúcúné llúúvájte avyéjuúbé únú múnáájpi núúmiho.

52 Áánélliihyéé dííbyeke Jetsóo nééhií:

—Pícyo téhbabyá pañévú dññitsúwa. Muurá nññtsúmuri méénújcatsímyé téwáhhjiríyé dsíjívéehi.

53 ¿Aca tsá u wáájacutú o ímílleca ícyoocaré Llihíyoke o táúmeíyóné nýkyéjñ múnáa oke ipájtyetetsoki?

54 Muurá íllu oke ditye méénútúhajchíí ¿muhdíkyé pajtyeíyóné tsúúcajátújucóo Píívyéébe néhijcyáne dííbyé waajácúháámitu cáátuváne?

55 Ehdúu dííbyeke ññétsihdyu neebe dííbyeke ékéévémeke:

—¿Aca muhdú éhne múúne ímityúné méénuhíjcyáábe éllevu ditye tsáhdú ámuha metsáa taéllevu nññtsúmuma cávaájcoháñema? Áánerá íhyajchótá ámúháj pññe o íjcyabe duurúvájá pañévú ámúhakye ó úwáábohíjcyáhi. Áróóbeke keená ámuha oke meékéévehíjcyáne.

56 Áronáa ihdyu tehdújuco ámuha meméénune Píívyéébé ihjyú uubálle múnáape tsúúcajátújuco néhijcyáne dííbyé waajácúháámitu néhdújuco tene ipájtyeki. Ehdúu Jetsóo néénáa ílluréjuco muha mewááne tétsihdyu dííbyéjtane.

Túkevjtsojté úmíwari Jetsóo íjcyane

(Mc 14.53-65; Rc 22.54-55, 63-71; Ja 18.12-14, 19-24)

57 Aamée awáá tsajtyéjucóo dííbyeke llúúvájte avyéjuube Caipáa jávú tééjari pañétúejte avyéjujte íjcyáme éllevu.

58 Áánáacáhjáa Péédoro dííbyeke úráávyeebe pehíjcyá diityé kemúellére. Aabéhjáa úújeté pañétúejpi llúúvájte avyéjuúbé já llahájtshivújuco. Aabéhjáa tétsihyi tééjá tehme múnááj pññénuvú úújeté tétsihdyu íññte muhdú ditye Jetsóoke méénuíñe.

59 Áánáacáhjáa diitye avyéjujte íjtsámeí muhdú dííbyé hallúvú íállíñe dííbyeke ídsíjívétsoíñe.

60 Áronáacáhjáa tsá ditye píívyetétú muhdú dííbyé hallúvú íállíyóne. Mítyaméróhjáa diitye dííbyé hallúvú állihíjcyáme.

61 Áánéj pññénuvúhjáa tsaatésí úúballé dííbyé hallúvú íllúu dibye nééneé:

“Muurá Píívyéébé duurúvaja o wácávyáhcoja ó piivyeté tsiíñe 3 coojívatúré o pánéévetsóne.”

62 Ehdúhjáa dityétsí úúballéneéllii llúúvájte avyéjuube néé Jetsóoke:

—¿Aca íveekí tsá ññá u néétu aatyétsí dííhýallúvú úúballénetu?

63 Áronáacáhjáa cúúvéhulléré dííbye. Áánélliihyéhjáa tsiíñe neebe dííbyeke:

—Ímiá Piivyéébe mémeri uke o néé ímiááneturé múúhakye u úúbálleki: ¿A ímiááne dííbyéjuco uu Críjto Píívyéébé Hajchij?

64 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ééé, dííbyéjuco oó. Aane cáhawáá óví ámuha méwaajácú Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe íññtsútuube Píívyéébé únúuri o íjcyane. Aabe muurá tsiíñe o tsáácooca ó bóhówááveé ojtsó pañétu.

⁶⁵ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii diibye llúúvájte avyéjuube íwajyámú dóváríjcyámeíbyéré nééhií:

—Áánu ¿íveekí Píívyéébedi uuhívatéhi? Ahdícyane ínélliihyécó tsijtye éhniíñevu dííbyé hallúvú úúbálléiyáhi. Muurá íñe ámuha melléébóneríyé uuhívatéébé Píívyéébedi.

⁶⁶ ¿Áábeke muhdú ámuha méjtsúcunúhi?

Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Muurá ímiááné ímityúné ihjyúvaábe. Áánéllii ílluréjuco díbye dsíjiveíñe.

⁶⁷ Ehdúhjáa íñééne dííbyeke méenuméré íhyúmi úníchiycyúhi.

⁶⁸ Aanéhjáa tsaate dííbyeke imyéénúne nééhií:

—Ehdu idyé Críjto u íjcyaaabe cána waajácú caabye uke méénune.

Péédoro tóónúmeíñe

(Mc 14.66-72; Rc 22.56-62; Ja 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Áánáacáhjáa Péédoro lláhájtsiri ácuúcunúhíjcyáábe élleву tsáápille tééja múnáá únú múnáalle ipyééne néé dííbyeke:

—Úpée idyé éhne Jetsóoma ú ícyahíjcyá Gariréa múnáájpiíma.

⁷⁰ Áronáacáhjáa pámeere tétsihyi íjcyame lléébónáa íllure ityóónúne neébe:

—Tehdu o wáájácúúbedíjii óóma ú ihjyúváhi.

⁷¹ Ehdúhjáa ityóónútsihdyu lláhájtsí lleehówá íjcyáhullévú péébeke idyé tsíjpile íájtyúmíne tétsihyi íjcyámeke nééhií:

—Áánúu muurá idyé ícyahíjcyá Natsarée múnáajpi Jetsóoma.

⁷² Áánélliihyéhjáa idyé tsiíñe tóónuube nééhií:

—Éje, tsá o wáájácúú dííbyeke. Muurá Píívyéébe waajácú o állityúne.

⁷³ Ááné íllúhwuúréhjáa tsijtye dííbyeke nééhií:

—Áánerá ímiááné diibyejuco uu Jetsóó mamyé múejpi. Muurá díhyyúture muha méwaajácú diibyejuco u íjcyane.

⁷⁴ Ehdúhjáa ditye néénéllii tsiíñe ityóónúne llíhcyámeíbyéré nééhií:

—ímiáánetúré tsá o wáájácúú muubá Jetsóó íjcyáábeke! ¿Muurá Píívyéébe waajácú o állityúne!

Ehdúhjáa díbye néérónáa tsúúca cáraca májtsiváhi.

⁷⁵ Áánetúhjáa botsíi ítsááveebe Jetsóópe dííbyeke nééne ímiááné dííbyé uráávyé múnáajpi íjcyaróné díbye tóónuíñe cáracámúí májtsivatúné ihde 3-íjyúva. Aabéhjáa áachívú icyájtúcuíñúne ílluréjuco tááne ávyétá ihnáhó ímiááné ityóónune ítsááveneri.

27

Pirááto élleву Jetsóoke ditye tsájtyene

(Mc 15.1; Rc 23.1-2; Ja 18.28-32)

¹ Ááné tsitsíívevúhjáa pámeere llúúvájte avyéjútémá túkevjtsojte pítyácójcatsí ímíñeúvú muhdú Jetsóoke ídsíjívétsoíñe.

² Áábekéhjáa idyóhjinúúbeke tsajtyémé tééne íiñújí ávyéjuube Pirááto élleву díbye muhdú íñeé dííbyedítyu.

Jóoda Ijcaríóóté dsíjívéne

³ Áánetúhjáa diibye Jóoda tsúúca dííbyedívú imyéénutsójúcóónéllii botsíi ítsaavé íveekí ímityúné imyéénune. Áánemáhjaa diibye llúúvájte avyéjútémá túkevjtsojte íjcyáme élleву peebe dityeé áhdone dsíídsi 30-jíva íjcyane íóómíchoki.

⁴ Aabéhjáa neeté diityéke:

—Íveekí ímityúné ó meenu íné imityúné méénútúúbedívú o lííhyánútsóíñeri.

Áronáacáhjáa néeme dííbyeke:

—Máhdúníhyaáj, muhdú idyé muha méméenuú ihdyu díhyallúrí íjcyane.

⁵ Ehdúhjáa dííbyeke ditye néénéllii teene dsíidsi ílluréjuco díbye durúvájáj piínévú wácháacároné. Átsihdyúhjáa tsátsihvu ipyééne ílluréjuco díbye íkyéjtúhityu íóhbáyúmeíñeri dsíjívéne.

⁶ Aanéhjáa teene dsíidsi llúúvájte avyéjajte iújcúne néehí:

—Tsá íñe dsíidsi Píívyéébé wáábyuta mepícyohíjcyané pañévú mepícyóóityú dsíjívétso áhdó tene íjcyanéllííhye.

⁷ Áánemáhjáa bóónétu íjtsámeímyé téénema íáhdoíñé tsátsii ííñuji ‘Llíyihllóné nijcyó múnáájpi ííñuji’ némeítsíí tétsihdyu tsííñé ííñuji múnáa dsíjívémeke icyúúuhíjcyaki.

⁸ Téénéllii muurá ícyoocápi tétsíí mémé ‘Tújpácyo hájtsi’.

⁹⁻¹⁰ Ehdúu pajtyéné Píívyéébé ihjúu uuballe múnáajpíhjáa Jeremía íllu néhdújuco: “Ujcúme íjraéémú dsíidsi dííbyeke ídsíjívétsóne áhdó 30-jíva. Áánema áhdómé tsátsii ííñuji ‘Llíyihllóné nijcyó múnáájpi ííñuji’ némeítsíí.” Ehdúhjáa muurá íhdétújuco Jeremía téénetu nééneé.

*Piráátó úmíwari Jetsóó íjcyane
(Mc 15.2-5; Rc 23.3-5; Ja 18.33-38)*

¹¹ Aanéhjáa tsúuca Jetsóoke tsajtyéjucóomé téené ííñují ávyéjuube Piráátó éllevu. Aabéhjáa népejtsó dííbyeke:

—¿A uu jodíómú avyéjuube? Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Ééé, diibyéjuco oó.

¹² Aanéhjáa tétsihvu idyé diitye llúúvájte avyéjajtemá túkevétsojte tsiíñe állíjyucóó dííbyé hallúvu. Áronáacáhjáa tsá díbye ííneúbá néétu diityéke.

¹³ Áánéllíihyéhjáa Piráátó néé dííbyeke:

—¿A ú lléébora aatye ímityúné úhdityu íhjuváne?

¹⁴ Áronáacáhjáa tsá díbye áñújcutúne. Áijyúhjáa diibye ávyéjuube Piráátó dííbyeke íiná néétuube ílluréjuco úllévenúne.

*Jetsóoke ditye dsíjívétsoíñe
(Mc 15.6-20; Rc 23.13-25; Ja 18.39-19.16)*

¹⁵ Aabéhjáa diibye Piráátó paíjyuva teene pajtyété wañéhjí pañe íchívyétsohíjcyá cuvéhóójari íjcyámedítyú tsáápi hallúvú ditye íhjuvábekéjuco.

¹⁶ Aanéhjáa téijyu ‘Barabáa’ némeíbyé cuvéhóójari ávyeta ímityuube íjcyáábeke pámeere wáájacuúbe.

¹⁷ Aanéhjáa tétsihvu dóbéévémeke diibye Piráátó néehí:

—¿Cáabyeké o ácádsíjcaáyóné ámuha méimílléhi? ¿A Barabáake, mityá Jetsóoke dííbyere ‘Críjtoó’ némeíbyekej?

¹⁸ Ehdúhjáa diityéké díllóobe íllure Jetsóodi íñómíutááváne ditye ehdu dííbyeke dáríivéné iwáájácúnema.

¹⁹ Aabéhjáa íavyéjú íjyáwá hallúrí íjcyáábeke tsaate úúballé mewa íllu nééneé: “Állíuube ihdyu tsáma Jetsóoke ímityúné méénudí íné imityú méénúúbekéjívá dííbyé hallúrí tene íjcyátuki. Ípyeícóne ávyetá apííchó ó tuwá dííbyé íhdéhacáneecu.” Ehdúhjáa mewa nééne úúballémé dííbyeke.

20 Áronáacáhjáa llúúvájte avyéjútémá túkevjtsojte pámeere tétsihvu pihcyáávémeke néé ditye Barabáá hallúvúré íhgyúva dibye íjchívyeki. Áánetúhjáa néeme Jetsóó hallúvú ditye íñéé dibye dsíjiveíñe.

21 Áámekéhjáa tsiíñe neebe Pirááto:

—¿Aanéhaca ímiáané cáábyeké o ácádsíjcaáyóné ámuha méimílléhi?

Áánéllihyéhjáa néémeé:

—Muha méimíllé Barabáakéré u íjchívyetsóne.

22 Áánéllihyéhjáa neébe:

—¿Ácooca muhdú ó méénuú Jetsóoke Críjto íjcyáábeke?

Áánéllihyéhjáa pámeere nééhií:

—¿Dííbyedívú ihdyu wátyétyehcútsó páwachékevu!

23 Áánéllihyéhjáa neébe:

—¿Aca íñá ímityúné méénuúbe?

Áronáacáhjáa tsiíñe éhnííñevúré kéévánécoba néémeé:

—¿Muúbe wátyétyehcútsó dííbyedívú!

24 Ehdúhjáa ditye néénéllii tsáhájucó dibye ímíbájchotú Jetsóó icyánéjcu. Aabéhjáa apííchówuúrjúco ditye íbóribáávénéllii nújpacyo ityáúmeíjpácycori pámeere íténáa íhyótsicu níjtyámeííbyéré nééhií:

—Árone néhi tsá táhallúrí tene íjcyáityú eene íñé imítyú méénútúúbeke ámuha medsíjívétsoíñe. Ámúhá hallúríyei teéne.

25 Áánéllihyéhjáa nééme dííbyeke:

—¿Óvi néhi ihdyu pámeere múúháj tsíménémúháábemájucó múúhá hallúrí teene dííbyeke muha medsíjívetsóne!

26 Ehdúhjáa ditye néénéllii tsúúca íjchívyétsoobe Piráátó Barabáakére. Áánemáhjáa Jetsóodívú iwátsíhcyútsóne díityédívurjúco dibye íhvejtsóné díityéréjúco iwátyétyéhcu páwachékevu.

27 Áábekéhjáa dííbyé já pañévú tsodáhómú íááhívétsoóbedívú pihcyaaavéhi.

28 Aaméhjáa dííbyé wájjámúúné ityácóríjccóne uácó tújpájácoba nééne wájjámuvu.

29 Áhduréhjáa tsuhjíuuhónetu imyéénúné cháhííwavu íávohjácóóbeke éjejcállomé úméheívu. Áánemáhjáa dííbyé lííñévú ímíhmóúbáne íúúhívaténemáyé wáñejcóme:

—¿Nóóooj! Átsihdyúhjáa nehíjcyáme: Áánu muurá jodíómú avyéjuúbe.

30 Áhduréhjáa dííbyé hallúvú íúnityójcóne dííbyedi íjcyai úméhéiyi íllaáyohíjcyámé íhñíwáutu.

31 Ehdúhjáa dííbyedi íúúhívaténé níjcaútu teeja wájjámúcoba dííbyedítýú ityácóríúccúne páñétúeja íwájjámuvúrjúco ditye úacóne. Áánemáhjáa tsajtyémé páwachékevu iwátyétyéhcuíhullévurjúco.

*Páwachékevu ditye Jetsóoke wátyétyehcúne
(Mc 15.21-32; Rc 23.26-43; Ja 19.17-27)*

32 Aaméhjáa péeme cábuuvé Tsiréene múnáajpi Tsimóodívu. Áábekéhjáa íhbutómé Jetsóoke iwátyétyéhcuíwachékevu.

33 Aaméhjáa úújeté tsátsihvu heeberéómú ihjyúrí 'Niwáupáájí' nééiyóné 'Góógota' némeítsihvu.

34 Átsihvúhjáa Jetsóoke íjchorómé bíínojpácýó paapáwu néénetu íúménújpácýotu. Aanéhjáa ípíhjáccúróne tsá dibye ádotúne.

35 Áábekéjháa tsúúca wátyétyehcúmé téwachékevu. Áánemájháa tsodáhómú néhcójcatsí caatyé éhjáhjí dííbyé wajyámúúné íjcyaiñé iwátújcatsíki. Ehdúu pajtyené tsaapíhjáa Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi illu néhdújuco: “Táwajyámúúné caatyé éhjáhjí íjcyaiñé iñéhcójcatsíñe wátújcatsíimye.” Ehdúhjáa muurá neebe Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi.

36 Aaméjháa tétsihvúré diitye tsodáhómú iáhcúbáne téhmehíjcyá dííbyeke.

37 Áábé níwáú caamééhullétúhjáa téwachéketu picyóómé tsíeménetu icyáátunúné illu nééneé: “Áánu Jetsóó jodíómú avyéjuúbe.”

38 Téhduréhjáa téjyju tsaatétsí ímityúmútsikye wátyétyehcúmé dííbyé úníutu panéjcuwátú íjcyáwachékéécutu.

39 Aanéjháa dííbyeke úújéjémé dííbyedi iúúhívaténe ‘wamíwamí’ nehíjcyáhi.

40 Áábekéjháa néémeé:

—Ehdíívaabée eene ú nehíjcyá duurúvaja u wácávyáhcoja 3 coojívatúré tsííñe u pájáávétsoíñe. Áyu cána bo pájtyetétsaméí eene éwachékevu uke ditye wátyétyehcúnetu ímiááné diíbyéjuco Píívyéébé Hajchi u íjcyáhajchííjyju.

41 Téhduréhjáa idyé llúúwájté avyéjujtee, taúhbájú uwáábojtee, túkevétsojtee, íjcyame iúúhívaténemáyé néjcatsíhi:

—Tsíjtyekée ímiááné pátyetétsohíjcyaaábe. Árónáa tsáháhaca díbye píívyetétú iíye ipájtyetétsámeíñe.

42 Aabe cána bo óví ímiááné mee íjraémú avyéjuube íjcyáhajchíí éwachéketu ditye wátyétyehcúné ityábáhcyúmeíñe pájtyeté botsíi dííbyeke mecáhcújtsóne dííbyeéjteréjuco meíjcyaki.

43 Muurá Píívyéébedívú cátsípáávehíjcyaaábe. Aabe cána bo óví dííbyeke pájtyetétso ímiááné díbye némeíhijcyádú dííbyé Hajchi díbye íjcyáhajchííjyju.

44 Áhduréhjáa dííbyé úníutu ditye wátyétyehcumútsí uuhívaté dííbyedi.

Jetsóó dsíjívéne

(Mc 15.33-41; Rc 23.44-49; Ja 19.28-30)

45 Téjyúhjáa cójípíñetú íjyunúné cuuvé tujkévevújuco.

46 Áijyúhjáa Jetsóó ávyetá íhnáhó wáníjcyámeíbyé néehíí:

—Eríj, Eríj, ¿rama tsabatááni? —Tápiivyéébej, Tápiivyéébej, ¿íveekíami oke ú íhvejtsoj? Ehdúhjáa nééiyóné ehdu neébe.

47 Aanéjháa tsaate tétsihyi íjcyame ehdu díbye wáníjcyámeíñé illéébóne néehíí:

—Éje, aadi Eríadi wáníjcyámeí Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpiúvudi.

48 Áánéllíihyéhjáa tsaapi ícúí ídsííneíñúne wájyámubádú nééne bíínójpácýó kiwátyetu íééníyojéné úméhéí níjcáutu ipícyoonévú cújuuvé díbye ííháróki.

49 Árónáacáhjáa tsijtye néé dííbyeke:

—Óvíjyacóone, dáácudíñe. Bo óví Ería pájtyetétsová dííbyeke.

50 Áánáacáhjáa tsííñe ávyetá íhnáhó iwáníjcyámeítsihdyu ílluréjuco díbye dsíjívéne.

51 Ááné tujkéveríhjáa duurúvájá pañetú pañetúétsíí watájcó wájyámúwácoba dóchéreevé cáámetu baavújuco panéjcuwávú wájítahnécú. Áhduréhjáa téjyju ííñuji vááúmeíñeri néwáyúcobáné wáhcabáhi.

52 Áhduréhjáa níjkyene wáhcabánetu cahcújtsó múnáape dsíjívehíjcyámé tsííñe bóhíime íjchívyécunúhi.

⁵³ Aaméhjáa Jetsóó bóhíiné boone Píivýéébe cóomí Jerotsaréevu péémeke mítyame ájtyumíhi.

⁵⁴ Áánetúhjáa eene dííbyeke téhmehíjcyáné tsodáhómú íavyéjúúbemáyé ávyétá mityáné íllityé téjyú ííñuji vááúmeíñema tsíñehji pájtyene íájtyúmíneri. Áánemáhjáa néémeé:

—¡A ihdyúha ímiááné Píivýéébé Hajchi áánuú!

⁵⁵ Áijyúhjáa tsaate walléemú kémuélléturé íítehíjcyá dííbyeke ditye dsíjívetsóné dííbyemáa Gariréa ííñújitu tsáame dííbyeke íicúvehíjcyáme.

⁵⁶ Áámemáhjáa ijcyámé Maaría Madarénaa, Jacóóboma Jotséemútsí tsíju Maaríaa, Tsebedéó hájchimútsíj tsíjuu, éhdume.

Jetsóó íitémeho ditye cúúune

(Mc 15.42-47; Rc 23.50-56; Ja 19.38-42)

⁵⁷ Ááné íijyúnunuvúhjáa Jotséé Arimatéa cóomi múnáajpi íhtsútuube íjcyaaabe Jetsóoke úráavyehíjcyaaabe péé Pirááto élleu.

⁵⁸ Aabéhjáa táumeí dííbyeke dííbyeúvú íitémeho icyúúuki. Áánélliihyéhjáa neebe ítsodáhómuke ditye íájcuiki.

⁵⁹⁻⁶⁰ Aabéhjáa téehoúvuke íbíjínúne cuuú béhéjuréhjáa íhllii nééwájitu íbóhdótsóhéjú pañévu. Áánemáhjáa nééwáyúcobávú téheju iwátájcoíñúne péjúcoóbe.

⁶¹ Ááné boonéhjáa tétsíyé téhejú úníuri Maaría Madarénamúpí tsíjpille Maaríama ácuúcunúhijcyáhi.

Jetsóó nijkye ditye téhmene

⁶² Ááné tsijcyóójíhjáa teene pajtyété wañéhjí lléevá tujkénujcoójí diitye llúúvájte avyéjútémá paritséomú péé Pirááto élleu.

⁶³ Aaméhjáa néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, muha méítsaavé téallíjúáupe 3 coojívatu tsííne íbóhííñé nééneé.

⁶⁴ Áánéllii cána cóhpejtsótsó ímíñeúvú dííbyé nijkyévuj. Ááne ímíñeúvú tehmétsó téhajchótá 3 coojívá dííbyé mamýmú pejco íllure íñáníjyéne míamúnáake ‘tsúúca muurá Jetsóó éhnée ditye dsíjívétsoobe tsííne bohííhi’ íñéeneri éhníñévu meke íállíúúnútuki.

⁶⁵ Áánélliihyéhjáa Piráátó néé diityéke:

—Aané wa ihdyu aatye tsodáhómuma mepééne mécohpejtsó ámuha meímillédu.

⁶⁶ Ahdújucóhjáa ditye tsaatémá ipyééne teeu nééwayu icyóhpéjtsóutu cáátunúne múha teene idyómájcótuki. Áánemáhjáa diitye tsodáhómuke téhmétsoíñúme.

28

Jetsóó dsíjíveebe tsííne bóhííne

(Mc 16.1-8; Rc 24.1-12; Ja 20.1-10)

¹ Aanéhjáa wáyeéévécóójí tsíjyú tsííne tsemáánaréjuco déjúcóóvejcoójí cúúvéneturé Maaría Madarénamúpí tsíjpille Maaríama úújeté teene níjkyeé.

² Áánáacáhjáa ííñuji íhnáhó vááúmeí níjkyéji múnáajpi nítyéné tujkéveri. Aabéhjáa teene níjkyé watájco nééwáyúcoba icyávihiyícyúne tééú hallúvú ácuuvéhi.

³ Áábé wajyámúhjáa ávyeta tsitsíwu néébé ámítsaráhcó éhne múúne chijchi rórihcyódu.

⁴ Áábedíhjáa diitye tsodáhómú ténikye téhmehíjcyarómé ávyetá ihnáhó iíllityéne íjcyáíñú múu dsíjívédu.

⁵ Aabéhjáa néé diityepí Maaríamúpíke:

—Méíllityédíñe. Muurá ó waajácú ámuhpí meúújévaróné Jetsóoke éhne páwachékevu ditye wátyétyéhcúneri dsíjívéébeke.

⁶ Árónáa tsáhájucó díbye níkyéhéjú pañe íjcyájúcootúne. Tsúúca tsiíñe bohíjúcoobe ípyéé íñéhíjcyádújuco. Cáhawáá idyé méuujéwá íñe dityéé dííbyeke pícyohéjú íévehéjuréjuco íjcyane.

⁷ Ahdícyane íícúí mepééne méuubállé dííbyé mamyémuke tsúúca díbye tsiíñe íbohííne diityé ihde péjucóóné Gariréavu téhullévú diityémá íájtyúmíjcatsíki. Ééneréne ihdyu ó imíllé ámúhpíke o úúballéne.

⁸ Ahdújucóhjáa íícúí dityepí dsíínéríyé pééne múúha éllevu múúhakey íúúbálleki. Aamúpíhjáa iíllityéróne mítyane ímíjyuuvéhi.

⁹ Áámúpídívúhjáa Jetsóó íbohówáávéne diityepíke díllóhi. Áánéllíihyéhjáa íícúí dííbyéj tuháácýuvu waamúpí dííbyeke idyúúruváne.

¹⁰ Áámúpíkéhjáa neébe:

—Méíllityédíñe. Wa ihdyu íícúí mepééne méuúballété tsijtye tahñéjteke ditye ípyéé Gariréavu téhullévú muha maájtyúmíjcatsíki.

Múhdurá tsodáhómú úúballéne

¹¹ Aamúpíhjáa pééne tujkéveri tsodáhómú dííbyé níjkye téhmehíjcyámedítýú tsaate péé ímunáá coomívu. Aaméhjáa úúballété llúúwájté avyéjútéké muhdú tene pájtyene.

¹² Ááné lliíñétúhjáa túkevétsojtémá íúcújcatsíñe pítyácójcatsímýé muhdú íñééíñe Jetsóópe bóhíjúcúóóityúné íñéhíjcyáneri íñéétsámeítýuki.

¹³ Aaméhjáa mítyane diitye tsodáhómuke íáhdóne nééhií:

—Tsáma ménehíjcyaco “pejcóhjané muha mecúwáíñúné hallúrí ímamyémúré újcujé Jetsóó ítémeho.”

¹⁴ Aane néhi méííñújí ávyéjuube iwáájácúne ámúhadívú cáyobáávatéhajchíí muha ámúhá hallúvú méihjýúvaá díbye muhdú ámúhakey imyéénútuki.

¹⁵ Ahdújucóhjáa diitye tsodáhómú ditye áhdónéllí íllure íállíñe néhíjcyáné ímamyémúré Jetsóó ítémeho újcujéne. Aane muurá ícyoocápí ehdu tsaate tamúnaa jodíómú úúballéhíjcyáhi.

Muhdú ditye wákímyéíñe ímamyémuke Jetsóó nééneé

(Mc 16.14-18; Rc 24.36-49; Ja 20.19-23)

¹⁶ Aanée muha 11-mevaréjuco dííbyé mamyému meíjcyame mepéé Gariréa ííñújí caméhbaúvú múúhakeyé díbye néhbaúvu.

¹⁷ Aamée muha tétsihvu dííbyedívú meúújetémé méduurúvú dííbyeke tsaate múúhadítýú díbye bóhííne cáhcújtsótúrónáaáca.

¹⁸ Árónáacáa múúhakey neébe:

—Muurá Píívyéébe oke pícyóó páneere ííñújii, níjkyejii, íjcyáné avyéjuube o íjcyaki.

¹⁹ Ahdícyane óví ámuha pahúllevá íñújííne múnáadívú métsújaúcu táuwaáboju. Aane cáhcujtsómeke tééne uubállé métsótsohíjcyaco Méécááni mémerii, Íapíícho mémerii, tamyémeri, íjcyane.

²⁰ Áámeke ihdyu ímíñeúvú méúwááboco tátyaúhbaju néhdu ditye ijcyaki. Aabe muurá amúhamáyé ó íjcyáá paíjyuvaré ííñuji níjkévanéújuco. Áyu tehdújuco.

MÁACOÓ Máaco Jetsóodítýú cáátúnuháámi

Tsojtsó múnáajpi Jóáa úwaabóne
(Mt 3.1-12; Rc 3.1-9, 15-17; Ja 1.19-28)

¹ Íllúu tujkéváne Píívyéébé Hajchi Jetsocrijtó mepájtyetéiñe méénúné uwááboju.

² Píívyéébé ihjýú uubálle múnáajpíhjáa Itsaiaúvú caatúnú íwaajácúháámitu tsúúcajátújuco tsojtsó múnáajpi Jóáadítýu íllúu:

Ó pícyoó díhde tsáápiikye dibye iúúbálle míamúnáake ditye ímíbáávyéne ímí uke iwáátsúcúpéjtsoki.

³ Aane méllééboó íñéubará píívyétúné iñújiri íjcyaaabe keeváwu íllu úwaabóne: “Méímibáávyé ímítýú ámuha meícyahíjcyánetu tsaímiyéjuco ámuha meíjcyámeke Ávyéjuube íáptyumívakí.”

Ehdúhjáa Itsaía íwaajácúháámitu caatúnú Jóáadítýu.

⁴ Ahdújucóhjáa dibye íñéubará píívyétúné iñújiri úwáábohíjcyáné míamúnáake ditye ímítýúné ícyahíjcyáné íhvéjtsóne ímiánejcúveréjuco íbúwááve díityé ímítýú íábájíwémeíki, áané uubállé ditye itsójtsótsámeíki.

⁵ Pahúllevátúhjáa Jodéa iñúji múnáadítýú píhcyáávehíjcyámé dííbyedívú dííbyé uwáábó illéébúacunúki. Téhduréhjáa Jerotsarée múnáadítýú mítyame píhcyáávehíjcyáhi. Áamedítýúhjáa ímítýúné imyéénuhíjcyáné úúbállémeke tsótsohíjcyaaabe Joodáatu.

⁶ Aanéhjáa díibye Jóáa camééllómú ihjinetu méénúmeíñe wajyámúúnema íjcyáábéj píñétú ócájimííhé chiúcunúhi. Aabéhjáa tséréémuke dohíjcyáhi. Téhduréhjáa ímúhojpácýó ádohíjcyaaabe.

⁷ Aabéhjáa úwááboobe nehíjcyáhi:

–Muurá íjcyaaabe tsijpi táhboone úwáábóibye táehnííñevu íhtsútuube íjcyáábeke íjtyúhápáájíubaré o tácoríúcu dííbyedívú o pííhívéítýuroóbe.

⁸ Muurá ámúhake nújpácýori ó tsótsohíjcyáhi. Áánetu ihdyu díibye ámúhá pañévu pícyoó Píívyéébé Apíícho.

Jóáadítýu Jetsóó tsójtsótsámeíñe
(Mt 3.13-17; Rc 3.21-22)

⁹ Téijyúhjáa Jetsóó péé Gariréa iñújiri íjcyacóómí Natsaréetu díibye Jóáa éllevu Joodáatu dííbyeke dibye itsójtsoki.

¹⁰ Aabéhjáa tsúúca dibye tsójtsótsihdyu íjchívyeebe íténáa cáámetu Píívyéébé Apíícho níityé dííbyedívú íjuuúdu nééneé.

¹¹ Áanáacáhjáa idyé cáámetu Píívyéébe nééhií:

–Uu Hájchíwúuke o wájyúúbedi mítyane ó imíjyúúhií.

Jetsóoke Naavéné máváríjchóne
(Mt 4.1-11; Rc 4.1-13)

¹² Ehdúhjáa dibye tsójtsómeíñe boonétú Píívyéébé Apíícho dííbyeke tsajtyé íñéubá píívyétúné iñújívú.

¹³ Áhulléhjáa íjcyaaabe 40 coojívá apáámyéré iyámé íjcyáhulle. Áábekéhjáa téhullévú Naavéné máváríjchóóbeke níjkyéji múnaa píáábohíjcyáhi.

Jetsóó úwáábótújkenúne
(Mc 4.12-17; Rc 4.14-15)

14-15 Aanéhjáa téijyu tsojtsó múnáajpi Jóááke ditye cuvéhoojánúné boonétú Jetsóó péé Gariréavu. Áhullé múnáakéhjáa Píívyéébé avyéjuvu muhdú meú cááyéíñé úwááboobe nééhií:

–Tsúúca Píívyéébe íavyéjújete íjcyáímyeke újcúíñe éévé úújetéhi. Ahdícyane ílluréjuco méihvéjtsó ímityúné ámuha meícyahíjcyáne. Ááne ámuhá íjtsaméí ímiánejcúvuréjuco mecápáyóóvéne mécahcújtsó íñe mepájtyetéíñe uwááboju. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

4-meva ímamyémú íjcyáímyeke Jetsóó újcune
(Mt 4.18-22; Rc 5.1-11)

16 Aabéhjáa Gariréa unéú úníuri péébe úújeté Tsimóomútsí íñahbe Aderéema amómeke tsínuhíjcyámútsidívu.

17 Áámútsikyéhjáa neébe:

–Ámuhtsij, ookéréjuco méuráávyé. Muurá íñe amómé lliiñája múnáajtétsí ámuhtsi meíjcyámútsikye ó pícyoó míamúnáakéréjuco Píívyéébedívú ámuhtsi meíbúwáávetsóíñe wákimyéivu.

18 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii teenémáyé íjtsínuuháñe íhvéjtsóne peemútsí dííbyemáyéjuco.

19 Áámútsimáhjáa péébe éhniíñéwuúvú úújeté Tsebedéó hájchimútsí Jacóóboo, Jóááa, íjcyamútsí ihmííne pañe íjtsínuuháñe pájáábohíjcyamútsidívu.

20 Áámútsikyéhjáa idyé dibye píúvánéllii ihmííne pañe cááni Tsebedéoma ípiáábojte íjcyámedítýú peemútsí dííbyemáyéjuco.

Tsáapí pañétú naavéneke Jetsóó wáágoóne
(Rc 4.31-37)

21 Éhdúmekéhjáa iújcúmema Jetsóó úújeté Capenaóovu. Aabéhjáa téhulle wáyééévejcóójí pihcyáávájá pañévú úwaabóhi.

22 Ááneríhjáa mítyane ullévenúmé ávyetá tujkévé ávyéjuube múúne íhjúvájító dibye íhjúváneeri. Tsáháhjáa dibye íhjúvatú taúhbájú uwáábojte íhjúvahíjcyádu.

23-24 Áijyúhjáa tééjá pañe tsaapi naavéné ípañe íjcyaaabe kévadíjcyó íllu dííbyeke:

–¡Jsetso Jetsóoj, Natsarée múnáajpi u íjcyaaabej! ¿Íveekí múúhakyé ú pátsárijcyóváhi? ¿Mityá múúhakyé ú waagóovaj? Muurá uke ó waajácú ímiáábé Píívyéébé Hajchi u íjcyane.

25 Áánélliihyéhjáa neebe dííbyeke:

–¡Cúúvéhulléré díícyá! ¡Díjchivye áadí pañétu!

26 Ááneréjucóhjáa naavéné wáníjcyámeíbyéré íjchivyéne dííbyé pañétú ávyetá íhnáhó dííbyeke íáméjcatsíchónema.

27 Ehdúhjáa Jetsóó méénúneri pámeere íllityéne nééhií:

–¿Múhdutúami aabye ehdu meénuj? Ávyetáha ímiááne tsíhdyure dííbyé uwááboju. Muhdú naavémú íjcyarómé íjchívyé dibye néénetu.

28 Ehdúhjáa dibye méénúné uubállé tsújaavé páneere Gariréa íiñújiri.

Tsimóo Pééedoró báábeke Jetsóó bóhítsóne
(Mt 8.14-15; Rc 4.38-39)

29 Átsihdyúhjáa pihcyáávájá pañétú péeme tsaméhjí Jacóóboo, Jóááa, íjcyame Tsimóoma Aderémútsi jávu.

30 Ájyúhjáa Tsimóó baabe áívyeri chémené úúballémé Jetsóoke.

31 Áánéllihyéhjáa díille éllevu ipyééne íhyójtšitu dibye íjyócujárrolle tsúúca íbóhííne diityéké májchotsóhi.

Mítýámeke Jetsóó bóhíitsóne

(Mt 8.16-17; Rc 4.40-41)

32 Aanéhjáa tsúúca meíjyunúrónáa tsívahíjcyámé dííbye éllevu naavémú ípañe íjcyáméhjima tsíñéhjiri chéméméhjike dibye íbóhíitsoki.

33-34 Mítýaméhjáa técoomí múnáa tééjavu tsáamedítýú páhduváré nénéhji chémeri íjcyámeke bóhíitsohíjcyaaábe. Áhduréhjáa tsaaté pañe naavémú íjcyámeke waagóohíjcyaaábe. Aaméhjáa diitye naavémú muubá dibye íjcyane nééíyónáa tsá dibye diityéké íhvéjtsotú ditye íhhyúvaki. Waajácúméhjáa dííbyeke.

Jetsóó úwaabó pahúllevaré Gariréa íñújí pañe

(Rc 4.42-44)

35 Áané tsitsíívenúhjáa pejcójuco técoomítýú dibye péene tsátsihvu Píívyéébema íhhyúvaki.

36 Áábekéhjáa Tsimóó íñahbéjtema néhcotéhi.

37 Aaméhjáa íájtyúmííbeke néehíí:

—Míamúnáa uke néhcohíjcyáhi.

38 Áánéllihyéhjáa neebe diityéke:

—Árónáa metsu éhcóómijívú mepéé técoomíji múnáake idyé o úwááboki. Muuráhjáa ímichi téenélii o tsááhíí.

39 Aabéhjáa píhcyáávejáané pañévú pahúllevá múnáa Gariréa íñújíri íjcyámeke úwáábohíjcyá tsaaté pañe naavémú íjcyámeke wáágóobére.

Íjpi chájáávéébeke Jetsóó bóhíitsóne

(Mt 8.1-4; Rc 5.12-16)

40 Áábé lliíñévúhjáa íjpi chájááveebe ímímóúúveténe néé dííbyeke:

—¿Aca muhdúiyó teene oke u bóhíitsóne?

41 Áánéllihyéhjáa dííbyeke idyócéraúacunúne dííbyedi ídáátsóvéne neebe:

—Mu ihdyu tehdújucoj.

42 Ehdúhjáa dibye néénemáyé tsúúca bóhííbe.

43 Áábekéhjáa neebe:

—Dúúballedí tsaate juuváyí uke pájtyémeke íñe muhdú u bóhííne.

44 Tsapéhduré llúúváábe éllevu péene dííbyedívú dúhjétsámeítýeco. Ááne Moitsééúvúu néhdu íñe u ímíjpyeténé hallúvú Píívyéébeke tsíeméneri ú íícúvéé téénetu míamúnáa iwáájácu tsúúca u bóhíjucóóne.

45 Ehdúhjáa dibye bójcyúrónáa pámeekéré juuváyí ipájtyedúmeke úúbáleebe muhdú íbóhííne. Aaméhjáa mítýane Jetsóodívú píhcyáávehíjcyánélii tsáhájucó dibye píívyetétú múhdutú cóomí pañévú iúcaávéiyóne. Áánéllihyéhjáa pehíjcyaaabe ímíchi ditye íjcyátútsihjírye. Áróné pañéhjáa pahúllevátú dííbyedívú píhcyáávehíjcyáme.

2

Íjpi vááúmeítýúúbeke Jetsóó bóhíitsóne

(Mt 9.1-8; Rc 5.17-26)

1 Ehdúhjáa tsúcájá tsiéllé ijcyátsihdyu tsiinne óómiibye Capenaóovu. Ááné uubálléhjáa idyé íicúíwuúré tsúúca waajácúmé técoomí múnaa.

2 Aaméhjáa dííbyedívú píhcyaaavémé díbye íjcyaja wáhpécunúmeke úwááboóbe.

3 Áánáacáhjáa 4-meva tsivá íjpi vááúmeityúúbeke dííbye éllevu.

4 Áronáacáhjáa tsá ditye píivyetétú iúújetétsóné mítyane míamúnaa íjcyánéllíhye. Aánéllíhyéhjáa cáámetu díbye íjcyátsíi tujkévetu idyóhejúróné botsíi dííbyeke niityétsóme.

5 Aaméhjáa ímí cáhcujtsóné iwáájácúne neebe Jetsóo dííbyeke:

—Llíhij, tsúúca úhdi o ídáátsóvéne díimítyú ó ábájíwéjucóóhíi.

6-7 Ehdúhjáa díbye néénetu tétsihyi íjcyame taúhbájú uwáábojte néjcatsíhi:

—¿Aca íveekí aabye ehdu ihjyúvá Píivyéébe ímí dííbyedívú íjtsúcunúnejíwari? Muurá ihdyu apáábyéré Píivyéébe píivyeté míamúnáadítú ímítyú iwáágoóné díityédí ídáátsóvéne.

8 Ehdúhjáa Jetsóodítú ditye néjcatsííne iwáájácúne neebe díityéke:

—¿íveekí ímityúné óhdityu ámuha méjtsámeíhi?

9 ¿Aca muhdú ámuha oke méjtsúcunúhi? Áánerá o píivyeté míamúnáadi o ídáátsóvéne díityé ímityuháíne díityémá o ímíbajchóne. Áánéllíi o píivyeté áánúke o nééneé: “Úhdi o ídáátsóvéne díimítyú úúma o ímíbajchóhi.” Áhdure o píivyeté o nééneé: “Dímíjpyeténe dííhbotámá dípye díhjávu.”

10 Ahdícyane cáhawáá óvíi ámuha máájtyumí Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe muhdú o méénune.

11 Ehdúhjáa íñétsihdyu neebe dííbyeke: Llíhij, dímíjpyeténe eene dííhbotámá dípye díhjávu.

12 Ehdúhjáa dííbyeke Jetsóo néénemáyé tsúúca ímíjpyeténe ííhbotámá péjúcoobe pámeere íténááca. Ááneríhjáa mítyane iúllévenúne Píivyéébeke idyúúrúvane néémeé:

—Ávyeta tsá mújyú ehdíivane maájtyúmitúne.

Revíkye Jetsóo újcune
(Mt 9.9-13; Rc 5.27-32)

13 Áané boonétúhjáa tsiinne Jetsóo péé únéú úniúvú ímamyémuma. Áhullévúhjáa idyé dííbyedívú píhcyáavémeke úwááboóbe.

14 Átsihdyúhjáa péébe úújeté Apéó hajchi Revíi ííńújí avyéjúúbé wáábyuta dsíidsike íáhdótsohíjcyátsihyi ácuúcunúúbedívu. Áábekéhjáa neébe:

—Muúbej, ookéréjuco duráávyej.

Ahdújucóhjáa díbye pééne dííbyemáyéjuco.

15 Áábe jávúhjáa Jetsóo téjyú majchó ímamyémuma. Áámemáhjáa téhdure tsijtye majchó téenere ávyéjúúbé wáábyuta íjcyáne dsíidsí ahdótso múnaa. Áhduréhjáa íjcyámé tsijtye ímityúmé díityéma. Mítyaméhjáa dííbyema pehíjcyáhi.

16 Ehdúhjáa díbye díityémá májchone ííténe taúhbájú uwáábojtemá paritséomú néé dííbyé mamyémuke:

—¿Aca íveekí eene ámúhá uwááboobe majchó aatye ímityúméhjíma?

17 Aanéhjáa Jetsóo illéébóne néé díityéke:

—Tsá muurá taabóóbé bóhíime tsaímíyé íjcyámeke táábotúne. Muurá ihdyu chéméméjhikéré tááboóbe. Ahdícyane tsáháa ímiáámé wáábyú o tsáátune. Muuráhjáa ihdyu ímityúme wáábyú o tsáa díityéké o ímíbaávétso Píivyéébe icyánejcúvuréjuco ditye ííbúwááveki. Ehdúhjáa Jetsóo néé paritséomuke.

Jetsóó mamýmú majcho áwatyúne
(Mt 9.14-17; Rc 5.33-39)

¹⁸ Tsáijyúhjáa tsojtsó múnáajpi Jóáá mamýmuma diitye paritséómú mamýmú Píivyéébema iihjýva majcho áwahíjcyáhi. Aanéhjáa Jetsóo éllevu ipyééne tsaate dííbyeke nééhií:

—¿Aca íveekí dímamýmú majcho áwátúnáa Jóáá mamýmuma paritséómú mamýmú tsáijyu áwahíjcyáhi?

¹⁹ Áánélliihyéhjáa diityéké neébe:

—¿Aca tsaapi táábáváné wañéhjivu tsáame ikímóóvéne majcho áwáiyáhi? Muurá teene wañéhjí aabájaabe diityémá ijcyánáa tsá ditye áwáityuró majcho. Ehdu néene támamýmú tsá majcho áwáityuró diityémá o ijcyané hajchóta.

²⁰ Muurá ihdyu ijcyáíñé diityédítýú o pééiñe. Áijyu ihdyu óví muhdú iñéhajchíí tsáijyu awámye.

²¹ Tsá muurá tene ímityú tsúúcáaja wájamu béhbátu mepájaabóne. Muurá teeja meníjtyúcooca éhniíñevu íllure táváajcároba.

²² Áhdure idyé tsá tene ímityú béjpacyo bíinojpácýó mepícyoone tsúúcáau míihéneuh cahpáyú pañévu. Muurá béjpacyo iúhtsaráúúvéhulle táváajcó tsúúcáau. Áijyu wágóoovéné tsanéécújuco bínojpácýoma cahpáyú. Áánéllii béjpacyo mépañénú bééú pañévúré muhdú tsanéécú íjcyátuki. Ehdu néene tsá tene ímityú ihdeéne uwááboju béhné uwáábójú pañévú meúacóne. Ehdúhjáa Jetsóo nééhií.

Wáyeéévejcóójí Jetsóó mamýmú méénune
(Mt 12.1-8; Rc 6.1-5)

²³ Aabéhjáa tsáijyu ímamýmuma pajtyé úmihéj piinétú wáyeéévejcóójí. Áijyúhjáa ímamýmú bajtsóháñetu ujcú imájchoki.

²⁴ Áánélliihyéhjáa paritséómú néé dííbyeke:

—¿Aca íveekí aatye dímamýmú meenu íjcyooji wáyeéévejcóójí meméénúityuróne?

²⁵ Áronáacáhjáa neébe:

—¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú tsáijyúu íajyabáávaténéllii íñahbéjtema Dabíiúvú téeméné méénune Píivyéébé waajácuháámitu cáátuváne?

²⁶ Muuráhjáa Abiatáa llúúvájte avyéjuube ijcyáijyu duurúvájá pañévú iúcaávéne imájchóityuróne Píivyéébé íicúvé pááa tééjá pañévú pícyámelhijcyané majchómé apáámyéree llúúvájte máchohíjcyáne.

²⁷ Áhduréhjáa neébe:

—Muurá wáyeéévejcóójí ijcyá míamúnaa ímí téjcooji íjcyaki.

²⁸ Áánéllii Míamúnáajpidívúu o ípívyéévéébé wáábyuta téhdure téjcooji.

3

Tsáapi hójtsi Jetsóó ímíjpyetétsóne
(Mt 12.9-14; Rc 6.6-11)

¹ Átsihdyúhjáa Jetsóo ímamýmuma tsiíñe úcaavé pihcyáávéjá pañévu. Áájá pañéhjáa tsaapi múhdurá íhyójtsi néébeé.

² Aanéhjáa téijyu wáyeéévejcóójí ijcyánéllii tsaate dííbyedívúré íítehíjcyá ‘áádíkye éhne ímíjpyetétsóilbye’ iñééne téénej tééveri dííbyedívú iñéétsóroki.

³ Áánáacáhjáa dííbyeke neébe:

—Muúbej, cána dichaj.

⁴ Ahdújucóhjáa dibye pééneé. Áábedítýúhjáa neebe pámeere tétsii íjcyámeke:

—Ámuúhaj, ¿a tehdújuco tsaatéké mepíáábóiyóné Ijcyooji wáyeéévejcóójí, mityá tsáhaáj? ¿A mépájtyetétsóiyá tsaate dsijíveri Ijcyámeke téjcooji Ijcyaróne, mityá méihvéjtsóiyá ditye idsijíve wáyeéévejcóójí Ijcyánéliihyej?

Ehdúhjáa Jetsóó díllone tsá ditye añúcutúne.

⁵ Aanéhjáa díbyeke tsaríwu pajtyeráhi. Áronáacáhjáa idyé idátsó ijtsúcunúbé ditye díbyeke cáhcújtsotúne. Átsihdyúhjáa neebe diibye múhdurá íhyójtí neébeke:

—Muúbej, cána íllevu cujúúvé díhyójtíí.

Ahdújucóhjáa dibye cujúúvénemáyé téhojtí ímíjpyeténe.

⁶ Ehdúhjáa Jetsóó méénune paritséomú ítténe tétsihdyu péeme Heróóde hájkímuma pítyácójcatsí muhdú díbyeke idsijívetsoíne.

Mítiane míamúnaa Jetsóodívú pihcyaavéne

⁷ Áronáacáhjáa tétsihdyu ímamyémuma peebe únéú úníúvu. Áábekéhjáa mítiane míamúnaa úraavyé Gariréa íñúji múnaa.

⁸ Aabéhjáa méénuráítyúronéhjí mítiane méénúné uubállé tsújaavé pahúllevávu. Áánéliihyéhjáa mítiyame tsáácunú pahúllevátú Jodéa íñújítuu, téené íñújiri Ijcyacóomí Jerotsaréetuu, Idoméa íñújítuu, Joodáa tsiñéjcutuu, Tííroó, Tsidóoo, Ijcyané íñújícútuu, Ijcyane díbyeke íájtyúmiki.

⁹ Ehdúhjáa mítiane míamúnaa Jetsóodívú pihcyaavéjucóónélii neebe ímamyémuke ditye mîine ímíbájcho témí pañévú iúcaáveki.

¹⁰ Mítianéhjáa dibye chéméméhjike bóhítsohíjcyánélii ávyetárejuco ditye díbyedívú pihcyaávehíjcyáne. Aaméhjáa ímílehíjcyá díbyeke idyómajcóné íbóhíki.

¹¹ Ájyúhjáa tsaaté pañe naavémú Ijcyame díbyé lííñévú mímóúúvémé pañétú kéévánécoba neémeé:

—¡Uu muurá Píívyéébé Hajchi!

¹² Áánéliihyéhjáa dítyéké neebe ditye tsiíne tehdu íhhyúvátuki.

12-meváké Jetsóó meménú ímamyémú ditye íjcyaki (Mt 10.1-4; Rc 6.12-16)

¹³ Átsihdyúhjáa peebe cáméhbaúvú íjtsúcunúdúmema.

¹⁴ Áamedíyúhjáa meménuube 12-meváké díbyé uwááboju úwááboméré péhíjcyáímyeke.

¹⁵ Áámekéhjáa ájcuube íhnáhootu ditye chéméméhjike íbóhítsohíjcyaki, naavémú tsaaté pañe Ijcyámeke ditye iwáágóohíjcyaki.

¹⁶⁻¹⁹ Aaméhjáa ílluúme: díbyéhjáa Jetsóó Tsimóoke Péedoródívú méménuúbee, Tsebedéó hájchimútsí Jacóóboma Jóámútsikyéhjáa díbyere chíjchí hájchimútsídívú méménútsíi, Aderéee, Perípee, Batoroméee, Matéoo, Tomáaa, Apéó hajchi Jacóóboo, Tadéoo, cananíjtámúejpi Tsimóoo, díbyéhjáa Jetsóodívú méénútsóibye Jóóda Ijcyarióótee, éhdume.

Jetsóoke Naavéné píáábohíjcyané tsaate neéneé (Mt 12.22-32; Rc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Áámemáhjáa Jetsóó tsúuca oomí ípyéé íicyahíjcyajávu. Áánáacáhjáa tsúuca mítiane míamúnaa pihcyaavé tétsihvu. Áamedíyécóhjáa túhuuvémé tsá ímájchóiyónéhjí éllevu Ijcyatúne.

²¹ Aanéhjáa iwáájácúne díbye hájkímú tsáá díbyeke tétsihdyu itsájtyéroki. Íjtsúcunúméhjáa dibye méívaténe.

22 Téhduréhjáa mítyame tétsihyi taúhbájú uwáábojte Jerotsaréetu tsááme néé dííbyedítu:

—Áádí pañe mía naavémú avyéjuube Betsebóo. Téenélii muurá eene dibye píáábóneri tsaaté pañétú naavémuke waagóohjycyaábe.

23 Áánéliihyéhjáa Jetsóo diityéké néehi:

—¿Aca múhdutú diibye Naavéné iye waagóoméiyáhi?

24 Muurá tsané avyéjujte tsajjítóré ijtsámeityúmé páhduváré idyáíívécatsíhajchíí íllure wáchájánújcatsí íavyéjutu.

25 Áhdure tsája múnaa tsajjítóré ijtsámeityúmé páhduváré idyáíívécatsíhajchíí ílluréjuco ihjyátú wáchájánújcatsííne.

26 Ahdu íivane muurá Naavéné ihyájkímukéré iwáágóoca íllure pírujtsóiyá diityéjúcooíyó íavyéjúejte íjcyáíyómeke. Tehdu imyéenuca íllure íavyéjú újovéjtsóiyóobe.

27 Tsá muurá tsaapi íhtsútúúbé tsíeméné dííbyé já pañétú múha tsajtyéityuró dííbyeke tétsihdyu bóáyotúmére. Muurá ihdyu dííbyeke tujkénú íbóáyoca botsíi tsajtyéiyómé dííbyé tsíeméne. Áronáa tsáháubá muurá dibye ihñe múhdivú íhvéjtsóityuróne. Ahdu íivane tsá Naavéné oke píáábóityuró dííbye hájkímuke o wáámíuki.

28 Ímiááneturé ámúhake o néé panévaré ímityúné míamúnaa méenuhíjcyáronéhjí Píívyéébe abájííveíñé diityedí ídáátsóvéne. Áhdure ímityúné óhdityu ditye ihjyúvahíjcyáronéhjí abájíívéíbye.

29 Áánetu ihdyu dííbyé Apííchotu ímityúné íhjyúvahíjcyámedi tsá dibye múijyú ídáátsóvéityúne. Aane tsá múijyú diityémá ímíbaávyéityúne.

30 Ehdúhjáa diityéké neebe dííbyé pañe naavéné íjcyane ditye néenéliíhye.

Jetsóoke tsíju dííbyé nahbémuma újcutéróne
(Mt 12.46-50; Rc 8.19-21)

31 Áánáacáhjáa tétsihvu tsíju dííbyé nahbémuma wajtsí áachí éhnejcúvu. Aaméhjáa tsaatéké néé ditye dííbyeke íñéé dibye iúújéva diityéke.

32 Áhdújucohjáa tsaate dííbyé úníuri íjcyame nééne dííbyeke:

—Díítsíju díñahbémuma ukévá nehcome éhtsíhyi áachi.

33 Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—¿Aca caatyé tátsíjuú, táñahbémuu, táñaallémuu, íjcyame?

34 Ehdúhjáa íñéene úníuri ájújcatyémeke ííténe neébe:

—Áánerá téhdure ámuha waháromú táñahbémú táñaallémú méijcyá íñe múhdumé tahñéjté ámuha meíjcyame.

35 Muurá Píívyéébeke cáhcujtsómé dibye ímillédú íjcyame ímiáané tahñéjté táñahbémú, táñaallémú, waháromu. Ehdúhjáa Jetsóo diityéké néehi.

4

Tsaapi bájtsónetu íjcyané uwááboju
(Mt 13.1-9; Rc 8.4-8)

1 Aabéhjáa tsiíne únéú úníuvú úwáábóóbedívú idyé mítyane míamúnaa píhcyáávénellíi mííne pañévú iúcaávéne téemí pañéturéjuco dibye úwaabóné diityéke.

2-3 Átsihvúhjáa mítyane tsíeménéhjítu úwááboobe néehi:

—Ámuúhaj, cáhawáá mélleebúacunuj:

Tsaapíhjáa íwajcyóhá trígoúúhá bájtsoobe íllure wávarajcóhi.

⁴ Aanéhjáa dibye wáwarájconetu tsáuhji juuváj p̄nénvú dójcone coomímú méhdojéhi.

⁵ Áané tsiúhjihjáa dojcó néwayúúné raahóvú iĩnu imíchi íjcyátútsihvu. Áuhjihjáa ícúíwuúré iĩné tétsii iĩnu mítyane íjcyátúnéllíhye.

⁶ Áróhiibájihjáa chemé núhbá allóócori hállúháñeríyé tébajkyéjé íjcyanéllíhye.

⁷ Áané tsiúhjihjáa dojcó tsuhjí pañévu. Áané hallúvúhjáa teene tsuhjí wááménéneri ííñeróné dúhcúvaténé tsáhájucó néévatúne.

⁸ Áánetúhjáa ihdyu tsáuhji dojcó tsátsii imíwu ííñuji nétsihvu. Aanéhjáa tsaímíyé píívyene imíwu neeváhi. Tsáhiibájihjáa uhjénéré neeváhi. Áánetúhjáa tsíhiibájé kémú neeváhi. Áané tsihíibájihjáa éhnííñevu mítyane neeváhi.

⁹ Ehdúhjáa tsaapi bájtsone iúúbállétsihdyu neebe diityéke:

—Ehdu teéne. Aane ihdyu óví lléébone icyáhcujsóné tehdu ijcyáhi.

Jetsóó úwáábó túhujtsóne

(Mt 13.10-17; Rc 8.9-10)

¹⁰ Aanéhjáa bóónétu iiye íjcyátsihvu ímamyémuma tsijtye tétsii íjcyame dilló muhdú nééiyóné teene tsaapi bájtsónetu dibye úwaabóne.

¹¹ Áanéllíhíyhjáa neebe diityéke:

—Muurá ihdyu ámuhadívú Píívyéébe bóhówátsohíjcyá ámuha mewáájácu muhdú dííbyé avyéjú íjcyane. Áánetu eene tsíeménéhjitu ó úwáábohíjcyá oke cáhcújtsotúmedívú tene íbóhówáávétuki.

¹² Muurá o úwaabóné lléébójúcoorómé ícyahíjcyá lléébótúmeúvúdu. Áhdure teene ájtyumíjúcoorómé ícyahíjcyá ájtyúmítúmeúvúdu. Áámé imítyuháñé muurá tsá ímíabáavyéityúne. Ehdu néénéllíi ó úwáábohíjcyá tsíeménéhjitu.

Tsaapi bájtsónetu úwaabóné Jetsóó bóhówajtsóne

(Mt 13.18-23; Rc 8.11-15)

¹³ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—¿Aca ihdyu tsá ámuha mewáájácutú tsaapi bájtsónetu o úwaabóné íná nééiyóné? ¿Aca múhdutúrá ámuha mewáájácuú tsiíñe téhdure nénééhjitu ámúhakye o úwaabóne?

¹⁴ Muurá eene tsaapíhjáa tríígoúúhá wáwarájcodú nééne íñe tsaapi ímíáájú úwááboobéré pehíjcyáhi.

¹⁵ Aane tsaate ímí lléébójúcooróméke Naavéné téénetu mútátsohíjcyáhi. Aane muurá nééiyóné eene juuváj p̄nénvúhjáa dójcoúhjí coomímú méhdojéne.

¹⁶⁻¹⁷ Áánetu teene illéébone tsúúca ímí úraavyéjúcoorómé páhduvaré nééne mávaríjchojúúné íjcyanéhjí íáábucújúcoótúnetu ílluréjuco teene íhvejtsóne. Aane nééiyóné eene néwayúúnéhjáa íjcyátsihvu dójcoúhjí imíwu ííñeróné núhbá allóócori chémene. Ehdu muurá patyéhijcyané ímí cáhcújtsótúmema.

¹⁸⁻¹⁹ Áánetu ímíá uwááboju tsúúca ímí llééborómé mítyane íjé avyéjuríyé itsúúráméíñéllíi ílluréjuco ténejcu ábájíívehíjcyáne. Aane nééiyóné muurá eene tsuhjí pañévúhjáa dójcoúhjí ííñeróné íllure dúhcúvaténé néévájúcootúne.

²⁰ Áánetu ihdyu ijcyámé tsaate téené uwááboju illéébone cáhcujtsómé ímí tehdujuco úráávyehíjcyáme. Aame muurá eene imíwuúhjáa ííñuji nétsihvu dójcoúhjí ííñedu. Áámedítyú muurá ijcyámé tsaate eenéhjáa uhjénéré nééváhiibájídú néémeé. Áánetu ijcyámé tsijtye eenéhjáa kéémú nééváhiibájídú néémeé. Áánetu ijcyámé tsaate eenéhjáa ávyetá mityané nééváhiibájídú nééme ímíáánéjuco ímíáájú icyáhcujsóné ímí úráávyehíjcyáme. Ehdúhjáa Jetsóó néé diityéke.

Peetétú ijcyané uwááboju
(Rc 8.16-18)

21 Áhduréhjáa neebe diityéke:

—¿A múúne peete mepéététsóne mépicyóó tsíeméné lliiñévu? Tsáhaá. Muurá ihdyu mepéététsóne cáamevu mépicyóó tene iájchúcunúki.

22 Ehdu néene muurá Píivyéébé uwááboju bóhówajtsó páneere muhdú meícyahíjcyáne. Muurá íñe teevétari meméénuhíjcyaróné tsá wáájácúratúné ijcyáityúne. Muurá páneere waajácúméíhi.

23 Aane ihdyu óví lléébome icyáhjútsóne tehdu ijcyáhi.

24 Téhduréhjáa tsiíñe neebe:

—Ímíñeúvú tsáma méjtsoco íñe ímíá uwááboju tsúúca ámuha mewáájacújóóne. Muurá teene ámuha mewáájacújúcoorómé múhdurá medáíívémeíhájchíí Píivyéébe tsáhájuco ámúhadi íícúvéityúne. Áánetu tsúúca iwáájacúné ímí úráávyémeke éhniíñevu waajácútsóíbye.

25 Muurá ímíáájú ímíllémedívú bóhówájtsóíbye éhniíñevu ditye ímíñeúvú iwáájacúki. Áánetu teene ímíllétúmedívú tsá díbye bóhówájtsóityúne. Ááne tsájyju múu áyánévu ditye wáájacuróné dojtúcúíbye diityédítu.

Tríigo bájtsómeíñetu ijcyané uwááboju

26 Téhduréhjáa neebe diityéke:

—Muurá tsaapi bajtsó tríigoúhá íwajcyóha.

27 Aane íbúwají díbye ijcyánaa keemévehíjcyá pajcóójívaré díbye wáájacútúné hallúri.

28 Ehdu muurá ííñújiri ímí bajtsóháñe píivyene ikyéémévéne tsúúca wajcú íñéevá ípívyéevéíñéjucu. Aane tsúúca neeváhi.

29 Aane kéémécooca ílluréjucu áábájaabe újcune. Ehdu muurá pajtyeíñe Píivyéébé avyéjéjtéma. Muurá diityéké díbye újcúíñe éevé úújetécooca újcúíbye diityéke.

Mojtáátsá neeváúwúutu ijcyané uwááboju
(Mt 13.31-32; Rc 13.18-19)

30 Téhduréhjáa tsiíñe neebe Jetsóó diityéke:

—¿Aca íínetú íñe tsiíñe ámúhakye ó úwááboó Píivyéébé avyéju?

31 Muurá dííbyé avyéjú éhne múúne ‘mojtáátsa’ némeíñe uméhé neeváú kémúútúrúwu mebájtsou mítyáhécoba kéémévédu. Muurá pahévá neeváúne lliiñévúré tééhé neeváú ávyetá ayáúwu.

32 Áróúwu muurá mebájtsou ííñene keemévé mítyáhécoba pahévare ba-jtsóhéene éhniíñevu. Ááhé wájcáváne hallúvú muurá wahpéjté píhtobáhi. Ahdu muurá teene Píivyéébé avyéju.

Jetsóó íúwaabóné tsíeménéhjitu úúballéne
(Mt 13.34-35)

33 Ehdúhjáa Jetsóó míamúnáake íúwaabóné tsíeménéhjitu úúballehíjcyá muhdú ditye lléébóiyódu.

34 Tsáháhjáa díbye pevénéré úwáábohíjcyatúne. Áronáacáhjáa ihdyu ímamyémuke ímíñeúvú waajácútsóhíjcyaaabe íñá tene nééiyóne.

Kííjyébama nohji Jetsóó íhvetétsóne
(Mt 8.23-27; Rc 8.22-25)

35 Ááne íjyúnúvúhjáa neebe ímamyémuke:

—Métsu éhnéjcuévú mepéékí.

³⁶ Ahdújucóhjáa tétsihíyé tsijtye íjcyánáa ditye pééne tsíñejcúeúvú míineri. Áamemájucóhjáa idyé tsaate ihmíneneri pééneé.

³⁷⁻³⁸ Aaméhjáa píínééuri íjcyánáa ávyetá ihnáhó kíjyébári mítyane nújpacyo nóhjne úcaavé diityé míiné pañévu. Aanéhjáa ipamáávéiyóneri íllityéne diitye ímamyémú idyéjuri cúwahíjcyáábeke iákyéjtsóne néehí:

—¿Ávyéjuúbej, tsúúca mémájcánuúhi! ¿A tsá íñe meke u pájtyetétsóityúne?

³⁹ Áánéllihyéhjáa iákyéne úhbaabe kíjyébama nohji íjcyane. Neebéhjápeé:
—¿Iijyévéne, dihvéte!

Ahdújucóhjáa tene íhveténé dáíhañéréjuco.

⁴⁰ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—¿Íveeki ayájú ihnáhorá ámuha meíllityéne? Tsáháhaca bo ámuha Píívyéébeke ímí mecáhcújtsotúne.

⁴¹ Ehdúhjáa diityéké dibye néérónáa íllure íllityémé néjcatsíhi:

—¿Muubáami aabye íjcyáábeke muhdú kíjyébama nújpacyo lleéboj?

5

*Tsáapí pañe naavéné íjcyane
(Mt 8.28-34; Rc 8.26-39)*

¹ Aaméhjáa tsúúca úújeté tsíñejcúeúvú Gadáará íiñújivu.

² Aanéhjáa ditye cátsúúvénemáyé Jetsóo íjchívyéhi. Áábe éllévúhjáa tsaapi níjkyénéj píine ícyahíjcyaaabe tsáá ípañe naavéné íjcyaaabe.

³ Aabéhjáa ávyéta tsíjpá néébeke tsá múha píívyetétú íékeevéne. Úwááñehíjyáa íjcyáróneri tsá múha dííbyeke chíjchúityuróne.

⁴ Tsáijyúhjáa tsúúca dííbyeke chíjchújúcohíjcyarómé íjtyúháacyuma íhyójtsicu. Áronéhjáa távúdócohíjcyaaabe. Tsáháhjáa múha dííbyeke muhdú méénúityuróne.

⁵ Aabéhjáa cójíchajchótá pécóhajchótá íhjúcunúúbéré pehíjcyá níjkyénéj píine. Ááné tsaíjyúhjáa cáméwajúneri pehíjcyaaabe néwayúúnetu wápújúhcámeíbyére.

⁶ Aabéhjáa tsíhyullétúré Jetsóoke iájtyúmííbe éllévu dsíinériyé ipyééne míimóúúveté dííbyé líiñévu.

⁷ Áánemáhjáa kéévánécoba neebe dííbyeke:

—¿Íiná óhdityu ú imíllé íhtsútuube Píívyéébé Hajchi Jetsóo u íjcyaaabe? Uke Píívyéébe mémeri o néé óhdi u ícúbáhrátuki.

⁸ Ehdúhjáa naavéné dííbyé pañétú néé Jetsóoke dibyéhjáa dííbyeke ‘díjchivyé áadí pañétu’ néénéllíihye.

⁹ Áábekéhjáa Jetsóo néehí:

—¿Aca muubá dimyéme? Áánéllihyéhjáa neebe:

Tamyémé Píváánéjpi mítyame muha meíjcyánéllíihye.

¹⁰ Aanéhjáa diitye naavémú néé Jetsóoke dibye diityéké iwáágóotu tsíhyullévú tééné íiñújitu.

¹¹ Áihjúhjáa tétsihyi jéémú meenímú majchóri.

¹² Áánéllihyéhjáa dííbyeke néémeé:

—Múúhake ihdyu wallo aatye méénímú pañévuréjuco.

¹³ Ahdújucóhjáa dibye wállóonéllíi dííbyé pañétú íjchívyéne méénímú pañévuréjuco ditye újcámeíñe. Aaméhjáa ditye méívatétsómé 2,000-meváubáhjáa íjcyame cáméwájutu únéú pañévú cáhtsíñibámé májcanúhi.

14 Ááneríhjáa diityé tehméjté iíllityéne íícúí tétsíi múnáake úúballéhi. Áánélliihyéhjáa téhullévú péécunúme íájtyúmi muhdú tene pájtyene.

15 Aaméhjáa úújeté diibye eenée ípañe naavémú ícyahíjcyaaabe tsúúca íwajyámúúnema íjcyaaabe pevétsihjídurájucó ácuúcunúúbedívu. Ááneríhjáa íllityéme.

16 Aanéhjáa tétsihyi íjcyame úúballé diityéké muhdú tene pájtyene.

17 Aanéhjáa múhdurá íjtsúcunúnéllii néeme Jetsóoke dibye téené íiñújitu ipyéé tsiéllévurájucó.

18 Áánélliihyéhjáa Jetsóó ipyéé mííne pañévú úcáávéebeke diibye eenée ípañe naavémú ícyahíjcyaaabe néé dííbyemáyájucó ipyéékíí.

19 Áronáacáhjáa neebe dííbyeke:

—Tsá u pééityú óómaá. Díhyájkímú pañévúré péene duubállé diityéké muhdú Píívyéébe úhdi ídáátsóvéne uke ímíjpyetétsóne.

20 Ahdújucóhjáa dibye íhyájkímú pañévú ipyééne úúballéné páneere muhdú Jetsóó dííbyeke bóhítsóné Decááporí íiñújiri íjcyácoomíji múnáake. Ááneríhjáa ávyetaré ullévenúme.

Tsaatépike Jetsóó bóhítsóne

(Mt 9.18-26; Rc 8.40-50)

21 Aanéhjáa Jetsóó ímamyémuma bíwánejcúvúré úújetenáa idyé tsúúca míamúnaa píhcyaavé dííbyedívú únéú úníúvu.

22 Átsihvúhjáa 'Jáiro' némeíbyé wajtsí píhcyaáavéjá avyéjuube íjcyaaabe.

23 Aabéhjáa dííbyé líiñévú ícyánoovévane néehíí:

—Ájyúwa ávyeta dsíjiveríjyucó íjcyánéllii uke o néé u dócárájcoté dille óóma íbóhíki.

24 Ahdújucóhjáa Jetsóó dííbyema péébeke mítyane míamúnaa úraavyé ávyeta rááutúne.

25 Áámé pañéhjáa tsáápille 12 píjcyábájucó díílleke íchémé tujpácýó íhvetépítyúneri ícúbáhrámeíhíjcyalle.

26 Aalléhjáa bañúháñe taabójtédívú ityáábótsámeíñe áhdohíjcyá íhñénehjívú 'pírúhpírújucó'. Ároné pañéhjáa íllure ávyetélle.

27 Aalléhjáa muubá Jetsóó íjcyane iwáájácúne míamúnáa raahótú dííbye éllevu ipyééne dííbyé wajyámú dómajcó 'muurá dííbyé wajyámú íjcyaróné o dómájcóhajchíí ó bóhíhi' íñéénema.

28 Ehdúhjáa íjtsámeíñe dómájcolle dííbyé wajyámu.

29 Áánetúhjáa ímíáané tsúúca bóhílle tsaímíyájucó lííñémuúcunúmeíñe.

30 Aanéhjáa Jetsóó waajácú tsaate bóhíne dííbyé wajyámú idyómájcóneri. Áánélliihyéhjáa iyévóóvéne néébe diityéke:

—¿Caatyé ámuha táwajyámutu oke médómajcóhi?

31 Áánélliihyéhjáa ímamyémú néehíí:

—¿Aca muhdú míamúnaa wahdyuré néétúnáa ú dilló múha uke dómajcóne?

32 Ehdúhjáa dítye néérónáa pahúlleva íítebe íájtyúmi caatyé dííbyeke dómajcóne.

33 Áánélliihyéhjáa eenée dííbyeke dómájcolle iíllityéneri úúvécunúlléré dííbyé líiñévú ímímóúúveténe úúballé dííbyé wajyámú idyómajcóne.

34 Áánélliihyéhjáa neebe díílleke:

—Wáhaj, ímí Píívyéébeke u cáhcujtsódú íjcyalle tsúúca ú bohíhií. Ahdícyane wa dípye tsaímíyájucó.

³⁵ Ehdúhjáa Jetsóó díilleke néénáa tsaate pihcyáávéjía avyéjuube Jáiró jatu tsáame úúballévá dííbyeke ídsíwu dsíjívécóone. Nééméhjáa dííbyeke:

—Tsúúca dáájyuwa dsíjívéhi. Aane ínéllihyéco ú tsájtyeé aabye uwáábóobeke.

³⁶ Ehdúhjáa ditye néeneri ícúvétuube Jetsóó néé Jáiróke:

—Kímóovedíñe. Píívyéebekéré cahcújtso.

³⁷ Ehdúhjáa iñéene tsá dibye ímíletú pámeere dííbyema pééneé. Apáámyéréhjáa péé dííbyema Péédooroo, Jacóóboo, dííbyé nahbe Jóááa, éhdume.

³⁸ Aaméhjáa pééme úújeté mítyane míamúnaa tééjía pañe táhíjcyámedívu.

³⁹ Áamekéhjáa Jetsóó neetéhi:

—¿Íneríami ámuha metaj? Áánerá tsá dille dsíjívétúne. Muurá íllure cúwalle.

⁴⁰ Ehdúhjáa dibye néeneri íllure goocóme. Áamekéhjáa tééjía pañétú íjchívyétsóne iiyéjuco dibye úcaavéné díílléwúúvúj caanímútsii, diitye 3-meva ímamyémuu, íjcyámema.

⁴¹ Aanéhjáa díílléwúúvúke íhyójsitu íékéévéne neébe:

—Taríta cómi, ‘Wáhaj, dájkyeé’ nééiyóne.

⁴² Ehdúhjáa dibye néénemáyé éhne múu cuwátú maájkyevádú íbóhíine tsúúca úllege 12 pijcyábáhjáa íjcyalle. Ááneríhjáa míamúnaa ávyetaré ullévenúhi.

⁴³ Áamekéhjáa Jetsóó bóijcyú muuca ditye teene iúúbállétuki. Átsihdyúhjáa neebe ditye ímájchótso díílleke.

6

Jetsóó Natsaréeri úwaabóne (Mt 13.53-58; Rc 4.16-30)

¹ Átsihdyúhjáa ímamyémuma oómiibye ípyéé ipíívyéné iíñújivu.

² Aabéhjáa wáyeeévejcóójí pihcyáávéjía pañévú úwaabóné mítyame illéébóneri dííbyedi iúllévenúne néehíi:

—¿Kíatúami aabye ehdíivaiñe panévare wáájacúnej? ¿Aca múhdutú píivyéteebe méénúráityúronéhjí imyéénune?

³ Áánerá úmehewáané wákimyéi múnáajpi diibye Maaríá hajchi. Áábé nahbémújuco muurá Jacóóboo, Jotséee, Jóódaá, Tsimóoo, éhdume. Téhdure muurá íñaallémú íjcyá íchihyi méjpríne. Ehdúhjáa dííbyedítúyú iñéene tsá ditye ávyejúúllétú dííbyeke.

⁴ Áanéllihyééhjáa neebe diityéke:

—Íhdyújuco tsáma Píívyéebé íhjúu uuballe múnáajpi íjcyaróobeke dííbyé iíñúji múnáa íhyájkímú íjcyarómé tsá ávyejúúllétú tsíjtye múnáa íjcyarómé ávyejúúlléébeke.

⁵ Ehdúhjáa tétsíi múnáa dííbyeke cahcújtsótúnéllii tsá dibye tétsihvu mítyane méénúráityúronéhjí méénutúne. Apááñeréhjáa chéméméhjíke idyócárájcóneri bóhíitsohíjcyáabe.

⁶ Ílluréhjáa ullévenúúbé ditye dííbyeke cahcújtsótúneri. Áanéllihyééhjáa técoomí úníuri íjcyájáhjí múnáakéréjuco dibye úwááboobéré péhíjcyáne.

Ímamyémuke uwáábovu Jetsóó wálloóne (Mt 10.5-15; Rc 9.1-6)

⁷ Aabéhjáa tsáijyu ímamyémú 12-meva íjcyámeke uwáábovu wallóo mítyétsícyutsáké pahúllevávu. Áámé pañévúhjáa pícyoobe ítsíjpa dííbye mémeri tsaaté pañe naavémú íjcyámeke ditye iwáágóohíjcyaki.

8-9 Áámekéjháa neebe ditye itsájtyétu ícyahpáyuu, imájchoo, idsíídsii, íjcyane. Apááñérehjáa neebe ditye ipyéé íhyallúejáhjí íwajyámúnee, íjtyúhápaajínee, ícyuujúii, íjcyánema.

10 Áámekéjháa neébe:

—Tsátsihvu ámuha tsaaté javu meúújetéjaríyé méíjcyaco tsiéllevu ámuha mepéétúné hajchóta.

11 Aane tsátsíi múnaa ámuhá uwáábó cátuhtsóhajchíi múu ámuháj tuhááñeri íjcyáne ííñú píchóújcámei diityédívu, ‘tsá múuhá hallúri tene íjcyatú ámuhakye muha meúwáábóiyóné ámuha mecátuhtsóne’ nééiyóne. Ááne múu péé tsiéllevúréjuco. Muurá múhdumé ámuhá uwáábó cátuhtsómé ávyétá íhnáhó ícúbáhráméii muhdú míamúnaa ícyahíjcyáne ímíbájchómeícyooca éhnée Tsoóómaa, Gomóóraa, íjcyácoomícyu múnaa ícúbáhráméiñé ehniíñevu.

12 Ehdúhjáa ímamyémuke téíbúwájtsoobe uwáábovu iwállóomeke. Aaméjháa úwáábohíjcyá míamúnáake ditye ímityúné íicyahíjcyané ííhvéjtsóne ííjtsaméi ícyápáyóóve ímiánejcúvuréjuco.

13 Téhduréhjáa tsaaté pañe naavémú íjcyámeke waagóohíjcyáme. Chéméméhíjkehjáa dúúrúbájpácyori íhñíwaúúné ditye pípájchóneri bóhíhíjcyáme.

*Tsojtsó múnáajpi Jóáa dsíjívéne
(Mt 14.1-12; Rc 9.7-9)*

14 Ehdúhjáa Jetsóó méénuhíjcyané uubállé ávyéjuube Heróódé iwáájácúne néehíi:

—Tsojtsó múnáajpi Jóáa éhnée dsíjívéebeubá tsiíñe bohííhi. Muurá téenélii píivyéteebe méénúraítyúronéhjí imyéénune.

15 Áánetúhjáa tsijtye néehíi:

—Tsáhaá, muurá ihdyu Eriá diibye Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpí éíjyuúvú ícyahíjcyaaábe.

Áánetúhjáa tsijtye néehíi:

—Áánerá ihdyu béébére diibye Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi éíjyuúvú ícyahíjcyáméejpi.

16 Ehdúhjáa ditye néenélii tsiíñe Heróódé néehíi:

—Tsáha bóhoj, muurá ihdyu diibyéjuco tsojtsó múnáajpi Jóáa éhnée íhñíwaúvú o kípiyuúcutsoobéha tsiíñe bóhííbe.

17-18 Diibyéhjáa muurá Heróódé táábavá ítyónúllekére íñahbe Perípé taaba Herodíake. Aanéhjáa ímityúné íjcyane Jóááuvu dííbyeke néhíjcyané hallútú cuvéhoojánútsoobe úwáñehííñeri íchíjchútsóóbedívu.

19 Téhduréhjáa diille Herodía dííbyeúvuke téené hallútú íñéhnílléne imíllé idsíjívetsóne.

20 Áronáacáhjáa tsá dille píivyetétú muhdú dííbyeke idsíjívetsóiyóné diibyéhjáa Heróódé Píívyéébeéjpi díbye íjcyáneri ííllityéne díílleke téhmehíjcyánéliíhye. Áánéliihyéhjáa díbyeúvú íhjúvanéhjí tsaríyóné pañe lleebúacunúhíjcyaaábe.

21 Áronáacáhjáa diille Herodía tsúuca dííbyedívú líihyanútsoóhi. Diibyéhjáa Heróódé ítsímávajcójí úújeténé wáñehjínúhi. Ááne éllévúhjáa píhjúcuube ípiáábojtee, ítsodáhómú avyéjutee, Gariréa ííñújí íhtsútujtee, éhdúmeke.

22 Ááméj p̄n̄éwúhjáa díllé ajoyúwá bádsíjcaja wáhtsine imíwu ijtsúcunúúbé diibye Heróóde. Áhduréhjáa dííbyeke náhbénúné avyējujte imí ijtsúcunúhi. Áánéllihyéhjáa dílleke neébe:

—Iná u imilléné oke táuméi ávyeta imiáané állityuube uke o ájcuki.

23 Ehdúhjáa Heróóde néé dílleke imiááneturé iná dille táúmeíñevu iájcuíñe. Neebhjáa ávyeta íavyéjú íjcyáronetu tsahdúnéécú dílleke iájcuíñe teene dille táúmeíhachííjyu.

24 Áánéllihyéhjáa tsííju éllevu ipyééne neetéle:

—¿Aca Wa iná íñe ó táúmeíyáhi?

Áánéllihyéhjáa neelle dílleke:

—Táuméi tsojtsó múnáajpi Jóáá níwau ikípíyuúcuúvú uke dibye iájcuci.

25 Ahdújucóhjáa dille dííbye éllevu ipyééne neétene:

—Ó imíllé bohtájiri oke u ájcune tsojtsó múnáajpi Jóáá níwauvu.

26 Ehdúhjáa dille nééne dííbyeke kímóhcó pajtyeráhi. Áronáacáhjáa eene dííbyeke náhbénúné avyējujte lléébónáa dílleke iállityúné inéénéllii tsá dibye ‘tsáhaá’ neétune.

27 Áánéllihyéhjáa íícúí itsodáhómudítýú tsáápiikye wáloobe cúvéhóójá pañe íjcyáábeké ihníwau ikípíyuúcuúne dibye itsívaki.

28 Ahdújucóhjáa dibye ipyééne ikípíyuúcuúne bohtájiri itsívaúvú ájcuváné dílleke. Aauhjáa tsajtyéllé tsííju éllevu.

29 Ehdúhjáa tsojtsó múnáajpi Jóááuvu dsíjivéhi. Áané uubálléhjáa imamyémú illéébóne újcuje dííbyeúvuke icyúúuki.

Majcho mítyámedívú Jetsóó úújetétsóne
(Mt 14.13-21; Rc 9.10-17; Ja 6.1-14)

30 Áánáacáhjáa Jetsóó mamýmú úwááboméré ipyééhjcyátsihdyu tsúúca óómimye tsiíñe píhcyaaavé dííbyedívu. Aaméhjáa úúballé dííbyeke páneere muhdú téhulle imyéénuhíjcyanéhi.

31 Áámekéhjáa neébe:

—Cána metsu múha íjcyátúhullévú mepéé mewáyéééveki. Ehdúhjáa neebe imamyémuke ‘rááho neétune’ míamúnaa tsaate péénetu tsíjtyeréjuco dííbyedívú píhcyáávehíjcyanéllíihye. Áámedíyéhjáa íjcyame tsá imájchóíyónéhji éllevu íjcyatúne.

32 Áánéllihyéhjáa pééme m̄neri múha íjcyátútsíí tujkévetu.

33 Árómekéhjáa mítyame ájtyumí kiávú ditye pééneé. Áhullévújucóhjáa íícúí ditye pacóómiváturé péécunúné íjchityu. Aaméhjáa diityé ihdéré úújeté kiávú ditye pétsihvu.

34 Aaméhjáa tétsihyíjyuco íjcyámedívú Jetsóó úújeténe. Áámedíhjáa ídáátsóvebe éhne múúne ítyehméébema íjcyatúmé obééjámú íjcyadu ídátsó diityéké ííténéllíihye. Áámekéhjáa imyéénuhíjcyádú úwaabójúcoobe mítyane panévátúre.

35 Aanéhjáa cúvéhréjuco neénéllii imamyémú néé dííbyeke:

—Muhdú cúvéhréjuco teene íchii múubará íjcyátútsihyi meíjcyánaáaca.

36 Ílluréjuco wallo aatyéké íchííj p̄ihíri íjcyájáhji múnáadítýú tsíeménéuba iújcune ditye imájchoki.

37 Áánéllihyéhjáa neébe:

—Ámuháyé bo mémajchótsó diityékej.

Áronáacáhjáa néémeé:

—¿Aca íhya tsiíñe maáhdone pámehdívúré úújetéiyáhi?

³⁸ Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿Aca múhduná majcho méhdií? Cána méuvánuj.

Áánélliihyéhjáa neémeé:

—Íjcyánéha 5-hova páahóónema míityétsi amóóbemútsi.

³⁹ Áánélliihyéhjáa neebe míamúnáake ditye iáhcúba páhadsíji.

⁴⁰ Ahdújucóhjáa ditye áhcubáne. Tsáhadsíji múnaáhjáa 100-mevátsa. Áánetúhjáa tsíhyadsíji múnaa 50-mevátsa.

⁴¹ Aanéhjáa páahóónema amóóbemútsikye iékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke cáámevu icyárúúvéne. Áané boonétúhjáa idyóhdáhínúne neebe ímamyémuke ditye iwájtú pámeekére.

⁴² Aanéhjáa imájchónetu pámeere oové tsaímíye.

⁴³ Áánetúhjáa cóevané 12-rujtsívá úvérujtsíñe wáhpe.

⁴⁴ Aaméhjáa diitye eenée tétsihvu májchome 5,000-meva.

Nújpácyó hallúrí Jetsóó úllene
(Mt 14.22-27; Ja 6.16-21)

⁴⁵ Átsihdyúhjáa Jetsóó neé ímamyémuke ditye dííbyé ihde únéú tsiñéjcvu míineri ipyééne iúújeté Betsáidávú dibye míamúnáake pityájcóné hajchóta.

⁴⁶ Aanéhjáa diityéké ipítýájcóne peebe caméhbaúvú Píívyéébema íhgyúvaki.

⁴⁷ Áánaacáhjáa diitye ímamyémú péeme pííneeúvújuco íjyunúne.

⁴⁸ Áámekéhjáa dibye íténáa kíjyéba nóhjí wájojcomé íhtsútúnetu bóhdámeihjcyáhi. Ááme déjutúhjáa pejcójuco dibye péene nújpácyó hallúrí úlleebéré diityéké pájtyeíñúíbyédu.

⁴⁹ Áábekéhjáa iájtyúmíne íllityémé wáníjcyámeí naavénekeré iwáábyúnema.

⁵⁰ Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—¡Méíllityedíñe, oóre!

⁵¹ Aabéhjáa diityé pañévú úcáávénemáyé kíjyeba íhveténeri ullévenúme.

⁵² Tsáháikyéhjáa ditye ímí dííbyeke cáhcújtsotú dibyee ihde majcho mítyámedívú úújetétsórónáaaca.

Chéméméhjike Jetsóó bóhítsóné Genetsarée iñújiri
(Mt 14.34-36)

⁵³⁻⁵⁴ Aaméhjáa tsiñejcúeúvú Genetsarée iñújivu úújetémeke tétsíi múnaa iájtyúmíne waajácú diityémá Jetsóó íjcyane.

⁵⁵ Áánemáhjáa úbálléjcatsímýe tsúúca dibye téené iñújivu wájtsine. Áánélliihyéhjáa pahúllévátú chéméméhjike tsivámé dííbye éllevu.

⁵⁶ Aabéhjáa patsíhjívaríyé íjcyámeke úwááboobéré pehíjcyá cómíñeri íjcyámeke, íyeyétsihjíri íjcyajáhji múnáake, íúmihéneri íjcyámeke. Átsíhjí múnaáhjáa idyé chéméméhjike pícyohíjcyá dibye pájtyeítsihjívu. Áánemáhjáa nehíjcyámé dííbyeke dibye diityéké íwajyámúubávúré idyómájcótso ditye íbóhíiki. Ahdújucóhjáa dííbyeke íwajyámú dómajcóméjuco bóhíhíjcyáne.

7

Ímichi ñná míamúnáake tútávajtsóne
(Mt 15.1-20)

¹ Aanéhjáa Jetsóodívú tsáijyu paritséómuma taúhbájú uwáábojte Jerotsaréetu tsááme píhcyavéhi.

² Aaméhjáa iténáa dílbyé mamyé mudítýú tsaate íhyójtisine níjtyámeítýúmé majchóhi. Aanéhjáa múhdurá íjtsúcunúmé íhdé múnáaúvúu méénuhíjcyádú dítye méénutúne.

³ Diityéhjáa Píívyéébedívú íímíbájchómeíñéjuco imájchóíñé íhde íhyójtisine nítyámeíhíjcyáne. Tsáháhjáa dítye májchóítýuró níjtyámeítýúmé tééné uwááboju íúraávyénéllíhýe.

⁴ Tsíeménéhjáa íñáhjíhénújétsihdyu wájtsime íñíjtyámeítýúhájchíí tsá máchohíjcyatúne. Imájchoháñé imyéénuhíjcyanehíhjáa nítyuhíjcyáme. Áhduréhjáa icyúwaháñé nítyuhíjcyáme. Áánetúhjáa íjcyané mítyane tsíñehjí dítye méénuhíjcyané ityútávájtsámeíñé íímíjpyeteki.

⁵ Aanéhjáa íúraavyépiñéllí diitye parítséómuma taúhbájú uwáábojte néé Jetsóoke:

—¿Aca íveekí dímamýémú tsá nítyámeíhíjcyatú imájchóíñé íhde íhdé múnáaúvú uwááboju néhduú?

⁶ Áánéllíhýéhjáa neebe diityéke:

—Ámuha pánehjídú ímíáámeúvúdú bañú múnáa ámuha meíjcyame. Ímíáánéhacáa Itsaíaúvú Píívyéébé íhýú uubálle múnáajpi ámúhadítýú néehíí: Íjtye oke ávyéjútsohíjcyará hállúejuriye. Tsá ávyeta ííbúuri oke dítye ávyéjútsohíjcyatúne.

⁷ Íllure íállíñe oke duurúvahíjcyáme. Aame iiye ípívyéjtsóné uwáábojúúné úráávyehíjcyá pánehjídú tátyaúhbájúúné íúraávyéúvúdu. Ehdúu muurá Itsaíaúvú caatúnú ámúhadítýu.

⁸ Aame ámuha tsá meíícúvehíjcyatú ímichi keená Píívyéébé taúhbaju íjcyáneri eene íhdityuré íújcúné íjtsaméí míamúnáa úwáábohíjcyáneríyé ámuha meíícúvehíjcyanéllíhýe. Muurá eene líyihllóne níjtyú állíuré íjcyane dítye úwaabóné ámuha méúraávyehíjcyáhi. Téhdure tsíñehjí állíuré dítye méénune ámuha méúraávyehíjcyáhi.

⁹ Téhduréhjáa tsííñe neebe Jetsóo diityéke:

—Ámuha míamúnáadítýuré tsáané uwáábó meúraávyéne ¿íveekí tsá Píívyéébé taúhbájuri meíícúvehíjcyatúne?

¹⁰ Íllúu muurá Píívyéébe néé Moítsééúvuj tééveri: “Ámúháj caanímuke múu iwájýúne avyéjuulléhi. Áánetu cáánímuke tútávátsohíjcyámé íhdyu óvi dsíjívéhi.”

¹¹ Ehdú dílbyé taúhbaju néérónáa muurá ámuha méúwáábócatsíhíjcyá tsaatévá cáánímútsikye nééiyóne: “Tsá o píívyetétú ámúhtsikye o píaabóne. Ámúhtsikye o píáábóiyódú íívane Píívyéébekéréjuco o íícúvehíjcyáne.”

¹² Aanévá ehdu íhýúváróóbé hállurí tsá íná íjcyatú diityétsikye díbye píáábótúrónáaaca.

¹³ Ehdú muurá ámúhá íjtsaméítýuré tsáané uwáábó ámuha méúraávyéne tsá Píívyéébé taúhbájuri meíícúvehíjcyatúne. Áánetu íjcyané mítyane tsííñe állíunéhjí ámuha meméénuhíjcyáne.

¹⁴ Ehdúhjáa íñétsihdyu tsííñe neebe diityéke:

—Ímíñeúvú mélleebúcunu ámúhakye íná o nééne ámuha mewáájácuki.

¹⁵ Muurá panévare míamúnáa májchoróné tsá diityé ííbúwá íjtsaméí tútávájtsotúne. Áánetu íhdyu diityé íbuwáané déjúcoturé néhniyyu tsááne diityéké tútávájtsóhi.

¹⁶ Aane íhdyu óví lléébome icyáhjújtsóne tehdu íjcyáhi.

17 Ehdúhjáa diityéké iñéene peebe ímamyémuma tsájaávu. Átsihvúhjáa dííbyeke dillómé ñná nééiyóné ehdu dibye úwaabóne.

18 Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—¿Aca ihdyu ámuha meijcyarómé tsá mewáájácutú ñná tene nééiyóné? Muurá panévare memáchohíjcyanéhjí tsá meke tútávajtsotúne.

19 Tehdu teene majchótú ímityúné íjtsaméí tsáánejjívari. Muurá pevénére méjpiítyu pajtyéne. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó panévare majchóháñé dooháñema ímí nééne maáwáityuróne.

20-22 Átsihdyúhjáa idyé tsiíñe neébe:

—Muurá ihdyu míamúnáá ííbúwá déjúcotu ílluune ímityúné íjtsaméí tsááne diityéké tútávajtsóhi: ihdícyáméhjimáyé ditye dómácócatsíhijcyáne, ditye dsíjívétsócatsíhijcyáne, ditye nánihíjcyáne, tsíjtye éhneri ditye úmúúpívyehíjcyane, ditye állícyatsíhijcyáne, panévá oove íjcyatúné ditye óóvehíjcyáne, ditye nómiutáávahíjcyáne, ditye tsíjtyedi íhjúvavahíjcyáne, ditye mítyákímyehíjcyáne, ditye múhdurá ítsámeíhijcyáne.

23 Énehji ihdyu míamúnáá ííbúwá déjúcotu tsááne diityéké tútávajtsóhi. Ehdúhjáa neebe Jetsóó ímamyémuke.

Tsiíñe iñúji múnáalle Jetsóoke cáhcujtsóne
(Mt 15.21-28)

24 Átsihdyúhjáa idyé peebe diityémá Tííroó, Tsidóoo, íjcyácoomícyú íjcyáné iñújivu. Aaméhjáa tsájaavu úújetenáa tsá dibye ímílléturó múha wáájacúné kía dibye íjcyane. Áronáacáhjáa tsá dibye téévehíjcyatúne.

25 Áánélliihyéhjáa íícúiyé waajácúmé tétsihvu dibye wájtsine. Aanéhjáa tsúúca tsáápille tsáa dííbye élleву ídsí pañe naavéné íjcyalle.

26 Aalléhjáa mímóuuvévá dííbyé lliíñévú Tsiropenítsiá iñúji múnáalle tsíjtye múnáalléré íjcyárolle. Áánemáhjáa Jetsóoke nelle dibye iwáágóo naavéneke ídsí pañétu.

27 Áronáacáhjáa neebe díílleke:

—Tujkénúí tahájkímuke ó píááboóhi. Tsá muurá tsaapi ítsíímedítyú majcho idyójtúcúne oohímyeke ájcúityuróne.

28 Áánélliihyéhjáa nelle dííbyeke:

—Ihdyúhde tehdújúcoóro, Ávyéjuúbej. Áronáa muurá múúne oohímyé íjcyarómé majchó tsíime ímajchotu dójcoótsówaahyéji.

29 Áánélliihyéhjáa neebe díílleke:

—Tehdújuco, muúllej. Ahdícyane wa dipye dihjývuj. Tsúúca muurá ícyooca dáájyuwa bohíjucóó. Tsáhájucó díílle pañe naavéné íjcyatúne.

30 Ahdújucóhjáa péelle úújeténé ídsídivu pevétsihjídurájucó icyúwá pañe tódsíucunúlledívu. Tsáhájucóhjáa naavéné díílle pañe íjcyájúcootúne.

Lléébótuube ihjúvátúúbeke Jetsóó ímíjpyetétsóne

31 Aanéhjáa tétsihdyu Tíírótu Jetsóó ímamyémuma péé Tsidóovu. Átsihdyúhjáa Gariréa unéuvuréjucó pééme pajtyé Decááporí iñújitu.

32 Aaméhjáa tsúúca tétsihyíjyucó íjcyánáa tsaate tsivá dííbye élleву lléébótuube ihjúvátúúbeke dibye íímíbájchoki.

33 Áábekéhjáa diityédítyú tsátsihvu itsájtyéébeke íhyójtswari íñúhejúúcu íbóríjcyóne iúúniyi dííbyé nííjiwa pípájchoóbe.

34 Áánemáhjáa cáamevu icyárúúvéne tsíjpanécoba íállíjchúne dííbyeke neébe:

—¡Epáata! ‘Díñúhejúúcu díímíbaávyéne lleébo’ nééiyóné.

³⁵ Ahdújucóhjáa dibye tsúuca llééboobe tsaímiyéjuco íhjuváne.

³⁶ Aanéhjáa ájtyúmímeke bóijcyuube ditye tsíjtyeke iúúbállétuki. Áronáacáhjáa úúballéme.

³⁷ Ááneríhjáa ávyetá ihnáho iúllévenúne néémeé:

—Panévárehaca ihdyu ímiáané piivyéteebe. Íñúhejúúné lléébótúmekéha piivyéteebe illéébotsóne. Áhduréha íhjuvátúmeke piivyéteebe íhjuvatsóne.

8

Majcho mítyamedívú Jetsóo úújetétsóne (Mt 15.32-39)

¹ Aanéhjáa idyé mítyane míamúnaa Jetsóodívú píhcyáávemedi tsá ñná íjcyatú ditye májchóiyóne.

² Áánéllihyéhjáa neebe ímamyémuke:

—Mítyane ó ídáátsové íjtye míamúnaa tsúuca 3 coojívájucó meéma íjcyame imájchoma íjcyájucóótúneri.

³ Muurá májchótúmeke íhjáhañéví o wállóhajchíí juuvávyuré chéméiyómé ájyáháñeri. Muurá tsaatétsáhjí tsíhyullé múnaa.

⁴ Ehdúhjáa dibye néénéllii ímamyémú néé dííbyeke:

—Áronáa ¿kiátú meújcutetu diityéké mémájchótsóiyá múubará íjcyátútsihyi meíjcyame?

⁵ Áánéllihyéhjáa neebe diityéke:

—¿Aca múhduná méhdi majcho?

Áánéllihyéhjáa néémeé:

—Íjcyané 7-hova páahóone.

⁶ Áánéllihyéhjáa neebe míamúnaa íahcúbaki. Áánemáhjáa teene páahóoné iékéévéne téhdújtsoobe píívyéébeke. Átsihdyúhjáa idyóhdáhínunéví ájcuube ímamyémuke ditye iwájtú diityéke.

⁷ Téhduréhjáa amómé íjcyá áyanéwu diityédi. Áané hallúvúhjáa téhdure ityéhdújtsóne neebe ditye iwájtuki.

⁸ Áánetúhjáa pámeere óóvénetu coéváné 7-rujtsívá úvérujtsíñe wáhpe.

⁹⁻¹⁰ Aanéhjáa diitye 4,000-meváubáhjáa íjcyámeke imájchótsóné boone diityéké ipítýajcoíñúne péjucóomé mñneri ímamyémuma Damanóótá iñújivuréjuco.

Jetsóoke paritséomú néé dibye méénúráityuróné imyéénuki (Mt 16.1-4; Rc 12.54-56)

¹¹ Ájyúhjáa idyé paritséomú péé Jetsóo éllevu dííbyema ityáhjájcatsíki. Aaméhjáa dííbyeke imújtátsóro néé íévéhoowávú méénúráityuróné dibye imyéénuki.

¹² Aanéhjáa múhdurá dííbyeke pájtyénéllii neébe:

—¿íveekí ámuha méimíllé méénúráityuróné o méénune? Tehdu oke ámuha menéénéllii o méénúiyónejíivari.

¹³ Ehdúhjáa diityéké iñééne tsiñne ímamyémuma péjúcoobe únéú tsiñéjcvu.

Paritséomú uwáábójuu Jetsóo ímamyémuke téíbúwajtsóne (Mt 16.5-12)

¹⁴ Téjyúhjáa ímamyémú ábájíivé majcho itsájtyéiyóne. Áámedíhjáa tsáhoore ípaaáho.

¹⁵ Áánáacáhjáa Jetsóo diityéké néehíí:

–Té#búwá tsáma mé#jcyaco. Mé##cúvedí eene pááá ooríchó Heróódema paritséomu éhne #jcyáneri.

¹⁶ Ehdúhjáa dibye néénéllii ímamyémú néjcatsíhi:

–Majchóne metsívátúnélliihyéubá ehdu meke neébe.

¹⁷ Ehdúhjáa majchóré ditye #jtsúcunúné iwáájácúne neébe:

–¿Aca muhdú #vane majcho mééma #jcyatúné ámuha ménéjcatsíhi? Ihdyúubá ávyetá muhdúra ámúhá #buúúné nééme íhyajchótá tsá ámuha mewáájácúpityú táuwáábo.

¹⁸ Áánerá ámúhá hálluúnema ámúhá núhejúúnema ámuha me#jcyaróméubá tsá maátyúmih#jcyatú ínehjí o méénuh#jcyáne. ¿#veekí tsá ámuha mel-lééboh#jcyatú o úwaabóne? ¿Mityá tsá ámuha me#tsaavéjúcootú majchóo muhdú o méénune?

¹⁹ Muuráhjáa 5-hovaré páahóóné #jcyaróné ó úújetétsó 5,000-meva #jcyarómedívu. Áánetúu cóevané ¿múhdúrujtsíva wáhpé éhne mépih#jyúcúhi?

Áánélliihyéhjáa néémeé:

–12-rujtsíva wáhpé muurá mépih#jyúcúhi.

²⁰ Áhduréhjáa neébe:

–Ácooca éhnée 7-hova páahóóné #jcyaróné 4,000-mevadívu o úújetétsóijyu ¿múhdúrujtsíva tééne pájtyé mépih#jyúcúhi?

Áánélliihyéhjáa idyé néémeé:

–Téhdunéree 7-rujtsíva wáhpé mépih#jyúcúhi.

²¹ Ehdúhjáa diityéké í#étsihdyu neébe:

–¿A icyooca tsúúca ámuha méwaajácú #ná nééiyóne pááá ooríchotu o íh#yuváne?

Hállúvátúúbeke Jetsóó ím#jpyetétsóne

²² Átsihdyúhjáa úújetémé Betsáidávu. Áánáacáhjáa dí#bye éllevu tsaate hállu#vátúúbeke itsíváne néé dibye ím#bájcho dí#byeke.

²³ Áánélliihyéhjáa dí#byeke íhyó#tsitu íékéévéne técoomítyú tsátsihvu itsájtyé#beke íhyálluúúúú iúúniyi pí#pájchoóbe. Áánemáhjáa idyó#cará#j#cone dí#loobe dí#byeke muhdú#jucó dibye #tene.

²⁴ Áánélliihyéhjáa neébe:

–Muhdú ó #té míamúnaa úllécunúné úmehéénédu.

²⁵ Áánélliihyéhjáa tsi#ne Jetsóó dí#byé hálluúúúú dó#cará#j#conetu botsíi tsáimiyé#jucó dibye #tene.

²⁶ Áábekéhjáa ih#yávú iwá#llóone neebe técoomí múnáake dibye iúú#bá#l#étuki.

Péédoro néé mé#pájtyeté#bé Jetsóó #jcyane (Mt 16.13-20; Rc 9.18-21)

²⁷ Áhduréhjáa tsá#jyu Jetsóó ímamyémuma péé ‘Tsetsaréa Pirípo’ némeí cóómí úniúú#curi #jcyáne wáá#byu. Á#jyúhjáa juuvá#vyú diityéké dí#loobe muubá dibye #jcyane dí#byedítyú míamúnaa né#h#jcyáne.

²⁸ Áánélliihyéhjáa néémeé:

–Tsaate neh#jcyá tso#tsó múná#jpi Jóáa tsi#ne bó#h#be u #jcyane. Áánetu ts#jtye neh#jcyá é#jyuú#vúu icyah#jcyámé Pí#vyé#bé ih#yú uubá#lle múná#dítyú Eriá tsi#ne bó#h#be u #jcyane.

²⁹ Ehdúhjáa ditye néénéllii diityé#keré#jucó dibye dí#llone:

–¿Ácooca ámuha muubá o #jcyane mené#h#í?

Áánélliihyéhjáa Péédoro né#h#í:

—Muurá uu Críjto míamúnáake u pájtyetétsoóbe.

³⁰ Ehdúhjáa Péédoro dííbyeke néénetu bóíjcyuube ditye muucá iúúbállétuki.

Ídsíjiveíñé Jetsóó úúballéne
(Mt 16.21-28; Rc 9.21-27)

³¹ Téjyúhjáa ímamyémuke úúbáleebe Jetsóó Míamúnáájpídívúu ípívyééveebe muhdú ícúbáhrámeíñe. Úúbáleebéhjáa muhdú túkevétsojtee, llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame dííbyeke iávyejúúllétúne dsíjívétsoobe 3 coojívatu tsiiñe ibóhííñe.

³² Ehdúhjáa díbye néénelii Péédoro dííbyeke íhdyúétsihvu idyówajcáróóbeke néé ehdu díbye íhjíyúvátuki.

³³ Áánéllíihyéhjáa dííbyedítúyú iyévóóvéne tsijtye ímamyémuke ííteebéré dííbyeke uhbáhi. Neebéhjapéé:

—Ídíhne óhdítu Náve Naavénej! Muurá tsá u wáájácutú muhdú óhdítu Píívyéébe íjtsámeíñe. Míamúnáá íjtsaméiyé dípañe.

³⁴ Ehdúhjáa dííbyeke íñéené boonétú pámeere tétsihyi íjcyámeke neébe:

—Tsaate oke iúraavyéné ímillémé múu íímillédú íicyahíjcyánetu íhveténe oke úraavyé wáiyúmeítúyúmé téené déjúcotu ícúbáhrámeiyóné pañe.

³⁵ Muurá íímillédúré ícyahíjcyámé tsá pájtyetétyúne. Áánetu ihdyu íímillédú íicyahíjcyáné íhvéjtsóne ookeréjuco úraavyémé pájtyéteéhi.

³⁶ ¿Aca íínetú meke píáábóiyóné tsáijyu múu mewágóóóóvénáa mítyane meéhneváne?

³⁷ ¿Mityá íjcyáné tsane mepájtyetétyóné ehnííñevu tsaímíyé meíjcyáiyóne?

³⁸ Muurá oke iúraavyéné núcojpillémeke téhdure ó nucójpílléé Míamúnáájpídívúu o ípívyééveébe. Áhdure táuwááboju tsíjtyeke iúúbálléiyóné núcojpillémeke téhdure ó núcojpilléé níjkyéji múnáama tahñéjté ujcúvavu o tsáácoóca.

9

¹ Téhduréhjáa tsiiñe neebe diityéke:

Muurá ímíááné ámúhadítúyú tsáhái tsaate dsíjívéityú Píívyéébe avyéjú íhtsútú ájtyúmitúme.

Jetsóó tsíhdyúreevéne
(Mt 17.1-13; Rc 9.28-36)

² Átsihdyúhjáa 6 coojívatu peebe cámeéhbaúvú apáámyemáyé Péédoro, Jacóóboo, Jóááá, éhdúmema. Áámedívúhjáa tsíhdyúreevébe.

³ Íwajyámúhjáa ávyeta tsítsíj íjcyaja ajchúcunúhi. Tsáháubá múha téhdu ímí níjtyúityuró wáiyamu.

⁴ Áánáacáhjáa Eríama Moitsémútsí tétsihvu diityédívú bóhówáávémútsima Jetsóó ihjíyúváhi.

⁵ Ááneríhjyáa Péédoro iúllévenúne néé dííbyeke:

—Íávyéjuúbej, maímijyu ihdyu mee íchihijj! Áhdícyane métsu méméénu 3-wava nújuwááné ámúhá apha dihñéwaa, Moitsée éhwaa, Ería éhwaa, éhdune.

⁶ Ehdúhjáa íllityéné pañe íñééne tsá Péédoro wáájácutúne. Áhduréhjáa íñahbéjtétsí íllityéhi.

⁷ Áánáacáhjáa ojtso diityédívú níityéné pañétú Píívyéébe néehíi:

—Áánu Hájchíwu mítyane o wáiyúúbeke tsáma méllééboco.

8 Áánélliihyéhjáa íterómé ínéubará íjcyatúne. Téhduréhjáa Moitséemútsí Eriama tsáhájucó íjcyatúne. Apáábyeréjucóhjáa Jetsóó tétsihyi.

9 Átsihdyúhjáa ditye óómíñáa Jetsóó bóijcyú ditye muucá teene iúúbállétu Míamúnáajpidívúu ípívyééveebe ídsíjívétsihdyu tsiiñe bóhíttúné hajchóta.

10 Ahdújucóhjáa tsá ditye muucá úúbállétú teene. Aaméhjáa ihdyu tsamééré díllócatsíhijcyá muhdú dsíjívveebe tsiiñe bóhííñe.

11 Átsihdyúhjáa neéme dííbyeke:

—¿Ácooca muhdú ívane taúhbjú uwáábojte nehíjcyá Eriá tsiiñe íjcyaiñé míamúnáake pájtyetétsóibye bóhówááveíñe íhdéwu?

12 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ééé, ímiáánéjucóhdée tene némeíñe Eriá bóhówááveíñe míamúnáake pájtyetétsóíbye úmíwari díbye díityéké íhdénu dííbyema. ¿Muhdútá neéne óhdityu Míamúnáajpidívúu o ípívyéévébedityú Píívyéébé waajácúháámituj? Muurá neéne míamúnáa oke íávyejúúllétúne óhdi ícúbáhraíñe.

13 Aanée muurá ímiááné íjcyájucóoroobe tsojtsó múnáajpi Jóáa eenée Eriá díbye íjcyane ditye néhíjcyáabe. Áróobekée míamúnáa íéhdíwáalléne íllure ícúbáhrahíjcyáhi. Áánemáa díbye neérone tsá ditye cáhcútsóhíjcyatúne. Ehdúu Píívyéébé waajácúháámitu tene néhdújucó dííbyeke tene pájtyene. Ehdúhjáa neebe Jetsóó 3-meva ímamyémuke.

*Tsáápíwúú pañétú naavéneke Jetsóó wáágoóne
(Mt 17.14-21; Rc 9.37-43)*

14 Aaméhjáa tsúúca ímunáajtemá tsijtye mítyame íjcyámedívú wajtsíhi. Áánacáhjáa taúhbjú uwáábojtemá díitye ímamyémú táhjácatsíhijcyáhi.

15 Aaméhjáa dííbyeke íajtyúmíne ícúí dííbye élleu ípyééne dííbyeke durúváhi.

16 Áamekéhjáa neébe:

—¿íínerí ámuha métáhjácatsíhijcyá támamyémuma?

17 Ehdúhjáa díbye neerónáa tsaapi neé díityej píinétú dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, áánu hájchíwúú pañe naavéné íjcyabe íhjuvátúúbeke ó tsivá dílleu óoma u ímíbjchoki.

18 Muhdú íhya dííbyeke díbye méénúcooca baavu áákityéébé íhjuvátú uráhtsaba íjchívyécooca íhwáñe íhdóne cópenúhíjcyáabe. Áánéllii íñe íjtye dímamyémuke ó neerá dityevá óoma dííbye pañétú iwáágoóroki. Árónáa tsá ditye píívyetétúne.

19 Áánélliihyéhjáa Jetsóó neé ímamyémuke:

—íjuhúú, múhduré míamúnááami ámuha Píívyéébeke cáhcujtsópityúme! Aane íñe ¿múhajchótá ámuhá muhduré o áábúcuéne ámuhakye ó úwáábohíjcyáá ámuha mecáhcújtsoki?

Ehdúhjáa díityéké íñéérone neébe:

—Áyu cána bo ílleu metsívá dííbyekéj.

20 Ahdújucóhjáa dííbyewúuke ditye tsájtyene dííbye élleu. Áánacáhjáa naavéné Jetsóoke íajtyúmíne dííbyeke ávyeta wáírohjácoobe áákityé baavújucó. Aabéhjáa baari cávlyíñúmeíbyeke íhjuvátú uráhtsaba íjchívyéhi.

21 Aanéhjáa Jetsóó neé cááníkyeé:

—¿Aca múhajchótájucó íllu díbye íjcyane?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tsííménédítyuré ehdu dííbye.

22 Tsáijyu muurá cúújúwá pañévú díbye íjcaáyoobe tsúúca dsíjivehíjcyáiyáhi. Áané tsaíjyú téhi pañévú díbyeke wááohíjcyaaábe. Aane cána ihdyu u píivyetéhajchíí múúhadi dídáátsóvéne múúhakye piááboj.

23 Áánéliihyéhjáa Jetsóó néé díbyeke:

—¿A o píivyetéhajchííjyu? Ú eene ihdyu ímiáané oke u cáhcújtsóhajchíí tehjújuco uke o piááboíñe. Tehdu ñná óhdivu túhúúnejíivari.

24 Áánéliihyéhjáa neébe:

—Uke muurá ó cáhcujtsóhi. Áánélii oke piáábó éhniíñevu uke o cáhcújtsoki.

25 Aanéhjáa mítyane míamúnaa píhcyáávénaa Jetsóó naavéneke úhbaabe néehíi:

—¡Nave Naavénej, eene muhdú áadíwúuke u dáríiveebe íhjuvátuube lléébótúúbé pañétú uke o néé u íjchívyeki! ¡Aabe dohmíjyúcohdí díbyé pañévu!

26 Áánéliihyéhjáa naavéné wáníjcyámeíbyéré díbyeke tsiíñe ávyétá íhnáhó iwáíróhcóne íjchívyéhi. Áané boonéhjáa coévaabe dsíjiveebédu. Aanéhjáa mítyame íjtsúcunú tsúúca díbye dsíjivejúcoóne.

27 Áronáacáhjáa Jetsóó íhyójsitu íjyóujcároobe tsaímíjéjuco.

28 Áané boonéhjáa tsájaavu aahíveebe ímamyémuma. Átsihvúhjáa tsamééré íjcyátsihvu néé díbyeke:

—¿Aca íveekí muhdú nétsihdyu tsá muha mepíivyetétú meíjchívyetsóné naavéneke eene u íjchívyetsódu?

29 Áánéliihyéhjáa neébe:

—Muurá ihdyu téeméjpiikye mewáágóo májchotúme Píivyéébeke piáábó métáúmeíhi. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Ídsíjiveíñe tsiíñe Jetsóó úúballéne

(Mt 17.22-23; Rc 9.43-45)

30 Átsihdyúhjáa péeme pajtyé Gariréa íñújitu. Áijyúhjáa tsá Jetsóó ímíletú múha wáájacúné dítye téeneri pájtyene.

31 Ímílleebéhjáa apáámyekéréi ímamyémuke íúwaabóne. Téijyúhjáa úúballébe Míamúnáájpídívúu ípívyéévébedívú tsaapi ímítyúmeke ékéévetsóóbeke dítye dsíjivétsoobe 3 coojívatu tsiíñe íbóhííñe.

32 Ehdúhjáa díbye díityéké úúballéné tsá dítye wáájacutú muhdú nééíñe ehdu díbye nééneé. Aanéhjáa díbyeke ímíñeúvú ídillóiyóné nuhnévehíjcyáme.

Jetsóoke ímamyémú dilló caabyé ñhtsútuube díityédítýú íjcyáiyóne

(Mt 18.1-5; Rc 9.46-48)

33 Átsihdyúhjáa Capenaóovu péeme úújeté tsájaavu. Átsihvúhjáa Jetsóó díityéké néehíi:

—¿Íñerí éhne ámuha táhjajcatsímýéré métsahíjcyá juuváyi?

34 Áronáacáhjáa tsá dítye añújcutú caabyé díityédítýú ñhtsútuube íjcyáiyóneríhjáa ítyáhajcatsíñéliíhye.

35 Áánéliihyéhjáa íacúúvéne neebe díityéke:

—Ámúhadítýú ñhtsútuube íjcyane ímíllebe óví tsíjtyeke íícuvéhi.

36 Ehdúhjáa díityéké íñéene tsíménéwúuke icyájaabúcúne neébe:

—Éje, áanu muurá tsímene ídátsóhree.

37 Ahdu muurá táuráavye múnaa ídátsó néémeke íícúvehíjcyámé ookéjuco íícuvéne. Aane tsá idyé ookére. Tehdure okée wállóóbekéjuco dítye íícuvéne. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Meke tútávájtótúme meke píaabóne
(Mt 10.42; Rc 9.49-50)

³⁸ Áhduréhjáa tsáijyu Jóáa néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, tsáápiikye muha máájtyumí tsaaté pañe naavémú íjcyámeke dimyémeri wáágóohíjcyáábeke. Áábeke muha mébóíjcyuíñú tsíjpiiye íjcyaa be íveekí tehdu méénúnéllííhye.

³⁹ Áronáacáhjáa Jetsóó nééhií:

—¿íveekí ámuha mébóíjcyúhi? Muurá eene tamyémeri méénúráítyúronéhjí méénuhíjcyáméubá tsá óhdityu ímityúné íhgyúváityuróne.

⁴⁰ Muurá meke píaabómé tsá meke tútávájtótúne.

⁴¹ Ahdícyane tsaate ámuha tahñéjté meíjcyámeke nújpacyo díívanévu tamyémeri íjchome muurá tééne áhdó ííne imíjyaú íjcyáahi.

Tsaatéke ímityunévu meíbúwajtsóné apíchó nééneé
(Mt 18.6-9; Rc 17.1-2)

⁴² Áánetu botsii oke cáhcujtsómé ídátsó tsííméwuúmúdúréi néémedítyú tsaatéke ímityunévu íbúwátsohíjcyámekéubá múu apáhajchíí íjkyééháñetu néwayúcobané íóhbáñúmeke wájojco móóá pañévu ditye ícúbáhrámeííyóné íhdétu.

⁴³⁻⁴⁴ Ahdícyane ámuhá hojtsíneri ímityúné ámuha meméénuhíjcyáhajchíí múu kípiyújcúmeí téhojtsíji. Muurá ímí ámuha méíjcyaa tsánejcúéhójtsuma íjcyájucóóturómé ámuha mepájtyetéhajchííjyu. Áánetu ídátsó ámuha méíjcyaa tsahójtsume ámuha meíjcyarómé múijyú áábatéítyúnéj cuujúwá pañévu mewágóóóvéhajchííjyu. Áronáa ihdyu tééwá pañe íjcyame tsá muhdú íjcyáítyúne.

⁴⁵⁻⁴⁶ Téhdure ámuháj tuhááñeri ímityúne éllevu ámuha mepéhíjcyáhajchíí múu kípiyújcúmeí téjtuháji. Muurá ímí ámuha méíjcyaa tsajtúháacyuma íjcyájucóóturómé ámuha mepájtyetéhajchííjyu. Áánetu ídátsó ámuha méíjcyaa tsajtúháacyuma ámuha meíjcyarómé múijyú áábatéítyúnéj cuujúwá pañévu mewágóóóvéhajchííjyu. Áronáa ihdyu tééwá pañe íjcyame tsá muhdú íjcyáítyúne.

⁴⁷⁻⁴⁸ Áhdure idyé ámuhá hálluúúneri ámuha maájtyumíne ímityúné meméénuhíjcyáhajchíí méwaagóoméí téuhji. Muurá ímí ámuha méíjcyaa tsánejcúeuma íjcyájucóóturómé Píívyéébe avyéjuri ámuha meíjcyáhajchííjyu. Áánetu ídátsó ámuha méíjcyaa tsaúúcuma ámuha meíjcyarómé múijyú áábatéítyúnéj cuujúwá pañévu mewágóóóvéhajchííjyu. Áronáa ihdyu tééwá pañe íjcyame tsá muhdú íjcyáítyúne.

⁴⁹ Muurá pámeere tééwá pañe íjcyámedi tééwaj cúvá búúúveéhi. Áánetu Píívyéébeke íícúvehíjcyámeke ímíjpyetétsóíbye éhne múúne cánáama heeco ímíjpyetétsódu.

⁵⁰ Muurá cánáama íímúnéllí meke píaabóhi. Áánetu íímútuca tsá íínetú tene píáábóítyuróne. Ahdu teene Píívyéébe uwááboju cánáamadu. Aane ihdyu óvíí ámuhá pañévu ámuha méujcú tsáímíyé ámuha menáhbévájcatsíki. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó ímamyémuke.

10

Táábávájcatsímyé wáágóójcatsítyuróné Jetsóó úwaabóne
(Mt 19.1-12; Rc 16.18)

¹ Aabéhjáa Jetsóó Capenaóotu péé diitye ímamyémuma Jodéá iññújivu Joodáá tsiñejcuvu. Áhullévúhjáa idyé míamúnaa dííbyedívú píhcyáávémeke imyéenuhíjcyádú úwááboóbe.

² Ájyúhjáa paritséomú dííbye éllevu itsááne dííbyeke imújtátsóro dilló tsáápílleke ihdícyáne hallútúré ájyu wáágoóné tehjújuco néhajchíjyu.

³ Áánéllihyéhjáa neébe:

—¿Muhdútáhjáa Moitséeúvú nehíjcyá téénetuj?

⁴ Áánéllihyéhjáa néémeé:

—Muuráhjáa nehíjcyáábeúvú dííllekévá téené waajácúhaamívú maajcúne meíhvéjtsóiyóne.

⁵ Áánéllihyéhjáa neébe:

—Muuráhjáa ihdyu eene ámuha meíjcyadu ditye cáhcujtsópityúnéllii ehdu nehíjcyaaabe tehdu tene néétúrónáaca.

⁶ Muuráhjáa Píívyéébe páné ihdeene ípívyéjtsóné níjcaúvú téhdure ípívyejtsó wajpii, wallee, íjcyane muhdú tene íjcyáidyújuco.

⁷⁻⁸ Áánéllihyée muurá neebe wajpi ityáábávácooca ííneíñé cáánímútsidítýú díílle máyéjuco íjcyá tsahéécoréjuco tsáápiiye íjcyáiyódu.

⁹ Aamútsí míítyétsi íjcyáromútsí tsahéécoréjuco íjcyáíñé Píívyéébéé ípívyejtsódújuco. Áánéllii tsá tsaate ityáábávájcatsícyooca dówáávéityuróne.

¹⁰ Ehdúhjáa iñééne boonétú tsájaavu ímamyémuma úújetéébeke tsiiñe dillómé teéne.

¹¹ Áánéllihyéhjáa neébe:

—Muurá tsaapi méwakye ííhvéjtsóne tsíjpíllekérejuco ityáábáváhajchíí ímityúné meenú mewa ímíubááne íjcyánáa tsíjpílle máyéjuco íjcyáneri.

¹² Áhdure idyé walle ájyúke ííhvéjtsóne tsíjpiikyérejuco ityájíváhajchíí ímityúné meenú ájyu ímíubááne íjcyánáa tsíjpiimáyéjuco íjcyáneri.

Tsíméké Jetsóó llúúvanúne
(Mt 19.13-15; Rc 18.15-17)

¹³ Téjyúhjáa tsaate íítsíimeke tsivá dííbye éllevu díbye diityé hallúvú piááboju Píívyéébeke ityáúmeíki. Áronáacáhjáa ímamyémú néé íínevú ditye íítsíimeke tsívane.

¹⁴ Ehdúhjáa ímamyémú nééne tsarí íjtsúcunúne neebe diityéke:

—Óvi ihdyu tsívame. ¿íveekí ámuha mécatuhtsóhi? Muurá diitye tsíime íjcyadu néémé wáábyuta Píívyéébé avyéju.

¹⁵ Aane ímiáánetúré amúhakye o néé éhne múúne teetsi tsíime ne ímí meke cáhcujtsódú Píívyéébeke cáhcújtsotúmé tsá dííbye avyéjuejte íjcyatúne.

¹⁶ Ehdúhjáa iñééne tsíméké cájáábíñuubéré piáábó táúmeí diityé hallúvu.

Ováhtsá Jetsóoma íhjuváne
(Mt 19.16-30; Rc 18.18-30)

¹⁷ Átsihdyúhjáa díbye pééíyónáa tsaapi dííbye éllevu dsíínéríyé itsááne dííbye lííñévú ímímóúúvéne néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, ímiáábé u íjcyaaabe cána oke diñe muhdú ó íjcyáiyóné múijyú o dsíjívéjúcóóítyúne bóhí o újcuki.

¹⁸ Áánéllihyéhjáa neébe:

—¿Aca íveekí ímiáábedi oke ú dillóhi? Muurá ihdyu apáábyéré Píívyéébe ímiáábe.

19 Aane muurá tsúuca ú waajácú dííbyé taúhbajúúné illu nééneé: Tsá múu ihdícyámema dómácójcatsítýúne. Tsá múu míamúnáake dsíjívétsotúne. Tsá múu nánívatúne. Tsá múu állíuutúne. Múu avyéjuullé díícyááanimútsikye.

20 Ehdúhjáa Jetsóó néénellii neébe:

—Uwááboóbej, tehdújuco muurá ihdyu o ícyahíjcyáné táayáábedítýúre.

21 Ehdúhjáa díbye nééne Jetsóó ímí íjtsúcunúne néé dííbyeke:

—Árónáa íjcyánéi tsane. Dítsieméné náhjihénúne piáábó ídáátsóméhjike. Ájyju ihdyu ú avyéjúúteé níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjuvu. Aane cáhawáá ehdu méénúne ookéréjuco durááveyej.

22 Ehdúhjáa Jetsóó nééne kimóhcó pajtyé dííbyeke mítyane díbye éhnévánéllíihye.

23 Aabéhjáa kímóóveebéré péeneri Jetsóó iúllévenúne néé ímamyémuke:

—Muurá mítyane éhnevámé íhtsútúnetu Píívyéébé avyéjuvu úcáávéiyáhi.

24 Ehdúhjáa díbye néeneri ímamyémú úllévenúnéllii tsiíñe neébe:

—Ámuúha Llihíúmuj, ihnáhóóné ímiááné éhnéva múnaa Píívyéébé avyéjuvu úcáávéiyóné ditye téeneríyé tsúúrámehíjcyánéllíihye.

25 ¿Aca muhdú caméélló anéétóhéjutu pajtyéiyáhi? Áhdure ¿aca muhdú diitye éhnéva múnaa Píívyéébé avyéjuvu úcáávéiyáhi?

26 Ehdúhjáa díbye néeneri iúllévenúne tsamééré néjcatsíhi:

—¿Aca ihdyu múhdutúra pájtyetéiyóme?

27 Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Ímiáánéjucóhde míamúnaa tsá píívyetétú iye ipájtyetétsámeíñe. Árónáa Píívyéébe piivyeté diityéké ipájtyetétsóné íná dííbyedívú túhúútúnéllíihye.

28 Áánéllíihyéhjáa Péédro néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, muuráhjáa páneere muha meíhvéjtsóne uukéréjuco meúraavyéne.

29-30 Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Tehdújuco. Muurá ímiááneturé ámúhakye o néé tsaate íjcyátshíjii, íñahbémuu, íñaallémuu, cáánímutsii, méwamyuu, ítsíimee, íjcyámeke tsánejcúvú íhvéjtsóne Píívyéébé wákiméi méénume ííne ímíjyaú íjcyaiñé íñe íiñújiri. Aame muurá ájtyúmíí tsíjtyeke diityémá íñahbéváímyeke íñahbé múdú íñaallémúdú cáánímutsídyú ítsíímédú nééme téhdure ookéréjuco úráavyémeke. Aame téené déjúcotu ícúbáhrámehíjcyááhi. Árónáa ihdyu nihñévúré újcuímyé mújyju ídsíjívéjúcúoóítýúne bóhí tsííjiréjuco íiñuji Píívyéébe ípívyéjtsóji hallurí íjcyaki.

31 Muurá íñe ícyooca íhtsutúme íjcyame ídátsó téjyju waagóojte íjcyááhi. Áané lliñévú íñe ícyooca ídaatsómé avyéjúúteéhi. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Ídsíjívéíñe tsiíñe Jetsóó úúballéne

(Mt 20.17-18; Rc 18.31-34)

32 Aaméhjáa Jerotsarévu péeme dííbye déjuri pehíjcyá íllityécunúme. Áamekéhjáa tsátsihvu ímíjyocáróne tsiíñe úúballebe muhdú técoomívú dííbyeke tene pájtyeíñe.

33 Neebéhjáa diityéke:

—Mepéé íñe Jerotsarévu. Ácoomívú muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedívú tsaapi llúúvájte avyéjujtemá taúhbájú uwáábojteké óhdivu ékéévétsóóhi. Aame oke íkéévéébeke jodíómú íjcyátúme hójtsí pañévú íhvéjtsóo oke ditye ídsíjívétsoki.

³⁴ Aame óhdi iúúhívaténe oke úníchíhcyuméré iwápáájcoóbeke dsíjívétsoóhi. Ároobe tsiíne ó bóhí 3 coojívatu.

*Jacóóbomútsí Jóáama Jetsóoke táúmeíñe
(Mt 20.20-28)*

³⁵ Áábekéhjáa tsáijyu Tsebedéó hájchimútsí Jacóóboma Jóáamutsi nééhií:
—Uwááboóbej, muhtsi méimíllé tsane uke metáúmeíñe.

³⁶ Áánélliihyéhjáa neébe:
—¿Iná ámuhtsi méimílléhi?

³⁷ Áánélliihyéhjáa neemútsi:
—Muhtsi méimíllé u ávyéjuutécooca díúniúvú múhtsikye u ácuycároné úúma muhtsi maávyéjuutéki.

³⁸ Áánélliihyéhjáa neébe:
—Ávyeta tsá ámuhtsi mewáájacutú iná metáúmeíñe. ¿Aca ámuhtsi méicúbáhrámeíyá muhdú o ícúbáhrámeídyu?

³⁹ Áánélliihyéhjáa neemútsi:
—Éé, muhtsi méicúbáhrámeíyáhi.

Áánélliihyéhjáa neébe:
—Imiáánéhde ámuhtsi méicúbáhráméíhi.

⁴⁰ Áronáa tsá ámuhtsikye táúniúvú oore o pícyoóítyuróne. Muurá ihdyu Llihíyóré táúniúvú pícyoó caatyéké iwábyújtsómeke. Éhduréhjáa áñújcuube Jetsóo diityétsikye.

⁴¹ Aanéhjáa íñahbéjté 10-meva íjcyame illéébóne cayóbáávaté diityétsidívu.

⁴² Áronáacáhjáa Jetsóo diityéké nééhií:

Ámuha muurá méwaajácú ííñújiri íjcyané avyéjujte íhnáhó ityáúhbájcatsíñe táhjácatsíhijcyáne.

⁴³⁻⁴⁴ Áánetu ihdyu ámuha tahñéjté meíjcyame tsá múu tehdu néétune. Ámúhadítyú íhtsútuube íjcyane ímíllebe múu pamévakéré píaabóhi.

⁴⁵ Muuráhjáa íñe Míamúnáájpidívú o ípívyévebe tsá o tsáátu íhtsútuube ávyéjuube o íjcyáábeke míamúnaa oke íicúveki. Ópée o tsáá diityéké o píaabóné diityé wájyuri o dsíjíve múhdumé teene cáhcujtsómé ipájtjetéki.

*Hállúvátúúbeke Jetsóo ímíjpyetétsóne
(Mt 20.29-34; Rc 18.35-43)*

⁴⁶ Aabéhjáa Jericóori íjcyátsihdyu diitye ímamyémuma tsiéllévuréjuco péemema mítyame pééhií. Áanáacáhjáa ditye pééjú úníuri Timéó hajchi Batiméó hállúvátuube ácuúcunúúbé táúmeíhijcyá píáábo.

⁴⁷ Aabéhjáa tétsihvu díibye Natsarée múnáajpi Jetsóo píhíne iwáájácúne kéévánécoba nééhií:

—¿Jetsóo Dabíiúvúj tsiiménémúhaabe u íjcyabe óvíjyuco ihdyu óhdi dídaatsóve!

⁴⁸ Ehdúhjáa díbye néénélli tsaate néé cúuvéhulléré díbye íjcyaki. Áronáacáhjáa éhníñevúré tsiíne neébe:

—¿Dabíiúvúj tsiiménémúhaabe u íjcyabe óvíjyuco ihdyu óhdi dídaatsóve!

⁴⁹ Áánélliihyéhjáa Jetsóo tétsihvu íjyocúúvéne nééhií:

—Méne díbye ítsáá taéllévu.

Ahdújucóhjáa díbyeke ditye nééneé:

—Uke píúvaábe. Wa dichaj.

50 Ahdújucóhjáa ícúí íwajámú hállúeja ityácóríivéne díbye cátsíñiivyéne dííbye éllevu.

51 Áábekéhjáa neébe:

¿Hná ú imílléhi?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ávyéjuúbej, ó imíllé o hálluváne.

52 Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Tehdújuco. Oke u cáhcujtsódú íjcyaaabe tsúúca ú hallúváhi.

Ahdícyane wa ílluréjuco dipyej. Ehdúhjáa Jetsóó dííbyeke néénemáyé itéjúcoóbe. Aabéhjáa dííbyemájucó pééneé.

11

Jerotsarée pañévú Jetsóó úcaavéne

(Mt 21.1-11; Rc 19.28-40; Ja 12.12-19)

1 Aaméhjáa úújeté Jerotsaréej pihíri Bepajéema Betáaniá coomícyú úníuri oríivo bájú íjcyátsihvu.

2 Átsihdyúhjáa Jetsóó míityétsikye ímamyémudítyú ípihíré coomívú iwállóómútsikye néehíí:

—Écoomi ípihíré cóomityu óóma méujcúté íayáne íjúwuúke. Múikyé dííbyedi úllétuube dóhjíváábeke metsíñaáyóne métsívaco.

3 Aane tsaate ámuhtsikye ‘ívéebeké ámuhtsi métsíñaáyó’ néhajchíí méneéco: “Ávyéjuube néénéllii muhtsi méujcúváhi. Ícúiyévané ihdyu óómíchóííbye.”

4 Ahdújucóhjáa péémutsi úújeténé dííbyedívú juuvá úníutu tsaaté já llahájtí míjcó lleehówá úmíwatu dóhjíváábedívú.

5 Áábekéhjáa dityétsí tsíñaáyórónáa tsaate néjucóó:

—¿Aca ívéebeké ámuhtsi métsíñaáyó kiávú metsájtyeiki?

6 Áánélliihyéhjáa neemútsí díbyeé úwaabódu. Áánélliihyéhjáa íhvejtsómé dityétsí itsájtyeiki.

7 Áábekéhjáa dityétsí úújetétsóóbé hallu wájyamúúnevu ditye íhbóné hallúvú Jetsóó íñeríivyéne péehíí.

8 Áábé úmíwáhjáa mítyame míamúnaa juuva íhbó wájyamúúnema wájyuhóónevu.

9 Aaméhjáa dííbyema pééme tsuulléerii, idyéjurii, íjcyame wáñécohíjcyá:

—¿Nóóooj, maímijyu áánu Píivyéébe mémeri tsááneej!

10 ¿Nóóooj, máávyejújtso áánúke Dabíiúvúj tsíménémúhaabe ímiá ávyéjuube íjcyáábeke! ¿Maímijyu Píivyéébe mééma íjcyanej! Ehdúhjáa iwáñéjcone nehíjcyáme.

11 Aanéhjáa Jetsóó Jerotsaréevu úcaáveebe duurúvájávú íááhívéne tééj pañe panévare íítéíñúne péjucóó Betáaniávú cúvéhréjuco tene néénéllíihye.

Higyéerahe Jetsóó pítyuutsóne

(Mt 21.18-19)

12 Ááné tsiíjyúhjáa Betáaniátú ditye óómíñaá Jetsóó ajoyááavatéhi.

13 Aabéhjáa tsíhyullétúré ájtyumí higyéerahe juuvá úníutu íjcyahé ímíwu háámívahe. Ááhe éllevúhjáa míjyóóveebe ‘néevahéubáhaja’ íñéénema. Áronáacáhjáa tsá téijyu tehe néévatú íñéeváiyó rááhori íjcyátúnéllíihye.

14 Ááné hallútúhjáa ílluréjuco díbye teehe pítyúútsoobe nééneé:

—Óvíárohe tsáma tsiíne u neévahíjcyádú ú neevá níhñécunu ílluréjuco u chéméihye.

Ehdúhjáa dibye néene ímamyémú lleebóhi.

Duurúvájá pañétú náhjíhe múnáake Jetsóó bóayóne
(Mt 21.12-17; Rc 19.45-48; Ja 2.13-22)

¹⁵ Átsihdyúhjáa úújetémé Jerotsaréevu. Áijyúhjáa Jetsóó duurúvájá pañétú boáyó tééjá pañévú náhjihénújcatsímyeke. Dsíídsikéhjáa cápáyócohíjcyámé metsáwááné wájójcoóbe. Áhduréhjáa íjúúmuke náhjihénuhíjcyámé acúvewááné wájójcoóbe.

¹⁶ Áánemáhjáa neebe múha tééjá pañévú ínhájhénújúcóótuki.

¹⁷ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Muurá Píivyéébé waajácúháámitu néeneé: “Íjya tahjya tééjá lliíñévú míamúnaa óoma íhjuvuhíjcyáijya.” Aaja ¿íveekí ámuha naní múnáa jaríyējuco medíllone?

¹⁸ Ehdúhjáa Jetsóó méénúné uubállé llúúvájte avyéjujtémá taúhbájú uwáábójte iwáájácúne imíllerá dííbyeke idsíjívetsóne. Árónacáhjáa nuhnévémé míamúnáadi ditye ímí dííbyé uwáábó íjtsúcunúnéllíihye.

¹⁹ Ááné iijyúnuvúhjáa tépejcojúco Jetsóó péene técoomítýú ímamyémuma tsiéllévuréjuco.

Higyéerahe chémene
(Mt 21.20-22)

²⁰ Aaméhjáa tsíjyu cúúvénéturé dibyee pítyúútsohe higyéerahe íjcyátsihdyu pájtyénáa ímamyémú ájtyumí tehe tsucájaaháñé tébajkyéjímájucó chémene.

²¹ Átsihvúhjáa Pééodoro ítsaavé tétsihdyúu ditye pájtyénáa Jetsóó teehe úhbane. Áánemáhjáa neébe:

—Éje Uwááboóbej, éhnée u pítyúútsohéha íhye tsúúca cheméhi.

²² Áánéllíihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Ehdu ámuha meméénuhíjcyá ímííneúvú mécahcújtsó Píivyéébeke.

²³ Muurá ámúhadítýú tsaate ímíááné ímí cáhcujtsómé éhbau cámehbáú nééiyá téhbau ííne móóáj pñnévu. Áhdújuco muurá téhbau ííneiyóne.

²⁴ Áhdícýane muurá páneere Píivyéébeke ámuha metáúmeíñé píáábojúvú ámúhake ájcúíibye ímíááné ámuha mecáhcújtsóhajchíjyu.

²⁵ Árónáa ihdyu múu tujkénú ímíbáchójcatsí tsaatémá ímítýú ámuha medáráívécatsíhajchíjyu. Áijyu ihdyu ámúháj Caani níjkyéjiri íjcyaaabe ámúhadi ídáátsóvéne ílluréjuco ábájíveíñé ámuha ímityúné meméénune.

²⁶ Áánetu ímityúné ámúhake méénúmedi ámuha meídáátsóvétúhajchíí téhdure tsá dibye ámúhadi ídáátsóvéityúne. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Jetsóó íhtsútu
(Mt 21.23-27; Rc 20.1-8)

²⁷ Aaméhjáa Jerotsaréeri íjcyánáa duurúvájá pañe íjcyáábedívú llúúvájte avyéjujtee, taúhbájú uwáábojtee, túkevétsojtee, íjcyame píhcyaavéhi.

²⁸ Aaméhjáa néé dííbyeke:

—¿Aca múúbé íhtsúturí u íjcyaaabe eene ehdu nénehji ú méénuhíjcyáhi?

²⁹⁻³⁰ Áánéllíihyéhjáa neebe diityéke:

—Áhdure ¿acáa múha nééjuri Jóáa tsótsohíjcyá cáhcújtsómeke? ¿A Píivyéébéé, mityá míamúnaáree nééjuri téené wákimyéí méénuhíjcyaaabe? Áyu cána oke

máañújcuj. Ámuha oke máañújcúhajchíí botsíi ámúhakye ó neé múúbé ihtsúturí o méénuhíjcyáne.

³¹ Áánélliihyéhjáa tsamééré néjcatsíhi:

—Muurá ‘Píívyéébé nééjuri tsótsohíjcyaaábe’ menéhajchíí meke nééíyoóbe: “Áábekéráhjáa ¿íveeki tsá ámuha mecáhcújtsotúne?”

³² Áánetu ‘míamúnaáree nééjuri’ menéhajchíí meke míamúnaa téené hallútú méénúiyáhi. Muurá pamévaré cáhcujtsó ímiáánéjucóo Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi Jóáa íjcyane.

³³ Ehdúhjáa nééneri iñúhnévéne néémeé:

—Maáhuúj, tsá muha mewáájácutúne.

Áánélliihyéhjáa Jetsóo nééhií:

—Aanéjííva idyé ámúhakye ó neé múúbé ihtsúturí o méénuhíjcyáne.

12

*Úmihé tehmé múnaa múhdurá dáríívémeíñetu íjcyáne uwááboju
(Mt 21.33-46; Rc 20.9-19)*

¹ Áijyúhjáa Jetsóo tsíeménéhjítu úwááboobe nééhií:

—Tsaapíhjáa íumíhe tsanééré óóva íbájtstone mijcónúhi. Áánemáhjáa tsátsii ímbájchoobe téene néévá dótsúhcúmeítsíi. Áhduréhjáa tépallíj píinévú méénuube jáhwu cáámé cóhnaúvú tééjá pañétú tépalli téhmémeíjya. Ehdúhjáa imyéénúne tsaatéké tépallívú ityéhmétsoíñúne aahívetéébé tsííñe iñúji.

² Aanéhjáa tsúuca tépalli néévane iwáájácutsihvu wáalloobe íúnú múnáájpiikye dííbyema dítye iwáallóoro dííbye éhne íjcyadúne.

³ Ahdújucóhjáa pééróóbeke dítye íllure méénúpéjtsónetu díbye óómiñe íeveébe.

⁴ Áánélliihyéhjáa tsíjpiikyéréjuco díbye wállóroóbeke téhdure néwayúúneri íhñíwáutu ityúúvátsóóbedi íllure uuhívatéme.

⁵ Ároné pañéhjáa tsíjpiikye díbye wállóóbeke ílluréjuco dítye dsíjívetsópejtsóne. Áronáacáhjáa tsííñe wáalloobe pívámevákéjuco. Áámekéhjáa idyé imyéénúpéjtsóne tsaatéké dsíjívetsóme.

⁶ Áané boonéhjáa ílli apáábyeréjuco cóevané mítyane díbye wájyuúbe. Áábekéréjucóhjáa díbye wállóone ‘íhya hájchíwu íjcyánéllii dííbyeke avyéjúúlléiyóme’ iñéénema.

⁷ Aabéhjáa bóhditéébeke íájtyúmíne néjcatsímye: “Aabye muurá íllíyéjuco íñe cááníñúiyóne. Áánéllii metsu dííbyeke medsíjívétso mehnéréjuco tene íjcyaki.”

⁸ Ehdúhjáa iñéjcatsíñe idsíjívetsóóbeke waagóomé ííhyóvé pañévu.

⁹ Ehdúhjáa Jetsóo díityéké íúúbállétsihdyu nééhií:

—¿Aane íñe díibye úmihé aabájaabe itsáácooca muhdú méénuú eenéé tépallívú díbye téhmétsoíñúme ímítyú dáríívémeímyeke? Muurá díityéké dsíjívetsóíiibe téené hallútu. Ááne tsíjtyekéréjuco díbye téhmétsoíñe tépallívu.

¹⁰⁻¹¹ ¿A tsá ámuha múijyú meéévetú Píívyéébé waajácúháámi? Muurá téhaamítú nééneé:

Tsaúu nééwayu jáháñe wákimyéi múnaa iñéhnílléne wáagóórou pícyámeí ímichi tééutu jaa éjkéiu. Muurá ihdyu Píívyéébere ehdu meenu téhdújuco.

¹² Ehdújáa díitye llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, túkevjtsojtee, íjcyámeke Jetsóo lléboóbóné hallútú ímíllerómé dííbyeke tétsihdyu iwáágoóne.

Áronáacáhjáa nuhnévémé Píivýéébé ihjyú uubálle múnáajpi dibye íjcyane míamúnaa nehíjcyámedi íllityénema. Aaméhjáa ílluréjuco pééneé.

Íñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike ditye áhdotsóne
(Mt 22.15-22; Rc 20.20-26)

¹³ Áané boonétúhjáa paritséomú wallójcatsí Heróódé icyánéjcéjtémá dílbye élleву ditye íñééte muhdú dílbyedítýú ipítýácócatsíhijcyáne. Ehdúhjáa íjtsámeímyé dibye muhdú añújcúnetu dílbyedívú íñéétsóroki.

¹⁴ Aaméhjáa neeté dílbyeke:

—Uwááboóbej, muha muurá méwaajácú ímíáábé u íjcyane állíútuúbe. Aabe ú úwáábohíjcyá kéjijtó Píivýéébe míamúnáadívú ímí íjtsúcunújijtó tsijtye múhdurá úhdivu íjtsúcunúróneri íícúvétuubére. Árómeke muurá pámeekéré tsahturé ú íjtsúcunú muhdú ditye íjcyane u túhúúllétúnéllíhýe. Aabe cána múúhake diñe díicyánéjcutuj. ¿A tehdújuco ávyéjuube romáánómuube íjcyáábé wáábyuta dsíídsike ditye áhdótsohíjcyané maáhdóiyóne, mityá tsáhaáj?

¹⁵ Ehdúhjáa dílbyeke díllómé íllure imújtátsóroki. Aanéhjáa iwáájácúne neebe díityéke:

—¿Íveekí íllure oke ámuha memújtátsóro mémávárijchóhi? Áyu cána oke méuujétsó dsíídsijívuj.

¹⁶ Ahdújucóhjáa ditye tsájíhcobávú ájcune dílbyeke. Áájítúhjáa húmi náávee, memee, íjcyane ííténe neebe díityéke:

—¿Aca múhúmi náávé íñéé? Áhdure ¿mumémé íñe tééjitu?

Áánéllíhýéhjáa néémeé:

—Ávyéjuube Tséétsá húmi nááve. Áábe méméré eene tééjitu.

¹⁷ Áánéllíhýéhjáa neebe díityéke:

—Ané wa ihdyu dílbye Tséétsáke mááhdohíjcyá dílbye éhnéjuco íjcyanévu. Áánetu ihdyu Píivýéébeke máácu híjcyá dílbyé wáábyuta íjcyanévu.

Ehdúhjáa Jetsóó díityéké nééneri íllure ullévenúme.

Dsíjívémé muhdú tsiíñe bóhíine tsaate díllone
(Mt 22.23-33; Rc 20.27-40)

¹⁸ Téijýuréhjáa idyé tsadotséomú péé dílbye élleву medsíjívémé tsiíñe mebóhíine cáhcújtsotúme.

¹⁹ Aaméhjáa néé dílbyeke:

—Ávyéjúúbej, Moitséeúvúhjáa muurá néé tsaapi méwadívú tsíímávátuube dsíjívéhajchíí íñahbérejuco dílleke táábávaíñe dílbyeréjuco ítsíímáva dílledívú íñáhbeúvú tsíímáváiýone.

²⁰ Aanée íjcyámé 7-meva tsané nahbému. Áámé amíaabée ityáábávárólléjtane dsíjívé tsíímávátuubére.

²¹ Áané boonée bóneebe dílleke táábávároobe idyé dsíjívé dílledívú téhdure tsíímávátuubére. Áábé bonéebekée idyé téhdure pajtyéne.

²² Ehdúu pámeere tsané nahbému 7-meva íjcyame dílleke ityáábáválledívú tsíímávátumé dsíjívéhíjcyáhi. Aanée nihñévúré dílléréjuco dsíjívéne.

²³ Aane cána múúhake diñe ímichi ¿cáábyé taaba dílle íjcyáiñe tsiíñe ditye bóhíicoóca?

²⁴ Ehdúhjáa ditye néénéllí Jetsóó nééhií:

—Íllure ámuha memújtá Píivýéébe íhtsútuube íjcyáábé waajácúháámitu muhdú tene úwaabóné ámuha mewáájácútúnéllíhýe.

25 Muurá dsíjivémé tsiíñe bóhícooca páneere tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe. Tsáhájucó téijyu míamúnaa táábávácatsíhijcyáné íjcyáityúne. Muurá téijyu pámeere íjcyaa níjkyéji múnaáduréjuco.

26 ¿Aca tsá múijyú ámuha meéévetú Píívyéébé waajácuháami? Íllúu muurá Píívyéébe Moitséeke néé úméhewu péétécunúne pañétú dííbyema íhhyúvácooca: “Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámé Píívyéébé ó íjcyáhi.”

27 Ehdúu Píívyéébe néénetu muurá méwaajácú ditye íjcyane. Muurá ditye íjcyátuca tsá díbye nééítyuró diityé Píívyéébé íjcyane. Aanéjǐva íllure ámuha mémujtáhi.

Páñétúejúúcu taúhbajúúcu

(Mt 22.34-40)

28 Ehdúhjáa Jetsóó tsadotséómuma táhjájcatsíñe tsaapi taúhbájú uwááboobe lleebúcunúhi. Aabéhjáa ímí diityéké Jetsóó áñúcu híjcyánéllii néé dííbyeke:

—¿Aca teene Píívyéébé taúhbajúúnetu keená ímichi páñétúene?

29 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ímichi muurá páñétúene taúhbajúúnetu néehí: “Ámuúha ijraéémuj, muurá Máavyéjuube Mépiivyéébé apáábyéré íhtsútuube íjcyáhi.

30 Áánéllii múu dííbyeke Dípiivyéébé Díavyéjuube íjcyáábeke wajyú ávyeta díííbúutúré páneere muhdú u íjcyáneri dííjtsaméiyi.” Ehdú nééne ímichi páñétúene teene taúhbajúúnetu.

31 Áánetu tsiíñe néehí: “Pamévakeré múu wajyú muhdú u wájýúmeídyu.” Íñeecu muurá ímichi páñétúenécú taúhbajúúnetu.

32 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii diibye taúhbájú uwááboobe néé dííbyeke:

—Ávyéjuubej, tehdújuco u nééne ímiáané tsáápiye Píívyéébe íjcyane apáábyéré íhtsútuube íjcyáabe.

33 Áábeke ímiáané méwájýúiyá ávyeta méííbúutúre páneere muhdú meíjcyáneri méíjtsaméiyi. Áhdure tsíjtyeke méwájýúiyá muhdú mewájýúmeídyu. Ehdú muurá meíjcyane ímí íjtsúcunúúbé íñe dííbyeke meíícuvéné panévare dííbyé úmíwávú mecóvátsohíjcyáné ehnííñevu.

34 Ehdúhjáa díbye tsaimíyé áñújcúnéllii Jetsóó néé dííbyeke:

—Tsúúca muurá Píívyéébé avyéjuejpíjyúcooíyó uú.

Ehdúhjáa dííbyeke Jetsóó nééne boone tsáhájucó múha dííbyeke tsiíñe díllotúne.

Muubá Críjto íjcyane

(Mt 22.41-46; Rc 20.41-44)

35 Téijyúhjáa duurúvájá pañe íjcyámeke úwááboobe íhdityuré néehí:

—¿Aca íveekí taúhbájú uwáábojte nehíjcyá Dabííúvúj tsíménémúhaabe Críjto íjcyáíñe?

36 Ááneráhjáa Píívyéébé Apííchóré dííbyeúvuke túkévéjtsóneri neébe:

Ávyéjuube néé Táavyéjúbéke: “Cána táúniúvúi diicya dímunáake o táhjáne hajchóta.”

37 Ehdúhjáa muurá neebe Dabííúvú Críjtodítýú Íavyéjuube díbye íjcyane. Aanéjǐ ¿muhdú ívane Dabííúvúj tsíménémúhaabe íjcyáíyoobe Críjtoó?

Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóné ímí diityéké pájtyénéllii lleebúcunúme.

Taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó núcójpívetsoñe

(Mt 23.1-36; Rc 11.37-54; 20.45-47)

38 Téhduréhjáa tsiíñe úwááboobe néehí:

—Ámuúháj, téi**h**búwá tsáma méijcyaco. Tsá múu íívatú eene aatye taúh**b**ájú uwáábojte míamúnaa diityéké iávyeyúúllekiyé cááméjacobájí úcámeíhíjcyánetu.

³⁹ Muurá pihcyáávejááné pañévú iúcáávécoca imíllémé íboohówátsihjívúré iácuuvéne. Áhdure teene pihcyááveháñe májchó májchómeícyooca imíllémé ímítsihjívúré imájchone.

⁴⁰ Aame pí**b**ájyujte walléemudítýú dótuhíjcyá diityé jaaháñe. Ehdu muurá imyéénúné nucójpí cááménécóbaúvú ihjyúvahíjcyarómé Píívyéébema. Árome muurá téené déjúcotu ícúbáhráméíhi. Ehdúhjáa Jetsóó néehíí.

*Idátsó nééle pí**b**ájyulle dsíídsike pícyoóne
(Rc 21.1-4)*

⁴¹ Téijyúhjáa duurúvájá pañe Píívyéébé wáábyuta dsíídsike ditye pícyohíjcyábá úníuri díbye ácuúcunúnáa téhbá pañévú pícyoómé teene dsíídsi. Dsíídsiváméhjáa mítyanéhjí pícyóohíí.

⁴² Áanáacáhjáa pí**b**ájyulle idátsó pícyóó mǐjǐhwuúúcé.

⁴³ Aanéhjáa ííténe ímamyémuke neébe:

—Áámye muurá pí**b**ájyulle idátsó néérolle pícyóó páme ehniíñevúre.

⁴⁴ Muurá aatye pícyóó mítyane ídsíídsivánetu áyánéwuúji. Áánetu pícyoolle páneere téene tájpi íjcyáiyóne.

13

*Duurúvaja wágóóóveíñe Jetsóó nééneé
(Mt 24.1-2; Rc 21.5-6)*

¹ Aaméhjáa duurúvájá pañétú íjchívyénáa Jetsóoke ímamyémudítýú tsaapi néehíí:

—Uwááboóbej, aca ííne ímíjyaú eene duurúvaja néwayúúnetu méénúmeíhi.

² Áanéllihyéhjáa neébe:

—¿A imíwu ú ítéhí? Ároja muurá wácávyáhcaméíhi.

*Jetsóó tsááiñe ihde pájtyeíñehjí
(Mt 24.3-28; Rc 21.7-24; 17.22-24)*

³ Átsihdyúhjáa péeme tééjáj píhíri oríívo bájú íjcyátsihvu.

⁴ Átsihvúhjáa Jetsóó ácuúcunúubeke Péédooroo, Jacóóboo, Jóáaá, Aderéee, íjcyame néehíí:

—Cána múúhakeye duubállé múijyú tene pájtyeíñe eene múúhakeye u nehíjcyanéhjí. ¿Aca íínetú muha méwaajácuú tsúúca tehdu tene pájtyeíñe?

⁵ Áanéllihyéhjáa neebe diityéke:

—Ehdu néeme tsáma wajácútsi méijcyaco ámuha állíu múnáadívú maállítsámeítyuki.

⁶ Muurá o tsááiñe tsúúca píhícooca íjcyáimyé mítyame óhdi díllómeímye. Aame neé díibyéjuco Críjto íjcyane. Aane mítyame cáhcújtsoó bañúháñe.

⁷ Áhdure téijyu íjcyáiñe méénujcatsí pahúlleváre. Ááneri méíllityédíñe. Ehdu pájtyeíñe páneere ílluréjuco níjkéváiñe ihde.

⁸ Muurá tsáne ííñúji múnáa méénújcatsí tsííñe ííñúji múnáama. Áijyu ííñúji vááúméí pahúlleváre. Áhdure ájyaba íjcyáahi. Ehdu déjúcóóveíñe ícúbáhráméí ííñújiri.

⁹ Áanéllíi téi**h**búwá méijcyaco. Muurá oke ámuha mecáhcújtsóné hallútú pihcyáávejááné pañévú ámúhakeye imyéénúmeke tsajtyeímye ávyéjúté éllevu. Aame muurá ámuha méúwááboó diityéke.

10 Muurá íñe pajtyéteju pámeekérei íññújiri íjcyané míamúnáake úwáábóméiíhi. Áijyu ihdyu ó tsaá páneere ílluréjuco iníjkévaki.

11 Áhdícyane ávyéjute éllevu ditye ámúhake icyúvéhoojánu tsájtyécooca tsá múu íjtsámeityú muhdú íhgyúváñeri. Muurá ihdyu Píívyéébere Íapííchoj tééveri ámúhake túkévjtsóneri ámuha méihgyúvaáhi.

12 Áhdure téijyu tsané nahbémú íjcyaromé ímityúné dáríívécátsiíhi. Aame tsamééré tsijtyedívú táúhbájcátsiíhi. Muurá ítsime íjcyaromédivú cáánumu táúhbaá tsijtye dityéké ídsíjívétsoki. Áhdure idyé ítsime íjcyaromé cáánimudívú táúhbaáhi.

13 Áhdure cáhcújtsotúmé ámúhake tsaríllé tahñéjte ámuha meíjcyámeke. Aane ehdu néerónéhjí pañe Píívyéébeke íhvéjtsotúmé tsaímíyé nihñéétsihvúré íjcyame ihdyu pájtyéteéhi.

14 Áhdure muurá duurúvájatu tsátsii íñné ímityúné úújéityútsihvu ímityúné úújeténé Píívyéébeke ávyéta tsarí pájtyeéhi. Aane ihdyu ámuha maájtyúmícooca mewáácunúco cámeháúnevu Jodéa íññúji múnaa ámuha meíjcyame. Ehdúu muurá tene pájtyeíñe tsúúcajátújuco Píívyéébe íhgyú uubálla múnáajpi Daniéré nééneé. Aane éévehíjcyámé íhya ihdyu waajácújucóó íñná íjcyaiñe.

15 Áhdícyane téijyu áachi íjcyame íúcaavéjúcohdí ímíjcohó pañévú tsíeméné íújcuki.

16 Áhdure íúmihé pañe íjcyame íoomíjyúcohdí íhgyávú íwajyámu éllevu.

17 ¡Máidáátsoju tsáma tene pájtyeíñe téijyu walléemú éévájtema tsijtye ñohñójtérei ítsíméwuúmú íjcyámeke!

18 Áánélli Píívyéébema méihgyúvaco tsúcohíváneri úúníjyáijyu tene ipájtyétu níjyáháñe líiñe ámuha mewáácunútuki.

19 Muurá téijyu íjcyaiñe ávyéta íhnáhó ícúbáhraméi íñeé íññúji ípívyéévétsihdyu mújyú ícyahíjcyatúne. Áané boonétú ihdyu tsáhájucó mújyú téhdu néené ícúbáhraméi íjcyáityúne.

20 Aane muurá Píívyéébe oke wállóótuca pámeere dsíjívéiyáhi. Áánélli ícúu tsiíñe oke wállóóiibe íhñéjte wájyuri.

21 Aane tsúuca tene pííhícooca íjcyáimyé tsaate íllure íállíñe ‘tsúuca Críjto tsájucóohí’ nééimye. Áámeke wajácútsi meíjcyáne mecáhcújtsodíñe.

22 Muurá íjcyáimyé állíu múnaa iye Críjtodi díllómeíimye. Áhdure díllómeíimye Píívyéébe íhgyú uubálla múnáadi. Aame píivyéteé méénuráityúronéhjí imyéénune. Áaneri muurá míamúnáake mújtátsoimyé Píívyéébedítyu. Tsáijyu múúne téhdure mújtátsoiyómé ímiáané dílbyéjétejuco íjcyarómeke.

23 Aane íñe tsúuca ámúhake ó úúballé íhdétújuco ámuha metéíbúwááveki.

*Jetsóo tsáácooca pájtyeíñéhjí
(Mt 24.29-35, 42-44; Rc 21.25-36)*

24 Ehdu ícúbáhraméi pájtyéné Boone cóójíejpi nuhba ílluréjuco áabatéiñe. Áhdure péjcoejpi tsáhájucó ajchúityúne.

25 Áijyu mícúru dójcoó cáámetu. Ehdu páneere íévéhóowari íhtsútunéhjí íjcyane mujtárába íjcyaaáhi.

26 Áijyu tsúuca Míamúnáajpidívúu o ípívyéévebe páneere táhtsútú táavyéjuma ojtsó pañétú ó bóhówááveéhi.

27 Aabe ó táúhbaá níjkyéji múnáake ditye ipíhgyúcu óhdivu tahñéjteke pahúllevaré íññújiri, níjkyéjiri, íjcyámeke.

28 Cáhawáá méijtsúcunu higyéerahej. Muurá itsóúúvéne tsiine tehe behjívánetu méwaajácú píjcyaba píhíjucóóne.

29 Ahdu néene íne ícyooca ámúhake o nénehji pájtyénetu tsúúca ámuha méwaajácú tsiine o tsááíne éévé úújetéjucóóne.

30 Aane ímiáané ámúhake o nées ehdu nénehji pájtyeíne ííñújirí miamúnaa íjcyápíñááca.

31 Muurá íne ííñújima páneere íévéhóowari íjcyanéhjí wágóóóveéhi. Áánetu íne ámúhake o néhijyáné tsá mújyú wágóóóvéityúne.

32 Áronáa ihdyu tsiine o tsááíne éévé tsá múha wáájácúne. Níjkyéji múnaa íjcyarómé tsá wáájácúne. Téhdure páñetu Píívyéébé Hajchi o íjcyároobe tsá o wáájácúne. Apáábyéré ihdyu Llihíyó waajácú mújyú tsiine oke iwáalloóíne.

33 Ahdícyane tsáma téñbúwá téene íjtsúcunúré méijcyáne méihjyúvahíjcyaco Píívyéébema. Muurá tsá mewáájácú mújyú tsiine o tsááíne.

34 Muurá tsaapi tsííne ííñújí íááhíveté íúnú múnáake pícyoíñú ihjyávu tsané wákimyéivu ditye téeneri íjcyá dibye téhulle íjcyáné hajchóta. Áámedívú muurá tsáápiikye ityéhmétsoíñúróobeke tsá dibye néetu mújyú itsááíne. Ahdu tsá ámúhake o néetu mújyú tsiine o tsááíne.

35 Ahdícyane téñbúwá méijcyáne téene íjtsóré méijcyaco. Muurá ávyeta tsá mewáájácú mújyú ámúhá avyéjuube o íjcyabe o tsááíne. Tsáijyu múúne tsájcooji o tsáá cuuvé pañe, mityá cúúvénetúrej, mityá pécójpiñej, mityá cóójí pañévuj. Ávyeta tsá mewáájácúne.

36 Áánellí múu téñbúwá téene íjtsóré íjcyá ámúhake o túvaaóvátu pevétaré íñá méénutúme cuwáryé ámuha méijcyámeke.

37 Ehdu íne ámúhake o nées pámeere tahñéjté ámuha íjcyámeke. Ahdícyane tsáma téene íjtsóré méijcyaco. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

14

Jetsóoke íékééveíne ditye pítyácójcatsíne
(Mt 26.1-5; Rc 22.1-2; Ja 11.45-53)

1 Áijyúhjáa pájtyeté wañéhjí óórityúne pááá máchómeíhíjcyáné wañéhjí míjcyoojácúturéjuco lléeváíñáa llúuvájté avyéjujtémá taúhbájú uwáábojte íjtsámeí muhdú íállíne Jetsóoke íékééveíne ídsíjívétsoki.

2 Áronemáhjáa néjcatsímyé teene wañéhjí pañéi tehdu imyéénútu miamúnáake ííborínúíyónéllíhye.

Pácúújúpácýori tsáápille Jetsóoke íhñíwau múrijchóne
(Mt 26.6-13; Ja 12.1-8)

3 Áijyúhjáa Jetsóó ímamyémuma Betáániarí Tsimóó díbyere 'Ahlláriho' némeíbyé jari. Aaméhjáa tééjari majchóri íjcyánáa tsáápille tsáá mítyane áhdómeíne pacúújúpácýoma. Aalléhjáa téjpacýóri díbyé níwau múrijchóhi.

4 Aanéhjáa ímamyémuke tsaríwu pájtyénéllí néjcatsímye:

—Íveekíami aalle ícúbahra pácúújúpácýori tsané píjcyábá mewákímyeíne áhdodúné áhdómeíjpacýorij?

5 Muurá téjpacýo menáhjénúne dsíídsíri mépíaabóiyá ídáátóméhjike.

6 Ehdúhjáa dííledítýú ditye néerónáa Jetsóó nées diityéke:

—Óvi íjcyalle. Íveekí ehdu ámuha méihjyúváhi? Muurá tehdújuco dille méénune.

7 Muurá diitye ídáátsojte tsá kiávú ámúhadítýú pééityúne. Áánetu tsá múhajchótá ámúhama o íjcyáityúne.

8 Áánéllii muurá oke téjpacýórí múríjcholle oke ditye cúúúíñé ihde tájpi íímíbjachóne.

9 Aane ímiááné ámúhake o nées íñe tajtyéeveri míamúnaa pájtyetíñe uwááboju úwáábohíjcyámé muurá idyé teene úúballéné pámeere ííñújiri íjcyáné míamúnaa waajácuúhi. Ehdúhjáa Jetsóó nées ímamyémuke.

Jóoda Ijcaríóóté Jetsóodívú ékéévetsóíñe
(Mt 26.14-16; Rc 22.3-6)

10 Áijyúhjáa Jóoda Ijcaríóóté dííbyé mamýmú 12-meva íjcyáméejpi íjcyároobe múijyúrá llúúvájte avyējújte éllevu ipyééne diityéké neeté dííbyedívú íékéévetsóíñe.

11 Ááneríhjáa mítyane íímíjyúúvéne imíllémé dííbyeke íáhdone. Ehdúhjáa tsúúca diityémá ipítyácójcatsíñe íllurējuco díbye íjtsámeíñe muhdú dííbyedívú íékéévetsóíñe.

Ímamyémuma Jetsóó májchone
(Mt 26.17-29; Rc 22.7-23; Ja 13.21-30; 1Co 11.23-25)

12 Aanéhjáa teene pajtyété wañéhjí óórítýúne pááá ditye máchohíjcyáné wañéhjí obéejáuúumuke tsájaatsá múnaa dsíjívétsohíjcyáné wañéhjí tújkévajcójí Jetsóoke ímamyémú néesíí:

—¿Aca kiávú ú imíllé wañéhjí májchó muha meméénune?

13 Áánéllihyéhjáa tsaatésikye neébe:

—Cáhawáá Jerotsaréevu mepej. Ácoomíyí ámuhtsi tsaapi líyííhyori núpáñújéébeke maájtyúmííbema mépeéhi.

14 Aabe tsájá pañévú úcáávéebe déjutu meúcáávéne tééja múnáájpikeye méneéco: “Uwááboobéne múhtsikye nées kiáváhjané íchii mójcho íjcyane tééhó pañévú díbye múúhama pajtyété wañéhjí májchó májchóihyo.”

15 Áijyu ámuhtsikye úújétsóíbye tsaho imíwu córííhócoba néesho cáámééjiri íjcyahóvu. Ááho pañévú méméénuco mééma majcho. Ehdúhjáa neebe dítyétsikye.

16 Ahdújucóhjáa dítyésí pééne técoomívu. Aamútsíhjyáa ímiááné muhdú díbye néhdújuco íúújeténe tééhó pañévú méénune teene majcho.

17 Ááné íijyúnúvúhjáa Jetsóó tétsihíjyuco pámeemáyé ímamyémuma.

18 Aanéhjáa tsúúca ímájchótsihvu neebe diityéke:

—Ímiááneturé ámúhake o nées íjcyabe tsaapi ámúhadítýú óhdivu méénútsóíbye.

19 Aanéhjáa kímóhcó diityéké pájtyénéllii pámeere nées dííbyeke:

—¿Aca caabyé ehdu uke muha méméénúhi, a oó?

20 Áánéllihyéhjáa neébe:

—Íñe tsájí pañévúré muhtsi dííbyema memájchoobe ehdu oke méénuúhi.

21 Ehdu ímiááné oke pajtyéíñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéebeke tsúúcajátújuco Píívyéébe waajácúháámítu tene néhdújuco. Áronáa ihdyu máídáátsoju tene pájtyeíñe ehdu oke méénúúbeke. Tsáháa ihdyu díbye íjcyáítýuróne.

22 Ehdúhjáa diityéké íñétsihdyu pááaho íékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánemáájáa idyóhdáhnunévú diityéké iwájttúne neébe:

—Íñe tájpi náávé íjcyane memájcho.

23 Áhduréhjáa ado íékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánevúhjáa díbye ájcune adóme.

24 Áamekéhjáa neébe:

—Íñe tátyujpácyo náávé ijcyane úúballé muhdú míamúnaa ícyahíjcyané pityájcoju o dsíjíveneri tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe múhdumé oke cáhcujtsómé ipájtyetéki.

25 Aane ímiááneturé ámúhakye o nées ícyoocátú tsiíñe ámúhama bíinojpácyó o ádójúccóityúne Píivyéébe avyéjuri meíjcyácooca tsiíñe maádóíñévújuco.

Pééodoro tóónúmeíñe Jetsóó úúballéne
(Mt 26.30-35; Rc 22.31-34; Ja 13.36-38)

26 Aaméhjáa teene pajtyeté wañéhjí majtsíjyú imájtsívátsihdyu péé oríívó bajúvu.

27 Átsihvúhjáa Jetsóó nées diitye ímamyémuke:

—Ípyejco muurá ámuha pámeere ílluréjuco óhdityu metsújááveíñe pahúllevávu. Muurá Píivyéébe waajácúháámitu nééneé: “Obééjámú tehmeébeke o dsíjívetsóné boone ílluréjuco ditye mújtaíñe pahúllevávu.” Ehdú muurá nééne Píivyéébe waajácúháámitu.

28 Áronáa ihdyu o dsíjíveebe tsiíñe o bóhííne ó peé ámúhá ihde Gariréavu.

29 Ehdúhjáa Jetsóó ímamyémuke nééneélli Pééodoro nééhií:

—Íhya ihdyu íjtye uke íhvéjtsóóhi. Áánetu ihdyu tsá uke o íhvéjtsóityúne.

30 Áánéllihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Ímiááneturé uke o nées muurá ípyejcójucó tahñéébe u íjcyaróné u tóónuíñe 3-ijyúvá cáracái míjyúcú májtsívátúné ihde.

31 Áronáacáhjáa Pééodoro nééhií:

—Muurá tsá o tóónúmeítyúne. Óvíjyucó néhi ihdyu oke ditye dsíjívetsóné téené hallútu. Ehdúhjáa pámeere neerá dííbyeke.

Píivyéébema Jetsóó íhgyuváne
(Mt 26.36-46; Rc 22.39-46)

32 Aaméhjáa úújeté ‘Getsemaní’ némeítsihvu. Átsihvúhjáa Jetsóó nées diityéke:

—Íchiíyí meíjcyá Píivyéébema o íhgyúvatéki.

33 Áánemáhjáa tsajtyéébe Pééodoro, Jacóóboo, Jóááá, éhdúmekére. Áamedívúhjáa ávyetá íhnáhó kímóóvémeíbye.

34 Áánemáhjáa neébe:

—Muhdú íhya o dsíjívéíúvúduréjuco oke táííbuwa. Ahdícyane cána íchihdyúréi oke metéhmej. Áronáa ihdyu mécúwadíñe.

35 Ehdúhjáa íñéene peebe éhniíñéwuúvu. Átsihvúhjáa ímímóúúvéne Píivyéébema íhgyúvaabe muhdú tene néhajchíí ícúbáhrámeítyuki.

36 Íllúhjáa íhgyúvaábe:

—Ayúju Táácááníj, tsá muurá íná u túhúúllétúne. Ahdícyane muhdú u néhajchíí óvíjyacóóné o ícúbáhrámeíñe. Áronáa idyé tsá o ímillédú u méénúityúne. Óví ihdyu muhdú u ímillédú óóma ú meenúhi.

37 Ehdúhjáa Píivyéébema íhgyúvátsihdyu óómiíbye cuwáí íjcyámedívú iwájtsíne nées Péédoróke:

—¿Aca eene ú cuwáhi, Tsímoj? ¿íveekí tsá cuwa u áábúcutú oke u téhmeki?

38 Ímíchi bo meíjcyáne cúwávetúmé Píivyéébema méihgyúvahíjcyá ímítyunévú ámuha metáhjátsámeítyuki. Muurá ímiááné ámuha méimíllerá tsaímíyé meíjcyane. Áronáa tsá ámuha meíhnáhootú tehdu meíjcyáiyóne.

39 Ehdúhjáa diityéké iñééne biwáhullévúré ipyééne tsiíne Píivyéébema ihjyúvaabe piéhdúré tujkénúu íhhyuvádúre.

40 Átsihdyúhjáa tsiíne péébe úújeté téhdure cuwári íjcyámedívu. Ávyetáhjáa mítyane cuwa diityéké íjcyame tsá dííbyema íhhyúváiyónéhji éllevu íjcyatúne.

41 Aabéhjáa diityédí iúlléjérone tsiíne Píivyéébema ihjyúvatéhi. Átsihdyúhjáa ihdyu óómiibe diityéké néehí:

—Áyu, ícyooca ihdyu ílluréjuco mecúwáiyóne. Áronáa Míamúnáájpidívúu o ípívyéévébedívú tsaapi ímityúmeke ékéévetsóíne éévé tsúúca úújetéhi.

42 Ahdícyane ílluréjuco metsu mepéekií. Muurá tsúúca tsaabe óhdivu méénútsóíbye.

Jetsóoke ditye ékeevéne

(Mt 26.47-56; Rc 22.47-53; Ja 18.2-11)

43 Ehdúhjáa Jetsóo néénáa tsúúca tsaatémá Jóoda wajtsí tétsihvu llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, túkevétsojtee, íjcyame wállóónéllii tsáámeé. Aaméhjáa tsáa ímyéénucátsiháñé nñtsúmuma, cávaájcoháñema.

44 Ácoocáhjáa íhdéjuco diityéké Jóoda nééneé:

—Cáábyeké o chóhchócuube diibyéjúcooi. Áábeke meékéévéne métsajtyéco.

45 Ehdúhjáa diityéké ipítyajcódújuco Jetsóo éllevu ipyééne díbye néétene:

—‘Uwááboóbej, ¿a áanu uúj?’ nééberéhjáa chohchócú dííbyeke.

46 Ááneréjucóhjáa ditye iékéévéébeke tsájtyene.

47 Áronáacáhjáa tsaapi dííbyé mamyé mudítú íññtsúwari wállóríhjúcú llúúvájte avyéjutee únú múnáájpi núúmího.

48 Áámekéhjáa Jetsóo néehí:

—¿Aca muhdú ívane éhne múúne ímityúné méénuhíjcyáábe éllevu ditye tsáhdu ámuha metsáa taéllevu nñtsúmuma cávaájcoháñema?

49 Áánerá íhyajchótá ámúháj piíne o íjcyaaabe duurúvájá pañe o úwáábohíjcyáábeke keená ámuha oke meékéévehíjcyáne. Áronáa ihdyu tehújuco ámuha meméénune Píivyéébé ihjyú uubáalle múnáápe tsúúcajátújuco néhijcyáné dííbyé waajácúháámitu néhdújuco tene ipájtyeki.

50 Ehdúhjáa Jetsóo néénáa ímamyémú ílluréjuco wurúvájá pañe o úwáábohíjcyáábeke keená ámuha oke meékéévehíjcyáne. Áronáa ihdyu tehújuco ámuha meméénune Píivyééááne dííbyéjtane.

Tsáápiikye ditye ékéévéroobe pállójcóne

51 Áánáacáhjáa tsaapi ováhtsá íéveho íjcyaaabe wájamubávú idyóvíyívyéne pehíjcyá diityé déjutu.

52 Áábekéhjáa ditye ékévéronáa tehba diityé hójtsí pañévú iwááoiñúne waabe pevéhóréjuco.

Túkevétsojté úmíwari Jetsóo íjcyane

(Mt 26.57-68; Rc 22.66-71; Ja 18.12-14, 19-24)

53 Aanéhjáa tsúúca Jetsóoke tsajtyémé llúúvájte avyéjúube éllevu. Áánáacáhjáa tsijtye llúúvájte avyéjutee, túkevétsojtee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame píhcyaaavéjucóo tétsihvu.

54 Áijyúhjáa Péédoro dííbyeke úráávyebe pehíjcyá diityé kemúellere. Aabéhjáa úújeté lláhajtsívúré tétsihyi tééjá tehméjté íjcyuujúwatu píhmiíhíjcyáme élletu ipíhmiki.

⁵⁵ Áanáacáhjáa ávyéjajte ítsámeihijcyá muhdú Jetsóo hallúvú iállíne dííbyeke idsíjívétsoíne. Áronáacáhjáa tsá ditye píívyetétú muhdú dííbyé hallúvú iállíyóne.

⁵⁶ Ávyetáhjáa mítyame dííbyé hallúvú páhduváre álliyómé bañúmeihijcyáhi.

⁵⁷⁻⁵⁸ Áronáacáhjáa tsaate téhdure dííbyé hallúvú iállíne néehíí:

—Áánu muurá nehíjcyá míamúnaáváa méénuja duurúvaja iwácávyáhcóne tsíjyaréjuco imyéenuíñe míamúnaa méénútuja. Aajává pánéévétsoíbye 3 coojívatúre. Ehdúhjáa ditye néerone tsá cáhcújtsómeítyúne.

⁵⁹ Ehdúhjáa ditye néerone tsá cáhcújtsómeítyúne.

⁶⁰ Áronáacáhjáa llúúvájte avyéjuube diityéj píñetú íjyócuúvéne nées Jetsóoke:

—¿íveekí tsá u añújcutú aatye díhyallúvú ímítyunéhjí úúballéne?

⁶¹ Áronáacáhjáa tsá ñná diibye néétune. Áanéllíhyéhjáa tsiíne neebe dííbyeke:

—¿A ímiáané diibyéjuco uu Críjto ímiáábé Píívyéébé Hajchi?

⁶² Áanéllíhyéhjáa neébe:

—Ééé, diibyéjuco oó. Aane méwaajácú íñe Míamúnaájpidívúu o ípívyéévebe íhtsútuube Píívyéébé úníuri o íjcyane. Aabe muurá tsiíne o tsáácooca o bóhówááveé ojtsó pañe.

⁶³ Ehdúhjáa Jetsóo néene ávyéta tsarí pajtyé diibye llúúvájte avyéjúúbeke. Áanéllíhyéhjáa íwajyámúúné dówaríjcyámeíbyéré néehíí:

—Ávyeta tsáhájucó meímíletú tsijtye éhniíñevu dííbyé hallúvú tsiíne úúballéne.

⁶⁴ Muurá íñe ámuha melléébóneríyé ¿íveekí uuhívatéébé Píívyéébedi? Aane ¿muhdú ámuha méjtsúcunúhi?

Áanéllíhyéhjáa pámeere nées ílluréjuco dibye dsíjíveíñe.

⁶⁵ Ehdúhjáa ditye néenéllí tsaate dííbyé hallúvú úníchíhcyuméré íhyúmi íbíjínúúbeke imyéénúne néehíí:

—Áyu cána waajácú caabyé uke méénune.

Téhduréhjáa duurúvájá tehmejté dííbyeke wábáajcóhi.

Péédoro tóónúmeíñe

(Mt 26.69-75; Rc 22.56-62; Ja 18.15-18, 25-29)

⁶⁶ Aanéhjáa Péédoro lláhájtsiri íjcyánáa llúúvájte avyéjúúbé úníu múnáadítyú tsáápille tsááhií.

⁶⁷ Aalléhjáa dííbyeke píhmírí íjcyáábeke íítehíjcyároné néehíí:

—Úpée idyé éhne ú ícyahíjcyá Jetsóoma Natsarée múnáájpiíma.

⁶⁸ Áronáacáhjáa íllure ityóónúne neébe:

—Tehdu o wáájácúúbedíjii óóma ú íhjúvahi. Ehdúhjáa íñéene lláhájtsí mijcó lleehówavu íjyócuúvetéébe.

Áanáacáhjáa tsúuca cáraca májtsiváhi.

⁶⁹ Aabéhjáa tétsihvu úújetéébeke tsiíne ííténe tétsihyi íjcyámeke neéle:

—Áánu muurá idyé tsaapi Jetsóo mamyémúejpi.

⁷⁰ Áronáacáhjáa idyé tsiíne tóónúbe. Áané íllúhwuúréhjáa idyé tsíjtyeréjuco néene dííbyeke:

—Áánerá ímiáané diibyéjuco uu Jetsóo mamyémúejpi. Muurá eene Gariréa múnáa íhjúvadáu u íhjúvánéturé méwaajácú diibyéjuco u íjcyane.

⁷¹ Ehdúhjáa ditye néenéllí tsiíne ityóónúne líhcyámeíbyéré néehíí:

—Éje, ímiáánéturé tsá o wáájácúú dííbyeke eene ámuha óóma dííbyedi meíhjúváiábeke.

⁷² Ehdúhjáa dibye néénáa tsiíñe cáraca májtsivá míjyúcújuco. Áánetúhjáa ítsááveebe Jetsóope dííbyeke íllu nééneé: “Muurá 3-ijyúvá ú tóónuméíí tahñéébé u íjcyaróné cáracái míjyúcú májtsívátúné ihde.” Ehdúhjáa Jetsóo nééne ítsáávéne ílluréjuco dibye tááne ávyetá ihnáho.

15

Pirááto éllevu Jetsóoke ditye tsájtyene
(Mt 27.1-2, 11-14; Rc 23.1-5; Ja 18.28-38)

¹ Ááné tsítsíívenúhjáa llúúvájte avyéjujtee, túkevjtsojtee, taúhbjáú uwáábojtee, íjcyame tsiíñe dóbeevéhi. Aaméhjáa Jetsóoke dóhjíuri tsajtye avyéjuube Pirááto éllevu.

² Aabéhjáa díllópejtsó dííbyeke:

—¿A ímiáané uu jodíómú avyéjuube?

Áánéllihyéhjáa neébe:

—Ééé, diibyjuco oó.

³ Áánáacáhjáa llúúvájte avyéjujtee dííbyé hallúvú mítyane ímityúné úúballéhi.

⁴ Áánéllihyéhjáa Piráátó tsiíñe dííbyeke néehíí:

—¿Aca íveekí eene tsá u añújcutú aatyé díhyallúvú ímityunéhjí úúballéne?

⁵ Ehdúhjáa dibye Jetsóoke néérónáa tsá dibye añújcutúne. Ááneríhjáa íúllévenúne tsáhájucó dibye íná néétune.

Jetsóoke ditye dsíjívétsoíñe
(Mt 27.15-31; Rc 23.13-25; Ja 18.38-19.16)

⁶ Teenéhjáa pajtyeté wañéhjí pañe paíjyuvaré avyéjuube Piráátó tsáápiikye ichívyétsohíjcyá cúvéhóójari íjcyámedítýú dííbyé hallúvú míamúnaa íhjúvúábekéjuco.

⁷ Aanéhjáa téjyuu íjcyaaabe dsíjívétso múnáajpi ‘Barabáa’ némeííbyé cúvéhóójá pañe tsijtye dsíjívétso múnáama.

⁸ Áánáacáhjáa tsúúca tétsihvu míamúnaa píhcyaavémé imyéénuhíjcyádú táumeíjyucó Piráátóke dibye íjchívyétso tsáápiikye diityédítýu.

⁹ Áánéllihyéhjáa neebe diityéke:

—Íhya ámuha méimíllé ámuha jodíómú avyéjúúbeke o ácádsíjcaáyóne.

¹⁰ Ehdúhjáa neebe diityéké íllure íñómíutááváne llúúvájte avyéjujtee ehdu dííbyeke dáriívéne iwáájácúnema.

¹¹ Árónáacáhjáa diitye llúúvájte avyéjujtee néé tétsihyi íjcyámeke ditye Barabáa hallúvúre íhjúvú dííbyekéré dibye íjchívyétso cúvéhóójatu.

¹² Áánéllihyéhjáa diibye Piráátó néé diityéke:

—¿Acooca eene jodíómú avyéjuube dibye íjcyane ámuha menéhíjcyáábeke muhdú méméenuúhi?

¹³ Áánéllihyéhjáa néémeé:

—Dííbyedívú ihdyu páwachékevu wátyétyehcútso.

¹⁴ Áánéllihyéhjáa neébe:

—¿Aca íná ímityúné méénuúbe?

Árónáacáhjáa tsiíñe kéévánécoba néémeé:

—¡Muúbe, wátyétyehcútsó dííbyedívú!

¹⁵ Áánéllihyéhjáa awáá íjchívyétsoobe cúvéhóójatu Barabáakéré diityémá ímí íjcyane ímíllénema. Áánemáhjáa Jetsóodívú iwápáájcoótsóne íhvétsoobe diityédívú diityeréjuco iwátyétyehcu páwachékevu.

16 Áábekéhjáa tsodáhómú dííbyé já llahájtsivu itsájtyéébedívú píhcyaavéhi.

17 Aaméhjáa dííbyeke uácó wájamu duujínuúdú nééjavu. Áhduréhjáa tsuhjúuhónetu imyéénúné चाहूँwawu ávohjácómé dííbyeke.

18 Áánemáhjáa wáñejcóme:

—jÑóóooj, áánu jodíómú avyējuúbe!

19 Ehdúhjáa iñééne dííbyeke úníhíhcyuméré íllaáyohíjcyá úméhéiyi íhñíwáutu. Áánemáhjáa dííbyé lliiñévú imíhómóbáne ávyéjútsohíjcyámé íllure dííbyedi iúúhívaténema.

20 Ehdúhjáa dííbyedi iúúhívaténé boone tácoríúcúmé teeja duujínuúdú nééjaá. Áánemáhjáa uácómé páñétúeja dííbyé wajyámuvúrjúco. Átsihdyúhjáa tsajtyémé dííbyeke páwachékevu iwátyétyéhjúhullévu.

*Páwachékevu ditye Jetsóoke wátyétyehcúne
(Mt 27.32-44; Rc 23.26-43; Ja 19.17-27)*

21 Aanéhjáa téhullévú péeme cábuuvé tsirééne múnáajpi Arejáadorómá Róópómútsij caani Tsimóó íumihétú tsáábedívu. Áábekéhjáa íhbutómé Jetsóoke iwátyétyéhjúwáchékevu.

22 Aaméhjáa úújeté tsátsii 'Niwáupááji' nééiyóné 'Góógota' némeítsihvu.

23 Átsihvúhjáa Jetsóoke íjchorómé 'mííraá' némeíñé duurúbájpácýoma bíinojpácýó iúménúnetu. Áronéhjáa tsá díbye ádotúne.

24-25 Áábekéhjáa tsúuca wátyétyehcúmé páwachékevu ááméjutúréi nuhba íjcyánaáaca. Áané boonéhjáa tsodáhómú nehócýcatsí caatyé dííbyé wajyámúúné újcuíñe.

26 Aanéhjáa dííbyé níwáú caamééhullétú téwachéketu picyóómé tsíeménetu icyáátunúné íllu nééneé: “Áánu jodíómú avyējuúbe.”

27 Téhduréhjáa téijyu tsaatétsí ímítyúmútsikye wátyétyehcúmé dííbyé úníutu panéjcuvatú íjcyáwáchékéécutu.

28 Ehdúhjáa ímítyúmútsima dííbyeke wátyétyehcúmé Píívyéébe íwaajácúháámitu íllu néhdújuco: “Ímítyúmé raahóri dsíjívéiibye ímítyúúbedi ditye dílloóbe.”

29 Aanéhjáa dííbyeke úújejemé dííbyedi iúúhívaténemáyé 'wamíwamí' nehíjcyáhi. Áánemáhjáa néémeé:

—Ehdíívaabéváa eene duurúvaja u wácávyáhcoja 3 coojívatúré tsiíñe ú pájáávétsóiyáhi.

30 Áyu cána bo pájtyetétsaméij.

31 Téhduréhjáa llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojte dííbyedi iúúhívaténe néjcatsíhi:

—Tsíjtyekée muurá ímiááné pátyetétsohíjcyáabe. Áronáacáha tsá díbye píívyetétú iiye ípájtyetétsámeíñe.

32 Aabe cána óví ímiááné diíbyéjuco Críjto mee íjraéémú avyējuube íjcyáhajchíí eene éwachékevúne ditye wátyétyehcúné ityábáhcyúmeíñe pájtyeté botsíi dííbyeke mecáhjújtsoki.

Téhduréhjáa dííbyé úníutu ditye wátyétyéhcumútsí uuhívaté dííbyedi.

*Jetsóó dsíjívéne
(Mt 27.45-56; Rc 23.44-49; Ja 19.28-30)*

33 Téijyúhjáa cójípñnétú íjyunúné cuuvé tujkéevújuco.

34 Áánáacáhjáa Jetsóó ávyétá íhnáhó íllu wáníjcyámeíhi:

—Erójj, Erójj, ¿rama tsabataáni? Tápiiivyéébej, Tápiiivyéébej, ¿íveekíami oke ú ihvejtsoj? Ehdúhjáa neéiyóné ehdu neébe.

³⁵ Aanéhjáa tétsihyi íjcyámedítýú tsaate illéébóne néehíi:

—Éje, aadi Eriádi wáníjcyámeí Píívyéébé ihjýú uubáalle múnáájpiúvudi.

³⁶ Áánéllihyéhjáa tsaapi íícúí wáyámubádú nééne bíínójpácýó kiwátyetu iééníyojéné úméhéí níjcáutu ipícyoonévú cújuuvé díbye ííhároki. Áánemáhjáa neébe:

—Bo óví Eriá niityétsová dííbyeke.

³⁷ Áánácáhjáa tsiíñe ávyétá íhnáhó iwáníjcyámeítsihdyu ílluréjuco díbye dsíjívéne.

³⁸ Ááné tujkéveríhjáa duurúvájá pañétú pañétúétsíí watájco wáyámúwácoba dóchéreevé cáámetu baavu panéjcuávú wajítahnécu.

³⁹ Aanéhjáa tsodáhómú avyéjuube tétsihyi íjcyaaabe ájtyumí muhdú díbye iwáníjcyámeíñe dsíjívéne. Áánétúhjáa neébe:

—Á ihdyúha ímiááné áánu Píívyéébé Hajchi.

⁴⁰ Aanéhjáa tsaate walléemú dííbyeke ditye dsíjívetsóné tsíhyullétúré íítehíjcyáhi. Áámemáhjáa ijcyámé Maaría Madarénaa, tsííñe Maaría Jacóóboma Jotsémútsíj tsiíjuu, Tsaroméee, éhdume.

⁴¹ Diityéhjáa muurá Gariréari díbye íjcyácooca dííbyeke píáábohíjcyámé téhullétú dííbyema tsáá Jerotsaréevu. Áámemáhjáa téhdure ijcyámé tsijtye walléemú dííbyemáa tsáámeé.

Jetsóó ítémeho ditye cúúune

(Mt 27.57-61; Rc 23.50-56; Ja 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Aanéhjáa wáyeéévejcóójíilli ditye ímbájkímyeíhíjcyajcóójí pejco íhtsútuube Jotséé Arimatéa cóómi múnáájpi péé Pirááto éllevu, téhdure Jetsóoke cáhcújtsoobe Píívyéébé avyéjú ítsohíjcyaaabe. Aabéhjáa diíbye Piráátóke táúmeí dííbyeúvú ítémeho icyúúuki.

⁴⁴ Ááneríhjáa íllure Piráátó ullévenú ‘a ímiááné íhya dsíjívéjúcoóbe’ íñéénema. Áánemáhjáa tsodáhómú avyéjúúbeke ipíúváne dílloobe ímiááné díbye dsíjívéjúcójí iwáájacuki.

⁴⁵ Aabéhjáa úúballé ímiááné tsúúca díbye dsíjívéne. Áánéllihyéhjáa Piráátó néé diíbye Jotséke díbye íújcúne icyúúuki.

⁴⁶ Ahdújucóhjáa díbye téwachéketu tééhoúvuke íñítyétsóne bíjínúné imíwu nééne wáyámuba íáhdóbari. Áánemáhjáa néewájitu bóhdómeíñe níkyéhéjú pañévú icyúúune wátájcoobe nééwayúvu.

⁴⁷ Aanéhjáa Maaría Madarénamúpí tsíjpille Maaría Jotsémútsíj tsiíjúmá ájtyumí díbye cúúune.

16

Jetsóó dsíjíveebe tsiíñe bóhíne

(Mt 28.1-10; Rc 24.1-12; Ja 20.1-10)

¹ Aaméhjáa wáyeéévejcóójí pejco diille Maaría Madarénaa, Jacóóbój tsiíju Maaríaa, Tsaroméee, éhdume ahdó pácúúcupacyóné Jetsóó ítémeho itsójtsoéki.

² Áánemáhjáa tsíjyu tsííñe tsemáánaréjuco tújkévajcóójí pejcójuco dííbyé níjkyévú péeme úújeté tétsihvu tsúúca nuhba ájchúnáaáca.

³ Aaméhjáa néjcatsíhi:

—¿Aca múha íñe mééma téhejú watájcó nééwayu íñétsoóhi?

⁴ Áronáacáhjáa itécunúmé téhejú úmíwari teu íjcyájúcootúne.

⁵ Aaméhjáa téhejú pañevú úcaavémé ájtyumí tsaapi ováhtsá ímiánéjcuri ácuúcunúubeke. Áábé wajyámúhjáa cááméjácoba nééja ávyéta tsítsi. Áábedíhjáa íllityéme.

⁶ Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—Méíllityedíñe. Muurá ó waajácú ámuha menéhcone Natsarée múnáajpi Jetsóoke éhnée páwachékevu ditye wátyetyéhcuúbeke. Áronáa tsá dibye íchii íjcyájúcootúne. Tsúuca bohíjúcoóbe. Cáhawáá méuujévá íchii dibyee íjcyatsí pevetsíyējuco íjcyane.

⁷ Ahdícyane méúúballété Péedorómá tsijtye díbyé mamyémuke tsúuca tsiiñe dibye bóhíjucóóne. Méneeco dibye péjucóóné Gariréavu diitye ihde téhullévú diityémá iátyúmíjcatsí diityékée íñéhíjcyádújuco.

⁸ Ehdúhjáa dibye néenemáyé wájucóómé íllityéneri úúvécunúmére. Aaméhjáa tsá muucá úúballetu mítyane íllityénéllíhye.

*Maaría Madarénadívú Jetsóó bóhówaavéne
(Ja 20.11-18)*

⁹ Aanéhjáa ibóhíjucóójí cúúvéneturé Jetsóó bóhówaavé Maaría Madarénadívú díllé pañétúu 7-meváké naavémuke iwáágóóllédívú.

¹⁰ Aalléhjáa úúballeté díbyé mamyému díbyeke kímóóvehíjcyámeke.

¹¹ Áronáacáhjáa tsá dílleke ditye cáhcújtsotúne.

*Ímamyémudítýú mítyétsidívú Jetsóó bóhówaavéne
(Rc 24.13-35)*

¹² Aanéhjáa díllédívú ibóhówáávéne boonétú tsiiñe bóhówááveebe tsíhdyuréjuco mítyétsi ímamyémudítýú juuváyí péhíjcyámútsidívú.

¹³ Aamútsíhjáa idyé tsijtye íñahbéjkeke úúbálleroné tsá ditye cáhcújtsotúne.

*Muhdú ditye wákímyeíñe ímamyémuke Jetsóó nééneé
(Mt 28.16-20; Rc 24.36-49; Ja 20.19-23)*

¹⁴ Átsihdyúhjáa bóhówááveebe pámehdívurējuco ímamyémudívú 11-mevárējuco íjcyame majchóri íjcyámedívú. Áámekéhjáa uhbáichoobe ímiááné bóhíbeke iájtyumíne tsijtye úúbálleroné ditye cáhcútsóhíjcyátúné hallútu.

¹⁵ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Ahdícyane óví ámuha pámeekéré íñújiri íjcyané míamúnáake méúwaabó ditye pájtyetéíñe uwááboju.

¹⁶ Aane lléebome ímiááné icyáhcújtsóné uubállé tsójtsótsámeímyé ihdyu pájtyeteéhi. Áánetu cáhcújtsotúmé wágóóóveéhi.

¹⁷ Aane oke cáhcujtsómé tamyémeri waagóó tsaaté pañe naavémú íjcyámeke. Téhdure tsíjtye ihjyu illéébótúrójuri ihjyúvaímye.

¹⁸ Téhdure íñímyémuke ditye ékéeverómé tsá íñá méénúityú diityéke. Téhdure námijtya ádorómé tsá dsíjivéityúne. Aame chéméméhjike bóhítsóhíjcyááhi.

*Níjkyejívú Jetsóó pééneé
(Rc 24.50-53)*

¹⁹ Ehdúhjáa Jetsóó ímamyémuke nééne boonétú tsúuca Píívyéébe díbyeke ujcú níjkyejívú dibye iávyējuuté díbyema.

20 Áábe déjuvúhjáa ímamyémú úwáábohíjcyá pahúllevaré teene dííbyé uwááboju. Aaméhjáa dííbyere píáábóneri méénúráítyúronéhjí méénuhíjcyá dííbyé uwááboju iwáájácúmeiki. Áyu tehdújuco

RÓÓCAÁ

Róóca Jetsóodítyú cáátúnuháami

Íhju tújkeváne

1-2 Tsúúca muurá tsaate uwáábojte muhdúhjáa Jetsóó méjpine úllejéné pañetu ájtyumímé tééné uubállé caatúnuhíjcyá ímí tehdújuco.

3 Aane icyooca ó imíllé ooréjuco tééné uubállé o cáátunúné uke o wájuube Téóopiró élleu, diityékée o díllóhíjcyánéj pinévú téhdure páneere ímí ídyéjúcotu tsúúca o wáájácúnéllíhye.

4 Aane ó imíllé tééné uubállé ditye méénune u lléébohíjcyáné ímíñeúvú u wáájácúne.

Tsojtsó múnáajpi Jóáa tsímávameíñe

5 Jodéa iiñújí avyéjuubéhjáa Heróodé íjcyáijyu íjcyaaabe tsaapi llúúváabe Tsacariá Abíamuúbe. Áábé táába méméhjáa Eritsabéé Aróój tsíménémúháábéelle íjcyalle.

6 Áámútsikyéhjáa Píívyéébe ímí íjtsúcunú dííbyé taúhbaju néhdújuco dityétsí íjcyánéllíhye. Aamútsíhjáa tsá íínetú néétsámeítyú míamúnáadívu.

7 Áronáacáhjáa ihdyu tsá dityétsí tsímávátú mewa Eritsabéé ajchíbá íjcyánéllíhye. Áané pañévúhjáa idyé tsúúca kéémemútsíjyuco diityétsi.

8 Aanéhjáa tsáijyu diibye Tsacariá íjcyáha múnáake dómajcóné llúúvájte Píívyéébe úmíwávú pácúúcu péététsohíjcyáne.

9 Aanéhjáa imyéenuhíjcyádú nehcómé caabyé diitye llúúvájtedítyú pañétúétsihvu úcáaveíñe. Aanéhjáa diibye Tsacariáake dómajcóné dibye úcáaveíñe pañétúétsihvu duurúvájá pañévú teene imyéwu cúvaane dibye ipyéétsoki.

10 Aanéhjáa dibye péététsóné tujkéveri tsaate áachi íjcyame Píívyéébema ihjyúváhi.

11 Áanáacáhjáa dííbyedívú níjkyéji múnáajpi bóhówaavé teene ditye péététsohíjcyáné wájí íjcyátsihvu.

12 Áábekéhjáa íájtyúmíne mítyane íllityéébe.

13 Áronáacáhjáa neebe diibye Tsacariáake:

—Díhllityedíñe. Tsúúca muurá Píívyéébe uke lleebó dííbyema u íhjúvahíjcyáne. Áhdícyane muurá dítyáába Eritsabéé tsímávaá wájpííkye. Áábeke ú memenuú Jóáádivu.

14 Ááneri muurá mítyane ú ímíjyúúveéhi. Áhdure tsijtye ímíjyúúveéhi.

15 Aabe daachi Píívyéébedívú íhstútuube íjcyaaabe tsá bínojpácýó áadóityúne. Áhdure tsííñe avyéjpacýóné tsá dibye áadóityúne. Muurá tsíjújú ííbúwá pañérei íjcyáróóbé pañe tsúúca Píívyéébe Apííchó íjcyáahi.

16 Aabe mítyámeke ijraémudítyú Ávyéjuube Píívyéébe icyánejcúvú íbúwáávétsoóhi.

17 Muurá tsaatéke ítsímémáyé cáánímuke dibye ímíbáavyetsómé tsaímíyéjuco íjcyáiñe. Áhdure lléébohíjcyátúróméke ímíbáavyétsóíibye. Ehdu muurá Ávyéjuube Jetsóó ihde míamúnáake ímíbájchóibye ditye ímí dííbyeke iwáátsúcúpéjtso Ériáúvumáa ícyahíjcyáné Píívyéébe Apííchóré dííbyeke túkévéjtsóneri.

18 Ehdúhjáa nǎjkyéji múnáajpi néénéllii diibye Tsacariáa néé dííbyeke:
—¿Aca múhdutú tehdu óóma íjcyaiñe? Muurá tsúúca kéémemútsǎjyucó muhtsi átyáábama.

19 Áánélliihyéhjáa neebe dííbyeke:
—Muurá Píívyéébe oke wallóó únúu múnáajpi Gaabriéé o íjcyáábeke díéllevu uke ímiáa uubállé o méénuki.

20 Ahdícyane ícyoocátú tsáhájucó u píívyetétyú u íhjuváné dááchikye tsǎjju tsímávanévújucó íveekí uke o úúballéné u cáhcújtsótúnéllíihye. Ehdu úúma pajtyéiñe íéévé úújetéijyu.

21 Ehdúhjáa nééneri Tsacariáa duurúvájá pañe íjcyáábeke míamúnaa áachítýú ityéhméróne múhduréjucó íjtsámeíñe íícúu díbye tsáátúnéllíihye.

22 Aabéhjáa íjchivyédú ímiáané tsáhájucó píívyetétyú íhjuváné. Íhyótsíríyécóhjáa díbye úbáhcyohíjcyáné díityémá íhjuváróne. Aanéhjáa íjtsúcunúmé tsíeméné dííbyedívú bóhówaavéné tééjá pañevu.

23 Aabéhjáa dííbyeke tene dómájcodújcoojívá tééjá pañe iwákímyeíñe péjucóó ihjyávu.

24 Áané boonétúhjáa ímiáané tsúúca mewa Eritsabéé eeváhi. Aalléhjáa ihjyátú tsá úlléjúcootú tsáhojtsí nuhbáva.

25 Aalléhjáa nehíjcyáhi:
—Íhya óhdi míamúnaa íhjuvahiíjcyánetu íhveté íñe íllu óóma Píívyéébe meenúhi.

Jetsóó tsímávámeíñe nǎjkyéji múnáajpi úúballéne

26 Aanéhjáa tsúúca 6 nuhbávájucó dille íjcyánáa idyé Píívyéébe tsiíñe wallóó nǎjkyéji múnáajpi Gaabriééke Gariréari íjcyacóómí Natsaréevu díbye íúújeté wájpiikyéi úújetulle Maariáke.

27 Dííllekéhjáa Jotséé áábajáa ityáábáva Dabíiúvúj tsíménémúhaabe íjcyáabe.

28 Aabéhjáa nǎjkyéji múnáajpi díílle éllevu ipyééne néé díílleke:
—Maímijyu ihdyu u íjcyanej. Muurá Píívyéébe uke tujkéveellé tsijtye wal-léémú ehniíñevu.

29 Ehdúhjáa díbye nééneri íllure íúllévenúne íjtsámeíllé íná nééiyóné ehdu díbye nééneri.

30 Áronáacáhjáa neebe díílleke:
—Díhllityédiñe. Muurá Píívyéébe uke tujkéveelléhi.

31 Ahdícyane ú éévaáhi. Aane u tsímáváábeke ú meménuú Jetsóodívu.

32 Aabe íhtsútuube íjcyáa Pañétúejpi Píívyéébe Hajchi íjcyáabe. Áabeke Píívyéébe ávyéjútsoó dííbyé íhdé múnáajpi Dabíiúvuke íávyéjútsoódu.

33 Aabe íjraéémú avyéjuube íjcyáa múijyú cápáyóóvéítyuúbe.

34 Ehdúhjáa díbye néénéllii díílle Maariáa néé dííbyeke:
—¿Aca muhdú ó éévaá wájpiima o íjcyállejívári?

35 Áánélliihyéhjáa neébe:
—Muurá ihdyu íhtsútuube Píívyéébere Íapííchoj tééveri ehdu úúma méénuúhi. Áánéllii diibye u tsímávaabe dííbyé Hajchíyé íjcyáahi.

36 Téhdure muurá díílle Eritsabéé tsímávaá tsáapiikye tsúúca kéémelléjucó íjcyárolle. Tsúúca muurá 6 nuhbávájucó dille éévane ajchíbá íjcyárolle.

37 Tsá muurá íná Píívyéébedívú túhuutúne. Páneere píivyéteébe.

38 Áánélliihyéhjáa Maariáa néehí:
—Muurá dííbyeke ó íícúvehíjcyáhi. Aabe ihdyu óví eene oke u néhdu óóma meenúhi. Ehdúhjáa dille nétsihdyu ílluréjucó nǎjkyéji múnáajpi pééneé.

Maaríá Eritsabéeke ááhívéne

³⁹ Átsihdyúhjáa íícúiyé múhdúj coojívaturá diille Maaríá péé Jodéa iínújiri íjcyáné caméhbáuri íjcyácoomívu.

⁴⁰ Aalléhjáa Tsacaríake iááhívéne dííbyé taaba Eritsabéeke duurúváhi.

⁴¹ Ááné tujkéveríhjyáa diille Eritsabéeke íjtsíméné vááúmeí íhbáú pañe. Áánáacáhjáa Píívyéébé Apííchó tsúúca dííllé pañe.

⁴² Aalléhjáa kéévánécoba néé Maaríake:

—Muurá tsijtye walléemú ehníñevu uke Píívyéébe tujkévelléhi. Aabe u tsíímáváábeke ímí pícyoó panévatúre.

⁴³ Aalle ¿muhdú ídátsohíválleke oke ú aahívevá Táavyéjuube Tápájtjetéébé íjcyáííbyéj tsííju u íjcyalle?

⁴⁴ Muurá oke u dúúruváváné tujkéveri tápañe tsíímene vááúmeí íímíjyúúvénej pééve.

⁴⁵ Ahdícyane ihdyu maímijyu u íjcyane eene uke Píívyéébe tújkevéélléné u cáhcujtsódú íjcyalle. Muurá ímiááné méénúíibye úúma muhdú uke íñéhdúú.

⁴⁶ Ehdúhjáa Eritsabéé néénéllíi Maaríá nééhií:

Ávyetaré táííbúuri ó duurúvá Píívyéébeke.

⁴⁷ Aabe Tápájtjetétsoobe mítyane oke ímíjyúúvetsó táííbuu.

⁴⁸ Muurá íñe dííbyé ícúve múnáalle ídátso o néérólleke oke ítsááveébe. Ahdícyane ícyoocátú pámeere míamúnaa óhdi ímíjyuuvéhi.

⁴⁹ Muurá Píívyéébe ímiáábé íhtsútuube íjcyaaabe tajtyéeveri meenú ímí tehjújuco.

⁵⁰ Aabe pámeere míamúnáadítúyú múhdumé dííbyeke ávyejúúllémeke píaabó díityédí ídáátsóvéne.

⁵¹ Muurá ávyetá íhtsútú nénehjí imyéénúneri mítyájkímyeímyeke núcójpívétsoóbe.

⁵² Áhdure íhtsútujte ávyéjútédítúyú íavyéjú idyójtúne ávyéjuutétsoobe ídáátsóméjhíkéréjuco.

⁵³ Muurá ímiááneriyé tsúúrameíhíjcyámedívú éhniñevu bóhówájtsoobe teéne. Áánetu íhtsutúmé ehnéva múnáa tééneriyé tsúúrameíhíjcyámeke tsá díbye ímiáánevu ájcutúne.

⁵⁴⁻⁵⁵ Muurá íhñéjté íjraéémú meíjcyámeke ídaatsólléne íhvéjtsótuubéré meke píáábohíjcyá mújyú níjkéváityúné éhnehjáa méidé múnáajpi Aavaráaúvuke pámeere íjtsíménémúháábema íñéhdújuco.

Ehdúhjáa nelle Maaría.

⁵⁶ Aalléhjáa pápíhchúú nuhbává Eritsabéema íjcyátsihdyu oomí ihjyávu.

Tsojtsó múnáajpi Jóááke tsííju tsíímaváne.

⁵⁷ Aanéhjáa Eritsabéé tsúúca ítsíímaváíñe éévé úújetédú tsíímavá wájpííkye.

⁵⁸ Áijyúhjáa díílle hájkímuma tsijtye téeneri íímíjyúúvéne duurúvá dille tsíímaváné Píívyéébere díílleke píaabóné iwáájácúnema.

⁵⁹ Aaméhjáa tsúúca íhyojsítú pápíhchúúj coojívájjuco íjcyáábéwúuke íñamého níjcáúemííhé kíndyahíróhi. Áánemáhjáa ímíllerómé dííbyéwúuke imyémenúné cááni Tsacaría déjuri.

⁶⁰ Áronáacáhjáa tsííju nééhií:

—Tsáhaá, Jóáa dííbye méme.

⁶¹ Áánéllíihyéhjáa nééme díílleke:

—Árónáa tsá teene dídyohjíba múnáa mémé íjcyatúne.

⁶² Ehdúhjáa iñééne cááníkye úbahcyómé díbye imyéménu keená íimíllenévu.

⁶³ Áánéllihyéhjáa cááni Tsacaría tsíeméné ityáúmeíñetu caatúnú 'Jóáa dííbye mémé íjcyaaáhi' iñééneé. Ááneríhjáa pámeere ullévenúhi.

⁶⁴ Áíjyúhjáa tsúúca íhjúvaabe Píívyéébeke duurúváhi.

⁶⁵ Ááneríhjáa teene Jodéa iñújí caméhbaúne múnáa iúllévenúne úbálléjcatsíhi.

⁶⁶ Áánemáhjáa Jóáadityu néémeé:

—¿Aca íhya íñé íhtsútuubéi dííbyéwu? Muurá Píívyéébe ímí dííbyeke íjtsúcunúhi.

Píívyéébeke Tsacaría dúúruváne

⁶⁷ Aanéhjáa téijyu dííbye cááni Tsacaría Píívyéébe Apííchó ípañe íjcyaaabe dííbyeke dúúruvaabe nééhií:

⁶⁸ Maímijyu ihdyu mee íjraéémú ávyéjuube Píívyéébe íjcyanej. Muurá meke píááboobe mepájtyeteki.

⁶⁹⁻⁷⁰ Muurá íicúve múnáajpi Dabííúvúj tsíménémúháábedítýú pícyóiibye tsaapi íhtsútuube meke pájtyetétsoííbyeke tsúúcajátújucóo íhjúu uubálle múnáaj tééveri iñéhdú.

⁷¹ Aabe meke pájtyetétsoó mémunáadítýu.

⁷² Muuráhjáa méíhdé múnáaúvudi ídáátsóvéne díityéké íhvéjtsótuube píaabó muhdú díityéké iñéhdújuco.

⁷³⁻⁷⁵ Muuráhjáa téhdure méíhdé múnáajpi Aavaráaúvuke ímiááneturé neebe meke mémunáadítýú ípájtyetétsoííñé íínerí íllityétúmé dííbyekéréjuco meíicúve múijyú níjkéváityúne.

⁷⁶⁻⁷⁷ Ehdúhjáa íhjúvátsihdyu dííbye íllíwúuke neébe:

Ahdícyane uu hájchíwu ú íjcyaa íhtsútuube Píívyéébe íhjúu uubálle múnáajpi.

Aabe dííbyeéjteke ú ímíbaávyétsoó Ávyéjúúbé íhde ditye iwáájácu tsúúca díityé ímítyuháñé Píívyéébe díityedí ídáátsóvéne ábájíveíñé ditye ípájtyeteki.

⁷⁸ Muurá meke ídaatsólléne cáámetu wállóoiibye tsáápiikye meéllevu mepájtyetéíñe méema méénúííbyeke.

⁷⁹ Aabe muurá waajácútsóo ímiájíjtóvú eene iwágóóóvéíyojítóré úráávyehíjcyámé ídátsó cúúvétsii múu íjcyadu wáájácúratúmé ícyahíjcyámeke. Ehdú muurá ímiájíjtóvú meke waajácútsóiibye tsaímíyé meíjcyaki. Ehdúhjáa neebe Tsacaría.

⁸⁰ Aanéhjáa dííbye tsímene tsaímíyé píívyeebe íjcyá Píívyéébe ímillédu. Aabéhjáa ícyahíjcyá ínéubará píívyétúné iñújíri imúnáa íjraéémú dííbyeke ímíñéúvú wáájácútsihvújuco.

2

Jetsóoke Maaría tsímaváne (Mt 1.18-25)

¹ Áánetúhjáa Maaría tsúúca tsímávaíñé píhínáa páñétúejpi ávyéjuube Tséétsa Aogójtó táuhbá pámeere imyémeháñé ícyáátúnútsámeíki.

² Téijyúhjáa Tsííría iñújí avyéjuube Tsiréénio íjcyánáa méénútujkénúmé teene páme méméré cáátúnúmeííñe.

³ Áánélliihyéhjáa pámeere pehíjcyá ímichi ííñújí comíñevu imyémeháñé icyáátúnútsoki.

⁴⁻⁵ Aanéhjáa Jotséé diille mewa Maariá éévállema péé Gariréá ííñújí Nat-saréetu Jodéa ííñújiri íjcyacóómí Beréevu Dabíiúvúu tsíímávámeítsihvu imyémé icyáátúnútsoki dííbyeúvúj tsíiménémúhaabe íjcyánéllíihye.

⁶ Aanéhjáa tétsii dityétsí íjcyánáa tsúúca Maariá tsíímáváiñe éévé úújetéhi.

⁷ Aalléhjáa tujkénúejpi íjcyáabeke itsíímáváne wájjámubááneri íbííjínúúbeke tódsijcáro jéémú éébutáwá pañévú kiá dityétsí íjcyáíyotsíí íjcyátúnéllíihye.

Jéémú tehme múnaa Jetsóoke ááhivéne

⁸⁻⁹ Áánaacáhjáa técoomí úníuri tsaate obééjámuke téhmehíjcyámedívú tépejco níjkyéji múnáajpi bóhówáávéébedítýú Píívyéébé ámitsaráhcó díityéké ájchúacunúneri mítyane íllityéme.

¹⁰ Áronáacáhjáa neebe díityéke:

—Méíllityédíñe. Muurá ímiá uubállema o tsáá ámúha éllevu pámeere mítyane ímíjyúúvéíñe uubállema.

¹¹ Muurá tsúúca ámúhá avyéjuube ámúhakye pájtyetétsóóíbyeke tsáápille tsíímavá Dabíiúvú coomívu.

¹² Aabe wájjámubááneri bííjínúmeííbyé jéémú éébutáwá pañe íjcyáabeke ámuha maájtyúmínetúré méwaaajúcuú díibyéjuco íjcyane.

¹³ Áánaacáhjáa díibye níjkyéji múnáajpi úníúvú tsijtye mítyame dííbye nahbéjté bóhówaavéhi. Aaméhjáa Píívyéébeke dúúruvámé nééhií:

¹⁴ Maímijyu Píívyéébe níjkyéjiri íjcyáabej. Muurá ííñújiri íjcyané míamúnaa díibye ímillédú íjcyame tsáimiyéjuco íjcyáiñe íná díityé hallúrí íjcyájúcootúme.

¹⁵ Aaméhjáa níjkyéji múnaa tsúúca péené boone díitye jéémú tehméjté néjcatsíhi:

—Cána bo metsu mepéé Beréevu Píívyéébe meke úúballéné maájtyúmíki.

¹⁶ Ehdúhjáa íñéene íícúí téhullévú péeme ímiáané ájtyúmité diille Maariáa, Jotséee, díibye tsíiménéwu jéémú éébutáwá pañe íjcyáabee, íjcyámeke.

¹⁷ Aaméhjáa dííbyeke íajtyúmíne úúballé níjkyéji múnáajpi dííbyéwúudítýú nééneé.

¹⁸ Ááneríhjáa ullévenúme.

¹⁹ Aanéhjáa Maariáke ííne ímíjyaú pájtyelle téeneri ítsámeíhijcyáhi.

²⁰ Átsihdyúhjáa díitye jéémú tehméjté oomí Píívyéébeke ávyéjútsuméré díityéké tene némeídyújuco tene íjcyánéllíihye.

Jetsóoke ditye mémenúne

²¹ Aanéhjáa 8 coojívá íjcyáábéwúuke íñaméhó níjcaúemííhé kíhdyahíróme. Átsihvúhjáa dííbyeke meménúme Jetsóodívú níjkyéji múnáajpíhjáa Maariáke dílléi éévátúné íhdéjuco néhduú.

²² Téjjyúhjáa diille Maariá ímíbájchómeííñe éévé úújeténéllíi péeme Jerot-saréevu Moítséevúvuj tééveríhjáa Píívyéébe néené taúhbaju néhdu imyéénuki. Áhduréhjáa téjjyu Jetsóoke Píívyéébé hójtsí pañévú pícyoomútsi.

²³ Ehdúhjáa meenúme Píívyéébé taúhbaju íllu néhdújuco: “Tujkénú pamévare wájjpiikye tsíímávaabe Píívyéébé wáabyutáábé íjcyáahi.”

²⁴ Aamútsíhjáa tsajtyé Maariá ímíbájchómeííñe hallúvú Píívyéébeke íícúveíñe mítyétsi wahpéjtétsikye dííbyé taúhbaju íllu néhdújuco: “Múu tóómehémútsíúbake íjúúumútsíúbake tsivá ímíbájchómeííñe íícúve.”

25 Téjyúhjáa Jerotsaréeri ímiáábé íjcyaaabe Tsimeóó tsaímíyé Píívyéébe ímillédú ícyahíjcyaaabe ítsohíjcyá íjraéémuke ímbáávyétsóíibye tsááíñe.

26 Áábé pañéhjáa Píívyéébé Apííchó íjcyane úúballé dííbyeke díbyéi dsíjívétúnáa Píívyéébe wálooíñe meke pájtyetétsóííbyeke.

27 Aabéhjáa Píívyéébé Apííchóré túkévéjtsóneri péé duurúvájávu. Áanáacáhjáa Jetsóówúuma tsíjijumútsí úcaavé tééj páñevú Píívyéébé taúhbaju néhdújuco dííbyéwúuke imyéénuki.

28 Áhullévúhjáa dííbye Tsimeóó dííbyéwúuke ííhbúcúne Píívyéébeke dúúrúvaabe néehíi:

29 Ayúju Píívyéébeéj, tsúúca íñe oke ú ájtyúmitsó okée u néénevu dííccúve múnáajpi o íjcyáábeke. Ahdícyane óví íllurjúco o dsíjívéne.

30-31 Tsúúca ó ájtyumí múúhakye pájtyetétsóííbyeke pámeere míamúnáadívú u bóhówáávétsóóbeke.

32 Aabe peetédu néébe téhdure íjraéémú íjcyátúróné míamúnáake ímiájijtóvú waajácútsoóhi. Áhdure íhñéjté íjraéémuke ávyéjújtsóííbye.

33 Ehdúhjáa Tsimeóó íhjúváneeri tsíjijumútsí ullévenúhi.

34 Téhduréhjáa díityétsí hallúvú piáábó táúmeííbyé ímí dítyétsí íjcyaki. Átsihyúhjáa neebe Maaríake:

—Áánúdityu íjcyane muurá mítyame memúnaa íjraéémudítýú éhnííñevu tútávááveéhi. Aame íllure dííbyeke ehdííváalle ávyejúúllétúme. Áronáa íjcyáímyé tsaate dííbyeke cáhcujtsóme.

35 Ehdú dííbyeke tene pájtyécooca waajácúmeííñe muhdú míamúnáa tsáápiitsá íjtsaméí íjcyane. Ájyú teene páneere u íitene uke tsíjijuke ávyetá kimóhcó pájtyeé díííbúutu. Ehdúhjáa neebe Tsimeóó Maaríake.

36-37 Áhduréhjáa íjcyalle tsáápille kéémelle Atséé dohjíba múnáajpi Panoéeúvú ajoyúwá Áánaá. Aalléhjáa bádsíjcaja íjcyácooca ityájíváábema íjcyá 7 pijcyábáre. Aanéhjáa tsúúca 84 pijcyábájucó ipííbajyúúvatétsihdyu íjcyalle tsá íínehíjcyatú duurúvájatu. Pajyuvárehjáa Píívyéébeke dúúrúvalléré íhjúvahíjcyá dííbyema. Tsáijyúhjáa áwahíjcyalle majcho dííbyema ííhjúvácoóca. Aalléhjáa Píívyéébere túkévéjtsóneri íhdéjuco íná pájtyeííñe úúballéhíjcyalle tétsihvu itsááne duurúvú Píívyéébeke.

38 Ááné boonéhjáa úúbáalle Jetsóó Mepájtyetétsoobe íjcyájucóóné pámeere Jerotsarée múnáa ípájtyetéíñe ítsohíjcyámeke.

Natsaréevu dítye óómiñe

39 Ehdúhjáa Píívyéébé taúhbaju néhdu Jetsóój tsíjijumútsí imyéénúné boone oomí Gariréa ííhjúvú íhcyóómi Natsaréevu.

40 Aanéhjáa Jetsóó Píívyéébé piáábójú pañe tsaímíyé píívyeebe panévare waajácúhi.

Duurúvájá pañe Jetsóó íjcyane

41-42 Aabéhjáa tsúúca 12 pijcyábá íjcyáábema tsíjijumútsí péé Jerotsaréevu pájtyeté wañéhjúvú ténevá pijcyábádú ipyéhíjcyádújuco.

43 Aanéhjáa téené pájtyétavu díityétsídítýú coévaabe Jerotsaréevu dítyétsí wáajácútúné hallúri.

44 Íjtsúcunúmútsíhjáa díbye péjucóóné tsaatéma. Áánemáhjáa tsájcoojjúco ipyééroné néhcóromútsí dííbyeke ímúnáa pañe. Téhduréhjáa tsíjtye iwáajácúme pañe néhcóromútsi.

45 Áronemáhjáa tsííñe óómimútsí Jerotsaréevu dííbye néhcovu.

⁴⁶ Aamútsíhjáa ájtyumí 3 coojívatu duurúvájá pañe taúhbájú uwáábojtéj pñe ácuúcunúbé ditye íhjúvájcatsíñé lléébúacunúhíjcyáábeke. Aabéhjáa téhdure dílohíjcyá ícyánéjcutu diityéke.

⁴⁷ Ááneríhjáa ávyeta ullévenúme muhdú kémúúbejjíva wáájácúneri. Téhduréhjáa dííbyeke ditye díllone díbye añúcuíhíjcyáneri ullévenúme.

⁴⁸ Áhduréhjáa tsíjyumútsí dííbyeke íájtyúmíne ullévenúhi. Áábekéhjáa tsíju néehíí:

—Llíhij, ¿aca íveekí ehdu múhtsikye ú dáriivéhi? Muurá muhtsi díícyáánidyu néebema uke ménéhcohíjcyá tsíñehjíréjucó íjtsámeímútsíye.

⁴⁹ Áánéllíihyéhjáa neebe diityétsikye:

—¿Aca muhdú íivane oke ámuhtsi ménéhcohíjcyáhi? ¿Aca tsá ámuhtsi mewáájácútu Llíhíyó wákimyéiyi o íjcyáidyújucó o íjcyane?

⁵⁰ Ehdúhjáa diityétsikye díbye néene tsá dityétsí wáájácútu ñná íñéeyóné ehdu díbye nééneé.

⁵¹ Aabéhjáa botsíi diityétsima oomí Natsaréevu. Aabéhjáa ícyahíjcyá tsaímíyé diityétsima muhdú dityétsí ímillédu. Aanéhjáa ímíwu tsíju íjtsúacunúneri ítsámeíhíjcyáhi.

⁵² Aabéhjáa tsúúca kééméveebe mítyanéjucó wáájácúúbeke ímí Píívyéébe íjtsúacunúbeke téhdure míamúnaa ímí íjtsúacunúhi.

3

Tsojtsó múnáajpi Jóáa úwaabóne (Mt 3.1-12; Mc 1.1-8; Ja 1.19-28)

¹ Téijyúhjáa 15 píjcyábájucó Tibéerio páñétúejpi ávyéjuube íjcyánáa Póótsio Píráátó Jodéa íñújí avyéjuúbe. Áánetúhjáa Heróódé Gariréa íñújí avyéjuúbe. Áánetúhjáa íñahbe Perípé Itoréaa, Taraconítee, íjcyané íñújjícu avyéjuúbe. Áánetúhjáa Ritsaníá Abirííniá íñújí avyéjuúbe.

² Áánetúhjáa Anáama Caipáamútsí páñétúejtetsí llúúvájte avyéjuttetsi. Téijyúhjáa Tsacaría hajchi Jóáa íñéubará píívyétúné íñújíri íjcyáábeke Píívyéébe néé díbye íúwááboki.

³ Áhdújucóhjáa díbye úwááboobéré péhíjcyané patsíhjíva múnáakéré Joodáa úníuri íjcyané íñújjíne múnáake. Nehíjcyaabéhjáa ditye ímítyuháñé íhvéjtsóne Píívyéébe ícyánejcúvuréjucó íbúwáávéne itsójtsótsámeí Píívyéébe diityédí ídáátsóvéne diityé ímítyú ílluréjucó íábájíveki.

⁴ Ehdúhjáa Jóáa úwáábohíjcyá Píívyéébe íhjúu uubáalle múnáajpi Itsaíaúvú íllu néhdújucó:

Méllééboó íñéubará píívyétúné íñújíri íjcyaaabe keeváwu íllu úwaabóne:
“Méímibáávyé ímítyú ámuha meícyahíjcyánetu tsaímíyéjucó ámuha meíjcyámeke Ávyéjuube íájtyumívaki.

⁵ Méímibáávyé ámúhá íjtsaméí éhne múúne juuva nehníwu nénéhjíri pééroju meímibájchoju ímí tsatújkevééréjucó íjcyadu.

⁶ Muurá Píívyéébe wáalloó meke pájtyetetsóííbyeke pámeere míamúnaa íájtyúmiki.”

⁷ Ehdúhjáa Jóáa úwáábohíjcyánéllíi tsaate peecúteré dííbyedívú itsójtsótsámeí tsáámeke neébe:

—¿Ávyeta mía íñímíyémúeméjté ámuúha! ¿Múha ámúhake néé peecúteré ámuha metsójtsótsámeíñeri mepállójcoiyóné Píívyéébe meke méímítyuháñé hallútú ícúbáhraíñé méúmíwari íjcyánetu?

8 Tujkénúí méuujétsó ímiááné Píívyéébé icyánejcúvuréjuco ámuha meíbúwaavéné mewáájácu ímiááné tehdújuco ámuha meíjcyane. Tsá ámuha menémeítyuró Aavaráaúvúj tsiménémúhaabe ámuha meíjcyánéllíí ìná ámúhake pájtyéityúne. Muurá íñe néwayúúné íjcyáronetu Píívyéébe ípívyéjtsóiyá tsijtye Aavaráaúvúj tsiménémúháabeke.

9 Aabe muurá téhmehíjcyá ímityúmeke iwáágóoíñé éhne múúne tsaapi íbájtsoú ímiñe néévátuhéhjí úwáájiri íllóne cóvajtsoúdu.

10 Ehdúhjáa díbye néénéllíí tsaate néé dííbyeke:

—¿Aanéhaca muhdú muha meíjcyáiyáhi?

11 Áanéllíihyéhjáa neébe:

—Wájyamúúvámé ájcúiyá tsájaavu tsaate wájyamúúvátúmeke. Áhdure ma-jchómá íjcyame ájcúiyá ímájchoma íjcyátúmeke. Ehdúhjáa neebe diityéke.

12 Téhduréhjáa tsaate ávyéjúúbé wáabyuta dsíídsike áhdótsohíjcyámé itsójtsótsámeí dííbye éllewu ípyééne néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, ¿aca muhdú muha meíjcyáiyá ímí Píívyéébema meíjcyaki?

13 Áanéllíihyéhjáa neébe:

—Tsá ííñújí avyéjúúbé taúhbaju nééné ehníñevu ámuha maáhdótsohíjcyáityuró míamúnáake.

14 Áhduréhjáa tsaate tsodáhómú néé dííbyeke:

—¿Acooca muha muhdú meíjcyáiyáhi?

Áanéllíihyéhjáa idyé neébe:

—Tsá tsaaté éhne peecutére ámuha medótúcu híjcyáityuróne. Áhdure tsá tsaaté hallúvú ámuha maállíityuróne. Áhdure ámúhake múhduná dítye ámúhá wákimyéí áhdone múú ímí íjtsúcunú tehdújuco.

15 Ehdúhjáa diityéké Jóáa néénéllíí dííbyedítyú míamúnáa íjtsámeí tsáijyu múú dííbyéjuco míamúnáake pájtyetétsóiyá díbye íjcyane.

16 Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—Muurá ihdyu ámúhake ó tsótsohíjcyá nújpácyori. Áánetu íjcyaaabe tsijpi táhboone úwáábóiyá táehníñevu íhtsútuube íjcyáabeke íjtyúhápáájíubaré o tácoriúcu dííbyedívú o pííhívéityúroobe. Dííbye ihdyu ímiááné cáhcújtsómé pañévú pícyoó Píívyéébé Apíícho. Áánetu cáhcújtsótúmeke cúújúwá pañévú waagóoííbye.

17 Muurá dówajcárováiíbye ímityúmedítyú ímiáámeke éhne múúne bívú pañétú trígo meújcune maááhívetsódu. Muurá ímiáámeke iújcúne ímityúmeke waagóoííbye cúújuwa múijyú áabatéityúwá pañévú éhne múúne trígo néévú meújcúné boone téhiibájí bívámá mecóvajtsoúdu.

18 Ehdúhjáa Jóáa ímiáájú úwáábohíjcyá míamúnáake.

19 Aabéhjáa ávyéjuube Heróódeke néé íveekí ímiñejíí íñahbe Perípé táábake díbye táábaváne. Téhduréhjáa neebe díbye tsíñehjí ímityúné méénuhíjcyane.

20 Ehdúhjáa Jóáa úwaabóné illéébóiyótsihvu íllure dííbyedívú téené hallútú cuvéhoojánútsoobe. Ááneríhjáa ehníñevúre ímityúné méénuúbe.

Jetsóó tsójtsótsámeíñe

(Mt 3.13-17; Mc 1.9-11)

21 Aanéhjáa Jóáa míamúnáake tsótsohíjcyáábedívú téhdure Jetsóó tsójtsótsámeíhi. Aabéhjáa Jetsóó Píívyéébema íhjúvúnáa cáámetu dííbyé Apííchó íjuuúdu bóhówaavéné níityé dííbyedívu.

22 Áánáacáhjáa Píívyéébe néé cáámetu:
 –Uu Hájchíwúuke o wájyúúbedi mítyane ó imíjyúúhií.

Jetsóó íhdé múnáaívu
 (Mt 1.1-17)

23 Aanéhjáa Jetsóó 30 pijcyábá íjcyabe botsíi tujkénú íwákimyéi. Aabéhjáa tene némeíhijcyádú Jotséé hajchi. Áánetúhjáa Jotséé Eríí hajchi.

24 Áánetúhjáa Eríí Matáá hajchi. Áánetúhjáa Matáá Revíí hajchi. Áánetúhjáa Revíí Méékí hajchi. Áánetúhjáa Mééki Jááná hajchi. Áánetúhjáa Jáána tsijpi Jotséé hajchi.

25 Áánetúhjáa Jotséé Matatíá hajchi. Áánetúhjáa Matatíá Amóó hajchi. Áánetúhjáa Amóó Naóó hajchi. Áánetúhjáa Naóó Éérí hajchi. Áánetúhjáa Ééri Nagái hajchi.

26 Áánetúhjáa Nagái Máá hajchi. Áánetúhjáa Máa tsijpi Matatíá hajchi. Áánetúhjáa Matatíá Tsemeíí hajchi. Áánetúhjáa Tsemeíí Jotséé hajchi. Áánetúhjáa Jotséé Jodáá hajchi.

27 Áánetúhjáa Jodáá Joanáá hajchi. Áánetúhjáa Joanáá Réétsá hajchi. Áánetúhjáa Réétsa Tsorobabéé hajchi. Áánetúhjáa Tsorobabéé Tsaratiéé hajchi. Áánetúhjáa Tsaratiéé Néerí hajchi.

28 Áánetúhjáa Néeri Méékí hajchi. Áánetúhjáa Mééki Áádi hajchi. Áánetúhjáa Áádi Cotsáá hajchi. Áánetúhjáa Cotsáá Emodáá hajchi. Áánetúhjáa Emodáá Ééré hajchi.

29 Áánetúhjáa Éere Jotsoéé hajchi. Áánetúhjáa Jotsoéé Erietséé hajchi. Áánetúhjáa Erietséé Joríí hajchi. Áánetúhjáa Joríí Matáá hajchi. Áánetúhjáa Matáá Revíí hajchi.

30 Áánetúhjáa Revíí Tsimeóó hajchi. Áánetúhjáa Tsimeóó Jodáá hajchi. Áánetúhjáa Jodáá Jotséé hajchi. Áánetúhjáa Jotséé Jonáá hajchi. Áánetúhjáa Jonáá Eriakíí hajchi.

31 Áánetúhjáa Eriakíí Meréá hajchi. Áánetúhjáa Meréá Maináá hajchi. Áánetúhjáa Maináá Matátá hajchi. Áánetúhjáa Matátá Natáá hajchi.

32 Áánetúhjáa Natáá Dabíí hajchi. Áánetúhjáa Dabíí Itsaíí hajchi. Áánetúhjáa Itsaíí Obéé hajchi. Áánetúhjáa Obéé Bóó hajchi. Áánetúhjáa Bóó Tsamóó hajchi. Áánetúhjáa Tsamóó Naatsóó hajchi.

33 Áánetúhjáa Naatsóó Aminadáá hajchi. Áánetúhjáa Aminadáá Aráá hajchi. Áánetúhjáa Aráá Ejróó hajchi. Áánetúhjáa Ejróó Páaré hajchi. Áánetúhjáa Páaré Jodáá hajchi.

34 Áánetúhjáa Jodáá Jacóóbó hajchi. Áánetúhjáa Jacóóbó Itsáá hajchi. Áánetúhjáa Itsáá Aavaráá hajchi. Áánetúhjáa Aavaráá Taréé hajchi. Áánetúhjáa Taréé Nacóó hajchi.

35 Áánetúhjáa Nacóó Tseróó hajchi. Áánetúhjáa Tseróó Ragáo hajchi. Áánetúhjáa Ragáo Perééké hajchi. Áánetúhjáa Perééké Hebéé hajchi. Áánetúhjáa Hebéé Tsáará hajchi.

36 Áánetúhjáa Tsáára Caináá hajchi. Áánetúhjáa Caináá Apatsáá hajchi. Áánetúhjáa Apatsáá Tséé hajchi. Áánetúhjáa Tséé Noéé hajchi. Áánetúhjáa Noéé Raméé hajchi.

³⁷ Áánetúhjáa Raméé Matotsaréé hajchi. Áánetúhjáa Matotsaréé Enóó hajchi. Áánetúhjáa Enóó Jaréé hajchi. Áánetúhjáa Jaréé Mararéé hajchi. Áánetúhjáa Mararéé Caináá hajchi.

³⁸ Áánetúhjáa Caináá Enóó hajchi. Áánetúhjáa Enóó Tsééte hajchi. Áánetúhjáa Tsééte Adáá hajchi. Aabéhjáa diibye Adáake Píívyéébe ípívyéjtsó tujkénú ííñúbatúre.

4

Jetsóoke Naavéné mávárijchóne

(Mt 4.1-11; Mc 1.12-13)

¹ Aanéhjáa Jetsóó pañe Píívyéébé Apííchó íjcyaaabe Joodáatu óómííbyeke téenere tsajtyé ííneúbá píívyétúné ííñújivu.

² Áhullévúhjáa Naavéné mávárijchó dííbyeke. Áijyúhjáa 40 coojívájucu májchótuube téhulle íjcyaaabe ajyábáávatéhi.

³ Áábekéhjáa diibye Naavéné nééhií:

—Bo ímiááné Píívyéébé Hajchi u íjcyáhajchíí íu nééwáyutu pááaho dípívyéjtsóne majchoj.

⁴ Áánéllihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Tsá apááñéré majchó tájpi meíjcyatúne.”

⁵ Ehdúhjáa Jetsóó nééne boonétú dííbyeke tsajtyéébé caméhbaúvu. Átsihdyúhjáa úújétsoobe páneere ííñújí avyéjuvu.

⁶⁻⁷ Áánemáhjáa neebe dííbyeke:

—Íñe páneevúre uke ó ájcuú u mí móúúvéne oke u dúúrúváhajchííjyu. Muurá tahñe páneere íñe imíwu nééne íhtsútunéhjí íjcyane. Áánevu muurá o ímíllémeke ó ájcúiyáhi.

⁸ Áánéllihyéhjáa idyé neebe Jetsóó dííbyeke:

—Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Máavyéjuube Mépiivyéébekéré medúúrúváábeke méíícúvéiyáhi.”

⁹ Ááne boonétúhjáa idyé dííbyeke tsajtyéébé Jerotsaréevu. Áánemáhjáa duurúvájá hallúvú cáámevu itsájtyéébeke neébe:

—Áyu cána ímiááné Píívyéébé Hajchi u íjcyáhajchíí íchihdyu cátsiñíívyé baavújuco.

¹⁰⁻¹¹ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Píívyéébe wálloó níjkyéji múnáake uke ditye ityéhme íná uke ípájtyétuki. Aabe tsá ííneúbatú u wápújúúvéityúne.

¹² Ehdúhjáa Naavéné Jetsóoke nééneéllí neébe:

—Téhdure muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Tsá Máavyéjuube Píívyéébeke memávárijchóityúne.”

¹³ Aanéhjáa tsiíñe imávárijchóiyóné ípíívyetéjúcóótúnéllí ílluréjuco díbye íhvétsoíñúné dííbyeke.

Jetsóó úwáábótujkénúné Gariréá ííñújí múnáadítyu

(Mt 4.12-17; Mc 1.14-15)

¹⁴ Átsihdyúhjáa óómíiibye Jetsóó Gariréá ííñújivu Píívyéébé Apííchó dííbyé pañe íjcyaaabe. Áijyúhjáa díbye méénúné uubállé tsújaavé páneere téené ííñújiri.

¹⁵ Aabéhjáa téené ííñújiri íjcyané píhcyáávejááneri úwááboobéré péhíjcyáábeke duurúvahíjcyáme.

Jetsóó Natsaréri úwaabóne
(Mt 13.53-58; Mc 6.1-6)

16-17 Átsihdyúhjáa peebe Natsaréevu ípyée ipíívyécoomívu. Aabéhjáa imyéenuhíjcyádú wáyeéévejcóójí pihcyáávéjá pañévú eevé Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Itsaiaúvú waajácúhaamívú ditye ájcuháami. Íllúhjáa dibye éévetsíí néehíí:

18 Píívyéébé Apííichó óoma ijcyáhi. Aabe oke picyóó ímiájíjtó wáájácútúmeke o úúbálleki. Muurá ídátsó ícyahíjcyámé ímítyúnéhjí pañe éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu ícubáhrajte. Áánetu diityéké ó íjchívyétsoóhi.

19 Áámeke ó úúballeé Píívyéébe diityémá ditye pájtyetéíñe méénune.

20 Ehdúhjáa nétsii íéévéne boone téhaamívú tééjá wákimyéi múnáajpikye íajcúne ácúúveébe. Áábedívúhjáa pámeere tééjá pañe íjcyame ullévenúhi.

21 Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Ehdúu Píívyéébe íwaajácúháámitu néene éévé tsúúca úújetéhi. Aane muurá tsúúca ámuha mélléebó o éévene.

22 Ehdúhjáa Jetsóó diityéké néene pámeere ímí íjtsúcunúhi. Aaméhjáa iúllévenúne néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne áánu Jotséé hajchi íjcyatúne?

23 Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Behtyu ámuha oke méneéhi: “Taabóóbé u íjcyaaabe bo uure tááboméij.” Ehdú muurá ámuha méneé íllu ámuha oke menéeyóne: “Capenaóó cóomiyí méénúráítyúronéhjí u méénuhíjcyádú cána meenu ícyoomíyí awáá úpée u píívyécóomiyi.”

24 Átsihdyúhjáa tsiíñe neébe:

—Cáhawáá ímiááneturé ámúhake o néekíí: Tsá muurá cáábyekéikyé Píívyéébé ihjyú uubálle múnáadítúyú íiñújí múnáa ávyejúúlléítyuróne.

25 Muuráhjáa íjraéémú pañe mítyame pííbájujte walléémú íjcyará Eríaúvú Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi íjcyácoóca. Téijyúu ájyaba tééne íiñújiri 3 píjcyábáj píñévú daari íjcyánáaáca.

26 Áronáacáa tsá Píívyéébe wállóotú Eríaúvuke diityé éllevu dibyée diityéké néene ditye lléébóítyuróné iwáájácúnema. Áánemáa wállóobe Tsidóó íiñújiri íjcyacóomí Tsaréétari íjcyáné píibájujulle éllévúré dííbyeke.

27 Téhdurée íjcyámé mítyame íjpi chajááveri chémeme Eritséouúvú Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi íjcyáijyu. Árómedítúyú tsá tsáápíuba bóhíítsámeítyúne. Apáábyéree Tsííríá íiñújí múnáajpi Naamáa bóhíítsámeí Eritséodívú ípyée ícyáhcujsódújuco íjcyáabe.

28 Ehdúhjáa Jetsóó néénetu cayóbáávatémé pámeere pihcyáávéjá pañe íjcyame.

29 Áánemáhjáa dííbyeke íjchívyetsómé técoomi íjcyáné caméhbáutu dííbyeke iwááóroki.

30 Áronáacáhjáa múijyúrá péjúcoóbe.

Tsáápí pañétú naavéneke Jetsóó wáágoóne
(Mc 1.21-28)

31 Aabéhjáa péé Gariréa íiñújiri íjcyacóomí Capenaóovu. Átsíi múnáakéhjáa úwááboobe wáyeéévejcóójí.

32 Aaméhjáa ullévenúhijcyá muhdícyánéjcurí tujkévéwu dibye úwáábóneri.

33 Áijyúhjáa íjcyaaabe tsaapi tétsihyi pihcyáávéjá pañe naavéné ípañe íjcyáabe.

34 Aabéhjáa kéévánécoba néehíí:

—¡Jetso Jetsóoj, Natsarée múnáajpi u Íjcyáábej! ¿Íveeki múúhake ú pátsárijcyóváhi? ¿Mityá múúhake ú waagóovaj? Muurá uke ó waajácú ímiáábé Píivyéébé Hajchi u Íjcyane.

³⁵ Ehdúhjáa naavéné dííbyé pañétú íhjuvánéllii Jetsóo nées dííbyeke:

—¡Cúúvéhulléré díícyá! ¡Díjchivye áadí pañétu!

Ahdújucóhjáa díbye íjchivyéne díityéj pínévú íjcaáyóóbedítú dííbyeke tútávájtsótuubére.

³⁶ Áaneríhjáa pámeere iúllévénúne néjcatsíhi:

—¿Aca múhdutú díbye néhdújuco naavémú íchívyehíjcyáné tsaaté pañétu?

³⁷ Ehdúhjáa díbye méenuhíjcyáné uubállé tsújaavé pámeere téené iíñúji múnáadívu.

Péedoró báábeke Jetsóo bóhítsóne

(Mt 8.14-15; Mc 1.29-31)

³⁸ Aanéhjáa pihcyáávájá pañétú íjchivyédu Jetsóo péé ímamyémuma Tsimóo jávu. Áanáacáhjáa dííbyé baabe áíívyeri chéménéllii dííbyeke néeme díbye íbóhítsoki.

³⁹ Ahdújucóhjáa díbye teene cheme úhbánetu díílleke tene pájtyene. Aalléhjáa íbóhíne díityéké májchotsóhi.

Mityámeke Jetsóo bóhítsóne

(Mt 8.16-17; Mc 1.32-34)

⁴⁰ Áijyúhjáa meíjyunúrónáa tsívahíjcyámé páhduváré néene chémeri chéméméhjike dííbye éllevu. Áámekéhjáa idyócarájcóneri bóhítsóhíjcyáabe.

⁴¹ Aanéhjáa tsaaté pañétú díbye naavémuke íjchívyetsómé nehíjcyáhi:

—Uu muurá Píivyéébé Hajchi.

Waajácúméhjáa ímiááné díibyéjuco Pájtyetétsoobe díbye íjcyane. Áámekéhjáa neebe tsiiñe dítye tehdu ííhjuvájúócóótuki.

Jetsóo úwaabóné pahúllévare Gariréa iíñúji pañe

(Mc 1.35-39)

⁴² Aanéhjáa tsítsíívevu Jetsóo péé técoomítú tsiéllévu múubará íjcyátúhullévu. Áronáacáhjáa míamúnaa néhcoméré péeme úújeté dííbyedívu. Aaméhjáa wájjurá dííbyeke díbyéi ipyéétu díityédítu.

⁴³ Áronáacáhjáa neebe díityéke:

—Áronáa ó imíllé téhdure tsícyoomíji múnáake o úúballéné Píivyéébé avyéjutu íjcyáné uwááboju. Muuráhjáa téenéllii Píivyéébe oke wallóohí.

⁴⁴ Ahdújucóhjáa díbye úwááboobéré péhíjcyáné Gariréa iíñújiri pihcyáávejáané pañe.

5

Mityane amómeke dítye újcune

(Mt 4.18-22; Mc 1.16-20)

¹ Tsájyúhjáa Jetsóo Genetsarée unéu úníuri íjcyánáa mítyane míamúnaa dííbyedívú píhcyáavé Píivyéébé uwááboju illéébúcnúné ímíllénema.

² Áanáacáhjáa ájtyúmíibe míneecu íevemíicú tééu úníuri cátsuhjúcnúmíicú témíicú aabájajtéhjáa ítsínúcoohóné iíñjtyu íjchívyéné boonémíicu.

³⁻⁴ Aanéhjáa Tsimóo éhmí pañévú iúcaávéne neebe dítye áyánéwu dííbyeke píinéehívú icyátújcaáyoki. Aabéhjáa téemí pañétú díityéké iúwáábótsihdyu nées Tsimóoke:

—Áyu cána ílluréjuco ípañétsíí métsínúútej.

⁵ Áánélliihyéhjáa Tsimóó néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ávyetáne pécóhachótá muha metsínuurómé tsá meújcutú tsáápíúbake. Áronáa ihdyu u néénéllii tsiíñe muha métsínuúhi.

⁶ Ahdújucóhjáa tsínuume mítyane újcune amómeke. Ávyetáhjáa tsínucóóhó illuréjuco móhtobáné diityé padúúcuri.

⁷ Áánélliihyéhjáa íhyójtšíneri bómihcómé íñahbéjté íhdyúémíri íjcyámeke diitye ipíáábotéki. Ahdújucóhjáa péémema ditye íjchívyetsóne. Aanéhjáa ávyeta íhmínéécú buúúvetu.

⁸ Ááneríhjáa diibye Tsimóó Pééodoro iúllévenúne Jetsóó lliíñévú ímímóúúvéne nééhií:

—Ávyéjuúbej, ímítyuube o íjcyaaabe tsá díúníuri o íjcyáítyuróne.

⁹ Ehdúhjáa neebe ávyetá mítyané amómeke iújcúneri iúllévenúnema.

¹⁰ Téhduréhjáa íñahbéjtétsí Tsebedéó hájchimútsí Jacóóboma Jóáámutsi ullévenú téeneri. Áronáacáhjáa Jetsóó néé Tsimóoke:

—Tsájúréévedíñe. Muurá íñe amómé lliíñája múnáajpi u ícyahíjcyaaabe ícyoocátú míamúnáakéréjuco Píívyéébé icyánejcúvú u íbúwáávétsoíñe.

¹¹ Áánélliihyéhjáa icyátsúúvétsihvúré páneere íhvéjtsóne Jetsóomáyéjuco diitye pééneé.

*Íjpi chájáávéébeke Jetsóó bóhítsóne
(Mt 8.1-4; Mc 1.40-45)*

¹² Aabéhjáa Jetsóó tsácoomíyí íjcyánáa tsaapi íjpi chájááveebe tsáábe dííbyeke íajtyúúmííbé lliíñévú ímímóúúvéne nééhií:

—Ávyéjuúbej, ¿aca muhdúiyó teene oke u bóhítsóne?

¹³ Áánélliihyéhjáa Jetsóó dííbyeke dócáráajcoobéré nééhií:

—Mu ihdyu tehdújucoj.

Ehdúhjáa dibye néénemáyé tsúúca bóhííbe.

¹⁴ Áábekéhjáa boíjcyuube dibye muucá iúúbállétu muhdú íbóhííne. Neebéhjáa dííbyeke:

Tsapéhdúré llúúváábe éllevu péene dííbyedívú dúhjétsámeityeco. Ááne Moitséeúvúu néhdu Píívyéébeke tsíeméneri ú íícúveé téenetu míamúnaa iwáájácu u bóhíjucóone.

¹⁵ Ehdúhjáa dibye néerónáa tsúúca pámeere téené uubállé waajácúhi. Áánélliihyéhjáa mítyane míamúnaa píhcyáávehíjcyá dííbyé uwáábovu dibye diityéké íbóhíítsó ditye chéménéhjitu.

¹⁶ Áronáacáhjáa diityédítyú múha íjcyátúhullévú péhíjcyaaabe Píívyéébema íhhyúvaki.

*Íjpi vááúmeityúúbeke Jetsóó bóhítsóne
(Mt 9.1-8; Mc 2.1-12)*

¹⁷ Aabéhjáa Jetsóó tsáijyu úwáábohíjcyánáa íjcyámé tétsihyi paritséómuma taúhbájú uwáábojte Gariréaa, Jodéaa, íjcyané íñújícútu pahúllevátú tsáámeé. Áhduréhjáa íjcyámé tsaate Jerotsarétu tsáámeé. Aaméhjáa ííténáa Jetsóó Píívyéébé íhnáhoori bóhíítsóhíjcyá chéméméhjike.

¹⁸ Áánáacáhjáa tsaate tsivá ííbotarí íjpi vááúmeityúúbeke. Áábekéhjáa ímíllerómé Jetsóó tsájá pañe íjcyáábe éllevu itsájtyene.

19 Áronáacáhjáa tsá ditye píivyetétú múhdutú iúcaávéiyóné mítyane míamúnaa íjcyánéllíhye. Áanéllíhyéhjáa cáamevu iñerívyéne dííbyé tujkévetu idyóhejúróhéjutu niityétsómé dííbyeke míamúnááj pínévu.

20 Aaméhjáa ímí cáhcujtsóné iwáájácúne neebe Jetsóó dííbyeke:

—Muúbej, tsúuca úhdi o ídáátsóvéne díimítýú ó ábájívéhi.

21 Ehdúhjáa Jetsóó néene taúhbájú uwáábojtémá paritséómú illéébóne néjcatsíhi:

—¿Muubáami aabye íveekí ímityúné ihjývá Píivýéébe ímí íjtsúcunúnejívari? Tsá muurá míamúnáa ímityuháñé mewáágóóityuróne. Apáábyéré ihdy Píivýéébe píivýeté teene iwáágoóne.

22 Ehdúhjáa ditye néjcatsíñé Jetsóó iwáájácúne néé díityéke.

—¿Aca íveekí ehdu ámuha méjtsámeíhi?

23 Áánerá ó píivýeté míamúnáadi o ídáátsóvéne díityé ímityuháñé díityémá o ímíbajchóne. Áanéllíi ó píivýeté áánúke o nééneé: “Úhdi o ídáátsóvéne díimítýú úuma ó ímíbajchóhi.” Áhdure ó píivýeté o nééneé: “Dímíjpyeténe dípye.”

24 Ahdícyane cáhawáá óví ámuha máájtyumí Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe muhdú o méénune.

Ehdúhjáa iñéene díibye íjpi vaaúmeityúúbeke neébe:

—Dímíjpyeténe eene dííhbotámá dípye díhjávu.

25 Ehdúhjáa Jetsóó néénemáyé díityéj pínétú íjyócuúvéne péjúcoobe ihjávú Píivýéébeke dúúrúvaabére.

26 Ááneríhjáa pámeere tétsihyi íjcyame iúllévenúne téhdure duurúvá Píivýéébeke. Aaméhjáa itsájúréevéne nééhií:

—¿Aca muhdú aabye meke ullévenútsóhi?

*Revíikye Jetsóó újcune
(Mt 9.9-13; Mc 2.13-17)*

27 Átsihdyúhjáa péébe Jetsóó ájtyúmité Revíikye ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike íáhdótsóhíjcyátsihyi ácuúcunúúbeke. Áábekéhjáa neébe:

—Muúbej, ookéréjuco duráávye.

28 Ahdújucóhjáa díbye páneere imyéenuhíjcyané íhvéjtsóne dííbyemáyéjuco pééneé.

29 Aabéhjáa Jetsóoma wáñehjívaté ihjávú. Áánevéuhjáa díbye míñutsómé mítyame tsáá tsijtye ííñújí avyéjúúbé wáábyuta íjcyáne dsíídsí ahdótsó múnaa. Áhduréhjáa tsíjtyehji íjcyá tétsihyi díityéma.

30 Áanéllíhyéhjáa paritséómú taúhbájú uwáábojtémá néé dííbyé mamyémuke:

—¿Aca íveekí ámuha ménahbévá aatye ímiáámemájívari?

31 Áanéllíhyéhjáa Jetsóó nééhií:

—Tsá muurá taabóóbé bóhíime tsaímíyé néémeke táábotúne. Muurá ihdy chémémekéré tááboóbe.

32 Ahdícyane tsáháa ímiááme wáábyú o tsáátune. Muuráhjáa ímityúme wáábyú o tsáá díityéké o ímíbaávýétso Píivýéébe icyánejcúvuréjuco ditye ííbúwááveki.

*Jetsóó mamyémú majcho áwatyúne
(Mt 9.14-17; Mc 2.18-22)*

33 Ehdúhjáa Jetsóó nééneéllíi nééme dííbyeke:

—¿Aca íveekí Jóáá mamyémuu, paritséomú mamyémuu, íjcyame tsáijyu majcho áwahíjcyá Píívyéébema ííhjuvacoóca? Áronáa muurá dímamyému tsá tehdu méenuhíjcyatúne.

³⁴ Áanéllihyéhjáa neebe diityéke:

—¿Aca tsaatétsí táábávajcatsíñé wañéhjivu tsáámeke ámuha majchótú mááwáchóiyáhi? Ehdu néene támamyémú tsá majcho áwáítyuró diityémá o íjcyané hajchóta.

³⁵ Muurá ihdyu íjcyaiñé diityédítýú o pééiñe. Áijyu ihdyu óví muhdú íñéhajchíí awámye.

³⁶ Ehdúhjáa íñéené boone diityéké úwááboobe néehíí:

—Tsá muurá tene ímityú béhbátu tsúúcáaja wájamu mepájaabóne. Muurá íllure éhniíñevu távájcaroba.

³⁷ Áhdure tsá tene ímityú béjpácyo bíínoj pácyó mepícyoone tsúúcáau mííhéneuh cahpáyú pañévu. Muurá béjpácyo iúhtsaráúuvéneri távájco tsúúcáau. Áijyu muurá wágooovéné tsanéécújuco bíínoj pácyoo, cahpáyuu, íjcyane.

³⁸ Áanéllíi béjpácyo mépañénú bééú pañévúre.

³⁹ Muurá tsúúcáajpácyóré iádone ímillémé tsá áadóityuró béjpácyo bíínoj pácyo tsúúcáajpácyóré ímí diityédívú néenéllíihye. Ehdúhjáa neebe Jetsóó dityéke.

6

Wáyeéévejcoóji Jetsóó mamyému majcho újcune
(Mt 12.1-8; Mc 2.23-28)

¹ Aabéhjáa tsáijyu wáyeéévejcoóji ímamyésuma úmihéj pñinetú pájtyenáa bajtsóháñetu ujcúmé imájchoki.

² Aanéhjáa paritséomú ííténe néé diityéke:

—¿Aca íveekí ehdu ámuha mémeenú íjcyooji wáyeéévejcoóji meméénúityuróne?

³ Áanéllihyéhjáa Jetsóó néé diityéke:

—¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú tsáijyúu íajyabáávaténeíllíi íñahbéjtema Dabíiúvú téeméné méénune Píívyéébé waajácúháámitu cáátuváne?

⁴ Muuráhjáa duurúvájá pañévú iúcaávéne imájchóityuróne Píívyéébé ícúvé páaa majchómé apáámyéré llúúvájte máchohíjcyáne.

⁵ Áhduréhjáa neebe diityéke:

—Muurá íñe Míamúnáajpidívúu o ípívyéévéébé wáábyuta téhdure téjcooji wáyeéévejcoóji.

Tsáapi hójtsi Jetsóó ímíjpyetétsóne
(Mt 12.9-14; Mc 3.1-6)

⁶ Tsáijyúhjáa téenere wáyeéévejcoóji pihcyáávájá pañévú Jetsóó úwaabóhi. Áanáacáhjáa tsaapi tsánejcúehójtsi íhyójtsi múhdurá néébe tétsihyi.

⁷ Áanéllihyéhjáa taúhbájú uwáábojtémá paritséomú Jetsóodívuré íítehíjcyá dííbyeke téjcooji díbye bóhíhtsóhajchíí téenej téeveri ímityuube díbye íjcyane íñééroki.

⁸ Ehdúhjáa ditye íjtsámeíñé iwáájacúne Jetsóó néé díbye múhdurá íhyójtsi néébeke:

—Muúbej, cána dichaj.

Ahdújucóhjáa díbye pééne dííbye éllevu.

⁹ Áábedítýúhjáa neebe diityéke:

–Ámúhake ó dílló tsane: ¿Aca tsá íjcyooji wáyeévejcóójí mepíáábóityuró tsaatéké tsíeméné pájtyémeke, mityá méihvéjtsóiyá ditye idsíívekij?

¹⁰ Ehdúhjáa íñéene diityéké íiteebéré néé díbyeke:

–Muúbej, cána íllevu cujúúvé díhyótsíj.

Ahdújucóhjáa díbye cujúúvénemáyé téhojtsí ímíjpyeténe.

¹¹ Ehdúhjáa Jetsóó méénune díbyeke múnáátsohíjcyámé ííténe ávyétá íhnáhó cayóbaávatéhi. Áanemáhjáa pítyácójcatsímyé muhdú díbyeke imyéénuíñe.

12-meváké Jetsóó meménú ímamyémú ditye íjcyaki

(Mt 10.1-4; Mc 3.13-19)

¹² Téjyúhjáa Jetsóó cámeéhbaúvú péébe Píívyéébema ihjyúvápéjcovéhi.

¹³ Áané tsitsíívenúhjáa píhjúcuube díbyema péhíjcyámeke. Áamedítyúhjáa újcuube 12-meváké páñétúejte ímamyémú íjcyame úwááboméé péhíjcyáímyeke.

¹⁴⁻¹⁶ Aaméhjáa ílluúme: Tsimóóhjáa íjcyáábeke téhdure Péédoródívú díbye méménuúbee, íñahbe Aderéee, Jacóóboo, Jóáaá, Perípee, Batoroméee, Matéoo, Tomáaa, tsijpi Jacóóbó Apéó hajchii, cananíjtámúejpi Tsimóoo, Jacóóbó nahbe Jóódaá, tsijpi Jóóda Ijcarióóté bóónétúhjáa díbyedívú méénútsóííbyee, éhdume.

Jetsóó mítyámeke úwaabóne

(Mt 4.23-25)

¹⁷ Aaméhjáa teene cámeéhbaútu tsááme wajtsí ítyujkévétsihvu. Áijyúhjáa mítyane míamúnaa Jetsóó uwáábó illéébúacunú tsáácunú pahúllevátú teene Jodéa íñújitu Jerotsaréetuu, Tíírótuú, Tsidóotuu, íjcyane. Aaméhjáa tsivá chéméméjhike díbye íbóhítsoki.

¹⁸ Áamedítyúhjáa tsaaté pañe naavémú íjcyámeke díbye wáágóóné boone tsáimiyéjucu ditye ícyahíjcyáne.

¹⁹ Pamévárehjáa chéméméjhí ímíllehíjcyará díbyeke idyómajcóné tsaatéhjáa díbyeke idyómajcóneríyé bóhíhíjcyáné íajtyúmínéllíhíe.

Muhdú nééné míamúnaa ímí íjcyane

(Mt 5.1-12)

²⁰ Aanéhjáa Jetsóó ímamyémuke ííténe néehíí:

–Maímijyu ihdyu ámuha idáátsóméjhíúvú menééme meíjcyanej. Muurá tehdu néémé wáábyuta Píívyéébé ávyéju.

²¹ Maímijyu ámuha meíjcyane díbye ímillédú ámuha meíjcyáíyóneri met-súúrameíhíjcyáme. Muurá ámúhake píááboobe tehdu ámuha meíjcyaki. Maímijyu ámuha meíjcyane kímóhcó nénehji ámúhake pátyehíjcyáme. Píívyéébe muurá ámúhake ímíjyúúvetsóhi.

²² Muurá íñe Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeéjté ámuha meíjcyáné déjúcotu oke cáhcújtsotúmé ámúhake tsaríllééhi. Aame tsá ámúhake lléébóityúne. Ámúhake átérééjtédí idíllóne nehníwu ihjyúvahíjcyáímyé ámúhadítyu. Árome ihdyu maímijyu ámuha meíjcyanej.

²³ Muuráhjáa téhdure éjyúúvú diityé íhdé múnáaúvú Píívyéébé ihjyú uubálla múnáadi ícúbáhráhíjcyáhi. Ahdu ámúhake ditye dáríívéroné pañe óvíí ámuha íllure méimíjyúúhíí. Muurá ámuha meícúbáhrámeíñe áhdó íñé ímíjyaú Píívyéébe ámúhake pícyóóhi.

²⁴ Áánetu ihdyu íhtsutúmé ehnéva múnáa tééneríyé tsúúrameíhíjcyámeke maídáátsoju tene pájtyeíñej. Muurá téeneri ditye ímíjyúúveróné níjkévaá díityéma.

25 Ehdu íiné imíjyaú panévatúré ícyahíjcyámeke máídáátsoju tene pájtyeíñej. Muurá ídátso diityémá nijkévaiñé íiné imíjyaú ditye ícyahíjcyaróne. Muurá imíjyuuri íjcyárómema nijkévaiñé kímóóvevúréjuco.

26 Áhdure ditye ávyejúúllehíjcyámeke máídáátsoju tene pájtyeíñej. Ehdúu muurá diityé ihde múnáaúvú iye Píívyéébé ihjyú uubálle múnáadi díllómeímyeke tsaate ávyejúútsohíjcyáhi.

*Meke múnáájsórómeke mewájjune Jetsóó úwaabóne
(Mt 5.38-48; 7.12)*

27 Áhdícyane ámuha oke melléébúacunúmeke o néé ámuha mewájjyu ámúhake múnáájsórómeke. Áhdure ámúhake tsaríllérómeke múu píaabóhi.

28 Téhdure múu ámúhadítúú ímityúné íhjúvvarómema tsaimíyé íhjúvváhi. Téhdure ámúhake áábohíjcyarómé hallúvú múu táumeí píaabó Píívyéébeke.

29 Áhdure tsaate ámúhake méénúhajchíí tsá múu píámeítúne. Téhdure ámúhá wajyámú díivane ditye ámúhadítúú újcúhajchíí múu íhvejtsó tsiiyya ditye itsájtyeki.

30 Áhdure ámúhake tsíeméné táumeímyeke múu ajcúhi. Áhdure tsaate ámuha éhné náníhajchíí tsá múu díllotúne.

31 Áhdure pamévamáyé ámuha ímí meíjcyane meímílléhajchíí múu íicyánéjcutu ímiááméré íjcyáhi.

32 Muurá ámúhake wájyúmekéré ámuha mewájjyúhajchíí tsá ímiá wájyú tene íjcyatúne. Muurá ímityúné míamúnaa íjcyarómé téhdure diityéké wájyúmemáyé wájyújcatsíhi.

33 Téhdure ámúhama ímiáámé íjcyámemáyé ámuha ímiáámé meíjcyáhajchíí tsá tene ímityúne. Muurá ímityúné íjcyarómé tehdu meenúhi.

34 Áhdure ámúhake tsíeménevu ajcúmekéré téené cápáyóóvére ámuha maájcúhajchíí tsá tene ímityúne. Muurá ímityúné íjcyarómé tsaatéke tsíeménevu ajcú ditye ípíámeíkíye. Ahdu tsá múu néétune.

35 Ámúhake múu néhníllérómeke iwájyúne panévatúré ditye píhtónéhjitu píaabó ditye ámúhake píámeítúúrónáaaca. Ehdu ámuha mepíaabóhajchíí íhtsútuube Píívyéébej tsíímé ámuha meíjcyame íiné imíjyaú méíjcyaaáhi. Muurá Píívyéébe ímityúné íjcyarómeke ídaatsólléne píaabóhíjcyáhi.

36 Áhdícyane óvíi ámuha pamévakeré meídaatsólléne mepíaabóhíjcyá Meécááni Píívyéébe méénuhíjcyádu.

*Tsijtye múhdurá íjcyáneri meíhjúvátúyuróne
(Mt 7.1-5)*

37 Tsá múu íhjúvátú tsijtye múhdurá néemedi Píívyéébe ámúhake íñéetu téhdure ímityúné ámuha meíjcyane. Tsá múu tsíjtyedi ícúbáhratú Píívyéébe ámúhadi ícúbáhrátuki. Téhdure ámúhake ímityúné tsaate méénuróné múu íhvejtsó íiná diityéké méénutúmeré téhdure Píívyéébe ámúhake íiná imyéénútuki.

38 Múu píaabó múhdurá néerómeke téhdure Píívyéébe ámúhake ípíaabóki. Muurá ímiáámeke píaabóobe. Aabe muurá ámuha muhdú tsíjtyeke mepíaabóhíjcyádúré ámúhake píaabóohi.

39 Téhduréhjáa tsiiñe Jetsóó úwááboobe néehíi:

—¿Aca tsaapi hállúvátuube tsijpi téhdure néébeke tsajtyéiyá tsíllévu? ¿Aca tsá tsamútsíyé áákityéítyuró wáhyéju díivané pañévu?

40 Tsá muurá tsaapi mamye dííbyeke úwáábohíjcyáábé ehniíñevu wáájacutúne. Muurá ihdyu páneeréi iníjkévacooca botsíi dibye wáájacúdú wáájacuúbe.

41 ¿Aca íveekí ámuha méijyáacunúhijcyá amúhá nahbémú hálluúúné pañe wááhyéwuúné íjcyáneri amúhá hálluúúné pañe uménebaáné íjcyane wáájacúmeityúme?

42 Muurá uménebaáné amúhá hálluúúné pañe íjcyame tsá amúhá nahbémuke ámuha menééityuróne: “Cána muha amúhakye mebohdo eene wááhyene amúhá hálluúúné pañe íjcyane.” ¡Ávyeta bañú múnaa ámuha meíjcyame pánehíjdú ímiáámeúvúdú ámuúha! Tujkénú méwaagóoméi eene uménebaáné amúhá hálluúúné pañe íjcyane botsíi ímí ámuha maájtyumímé mebohdo teene wááhyene amúhá nahbémú hálluúúné pañe íjcyane. Ehdu néene tsá múu tsaate wahdííváné imityúwu méénúneri íjyáacunútú tsáijyu múu ehniíñevu ímityúné ámuha meméénuhíjcyáme.

*Muhdú meíjcyánetu méwaajácúmei muhdíívamé meíjcyane
(Mt 7.17-20; 12.34-35)*

43 Tsá muurá oove néevahíjcyáné uméhé néeváityuró átéréene oove íjcyatúne. Áhdure oove íjcyatúné néevahíjcyáné uméhé tsá múijyú néeváityuró oove íjcyane.

44 Muurá inéevatúré méwaajácú uméhééné kéeméhéjji íjcyane. Tsá muurá múijyú tsúhjívahe néeváityuró híigoó. Áhdure tsá múijyú wacyónejke néeváityuró baáco.

45 Ahdu íívane muurá ímiáámé ííbúwá pañe ímiá íjtsaméi íjcyanéjuco ditye íhjuváne. Áánetu ímityúme íhjuvává ííbúwá pañe ímityúné íjtsaméi íjcyanéjuco. Muurá muhdú ííbuúúné íjtsaméi íjcyadújuco ditye íhjuváne.

*Mútyétsi ánúmeíñetu íjcyané uwááboju
(Mt 7.24-27)*

46 ¿íveekí ámuha oke Ávyéjúúbedi médílllohíjcyá amúhakye o néene ámuha melléébóne tehdu meíjcyámejívvari?

47 Cáhawáá amúhakye o úúbálle muhdú tahñéjté oke lléébome íjcyane.

48 Muurá tsaapi ánúmeíbyé cóhpéj nétsihdyu ávyéta páñé itséhdíhvejújiri íapíhajcúné wáduhcúhi. Aaja tsá nújpabya wááóityuró ávyéta cóhpé teja méénúmeíñéllíihye. Ehdu muurá tahñéjté oke lléébome íjcyáhi.

49 Áánetu o néene cáhcújtsotúmé íjcyá éhne múúne tsaapi ímíñeúvú íhjá apíhajcúné wádúhcútuja dííbyedívú nújpabya wááóné boone dibye ídátsó íjcyadu.

7

*Tsodáhómú avyéjúúbé únú múnáájpye Jetsóó bóhítsóne
(Mt 8.5-13)*

1 Ehdúhjáa míamúnáama Jetsóó íhjuvátasihdyu péé ímamyémuma Cape-naóovu.

2 Ácoomíyíhjáa romáánómú tsodáhómú avyéjúúbé únú múnáajpi dibye wáiyú néébe ávyeta chémeebe dsijíveríjyuco.

3 Áánáacáhjáa diibye íavyéjuube tsúúca waajácú Jetsóó técoomíyí íjcyane. Áánéllíihyéhjáa tsaatéké túkevétsojtedítýú wállóobe dííbye élleву dibye íbóhíitso íúnú múnáájpiíkye.

⁴ Ahdújucóhjáa ditye ipyééne néétene:

Ímiáábé diibye tsodáhómú avyéjuube. Áábeke íhya ihdyu tehdújuco u píááboíñe.

⁵ Muurá ímí meke wájyuube ijraéémú meíjcyámeke. Muuráhjáa dibye nééjuri mépihcyááveja méénúmeíhi.

⁶ Ehdúhjáa ditye néénéllii Jetsóó péé diityémá téhullévu. Aaméhjáa píhíjúcóónáa tsiiñe tsodáhómú avyéjuube wallóó tsíjtyekéréjuco íñahbévajtédítýú ditye íñééte dííbyeke:

—Ávyéjuubej, tsáhaváne ávyeta dííbye jávú u úújetéityú ídátsó dibye néénéllíihye.

⁷ Téénéllíihyévané tsá dibye páñetu úúma íhjúvatétúne. Áánéllíihyévané ihdyu íchihdyuré ú neé dííbyé únú múnáajpi íbóhíiki.

⁸ Muurévá téhdure tsijtye íavyéjujte dííbyeke nééne méénuhíjcyaaábe. Áhdurévá ítsodáhómuke dibye táuhbánéjuco ditye méénuhíjcyáne. Téhdurévá íúnú múnáajpi dibye néhdújuco méénuhíjcyáne.

⁹ Ehdúhjáa diibye tsodáhómú avyéjuube nééne ditye úúbálléneri Jetsóó ullévenúhi. Áánemáhjáa pámeekéré tétsihyi íjcyámeke ííténe neébe:

—Muurá tamúnaa ijraéémú íjcyárómedítýú tsá tsáápíuba ehdu oke cáhcújtsotú eene romáánómuube íjcyároobe cáhcujtsódu. Ehdúhjáa neebe Jetsóó.

¹⁰ Aanéhjáa diibye tsodáhómú avyéjuube wálloome téhullétú wájtsime ájtyumívá tsúúca diibye íúnú múnáajpi bóhíibeke.

Dsíjívéébeke Jetsóó bóhítsóne

¹¹ Átsihdyúhjáa Jetsóó ímamyémuma Naíivu péébema tsijtye mítyame pééhií.

¹² Aaméhjáa técoomívú úújetémé ájtyumí tsáápille pííbájuúllé hajchi apáábyéré íjcyaaabe dsíjívéébeke cúúutémeke.

¹³ Áámedíhjáa Jetsóó ídáátsóvéne díílleke nééhií:

—Kímóóvedíñe.

¹⁴ Ehdúhjáa íñééne teene íítémeho dibye ékééveténéllii teehe íhbumé íjyócuuvéhi. Aabéhjáa néé tééhouvuke:

—Llíhi, dácuúve.

¹⁵ Ehdúhjáa dibye néénemáyé tsúúca íácúúvéne ihjúvaabe diityéma. Aanéhjáa Jetsóó tsííjuke néé dille itsájtye dííbyeke ihjúvu.

¹⁶ Ááneríhjáa pámeere tétsihyi íjcyame itsájúréévéne Píívyéébeke dúúruvámé nééhií:

—Ícyooca ihdyu Píívyéébé ihjúu uubáalle múnáajpi íhtsútuube mééma íjcyáhi. Téhduréhjáa néémeé:

—Muurá íñe Píívyéébe píaabó ihñéjteke.

¹⁷ Ááne uubálléhjáa páneere Jodéa íiñúji múnáadi tsújaavéhi. Aanéhjáa téhdure tsííñe íñújíine múnáa waajácúhi.

Tsojtsó múnáajpi Jóáa Jetsóó éllevu wálloomútsi

(Mt 11.2-19)

¹⁸ Ehdúhjáa dibye méénuhíjcyáné tsojtsó múnáajpi Jóáake ímamyémú úúbálléhi.

¹⁹ Áánéllíihyéhjáa diityédítýú mítyétsikye wálloobe dityétsí idílloté dííbyeke diibyéjuco éhneváa míamúnáake pájtyetétsóibye tsááiibye íjcyáhajchíí iwáájácuki, áánetu diibyéjuco íjcyátúhajchíí tsíjpiikyéi ityéhmeki.

20-21 Aamútsíhjáa Jetsóodívú úújeténáa bóhíitsohíjcyaaabe mítyámeke páhduváre néene chémeháñeri chéméméhjike. Naavémúhjáa tsaaté pañe íjcyámeke waagóohíjcyaaabe. Áhduréhjáa hállúvátúméhjike ímípyetétsohíjcyaaabe. Áábekéhjáa neemútsi:

—Tsojtsó múnáajpi Jóáa múhtsikye wallóó diéllevu uke muhtsi medílo ¿ava diibyējuco uu Pájtyetétsoobe éhneváa ííñujívú tsááiíbye? ¿Mityá tsáhái diibye u íjcyatúne?

22 Áánéliihyéhjáa Jetsóó nées diityétsikye:

—Wa meóómíñe méuubállé dííbyeke muhdú o úwááboobe méénúráítýúronéhjí o méénune ámuhtsi maájtyumíne. Páneere méúúbálleco hállúvátúméhjí hálluvájucóone, úllétúméhjí úlléjucóone, íjpi chájááveméhjí bóhííne, lléébótúméhjí tsúúca lléébone, dsíjívémé tsiíñe bóhííne. Áhdure méúúbálleco ídáátsóméhjike pajtyéteju tsúúca úwáábómeíñe.

23 Maímijyu ihdyu oke cáhcujtsómé íjcyanej.

24 Ehdúhjáa Jetsóó nées Jóáa wállóómútsikye. Aamútsíhjáa óómíñé boone diibye Jóáadityu neébe:

—¿Acáa Jóáa ííneubará píívyétúné iíñújiri íjcyáábedívú ámuha mepíhcyáávehíjcyácooca muhdú ámuha méjtsúcunú dííbyeke? ¿A ámuháa méjtsúcunú éhne múúne úmehe kíjyébári vááúmeídyú páhduváre dííbyé íjtsaméí neéneé?

25 ¿A tsaímíyee úcámeíhíjcyaaabe? Muuráhjáa tehdu iújcámeícyá tsá ihdícyátsihyi díbye íjcyáítýuróne. Muuráhjáa ávyéjúté jaaháñe pañeíyo diibye. ¿Aané muubá ímíááné dííbye?

26 ¿Mityá Píívyéébe ihjyú uuballe múnáajpíi dííbyej? Ímíááné diibyējuco. Áronáacáa tsíjtyé ehniíñevu diibye.

27 Dííbyedítýú muurá Píívyéébe waajácúháámítu neéneé:

Ó pícyoó dííhde tsáápiikye díbye iúúballe míamúnáake ditye ímíbáávyéne ímí uke iwáátsúcúpéjtsoki.

28 Aane ímíáánetúré tsá dííbyedu tsijtye neétune. Áronáa níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe avyéjúejtédítýú ídáátsoobe íjcyároobe avyéjúúlléméíi diibye Jóáa ehniíñevu.

29 Ehdúhjáa Jetsóó neénetu avyéjúúbé wáábyuta íjcyáne dsíídsí ahdótso múnáama tsijtye múhdumé Jóáádivu tsójtsótsámeímyé waajácú ímíáábé Píívyéébe íjcyaaabe tehjújuco méénune.

30 Áánétúhjáa parítséomuma taúhbájú uwáábojte Jóáádivu tsótsójtsámeítyúmé íllure ehdiívallehíjcyá téhdure Píívyéébe diityémá méénúiyóne.

31 Áámekéhjáa Jetsóó neehíi:

—¿Aca muutédivú íñe ícyoocá múnáake ó meménúiyáhi? Íhya tsiímedivuj.

32 Muurá múúne lláhájtširi íícume úhbácatsíhijcyádú ámuha páhduváre médáríívémeíhijcyáhi. Muurá múúne íllu úhbácatsíhijcyáme: “Chiíyóro mellíjchúrónáa tsá ámuha meímíletú mewáhtsine téeneri. Áhdure máátyóba májtsí memájtsivárónáa tsá ámuha meímíletú mekímoovéne.” Ehdu múúne tsiíme úhbácatsíhijcyámé íjcyadu muurá ámuúha.

33 Muuráhjáa tsojtsó múnáajpi Jóáa tsá májchópityúne. Áhdurée tsá díbye bíínojpácýo ádohíjcyatúne. Áábedítýúu ámuha ménehíjcyá mééííbye íjcyáábé pañe naavéné íjcyánélii ehdu díbye neéneé.

34 Áábé boonétúu ó bóhówaavé Míamúnáájpídívú o ípívyééveébe. Aabe panévare o májchoobe téhdure ó adó bíinojpácyo. Áanetu idyé illuréjuco óhdityu ámuha menéhijcyané oova majchópíwu adópíwu o nééneé. Áhdure ámuha óhdityu menéhijcyá oova ávyéjúúbé wáábyuta íjcyáne dsíídsí ahdótso múnaa ímityúmé íjcyámedívú o náhbévahíjcyáne.

35 Áronáa muurá Píívyéébeéjté íjcyámedítýú bóhówaavéné díbye díityémá méenuhíjcyáne. Ehdúhjáa Jetsóó néé paritséómuma taúhbájú uwáábojtéke.

Jetsóó paritséómúúbema májchone

36 Aanéhjáa tsaapi paritséómúejpi Tsimóó Jetsóoke míñutsó díbye ihjávú díbyema imájchoki. Ahdújucóhjáa péébema dityétsí májchone.

37 Áánáacáhjáa tsáápille técoomíyí ímityulle íjcyalle Jetsóó tééjari íjcyane iwáájácúne péé tééjavu imyéwu cúváané pacúúcújpácyoma.

38 Aalléhjáa díbyé lliíñévú icyánoovévane tááhií. Aanéhjáa imáátyori díbyéj tuháácýú ípíapjchóné íhñíwácoriyé ipáácýúné boone téjtuhácýú ichóhchóne teene pacúúcújpácyoríyéjuco dille múrijchóne.

39 Ehdúhjáa dille Jetsóoke méénune díbye eené díbyeke ihjávú tsájtyeebe ííténe illu íjtsámeíhi: “Muurá ímíáané Píívyéébé ihjýú uubáalle múnáajpi áánu íjcyaca waajácúiyá aalle muhdíívallé íjcyalle díbyeke ehdu méénune. Muurá ávyeta múhdurá díille.”

40 Ehdúhjáa díbye íjtsámeíñé iwáájácúne Jetsóó néé díbyeke:

– Tsímo uke ó neé tsane.

Áánéllihyéhjáa neébe:

– Bo ihdyu oke diñe, Ávyéjuúbej.

41 Áánéllihyéhjáa neébe:

– Tsaatésíhjáa dsíídsi táúmeí tsáápiíkye. Áámútsidítýúhjáa tsaapi ujcú 500-jíva. Áánetúhjáa tsijpi ujcú 50-jíváre.

42 Aanéhjáa íáhdóiyóné dityétsí píívyetétúnéllii illuréjuco díbye íhvejtsóné teene díityétsidi ídáátsóvéneema. ¿Aane caabyé díityétsidítýú éhñíñevu díbyeke wájjyune ú íjtsúcunúhi?

43 Áánéllihyéhjáa neebe Tsimóo:

– Íhya díbye eenéhjáa éhñíñevu dsíídsike táúmeíbyej.

Áánéllihyéhjáa Jetsóó nééhií:

– Tehdújuco.

44 Ehdúhjáa néébere díilleke ííténe néé Tsimóoke:

– Éje, muurá íñe uke o ááhívéváróóbema tsá nújpácyóubaré u pícyootú tájtyúhaacyu o níjtyámeíki. Áánáa muurá íñe áámye oke tájtyúhaacyu imáátyori ípíapjchóné paacyú íhñíwácori.

45 Áhdure keená oke u dúúruváné u chóhchone. Áánáa muurá áámye oke idyúúruváné chóhchohíjcyá tájtyúhaácyu.

46 Áhdure tsá oke táhñíwau dúúruúbájpácyóúbari u múrijchotúne. Áánáa muurá oke múrijcholle pacúúcújpácyori tájtyúhaácyu.

47 Aane uke o néé mítyane dííllé ímityú íjcyaróné dííllé hallurí íjcyájúcootúné mítyane oke iwájjyune dille úújétsónéllihye. Muurá wahdííváné ímityú tsaaté hallurí íjcyane díityédí meídáátsóvéne meíhvéjtsóneri tsá mítyane ditye ímíjyúúvéityuróne. Áánetu ávyetá íhtsútú nééne ímityú díityé hallurí íjcyaróné díityédí meídáátsóvéne meíhvéjtsóneri muurá mítyane ímíjyuuvéme. Aame meke wajjú mítyane.

48 Ehdúhjáa iñétsihdyu neebe dílleke:

—Ímityúné u méénuhíjcyanéhjí tsáhájucó díhyallúrí íjcyájúcootúne.

49 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllíi tétsihyi tsijtye diibye Tsimóó miñútsó múnaa íjcyame nééhií:

—¿Aca muubá aabye íjcyaaabe piivyeté míamúnáadítyú ímityuháñé iwáágoóne?

50 Áronáacáhjáa tsiíñe neebe dílleke:

—Oke u cáhcujtsódú íjcyalle tsúúca u pájtyetéllé hallúrí tsáhájucó ñná íjcyatúne. Ahdícyane wa dípye tsaímíyējucoj.

8

Jetsóoke piáábóné walléemu

1 Ehdúhjáa imyéénúné boonétú idyé pehíjcyaaabe Jetsóó ímamyémuma tsícyoomíjiri patsíhjiívarí íjcyájáhji múnáake iúwáábo muhdú Píívyéébé avyéjú íjcyane.

2 Áábekéhjáa téhdure tsaate walléemú nahbénú panévari chémehíjcyámeke díbye bóhiítsóme. Áámemáhjáa Maaría Madaréná díllé pañétúu 7-meváké naavémuke díbye wáágóolle.

3 Téhduréhjáa diityé pañe Heróóde piááboobe Chóótsá taaba Jóáánaá, Tsotsáánaa, íjcyamúpi. Téhduréhjáa íjcyámé tsijtyehji panévalu majchó dífvánetu dííbyeke piáábohíjcyáme.

Tsaapi bájtsónetu íjcyáné uwááboju (Mt 13.1-9; Mc 4.1-9)

4 Áhduréhjáa mítyane míamúnaa tétsihyi íjcyácoomíjitu Jetsóodívú píhcyáávémeke tsaapi bájtsónetu úwááboobe íllu úúballéhi:

5 —Tsaapíhjiyáa iwajcyóhá trígóúúhá bájtsóobe íllure wávarajcóhi. Aanéhjáa díbye wávarájónetu tsáuhji dojco juuváj piñévu. Áuhjíhjáa míamúnaa tádiríhcoíñuhíjcyáuhjí coomímú méhdojéhi.

6 Áané tsiúhjíhjáa néwayúúné raahóvú dójcoúhjí ííñeróné chemé tétsii píipátúnéllíihye.

7 Áané tsiúhjíhjáa tsuhji íjcyátsihvu dójcoúhjí hallúvú tene wááménéneri ííñeróné duhcúvatéhi.

8 Áánetúhjáa ihdyu tsáuhji dojco imíwu ííñuji nétsihvu. Aanéhjáa imíwu píívyene neevá mítyane. Ehdúhjáa iúúballétsihdyu kéévánécoba neebe diityéke:

—Aane ihdyu óví lléébome icyáhjútsóne tehdu íjcyáhi.

Jetsóó úwáábó túhútsohíjcyáne (Mt 13.10-17; Mc 4.10-12)

9 Aanéhjáa ímamyémú dílló dííbyeke muhdú nééiyóné ehdu díbye úúballéne.

10 Áánéllíihyéhjáa neebe diityéke:

—Ehdu ó úúballéhíjcyá Píívyéébe ámúhake iwáájácútso muhdú íavyéjú íjcyanévu. Aane oke cáhcújtsótúmedívú tsá bóhówáávetúne. Muurá o úwaabóné lléébójúcoorómé ícyahíjcyá teene lléébótúmeúvúdu. Áhdure teene ájtyumíjúcoorómé ícyahíjcyá ájtyúmítúmeúvúdu.

Tsaapi bájtsónetu iúwaabóné Jetsóó bóhówajtsóne (Mt 13.18-23; Mc 4.13-20)

11-12 Aane íllu nééiyóné ehdu ó úwáábohíjcyáhi: Muurá trígóúuhádú nééne Píívyéébé uwááboju tsaate ímí lléébone diityé íbuúúné pañévu úcáávéiyóné

Naavéné ditye ipájtyetétu diityédívú mütátsohíjcyáhi. Aane nééiyóné eene juuváj p̄nénúhjáa dójcoúhji coomímú méhdone.

¹³ Áánetu tsijtye teene uwááboju illéébone ímí íjtsúcunújúcoorómé páhduváré néené mávaríchojúúné iáábucújúcoótúne ílluréjuco téénetu íhveténé ímí icyáhucújtsótúnéllíhye. Aane nééiyóné eene néwayúúnéj p̄nénúhjáa dójcoúhji.

¹⁴ Áánetu tsijtye uwáábó lléébójúcoorómé muhdú íjcyáneríyé itsúúrámehíjcyánéllí teene ábájíívehíjcyáhi. Aame mítyane iéhnéváiyóneríyé íjcyame tsá úraavyéjúcootú téené uwááboju illéébójúcooróne. Aane nééiyóné eene tsuhji íjcyátsihvúhjáa dójcoúhji.

¹⁵ Áánetu íjcyámé tsijtye teene uwáábó illéébone ímí tehdújuco íííbúuri íjtsúcunúné tsaímíyé úraavyéme. Aane nééiyóné eene imíwuúhjáa ííñují nétsihvu dójcoúhji.

*Peetétú íjcyané uwááboju
(Mc 4.21-25)*

¹⁶ Átsihdyúhjáa tsiiñe neebe diityéke:

—Tsá muurá peete mepéétetsóné tsiéménevu maávohjácóityuróne. Tsá cuwáíhcyú lliíñevú mepícyóóityuróne. Muurá ihdyu cáámevu mépicyóó tene iájchúcunú já pañe téénej tééveri meíjcyaki.

¹⁷ Ahdu muurá Píívyéébé uwááboju bóhówajtsó páneere muhdú meíjcyane. Muurá páneere téévénéúvú méénúmeíhíjcyaróné tsá wáájácúratúné íjcyáityúne. Muurá páneere waajácúméíhi.

¹⁸ Ahdícyane ímíñevú méíjtsoco íñe ímiá uwááboju ámuha tsúuca mewáájacúne. Muurá teene ímíllémedívú éhnííñevu bóhówajtsóiibye ditye ímíñevú iwáájacuki. Áánetu teene ímíllétúmedívú tsá díbye bóhówajtsóityúne. Muurá áyánéwu ditye wáájácúroné íllure dojtúcúiibye diityédítyu. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

*Jetsóoke tsíju dííbyé nahbémuma újcutéróne
(Mt 12.46-50; Mc 3.31-35)*

¹⁹ Téijyúhjáa dííbyé nahbémuma tsíju wajtsí tétsihvu. Aaméhjáa tsá píívyetétú dííbyedívú iúújeténé mítyane míamúnaa íjcyánéllíhye.

²⁰ Aanéhjáa tsaate dííbyeke nééhií:

—Éhtsíhyi áachi díítsíjuma díñahbémú íjcyame imíllé uke iájtyumíne.

²¹ Áánéllíhyéhjáa neebe diityéke:

—Muurá téhdure íñe Píívyéébé uwááboju illéébone ímí tehdújuco úraavyémé waharómú, táñahbémú, táñaallému.

*Kíjyébama nohji Jetsóó íhvetétsóne
(Mt 8.23-27; Mc 4.35-41)*

²² Tsáijyúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke:

—Métsu mepájtye éhnéjcuéúvu.

Ahdújucóhjáa ditye míñeri pééneé.

²³ Aaméhjáa péhíjcyánáa cúwaábe. Áánacáhjáa kíjyébari mítyane nújpacyo nóhjne úcaavé diityé míñe pañevú apííchówu diityéké pámaucúíñédu.

²⁴ Áánéllíhyéhjáa dííbyeke iákyéjtsóne néémeé:

—¡Ávyéjuúbej, Ávyéjuúbej! Éje, tsúuca mémájcánuúhi. Áánéllíhyéhjáa iácúúvéne teene kíjyébama nohji íjcyane úhbaabe tene íhvetéki.

Ahdújucóhjáa tene íhveténé dáíhañéréjuco.

²⁵ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—¿Aca ihdyu tsáhái eene ámuha Píívyéébeke ímí mecáhcújtsotúne?
Ehdúhjáa dibye néeneri iúllévenúne néemeé:

—¿Muubáami áánu íjcyáábeke kíjyébama nohji lleéboj?

*Tsáápi pañe naavémú íjcyane
(Mt 8.23-34; Mc 5.1-20)*

²⁶ Aaméhjáa Gariréa iññújitu péeme úújeté Gadaára iññújivu.

²⁷ Átsihvúhjáa Jetsóo íjchívyénáa tsaapi díbye éllevu tsáa técoomí múnáajpi naavémú ípañe íjcyáabe. Diibyéhjáa íeveebe wájamúúvátuube ícyahíjcyá níjkyénéj pñéne.

²⁸ Aabéhjáa Jetsóo lliñévu ímímóúúvéne díbyeke néé kéévánécoba:

—Jétso Jetsóoj, ¿aca ñná ú imíllé óhdityu íhtsútuube Píívyéébe Hajchi u íjcyáabe? Uke o néé óhdi u ícúbáhrátuki.

²⁹ Ehdúhjáa naavéné néé míamúnáajpi pañétú Jetsóoke dibyéhjáa díbyeke ‘díjchivye áadí pañétú’ néénéllíhye. Ávyetáhjáa tsáijyu meívatétsohíjcyabe naavéné díbyeke. Áábekéhjáa tsaate íhyójtscuma íjtyúhaacyu úwáñehíñeri chíjchuróné távárícyohíjcyáabe. Áábekéhjáa diibye naavéné úúpíyíñuube pehíjcyá íñéubará píívyétúné iññújiri.

³⁰ Aanéhjáa Jetsóo néé naavéneke:

—¿Aca muubá dimyéme?

Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Tamyémé Pívááneejpi.

Ehdúhjáa neebe mítyame díbyé pañe íjcyanéllíhye.

³¹ Aaméhjáa diitye naavémú néé Jetsóoke dibye iwáágóótu ditye ícúbáhrámeíyóhullévu.

³²⁻³³ Áijyúhjáa tétsihyi jéemú meenímú majchóri. Áánéllíhyéhjáa naavémú néé Jetsóo iwáallo diityéké diityé pañévuréjuco. Ahdújucóhjáa dibye wáloome diibye míamúnáajpi pañétú íjchívyéne újcámeíñé méénímú pañévuréjuco. Ááneríhjyáa úúpíyivyémé téwajútú únéú pañévu cáhpíyubámé májcanúhi.

³⁴ Ááneríhjyáa diityé tehmejté íllityéne wáame úúballeté técoomí múnáake. Áhduréhjáa técoomítú kémuéllé íjcyájáhji múnáake úúballéme.

³⁵ Áánéllíhyéhjáa míamúnáa téhullévu péécunú íajtyúmi muhdú tene pájtyene. Aaméhjáa úújetémé ájtyumí díbyeke eené naavémú díbyé pañétú íjchívyéébeke íwajyamúúnemájucó íjcyáabe tsáimiyéjuco Jetsóo lliñe ácuúcnúúbeke. Ááneríhjyáa íllityéme.

³⁶ Áámekéhjáa tsaate tétsihyi íjcyame úúbállépejtsó muhdú tene pájtyene.

³⁷ Ááneríhjyáa íllityéne néeme Jetsóoke dibye ipyéé tétsihdyu diityé iññújitu. Ahdújucóhjáa dibye ímamyémuma óómiñe bívánejcúvúre.

³⁸ Áábekéhjáa diibye eené díbyé pañétú naavémú íjchívyeebe néé díbyema ipyéekí.

³⁹ Áronáacáhjáa neebe díbyeke:

—Tsáhaá, dihjyávuré péene duubállé páneere muhdú Píívyéébe uke bóhñtsóne.

Ahdújucóhjáa péébe úúballéné íhcyóómi múnáake páneere muhdú Jetsóo díbyeke bóhñtsóne.

*Tsaatépíke Jetsóo bóhñtsóne
(Mt 9.18-26; Mc 5.21-43)*

40 Aanéhjáa Jetsóó tsíñejcúéuri ímamyémuma iúlléjétsihdyu wájtsíibeke tsaímíyé míamúnaa waatsúcúpejtsó dííbyeke témehíjcyadúme.

41 Áanáacáhjáa 'Jáiro' némeíbyé tsáá tétsihvu pihcyáávėjá avyéjuube íjcyaaábe. Aabéhjáa ímímóúúvéne néé Jetsóoke díbye ipyéé dííbye jávú apáálléré ídsi 12 pijcyábá íjcyalle dsíjívéríjyuco íjcyánéllíhye.

42 Aanéhjáa téhullévú péébeke mítyane míamúnaa úraavyé ávyeta ráautúne.

43 Áámécóbá pañéhjáa tsáápille péé 12 pijcyábájyuco íchémé tujpácýó íhvetépítýúneri ícúbáhrámeíhíjcyalle. Aalléhjáa ihñénéhjí pírujtsójucóó bañúháñé taabójteke íáhdohíjcyáneri.

44 Aalléhjáa idyéju éhnéjcutu Jetsóodívú ípíhívéne dííbyé wajyámú dómajcóhi. Áané tujkéveríhjáa tsúúca íchémé díílleke íhvetéhi.

45 Aanéhjáa Jetsóó iwáájácúne néehí:

—¿Múha ámuha oke médómajcóhi?

Áronáacáhjáa néeme dííbyeke idyómájcotúne. Aanéhjáa Péedorómá tsijtye íñahbéjté néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, ¿aca muhdú wahdyúré míamúnaa néétúnáa ú dilló múha uke dómajcóne?

46 Áánéllíhyéhjáa neebe díityéke:

—Muurá ó waajácú tsaate bóhíine íllure oke idyómájcóneri.

47 Aanéhjáa Jetsóó wáájacújucóónéllí íllityécunúlléré dííbyé lííñévú mímóúúvetéllé pámeere lléébónáa úúballé muhdú néénéllí dííbyé wajyámú idyómájcóne tsúúca íbóhíine.

48 Áánéllíhyéhjáa neebe díílleke:

—Árone Wa ímí Píívyéébeke u cáhcujtsódújyuco íjcyalle íñe tsúúca u bóhíine. Ahdícyane wa dípye tsaímíyéjucoj.

49 Ehdúhjáa díbye díílleke néénáa tsaate díbye pihcyáávėjá avyéjuube Jáiroo jatú tsááme dííbyeke neeváhi:

—Tsúúca dáájyuwa dsíjívéhi. Aane íñéllíhyécó bañú ú tsájtyeé aabye uwáábóóbeke.

50 Aanéhjáa Jetsóó ílléébóne néé Jáirooke:

—Kímóóvedíñe. Cáhawáá ihdyu Píívyéébeke cahcújtsó dáájyuwa úúma íbóhíiki.

51 Aanéhjáa tsúúca dííbye jávú dítye úújeténáa Jetsóó tsá ímíletú mítyame úcaavéné dííbyema tééjá pañévu. Apáámyeréhjáa Péedoroo, Jóááá, Jacóóboo, díityétsí díílléwúúvúj caanímutsi, éhdume úcaavéné ímílleébe.

52 Áanáacáhjáa pámeere tétsihyi íjcyame tahíjcyá díílleúvuke. Áámekéhjáa neébe:

—Métahdí dsíjívéllekéjívári. Muurá ihdyu íllure cúwalle.

53 Ehdúhjáa Jetsóó néeneri uuhívatémé dííbyedi tsúúca ímíáané dílle dsíjívénéllíhye.

54 Áronáacáhjáa díílleúvú hójtsitu íékéévéne kéévánécoba neébe:

—Wáhaj, dájkyeé.

55 Ahdújucóhjáa íbóhíine dílle ácuuvéne. Átsihdyúhjáa neebe dítye ímájchótso díílleke.

56 Ááneríhjáa díityétsí cáanímutsi mítyane úllévenúmútsikye neebe dítyétsí muucá íúúballétu teéne.

9

Ímamyémuke uwáábovu Jetsóó wálloóne
(Mt 10.5-15; Mc 6.7-13)

¹ Áhduréhjáa tsáijyu Jetsóó pihjyúcú ímamyémú 12-meva íjcyámeke. Áámé pañévúhjáa pícyoobe itsíjpá dííbye mémeri tsaaté pañétú páhduváre néeme naavémuke ditye iwáágóohíjcyaki, chéméméhjike ditye ibóhíitsohíjcyaki.

² Áánemáhjáa wallójúcoobe muhdú Píívyéébé avyéjú íjcyane úwáábotémé téhdure chéméméhjike ibóhíitsohíjcyaki.

³ Áámekéhjáa neébe:

—Métsajtyedí ámúhá cuujúii, ámúhá cahpáyuu, ámúha májchoo, ámúha dsíídsii, éhdune. Tsájaare ámúhá hallúéjamáyé mépeéco.

⁴ Aame tsaaté javu meúújetéjaríyé méíjcyaco tétsihyi ámuha meíjcyané hajchóta.

⁵ Aane tsátsíi múnaa ámúhadi íícúvétúhajchíi diityedí íícúvetúmé ámúháj tuhááñeri íjcyáne ííñú mépíchóújcámeícyó ‘tsá múúhá hallúrí tene íjcyatú ámúhake muha meúwáábóiyóné ámuha meéhdíivállehíjcyáne’ nééiyóné. Ááne íllurjúco mépeeco tétsihdyu.

⁶ Ehdúhjáa úwááboobe ímamyémuke. Ahdújucóhjáa ipyééne ditye ímiáájú úwaabóné patsíhjívá múnáake. Aaméhjáa bóhíitsohíjcyá chéméméhjike.

Tsojtsó múnáajpi Jóáa dsíjívéne
(Mt 14.1-12; Mc 6.14-29)

⁷ Ehdúhjáa Jetsóó méénuhíjcyané ávyéjuube Heróódé iwáájácúne páhduváre íjtsámeí dííbyedítú ‘tsojtsó múnáajpi Jóáa tsiíne bóhíibe’ tsaate nehíjcyanéllíhíe.

⁸ Áánetúhjáa tsijtye nehíjcyá éíjyuúvúu íjcyame Píívyéébé ihjyú uubáalle múnaa dsíjívémedítú tsaapi bóhíibe díbye íjcyane. Tsaatéhjáa íjtsúcunú Eriá díbye íjcyane.

⁹ Áánetúhjáa Heróódé néehíi:

—Ááneráhjáa Jóáádivu ó táuhbá ditye íhñíwau ikípíyuúcuki. Aanéjii ¿muubáami tsáma dííbye eene ehdu méénuhíjcyaaábej?

Ehdúhjáa íñééne Heróódé imíllé Jetsóoke íajtyúmiíyóné.

Majcho mítyámedívú Jetsóó úújetétsóne
(Mt 14.13-21; Mc 6.30-44; Ja 6.1-14)

¹⁰ Aanéhjáa ímamyémú Jetsóodívú iwáajtsíne úúballé páneere muhdú téhulle ímyéénuhíjcyanéhíi. Átsihdyúhjáa Jetsóó péé diityémá múha íjcyatútsihvu Betsáidáj píihívu.

¹¹ Aanéhjáa kiávú ditye pééne iwáájácúne tsijtye úraavyé diityéke. Áámekéhjáa úwááboobe Píívyéébé avyéjutu. Áámedítúhjáa bóhíitsoobe chéméméhjike.

¹² Aanéhjáa tsúúca meíjyunúnéllii ímamyémú néé dííbyeke:

—Íllurjúco wallo íjtyéke íchííj píihírí íjcyájáhíi múnáadítú tsíeménéuba ditye íñéhcone ímájchóne iwáyéééveki. Muurá íñe íñéubará íjcyatútsihyi meé.

¹³ Áronáacáhjáa Jetsóó néé diityéke:

—Ámuháyé bo mémajchótsó diityékej.

Áánéllíihyéhjáa néeme dííbyeke:

—Árónáa méhdi 5-hovaré páahóónema míityétsiye amóóbemútsi. Íhya ihdyu tsiíne kémúúneúvú maáhdoca úújetéiyóné pámehdívúre.

¹⁴ Ehdúhjáa ditye neérónáa neébe:

—Méne ditye páhadsíjí íáhcúba 50-mevátsa. Ájyúhjáa diitye 5,000-meváubáhjáa wajpíímúré íjcyaróme.

¹⁵ Áamekéhjáa ditye néhdújuco ditye áhcubáné páhadsíjí.

¹⁶ Áanáacáhjáa Jetsóó teene páahóónema amóóbemútsikye iékéévéne téhdútsó Píívyéébeke cáamevu icyárúúvéne. Átsihdyúhjáa idyóhdáhínunévú ájcuube ímamyémuke ditye iwájtú pámeekére.

¹⁷ Aanéhjáa pámeere imájchónetu oovéhi. Áánetúhjáa cóeváné ujcúmé 12-rujtsívá úvérujtsíne wáhpe.

*Péédoro néé mépájtyetéébé Jetsóó íjcyane
(Mt 16.13-19; Mc 8.27-29)*

¹⁸ Áhduréhjáa tsáijyu Jetsóó ímamyémudítyú tsátsihvu ipyééne Píívyéébema ihjyúváhi. Ájyúhjáa neebe diityéke:

—¿Aca muubá o íjcyane míamúnaa óhdityu nehíjcyáhi?

¹⁹ Áánéllihyéhjáa nééme dííbyeke:

—Tsaate nehíjcyá tsojtsó múnáajpi Jóáa u íjcyane. Áánetu tsijtye nehíjcyá éíjyúúvúu íjcyane Píívyéébé ihjyú uubáalle múnááúvudítyú Eriá tsiíne bóhííbe u íjcyane.

²⁰ Átsihdyúhjáa diityékeréjuco dibye nééneé:

—¿Ácooca ámuha muubá o íjcyane menééhií?

Áánéllihyéhjáa Péédoro nééhií:

—Muurá, uu, Crijóto Píívyéébe uke wáalloobe míamúnáake u pájtyetétsoóbe.

*Ídsíjiveíñé Jetsóó úúballéne
(Mt 16.21-28; Mc 8.31-9.1)*

²¹ Ehdúhjáa Péédoro néénetu bóíjcyuube ditye muucá iúúballétuki.

²² Átsihdyúhjáa ídsíjiveíñé úúballébe nééhií:

—Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe muurá ó ícúbáhráméí mítyane. Muurá túkevjtsojtee, llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyane oke ehdííváallehi. Aame muurá oke dsíjívétsóroobe 3 coojívatu tsiíne ó bóhííhi.

²³ Ehdúhjáa ímamyémuke íñééné boonétú neebe pámeekére:

—Ahdícyane tsaate oke iúraavyéné ímillémé óví ímillédú íicyahíjcyánetu ííhveténe oke úraavyé wájyúmeítyúmé tééné déjúcotu ícúbáhrámeíyóné pañe.

²⁴ Muurá ííñújiri ímillédú íjcyáneríyé tsúúrámeímyé tsá pájtyetéityúne. Áánetu ihdyu teene ííhvétsoone oke iúráavyeíñeríyéjuco tsúúrámeímyé pájtyeteéhi.

²⁵ ¿Aca íínetú meke píáábóiyóné tsáijyu múu mewágóóóóvnáa mítyane meéhneváne?

²⁶ Muurá oke iúraavyéné núcojpíllémeke téhdure ó núcojpílléé Míamúnáájpídívúu o ípívyééveébe. Áhdure táuwááboju tsíjtyeke iúwáábóiyóné núcojpíllémeke téhdure ó núcojpílléé Llihíyó avyéjuri níjkyéji múnáama tahñéjte éllevu o tsáácoóca.

²⁷ Muurá ímíááné ámúhadítyú tsáhái tsaate dsíjivéityú Píívyéébé avyéjú bóhówaavéné ájtyúmitúme.

*Jetsóó tsíhdyúreevéne
(Mt 17.1-8; Mc 9.2-8)*

28 Átsihdyúhjáa 8 coojívatu Jetsóó péé caméhbauvú Píivyéebema íhgyúvaki. Aabéhjáa nahbévá Péédooro, Jacóóboo, Jóááá, éhdúmedívu.

29 Aabéhjáa Píivyéebema íhgyúvánáa dííbye húmí tsíhdyúreevéhi. Áhduréhjáa íwajyámú tsítsiinújá ajchúcunúhi.

30 Áanáacáhjáa Moitséemútsí Eriama bóhówáávemútsí ihgyúvá dííbyema.

31 Aamútsíhgyáa téhdure cádiúcunúmútsí ihgyúvá dííbyema muhdú Jerot-saréevu ícúbáhrámeíñe dibye dsíjívéíñeri.

32 Aanéhjáa Péédooro íñahbéjtétsima íhtsútúnetu cuwáháñema íjcyame ájtyumíhi.

33 Aanéhjáa tsúúca Jetsóodítýú kiávú diityétsí Moitséemútsí Eriama péíñúné boone Péédooro néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, maímijyu ihdyu mee íchij. Ahdícyane métsu meméénu 3-wava nújuwáané dihñéwaa, Moitsée éhwaa, Eriá éhwaa, éhdune.

Ehdúhjáa Péédooro íñéene tsá wáájacutú íveekí ehdu íñéeneé.

34 Áanáacáhjáa ojtso diityédívu nútyéné pañe íjcyáneri íllityéme.

35 Aaméhjáa téené pañe íjcyánáa Píivyéébe néehí:

—Áánu muurá Hájchíwu mítyane o wájuúbe. Áábeke ihdyu tsáma méllééboco.

36 Ehdúhjáa Píivyéébe íhgyúvánáa íhtécunúme Jetsóó íyeyuco íjcyáábeke. Aaméhjáa tsá muucá úúballetú teéne.

*Tsáápíwúú pañétú naavéneke Jetsóó wáágoóne
(Mt 17.14-21; Mc 9.14-29)*

37 Áané boonéhjáa tsíjcyooji téhbaútú ditye óomíñáa téhbaú déjúcotu mítyane míamúnaa Jetsóoke téhmehíjcyámé dííbyeke waatsúcúpejtsóhi.

38 Áamedítýúhjáa tsaapi néé kéévánécoba dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, cána ihdyu óvíjyuco áánu hájchíwu apáábyéré íjcyáábeke duhjévaj.

39 Muhdú íhya naavéné dííbyé pañe íjcyaaabe dííbyedi ícúbáhrahíjcyáhi. Ídáátsówu tsáijyu dibye wákyééhcoobe íhgyúacunúcooca íhgyútu uráhtsaba íchívyehíjcyáhi.

40 Áánéllíi dímamyémuke ó neerá ditye óóma dííbyé pañétú iwáágoó dííbyeke. Áronáa tsá ditye píivyetétú iwáágoóne.

41 Áánéllíihyéhjáa Jetsóó néé diitye ímamyémuke:

—Íjuhúú, muutéráhana ihdyu ámuuha Píivyéébeke cáhcujtsópityúme! Aane íñe ¿múhájchótá amúhá muhdúrá o áábúcúne amúhake o úwááboóhi? Ehdúhjáa diityéké íñéérone neebe dííbyeke:

—Áyu cána íllevu tsiva dááchikyej.

42 Ahdújucóhjáa dííbye élleву dibye tsájtyéébeke tsiíñe naavéné wákyéehcóne. Áánéllíihyéhjáa Jetsóó néé dibye íjchívye dííbyé pañétu. Ahdújucóhjáa dibye íjchívýéné boone tsúúca ímíjpyetéébe cááníma péé pevétsíhjiduréjuco.

43 Áijyúhjáa pámeere tétsihyi íjcyame ullévenú Píivyéébe íhtsútú íájtyúmíneri.

*Ídsíjívéíñe tsiíñe Jetsóó úúballéne
(Mt 17.22-23; Mc 9.30-32)*

44 Áanáacáhjáa Jetsóó tsiíñe néé ímamyémuke:

—Ímíñeúvú mélleebúcunúco amúhake o nééneé. Muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedívú tsaapi óhdivu ékéévétsoó ímítyúmeke.

45 Ehdúhjáa dibye nééne ímamyémú tsá wáájácutú ñná nééiyóné ehdu dibye nééneé. Tsáháhjáa tene ímíllémeityú ditye wáájácúiyóne. Aaméhjáa nuhnévehíjcyá teene dííbyeke idíllóiyóne.

Jetsóoke ímamyémú dilló caabyé ñhtsútuube diityédítýú íjcyáiyóne
(Mt 18.1-5; Mc 9.33-37)

46 Téijyúhjáa táhjácatsímýe caabyé diityédítýú ñhtsútuube íjcyáiyóneri.

47-48 Aanéhjáa iwáájácúne Jetsóó tsíiménéwúuke iújcúne diityéké nééhií:

—Muurá íjtye tsíiméwuúmú idátsó néémeke íícuvémé ookéjuco íícuvéne. Téhdure okée wállóóbekéjuco ditye íícuvéne. Ahdícyane caabyé ámuhadítýú idáátsóóbeúvú néébe muurá ñhtsútuúbe. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Meke tútávájtsotúme meke píaabóne
(Mc 9.38-41)

49 Áhduréhjáa tsáijyu Jóáa néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, muha máájtyumí tsaapi dimyémeri naavémuke wáágóohíjcyáné tsaaté pañétu. Áabeke muha menéé dibye tehdu imyéénújúcóótu íveekí tsíjpiye íjcyaaabe tehdu méénúnéllíihye.

50 Áronáacáhjáa Jetsóó nééhií:

—¿íveekí ámuha mébóijcyúhi? Muurá meke píaabómé tsá meke tútávájtsotúne.

Jacóóbomútsikye Jóáama Jetsóó úwaabóne

51 Aanéhjáa tsúuca níjkyejívú dibye pééíñe éévé píhíjúcóónáa peebe ímamyémuma Jerotsaréevu.

52 Áijyúhjáa tsaatéké wállóobe íumíwari ditye íñéhco tsátsii ditye cúwatéitsíi. Ahdújucóhjáa péeme Tsamáaría íñújiri íjcyáné jaaháñe néhcoróne.

53 Áronáacáhjáa tétsii múnaa tsá ímíllétú ditye tétsii cúwane Jerotsaréevu ditye péénéllíihye.

54 Áánéllíihyéhjáa Jacóóbomútsí Jóáama Jetsóoke nééhií:

—Ávyéjuúbej, éhnéhjáa Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi Eriáúvú cúújuwa táúmeídyú metsu metáúmeí Píívyéébeke dibye cúújuwa diityé hallúvú íjcaáyo cáámetu ditye íáíívyeki.

55 Áánéllíihyéhjáa diityétsídívú ííténe neébe:

—¿Aca íveekí eene ámuhtsi múhdurá méíjtsámeíhi?

56 Tsáháa Míamúnáájpídívú o ípívyééveebe o tsáátu míamúnáake o tútávájtsoki. Ópée o tsáá diityéké o pájtyetétsoki. Ehdúhjáa diityéké íñétsihdyu péeme tsícyoomíwuúvu.

Jetsóoke iúraavyéne ímíllérome
(Mt 8.19-22)

57 Aaméhjáa péhíjcyánáa tsaapi juuvávyú Jetsóoke nééhií:

—Ávyéjuubej, ó ímíllé úumaye o péhíjcyáné kiávú u péhullévújuco.

58 Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Muurá iyámé íjcyarómé óówamu íhyéjúnema téhejújji pañe icyúwaki. Áhdure wahpéjte íjcyá icyúwáítsíhjíma. Áánetu íñe Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe tsá tahjyáúbamáyé o íjcyatúne.

59 Ehdúhjáa íñétsihdyu neebe tsáápiíkye:

—Muúbej, óókéréjuco duráávye.

Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Ávyéjuúbej, óví ihdyu mújyú llihyó óhdivu dsíjívé botsíi uukéréjuco o úráávyeki.

⁶⁰ Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Óvi ihdyu tsamééré ímiájíjtó wáájácutúmé cúúújcatsí idsíjívécoóca. Áánetu ú úwááboó Píívyéébé avyéjutu íjcyáné uwáábojúrējuco.

⁶¹ Áánetúhjáa idyé tsijpi néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, téhdure ó imíllé uukéréjuco o úraavyéne. Áánélli tujkénú tahájkímuke ó pítyájcóteéhi.

⁶² Áánélliihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Muurá múúne caajáihcyú túkévjtsoobe tsá kiá íitetú caajáhó tsatújkeve pééiyóné ityútávájtsoíyónéllíihye. Ehdú nééne tsúúca Píívyéébé avyéjúeje íjcyarómé tsíñéhjiríyé íjcyame tsá dííbyé avyéjúeje íjcyatúne. Ehdúhjáa diityéké Jetsóó úwaabóhi.

10

70-meváké uwáábovu Jetsóó wáalloóne

¹ Ááné boonétúhjáa 70-meváké iújcúmeke wáalloobe míityétsícyutsáké pacóómivávú dííbyé ihde ditye iúwáábo míamúnáake.

² Áámekéhjáa neébe:

—Ímiáánējuco ávyetá mityámé míamúnaa Píívyéébé avyéjúeje ditye íjcyáiyóné uwááboju úwááboméiyóme. Áronáa téené wákimyéi múnaa uwáábojte áyáhree. Áánélli ihdyu múu táúmei páné aabájaabéré íjcyaaabe Píívyéébeke díbye mítyámeke uwáábojtéké ipícyo ditye iúwáábo míamúnáake dííbyé avyéjúeje ditye íjcyáíñé uwááboju.

³ Áhdícyane íñe ámúhake ó wallóo oohímye éllevu obééjáuúmuke mewállóoíyódú muhdú ámúhake dáríívéímye éllevu.

⁴ Aame tsá ámuha metsájtyéityú ámúhá cahpámyuu, ámuha dsíídsíi, ámúhá túhápaajínee, éhdune. Áhdure tsá ámuha juuvávú tsaatémá tsíñéhjiri meíhjuváyityúne. Tsapéhduré méúlleco.

⁵ Aame ámuha tsájaavu meúújetécooca múu tééja múnáake néehíi: “A ámuha méíjcyaraj. Óví Píívyéébe ámúhake píaabó ímí ámuha méíjcyaki.”

⁶ Aane tééja múnaa ámúhake ímí wáátsúcúpéjtsóhajchíi Píívyéébe ímí píááboó diityéke. Áánetu ditye ámúhake cátúhtsópéjtsóhajchíi múu íhvejtsó diityéké íñá néétumére.

⁷ Áánetu ámúhake ímí wáátsúcúpéjtsómé jari múu íjcyáhi. Tsá múu tsííjyatu, tsííjyatu, péétúne. Aane óví diityéké ámuha me píáábóne áhdó diityéré ámúhake ájcúne tájpi ámuha méíjcyáhi. Muurá wákimyéi múnáajpi íwákimyéi áhdó ujcúhi.

⁸ Aane ámuha tsácoomívú meúújetécóomi múnaa ímí ámúhake iwáátsúcúne májchotsóné mémájchoco panévaré ámúhake ditye ájcune.

⁹ Aame mébóhíitsoo técoomí múnáadityú chéméméhjike. Áhdure meúúbálleco tsúúca Píívyéébe avyéjúeje ditye íjcyáiyóne.

¹⁰ Áánetu tsácoomí múnaa ámúhake wáátsúcútúhajchíi múu ulléjijtónéj pñnévú íjcyáne néehíi: “Íñe ámúhá cóomi ííñú múúháj tuhááñeri íjcyane ámúhadívú muha mépíchóújcámei ámúhá hallurí ímityúné íjcyáné uubálle.

¹¹ Aame ihdyu óví muhdú ámuha méíjcyáhi. Muurá Píívyéébé avyéjúeje ámuha méíjcyájúcoóiyáhi.” Ehdú méneeco diityéke.

¹² Aane ámuhákye o nées ehdu ámuhákye dáríívémeke muurá Píívyéébe ávyétá ihnáho ícúbáhraá muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné ímíbájchócooca Tsodóoma múnáadi ícúbáhráííne ehnííñevu.

Lléébópítyúne míamúnaa
(Mt 11.20-24)

¹³ ¡Máidáátsoju tsáma tene pájtyeííne Coratsíii, Betsáidaa, íjcyácoomícyu múnáake! Muurá ííne méénúrátyúronéhjí o méénuhíjcyánée Tííroó, Tsidóoo, íjcyácoomícyu o méénuca tsúuca ímítyú ííhvéjtsóne ímíánejcúvurējuco dítye íbúwáávéiyóne. Áánemáa muurá íatérééjahjívú íújcámeííne bállíjyuri ávúhcúiyómé teene ííhvéjtsóné uubáalle.

¹⁴ Áánéllii muurá dítye ícúbáhrámeííne ehnííñevu ícúbáhrámeíimye díitye Coratsíii, Betsáidaa, íjcyácoomícyu múnáa muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné Píívyéébe nihíéétsihvúré ímíbájchócooca.

¹⁵ Ahdu muurá téhdure Capenaáo múnáake pajtyeííne múhdumé ‘mityámítá’ tsíínáávehíjcyámeke. ¿jtsúcunúméubá ííhtsútúúvéiyóne? Áánerá íllure wágóóóveímye.

¹⁶ Ahdícyane múhdumé ámuhákye lléébome muurá ookéjuco lléébone. Áánetu ámuhákye lléébotúmé téhdure oke tsá lléébotúne. Aane oke illéébotúneri téhdure okée wállóóbeke tsá dítye lléébotúne. Ehdúhjáa Jetsóo díityéké túkévjtsóhi.

70-meva íúwáábójétsihdyu óómiíne

¹⁷ Aanéhjáa díitye 70-meváké díbye uwáábovu wállóome mítyane ímíjyúú íúwáábójétsihdyu iwájtsíneri. Aaméhjáa dííbye neéhií:

—Ávyéjuúbej, muurá naavémú múuhakye lléébohíjcyá tsaaté pañe íjcyámeke dímyémeri muha meíjchívyétsócooca.

¹⁸ Áánélliihyéhjáa neebe díityéke:

—Ééé, tehdújuco teene tsúuca páñétúejpi Naavéné íjcyároobe táhjátsámeííéllííhye. Muurá ó ájtyumí éhne múúne chijchi rórihcyódú díbye íévéhóówatu áákityéne.

¹⁹ Muurá ámuhá pañévú ó picyóó tatsíjpa tamyémeri ámuha díibye mémunáajpi Naavéneke metáhjaki. Áánéllii tsá ííná ámuhákye tútávájtsóityúne. Téhdure íííimiyémuma óóvimu íjcyarómé tsá ámuhákye tútávájtsóityúne.

²⁰ Áronáa ihdyu mémítájkímyeídí tééneri eene naavémú ámuhákye ávyéjuúlléneri. Múu ímítájkímyeíiyódú ííivane Píívyéébekeké mítyajtsó tsúuca ámuhá mémeháñe dííbye waajácúháámítu cáátúvánhííhye. Ehdúhjáa díityéké neébe.

Jetsóo Cááníkye dúúruváne
(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Aanéhjáa Cááni Píívyéébé Apííchó Jetsóoke ímíjyuuvu ájcuube dííbyeke dúúruváabe neéhií:

—Ayúju Táácááni Píívyéébeéj, níjkyeíí, íííñujíí, íjcyáné aabájaabe u íjcyáabej, uke téhdújtsoobéré ó duurúvá ímíáájú ídáátsojtédívú u bóhówátsohíjcyáné hallúvu. Áánetu tehdújuco tsá waajácu múnáa íjcyane ítsúcunúmeíhíjcyámedívú u bóhówájtsotú teéne. Ahdícyane ihdyu, Lli, óví ehdu teene muhdú u tújkevélledú.

²² Ehdúhjáa Cááníkye idyúúruvátsihdyu neébe:

—Muurá ihdyu Llihíyó oke picyóó tajtyééveri míamúnáake iwáájácútso muhdú díityédítú ííjtsámeííne. Tsá muurá múha wáájácútú dííbye Hajchi o

Íjcyáábé íjtsaméi. Apáábyéré diibye Llihíyó waajácú muhdú o íjcyane. Áhdure idyé apáábyéré ó waajácú muhdú dibye íjcyane. Áhdure teene tsaatédívú o bóhówajtsóméré waajácúhi.

²³ Ehdúhjáa íñétsihdyu ímamyémuke ííténe neébe:

—Maímijyu ihdyu ámuha meíjcyane o méénuhíjcyáné ámuha maájtyumíme.

²⁴ Muuráhjáa éíjyuúvú Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáama íhtsutúmé avyéjulte oke ítsohíjcyará íñe ícyooca muhdú o méénuhíjcyáné ámuha maájtyumídú íájtyúmíroki. Áhduréhjáa imíllerómé o íhjúváné illéébone. Árónáacáa tsáhái téijyu o bóhówáávetúne. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Tsamáaría múnáajpi píáábóné uwááboju

²⁵ Tsáijyúhjáa tsaapi taúhbájú uwááboobe dííbyeke imújtátsóro neéhií:

—Uwááboobej, ¿aca muhdú ó íjcyáiyá múijyú o dsíjívéjúcóóítyúne bóhí o újcuki?

²⁶ Áánéllihyéhjáa neébe:

—¿Muhdútá neéne taúhbajuj?

²⁷ Áánéllihyéhjáa neébe:

—Muurá neéneé: “Múu wajyú Dípiivyéébé Díavyéjuube íjcyáábeke ávyeta díííbúutúré páneere muhdú u íjcyáneri dííjtsaméiyi. Áhdure múu pamévakéré wajyú muhdú u wájyúmeídyu.”

²⁸ Ehdúhjáa dibye neénéllii Jetsóó néé dííbyeke:

—Ééé, tehdújuco. Áhdícyane óvíi tehdú u íjcyá múijyú u dsíjívéjúcóóítyúne bóhí u újcuki.

²⁹ Áánéllihyéhjáa ityáhjátsámeítyu tsiíñe neebe dííbyeke:

—¿Aanéhaca caatyéké ó wájyúiyáhi?

³⁰ Áánéllihyéhjáa idyé Jetsóó néé dííbyeke:

—Tsaapi Jerotsaréetu Jericóovu péébeke naní múnáa imyéénúne dííbye éhnénéhjí dojtú píruné íwajyámúúnemájucó. Áánemáa péjucóomé dibye tétsíiyé dsíjiveri íjcyánaáaca.

³¹ Áánáacáa llúúváábe tééjuri péébe úújeté dííbyedívu. Áróóbedí íícúvétuube pajtyéíñúhi.

³² Áhdurée duurúvájá pañe wákímyeíhíjcyaaabe péébe dííbyeke ájtyúmíroobe pajtyé tsapéhduré dííbyedi íícúvétuúbe.

³³ Áánétúu Tsamáaría múnáajpi péébe dííbyeke íájtyúmííbedi mítyane ídáátsovéhi.

³⁴ Aabée ihdyu dííbyeke ditye túúvátsonéhjí ityáábóne bíjínúhi. Áábekée ííjjudi tsajtyéébé tsaaté javu tépejco ityéhmeki.

³⁵ Ááné tsítsíívevúu tééja múnáajpikye íáhdóne neébe: Áánúke téhmeco. Aane néhi tsiíñe tsíeméné dííbyema u áhdóhajchíí o óómídyu uke ó óómíchoóhi. Ehdúu méénuube Tsamáaría múnáajpi.

³⁶ ¿Aané caabyé diityédítyú tsíjpiye íjcyároobe naní múnáa ícúbáhraíñúúbeke wajyúhi?

³⁷ Áánéllihyéhjáa neebe Jetsóoke:

—Íhya eené dííbyedi ídáátsovéne píááboobe.

Áánéllihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Tehdújuco. Áhdícyane óvíi tehdú u meenúhi.

Máátámúpike Jetsóó ááhivéne

³⁸ Áané boonétúhjáa idyé Jetsóo ímamyémuma péébe úújeté tsácoomíwuúvu. Átsihyíhjáa íjcyalle Máata tsaimíyé diityéké ihjávú waatsúcúpejtsóhi.

³⁹ Áijyúhjáa díllé naalle Maaría Jetsóo líiñévú ácuuvé díbye úwaabóné illéébúcutúki.

⁴⁰ Áánacáhjáa diille Máata tsíñehji imyéenúneri íjcyalle Jetsóoke néehíi:

—Ávyéjuúbej, ¿íveekí aalle táñaalle íñe o méénúnéhjitu tsá oke píáábotúne? Díñe bo okéi dille ipíáábokij.

⁴¹ Áánéllihyéhjáa Jetsóo néé dílleke:

—¿Aca íveekí eene tsíñehji u méénúneriyé ú ijyácutú táuwaábori íícúvétulle?

⁴² Muurá ihdyu tehjújoco Maaría méénune tsá múha díllédívú cátúhtsótúyuróne. Ehdúhjáa Jetsóo néé Máátákeé.

11

Píivyéébema meíhjuváne Jetsóo úwaabóne

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Aabéhjáa tsáijyu Píivyéébema íhjuváne netu níjkévánáa tsaapi ímamyémudítúyú néé dílbyeke:

—Ávyéjuúbej, cána múúhake duwaábó muhdú múúne Píivyéébema meíhjuváne éhnehjáa Jóaa ímamyémuke úwaabódu.

² Áánéllihyéhjáa neébe:

—Íllu múu íhjuváhi:

Múúháj Caáni níjkyéjiri u íjcyáabej, uke muha máavyéjujtsó dúúrúvamére. Aabe ihdyu díavyéjuvu múúhake dúúcúne u ímillédú múúhake túkevéjtsó ííñújiri muha meíjcyámeke muhdú níjkyéjiri u méénuhíjcyádu.

³ Aabe óví múúhake majchóvú ú ácu híjcyá páijyuvaré téene tájpi muha meíjcyaki.

⁴ Áhdure muha ímityúné meméénuhíjcyané múúhadi dídáátsóvéne dábjáíívé múúhake ímityúné méénuhíjcyámedi muha meídáátsóvéne teene maábáíívéhíjcyádu. Áhdure múúhake íhvéjtsótuubéré píáábohíjcyá mávaríjchojúúnevu muha metáhjátsámeítúki.

⁵⁻⁶ Ehdúhjáa diityéké íñétsihdyu tsiíñe neébe:

—Muurá tsaapi ámuha menáhbévahíjcyáabe tsáijyu pécójpíne ámúhadítúyú tsáápiikye neetéiyáhi: “Muúbej, cána okéi óvi daacu ámuha májchotu táñahbévaabe tahjávú wájtsíibeke o májchótsoki. Ávyeta tsá íñéúbamá o íjcyatúne.”

⁷ Ehdu díbye néénéllíi ícyuwájá pañétú nééíyoobe dílbyeke: “Tsáhájuco o píivyététú uke o ájcune. Tsúúca muha mécuwáhi. Tsúúcajáne llééhowa wátájcámeíhi.”

⁸ Ehdu muurá ámúhadítúyú tsaapi íñahbéváábeke íñééróne ájcúiyá díbye táúmeíñevu éhníñevúré díbye ipátsárijcyótúki.

⁹ Áhdícyane ihdyu múu táúmeí Píivyéébeke téene tájpi ámuha meíjcyane ámúhake díbye íajcuki. Métsúúraméí ímí ámuha meíjcyáiyóneri ámúhake díbye ipíááboki. Áhdure métauméí ámúhake díbye ityúkévéjtsoki.

¹⁰ Muurá téene tájpi íjcyane táúmeímyeke ájcuúbe. Ímí íjcyáiyóneri tsúúrámeímyeke píááboóbe. Dílbyeke túkevéjtsóju táúmeímyeke túkévéjtsóbe.

¹¹ ¿Aca íjcyámé tsaate ámúhadítúyú íjtsíiméné majcho táúmeícyooca nééwayúvúré ájcúiyóme? ¿A amóóbeke tetsi táúmeíñáa ájcúiyómé ííñimyédívúre?

12 Áhdure ¿aca ílhyúu táúmeítsike ájcúiyomé óóvìhódívúre?

13 Muurá ámuha míamúnaa ímityúme meijcyaromé méimíllé ámuháj tsíimeke ímiáánevére maájcune. Aanéjii awáá muurá ámuháj Caani níjkyéjiri íjcyaaabe Íapííchó picyóó dííbyeke teene táúmeímyé pañévu. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó ímamyémuke.

Jetsóoke Naavéné píaabóné tsaate nééneé
(Mt 12.22-30; Mc 3.20-27)

14 Íjcyaaabhjáa tsaapi naavéné ípañe íjcyaaabe íhgyúvátuúbe. Aanéjháa naavéneke dííbyé pañétú Jetsóó wáágóóné boone tsúuca íhgyúvaábe. Ááneríhgyáa míamúnaa ullévenúhi.

15 Áronáacáhjáa Jetsóodítyú tsaate nééhií:

—Aadi muurá naavémuke waagóohíjcyá tsaaté pañétú diitye naavémú avyéjuube Betsebóó píáábóneríye.

16 Áhduréhjáa tsijtye dííbyeke íllure mávárijchómé nehíjcyá díbye méénúráityuróné íévéhoowávú ímyéénuki.

17 Áronáacáhjáa diityé íjtsaméi iwáájácúne neébe:

—Muurá tsané avyéjujte tsajíjtóré íjtsámeítyúme ímityúné idyárhívéjcatsíñe ílluréjuco íhvejtsóné íavyéju. Áhdure muurá tsája múnaa ímityú idyárhívéjcatsíñe ílluréjuco wáchájánújcatsíñe.

18 Ahdu hívane muurá Naavéné íhyájkímukéré íwáágóoca íllure íavyéjú újówéjtsóiyáhi. Ehdu íñe ámuhákye o neé naavémú avyéjuubévá Betsebóó oke píáábóneríyé diityéké o wáágóohíjcyáne ámuha óhdityu menéénéllíihye.

19 Áánetúhaca ¿múúbé píááborí ámuhá mamyé mú waagóohíjcyá diitye naavémuke? Áyu cána oke menej. Tsá muurá ámuha menééityuró Betsebóó píáábori dítye wáágóohíjcyáne. Íllure ámuha mémujtá ehdu meíhgyúváne.

20 Muurá íhdyu Píívyéébe oke píáábóneri ó waagóohíjcyá naavémuke tsaaté pañétú téénetu ámuha méwáájácu tsúuca dííbyé avyéjú ííñújiri ámuháma íjcyájúcooróne.

21 Muurá íhtsútúúbé jatu tsá ñná múha tsájtyéityuróne.

22 Áronáa dííbyé ehníñevu íjcyaaabe dííbyedítyú dójtúiyá páneere dííbyé méénujcatsiháñe. Ááne dííbyé tsíeméné íimíllédú méénúíyoóbe.

23 Ehdu nééne muurá oke píaabóné ímíllétúme táwákímyeí íllure ímíllé óhdivu ityútávajtsóne. Aame tahñéjté íjcyáíyómeke íllure óhdityu mútátsohíjcyáhi.

Ípyéé íjchívyémé pañévu tsiíñe naavéné óómiñe
(Mt 12.43-45)

24 Átsihdyúhjáa idyé tsiíñe Jetsóó nééhií: Muurá múúne naavéné míamúnáájpi pañétú íjchívyeebe pehíjcyá íjcyáítsíí nehcoobére. Aabe íjcyáíyotsíí íájtyúmítúnéllíí íllu íjtsaméhi: “Tsiíñe ó óómií bîwáábé pañévére ópé o íjchívyéébe pañévu.”

25 Áhdújuco muurá óómiíbye ájtyumíváné dííbye ípyéé íjchívyéébeke ímíwu peevéébe éhne múu jaa líjyahdu néébeke.

26 Áánéllíí múúne nahbévaabe tsijtye 7-meváké ehníñevu ímityúmeke díityémá tsiíñe íucááve dííbyé pañévu. Áábeke muurá íhdée ícúbáhráné ehníñevu ícúbáhraábe.

Ínerí meímíjuuvéne

27 Ehdúhjáa Jetsóó néénáa tsáápille míamúnááj píínétú kéévánécoba nééhií:
—¡Maímijyu ihdyu diille ukée tsíímáváábeke píívyétsolle íjcyanej!

28 Áánéllihyéhjáa neébe:

—Éée, tehdújuco. Áhdure ¡maímijyu Píívyéébé uwááboju cáhcujtsómé íjcyanej!

Míamúnaa Jetsóoke néé díbye méénúráityuróné imyéénuki.

(Mt 12.38-42; Mc 8.12)

29 Téjyúhjáa mítyane míamúnaa píhcyaavé Jetsóodívu. Áámekéjhjáa úwááboobe nééhií:

—Ámuha muurá icyooca íjcyané míamúnaa ímityúme. Aame ¿íveekí ámuha méimíllé méénúráityuróné o méénune ámuha oke mecáhcújtsómejíivari? Óví ihdyu Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpí Jonáake pájtyedu nééne oke pájtyénetu ámuha méwaajácú díbyéjuco míamúnáake o pájtyetétsoobe o íjcyane.

30 Muurájhjáa díbyeke muhdú tene pájtyénetu Níínibé múnáa waajácú ímiáánéjuco Píívyéébe díbyeke wáalloóne. Ahdu muurá Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke tene pájtyénetu míamúnaa waajácuú dityée íimíjpyeténe ípájtyeté Píívyéébe oke wáalloóne.

31 Aane muurá Píívyéébe míamúnaa muhdú icyahíjcyané ímíbájchócooca tsáápille tsííñé íiñúji múnáalle ámúhadívú néétsoó ámuha mecáhcútsohíjcyatúnévu. Muurájhjáa tsíhyullétú tsaalle Tsaromóó uwáábó illééboki. Aallée muurá ímí cáhcujtsóhi. Áánáa ¿íveekí díbyeúvú ehniíñevu o íjcyaaabe o úwaabóné tsá ámuha mecáhcútsohíjcyatúne?

32 Téhdure muurá Níínibé múnáaúvú ámúhadívú néétsoóhi. Muurájhjáa Jonáa dítyéké úwaabóné icyáhcújtsóne ímíjpyetéme. Áánáa ¿íveekí díbyeúvú ehniíñevu o íjcyaaabe o úwaabóné tsá ámuha mecáhcútsohíjcyatúne?

Méhálluúúcú peetédu nééneé

(Mt 5.15; 6.22-23)

33 Tsá muurá peete tsíeménevu maávohjácóityuróne. Muurá ihdyu cáámevu íboohówátsihvu mépcyóó tene íájchúcunúki.

34 Ahdu muurá ámúhá hálluúúné peetédu nééneri ímiáánéré ámuha meíiteneri metsúúrámeíhajchíí téeneturé ámuha mébóhówaúcúnuúhi. Áánetu ímityúnéré ámuha meíiteneri metsúúrámeíhajchíí téhdure téeneturé ámuha mébóhówaúcúnuúhi.

35 Áánéllíi téiibúwá méíjcyaco ímiáájú ámuha tsúuca mewáájacúné múhdurá meúráávyétuki.

36 Muurá ténejcu wáájacúmé ímityúné méénújúcootúmé ííne ímíjyaúréjucó íjcyane éhne múúne peete ájchúcunúnej tééveri méíjcyadu.

Paritséómuma taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó núcójpívetsóne

(Mt 23.1-36; Mc 12.38-40; Rc 20.45-47)

37 Ehdúhjáa Jetsóó úwáabóné boone paritséómuube díbyeke tsajtyé ihjyávú ímájchótsoki.

38 Aabéjhjáa íhyójtí níjtyámeítyuube májchóneri díbye paritséómuube ullévenúhi.

39 Áánéllíihyéhjáa Jetsóó néé díbyeke:

—Ámuha muurá ámúhaj pí hállúre méímíbáchómeíhijcyáhi. Árónáa ámúhá íjtsaméí ímityúne.

40 ꞑTsá muurá ámuha mewáájácúmeítyúne! ꞑAca tsá ámuha mewáájácútyúne téhdure méíjtsaméí metéhmémeíyóné méjpi menítyámeíhijcyádúre? Muuráhjáa ímiáámé méjcy Píívyéébe meke ípívyejtsóhi.

41 Áánéllii múu íjpií, íjtsaméii, íjcyane tehme ímí íjcyaki.

42 ꞑMáídáátsoju ámuha paritséómuke tene pájtyeíñej! Muurá tehdújúcooro Píívyéébeke ámuha méíícúvehíjcyáné ámuha bájtsoháñeri. Áronáa ꞑíveekí tsá ámuha méíjtsámeítyú dííbyeke mewáájácúyóneri? Áhdure ꞑíveekí tsá ámuha míamúnáama ímíñeúvú méjcyatúne? Tsá muurá tsáneeríyé dííbyeke meúráávyéne tsiíñe meíhvéjtsóityuróne.

43 ꞑAhdícyane máídáátsoju ámúhakye tene pájtyeíñej! Muurá ámuha méimíllé pihcyáávejáané pañe íboohówátsihjíríyé méjcyane. Áhdure ámuha méimíllé míamúnáa ámúhakye ávyejúúlléne.

44 ꞑÁameke ámúhakye taúhbájú uwáábojtémá máídáátsoju tene pájtyeíñej! Muurá ímityúmé ámuha méíjcyarómeke míamúnáa íítehíjcyá pánehjídú ímiáámeúvúdú éhne múúne níjkyéné pañe nehníwu néérone pánehjídú hallu ímíwu meíítedu.

45 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii taúhbájú uwáábojtédítýú tsaapi néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, ehdu aatyéké u néeneri múúhadívú ú wáájatsóhi.

46 Áánélliihyéhjáa neébe:

—ꞑTéhdure ámúhakye idátsó pajtyeíñe! Muurá ámuha íllure métúhútsohíjcyá míamúnáake ámúhá íjtsaméityuré ámuha meújcúné uwáábori. Muurá ámuha méjcyarómé tsá tehdu méjcyatú eene ámuha meúwáábohíjcyádu.

47 ꞑAhdícyane máídáátsoju ámúhakye tene pájtyeíñej! ꞑíveekí ámuha éíjyuúvúu Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáake ámúhá íhdé múnáaúvú dsíjívétsohíjcyámé níjkyénetu díityéúvu náávé ménícyohíjcyáhi?

48 Ehdu ámuha meméénúnetu muurá méwaaajácú ámúhá íhdé múnáaúvúu ícyahíjcyajíjtóré ámuha meúraavyéne.

49 Muurá Píívyéébe néehíí: “Ó pícyoó o túkévéjtsóneri íhdétújuco iwáájacúné úubálléímyeke. Téhdure ó pícyoó uwáábojtéke. Áamedítýú muurá tsaatédí ícúbáhraímye. Tsíjtyeke dsíjívétsoímye.” Ehdúu Píívyéébe néehíí.

50 Aane muurá téhdure ícyooca íjcyáné míamúnáake dómájcoó ííñujíí ípívyéévétsihdyu ícyoocávú Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáake tsaate dsíjívétsohíjcyáné díbye díityémá ímíbájchoíñe.

51 Muuráhjáa Abéke íñahbére dsíjívétsoóné boone tsíjtyeke ámúhá íhdé múnáaúvú dsíjívetsóhi. Muuráhjáa Tsacariake dsíjívetsómé duurúvájama Píívyéébé ícúvé cóvátsómeíhíjcyáné wáíjí ráhoúcunútsihvu. Aane ámúhakye o néé íñe ícyooca íjcyáné míamúnáake téhdure tééné ímíbájchó dómájcoíñe.

52 ꞑAhdícyane máídáátsoju ámúhakye tene pájtyeíñej! Muurá ímiáájú míamúnáa wáájácúyóné ꞑíveekí ámuha métúhútsohíjcyá tsíhdyuréjuco meúwáábóneri? Dítye teene icyáhíjtsóne úráávyéiyóné ámuha métúhútsohíjcyáhi. Aane muurá ámuha méjcyarómé tsá ímíñeúvú teene meúráávyetúne.

53-54 Ehdúhjáa Jetsóó ihjyuváné taúhbájú uwáábojtémá paritséómuke tsaríwu pajtyéhi. Aaméhjáa dííbyeke panévatu dílló tsane díbye múhdurá áñújcúhajchíí dííbyedítýú ímityúné íihjyúvároki.

12

Ímamyémuke Jetsóó téibúwajtsóné

¹ Téijyúhjáa ávyétá mityáné míamúnaa pihcyaavémé wájóócáatsíñáa Jetsóó néé ímamyémuke:

—Téibúwá méijcyaco aatye paritséómú bañú múnaa ímíáámeúvúdí íjcyámeke.

² Muurá téévéneúvú méénúmeíyóné tsá tétsihvúré níjkéváityúne. Muurá pámeere íiná méénuhíjcyáné bóhówááveéhi.

³ Múha wáájácútúnáa ámuha míjcohó pañévú meíhjúvaróné waajácúméíhi.

Píívyéébedi múu íllityéhi

(Mt 10.26-31)

⁴ Ámuúha táñahbému, tsá múu íllityétú míamúnáadi apááñéré méjpi dsíjívetsóiyómedi.

⁵ Áánetu ihdyu múu íllityé Píívyéébedi múijyú ámuha meíjchívyéítyuwa cúújúwá pañévú ámúhakye wáágóóiyóóbedi.

⁶ Muurá 5-meva coomímú míjíhwuúcuré áhdómeíyómeke téhmeébe.

⁷ Aabe muurá téhdure waajácú ámúhá níwáujííne múhdújívá íjcyane. Áánéllí tsá múu íínerí íllityétúne. Muurá díitye coomímú ehnííñevu ámuha méwajyúmeíhi.

Jetsóoke meúraavyéné metóónúityuróne

(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Muurá Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke iúraavyéné tóónútúmeke ó bóhówájtsóo níjkyéji múnáadívu.

⁹ Áánetu íllure tóónuhíjcyámeke tsá o bóhówájtsóityúne.

¹⁰ Muurá íñe Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébedítyú ímityúné íhjúvvarómedi Píívyéébe ídáátsóvéne teene ábájívéhi. Áánetu ihdyu dííbyé Apííchotu ímityúné íhjúvamedí tsá díbye múijyú ídáátsóvéityúne.

¹¹ Ehdúhjáa íñétsihdyu neébe:

—Tsaate ámúhakye pihcyaáavejáané tehmejtéma ámúhá ííñújí avyéjúté éllevu tsájtyécooca tsá múu íjyácunútú muhdú ííhjúvaváíñeri.

¹² Muurá ihdyu Píívyéébé Apííchoré ámúhakye túkévéjtsóo ámuha meíhjúvaki. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Tsá múu íjyácunútú mítyane íéhnéváíyóneri

¹³ Téijyúhjáa tsaapi míamúnááj pñnévú néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, táñáhbeke díñe díbye oke idyówajcáro múhtsí wáábyuta múhtsij caani pícyohíjcyánetu.

¹⁴ Áronáacáhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—¿Aca múha oke pícyóó téeméné ímibájchoobe o íjcyaaabe ámúhtsikye o dówajcároki?

¹⁵ Tsá múu mítyane íéhnéváíyóneri úmúúpívyetúne. Tsá muurá mítyane meéhnéváne tájpi tsaímíyé méijcyáítyuróne.

¹⁶ Ehdúhjáa dííbyeke íñéené boonétú pámeekéré iúwaabóné úúbállebe ehnéva múnáájpídítyu. Íllúhjáa neébe:

—Íjcyaabé tsaapi ehnéva múnáajpi.

¹⁷ Áábe bájtsoháñe mítyane neévánetu íllu íjtsámeííbye: “¿Aca kiávú íñe ó aahívétsoó tabájtsó áyánejíívari?”

18 Áronemáa neébe: “Óubá éhne teene ááhívétsámeíhíjcyaja o wácávyáhcóne éhnííñevu mítyájácoba o áméjtsójá pañévú ó pícyoóhi.

19 Ááne íllu ó íjtsáméíhi: Ícyooca ihdyu tsá ñná óhdityu píhtotúne. Áánéllii pevétaréjucó íbúwajíí o íjcyaiñé óhdityu o májchoíñé, o ádoíñé, píhtójúcoótúnéllíhye.”

20 Ehdúu dibye ítsámeíhíjcyárónáa Píívyéébe néé díbyeke: “Tsá mía u wáájácúmeítyúne. Muurá ípyejco tsúúca ú dsíjiveéhi. ¿Ácooca eene u éhnévahíjcyánécoba muhdúíhyaja?”

21 Ehdú muurá pajtyéíñe íhdyunéré éhnévahíjcyámema. Aame Píívyéébedívú ídátsóhree.

Ihñéjteke Píívyéébe téhmene

(Mt 6.25-34)

22 Ehdúhjáa diityéké íñétsihdyu Jetsóó néé ímamyémuke:

—Tsá múu apáañeriyé íjtsámeítyú íñe tájpi íjcyáneri.

23 Tsá apáañéré majchoo, wájyamuu, íjcyáne tájpi meíjcyatúne.

24 Cáhawáá méijtsúcunu muhdú wahpéjté íjcyane. Tsá muurá ditye mújyju wákímyeítyú téene tájpi íjcyaki. Pane tsá ditye imájchó pícyootúne. Árome íjcyá Píívyéébe tájpi. Aanéjíí muurá diityé éhnííñevu ámuha míamúnaa méwajyúmeíhi. Áameke tsá ámúhake dibye íñetú píhtótsóityúne.

25 ¿Aca íjcyabe tsaapi ámúhadítyú éhnííñevu icyáámenúné ímíllebe iiye cáámenútsámeííyoóbe? Tsáhaá.

26 Muurá tsane túhúúturóné tsá ámuha meméénúityuróne. Aanéjíí tsá múu íjtsámeítyú tsane imyéénúiyóné ámuháyé mepíívyetéíyónejíívari.

27 Téhdure cáhawáá méijtsúcunu wajcóháñé múhdutú iiye tsaímíyé píivyehíjcyané pevétaré íjcyaróne. Muuráhjáa ávyéjuube Tsaromóóuvú tsijtye ávyéjúté éhnííñevu íjcyaróóbé avyéjú wajyámu ímí tsá úújetétú teene wajcóháñe ímivu.

28 Ehdú muurá Píívyéébe tsaímíyé téhmehíjcyá wajcóháñé wahájchotaré ímí íjcyane íllúhwuúré tsúúca chémene. Aabéjíí awáá muurá ámúhake éhnííñevu tsaímíyé téhmehíjcyáhi. Ehdú teéne, ámuúha cáhcujtsópítyúné míamúnaaj.

29 Ehdú nééne tsá múu áábímyeítyú téene tájpi ámuha meíjcyane tsáijyu ámúhadítyú píhtórónáaaca.

30 Muurá ihdyu Píívyéébeke cáhcujtsotúmé áábímyeí píhtócoóca. Áronáa muurá ámúháj Caani Píívyéébe waajácú ñná ámúhadítyú píhtone.

31 Áánéllii múu ámuha mepíhtóróneri íícúvetúmé tsúúrameí múhdutú tsaímíyé Píívyéébeke iúráávyéne díbyé avyéjuvu iúcaávéíyóneri. Áijyu ihdyu tsá ámúhake dibye íñetú píhtótsóityúne.

Ímí níjkyéjiri meíjcyane Jetsóó úwaabóne

(Mt 6.19-21)

32 Muurá ámuha tahñéjté ídátsó éhne múúne obééjámú áyáméwu íjcyadu. Árome tsá múu íñerí áábímyeítyúne. Muurá ámúháj Caani Píívyéébe imíllé ámúhake iújcune íavyéjuvu.

33 Áánéllii múu ámúhá tsíeméné íñáhjíhénúne píaabó ídáátsóméhjike. Muurá íñe ííñújiri múhájchotá íjcyáityúné ámuha meéhnévane tsaímíyé meícyahíjcyádú nééne íjcyá níjkyéjiri mújyju muhdú íjcyáityúmé ámuha meíjcyaiñe. Téhulle muurá meíjcyane tsá tútáváávéityúne. Muurá ííñújiri naní múnaa ámúhake tútávátsohíjcyádú nééne tsáhájucó téhulle íjcyáityúne.

34 Muurá kénejcú éhniíñevu ímí ámúhake pájtyénéjcuríyējuco ámuha meíjiveíñe.

Jetsóó tsááiñe metéhmene

35 Ahdícyané ímíñeúvú mejcyátsíívyéne oke météhmeco éhne múúne ávyéjuube tsaatétsí táábávajcátsíñe wañéhjiri íjcyáábeke íúnú múnaa téhmehíjcyádu.

36 Muurá múúne téhmehíjcyámé díbye llééhówatu díllóvácooca íícúí ipááyúcuki.

37 Ehdu muurá íavyéjúube íjtsóré íjcyámedívú díbye wájtsime ííne imíjyaú íjcyá díbyema. Muurá iwájtsidu tsaímíyé dítyéké imájchótsómema nahbévajcátsíbye.

38 Maímijyu ihdyu dítye íjcyane tsáijyu múu pécójpñéuba mityá cóójíháñe pañevú tsáároobe tsaímíyé díbyeke téhmehíjcyámeke díbye ájtyumívame.

39 Muurá tsája múnáajpi múijyú naní múnáajpi tsááiñe iwáájácuca cúwátuube ihjya téhméj pañevú tsá díbye úcáávéítyuró íñániki.

40 Ahdícyané mejcyátsíívyéne méitsohíjcyaco o tsááiñe. Muurá ámuha meíjtsámeítyúnáa Míamúnáajpidívúu o ípívyééveebe tsiíñe ó tsaáhi.

Tsaatétsí wákímyeíñetu íjcyané uwááboju

(Mt 24.45-51)

41 Ehdúhjáa Jetsóó néénélli Péédoro néé díbyeke:

—Ávyéjúubej, ¿a múúhakeyé u úwáábohíjcyaj, mityá pámeekérej?

42 Áronáacáhjáa tsiíñe neébe:

—Muurá tsaapi tsaímíyé íavyéjúubema wákímyeíbyeke pícyoobe ihyájkímú tehmeébedívu. Aabe muurá dítyéké ímí íícuvé ííne tájpi dítye íjcyáiñéhjitu.

43 Ahdícyané maímijyu díbye íjcyane íwákímyeíyi íjcyáábeke íavyéjuube ájtyumívaábe.

44 Muurá ímíáané ámúhake o néé ímíáábé íjcyáábeke íavyéjuube ihñevú téhmetsóne.

45 Áánetu íjcyabe tsaapi ímítyuube íavyéjuube ‘íícúí óómítyúné’ íñéene íwákímyeí íbúwá íjcyátuúbe. Ehdu neébe muurá íllure íhyájkímuke imyéénúne ímíllédú wañéhjineríyé pehíjcyá lííyícyáveebere.

46 Aabe muurá ehdu ícyahíjcyánáa íavyéjuube óómiibye tuvááová díbyeke díbye íjtsótúnáaáca. Áábeke ílluréjuco díbye ícúbahráné tsaate íwákímyeí múnaa ímítyúmeke imyéénudu.

47 Ehdu muurá íavyéjuube íúnú múnáake ícúbahrá díbye ímíllédú díbyé wákímyeí imyéénúiyóné wáájácúromé tehdu méénútúhájchíjyu.

48 Áánetu iwáájácútúné halluríyé ímítyúné méénúmeke íhtsútáre ícúbáhraábe. Muurá mepíáábómedi méijyáacunú ímí dítye íjcyáíyóneri. Áhdure tsíménevu meníwáávémedi méijyáacunú ímí dítye téhméíyóneri.

Jetsóó hallútú míamúnaa tsárílléjcatsíñe

(Mt 10.34-36)

49 Muuráhjáa ííñujívú o tsáá táhallútú míamúnaa itsárílléjcatsíki. Aane ihdyu múhdutúiyó téené pañējuco meé.

50 Muurá o ícúbáhrámeíñe níjcautu ó dsíjiveéhi. Aane ávyeta múhduúvúrá ó íjtsúcunúhi.

⁵¹ ¿Aca ámuha méijtsúcunú tsaímíyé míamúnaa íjcyá o tsááne ííñujívu? Muuráhjáa ihdyu o tsáá míamúnaa tsajíjtóré íjtsámeítyúmé táhallútu itsárálléjcatsíki.

⁵² Aane muurá icyoocátú tsané múnaa íjcyarómé tsarílléjcatsíí táhallútu. Muurá tsaatédítú ímunáajte oke cáhcújtsóhajchíí tsaatétsí cáhcújtsótumútsí tsaríllé diityéke. Áanetu diityétsíyé cáhcújtsóhajchíí ímunáajte tsaríllé diityétsikye.

⁵³ Muurá cááni tsaríllé íllíkye oke dibye cáhcújtsóné hallútu. Áhdure ílli tsaríllé cááníkyeé. Áhdure ídsi tsaríllé tsííjjuke. Áhdure tsáápille íaajaké tsarílléhi. Ehdu muurá panéjcuávú míamúnaa tsarílléjcatsíí táhallútu.

*Íná pájtyeíñé úúballenéhi
(Mt 16.1-4; Mc 8.11-13)*

⁵⁴ Téhduréhjáa tsiíñe Jetsóó néé diityéke:

—Muurá ámuha nuhba áabatéhíjcyánéjcutu ojtso bóhówáávécocáa menéé maálleíñe. Ahdújuco tene állene.

⁵⁵ Áhdure tsíñejcútú kíjyeba tsáácooca ámuha menéé píjcyaba íjcyáiñe. Ahdújuco tene íjcyane.

⁵⁶ Ehdu muurá ímíáámeúvúdú ámuha méwaajácú muhdú néjyú muhdíívané cóóji íjcyáiñe. Árome ¿íveekí tsá ámuha mewáajácú okée iwáalloone Píívyéébe páhdúváré nénehji imyéénúneri ámúhakyé úúballéjúcohíjcyaróne?

*Meke múnáajtsórómeke mewájyune
(Mt 5.25-26)*

⁵⁷ ¿íveekí tsá ámuha méijtsámeítyú ímíáámé ámuha méijcyáíyóneri?

⁵⁸ Tsaate múu ámúhadítú ímítyunéhjí ditye ímíbájchóhullévú tsíjtyeke tsájtyéhajchíí ímíñeúvú cánáájánújcatsí téhullévúí íúújetétúné ihde ávyéjútédívú ámuha mecúvéhoojánútsójcatsítyuki.

⁵⁹ Tsá muurá cúvéhóójatu ámuha méijchívyéítyuró páneere ámuha maáhdótúhajchíjyú.

13

Ímityúné meícyahíjcyané meíhvejtsóne

¹ Téjyúhjáa tsaate Jetsóó éllevu ipyééne úúballé Píívyéébeke íícúvéné iyámeke ditye dsíjívétsohíjcyáhajtsívú Piráátó tsaate Gariréa múnáadívú lílíhyánútsómé tujpácýó iyámé tujpácýoma mújtane.

² Áámekehjáa neébe:

—¿Aca ámuha méijtsúcunú ehdu diityéké tene pájtyene tsíjtyé ehnííñevu ímityúmé ditye íjcyánéllíhye?

³ Muurá téhdure ámuha pámeere méícúbáhráméíí diityédúré ímityúné ámuha meícyahíjcyané meíhvéjtsóne Píívyéébé icyánejcúvú meíbúwáávétúhajchíjyú.

⁴ Ácooca ¿muhdú ámuha méijtsúcunú Jerotsarée múnáadítúú 18-meváké ‘Tsiroée’ némeíñe nupáhyéjú únúri íjcyaja cáámé cóhnaúvú nééja áámune? ¿A dityéé éhnííñevu ímityúmé íjcyánéllíí aamúné diityéke?

⁵ Muurá téhdure ámuha pámeere méícúbáhráméíí diityédúré ímityúné ámuha meícyahíjcyané meíhvéjtsóne Píívyéébé icyánejcúvú meíbúwáávétúhajchíjyú.

Higyéerahe néévátúnetu Jetsóó úwaabóne

⁶ Ehdúhjáa Jetsóó íñétsihdyu tsiíñe diityéké úwááboobe néehíí:

—Tsaapíhjáa íumihé pañétú higyéerahe íbájtsohe néévápítyuhe úújéjehíjcyaráhi.

⁷ Áronámáhhjáa téené tehmeébeke neébe: “Tsúúca 3 pijcyábájucó íhye tsá néévápítyúne. Áánéllí ílluréjucó dihlló. Báñú úmihé pañétú teéhe.”

⁸ Áronáacáhhjáa tépallí tehmeébé néé dííbyeke: “Ávyéjuúbej, cána óví íñé pijcyábá méíjtsoráhi. Óví ó wápíjcoó tehe íñéévaki.

⁹ Tsáijyu múu tehdu meméénúneri néévahe. Tehe néévátúhajchíí botsíí ílluréjucó meíllóíñe.”

Wáyeéévejcóójí tsáápílleke Jetsóó bóhítsóne

¹⁰ Áhduréhjáa tsáijyu wáyeéévejcóójí úwááboobe pihcyáávéjá pañe íjcyámeke.

¹¹ Áánáacáhhjáa tétsihí tsáápílle naavéné ípañe íjcyalle 18 píjcyájucó íbájui ípátúúvétúneri chémehíjcyalle.

¹² Áállekéhhjáa Jetsóó ípíúváne néehíí:

—Tsúúca ú bohíjucóóhi, muúllej.

¹³ Ehdúhhjáa néébere díílleke dócárájcónetu ímíááné tsúúca íbájui pátúúvelle íjócuuvé tsatújkevéjucó. Aalléhhjáa duurúvá Píívyéébeke.

¹⁴ Aanéhhjáa pihcyáávéjá tehmeébeke tsári pajtyé íveekí wáyeéévejcóójí díbye díílleke bóhítsóne. Aabéhhjáa tétsii íjcyámeke néehíí:

—Muurá íjcyáné 6 coojívá wákimyéíjcyoojíí. Ájcoojíí ámuha métsááiyá díbye éllewu díbye ámúhake íbóhítsoki. Tsá wáyeéévejcóójí ámuha dííbye éllewu métsááityuróne.

¹⁵ Ehdúhhjáa díbye néénéllí Jetsóó néé dííbyeke:

—Bañú múnáajpi u íjcyabe pánehíjdú ímíáábeúvúdú uú. ¿Aca tsá wáyeéévejcóójí íjcyaróne ámuha jéémú dóhjívámeke ámuha meíjchotéítyuró téhí pañétú?

¹⁶ Ehdú nééne muurá áámye téhdure Aavaráaúvúj tsíménémúháábéelle íjcyalle ídátsó chémehíjcyá 18 píjcyájucó naavéné ípañe íjcyabéré díílleke tehdu méénúneri. Áálleke ¿aca tsá mepíáábóítyuró wáyeéévejcóójí íjcyaróne?

¹⁷ Ehdúhhjáa díbye nééneri pámeere dííbyeke múnáátsohíjcyámé núcójpívéhi. Áánetúhhjáa ihdyu tsijtye mítyane ímíjyuuvé díbye díílleke píáábóneri.

Mojtáátsá neeváúwútu íjcyáné uwááboju

(Mt 13.31-32; Mc 4.30-32)

¹⁸ Téhduréhjáa Jetsóó néé díityéke:

—¿Aca íínetú íñe tsííñe ámúhake ó úwááboó Píívyéébé avyéju?

¹⁹ Muurá dííbye avyéjú éhne múúne mojtáátsá neeváú kémúútúróúwu mebájtso mítyáhécoba kéémévédu. Aahe muurá wájcávané hallúvú wahpéjté píhtobáhi. Ahdu muurá teene Píívyéébé avyéju.

Pááá ooríchotu íjcyáné uwááboju

(Mt 13.33)

²⁰ Téhduréhjáa neébe:

—¿Aca íínetú íñe tsííñe Píívyéébé avyéjú ó úwáábóiyáhi?

²¹ Muurá tsáápílle haríínállíjyutu pááa imyéénúcooca áyánéwu téené ooríchotu pícyooróne páneeréjucó óórichódú teene Píívyéébé avyéju.

Ímíájíto

(Mt 7.13-14, 21-23)

22 Aanéhjáa Jetsóó Jerotsaréevu péébe juuváyí íjcyácoomíji múnáake úwááboobéré pehíjcyáhi. Áhduréhjáa patsíhjívári íjcyájáhji múnáake úwááboóbe.

23 Áábekéhjáa tsaate nééhií:

—Ávyéjuúbej, ¿a uhjéméré pájtyéteéhi?

24 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Íhnáhó íuráávyé néérojító múu úraavyé Píívyéébé avyéjuvu ámuha meúújetéjító. Muurá mítyame imíllerá iúcaavéné téénevu. Árome tsá úcáávéityúne.

25 Muurá téibúwájí néétume áachi íimillédú íjcyámé hallúvú ávyéjuube ihjyá lleehówá wátaahácoóhi. Áané boone lléehowa wátótóhcoméré neéhi: “Ávyéjuúbej, múúhake paayúcu.” Áronáa nééiíbye: “Tsá ámúhake o wáájácutúne.”

26 Áánéllii neeímyé dííbyeke: “Áánerá úuma tsaméhjí mémáchohíjcyáhi. Áhdure muurá múúhá comíñeri úwááboobéré ú pehíjcyáhi.”

27 Ehdú ditye néerónáa nééiíbye: “Muuráhjané ámúhake o néé ámúhake o wáájácutúne. Áhdícyane méíine óhdityu ímityúmé ámuha meíjcyame.”

28 Ehdú Píívyéébe waagóó dííbyeke cáhcújtsótúmeke. Aame kémuélléturé ííteé Píívyéébé avyéjuri dííbyé ihjyú uubálle múnaa Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámeke. Ájyú ílluréjuco ditye tááiñe íhwáñe ííhdónema.

29 Ehdú waagóojtéréjuco íjcyánáa pahúllevátú tsijtye ímí Píívyéébeke cáhcujtsómé dííbyedívú píhcyááveé dííbyema íjcyá íavyéjuri.

30 Ájyú muurá íñe ícyooca idáátsóméhjíúvú nééme ávyéjuúteéhi. Áánetu íhtsutúmé ícyooca íjcyarómé téjyú idáátsónuúhi. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

Jerotsarée múnáake Jetsóó kímoovéne (Mt 23.37-39)

31 Téjyúhjáa paritséómú tétsihvu wájtsime néé dííbyeke:

—Dípye íchihdyu tsiéllévu. Muurá Heróódé imíllé uke idsíjívetsóne.

32 Áánélliihyéhjáa neebe díityéke:

—Mepééne dííbyeke ávyétá muubérá íjcyáábeke mene: “Óvíikyévá ihdyu níjkévaabe naavémuke tsaaté pañétú iwáágóóne chéméméhjíke íbóhítsohíjcyánetu.”

33 Tsá muurá Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi dsíjívéityuró Jerotsarée tsiéllévúre. Óví ihdyu múhajchótá ó íjcyáhi.

34 Ámuúha Jerotsarée múnaaj, ihdyújuco tsáma ¿íveekí ámuha íllure mellíhyánúpétsohíjcyáné ihjyú uubálle múnáake Píívyéébe ámuha éllevu wállóórómeke? Uwáábojtéké díbye ámuha éllevu wállóórómedi ¿íveekí íllure ámuha méicúbáhráhíjcyá néwayúúnevu maáámúneri? Muurá ó imíllerá ámúhake o újcune éhne múúne cáraca ítsíméwuúmuke íhñúwáacyú líiñévu újcu. Áronáa ¿íveekí tsá ámuha meímíllehíjcyatúne?

35 Áané déjúcotu muurá ámuha cóómí ápajyuréjuco cóevaíñe. Áhdure ámúhake o néé oke ámuha maájtyumíjúcóóityúné mújyú tsiíñe o tsááiñévújuco. Téjyú muurá ámuha oke maájtyúmíne méneéhi: “Maímijyú áanu Píívyéébe mémeri tsááneéj.”

14

Íjpi óóríbyeke wáyeéévejcóójí Jetsóó bóhítsóne

¹ Tsáijyúhjáa idyé wáyeéévejcóójí Jetsóó péé paritséómú avyējuúbe jávú dííbyema imájchoki.

² Áábekéhjáa diitye paritséómú hállúváábohíjcyá tétsihyi íjpi óóríñeri chémeebe íjcyánéllii ‘áádikye éhne íjcyoojii bóhítsóíbye’ iñéénema.

³ Aaméhjáa taúhbájú uwáábojtémá íjcyámeke neébe:

—¿A wáyeéévejcóójí tsaapi chémeébeke mébóhítsóiyáhi, mityá tsáhaáj?

⁴ Ehdúhjáa díbye néérónáa tsá ditye iná néétune. Aanéhjáa awáá tsúúca díbye íjpi óóríbyeke íbóhítsóne neebe ílluréjuco díbye ipyéekíí.

⁵ Átsihdyúhjáa neebe diitye paritséómuke:

—¿Aca ámúhá ocájí ámúhá íjjuúba wáyeéévejcóójí wáhyéjú pañévu áákityéébeke tsá ámuha meújcuíturóne?

⁶ Ehdúhjáa díbye néene tsá ditye píívyetétú muhdú íáñujcúne.

Táábávajcátsí wañéhjivu ditye míñútsóne

⁷ Áhduréhjáa tsáijyu wañéhjivu tsaate míñútsómé imíllé íboohówátsihjívuré íacuuvéne. Aanéhjáa Jetsóó múhdurá íjtsúcunúne diityéké úwááboobe néehíí:

⁸⁻⁹ —Tsaate múu ámúhake ityáábávajcátsíñé wañéhjivu míñútsócooca tsá íhdére ácuúvetú íboohówátsihvu tsáijyu múúne tsijtye ámúhá ehniíñevu ávyéjúumé wájtsímekéréjuco ditye tétsihvu ácuúcné boone íatéréétsihvuréjuco ámuha maácúúvéneri menúcójpívétuki.

¹⁰ Áánéllii múu tsaate íwañéhjivu ámúhake míñútsócooca úújeté íhdícyátsihvuré diitye wañéhji múnaa ámúhake íajtyúmícooca íboohówátsihvu íacujcárokí. Áijyu ihdyu tsá íñerí ámuha menúcójpívétsámeítu.

¹¹ Muurá iye íhtsutúme ávyéjujte íjcyane némeíhijcyámé núcójpívétsáméíhi. Áánetu ídáátsóméhjívú tsaííbuwáre íjcyame ávyéjúúteéhi.

¹² Ehdúhjáa diityéké íuwaábótsihdyu neebe dííbyeké íwañéhjivu míñútsóóbeke:

—Tsá múu majchóvú míñútsotú íhtsutúméhjikéré uke ditye píámeííne u ímíllénélliihyére. Téhdure tsá múu míñútsotú díhyákímudúnéré múhdumé tsijtye úuma náhbévahíjcyámekére.

¹³⁻¹⁴ Múu téhdure míñútsó ídáátsóméhjike íjpiútyu tsátsihji íjcyátúroméhjima hállúvátúméhjike ámúhake ditye píámeíyóné íjtsámeítu. Muurá Píívyéébere ámúhake áhdoó díbye ímíllédú ámuha meíjcyame medsíjívémé tsiíne mebóhícoóca.

Wañéhjitu íjcyané uwááboju (Mt 22.1-10)

¹⁵ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii tsaapi néé dííbyeke:

—Maímijyu ihdyu diitye Píívyéébé avyéjuvu úcaavémé íjcyanej.

¹⁶ Ehdúhjáa díbye néénéllii Jetsóó tsaapi wañéhjíváténetu úwááboobe néehíí:

—Tsaapíhjáa íwañéhjíváténevu míñútsó mítyámeke.

¹⁷ Ááme éllévúhjáa íúníu múnáájpye díbye wáalloobe neeté diityéke: “Tsúúcajávane majcho baabáhi. Waávane mepéene mémajchótej.”

¹⁸ Áronáacáhjáa tsá ditye ímíllétú ipyééneé. Tsaapíhjáa íllure néé dííbyeke: “Ohné tsaatédítu íiñújí o áhdone o imíllé o úújeténe. Áánéllii tsá oke díbye téhméítu.”

19 Áánetúhjáa tsijpi néehíi: “10-meváké ócájímuke o áhdómeke ícyooca ó imíllé o wáájaculléné muhdú ditye wákímyeíñe. Áánéllii tsá oke dibye íjtsójúcóóityúne.”

20 Áánetúhjáa tsijpi néehíi. “Botsíi o táábávaabe muhdú ó peéhi. Tsáhái o péétune.”

21 Éhduréhjáa ditye népejtsóné ióómíñe úúbáleebe íavyéjúúbeke. Aanéhjáa dííbyeke tsarí pájtyeebe néé diibye íúníu múnáájpiíkye: “Ané cána míñútsóté ídáátsóméhjikéréjuco íjpi ímítyuméhjí ímíñeúvú iúllene píívyetétúméhjíma hállúvátúméhjíke.”

22 Áhdújucóhjáa ímíñútsójétsihdyu tsáábe nééne dííbyeke: “Ayúju ávyéjuúbej, tsúúca ó míñútsójéhi. Árónáa íñe jaa tsáhái wáhpétúne.”

23 Áánélliihyéhjáa íavyéjuube néehíi: “Ané cána tsíjtyekéi míñútsótej.

24 Tsáhájucó tujkénúu o míñútsorómé májchováityúne.” Éhdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

*Ihtsútúróné pañe Jetsóoke meúraavyéne
(Mt 10.37-38)*

25-26 Aanéhjáa mítyane míamúnaa dííbyeke úráávyehíjcyámeke neébe:

—Muurá oke úráávyerómé oke iwájyúné ehnííñevu méwámyuma íhyájkímukéré wájyúhahchíi tsá ditye ímiááné tahñéjté íjcyatúne. Áhdure iive éhnííñevu iwájyúmeíhahchíi tsá ditye tahñéjté íjcyatúne.

27 Áhdure oke iúráávyéné déjúcotu ícúbáhrámeíyóné ímíllétúme tsá tahñéjté íjcyatúne.

28 ¿Aca ámuha jaa meméénu tsá tujkénú meéévéityuró múhduná ámuha dsíídsí íjcyane tene úújetéhajchíi botsíi ámuha meméénuki?

29 Muurá dsíídsi úújetétúnáa ámuha meméénuróné meníjkévátúneri tsijtye uuhívatéiyá ámúhadi.

30 Muurá nééiyóme: “Éje, íjtyemeíhjáa íñe ánúmeíyómé tsá pánéévétsotúne.”

31 Áhdure ¿aca tsané avyéjúúbé tsodáhómú 10,000-mevaré íjcyame tsíjpi tsodáhómú 20,000-meva íjcyámema imyéénújcatsí tsá tujkénú íjtsámeíityuró téhdúmema díityéké ityáhjáítyuróne?

32 Muurá téhdúmema íhnháhóóityúrónéllii tsíhyullérei ditye íjcyánáa wállójcatsíyómé díityé éllevu ditye íñéete imyéénújcatsíjyúcóótuki.

33 Ehdú nééne muurá tsaate ímíllédú íicyahíjcyané íhvéjtsotúme tsá tahñéjté íjcyatúne.

*Cánaámatu íjcyáné uwááboju
(Mt 5.13; Mc 9.50)*

34 Muurá cánaáma íímuma íjcyánéllii meke píaabóhi. Áánetu íímútuca tsá íínetú tene meke píáábóityuróne.

35 Pane mebájtso ííñuji meúménúyónéúbatu tsá meke tene píáábóityuróne. Áánéllii tehdu nééne ílluréjuco mewáágóone. Aane íhdyu óvíi ámúhadítyú llééboime icyáhjútsóne tehdu íjcyáhi. Éhdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

15

*Obéjéa mújtánetu íjcyáné uwááboju
(Mt 18.10-14)*

1 Téijyúhjáa ííñují avyéjúúbé wáabyuta dsíídsíke áhdótsohíjcyámema tsijtye ímityúme píhcyaavé dííbyedívú dííbyé uwáábó illéébúacunúki.

² Áámedítýúhjáa paritséómuma taúhbájú uwáábojte néehíí:

—¿Aca íveekí aadi ímítýúmedívú nahbéváhi?

³⁻⁴ Ehdúhjáa dííbyedítýú ditye íhjuvánéllii obééjá mújtánetu iúwaabóné neébe:

—¿Aca ámuha jéémú obééjámú 100-meva íjcyámedítýú tsaapi mújtaca tsá ámuha 99-meváréjuco íjcyámeke íúmihéj pínévú mepícyóóne dííbyeke menéhcóítýuróne? Muurá ámuha ménéhcóiyáhi.

⁵⁻⁶ Áábeke muurá ámuha maájtyúmícooca mítyane meímíjyúúvéne ááhiwu ámuha mewájtídu mépihjuúcúiyá ámuha menáhbévahíjcyámeke ditye téhdure íímíjyúúve mújtároóbeke ámuha maájtyúmíneri.

⁷ Ahdu muurá Píívyéébe níjkyéjiri íjcyaaabe mítyane ímíjyuuvé tsaapi ímítýúné pañévú mújtároobe tsiiñe ímíjpyetéébedi. Muurá ímí íjcyámedi íímíjyúúné ehniíñevu ímíjyúúvebe mújtároobe tsiiñe ímíjpyetéébedi.

Dsíídsíjì wágóóóvénetu íjcyáné uwááboju

⁸ Téhduréhjáa dsíídsíjìtu diityéké iúwaabóné neébe:

—¿Aca tsáápíledi 10-jíva dsíídsi íjcyánetu tsajì wágóóóveca tsá dille choocówu peetéj tééveri líjyaalléré néhcóítýuróne? Muurá néhcóiyolle.

⁹ Aaji muurá íájtyúmíneri íímíjyúúvéne iñáállévahíjcyámeke pihjuúcúiyolle ditye téhdure íímíjyúúveki.

¹⁰ Ehdu muurá ímítýúné ícyahíjcyaaabe teene ííhvéjtsóne Píívyéébé icyánejcúvuréjuco íbúwáávéebedi níjkyéjì múnáa mítyane ímíjyuuvéhi.

Tsaapi cáánídityu mújtáné uwááboju

¹¹ Téhduréhjáa tsiiñe úwááboobe néehíí:

—Íjcyamútsíhjáa míityétsi tsáápí hájchimútsi.

¹² Áámútsídítýúhjáa bóneebe néé cááníkyeé: “Llíhij, u dsíjívéné boone métsíméné múhtsídívuréjuco cóéváiñetu ó imíllé apáhajchíí ícyoocájucó oke tsáneevu u ájcune.” Ahdújucóhjáa díbye iñá néétuubéré ájcune diityétsikye tshdúnéecu.

¹³ Átsihdýúhjáa wahájchotaré tétsii díibye bóneebe íjcyáróne páneere ihñe nahjíhenúhi. Ááne dsíídsímáhjáa peebe cáánídityu tsíhyullévú tsííñe iññújìvu. Áhullévúhjáa teene ídsíídsí íllure ícúbáhraabe ímítýúné íícyahíjcyáneri.

¹⁴ Aanéhjáa tsúuca páneere ídsíídsí átéréénéhjìri díbye pírujtsónáa tééné iññújìri tsá majcho íjcyatúne. Áíjyúhjáa ídátso pevéeberéjuco ícyahíjcyáné ííne tájpi íjcyájucóótuúbe.

¹⁵ Áánéllihyéhjáa tééné iññújì múnáájpkíye táúmeíbyé wákiméi. Aabéhjáa dííbyeke téhmetsó ímyeenímudívu.

¹⁶ Aabéhjáa diityéké téhmehíjcyáábeke múha majchóvu ájcútuube áyaba wájyújucóótúnéllii imíllera diityé éébuta imájchone.

¹⁷ Átsihvúhjáa ikímóóvémeíñe íllu íjtsámeíbye: “Ehdííwájúné tsáma áyáturómé líhíyó wákimyéi múnáadítyú majcho píhtótúnáa ¿íveekí íchihvu ó dsíjiveehíubá ájyábari?”

¹⁸ Tsáhaá, oo éhne líhíyo éllevu o óómíñe dííbyeke ó neéhi: Líhij, ¿íveekíhyana ihdyu Píívyéébe ímíllénejíí ímítýúné ó meenúhi, áhdure u íjcyáróóbedívú ímíñejíívari?

¹⁹ Ahdícyane tsáhájucó díjtsíméné o íjcyáítýúne. Díwákimyéi múnáájpiyéjuco o íjcyáiñe.”

20 Ehdúhjáa íjtsámeidyújuco dibye óómiñe cááni éllevu. Aabéhjáa téhullévú péébeke tsíhyullétúré cááni íajtyúmíibedi mítyane ídáátsóvéne ícúí icyáhdahíróne ámabúcutéhi.

21 Átsihvúhjáa ípyée íjtsámeidyújuco dibye cááníkye nééneé:

“Llíhij, ¿íveekíhyana ihdyu Píívyéébe ímíllénejíí ímityúné ó meenúhi, áhdure u íjcyaróóbedívú ímíñejíívari? Ahdícyane tsáhájucó díjtsíméné o íjcyáityúne.”

22 Ehdúhjáa dibye néerónáa cááni néé íúníu múnáake: “Ícúí áánúke íwajyámúunema ítyúhápaajívú meújcoñe hójtsíwápaajívú maájcu dibye ípícyámeíki.

23 Átsihdyu íujcávaabe ócájíwúuke médsíjívétsó dííbyeke mewáñehjínuki.

24 Muurá íñe ‘tsúúcajáubáhhjáa dsíjíveébe’ o néhíjcyánáa ídátsó kiátú bóhdívaabe méhdivu.” Ahdújucóhhjáa ditye wáñehjíváténe.

25 Áijyúhjáa íñahbe ámíaaabe úmíhé pañétú óómiibye lleebúacunúvá wañéhjí ihjyarí íjcyane.

26 Ááneríhjáa íúlléventúne kémuéllétúré íúníu múnáajpikye ípíuváne dílloobe íveekí ditye wáñehjíváténe.

27 Áánéllíhyéhjáa neébe: “Muurá díñahbe wajtsíhi. Áánéllíhyéne díícyááni líihyánutsó íujcávaabe ócájíwúudívú díbyévané íná pájtyétuube kiátú bóhdívánéllí dííbyeke iwáñehjínuki.”

28 Aanéhjáa ávyéta tsarí pajtyé dííbyeke. Aabéhjáa íhnáhó cáyobáávatéébé tsá áyánéwu ímíllétú íááhívéne íhjayávu. Áánéllíhyéhjáa cááni dííbye éllevu ípyéene cánáajanú dibye íááhíveki.

29 Áronáacáhhjáa neebe cááníkyeé: “Llíhij, muurá íñe múhdúné píjcyabá úúma ó wákímyeí uke táhjállétuubére. Áróóbeke tsá mújyú oke u ájcutú obééjá hájchíúbadívúré ehdu o wáñehjíváté o náhbévahíjcyámema.

30 Aabe eene dááchikye ímíáábekéjíí ú wáñehjínú íujcáváábeke jeemúdítyú u dsíjívétsóóbé hallurí ímityúné walléemudi dídsíídsí pírujtsójéébeke.”

31 Áánéllíhyéhjáa cááni néehíí: “Ímíáánéjuco, Lli, óóma tsatsíyé u ícyahíjcyáne. Aane muurá páneere tátsíeméné díhñe.

32 Áánetu ihdyu tehdújuco mewáñehjínúné díñahbeke ídátsó kiáhjí múhduháñé ícyahíjcyátsihdyu ‘tsúúcajáubá dsíjíveébe’ o néhíjcyánáa méhdivu bóhdíváábeke.” Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

16

Íavyéjúúbema tsaapi ímityúné wákímyéíñetu íjcyáne uwááboju

1 Téhduréhjáa ímamyémuke úwááboobe néehíí:

—Íjcyaabéhhjáa íhtsútuube ehnéva múnáajpi. Áábé úníu múnáajpíhjáa ímityuube íjcyáábé hallúvú tsaate úúballé díibye íavyéjúúbeke dibye ímityú téhmehíjcyáne dííbyé tsíeméne.

2 Áánéllíhyéhjáa íavyéjuube ípíúváábeke néehíí: “¿íveekí ímityúné míamúnaa díhyallúvú úúballéhi? Ahdícyane oke ímíñeúvú duubállé múhdú tátsíeméné u téhmehíjcyáne. Átsihdyu tsáhájucó óóma u wákímyeíityúne.”

3 Ehdúhjáa íavyéjuube néénetu íllu íjtsámeííbye: “Aane ¿múhdú íñe ó íjcyaa oke táavyéjuube wáágóóbe? Tsá muurá o píívyetétú tsííñé wákímyeí o méénune. Pane núcójpítsó teene tsíjtyeke píáábó o táúmeíñe tájpi o íjcyáiyóne.”

⁴ Ehdúhjáa íjtsámeiyóne neébe: “Tsúúca ó waajácú muhdú o méénuíñe. Oo éhne ó píááboó táavyéjúúbedítúú ináhjíhenúné áhdohíjcyátúmeke néhi dibye oke wáágóócooca diityéréjuco oke ipíááboki.”

⁵ Ehdúhjáa íjtsámeíñe píúvaabe tsáápiitsadí diityéké eenée íavyéjúúbedítúú ináhjíhenúné áhdohíjcyátúmeke. Áánemáhjáa o méénuíñe. Oo éhne ó píááboó táavyéjúúbedítúú in tujkénú tsáábeke neébe: “¿Acáa múhduná táavyéjúúbedítúú u náhjíhenúné tsáhái u áhdotúne?”

⁶ Áánéllihyéhjáa neébe: “100-hoojáváa oríívó duurúbájpacyóné ó ujcúhi.” Áánéllihyéhjáa neébe: “Ééé, íñe muurá u cáátunúné téhdunéjuco. Árónáa cána íícúí beháámitúréjuco picyo 50-hoojavaréjuco u áhdotúne.”

⁷ Áané boonétúhjáa idyé tsijpi tsáábeke neébe: “¿Ácooca uu múhduná tsáhái u áhdotú ávyéjúúbeke?” Áánéllihyéhjáa neébe: “100-babyáváa tríigo ó ujcúhi.” Áánéllihyéhjáa neébe: “Ééé, íñe muurá u cáátunúné téhdunéjuco. Árónáa cána íícúí beháámitúréjuco caatúnú 80-babyavaréjuco u áhdotúne.”

⁸ Ehdúhjáa ávyéjúúbé únú múnáajpi ímityúné meenúhi. Aanéhjáa bóónétu íavyéjuube iwáájácúneri ullévenú dííbyedi ayájú tujkévé ehdu imyéénuíñe dibye íjtsámeíñeri. Ehdu muurá íñe ímiájíjtó uráávyémé ehnííñevu tenejcu wáájácútmé tujkévééné íjtsámeíñe tsíjtyema ináhbévájcatsíki.

⁹ Aane ihdyu ámuhákye o neé íñe ííñújiri ámuha meéhnévámé tsíjtyeke mepíáábo néhi ámuha medsíjívécooca Píívyéébe ámuhákye iúcúpéjtso mújyú muhdú íjcyáityúme dííbyema ámuha meíjcyáíhullévu.

¹⁰ Muurá wahdííváné wákimyéivu tsaatéké mepícyoome ímí wákímyeíhajchíí méwaajácú téhdure éhnííñevu íjcyané wákimyéí ímí ditye méénúiyóne. Áánetu teene átérééné wákimyéí múhdurá méénuhíjcyámé muurá éhnííñevu íjcyane téhdure dáríívéiyáhi.

¹¹ Aane muurá íñe ííñújiri ámuha meéhnéváneri ímiáánéré ámuha meméénútúhajchíí téhdure Píívyéébe wákimyéí múhdurá ámuha médáríívéhi.

¹² Téhdure tsíjtye éhné ímíñeúvú ámuha metéhmétúhajchíí muurá ámuhá wáábyuta íjcyaróné tsá múha ámuhádivú íhvéjtsóítyuróne.

¹³ Muurá tsá míityétsima tsaapi ímí wákímyeítyuróne. Muurá tsáápiikye éhnííñevu iwájyúúbedíyé íícúvéne tsá tsíjpihdi dibye íícúvéityuróne. Áánéllíi tsá tene ímityú Píívyéébeke meúraavyémé metsúúrameíñe medsíídsíváyíóneri.

¹⁴ Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóné paritseómú illéébóne illure uuhívaté dííbyedi téeneri itsúúrameíhíjcyánéllíihye.

¹⁵ Áámekéhjáa neébe:

–Bañú múnáa ámuha meíjcyámeke míamúnáa itsúcunúhijcyá ímiáámédu. Árónáa Píívyéébe waajácú ámuhá íjtsaméi. Muurá míamúnáa mítyájkímyeíñe tsarílleébe.

Píívyéébe taúhbaju wágóóóvéityúne

¹⁶ Muuráhjáa Jóáa bóhówáávétúné hajchótá Píívyéébe taúhbaju íhnyú uubálle múnáaúvú úwáábohíjcyánéréi míamúnáa uráávyehíjcyáhi. Áané boonétúu ihdyu dííbye Jóáaúvuréjuco úwaabóné ímiáájú Píívyéébe míamúnáake íavyéjuvu újcúné uwááboju. Áánéllíihyée mítyame tsúúrameíhijcyá ténevu iúcáávéíñeri.

¹⁷ Muurá ííñújima páneere íévéhóowari íjcyanéhjí wágóóóvéehi. Áánetu Píívyéébe uwááboju tsá mújyú wágóóóvéityúne. Muurá muhdú tene néhdújuco tene pájtyeíñe.

*Táábávájcatsímyé wáágóójcatsítyuróné Jetsóó úwaabóne
(Mt 19.1-12; Mc 10.1-12)*

18 Muurá tsaapi méwakye ìhvéjtsóne tsíjpíllekéréjuco táábávaabe ímityúné meenú íveekí mewa ímíubáané íjcyánáa tsíjpílle máyéjuco íjcyáneri. Áhdure tsaapi wáágóólleke táábávaabe ímityúné meenú íveekí ájyu ímíubáané íjcyánáa dííllema íjcyáneri.

Ehnéva múnáajpi ìtérónáa Ráátsaro ícúbáhrámeíñe

19 Téhduréhjáa tsiíñe Jetsóó úwááboobe néehíí:

—Íjcyaabéhjáa tsaapi ìhtsútuube ehnéva múnáajpi tsanééré ímíá wajyámuunévú úcámeíhíjcyáabe. Áábekéhjáa ìná píhtótuube paíjyuvaré wáñehjívatéhíjcyáhi.

20 Áánáacáhjáa Ráátsaro áhllávatéébé ácuúcunúhíjcyá dííbyé já lleehówa úmíwari.

21 Aabéhjáa ídátsó úmúúpívyehíjcyá díbye májchónetu baavu dójcwaaahyéjí imájchóíyóneri. Áábedívúhjáa oohímíyé ipíhcyáávéne píhjahíjcyá dííbye áhllaháñe.

22 Aabéhjáa ílluréjuco dsíjívéne. Áábe ìíbuúhjáa níjkyéji múnáa tsajtyé Píívyéébe éllevu Aavaráa íjcyáhullévu. Ááné boonétúhjáa dííbyeréjuco ìhtsútuube ehnéva múnáajpi dsíjívéébeke tsaímíyé cuúme.

23 Áábe ìíbuúhjáa úújeté Píívyéébeke cáhcújtsotúmé ícúbáhrámeíhullévu cúújúwá pañévu. Áhulléhjáa ícúbáhrámeííbyé ájtyumí Aavaráake Ráátsaro dííbyemájjuco íjcyáábeke.

24 Áábedíhjáa wáníjcyámeííbyé néehíí: “Múúhá ihde múnáajpi Aavaráaj, óhdi ihdyu dídáátsóvéne aabye Ráátsaróké díñe oke díbye íhyójtswáubaré nújpacyotu imúriúcúneri táhniíjwa ipípajchóvaki. Ávyeta íñe cúújúwá allóócó tsáhájjuco o áábúcutúne.”

25 Áánéllíhyéhjáa Aavaráa néé dííbyeke: “Cáhawáá, Lli, dítsáávé ìíne imíjyaúhjáa u íjcyane u dsíjívétúné ihde. Áánetúu muurá áánu Ráátsaro ídátsó ícúbáhrámeíhíjcyáabe íñe ícyooca ìíne imíjyaúréjucó íjcyane. Áánetu ihdyu ú ícúbáhráméíhi.

26 Aabe píáábó u táúmeíyónáa íjcyané íñe múúhadítýú ámuha meráhoúcunútsihdyu íéverááhó ápíchó nééne kíatú mepájtyéne meúújéjcatsííyónejívari. Muurá íñejcúrí íjcyame tsá píívyetétú énejcúvú ipájtyene. Áhdure énejcúrí íjcyame tsá píívyetétú íñejcúvú ipájtyene.”

27 Ehdúhjáa Aavaráa néénéllí neébe: “Uu muurá Aavaráa múúhá ihde múnáajpi u íjcyaaabe ihdyu óvíjjuco aabye Ráátsaróké wallo ííñujívú llihyoke pámeere tahájkímuma díbye íúwáábotéki.

28 Íjcyámé 5-meva táñahbému. Áámeke ó imíllé díbye wáájácútsoténe íllúhaca ícúbáhráméí íjcyánáa íveekí ímityúné o ícyahíjcyané níjcaúvú o úújetéébé o ícúbáhrámeídyú dítye ìcúbáhrámeítyuki.”

29 Ehdúhjáa díbye néérónáa Aavaráa néé dííbyeke: “Árónáa muurá íjcyané díityédí Píívyéébé waajácúháámí íñe ícúbáhráméityu úúbálleháámí dííbyé ihjyú uuballe múnáape Moitséémú cáátúnuháámí. Téhaami óví íéévéne cáhcujtsómé ipájtyetéki.”

30 Ehdúhjáa Aavaráa néérónáa neébe: “Ihdyúhde ímíáané íjcyájúcooróné díityémá uwááboju. Árónáa ihdyu mee dsíjíve múnáadítýú tsiíñe bóhíibe

diityéké úwáábotéébeke botsíi cáhcújtsóiyóme. Aaca ihdyu ímiááné ímityúné iicyahíjcyáné íhvéjtsóne íbúwáávéiyómé ímiánejcúvuréjuco.”

³¹ Áánélliihyéhjáa Aavaráá nééhií: “Árónáa muurá Píívyéébé ihjyú uubáalle múnaápe Moitséémú cáátúnúné uwááboju icyáhcújtsótúhajchíí téhdure tsá dítye cáhcújtsóityuró dsíjívemedítyú tsaapi tsiíne íbóhówáávéne úwááboróne.”

17

Tsaatéké ímityunévú meíbúwajtsóné ápíchó nééneé
(Mt 18.6-7, 21-22; Mc 9.42)

¹ Áhduréhjáa tsiíne ímamyémuke neébe:

—Tsá ííñújiri mávaríjchojúúné píhtóityú míamúnáake tútávájtsóíne. Árónáa ihdyu máidáátsoju tene pájtyeííne ímichi ténehjívú diityéké íbúwátsohíjcyámeke.

² Muurá botsíi oke cáhcujtsómé ídátso tsiíméduréi néemedítyú tsaatéké ímityunévú íbúwátsohíjcyámekéubá múu íjkyééháñetu néwáyúcobáné íóhbáñúmeke wájocó móóá pañévú ápíchó diityé úmíwa néené íhdétu.

³ Áánéllii téíbúwá meíjcyáne ámúhá nahbe ímityúné méénúúbeke mébóíjcyuco. Aabe teene íhvéjtsóne ímiánejcúvú tsiíne íbúwáávéhajchíí ílluréjuco máábájííveco ímityúnéé díbye méénune díbyedi meídáátsóvéne.

⁴ Tsáijyu múúne 7-íjyúvá tsájcooji méénúíyoobe ímityúne. Áhdúijyúvá díbye ámúhadívú ídátsojkímyeíhajchíí múu ídáátsové díbyedi.

Píívyéébeke mecáhcújtsóneri páneere meméénune

⁵ Áábekéhjáa ímamyémú nééhií:

—Múúhakye piáábó éhniíñevu muha mecáhcújtso Píívyéébeke.

⁶ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá mojtáátsá neeváúwúudúné áyánéwu ímí Píívyéébeke ámuha mecáhcújtsoca eehe úmehe ámuha ménééiyá étsihdyu tehe ityábáavyéne móóáj píñétú íjyóócúúvetéki. Áhdújuco muurá tehe íjyóócúúvetéiyóné tétsihdyu.

Muhdú tsaaté wákímyéi múnaa íjcyane

⁷ ¿Aca ámúhá únú múnáajpi úmíhé pañe caajáí tsáijyu ócájimu téhméúbari íjcyátsihdyu ááhívéébeke ámuha mémáchótsópéjtsóiyáhi? Tsáhaá.

⁸ Muurá íllure ámuha ménépéjtsóiyá díbyeke: “Majchóréjuco meénu. Aane u níjkevádú ú pícyoó tujkénú muha memájchoki. Áané boonétúí ú májchoóhi.” Éhdure muurá ámuha ménééiyáhi.

⁹ Áhdure ¿aca ámuha díbyeke météhdújtsóiyá ámuha metáuhbánéré díbye méénúné hallúvu? Tsáhaá.

¹⁰ Ehdú téhdure Píívyéébe ámúhakye pícyóóné wákímyéi ámuha meníjkévacooca tsá múu íjyácunútú díbye ámúhakye téhdújtsóiyóneri. Íllure múu nééhií: “Tsá muurá ímiá ícúve múnaa muha méíjcyatú múúhakye díbye táuhbánéré muha meméénúnéllíihye.” Éhdure múu nééhií. Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

Íjpi chájáávémeke Jetsóo bóhítsóne

¹¹ Aabéhjáa Jerotsaréevu péébe pájtyé Tsamáariámá Gariréa íñújícutu.

¹²⁻¹³ Aabéhjáa tsácoomíwuúvú úújeténáa díbye éllewu 10-meva tsáá íjpi chájaavéme. Ároméhjáa kémuéllévuré iwájtsíne díbyedi wáníjcyámeímyé kéévánécoba nééhií:

—íJétsoj, Jetsóoj, múúhadi dídaatsóve!

14 Áánélliihyéhjáa diityéké íiteebéré nééhií:

–Tsúúca muurá ámuha mébohíjucóóhií.

Aame cáhawáá llúúvájtedívú méúújétsámeityej. Áhdújucóhjáa ditye péene tsaímiyéjuco néémeé.

15-16 Áámedítyúhjáa Tsamáaría íiñúji múnáajpi oomí Píívyéébeke dúúrúvaabére. Aabéhjáa Jetsóó lliñévu imímóúúvéne dííbyeke téhdújtsóhi.

17-18 Áábekéhjáa Jetsóó nééhií:

–¿Aca tsá pámeere ámuha mebohíitúne? Muurá íñe tsiíñe íiñúji múnáajpi u íjcyároobe ú oomí Píívyéébeke u téhdújtsoki. Áánetu ¿kiá tsijtye?

19 Ehdúhjáa íñétsihdyu neebe dííbyeke:

–Wa díjyócúúvéne dipyej. Tsúúca ú bohíí Píívyéébeke u cáhcujtsódú íjcyáabe.

Píívyéébe avyéjú bóhówááveíñe

(Mt 24.23-28, 36-41)

20 Aanéhjáa Jetsóoke paritséomú dilló mújyú Píívyéébe avyéjú bóhówááveíñe. Áánélliihyéhjáa neébe:

–Tehdu Píívyéébe avyéjú bóhówááveróné ámuha maájtyúmíyónejíivari.

21 Áánéllii tsá múha nééityuróne: “Íñe Píívyéébe avyéju.” Muurá ihdyu íjcyájúcooróné ámúhama.

22 Ehdúhjáa diityéké íñétsihdyu neebe ímamyémuke:

–Muurá ámuha méjyácúnuú Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke ámuha maájtyumíjucóóiyóneri. Ehdú ámuha meíjtsámeiyónáa tsáhái ámúhadívú o bóhówááveityúne.

23 Muurá ámúhake tsaate neéhi: “Tsúúca Mepájtyetétsoobe tsájucóóhií.” Áronáa tsá mú cáhcújtsotúne.

24 Muurá chijchi rórihcyóné maájtyumídú pámeere ájtyúmíí Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe o tsáabeke.

25 Áronáa ihdyu ihnáhoóíñe ícyooca íjcyáné míamúnaa óhdi ícúbahráne. Tsá oke ditye cáhcújtsóityúne.

26 Muuráhjáa Noéé íjcyáijyu íjcyáné míamúnaa íjcyaduré íjcyáimyé o tsááiñe íjtsotúme. Áánaa tsúúca ó tsaá Míamúnáájpídívúu o ípívyééveébe.

27 Muuráhjáa téijyu íjcyáné míamúnaa ímilléduré íyahíjcyá majchóháñeri, adóháñeri, táábávajcátsiyi. Áánaacáa ihdyu Noéé tsúúca ihmíne pañévu úcáávénáa íiñúji páneere caajávéjucóóhií. Áánerí pámeere cáhcújtsotúme óuuvé ímájcanúneri.

28 Áhdurée muurá pajtyéné Róo íjcyáijyu íjcyámeke Tsodóoma múnáake. Muuráhjáa téhdure ímillédú íyahíjcyámé majchóháñeri, adóháñeri, náhjíheri, úmihéneri, ánuméiyi.

29 Áánélliihyée muurá Píívyéébe dííbyeke néé díbye íjchívye técoomítyu. Áhdújucóo díbye íjchívyéné boone Píívyéébe cúújuwa íjcaáyóneri técoomi áiivyéne.

30 Áhdú muurá Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe ó tuvááóvaá míamúnáake ímilléduré íjcyámeke tsiíñe o tsáijyu.

31 Áijyu ihjyátú tsiéllé íjcyame tsá íhñénéhji éllevu péjucóóityúne. Áhdure íúmihéri íjcyame tsá íhjávu péjucóóityúne.

32 Cáhawáá méjtsúcunu muhdúhjáa díbye Róo táábake tene pájtyene idyéjú dílle révoúcunúné déjúcotu.

³³ Muurá ííñújiri íimillédú íjcyáneríyé tsúúráméíhijcyámé tsá pájtyetéityúne. Áánetu ihdyu teene ííhvéjtsóne ookéréjuco úraavyémé pájtyéteéhi.

³⁴ Muurá tsiíne o tsáácooca míityétsi cúwámútsidítyú tsáápiikye o újcúnetu tsijpi coévaáhi.

³⁵ Áhdure tsaatépí cáátsómúpidítyú tsáápílleke o újcúnetu tsíjpille coévaáhi.

³⁶ Téhdure tsaatétsí íúmihé pañe íjcyámútsidítyú tsáápiikye o újcúnetu tsijpi tétsihvúré coévaáhi.

³⁷ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii ímamyémú nééhií:

—¿Aame kiávú úújéteéhi?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá éhne múúne tsíeméjpi dsíjívéebedívú áñumu píhcyaavédú tahñéjté óhdivu píhcyááveéhi.

18

Ímityúnéjji ímibájcho múnáájpidítyú íjcyáné uwááboju

¹ Áhduréhjáa Jetsóó tsiíne ímamyémuke úwááboobe úúballé ímityúnéjji ímibájchoobe ímityuube íjcyáábedítyú téneri diityéké itsápijtsó Píívyéébema íhgyúvahíjcyánetu dítye íóóchévétuki.

² Íllúhjáa neébe:

—Íjcyaabée tsácoomíyí ímityúnéjji ímibájchoobe ímityuube Píívyéébeke ávyejúúllétuúbe. Aabéhjáa tsá ímí píáábohíjcyatú míamúnáake.

³ Áábekée técoomíyí íjcyalle pííbájyulle néé tsaatémá ímityúné dille dááíívéjcatsíñe díbye ímibájcho dííllema.

⁴ Ehdúu múhajchótájucó dille dííbyeke píáábó táúmeíyóneri tsá díbye íícúvehíjcyatúne. Áánéj píñévéhjáa íllu íjtsáméíbye: “Píívyéébeke o ávyejúúllétúnéllii tsáháturo míamúnáake o píáábóiyóné oke ávyetúne.

⁵ Árónáa aalle pííbájyulle íjyévé éhniíñevúré oke pátsárijcyónéllii óvíjyucó díílleke o píááboíñe oke dille ípátsárijcyójúcóótuki.”

⁶ Ehdúhjáa íúúballéne neébe:

—Ehdúu píñévúí píááboobe ímityúnéjji ímibájchoobe ímityuube íjcyároóbe.

⁷ Aanéjji ¿aca tsá ámuha mewáájacutú Píívyéébe íhñéjteke píááboíñe dííbyeke píáábó táúmeíhíjcyámeke? ¿Mityá ámuha méjtsúcunú dítye píáábó táúmeíñeri díbye íícúvetúne?

⁸ Tsáhaá. Muurá píáábóíbye diityéké teenémáye. ¿Aca íhya míamúnáa ímí cáhcújtsómedívú ó wájtsíí Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe tsiíne ííñújívú o tsáácoóca? Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

Tsaatétsí Píívyéébema íhjuúvānetu íjcyáné uwááboju

⁹⁻¹⁰ Téhduréhjáa tsaate ímiáámedi idíllómeíñe tsíjtyeke éhdíwállehíjcyámeke úwááboobe úúballé tsaatétsí Píívyéébema íhgyúvānetu. Íllúhjáa neébe:

—Tsáijyúu míityétsi péé duurúvájávú píívyéébema íhgyúvaki. Tsaapíi paritseómuúbe. Áánetúu tsijpi ííñújí avyējúúbé wáabyuta dsíídsike áhdótsohíjcyaaábe.

¹¹ Aanée paritseómuube Píívyéébema íhgyúvaabe nééhií: “Ayúju Tápiivyéébej, uke ó téhdujtsó ímiáábé o íjcyáné hallúvu. Tsá muurá tsíjtyedu ímityuube o íjcyatú naní múnáajpi. Tsá mújyú íhdícyámema o dómácójcatsítyúne. Pane tsá aabye ííñújí avyējúúbé wáabyuta dsíídsike áhdótsohíjcyaaabe ímityuube íjcyadu o néétune.

12 Muurá tsané tsemáánari míjcyoojícú májchótuube úúma ó ihjyúvahíjcyáhi. Téhdure muurá 10-jíva o dsíídsívánetu tsájíhcoba ó dówacárohíjcyá uke o íícuvéne.” Ehdúu Píívyéébema ihjyúvaabe paritséómuúbe.

13 Áánetúu díibye ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyaaabe tsá cáámevu icyárúúvéne Píívyéébema ihjyúvatúne. Íllurée kímóóvémeííbyé íjpiújitu íllaáyómeííne néehíí: “Ayúju Tápiivyéébej, óhdi ihdyu dídáátsóvéne dáabajívé táimítyu. Muurá imítyuube ó íjcyáhi.” Ehdúu ihjyúvaabe Píívyéébema ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyaaabe.

14 Aane muurá dííbyeke tsúúca Píívyéébe ímíbájchóóbé hallurí tsáhájucu ímítyú íjcyatúne. Áánetu tsíjpiikye tsá díibye ímíbájchotúne. Ehdú muurá iíye íhtsutúmé íjcyane némeíhíjcyámé núcójpívétsáméííhi. Áánetu ihdyu ídáátsóméhjíúvú néeme ávyéjúúteéhi. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

Tsíméké Jetsóó llúúvanúne
(Mt 19.13-15; Mc 10.13-16)

15 Aanéhjáa dííbye éllevu ítsíímeke tsivámé díibye Píívyéébeke piáábó ityáúmeí díityé hallúvu. Áronáacáhjáa ímamyémú díityéké néé ínevú dítye ítsíímeke tsívane.

16 Áronáacáhjáa Jetsóó díitye tsíméké ípiúváne néé ímamyémuke:

—Óvi ihdyu tsiváme. ¿íveekí ámuha mécátuhtsóhi? Muurá díitye tsímé íjcyadu néémé wáábyuta Píívyéébe avyéju.

17 Aane ímíáánetúré ámuhákye o néé éhne múúne teetsi tsíímene meke cáhcujtsódú Píívyéébeke cáhcujtsotúmé tsá dííbyé avyéjúeje íjcyatúne.

Ováhtsá Jetsóoma íhjuváne
(Mt 19.16-20; Mc 10.17-31)

18 Aanéhjáa tsáíjyu tsané avyéjuube Jetsóoke néehíí:

—Uwááboóbej, ímíáábé ú íjcyaaabe cána oke dííne ¿muhdú ó íjcyáiyóné múíjyú o dsíjívéjúcúoóítyúne bóhí o újcuki?

19 Áánéllíhyéhjáa neébe:

—¿Aca íveekí eene oke ú dílló ímíáábedi? Muurá ihdyu apáábyéré Píívyéébe ímíáábe.

20 Muurá ú waajácú dííbyé taúhbajúúné nééneé: “Tsá múu íhdícyámema dómácójcatsítyúne. Tsá múu míamúnáake dsíjívétsotúne. Tsá múu nánívatúne. Tsá múu állíuutúne. Múu avyéjuullé díícyáánimútsikye.”

21 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllí neébe:

—Muuráhjáa ihdyu táayáábedítyuré tehdújuco o ícyahíjcyáne.

22 Áánéllíhyéhjáa Jetsóó néehíí:

—Áronáa íjcyanéi tsane u méénúiyóne. Cáhawáa dítsíeméné náhjíhénúne piáábó ídáátsóméhjíkej. Áíjyu ihdyu ú avyéjúúteé níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe avyéjuvu. Aane cáhawáa ehdu méénúne ookéréjuco durááveye.

23 Ehdúhjáa Jetsóó nééne kímóhcó pajtyé dííbyeke mítyane díibye éhnevánéllíhye.

24 Áábekéhjáa ííténe Jetsóó néehíí:

—Muurá mítyane éhnevámé íhtsutúnetu Píívyéébe avyéjuvu úcáávéiyáhi.

25 ¿Aca muhdú caméélló ánéétóhéjutu pajtyéiyáhi? Áhdure ¿aca muhdú díitye éhneva múnaa Píívyéébe avyéjuvu úcáávéiyáhi?

26 Ehdúhjáa díibye néénéllí tétsihyi íjcyane néehíí:

—¿Aca ihdyu múhdutúra pájtyetéiyóme?

27 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ímíáánéjucóhde míamúnaa tsá píívyetétú iye ipájtyetétsámeíñe. Áronáa Píívyéébe píívyeté díityéké ipájtyetétsóné ñná dííbyedívú túhúútúnéllííhye.

28 Áánélliihyéhjáa Péédoro néehíi:

—Ávyéjuúbej, muuráhjáa páneere muha meíhvéjtsóne uukéréjuco méúraavyéne.

29-30 Áánélliihyéhjáa Jetsóo néehíi:

—Ímíáánetúré ámúhakye o néé páneere íjcyátsíhjíma imúnáake cáanimuu, íñahbémuu, méwamyuu, íitsíimee, íjcyámeke tsánejcúvú íhvéjtsóne Píívyéébe wákiméi méénume muurá íñé imíjyaú íjcyaa ííñújiri. Aame újcuú mújyú ídsíjívéjucóóityúne bóhí tsííjiréjuco ííñuji Píívyéébe ípívyéjtsójí hallúrí íjcyaki.

*Ídsíjívéíñé tsiíñe Jetsóo úúballéne
(Mt 20.17-19; Mc 10.32-34)*

31 Ehdúhjáa íñétsihdyu Jetsóo ímamyémuke íhdyúétsihvu idyóbeúcúmeke néehíi:

—Mepéé íñe Jerotsarévu. Ácoomívú muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévébedítýú tsúúcajátújuco Píívyéébe íhjúu uuballe múnaa néhíjcyané oke pájtyeéhi.

32-33 Muurá oke llúuvájté avyéjútémá taúhbájú uwáábojte íhvéjtsóo jodíómú íjcyátúmé hójtsí pañévu. Aame óhdi iúúhívaténe oke úníhíhcyuméré iwápáájcoóbeke ílluréjuco dsíjívétsoíñe. Ároobe tsiíñe ó bóhí 3 coojívatu.

34 Ehdúhjáa Jetsóo ímamyémuke nééne tsá ditye áyánéwu wáájacutú íñnerí díbye íhjuváne.

*Hállúvátúúbeke Jetsóo ímíbajchóne
(Mt 20.29-34; Mc 10.46-52)*

35 Aabéhjáa ímamyémuma péébe Jericóoj pííhíríjyucó íjcyánáa juuvá úníuri hállúvátuube ácuúcunúúbé táúmeí píáábo.

36 Aabéhjáa mítyane téeneri míamúnaa pájtyénéllii dilló íñnerí ditye úllene.

37 Áánélliihyéhjáa úúballémé Natsarée múnáajpi Jetsóoma ipyééneé.

38 Áánélliihyéhjáa dííbyedi wáníjcyámeíbyé néehíi:

—¡Jétsoj, Jetsóoj, Dabííúvúj tsiíménémúhaabe u íjcyáabej, óvíjyucó ihdyu óhdi dídaatsóve!

39 Ehdúhjáa díbye néénéllii tsuullerí pééme dííbyeke uhbá cúuvéhulléré díbye íjcyaki. Áronáacáhjáa éhníínevúré tsiíñe neébe:

—¡Dabííúvúj tsiíménémúhaabe u íjcyáabe óvíjyucó ihdyu óhdi dídaatsóve!

40 Áánélliihyéhjáa Jetsóo íjyocúuvéne néé ditye itsíva dííbyeke. Áhdújucóhjáa ditye tsívaábeke díbye nééneé:

—¿Íñá ú imílléhi?

41 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ávyéjuúbej, ó imíllé o hálluváne.

42 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tehdújuco. Oke u cáhcujtsódú íjcyáabe tsúúca ú hállúváhi.

43 Ehdúhjáa Jetsóo néénemáyé ítjúcoóbe. Aabéhjáa dííbyemáyéjuco pééne Píívyéébeke dúúrúvaabére. Aanéhjáa tsijtye íájtyúmíne téhdure duurúvá Píívyéébeke.

19

Tsakyéoke Jetsóó ááhivéne

¹ Aanéhjáa Jetsóó ímamyémuma úújeté Jericóovu.

² Ácoomíyíhjáa ehnéva múnáajpi Tsakyéó ííñújí avyéjuúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyámé avyéjuube íjcyáabe.

³ Aabéhjáa imíllerá Jetsóoke íajtyumíne. Áronáacáhjáa tsá díbye píívyetétú díbyeke íajtyumíne míamúnááj piíne íjcyáábeke báhrí íñéénelííhye.

⁴ Áánéllíhyéhjáa íícúí díbye pééíhyullévú dsínéríyé ipyééne néríívyeebe uméheri díbyeke íajtyúmiki.

⁵ Áánáacáhjáa Jetsóó tétsihdyu pájtyeebe téhé níjcáuri íjcyáábeke íajtyumíne néehíí:

—Tsákej, Tsakyéoj, íícúí niitye úuma o péekíí. Muurá ó imíllé dihjárí o cúwane.

⁶ Áánéllíhyéhjáa íícúí íñítyéne tsajtyébé ihjávú díbyeke.

⁷ Ááneríhjáa míamúnáa ihjývúvá Jetsóodi íveekí ímítyuube íjcyáábe jávú díbye pééneri.

⁸ Áánéllíhyéhjáa díbye Tsakyéó íjyócuúvéne née Jetsóoke:

—Ávyéjuúbej, tátsíeménetu tsahdúnécú ó dówajcároó ídáátsóméhjike. Áánetu tsaatéké o állííne pevetsíyé o áhdótsohíjcyáné ó óómíchoó éhnííñevújuco.

⁹ Áánéllíhyéhjáa Jetsóó née díbyeke:

—Tehdújuco, muurá Aavaráaúvúj tsíménémúhaabe u íjcyáábedívú tsúuca uwááboju wajtsíhi.

¹⁰ Muuráhjáa Míamúnáajpidívú o ípívyéveebe o tsáá ímítyúné pañévú mújtámeke o pájtyetétsoki.

Dsíídsitu íjcyáné uwááboju (Mt 25.14-30)

¹¹ Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó míamúnáake. Aaméhjáa Jerotsaréevu pííhínáa míamúnáa íjtsámeí tsúuca Píívyéébé avyéjú bóhówááveííne.

¹²⁻¹³ Áámekéhjáa úwááboobe néehíí:

—Tsaapíhjáa íhtsútúméejpi íjcyáabe tsícyoomívú ipyééííne ihde 10-meváké íúnú múnáadítyú ipíhjúcúmeke dsíídsídívú iwájtúne néehíí: “Ééneri méwákímyeícyó téhulle o íjcyáné hajchóta.” Ehdúhjáa dítyéké ipítyájcoíííne técoomívú memévatéébé íhcyóómí avyéjuube íjcyaki.

¹⁴ Áronáacáhjáa díbyé cóomi múnáa tsá ímíllétú dítyé avyéjuube díbye íjcyane. Áánéllíhyéhjáa tsaatéké wallóómé díbye déjutu dítye íñéé íhcyóómí avyéjuube díbye íjcyane múha ímíllétúne.

¹⁵ Áronáacáhjáa tsúuca meménúmé pañétúejpi íhcyóómí avyéjuube díbye íjcyaki. Átsihdyúhjáa óómiíbye teene íhcyóómívu. Aabéhjáa iwájtúdu píhjúcú íúnú múnáake dsíídsídívú iwájtúííímeke múhduná dítye lííyaatétsóné iwáájácuki.

¹⁶ Áábekéhjáa ímí wákímyeííbyé nétyukénúhi: “Ávyéjuúbej, éhnée óhdivu u pícyoíííne dsíídsí ó lííyaatétsóhi.”

¹⁷ Áánéllíhyéhjáa íavyéjuube née díbyeke: “Tehdújuco. Muurá eene múhdurá néerone ímí ú tehméhi. Áánéllíi uke ó pícyoó 10 coomívá avyéjuube u íjcyá ímíáábé u íjcyánéllííhye.”

18 Áhduréhjáa tsijpi néehíi: “Ávyéjuúbej, éhnée óhdivu u pícyoíñúne dsíídsí téhdure ó líyaatétsóhi.”

19 Áánélliiyhéhjáa idyé neebe dííbyeke: “Tehdújuco. Áánéllii téhdure ímiáábé u íjcyáábeke ó pícyoó 5 coomívá avyéjuube u íjcyaki.”

20 Áánétúhjáa tsijpi néehíi: “Ávyéjuúbej, íñe dídídsí éhnée óhdivu u pícyoíñúne o pícyohíjcyáne.

21 Ópée ó waajácú ímítyuube u íjcyaaabe díwákimyéi hallúvujíí dsíídsíjike ú ékéévehíjcyáne. Muuráhjáa íhtsútúnetu o líyaatétsóné ímiátsíi ú újcuíyáhi. Aanée o wáajácúne íllure ó pícyoó dídídsíike.”

22-23 Áánélliiyhéhjáa íavyéjuube neé dííbyeke: “Aanee idyé ímítyuube o íjcyane wáajácú u neébe ¿íveekí tsá u pícyootú dsíídsi téhmémeíhíjcyájá pañévú tétsihvu ditye wákímyeíchóné óóma líyaatéiyoki? ¿íveekí ímítyuube uú?”

24 Ehdúhjáa dííbyeke íñétsihdyu tétsihyi íjcyámeke neébe: “Áánúdityu eene dsíídsi medójtúcúne maájcú eenée ihñe pámé ehniíñevúré líyaatétsóóbeke.”

25 Áánélliiyhéhjáa neéme dííbyeke: “Ávyéjuúbej, árónáa tsúuca mítyanéjuco dííbye dsíídsi.”

26 Áánélliiyhéhjáa neébe: “Ehdu múúne mémeenúhi. Muurá ihñe líyaatétsómeke ehniíñevu tsiíñe máajcú ditye illíyaatétsoki. Áánetu pevénére pícyohíjcyámedítýú médojtúcúhi.

27 Téhdure eene avyéjuube o íjcyane ímíllétúne oke múnáátsohíjcyámeke íllevu metsíváne o íténáa médsíjívétso.”

*Jerotsaréé pañévú Jetsóó úcaavéne
(Mt 21.1-11; Mc 11.1-11; Ja 12.12-19)*

28 Ehdúhjáa díityéké íúwáábóné boone Jetsóó péé ímamyémuma Jerotsaréevu.

29-30 Aaméhjáa úújeté Bepajéema Betáaniá coomícyú úníuri oríívo bájú íjcyátsihvu. Átsihdyúhjáa míityétsikye ímamyémudítýú ípíhíré coomívú íwáállóómútsikye neébe:

—Cána écoomi ípíhíré cóomityu óóma méujcúté íayáne íjjuwúukej. Múikyé dííbyedi úllétuube dóhjíváábeke metsíñaáyóne métsívaco.

31 Aane tsaate ámuhtsikye ‘ívéebeké ámuhtsi métsíñaáyó’ néhajchíi méneéco: “Ávyéjuubéne múhtsikye neénélliihye.”

32 Áhdújucóhjáa péémutsi díbye néhdújuco úújeténé dííbyedívu.

33 Áábekéhjáa dityétsí tsíñaáyórónáa áábájajte néehíi:

—¿ívéebeké ámuhtsi métsíñaáyóhi?

34 Áánélliiyhéhjáa neemútsi:

—Ávyéjuubéne múhtsikye neénélliihye.

35 Aamútsíhjyáa tsajtyéjucóó dííbyeke. Áábé hallúhjáa wájamúúnevu íhíbóne Jetsóoke néríjcyárome.

36 Áijyúhjáa díbye péjyju juuva míamúnaa íhbó íwajyámuunévu.

37-38 Aaméhjáa dííbyeke úraavyémé tsúuca oríívo bajúvú píhíime méénuráityuróné díbye méénuhíjcyané hallúvú Píívyéébeke dúúruvámé kéévánécoba wáñécóhíjcyá:

—¡Ñóóooj! Átsihdyúhjáa nehíjcyáme:

—¡Maímijyu áánu Píívyéébe mémeri tsááneej! ¡Ahdícyane metsu ímíjyuuri Píívyéébeke maávyéjújtsoki!

39 Ehdúhjáa ditye neénáa tsaate paritséómú díityé pañe íjcyame neé Jetsóoke:

—Ávyéjuúbej, aatye díuráavye múnáake duhba ditye cúúvéhulléré íjcyaki.

⁴⁰ Áronáacáhjáa neébe:

—Muurá ditye dáívyérónáa néwayúúneréjuco íhjuúunúiyóne.

⁴¹ Aabéhjáa tsúuca Jerotsaréj pñhívú ímamyémuma úújetéébé tétsihdyu técoomi ííténe kímoovéhi.

⁴² Áanemáhhjáa neébe:

—Múhdutú ihdyu ámuha Jerotsaréé múnaa méwaajácúiyá Píívyéébema ámuha tsaimíyé meíjcyáiyóné íjcyájúcooróne. Áronáa tsá tene ámúhadívú bóhówáávéityú ámuha mecáhcújtsótúnéllíihye.

⁴³ Muurá ámúhake ímityúné pájtyééhi. Ámúhá munáá ámuha cóómí imícaávéne ámúhake méenuúhi.

⁴⁴ Aame ámúhake idsíjívétsóne páneere ámúhá jaaháñé wácávyáhcoó Píívyéébe ámúhake píaabójúcooróné ámuha metáhhálehíjcyáné déjúcotu. Ehdúhhjáa neebe Jetsóo.

Duurúvájá pañétú náhhíhe múnáake Jetsóo bóayóne
(Mt 21.12-17; Mc 11.15-19; Ja 2.13-22)

⁴⁵⁻⁴⁶ Aabéhjáa duurúvájá pañévú iúcaávéne náhhíhénújcatsímyeke téjá pañétu íbóáyóne néehíi:

—Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Íjya tahjya tééjá lliiñévú míamúnaa óoma íhjuúvahíjcyáijya.” Aaja ¿íveekí ámuha naní múnáa jaríyéjuco medíllone?

⁴⁷ Aanéhjáa paíjyuvaré tééjá pañévú dibye úwaabóné tsaríllehíjcyámé llúuvájté avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, tsijtye avyéjutee, íjcyame. Aaméhjáa ítsámeíhíjcyá íiné hallútú dííbyeke idsíjívétsóiyóne.

⁴⁸ Áronáacáhjáa tsá íiné hallútú ditye dííbyeke méenuútyuró mítyaméhjáa ímí dííbye uwáábó íjtsúunúnéllíihye.

20

Jetsóo íhtsútu
(Mt 21.23-27; Mc 11.27-33)

¹⁻² Aabéhjáa Jetsóo duurúvájá pañévú pajtyéteju úwáabónáa llúuvájté avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, túkevétsojtee, íjcyame ítsááne dííbyeke néehíi:

—¿Aca múúbé íhtsúturí u íjcyaaabe eene ehdu nénehji ú méenuhíjcyáhi? Cána múúhake duubállej.

³ Áanéllíihyéhhjáa neebe diityéke:

—Áyu cána téhdure ámúhake ó díllone oke máañújcuj.

⁴ ¿Acáa múha nééjuri Jóááuvu tsótsóhhíjcyá cáhcújtsómeke? ¿A Píívyéébépeé, mityá míamúnaáree nééjuri?

⁵ Áanéllíihyéhhjáa tsamééré néjcatsíhi:

—Muurá ‘Píívyéébé nééjuri tsótsóhhíjcyaaabe’ menéhajchíi meke nééíyoóbe: “Áábekéráhhjáa ¿íveekí tsá ámuha mecáhcújtsótúne?”

⁶ Áánetu ‘míamúnaáree nééjuri’ menéhajchíi meke diitye míamúnaa tééne hallútú dsíjívétsóiyá néwayúúnevu íáámúneri. Muurá pamévaré cáhcújtsó ímiáánéjucóo Píívyéébé íhjuú uubálle múnáajpi diibye Jóáa íjcyane.

⁷ Ehdúhhjáa néeneri íñúhnévéne néeme iwáájácutúne.

⁸ Áanéllíihyéhhjáa Jetsóo néé diityéke:

—Aanéjívva idyé ámúhake ó úubálle múúbé íhtsúturí o méenuhíjcyáne.

*Úmihé tehme múnaa múhdurá dárívémeĩnetu ijcyané uwáábo
(Mt 21.33-44; Mc 12.1-11)*

⁹ Téhduréhjáa tsiiñe úwááboobe néehíi:

—Tsaapíhjáa íumihe bajtsó tsanééré óóvaá. Ápallívúhjáa tsaatéké ityéhmétsoĩñúne peebe tsiéllévu tsúúcaja téhulle ijcyáihullévu.

¹⁰ Áhullétúhjáa tsúúca tépalli néévane iwáájácútsihvu wálloobe íúnú múnáájpikeye díbyema ditye iwállóóro téénetu díbye éhne ijcyadúne. Ahdújucóhjáa péeróobeke ditye méénúpéjtsónetu díbye óómiñe íeveébe.

¹¹ Áánéllihyéhjáa tsíjpiikye díbye wállóóróobeke téhdure íúhbáne méénúpejtsóme. Aabéhjáa idyé oomí íeveebere.

¹² Ároné pañéhjáa tsíjpiikye díbye wállóobeke téhdure ditye túúvátsónetu íllurjúco díbye wááneé.

¹³ Áánéhjáa díbye úmihé aabájaabe néehíi: “¿Aane muhdú íñe teéne? Áyu cána hájchíwu mítyane o wájuryóóbekéréjuco o wállóókij. Díbyeke íhya avyéjúúlléiyóme.”

¹⁴ Ehdúhjáa íñéene íllíkyeréjuco díbye wállóobeke íajtyúmíne néjcatsímye: “Aabye muurá íllíyéjuco íñe cááníñúiyóne. Áánéllii metsu díbyekéréjuco medsíjívétso mehnéréjuco tene ijcyaki.”

¹⁵ Ahdújucóhjáa tétsihdyu kémuéllévu itsájtyéébeke ditye dsíjívetsóne. Ehdúhjáa Jetsóo íúúbállétsihdyu néehíi:

—¿Aane íñe díbye tépalli aabájaabe itsáácooca muhdú méénuú diityéké eenée íumihévú díbye téhmétsoĩñúme ímityúné dárívémeímyeke?

¹⁶ Muurá diityéké téené hallútú idsíjívetsóne tsíjtyekéréjuco díbye téhmétsoĩñé tépallívu.

Ehdúhjáa Jetsóo néénéllii tétsihyi ijcyame néehíi:

—Óví ihdyu Píivyéébe múúhakeyehme tehdu muha meíjcyátuki.

¹⁷ Áánéllihyéhjáa Jetsóo diityédívú ííténe néehíi:

—¿Aca muhdú nééiyóné Píivyéébe waajácúháámitu íllu néehíi:

Tsaúpe nééwayu jááháñe wákimyéi múnaa íñéhnílléne waagóórou pícyámeí ímichi tééutu jaa éjkéiu?

¹⁸ Aane muurá teeu nééwayúdú o néébe uwááboju cáhcújtsotúmé mújtaáhi. Áamedívú o cáyobáávatécooca íllurjúco ditye wágóóóveíñe.

*Íñújí avyéjúúbe wáábyuta dsídsike ditye áhdotsóne
(Mt 21.45-46; 22.15-22; Mc 12.12-17)*

¹⁹ Ehdúhjáa Jetsóo taúhbájú uwáábojtémá llúúvájte avyéjútéké múu lléboobódú úwaabóné iwáájácúne imíllerómé téjyuré díbyeke íekeeve. Áronáacáhjáa íllityémé míamúnáadi.

²⁰ Aaméhjáa ímiáámédú tsaatéké díbye éllevu wallóo ditye díbyeke avyéjúúbedityú díllone díbye múhdurá áñújcúhajchíi téené hallútú díbye éllevu itsájtyérokí.

²¹ Aaméhjáa neeté díbyeke:

—Uwááboóbej, muha muurá méwaajácú tehdújuco u úwáábohíjcyané keená Píivyéébe míamúnáadívú tújkevéellejító tsijtye múhdurá úhdivu íjtsúcunúroneri íícúvétuubere.

²² Aabe cána múúhakeyehme díñe dícyánéjcutuj: ¿A tehdújuco avyéjuube romáánómuube ijcyáábé wáábyuta dsídsike ditye áhdósohíjcyané maáhdóiyóne, mityá tsáhaáj?

23-24 Ehdúhjáa ímityúné íjtsámeíñemáyé ditye néene Jetsóo iwáájácúne nées diityéke:

—¿íveekí ehdu ámuha oke médáriivéhi? Áyu cána oke méuujétsó dsíídsíjívuj. Ahdújucóhjáa ditye úújétsoji ííténe neebe: ¿Aca múhúmi náávé eéne? Áhdure ¿mumémé eene tééjitu? Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Tséétsá húmi nááve. Áábe méméré íñe tééjitu.

25 Áánélliihyéhjáa Jetsóo nées diityéke:

—Ané wa ihdyu diibye Tséétsáke mááhdohíjcyá dííbye éhnéjuco íjcyanévu. Áánetu ihdyu Píívyéébeke máácuhiíjcyá dííbyé wáábyuta íjcyanévu.

26 Ehdúhjáa dííbyeke dárííverómé tsá píívyetétú dííbyedívú íñéétsóiyóne. Aaméhjáa ehdu dibye néeneri iúllévenúne tsá íñá íhjuvájúcootúne.

Dsíjívémé muhdú tsiíñe bóhíine tsaate díllone
(Mt 22.23-33; Mc 12.18-27)

27 Ááné boonéhjáa tsadotséómudítýú tsaate péé dííbye éllevu medsíjívémé tsiíñe mebóhíine cáhcújtsotúme.

28 Aaméhjáa nées dííbyeke:

—Uwááboóbej, Moitséeúvúhjáa muurá nées tsaapi méwadívú tsíímávátuube dsíjívéhajchíí íñahbérejuco díílleke táábávaíñe dííbyeréjuco itsíímáva dííledívú íñáhbeúvúu tsíímáváiyoone.

29 Aanée ijcyámé 7-meva tsané nahbému. Áámedítýúu ámíaabe ityáábavárólléjtane dsíjívé tehdu tsíímávátuúbe.

30 Ááné boonée bóneebe díílleke táábavároobe téhdure dsíjívé tsíímávátuubére.

31 Ááné boonée tsijtye bónejte díílleke táábavarómé téhdure dsíjívé tsíímávátúme.

32 Ááne nihñévúrée díílleréjuco dsíjívéne.

33 Aane cána múuhakye diñe ¿cáábyé taabá ímichi dille íjcyaiñe tsiíñe ditye bóhíicoóca?

34 Áánélliihyéhjáa Jetsóo nées diityéke:

—Muurá ihdyu ííñújiri íjcyame táábavácatsíhi.

35 Áánetu ímiáámé dsíjívémé tsiíñe bóhíime níjkyéjiri íjcyácooca tsáhájucó táábavájcatsítýúne. Tsíhdyuréjuco ditye íjcyaiñe.

36 Aame tsáhájucó dsíjívéitýú Píívyéébej tsíímé íjcyame níjkyéji múnááduréjuco néémeé.

37 Muurá ímiááné dsíjívémé tsiíñe bóhíhi. Muuráhjáa Moitséeúvú teene úúballé úmehéwu péétécunúne pañétú Píívyéébe dííbyeke íllu nééneé: “Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámé Píívyéébé ó íjcyáhi.”

38 Ehdúu Píívyéébe néenetu méwaajácú ditye íjcyane. Muurá ditye íjcyátuca tsá dibye nééitýuró diityé Píívyéébé íjcyane. Muurá dííbyedívú tsá múha dsíjívétú tétsíhjí daihañe.

39 Ehdúhjáa diityéké dibye néénéllii tsaate taúhbájú uwáábojtedítýú néehíi:

—Uwááboóbej, téhdújuco u nééneé.

40 Aaméhjáa tsáhájucó dííbyeke tsiíñe díllotúne.

Muubá Críjto íjcyane
(Mt 22.41-46; Mc 12.35-37)

41 Áijyúhjáa idyé Jetsóo nées diityéke:

—¿Aca muhdú íívane ámuha ménehíjcyá Críjto Dabíiúvúj tsííménémúhaabe íjcyaiñe?

42-43 Ááneráhjáa dííbyeúvú íjcyároobe dííbyedítýú néé íwaajácuháámitu: Ávyéjuubée néé Táavyéjúúbeke: “Cána táúniúvúí diicya dímunáake o táhjáné hajchóta.”

44 Ehdúhjáa muurá Dabíiúvú dííbyeke Íavyéjúúbedi dillóhi. Aane ¿muhdú dííbyeúvúj tsíménémúhaabe íjcyáiibye Críjtoó? Ehdúhjáa Jetsóó nééhií.

Taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó núcójpívetsóne
(Mt 23.1-36; Mc 12.38-40; Rc 11.37-54)

45 Aabéhjáa pámeere lléébónáa néé ímamyémuke:
—Téíibúwá tsáma méíjcyaco.

46 Tsá múu íívatú eene aatye taúhbájú uwáábojte míamúnaa diityéké íavyejúúllekiyé cááméjácobájívu úcámeíhíjcyánetu. Muurá pihcyáávejááne pañe imíllémé íboohówátsihjívúré íacuuvéne. Áhdure wañéhji pañe imíllémé íimítsihjívúré imájchone.

47 Aame pííbájyujte walléémudítýú dótuhíjcyá diityé jaaháñe. Ááne nucójpí muurá cááménécóbaúvú ihjyúvahíjcyarómé Píívyéébema. Ehdú muurá dáríívemeímyeke Píívyéébe ícúbáhraáhi. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

21

Pííbájyulle dsíídsíike pícyoóne
(Mc 12.41-44)

1 Aabéhjáa duurúvájá pañe íjcyánáa míamúnaa pícyoócunú dsíídsíike Píívyéébe wáábyuta. Ehnéva múnaáhjáa mítyanéhjí pícyoóhií.

2 Áánáacáhjáa pííbájyulle ídátsó pícyoó míjíhwuúcúre.

3 Aanéhjáa ííténe neébe:

—Ámuúhaj, muurá áámye pííbájyulle ídátsó néérolle pícyoó páme ehnííñevúre.

4 Muurá tsijtye dsíídsívarómé pícyoó uhjénéhjíre. Áánetu pícyoolle páneere tééne tájpi íjcyáiyoóne.

Duurúvaja wágóóóveíñé Jetsóó nééneé
(Mt 24.1-2; Mc 13.1-2)

5 Téijyúhjáa tsaate ímamyémudítýú ihjyúváj duurúvaja imíwu néwayúúnetu méénúmeíñeri, dítye bóhbánuhíjcyánéhjítu imíwu teja ícyáávétsámeíñéhjiri.

6 Áánéllihyéhjáa Jetsóó nééhií:

—Ároja muurá wácavyáhcáméíhi.

Jetsóó tsááíñé ihde pájtyeíñéhji
(Mt 24.3-28; Mc 13.3-23)

7 Ehdúhjáa díbye néénéllí dííbyeke néémeé:

—Uwááboóbej, ¿aca múijyú pájtyeíñe eene múúhake u néhíjcyanéhji? ¿Aca íínetú muha méwaajácuú tsúuca tehdu tene pájtyeíñe?

8 Áánéllihyéhjáa neébe:

—Ehdú nééme tsáma wájácútsi méíjcyaco ámuha maállítsámeítyuki. Muurá o tsááiñe tsúuca pííhícooca íjcyáiymé mítyame óhdi díllómeímye. Aame nehíjcyáa dííbyejuco Críjto íjcyane. Árómeke mécáhcújtsodíñe.

9 Téhdure pahúlevaré méénucátsí íjcyané uubállé ámuha mellééboóhi. Áróneri méíllityedíñe. Pane méíjtsúcunúdí téijyú tsúuca o bóhówááveíñe. Tsáhái téijyú o bóhówááveítyúne. Árónáa ihdyu ehdu nénehji tujkénú pájtyeéhi.

10 Muurá tsáne íiñúji múnaa tsííñe íiñúji múnáama méénucátsíhi.

11 Áhdure ávyétá ihnáhó ííñuji vaaúméíhi. Ájyju íjcyaiñé ájyabááne, cheméháñé, pahúlleváre. Áhdure íévéhoowávú apííchó nénehji bóhówááveéhi.

12 Ehdu nénehji pájtyeíñé ihde cáhcújtsotúmé ámúhake ícúbáhrámeke tsájtyeé pihcyáávejááne pañevú muhdú ámuha meícyahíjcyáné ámúhake idíllóki. Áhdure ámúhake ííñújí avyéjúté éllevu itsájtyémeke cuvéhoojánuímye. Ehdu muurá ámúhake míamúnaa dárííveé oke ámuha meúráávyéné déjúcotu.

13 Ááne hóowari ámuha táuwaáboju diityéké meúwaáboóhi.

14 Áronáa ihdyu tsá ámuha meíjyáacunúityú muhdú ámuha diityémá meíhjúváiñeri.

15 Muurá ihdyu ámúhake ó ájcuú muhdú ámuha diityéké meúwaábóíñé tujkévejúvu. Ájyju ámúhake múnáátsohíjcyámé íllure ámuha maáliñe néhijcyámé ámúhadívú táhjátsáméíhi.

16 Muurá ámúháj caanímu, ámúhá nahbémú, ámúhá hájkímú, tsijtye ámuha menáhbévahíjcyároméhjí ámúhake téjyju ímityúné dárííveéhi. Muurá tsaatéke ámúhadítýú dsíjívétsoímye.

17 Ehdu muurá oke cáhcújtsotúmé ámúhake tsarílleé oke ámuha mecáhcújtsóné hallútu.

18 Áronáa tsá ámúhá níwájííne íjcyáronetu tsájíubaré wágóóóvéityúne.

19 Áhdícyane ihdyu ámuha panévare maábúcuúhajchíí mépájtyéteéhi.

20 Áhdure tsííñé íñújíne múnaa Jerotsarée mícaavéné ámuha mewáájácúcooca múu néé tsúúca técoomi wágóóóveíñe.

21 Ájyju méwáácunúco cámehábuúnevu Jodéa ííñújí múnaa ámuha meíjcyame. Áhdure técoomí múnaa óví néhi wáácunú tsiéllevu. Aane íúmihé pañe íjcyame íoomíjyúcohdí técoomívu.

22 Ehdu íjcyaiñé ícúbáhraméí míamúnáama ditye ímityúné dáríívémeíhíjcyáné déjúcotu Píívyéébe waajácuháámitu tene némeídyújuco.

23 ¡Máídaátsoju tsáma tene pájtyeíñé téjyju walléémú éévájtema tsijtye ñohñójtéréi ítsííméwuúmú íjcyámeke! Muurá ávyétá kimóhcó néené ícúbáhraméí pájtyeé téjyju ííñújíri íjcyáné míamúnáadívú Píívyéébe cáyobáávatécoóca.

24 Tsaatéke muurá dsíjívétsoímyé méenujcatsí pañe. Áánetu tsíjtyeke tsajtyeímye tsíñéhjí íñújínévu. Ááne boone jodíómú íjcyátúné míamúnaaréjuco teene Jerotsarée cáávacuíñe Píívyéébe diityédívú técoomi íhvéjtsóné hajchótá tétsihyí íjcyaki.

Jetsóo tsáácooca pájtyeíñéhjí

(Mt 24.29-35, 42-44; Mc 13.24-37)

25 Aane ehdu nénehji pájtyéné boone nuhba cóójíejpii, péjcoejpii, míicuruu, íjcyane múhdurájucó íjcyaiñe. Téhdure ávyétá ihnáhó móañe nóhjíneri cáhcújtsotúmé íllítyeéhi.

26 Éhdúcóbaúvú nénehji ííñújíri íjcyácooca muurá míamúnaa íllityéneri íllurájucó wájácúrátúúúveíñe. Ehdu páneere íévéhóowari íhtsútunéhjí íjcyane mujtárába íjcyáahi.

27 Ájyju ihdyu Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe páneere táíhtsútú táavyéjuma ojtsó pañétú ó bóhówááveéhi.

28 Ehdu tene pájtyécooca múu íllure ímíjyuuvéhi. Muurá téené boone tsúúca ámuha máállíjchuú múhdurá ámuha meícyahíjcyánetu. Ájyju ihdyu tsaímíyájucó ámuha meíjcyaiñe.

29 Téhdurehjáa tsiíñe diityéké neébe:

—Cáhawáá méijtsúcunu higyééráhema tsííñe uméhééné muhdú íjcyane.

30 Muurá téhehji béhjívácooca tsúúca méwaajácú píjcyaba pííhine.

31 Ahdu ííñújiri ténehji íjcyácooca méwaajácucu tsúúca Píívyéébé avyéjú bóhówáávéíñe éévé úújeténe.

32 Aane ímiááné ámúhake o néé ehdu nénehji pájtyeíñe íñeí ííñújiri páhdure míamúnaa íjcyápíñáaaca.

33 Muurá ííñújima páneere íévéhóówari íjcyanéhjí wágóóóveéhi. Áánetu íñe ámúhake o néhijcyané tsá mújyú wágóóóvéityúne.

34 Áánéllii tsáma téibúwá méijcyaco tsiíñe o tsáábe ámúhake o túvaaóvátu líiyicyáveháñeri, tsííñéhjiri, ámuha méijcyámeke.

35 Muurá íimilléduré íjcyámeke ó ábájínéjcuú éhne múúne iyáábeke dahpe ábájínejcúdu.

36 Áánéllii múu téibúwá íjcyáne Píívyéébema pájyuvaré ihjyúvá ténehji ámúhake imújtátsótuki. Áijyu ihdyu ámuha méúújeteé óhdivu Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébedívú íínerí núcójpívetúme.

37 Ehdúhjáa Jerotsaréeri íjcyabe Jetsóo duurúvájá pañévú úwáábohíjcyáhi. Aabéhjáa méijyunúdu pehíjcyá oríívo bájú íjcyátsihvu tétsii icyúwaki.

38 Aanéhjáa pájyuvaré cúúvénetúré míamúnaa pehíjcyá duurúvájávú dííbyé úwáábó illéébúacunúki.

22

Jetsóoke íékééveíñe ditye pítyácójcatsíñe

(Mt 26.1-5, 14-16; Mc 14.1-2, 10-11; Ja 11.45-53)

1-2 Téijyúhjáa pajtyeté wañéhjí óorítýúne pááá máchoméihíjcyané wañéhjí lleevárijyuco íjcyánaa llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojte íjtsámei muhdú Jetsóoke idsíjívétsoíñe. Áronáacáhjáa íllityémé míamúnáadi.

3 Áánáacáhjáa Jóoda Ijcarióóté pañévú tsúúca Naavéné úcaavé tsaapi Jetsóo mamýémúejpi íjcyáábé pañévu.

4 Aabéhjáa péé diitye llúúvájte avyéjútémá duurúvájá tehmejte éllevu díityémá ípítyácójcatsí muhdú dííbyedívú íékéévéétsoíñe.

5 Ááneríhjáa ímíjyúúvéne imíllémé dííbyeke íáhdone.

6 Áánélliihyéhjáa íjtsámeijyúcoobe mítyane míamúnaa íjcyátútsihvu dííbyedívú íékéévéétsoíñe.

Ímamyémuma Jetsóo májchone

(Mt 26.17-29; Mc 14.12-25; Ja 13.21-30; 1Co 11.23-26)

7 Aanéhjáa tsúúca teene pajtyeté wañéhjí óorítýúne pááá máchoméihíjcyané wañéhjí pañe tsájaatsá múnaa obééjake dsíjívétsohíjcyané wañéhjí lleevájucóóhíí.

8 Áijyúhjáa Péédorómá Jóáámútsikye Jetsóo néehíí:

—Méema mémeenuté wañéhjí májchó memájchoki.

9 Áánélliihyéhjáa neemútsí dííbyeke:

—¿Aane kiávú ú imíllé muhtsi meméénune?

10-11 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ámuhtsi Jerotsaréevu mepéémutsi tsaapi líyííhyori nújpáñújéébedívú meúújetéébema mepééne tééja múnáájpikye méneéhi: “Múúhá uwááboobéne

múhtsikye néé kiává íchii tsaho mójcoho íjcyane tééhó pañévú dibye múúhama pajtyété wañéhji mājchó mājchóihyo.”

¹² Áánéllii ámútsikye úújétsóii bye córíihó coba néého tsúúca ímíbájchoméihyó cáámééjiri íjcyahóvu. Ááhó pañévú méméénuco.

¹³ Ahdújucóhjáa péémutsi dibye néhdújuco iúújeténe tééhó pañévú méénune majcho.

¹⁴ Aanéhjáa tsúúca ditye mājchóíne éévé úújetédú majchójúcoobe ímamyémuma.

¹⁵ Átsihvúhjáa diityéké neébe:

—Ímí ó íjtsúcunú íne pajtyété wañéhji mājchó ámúhama o mājchone ni hñéréjuco. Tsúúca muurá ámúhadívú ó dsíjiveéhi.

¹⁶ Aane tsáhájucó tsiíne ámúhama o wáñehjívateítú íne pajtyété wañéhji. Áronáa ihdyu páneere muhdú óhdityu úúballémeihijcyané oke pájtyéné boone tsaméhji Píivyéébe avyéjuríyájucó meíjcyame mewáñehjívateíne.

¹⁷ Ehdúhjáa íñétsihdyu ado iékéévéne téhdújtsoobe Píivyéébeke. Áánemáhhjáa neébe:

—Áju, íne pámeere maádo.

¹⁸ Muurá tsáhájucó tsiíne ámúhama o áadóityú íne óóvajpácyó Píivyéébe avyéjuri tsaméhji meíjcyáíñévújuco.

¹⁹ Átsihdyúhjáa idyé pááaho iékéévéne téhdújtsoobe Píivyéébeke. Áánemáhhjáa idyóhdáhínunévú diityéké iwájtúne neébe:

—Íne tájpi náávé íjcyane memájcho. Ehdu pájyuvaré méméénuhíjcyaco ámuha mepájtyeté o ícúbáhrámeíne ámuha meítsaavéne.

²⁰ Téhduréhjáa teene adóvú diityéké iájcúne neébe:

—Íne tátyujpácyo náávé íjcyane úúballé muhdú ámuha meícyahíjcyané pityájcoju tádsíjiveri tsíhdyuréjuco cápáyóóveíne ámuha mepájtyeteki.

²¹ Aane muurá íchihyí mééma majchóri díibye óhdivu méénútsóíbye.

²² Muuráhhjáa ihdyu tsúúcajátújuco óhdityu tene némeídyújuco oke tene pájtyeíne Míamúnáájpidívú o ípívyéévébeke. Áronáa ihdyu máídáátsoju tene pájtyeíne eene óhdivu méénútsóóbeke.

²³ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii díllójcatsímýe caabyé diityédítú dííbyedívú méénútsóíne.

Jetsóó mamýémú táhhájcatsí caabyé diityédítú íhtsútuube íjcyáiyóneri

²⁴ Átsihdyúhjáa táhhájcatsímýe caabyé diityédítú íhtsútuube íjcyáiyóneri.

²⁵ Áronáacáhhjáa Jetsóó néé diityéke:

—Muurá ííñújiri ávyéjujte ímíllé ityáuhbáné téénetu diityéké míamúnaa íhtsútújtédí ídíllóki. Ááne ítsúcunúhijcyámé téhdújuco ímyéénune.

²⁶ Tsá múu tehdu néétune. Muurá ihdyu ídáátsóóbeúvú neébe tsaímíyé tsíjtyeke íícúvehíjcyaaabe íhtsútuube íjcyá pámé túkevjtsoóbe.

²⁷ ¿Aca caabyé íhtsútuube ávyéjuúbe? ¿A eene tsaímíyé ácuúcunúúbeke tsaapi majchótú íícúveébe? ¿Mityá eene dííbyeke íícúveébe? Muurá míamúnaa íjtsúcunú eene tsaímíyé ácuúcunúúbeke tsíjtye íícúveébe íhtsútuube íjcyane. Áánetu ihdyu eene íícúvehíjcyaabédú o neébe ámúhama o íjcyá ámúhake o píááboki.

²⁸ Muurá ávyétá ímítyú nénehji oke pátyehíjcyárónáa ímí ámuha óóma méíjcyá oke íhvéjtsótúme.

29 Áánéllii ámuhákye ó picyóó Llihíyóo oke pícyohdu avyéjute ámuha meíjcyaki.

30 Áámema muurá íiné imíjyaú ámuháma ménahbévájcátsíí táavyéjuri. Aame ámuha ijraéémú 12-hava íjcyámedítýú cáhcújtsótúmema méímíbájchoó muhdú ditye ícyahíjcyáne.

Jetsóó úúballé Péédoro tóónúmeíñe
(Mt 26.31-35; Mc 14.27-31; Ja 13.36-38)

31 Ehdúhjáa íñétsihdyu Jetsóó Tsimóoke néehíí:

–Tsimoj, Naavéné Píívyéébeke táúmeí ámuháditýú íñéhco caabyé ímiáábé íjcyáábéke éhne múúne tríígotu ímí menéhcodu.

32 Árónáa tsúúca díhyallúvú ó táúmeí piáábó oke u íhvéjtsótuki. Aabe ihdyu óví díñahbémuke ú piáabó téhdure ditye ímí oke iúráávyeki.

33 Áánéllihyéhjáa neebe dííbyeke:

–Tehdújuco, Ávyéjuúbej, ímiááné tsá uke o íhvéjtsóityúne. Muura uke ditye cúvéhoojánúcooca óómájucó ditye meke cúvéhoojánúíñe. Áhdure uke ditye dsíjívétsoócooca óómájucó ditye meke dsíjívétsoíñe.

34 Áánéllihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

–Árónáa muurá, Tsimó, ípyejcójucó oke u úráávyeróné u tóónúíñe cáracái májtsívátúné ihde 3-íjyúva.

Jetsóó ícúbáhrámeíñe pííhíjucóóne

35 Átsihdyúhjáa tsiíñe neebe diityéke:

–Éíjyúu muurá ámuhákye uwáábovu o wállóócooca o néé ámuhá dsíídsíma tsípaajíí ámuháj túhápaajíné ámuha metsájtyétuki. ¿A téíjyúu tsáneetu ámuha mévííóhi?

Áánéllihyéhjáa néémeé:

–Tsáháa muhá íínetú mevííotúne.

36 Áánéllihyéhjáa neebe diityéke:

–Árónáa ícyooca métsajtyécó ámuhá dsíídsíí, ámuhá nítsúmuu, íjcyane. Áánetu nítsuwáávatúme óví hállúeja íwajyámú íñáhíhénúne ínítsúwá ujcúhi.

37-38 Áánéllihyéhjáa néémeé:

–Ávyéjuúbej, íjcyawáácú míwáácu múúhadi. Áánéllihyéhjáa neébe: Íhya téhduwáácújuco. Muurá tsúúca oke pajtyeíñe tsúúcajátújucóo Píívyéébé waajácúháámitu íllu óhdityu tene néhdújuco: “Muurá ímítýúmé raahórí itsájtyéébeke téhdure ímítýúúbedi díllóímye.” Ehdúhjáa óhdityu tene némeídyújuco muurá oke tene pájtyeíñe.

Píívyéébema Jetsóó íhgyuváne
(Mt 26.36-46; Mc 14.32-42)

39 Ehdúhjáa ímamyémuke íñétsihdyu ípyéhíjcyádú oríívo bájú íjcyátsihvu péébema téhdure péémeé.

40 Átsihvúhjáa iúújetédú neebe diityéke:

–Píívyéébema méihjyúvaco ámuha mávaríjchojúúnevu metáhjátsámeítyuki.

41-42 Ehdúhjáa íñéene íínebe diityédítýú éhne múúne nééwayu maáámune úújeténé hajchóta. Átsihvúhjáa ímímóúúvene Píívyéébema íhgyúvaabe néehíí:

–Ayúju Táácáániíj, muhdú u néhajchíí óvíjyacóóné o ícúbáhrámeíñe. Árónáa idyé tsá o ímillédú u méénúityúne. Wá ihdyu muhdú u ímillédú óóma meénuj.

43 Áábedívúhjáa níjkyéji múnáajpi bóhówaavé dííbyeke ípiááboki.

44 Aabéhjáa íhnáhó téeneri ávyevécunúúbé Píívyéébema íhjuúvaabe tówaane waapé tújpácyoma.

45 Átsihdyúhjáa ímamyému éllevu péébe úújeté dííbyeke ikímóóvéne pávyeenúmé cuwáří íjcyámedívu.

46 Áámekéhjáa neébe:

—¿Muhdúami íívane ámuha mécuwaj? Maájkyéne méihjyúvá Píívyéébema mávaríjchojúúnevu ámuha metáhjátsámeítuyuki.

Jetsóoke ditye ékeevéne

(Mt 26.47-56; Mc 14.43-50; Ja 18.2-11)

47 Ehdúhjáa díbye néénáa tsúúca mítyame míamúnaa wajtsí tétsihvu. Áámekéhjáa Jóóda tsuullé tsaapi dííbyé mamyé múejpi íjcyáábe. Aabéhjáa dííbyedívu iwájtisine chohchócú dííbyeke.

48 Áánéllihyéhjáa neébe:

—¿Aca muhdú eene, Joda, oke u chóhchóneri óhdivu ú méénutsó Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébedívu?

49 Aanéhjáa ííténe ímamyémú neé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, métsu aatyéké meméénu méniitsúmuri.

50 Árónáacáhjáa tsúúca tsaapi diityédítýú llúúvájte avyéjúúbé únú múnáájpí núúmiho ímiánéjcuého wállórhjúcúhi.

51 Áánéllihyéhjáa Jetsóo neé dííbyeke:

—Óvi íjcyáábe. Óvi ihdyu muhdú oke meenúme.

Ehdúhjáa neébere cámahjácó dííbyé núúmiho.

52 Átsihdyúhjáa llúúvájte avyéjutee, duurúvájá tehmejtee, túkevjtsojtee, íjcyámeke neébe:

—¿Aca muhdú éhne múúne ímityúné méénuhíjcyáábe éllevu ditye tsáhdú ámuha metsáa taéllevu níitsúmuma, cávaájcoháñema?

53 Áánerá íhyajchótá amúhama duurúvájá pañe o íjcyáábeke keená muhdú ámuha oke meméénuhíjcyáne. Árónáa ihdyu ícyooca tsúúca amúhaj tééveri Naavéné kyéhéjkímyeíhi. Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

Péédoro tóónúmeíñe

(Mt 26.57-58, 69-75; Mc 14.53-54, 66-72; Ja 18.12-18, 25-27)

54 Áábekéhjáa tsúúca íekéévéébeke llúúvájte avyéjúúbe jávú ditye tsájtyéébeke Péédoro úráávyeebe pehíjcyá diityé kemúellére.

55 Áijyúhjáa lláhajtsívú tsaate icyújuwáañúnetu píhmiíhíjcyáme életu téhdure píhmiíbe.

56 Áánáacáhjáa tétsíí wákimyéi múnáalle píhmírí íjcyáábedítýú neéhií:

—Áánúu muurá téhdure Jetsóoma ícyahíjcyáhi.

57 Árónáacáhjáa íllure ityóónúne neébe:

—Tehdu, muulle, o wáájacúnejíí dííbyeke.

58 Ááné boonéwuúréhjáa idyé tsijpi dííbyeke neéhií:

—Uu éhne téhdure diityéejpi.

Árónáacáhjáa neébe.

—Tsáha muúbej, tehdu diityéejpi o íjcyáábejívvari.

59 Ááné boonéhjáa idyé tsíjpiijyúco neéneé:

—Ímiááné muurá áánu diibyéjyúco Jetsóomáa ícyahíjcyáabe Gariréa múnáajpi.

60 Áánéllihyéhjáa idyé neébe:

–Tehdu, muube, o wáájácúúbedíjǐí óóma ú ihjyúváhi.
Ehdúhjáa díbye néénáa tsúúca cáraca májtsiváhi.

⁶¹ Áánélliihyéhjáa Jetsóó dííbyeke révoúcunúhi. Áánetúhjáa ítsááveebe díbyée nééneé: “¿Muurá ípyejco cáracái májtsívátúné ihde 3-ijyúvá ú tóónuú oke u úráávyeróne?”

⁶² Aabéhjáa tétsihdyu áachívú ípyééne ávyétá ihnáhó tááhií.

Jetsóodi ditye úúhívaténe
(Mt 26.67-68; Mc 14.65)

⁶³ Áánácáhjáa Jetsóoke téhmeme dííbyedi iúúhívaténe meenúhi.

⁶⁴ Dííbyé hálluúúcúhjáa iwátájcoóbeke iwábáájcoéne néémeé:

–¿Cána waajácú múha uke méénuney?

⁶⁵ Áánemáhjáa éhniíñevúré uuhívatémé dííbyedi.

Túkevjtsojté úmíwari Jetsóó íjcyane
(Mt 26.59-66; Mc 14.53-65; Ja 18.19-24)

⁶⁶⁻⁶⁷ Áané tsitsíívevúhjáa túkevjtsojtee, llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyane ípítýácócatsíhíjcyátsihvu dííbyeke ítsájtyéébeke nééhií:

–¿A ímiáané diibyéjuco uu míamúnáake pájtyetétsoóbe? Cáná múúhakyé duubállej.

Áánélliihyéhjáa neébe:

–Muurá diibyéjuco o íjcyane ámúhakyé o néérone tsá ámuha mecáhcújtsóityúne.

⁶⁸ Pane ámúhakyé o díllone ámuha maáñújcúne oke maácádsíjcaáyokíjǐíva oke médíllóhi.

⁶⁹ Aane cáhawáá óvíi ícyoocátú Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe íhstútuube Píívyéébé únúri ó íjcyáhi.

⁷⁰ Ehdúhjáa díbye néénéllii nééme dííbyeke:

–¿Áánélliihyéhaca ihdyu ímiáané Píívyéébé Hajchi uú?

Áánélliihyéhjáa neébe:

–Ééé, diibyéjuco oó.

⁷¹ Ehdúhjáa díbye néénéllii néjcatsímye:

–Ínélliihyécó tsijtye éhniíñevu dííbyé hallúvú úúbálléiyáhi. Muurá íñe melléébóneríyé ímityúné ihjyúvaábe.

23

Pirááto éllevu Jetsóoke ditye tsájtyene
(Mt 27.1-2, 11-14; Mc 15.1-5; Ja 18.28-38)

¹ Aanéhjáa páméhcobáre Jetsóoke tsajtyé téené iíñújí ávyéjuube Pirááto éllevu.

² Átsihvúhjáa dííbyé úmíwávú dííbyedívú iñéétsóro néémeé:

–Áánu míamúnáake íbórínuubéré pehíjcyáhi. Nehíjcyabe meeva íveekí ávyéjuube Tséétsa romáánómuubéré íjcyáábé wáábyuta dsíídsike ditye áhdotsóné maáhdohíjcyáne. Téhdure nehíjcyabe míamúnáakévá ípájtyetétsoíñe. Áhdure nehíjcyabe muuhává jodíómú avyéjuube íjcyane.

³ Áánélliihyéhjáa Piráátó néé dííbyeke:

–¿Ava ímiáané uu jodíómú avyéjuúbej?

Áánélliihyéhjáa neébe:

–Ééé, diibyéjuco oó.

⁴ Áánélliihyéhjáa Piráátó néé llúúvájte avyéjútémá pámeere tétsii tsijtye íjcyámeke:

—Áánerá tsá dibye íiné imítyúné méénúturóne.

⁵ Áronáacáhjáa tsijpánécoba néémeé:

—Áánerá pámeere Jodéa iñúji múnáake íbórínubéré pehíjcyá múhdurá iúwáábóneri. Muuráhjáa Gariréa iñúji múnáadítú tújkénuube íñe téénema ílléjuco tsááneé.

Heróóde élleu Jetsóoke ditye tsájtylene

⁶ Ehdúhjáa ditye néénéllii Piráátó dilló diityéké ímiáané Gariréa múnáajpi dibye íjcyáhajchíi iwáájacuki.

⁷ Aanéhjáa téhulle múnáajpijuco dibye íjcyane ditye néénéllii wálloobe díbyeke tééné iñúji avyéjuube Heróóde élleu. Téijyúhjáa téhulle Jerotsaréeri díbye.

⁸ Aabéhjáa mítyane ímíjyuuvé Jetsóoke íajtyúmíneri. Tsúúcajájucóhjáa dibye ímílleróné díbyeke íajtyumíne díbyedítú ditye íhjúvahíjcyané illéébónema. Imílléroobéhjáa íajtyumíne dibye méénúráityuróné méénune.

⁹ Áánemáhjáa mítyane panévare dílloobe díbyeke. Áronáacáhjáa tsá dibye añújcutúne.

¹⁰ Áijyúhjáa idyé tétsihyi llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojte íjcyame ímityúne díbyé hallúvú úúballéhi.

¹¹ Áábedíhjáa díbye Heróóde ítsodáhómuma iúúhívaténemáyé ujcó ávyéta ímí nééné wajyámuunévú avyéjuube múúne úcáávéné wajyámuunévu. Áábekéhjáa tsiiñe wálloobe Piráátó élleu.

¹² Téijyúhjáa díbye Piráátoma Heróódemútsí wajyújcatsí íhdée néhníllécatsíhíjcyáromútsi.

Jetsóoke ditye dsíjívétsoíñe

(Mt 27.15-26; Mc 15.6-15; Ja 18.39-19.16)

¹³ Aanéhjáa Piráátó pihjúcú pámeere míamúnáake llúúvájte avyéjútémá tsijtye avyéjútéke.

¹⁴ Áámekéhjáa neébe:

—Ámuha íñe áánúke taélleu métsivá díbyevá míamúnáake ímityú dáríívehíjcyané ámuha menéénema. Áábeke muurá íñe ámuha meííteneríyé ó dílloráhi. Áronáa tsá dibye ímityuube íjcyatúne.

¹⁵ Muurá Heróóde íjcyároobe tsá wáájacutú íiné ímityú dibye méénune. Áánéllii muurá íñe óómíchoobe tsiiñe meélleu díbyeke. Aabe íné hallútú dsíjívéíyónejívari.

¹⁶ Áánéllii íllure díbyedívú o méénútsóne ó ácádsíjcaáyoóhi.

¹⁷ Ehdúhjáa Piráátó néé pajyuvare tsáápiikye cúvéhóójari íjcyámedítú pajtyeté wañéjji pañe íichívyétsohíjcyánéllíihye.

¹⁸ Áronáacáhjáa pámeere néé kéévánécoba:

—¡Tsá muha meímíletú Jetsóoke maácádsíjcaáyoóne! ¡Barabáakéré muha méimíllé meíjchívyetsóne!

¹⁹ Ácoocáhjáa díbye Barabáake cuvéhoojánúme avyéjútéké dibye ímityúne dáríívehíjcyané hallútu, téhdure dibye míamúnáake dsíjívétsohíjcyané hallútu.

²⁰⁻²¹ Aanéhjáa Piráátó Jetsóoke íacádsíjcaáyoóne ímílléne tsiiñe diityémá íhjúvárónáa éhniíñevúre néémeé:

—¡Wa ihdyu wátyétyehcútsó páwachékevu dííbyekej!

²² Áánélliihyéhjáa tsiíñe neébe:

—¿Aca ííne ímítyúne méénuúbe? Keenéiyó o wáájacúne díbye ímityúne méénune téene hallútú idsíjívéiyóne. Áánéllii ihdyu íllure dííbyedívú o méénútsóne ó ácádsíjcaáyoóhi.

²³ Áronáacáhjáa mítyane imíllémé dííbyedívú díbye wátyétyéhcutsóne.

²⁴⁻²⁵ Áánélliihyéhjáa awáá díibye Piráátó ílluréjuco dííbyeke íhvejsóné díityé hójtsí pañévú dítye íimíllédú imyéénuki. Áánemáhjáa Barabáakeréjuco díbye íjchívyetsóné ímítyuube íjcyánéllii dítye cúvéhoojánúróóbeke.

*Páwachékevu dítye Jetsóoke wátyétyehcúne
(Mt 27.32-44; Mc 15.21-32; Ja 19.17-27)*

²⁶ Aaméhjáa Jetsóoke páwachékevu iwátyétyéhcutíhullévú tsájtyeme cábuuvé Tsiréene múnáajpi Tsimóó íumihétú óómíbyedívu. Áábekéhjáa íhbutómé Jetsóoke iwátyétyéhcutíwachékevu.

²⁷ Áijyúhjáa mítyane míamúnaa Jetsóoke úraavyéhi. Mítyaméhjáa walléemú dííbyeke táámere péehí.

²⁸ Áámekéhjáa ííténe neébe:

—Ámuúha Jerotsarée walléemuj, oke mékímóóvedíñe. Ámuháyé ihdyu mékímóóveméi. Pane ámuháj tsíimekére ihdyu mékimóóve.

²⁹ Muurá ícúbáhraméi íjcyácooca ajchímú íjcyané walléemú ímíjyúúveé itsíimávátúneri.

³⁰ Muurá teene ícúbáhraméi íjcyácooca muhdú imyéénu míamúnaa neé muhdícyánéjcurí díityé hallúvú caméhbaúné úhnóbáiyóné apáhajchíi idsíjíve ápíchó díityéké tene pájtyéiyóné íhdétu.

³¹ Muurá íñe ííne ímítyú o méénútúróóbedi óhdi ícúbahráme. Aaméjii mítyáubá ámuhakye dítye méénuíñe awáá múhdurá ámuha menéémeke.

³² Téhduréhjáa téijyu míityétsi ímítyúmútsikye tsajtyémé tsáijyú dííbyema idsíjívétsoki.

³³ Aanéhjáa tsúúca ‘Niwáupááji’ némeítsihvu íúújetétsóóbeke wátyétyehcúmé páwachékevu. Áábé úníutúhjáa panéjcuvatú íjcyáwachékéécutu wátyétyehcúmé díityétsi ímítyúmútsikye.

³⁴ Áijyúhjáa neebe Jetsóo:

—Íjtyédi, Lli, dídaatsóve. Muurá tsá dítye wáájacutú íná imyéénune. Áánáacáhjáa tsodáhómú néhcójcatsí caatyé dííbyé wajyámúúné újcuíñe.

³⁵ Aanéhjáa mítyane míamúnaa íítehíjcyánaa ávyéjunte dííbyedi íúúhívaténe néjcatsíhi:

—Tsíjtyeke muurá pátyetétsohíjcyáábe. Aabe cána óvíi pájtyetétsámei ímiááne díibyejuco Críjto míamúnáake pájtyetétsóíbyeke Píívyéébe pícyoobe íjcyáhajchíijyu.

³⁶ Áhduréhjáa idyé tsodáhómú dííbyedi íúúhívaténemáyé bíínójpácyo kiwátyetu dííbyeke íjchoráhi.

³⁷ Aaméhjáa neé dííbyeke:

—Áyu cána bo pájtyetétsámei ímiááne díibyejuco jodíómú avyéjuube u íjcyáhajchíijyu.

³⁸ Áánemáhjáa dííbyé níwáú caamééhullétú téwachéketu pícyóómé gríéégomuu, romáánómuu, jodíómuu, éhdúme íhgyúrí íllu icyáátunúne: “Áánu jodíómú avyéjuube.”

39 Áhduréhjáa dííbyé únútu ímítumútsí íjcyámútsidítú tsaapi iúúhívaténemáyé néé dííbyeke:

—Áyu cána bo ímiáané diíbyéjucu míamúnáake u pájtyetétsóiiibe u íjcyáhajchíí meke pájtyetétsoj.

40 Áánéllíhyéhjáa íñahbéébé néé dííbyeke:

—¿Aca tsá eene u íllytú Píívyéébeke? ¿A tsá u wáájacutú máhallúrí ímityúné íjcyane?

41 Muurá ihdyu tehdújucu meícúbáhrámeíñé ímityúné meméénuhíjcyáné déjúcotu. Áánetu muurá áánú hallúrí tsá íñé ímityú íjcyatúne.

42 Ehdúhjáa íñahbéébeke íñétsihdyu neebe Jetsóoke:

—Oke ihdyu dítsááveco díavyéjuri u íjcyácoóca.

43 Áánéllíhyéhjáa neebe dííbyeke:

—Tehdújucu. Muurá ímiáané uke o néé óóma u íjcyaiñé táavyéjuri.

Jetsóo dsíjivéne

(Mt 27.45-56; Mc 15.33-41; Ja 19.28-30)

44 Téijyúhjáa cójijpíinétú ííñují íjyunú cuuvé tujkéevújucu.

45 Tsáhájucóhjáa nuhba ájchutúne. Áijyúhjáa duurúvájá pañétú pañétúétsíí watájcó wájyámúwácoba dóchereevé tsahtúnéécú apáhajchíí wajítahnécu.

46 Áánacáhjáa Jetsóo ávyétá ihnáhó illu wáníjcyámeíhi:

—Llíhij, Líhíyoj, oke duúcu. Ehdúhjáa íñééne dsíjíveébe.

47 Aanéhjáa tétsihvu ditye téhmétsoobe tsodáhómú avyéjuube teene íajtyúmíne Píívyéébeke dúúrúvaabe néehíi:

—Ímiáánéjucóha ihdyu áánu tsá íñé ímityú méénuhíjcyatúne.

48 Téhduréhjáa tsijtye tétsihyi íjcyame tééneri itsájúrreevéne ílluréjucu pééneé.

49 Áánetúhjáa dííbyeke náhbévahíjcyámema Gariréatúu dííbyema tsááme wal- léémú kémuélléturé íítehíjcyáhi.

Jetsóo ítémeho ditye cúúune

(Mt 27.57-61; Mc 15.42-47; Ja 19.38-42)

50 Téijyúhjáa íjcyaaabe ímiáábé Jodéa íñújiri íjcyacóomí Arimatéa múnáajpi Jotséé pítyácojcatsi múnáajpi íjcyaaabe.

51 Aabéhjáa ítsohíjcyá Píívyéébé avyéjuri íjcyaiñe. Áánéllíhyéhjáa tsá díbye úcáávetú íñahbéjté pítyácojcatsi múnáa Jetsóoke dsíjívetsóné pañévu.

52 Aabéhjáa Píráátóke táúmeí dííbyeúvú ítémeho icyúúuki.

53 Aabéhjáa téwachéketu íñítyétsóne wájyámúbari íbíjínúne cuúú nééwájitu béhéjure bóhdómeíhyéjú pañévu tsaatékéi ditye cúúútúhéjú pañévu.

54 Dityéhjáa wáyeévéjcoójí ihde ímíbájkímeíhíjcyajcoójí cúúuúbe.

55 Aanéhjáa diitye Gariréatúu dííbyema tsáané walléémú íténáa cúúuúbe.

56 Aaméhjáa ihjyáhañévu ipyééne pácúúcújpacyóné iújcúne wáyeéevéhíi teene wáyeéevéjcoójí Píívyéébé taúhbaju néhdújucu.

24

Jetsóo dsíjíveebe tsiíne bóhíne.

(Mt 28.1-10; Mc 16.1-8; Ja 20.1-10)

1-2 Aanéhjáa tsíjyu cúúvéneturé tsííne tsemáánaréjucu déjúcóóvejcoójí tsiíne péeme ítéacunú níkyéhéjú watájcó nééwayu tsítsíyéjucu íjcyane.

³ Aaméhjáa téhejú pañévu iúcaávéne íterá pevétsiyéjuco Jetsóó ítémeho íjcyájúcootúne.

⁴ Ááneríhjáa íllityéne wájácúrátuuvémé ájtyumí míityétsi tsitsíwu íwajámúúné néémutsi íjyócuuvévámútsikye.

⁵ Áámútsidíhjáa íllityéne cáhnóbámeke neemútsi:

—¿Aca íná ámuha níkyehéjú ménehcó tehdu íchii íjcyácóóbekéjívári?

⁶ Tsúúca bóhíibe. Cahawáá méitsáávé Gariréaríi ámuháma íjcyácooca muhdú ámuhákye díbye néhijcyáne.

⁷ Muuráhjáa nehíjcyabe Míamúnáájpídívú ípívyéévébedívú tsaapi ímítyúmeke ájcume dííbyeke páwachékevu dsíjívétsóroobe 3 coojívatu tsiíne íbóhííne.

⁸ Ehdúhjáa dityétsi néénetu ítsaavémé ímíáánéé tehdu díbye néhijcyáne.

⁹ Aaméhjáa íóómíne úúbáletté 11-meváréjuco dííbyé mamýmú íjcyámeke. Áhduréhjáa tsíjtyéhjike dííbyekéé náhbévahíjcyámeke úúballéme.

¹⁰⁻¹² Aanéhjáa tsá dííbyé mamýmú cáhcújtsotúne. Íjtsúcunúméhjáa íllure ditye állíne. Áánetúhjáa Péédroo dsíínéríyé níkyehéjúvú ípyééne téhejú pañévu iúcaávéne íté ímíááné dííbyekéé ditye bíjínúné wajámubááneréjuco téhejú pañe íjcyane. Ááneríhjáa íúllévenúne ílluréjuco díbye óómíne. Ílluméhjáa díityéké úúballé díbye tsúúca bóhíine: Maaría Madarénaa, Jóánaa, tsííne Maaría Jacóóbój tsíjjuu, tsíjtyehjii, éhdume.

*Ímamyémudítýú tsaatétsidívú Jetsóó bóhówaavéne
(Mc 16.12-13)*

¹³ Aanéhjáa téjyuré Jetsóó bóhíjcoójí dííbyemáa ícyahíjcyámedítýú tsaatétsi péé Jerotsaréetu Emaóovu 11 kiróómetro técoomítýú íjcyácoomívu.

¹⁴ Aamútsíhjáa juuváyí íhjúvamútsíyé pehíjcyá muhdú dííbyeke tene pájtyéneri.

¹⁵ Áánacáhjáa díityétsidívú bóhówááveebe díityétsimájucó pééneé.

¹⁶ Aanéhjáa Píívyéébe díityétsikye íhyálluúúné pívyétéjtsomútsi tsá wáájacutú dííbyeke.

¹⁷ Áámútsikyéhjáa neébe:

—¿Aca ínerí íhjúvamútsíyé ámuhtsi metsáhíjcyamútsi muhdú kehóvémútsiúvu?

¹⁸ Áánéllíhyéhjáa ‘Créopa’ némeíbyé néé dííbyeke:

—Áánerá pámeere waajácú íná Jerotsaréeri pájtyene. Aane muhdú úhduubéréjuco tsá u wáájacutúne.

¹⁹ Áánéllíhyéhjáa Jetsóó néé díityétsikye:

—¿Aca íná pájtyéhi?

Áánéllíhyéhjáa neemútsi:

—Muurá dsíjívétsómé Natsarée múnáájpi Jetsóoke íhtsútuube Píívyéébe íhjúvú ubáalle múnáájpi íjcyabe panévare méénuhíjcyáabeke. Áábekéé Píívyéébe wájyúúbeke téhdure tsaate míamúnaa ímí íjtsúcunúhi.

²⁰ Áábekéé llúúvájte avyéjútémá tsííne avyéjute íhvejtsó ditye ídsíjívétsó páwachékevu iwátyétyéhíneri.

²¹ Muháa méíjtsúcunúrá dííbyéjuco muha íjraémuke pájtyetétsóíbye íjcyane. Aane íne tsúúca 3 coojívájucó mee díbyéé dsíjívétsihdyu.

²²⁻²³ Áronáacáne walléémú cúúvénéturé níkyehéjú úújéjémé múúhakey néé dííbyé ítémehóvané téhejú pañe íjcyájúcootúne. Áámedívuváne níjkyéjii

múnáajtétsí bóhówááwemútsí diityéké néé tsúuca dibye bóhíne. Ááneríñe muha méullévenúhi.

²⁴ Áané boonétuné idyé tsijtye téheju úújéjerómeváne ímiáané tsá ájtyúmitúne.

²⁵ Áánélliihyéhjáa neebe diityétsikye:

—¡Aca ihdyu eene tsá ámuhtsi mewáájacúpityúne! ¿Aca muhdúikyé ámuhtsi mécáhcújtsoó muhdúhjáa tene pájtyeíñé íhdéjuco iwáájacúné Píívyéébé ihjyú uubálle múnaa néhijcyáne?

²⁶ ¿Aca ámuha méjtsúcunú míamúnáake pájtyetétsoíibye ícúbáhrámeítyuubéré ávyéjuutéiyóne?

²⁷ Ehdúhjáa diityétsikye íñéene úúbállebe ímíñeúvú páneere muhdúhjáa dííbyeke tene pájtyeíñé tsúúcajátújuco Píívyéébé waajácúháámitu dííbyé ihjyú uubálle múnaa cáátúnuhjcyáne. Moitsééhjáa cáátúnúhaamíjí pañétú muhdú tene néene úúbállétujkénuube diityétsikye.

²⁸ Áánáacáhjáa tsúuca úújetémé Emaóovu ípyée ipyécoomívu. Átsihvúhjáa Jetsóó pítyajcó diityétsikye pééiibyedu.

²⁹ Áronáacáhjáa dííbyeke neemútsi:

—Múhtsimáyéi cuwa ípyejcoj. Muurá cúvéhréjuco teéne. Áhdújucóhjáa dibye cóevané diityétsima.

³⁰ Aabéhjáa diityétsima májchoobe pááaho iékéévéne téhdujtsó Píívyéébeke. Áánemáhjáa tsahdúnéécú idyóhdahíróne ájcuube diityétsikye.

³¹ Áánetúhjáa botsíi wájácúméíívyemútsí éhne múu cuwátú ájkyevádu. Aamútsíhjyáa bótsíi dííbyeke wáájácúrónáa tsúuca kiávú peíñuube diityétsidítyu.

³² Áané boonéhjáa néjcatsímútsi:

—¡Áyúú, ehdúhacáne íívane juuváyí dibye meke Píívyéébé waajácúháámitu íjcyanéhjí úúballéné ííne ímíjyaú méííbúutu meke pajtyéhi!

³³ Aamútsíhjyáa teenémáyé tsiíñe oomí Jerotsaréevu pañétúejte dííbyé mamyémma tsijtye íjcyáme éllevu.

³⁴ Áamútsikyéhjáa népejtsóme:

—Ávyéjuubéha Jetsóó ímiáané tsúuca bohíjucóóhí. Tsimóodívuva bóhówááveébe.

³⁵ Áánélliihyéhjáa úúbállemútsí muhdú téhdure diityétsidívú dibye bóhówaavéné juuvávyu. Áhduréhjáa úúbállemútsí dibye pááaho idyóhdahíróne diityétsikye ájcúnetu botsíi dííbyeke iwáájacúne.

Ímamyémudívú Jetsóó bóhówaavéne

(Mt 28.16-20; Mc 16.14-18; Ja 20.19-23)

³⁶ Aaméhjáa téené úbállejcátsiyi íjcyánáa Jetsóó tsiíñe diityédívú íbóhówáavéne néé diityéke:

—Ámuúhaj, o tsájucóóhí. Maímijyu ihdyu ámuha meíjcyanej.

³⁷ Ááneríhjyáa itsájuréévéne íllityémé naavénekéré iwáábyúnema.

³⁸ Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—¿íveekí ámuha múhdurá meíjtsámeíñe méíllityé oke cáhcújtsotúme?.

³⁹ Éje, cáhawáá oke meííté táhójtscuma tájtyúháacyuj. Muurá diibyéjuco oo Jetsóo. Cáhawáá oke médomájcoj. Muurá naavéné tsá íjpiíma íjcyatúne.

⁴⁰ Ehdúhjáa íñéene úújetsoobe diityéké dítyée dííbyeke wátyétyéhcunéhjí íhyójtscútu, íjtyúháacyutu, íjcyanévu.

⁴¹ Ááneríhjáa ímíjyúúverómé tsá cáhcújtsotúne. Áámekéhjáa neébe.

—¿A ijcyáné majcho ámuhádi o májchokij?.

⁴² Áánéllíihyééhjáa ajcúmé amóóbevíú wáhhámeíñema ímúhójpacyóvu.

⁴³ Aanéhjáa ditye ítténeríyé idyóóné hallúvú ádoobe teene ímúhójpácyo.

⁴⁴ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Éhnée ámuhákye o néhijcyáné muurá íñe tsúúca oke pajtyéhi. Ehdúu oke tene pájtyeíñé muurá Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi Moitséé caatúnúhi. Áhduréhjáa tsijtye dííbyé ihjyú uubáalle múnáa caatúnúhi. Áhdure Tsáámóháámitu caatúváne.

⁴⁵ Ehdúhjáa díbye néénetu botsíi waajácúmé ímíááné tehdújuco Píívyéébé waajácúháámitu tene nééneé.

⁴⁶⁻⁴⁷ Átsihdyúhjáa idyé neébe:

—Muuráhjáa óhdityu nééne míamúnáake o pájtyetétsoobe o ícúbáhrámeíñe o dsíjíveebe 3 coojívatu tsiiñe o bóhííbe mémeri táuwááboju Jerotsaréetu tújkevané páné íñújííne múnáake úwáábómeíñe, ditye ímítyú íhvéjtsóne Píívyéébé icyánejcúvuréjuco ííbúwááve diityé ímítyú íábájíívémeíki.

⁴⁸ Ááné uwááboju pahúllevávú ámuha métsújaúcuúhi.

⁴⁹ Áánéllíi ámuhá éllevu ó wáalloó Llihíyóo Íapííchovu ámuhákye íájcuíñé nééneé. Aane íchihdyu Jerotsaréetúrei météhmeco ámuhá pañévú tene iú cááveki.

Jetsóo níjkyejívu pééneé

(Mc 16.19-20)

⁵⁰⁻⁵¹ Ehdúhjáa diityéké ipítyájcótsihdyu técoomítyú diityémá peebe Betáaniávu. Átsihvúhjáa íhyójtsicu ííhbúcúne diityé hallúvú píáábo ityáúmeíñe diityédítyú péjúcoobe níjkyejívu.

⁵² Ááné boonéhjáa tsiiñe Jerotsaréevu oomímyé ímíjyuuri dííbyeke dúúrúvamére.

⁵³ Aaméhjáa pájyuvaré duurúvájá pañévú duurúvahíjcyá Píívyéébeke. Áyu tehdújuco.

JÓÁÁÁ

Jóaa Jetsóodítýú cáátúnuháámi

Míamúnáájpídívú Píívyéébe ípívyeevéne

¹ Íjcyadúréhjáa ihdyu Criíto ícyahíjcyá ipíívyema íjcyátuube muhdú Píívyéébe íjcyane bóhówájtsóobe.

² Aabéhjáa dííbyere Píívyéébe íjcyaaabe ícyahíjcyá páné ihdeene íjcyaiñéi íjcyátúnááca.

³ Aabéhjáa ípívyejtsó páneere íñe múhduná íjcyane. Tsáháhjáa ñná iiye ípívyéévetúne.

⁴ Áánéllii dííbyedi íjcyané múijyú dsíjívéítýúne bóhi. Áhdure íjcyané ímiá uwááboju dííbyedi pámeere míamúnaa téene tájpi íjcyáiyóne.

⁵ Aane peetédu néene muurá bóhówaúcunú ííñújí hallúrí míamúnaa teene wáájácutúme éhne múúne cúúvétsii íjcyadu néemedívu. Aame tsá píívyetétú teene íhvetétsóiyóne.

⁶⁻⁷ Aanée íjcyaaabe tsaapi 'Jóáá' némeíbye. Áábekéhjáa Píívyéébe picyóó Jetsocriíto uwááboju peetédu néene díbye míamúnáake iúúballe dítye ícyáhcuíjtsoki.

⁸ Áronáacáa tsá díibye Jóaa Jetsocriíto íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu dííbye uuballe múnáajpíyé dííbye.

⁹ Aane Jetsocriítodí ímiáájú íjcyane tsá álliu íjcyatúne. Áánevéúu míamúnáake iwáájácutso tsaabe ííñujívu.

¹⁰ Aamée míamúnaa ííñújiri íjcyame díibye páneere ípívyejtsóobeke tsá wáájácutúne.

¹¹ Aabée imúnáállii tsáároóbeke tsá dítye wáátsúcúpéjtsotúne.

¹² Áronáacáa íjcyámé tsaate ímí dííbyeke iwáátsúcúpéjtsóobeke cáhcujtsóme. Aame ihdyu ímiáané Píívyéébej tsíime.

¹³ Áronáa tsá íñe míamúnaa metsíimávahíjcyádú meke díbye tsíimávatúne. Muurá ihdyu meke díbye ímíbjahómé méijcyá dííbyej tsíime.

¹⁴ Muuráhjáa Criíto apáábyéré Píívyéébé Hajchi ímiáábé íjcyaaabe Míamúnáájpídívú ípívyéévéne méjpiine úlléjeebe míamúnáake wajyúhi. Áábé ámítsaráhcóo muurá máájtyumíhi.

¹⁵ Aabée bóhówáávéébedítýú tsojtsó múnáajpi Jóaa néehíí:

—Áánúdityu éhne ámúhake ó nehíjcyá táehníñevu íhtsútuube íjcyaaabe íjcyaiñe. Muuráhjáa ihdyu íjcyadúré ícyahíjcyaaabe ipíívyema íjcyátuube ói o íjcyátúné ihdejuco.

¹⁶ Áábej téeveri Píívyéébe meke píáábohíjcyáhi.

¹⁷ Muuráhjáa Moitséeúvuj téeveri méénuube ítyaúhbaju téénetu míamúnaa iwáájácu muhdú dííbyema íjcyáiyóne. Áánetúu Jetsocriítoj téeveri meke iwáájýúne ímiáájjuvu ájcuúbe.

¹⁸ Aane muurá tsá múha ájtyúmitú Píívyéébeke. Apáábyéré Ílli ájtyumí dííbyeke. Aabée múhake waajácutsó dííbyedívu. Ehdúu Jóaa Jetsóodítýú néehíí.

*Jetsocriítoke tsojtsó múnáajpi Jóaa bóhówajtsóne
(Mt 3.11-12; Mc 1.7-8; Rc 3.15-17)*

19 Téjyúhjáa avyéjute Jerotsaréetu wallóo llúúvájtema ípiáábojtéké tsojtsó múnáajpi Jóáa éllevu dítye idillo dífbyeke muubá dibye íjcyane.

20 Áánéllihyéé úúbáleebe muubá íjcyane. Neebépeé:

—Tsá Críjto o íjcyatúne.

21 Áánéllihyéé néémeé:

—¿Aca ihdyu múúberá uú, mityá Eriá uu Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpíi u íjcyáábej?

Áánéllihyéé neébe:

—Tsáhaá.

Áánéllihyéé tsiíne néémeé:

—Áánéllii díbyéjuco uu éhneváa Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi tsááiíbye.

Áánéllihyéé neébe:

—Tsá díbye o íjcyatúne.

22 Áánéllihyéé néémeé:

—¿Aca ihdyu múúberá uú? Muurá muha méimíllé meúúballéné múúhakyéne wállóomeke muubá u íjcyane. Bo ihdyu múúhake duubáalle muubá u íjcyane.

23 Áánéllihyéé botsíi Jóáa néehíi:

—Oo muurá éhne íinéubará píívyétúné iíñújiri kéévánécóbaúvú o úwááboobe ó nehíjcyáhi: “Méimibáávyé ímityúné ámuha meícyahíjcyánetu tsaímiyéjuco ámuha meíjcyámeke Ávyéjuube íájtyumívaki.” Ehdúhjáa o úwááboíñé muurá tsúúcajátújuco Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi Itsaía úúballéne.

24-25 Ehdúu dibye néénéllii dítye eenéé paritséómú dífbye éllevu wállóome néé dífbyeke:

—Aanéhaca ¿múha nééjuri íveekí ú tsótsohíjcyá idyé Críjto u íjcyáábejííva, pane Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáadítyú Eriáuba u íjcyáábejíívari?

26-27 Áánéllihyéé Jóáa néehíi:

—Muurá ihdyu ímiááné nújpácyori ó tsótsohíjcyá míamúnáake. Áánetu táehnííñevu íhtsútuube íjcyaaabe tsúúca ámuháma íjcyáróóbeke ámuha mewáájácútuube óhdityu cámaáveé éhnííñevu iúwááboki. Áábeke muurá tsá íjtyúhápáájíubaré o tácoríúcuítyuróne.

28 Ehdúu pajtyéné Betáábarávú Joodáá ehnéjcuvu díbye Jóáa tsótsohíjcyáhullévu.

Jetsóo obééjádú néébeé

29 Ááné tsijcyóójíi díbye tsojtsó múnáajpi Jóáa Jetsóo dífbye éllevu péébeke íájtyúmíne néehíi:

—Éje ámuúhaj, áanu muurá obééjádú néébe Jetsóoke Píívyéébe wallóo dibye míamúnáa ímítyuháñé íímíbájchoki.

30 Áánúdityúu muurá éhne ámuúhake ó nehíjcyáhi: “Táhboone íjcyáíbye táehnííñevu íhtsútuube íjcyaaabe óikyéé o íjcyátúné íhdéjuco ícyahíjcyáábe.”

31 Téhdurée idyé tujkénú tsá o wáájácútyú díbyéjuco meítsohíjcyaaabe dibye íjcyane. Aanée ihdyu ímiááné dífbyé ihde ó tsótsohíjcyá mee íjraéémudítyú cáhcújtsómeke.

32 Ehdúu íñétsihdyu neébe:

—Téhdurée dífbyeke o tsójtsóijyu ó ájtyumí Píívyéébé Apííchó íjuuúdu cáámetu dífbyedívú níityene.

33 Aanée téhdure tsá o wáájácútyuró díbyéjuco meítsohíjcyaaabe íjcyane. Áronáacáa ihdyu Píívyéébe o tsótsohíjcyáiñévú oke pícyoobe oke néehíi:

“Tsáápiikye u tsójsóóbedívú níjkyéjtu Táapííchó níityene u ájtyúmínetu ú waajácuú diibyéjuco míamúnáá pañévú Táapííchó pícyóóiibye íjcyane.”

³⁴ Ahdújucóo ímiáané dííbyeke o tsójsóójyu o ájtyumíne. Áánéllii o nées diibyéjuco Píívyéébé Hajchi díbye íjcyane. Ehdúu neebe tsojtsó múnáajpi Jóaaá.

Jetsóó úcúujkénú ímamyémú íjcyátmyeke

³⁵ Áané tsijcyóójii tétsihyíyé muhtsi imámyemútsima díbye íjcyánáa téeneri Jetsóó tsiíne pajtyéhi.

³⁶ Áánélliihyée tsiíne neébe:

—Éje, aadi muurá obééjádú néébe Jetsóoke Píívyéébe wáalloóbe.

³⁷ Ehdúu Jóaa dííbyedítú néénéllii muhtsi dííbyemáyéjuco mepééneé.

³⁸ Áánaacáa idyéjú révoúcunúúbé múhtsikye nééhií:

—¿Íiná ámuhtsi ménéhcohi?

Áánélliihyée muhtsi menééhií:

—Uwááboóbej, ¿aca kiá ú ícyahíjcyáhi?

³⁹ Áánélliihyée neebe múhtsikye:

—Cáhawáá óoma mepe ámuhtsi mewáájácu kiá o ícyahíjcyáne.

Ahdújucóo muhtsi cúvéhréjuco néénáa dííbyema mepéémutsi téhullévú méíjyunúhi.

⁴⁰ Muhtsí Jóaadityu Jetsóomáyéjuco mepééne Tsimóo Péédoró nahbe Aderéema.

⁴¹ Aanée diibye Aderéé íñahbe Tsimóoke neetéhi:

—Muúbe muhtsi máájtyumíjucóo Críjto míamúnáake pájtyetétsóóbeke.

⁴² Ehdúu ínééne tsajtyéébé dííbyeke Jetsóo éllevu. Áábekée Jetsóo népejtsóhi:

—Uu éhne Tsimóo Jonáa hajchi. Áronáa téhdure dímyémé íjcyáa Péédoro ‘nééwayu’ nééiyóne. Ehdúu neebe Jetsóo Tsimóoke.

Tsijtyétsikye Jetsóó újcune

⁴³ Áané tsijcyóójii Jetsóo imíllé ipyééne Gariréa íñújjuvu. Aabée téhullévú péébe Betsáidá múnáajpi Perípeke íájtyúmííbeke nééhií:

—Muúbe ookéréjuco duráávyé.

⁴⁴ Téhdurée díityétsi Aderéema Péédorómútsi técoomí múnáajtétsi.

⁴⁵ Áijyúrée idyé diibye Perípe Natanaée éllevu ipyééne neetéhi:

—Muúbej, muha muurá máájtyumíjucóo éhnéhjáa Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Moitséeúvú dííbyé taúhbaju icyáátunuhíjcyáhaamíjtu dííbyedítú cáátunuhíjcyáábeke. Téhduréhjáa muurá tsijtyehji Píívyéébé ihjyú uubálle múnaa caatúnú dííbyedítu. Aabe Jetsóo Natsarée múnáajpi íjcyáabe Jotséé hajchi.

⁴⁶ Ehdúhjáa Perípe Natanaéeke néénéllii neébe:

—¿A ímiááne? ¿Aca íhya Natsaréri íjcyámé tsaate ímiááme?

Áánélliihyéhjáa Perípe nééhií:

—Cáhawáá majo u ájtyúmi dííbyeke.

⁴⁷ Aamútsi péémutsi úújeténáa Natanaéeke Jetsóo íájtyúmíne nééhií:

—Áánújuco páñétúejpi íjraéémuube ímiáábé íjcyáabe.

⁴⁸ Áánélliihyée Natanaée nées dííbyeke:

—¿Aca kiátú eene oke ú waajácúhi?

Áánélliihyée Jetsóo nééhií:

—Muuráhané ihdyu úhdivu Perípe úújetétúné ihdéjuco uke o ájtyumíne higyéeráhé déjúcori u íjcyáábeke.

⁴⁹ Áánélliihyée Natanaée nééhií:

—Uwááboóbej, uu éhne Píivyéébé Hajchi muuha ijraéémú avyéjuube u íjcyáábe.

⁵⁰ Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—Higyéeráhé déjúcoríñe u íjcyane uke o néénélliihyéré oke ú cáhcujtsóhi. Mityái éhniíñevu uke o úllévenútsoíñej.

⁵¹ Ehdúu iñétsihdyu neebe dííbyeke:

—Muurá ímiááné ámúhakye o nées Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéebe éllevu cáámetu níjkyéji múnaa iñítyéne tsiíñe néríivyémeke ámuha maájtyúmiíñe. Ehdúu Jetsóó nééhií.

2

Canáa cóomiyi taabává wañéhjí íjcyane

¹ Áané boonée 3 coojívatu Gariréa iñíjiri íjcyacóomí Canáa múnáajpi ityáábaváné wañéhjí meenu técoomívu. Áánevhjáa Jetsóój tsíjúké ditye míñútsolle tétsihyi.

² Áhdurée Jetsóoke míñútsomé muuha ímamyémuma.

³ Áijyúu teene wañéhjí ádo bíinojpácýó óúúvénéllii Jetsóoke tsíju nééhií:

—Éje, tsúuca bíinojpácýó diityédívú óuuvéhi.

⁴ Áronáacáa neebe díílleke:

—¿Aanéha, Wa, muhdú íhvane oke ú úúballéhi? Tsáhái muurá íiná o méénúíñe éévé úújetétúne.

⁵ Áároneríi ícúvétulle tétsíi wákimyéi múnáake nééhií:

—Ámúhakye dibye néhdu méméénuco.

⁶ Áijyúu íjcyané tétsihyi 6-hova néwayúúnetu méénúmeíñe lliyíhyóóné téhójí pañévúu tamúnaa ímíbájchoméíñe nujpácýóóné pícyohíjcyahóhji.

⁷ Áánáacáa tsúuca neebe tétsíi wákimyéi múnáake:

—Cána eene líiyhyóóné nújpatyu méwahpétsoj.

Ahdújucóo ditye wáhpetsóne.

⁸ Átsihdyúu neebe diityéke:

—Áyu cána áyanéwu meújcúne bañéjúúbeke meíjchoj.

Ahdújucóo iújcúne ditye íjchone.

⁹ Aanée adúcuube imyéwu nújpacýóo íjcyaróné bíinojpácýóvú dibye ípívyéévétsojpacýo. Aanée tsá dibye wáájacutú kiátú ditye téjpacýo újcune. Apáámyéree tétsíi wákimyéi múnaa waajacú ípyée iñújpáñújénélliihye.

¹⁰ Aanée bañéjuube wañéhjí múnáajpikye ípíúvane nééhií:

—¿Acáne, muube, muhdú íhvane ímiájpácýóhacáne íjcyánáa peíyé átéréjpacýotu meke ú ijchóhi? Áánerá múúne tujkénú ímiájpácýó meíjchone óuuvédu botsíi ihdícyájpácýoturéjuco meíjchone. Ehdúu neebe íbañéjuube wañéhjí múnáajpiíkye.

¹¹ Ehdúu Jetsóó méénúráityuróné méénútujkénú Gariréari íjcyacóomí Canáavu. Ááneríi waajacútsoobe íavyéjú íhtsutúné íjcyane. Áánetúu muha ímamyémú mécáhcujtsó ímiááné diibyéjuco Críjto míamúnáake pájtyetétsoobe íjcyane.

¹² Áané pajtyétavúu Capenaóovu muha dííbyema mepéémema téhdure pééme tsíjuu, íñahbémuu, íjcyane. Ácoomíyíi tsúcájá muha meíjcyáhi.

*Duurúvájá pañétú nahjíhe múnáake Jetsóó íjchívyetsóne
(Mt 21.12-13; Mc 11.15-18; Rc 19.45-46)*

13 Aanée pajtyeté wañéhjí lléeváíñéllii muha mepéé dííbyema Jerotsaréevu.

14 Áijyúu duurúvájá pañévú míamúnaa nahjéhenuhíjcyá ócájímuke, obéejámuke, íjúúmuke. Áánetúu tsijtye dsíídsike cápáyóócátsíhijcyáhi.

15 Aanée Jetsóó múhdurá íjtsúcunúne watsíhcyuúúhó imyéénúneri diityéké boáyó tééjá pañétú páneere íñahjíhemájuco. Dsíídsikée cápáyóócátsíhijcyámedívú teene wácháájcoóbe. Áánemáa diityé metsáwááné wájójcoóbe.

16 Áánetúu íjúúmú nahjíhe múnáake neébe:

—ÍMéijchívyetso íñe páneere íjyá pañétu! ¿Íveekí Táácáani ja ámuha méipívyejtsó nahjíhejavuréjuco?

17 Ehdúu dibye néénetu muha méítsaavé Píívyéébé waajácúháámitu tene tsátsihdyu nééneé: “Dihjya o wájyúneri ó dsíjívéiyáhi.”

18 Ááné boonétúu tsaate néé dííbyeke:

—¿Aca múha nééjuri ehdu ú meenúhi? Cána méénúráítyuróné meenu muha mewáájácu múihsúturi u íjcyaaabe ehdu u méénuhíjcyáne.

19 Áánélliihyée neébe.

—Cáhwáá íjya duurúvaja méwácavyáhó 3 coojívatúré tsiíñe o pánéévetsoki.

20 Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—¿Aca muhdú 46 pijcyábáa ditye wákímyeíjyá ú pánéévétsoó 3 coojívatu? Tsáháubá éhajhótatu u pánéévetsóítyuróne.

21 Árónáacáa ihdyu Jetsóó ihjyúvá dííbyeke ditye dsíjívétsoíñéré íñééiyóne. Íjpiíyee meménuube duurúvájavu.

22 Ehdúu dibye nééne muha méítsaavé ídsíjívétsihdyu dibye bóhíícoóca. Áijyúu muha mécáhcuíjtsó ehdúhjáa dííbyema tene pájtyeíñe tsúúcajátújuco Píívyéébé waajácúháámitu cáátúnúmeíñe ímiáánéjuco dibye múúhake néhijcyáne.

Míamúnáa íjtsaméi tsá Jetsóó túhúúllétúne

23 Aabée Jerotsaréri pajtyeté wañéhjí pañe méénúráítyurónéhjí méénúnetu mítyame cáhcujtsó ímiááné diibyéjuco Críjto íjcyane.

24 Árónáacáa waajácuube ímiáánéturé dííbyeke ditye cáhcújtsotúné diityé íjtsaméi ityúhúúllétúnélliihye.

25 Tsáháa múha dííbyeke muhdú míamúnaa íjtsámeíñe úúbálléítyuróne.

3

Jetsóoma Nicodéémó íhjyuváne

1 Íjcyaabée tsaapi parítséómuube Nicodéémó íhstútuube íjcyaaabe.

2 Aabée tsápejco Jetsóó éllevu itsááne néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, muha méwaajácú múúhá uwáábovúu Píívyéébe uke wáalloóne. Aabe úuma íjcyánéllii muurá ú méénuhíjcyá méénúráítyurónéhjí múha méénúítyuróne.

3 Áánélliihyée Jetsóó nééhií:

—Ímiáánéturé uke o néé béhnétu u tsíímávámeítyúhajhíí tsá Píívyéébé avyéjuejpi u íjcyáítyúne.

4 Áánélliihyée neebe dííbyeke: ¿Aca múhdutú keeméjuco meíjcyaaabe tsiíñe méétsííjú ííbúwá pañévu méúcaávéiyá dille meke itsíímáva bíwáhdúré tsíímene meíjcyaki?

5 Áánélliihyée Jetsóó nééhií:

—Ímiááné uke o néé Píívyéébé Apííchoj tééveri ímíbaavyémé béhnétu tsíímávámeityúmé tsá dííbyé avyéjúeje íjcyáityúne.

6 Muurá míamúnaa tsíímávámé pañe diityé íjtsaméiyé íjcyáhi. Áánetu Píívyéébé Apííchó íjtsaméí cápáyoácómé ténejcúriyéjuco íjtsámeíñe.

7 Ahdícyane tsájúrévedí tsiíñe metsíímávámeíñe uke o nééneri.

8 Muurá íñe uke o nééne kííjyebádu. Tsá muurá ámuha mewáájacutú kiátú kííjyeba tsááne kiávú péhijcyáne. Tehdu muurá Píívyéébé Apííchó maájtyúmíturóné meke ímbajchóhi.

9 Áánélliihyée Nicodéémó nééhií:

—¿Muhdúami íhya tsáma teénej?

10 Áánélliihyée Jetsóó néé dííbyeke:

—¿Aca muhdú íjraéémú uwááboobe u íjcyaaabe tsá u wáájacutú uke o nééneé?

11 Muurá ímiááné o ájtyumíné ímí o wáájacúné íñe ámúhake ó úúballéhi. Árone ¿íveekí tsá ámuha mecáhcújtsotúne?

12 Muurá ííñújiri íjcyánéhjitu ámúhake ó úwáábohíjcyá ámuha ímíñeúvú mewáájacúroki. Áronáa íllure ámúhake túhútsohíjcyáne. Aanéjí awáá muhdú ámuha méwaajacuú Píívyéébé icyánéjcutu ámúhama o íhjuváne.

13 Tsá muurá múha úújetú díbye íjcyáhulle. Apáábyéré ihdyu Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe téhullé múnáájpi o íjcyánéllii ó waajácú téhulle.

14-15 Muuráhjáa íñéubará píívyétúné ííñújiri íjcyácooca Moitséeúvú picyóó úméhéí níjcautu ííñimyéké úwááñéityu íñíjcyóóbeke páñétúejpi íhdome dííbyeke ííténe idsíjívétuki. Ahdu muurá oke Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke páwachéketu pícyooímyé oke cáhcujtsómé mújyú idsíjívéjúcúóóityúne bóhí íújcuki.

Míamúnáake mítyane Píívyéébe wájyune

16 Muuráhjáa Píívyéébe mítyane míamúnáake iwájyúnéllii Ílli apáábyéré íjcyáábeke wallóo ííñujívú díbye idsíjívé diityé wájyuri ditye iwágóóóvétu teene cáhcujtsómé mújyú idsíjívéjúcúóóityúne bóhí íújcuki.

17 Tsáháa Píívyéébe oke wállóotú míamúnáake ícúbáhraki. Muuráhjáa ihdyu oke wállóobe tajtyééveri diityéké ipájtyetétsoki.

18 Aane oke Píívyéébé Hájchikye cáhcújtsómé hallurí tsá íñá íjcyatúne. Áánetu apáábyéré dííbyé Hajchi o íjcyáábeke cáhcújtsótúmeke ícúbáhráííbye.

19 Ehdu pajtyéíñe peetéduu o néébe ííñujívú o tsááne cáhcújtsótúme ímityúné méénuhíjcyámeke.

20 Muurá ímityúné méénuhíjcyámé íllure oke tsaríllé ímiáájuvu diityéké o wáájacútsóiyónáaaca. Aame tsá ímíletú óhdivu ípííhine diityé ímityú o bóhówajcáróné ímíllétúnema.

21 Áánetu ihdyu ímí íjcyane ímilléméjuco taéllevu tsááne téénetu tsijtye iwáájacu ímiááné Píívyéébe ímillédú ditye íjcyane.

Tsojtsó múnáajpi Jóaa Jetsóó íjcyatúné tsiíñe nééneé

22 Ehdúu Jetsóó nééné boonétú muha mepéé Jodéá iinújivu. Áhullée muha meijcyánáa díbye úwaabóné cáhcujtsóméjuco tsójtsómeihijcyáne.

23 Áané tujkéverihjyáa idyé tsojtsó múnáajpi Jóaa téhdure uwáábohijcyá Enóori Tsarií cóomj piihíri íjcyácóomi. Áábedívúhjáa míamúnaa píhcyáávémedítýú dííbyé uwáábó cáhcújtsómeke tsótsóhijcyaaabe tétsihdyu íjcyáhityu.

24 Téjyúu tsáhái dííbyeke ditye cúvéhoojánutúne.

25 Aanéhjáa tsáijyu dííbyé mamyémudítýú tsaate tsíjtyema táhjácatsíhijcyá muhdú meímíjpyeténeri.

26 Áánaacáhjáa diibye Jóáake ímamyémú nééhií:

—Uwááboóbej, éhnée Joodáa ehnejcuri maájtyúmííbedítýú múúhake u úúbállehijcyaaabéha téhdure tsótsóhijcyááabe éllevu mítyame pehijcyáhi.

27 Áánéliihyéhjáa neebe diityéke:

—Muurá ihdyu Píivyéébe dííbyeke pícyóóné wákimyéíjyuco díbye méénune.

28 Áánetúu oke pícyoobe dííbyé ihde míamúnáake o úwáábohijcyaki. Áánéliihyée muurá ámúhake ó nehijcyá Críjto o íjcyatúne.

29 Muurá múne taabává wañéhjí pañe diibye taabáva múnáajpi méwama ííne imíjyaú íjcyáhi. Ááneri muurá diityétsikye náhbenúme ímíjyuuvéhi. Ahdu ó ímíjyuuvé mítyane tsúuca Críjto míamúnáake pájtyetétsoobe íjcyáneri.

30 Diibye ihdyu táehnííñevu ávyéjúúteéhi. Áánetu ihdyu ídáátsoobéré ó íjcyáhi.

Píivyéébedítýú tsáábeé

31 Muuráhjáa Píivyéébedítýú díbye tsáánélii tsá múha dííbyé íhtsútuvu úújetétúne. Áánetu ihdyu íjiejpíyé o íjcyánélii ó ihjyúvahijcyá míamúnaa íhjuvádúre.

32 Áánetu ihdyu diibye Píivyéébeke iwáájácúnélii dííbyé uwááboju míamúnáake úúbálleroné tsá ditye cahcútsóhijcyatúne.

33 Áronáa íjcyámé tsaate dííbyeke cáhcujtsóme. Aame bóhówátsóhijcyá ímíáané dííbyé íhjuu áliu íjcyatúne.

34 Muuráhjáa Píivyéébe wálloobe úúbállehijcyá dííbyé uwááboju dííbyé pañe Íapííchó íjcyánéliihye.

35 Aabée diibye Ílíkye iwáájúnélii dííbyé hójtsí pañévú íhvejtsó páneere íñe múhdúné tsíeméné íjcyane.

36 Aabe Píivyéébe Hájchikye cáhcujtsómé újcuú múijyú idsíjívéjúcúoóityúne bóhi. Áánetu dííbyeke cáhcújtsótúmeke Píivyéébe ícúbahrámé tsá téene bóhi újcuúityúne. Ehdúhjáa neebe tsojtsó múnáajpi Jóáaá.

4

Tsamáaría múnáállema Jetsóó íhjuváne

1 Aanée diibye Jóáa ehniíñevu Jetsóoke míamúnaa úráávyehijcyámedítýú cáhcujtsómé tsójtsótsámeihijcyáhi.

2 Áronáacáa ihdyu tsá díbye páñetu tsótsóhijcyatúne. Múúhayée ímamyémú métsótsóhijcyáhi. Aanéhjáa tsúuca parítséomú waajácúhi.

3 Áánetúu muha méoomí Jodéá iinújitu bíwáhullévúré Gariréa iinújivu.

4-5 Aamée muha Tsamáaría iinújitu mepájtyeme méúújeté téené iinújiri íjcyacóomí Tsicáa úniúvú Jacóóboúvúhjáa ílli Jotséeke ájcútsihvu.

⁶ Átsihyíi núpahyéjú 'Jacóóbó nupáhyéju' némeíhyéjú úniúvú Jetsóó wáyéeev é juuváyí muha metsááneri pávyeenúube. Téjyúu tsúúca cójípínélléjuco meé.

⁷⁻⁸ Áánaacáa muha mepéé técoomívú majchó áhdovu. Áané hallúríhjaa teene Tsamáaría múnáalle téhejútú núpañaúvállékévaa Jetsóó néehíi:

—Muúlle, oke dijcho.

⁹ Áánéllihyévéa neéle:

—¿Aca muhdú íivane oke núpacyo ú táúmeí Tsamáaría múnáalle o íjcyálleke jodíomuube u íjcyáabe? Muurá jodíomú tsá íhjuvatú Tsamáaría múnáama.

¹⁰ Áánéllihyévéa neebe dílleke:

—Muurá Píivyéebema múhtsikye u wáájacuca téhdure oke ú táúmeíyá piáábó íñe uke núpacyo o táúmeídyu. Aaca uke ó ájcúiyá bohí nupácýovu.

¹¹ Áánéllihyévéa neelle díbyeke:

—¿Aca kiátú u úcújpacýovú oke ú ájcúiyá teene bohí nupácýovu wáabyáúubamáyé u íjcyáabejívvari?

¹² Muurá íñe núpahyéjú pañéwu méihde múnáajpíi Jacóóboúvú méhdivu pícyoíñuhéju. Téhejútúhjáa muurá ítsímema iádóhéjutu téhdure iyyéémuke íchohíjcyáabe. Aane ¿aca díbyeúvú ehniñevu uú?

¹³ Áánéllihyévéa neébe:

—Áronáa téhejútú ádoromé tsiíñe adópívyenúhi.

¹⁴ Áánetu óhdi íjcyané nupácýó ádome tsá mújyú adópívyenúityúne. Muurá o ájcúné nupácýó óuuvératu díityé pañe íjcyajpácýó díityéké ímíjpyetétsómé újcuú mújyú ídsíjívjúcúoóityúne bóhi.

¹⁵ Áánéllihyévéa neelle díbyeke:

—Ávyéjuúbej, ané cána oke daacu téjpacýótú mújyú o adópívyenújúcúoótuki, pane íñe núpahyéjúvú tsiíñe o tsájúcúoótuki.

¹⁶ Áánéllihyévéa neébe:

—Ané dítyájkéi duucúte.

¹⁷ Áánéllihyévéa neéle:

—Tehdu o tájívállejíi kiá íjcyáabeke ó újcúteéhi.

Áánéllihyévéa idyé neebe dílleke:

—Tehdújuco u néérone.

¹⁸ Áronáa muurá 5-mevákéjuco u tájíváne. Muurá ícyooca tsíjpiimáyéjuco u íjcyáabe idyé tsá ímiá taji íjcyatúne. Áánéllii ímiáané u néé u tájívátúne.

¹⁹ Ehdúvaa Jetsóó dílleke néénéllii neelle díbyeke:

—Ávyéjuúbej, úubá mía Píivyéébe íhjuú uubáalle múnáajpi.

²⁰ Muuráhjáa múúha íhdé múnáaúvú éhbáu cáméhbáutu Píivyéébeke dúúrúvahíjcyátsihdyu muha téhdure méduurúvahíjcyá díbyeke. Aane ámuha jodíomú ¿íveekí ménehíjcyá apáañéveva Jerotsaréetu díbyeke medúúrúváiýone?

²¹ Áánéllihyévéa neebe dílleke:

—Muurá íhdícyátsihdyúrjúco ámuha díbyeke medúúrúváiñe éévé tsúúca úújetéhi. Áánéllii tsáhájuco ámuha apátsihdyúré eene u nétsihdyuu, Jerotsaréetuu, íjcyane Méécááni Píivyéébeke medúúrúváiýúne. Aane cáhawáa oke cahcújtsoj.

²² Muurá ámuha Tsamáaría múnaa ímíñeúvú mewáájacútúúbeke méduurúvahíjcyáhi. Áánetu íhdyu muuha jodíomú ímí mewáájacútúúbeke

méduurúvahíjcyá ímiáané múúhaj téeveri míamúnaa pájtyetéíñe muha mewáájácúnéllíhye.

²³ Aane muurá ímiáané Méécááni Píívyéébeke dúúrúvahíjcyámé icyooca dííbyeke duurúvaá íííbúuri. Tehdu dííbyeke medúúruváné imílleébe.

²⁴ Tsá muurá dibye íjpiíma íjcyatúne. Áábeke ihdyu óví múhdumé dúúruvámé duurúvahíjcyá íííbúuri.

²⁵ Ehdúvára Jetsóó néénéllí neéle:

–Tehdújuco, muurá ímiáané ó waajácú Críjto tsááiñe míamúnáake ípájtyetétsoki. Aabe ihdyu óví itsáácooca múúhake ímíñeúvú waajácútsóhi.

²⁶ Áánéllíhyé neebe díílleke:

–Muurá dííbyéjuco Críjto o íjcyabe íñe úuma o íhjuváne.

²⁷ Ehdú díílleke dibye néená tsúuca muha méwajtsíhi. Aamée muha méullévenú dibye dííllema íhjuváne. Aanée tsá muha tsáápíuba medíllotú íínerí dityétsí íhjuvájcatsíñe.

²⁸⁻²⁹ Átsihdyúu dílle Tsamááriá múnáalle tétsihvúré ílíyíhýo iwááoíñúne dsínériyé ímunáácoomívú ípyéénemáhjáa neetéhi:

–Ámuúhaj, éhtsíhyi muubáhjáubá íjcyabe oke neé páneere muhdú o ícyahíjcyáné kiátúhjáubá iwáájácúne. Tsáíjyu múu Críjto dííbye. ¡Cáhawáá metsu meúújetékij!

³⁰ Áánéllíhyéhjáa tsáácunúme múúha élleu.

³¹ Áíjyúu dííbyeke muha méneerá díbyei ímájchoki.

³² Áronáacáa neébe:

–Tsáhái o májchotúne. Íjcyáné muurá ihdyu tamájchó ámuha mewáájácúne.

³³ Áánéllíhyé muha ménéjcatsíhi:

–Tsaatéubáhjané tsúuca dííbyeke májchotsóhi.

³⁴ Áánéllíhyé neebe múúhake:

–Muurá ihdyu teenéjuco tamájchódú néene okée wálloobe Píívyéébe wákimyéi o méénune muhdú dibye ímillédú tene óóma ínjkévaki.

³⁵ Áána muhdú ámuha ménehíjcyá 4 nuhbávatúí bajtsóháñe maááhívétsoíñe. Cáhawáá meíté teene bajtsóháñe múúne kéémedu néeme míamúnaa ídátso wágóóóvéiyóné ímíájító díityéké pájtyetétsóiyóné meúúbállétuca.

³⁶ Muurá teene bajtsóháñe ááhívétsohíjcyamédú néeme úwááboméré péhíjcyámé újcuú téene áhdo. Áhdure dítye úwaabóné cáhcujtsómé újcuú téene áhdó mújyú ídsíjívéjúcóóítyúne bóhi. Ááni bajtsó múnáama íñeévá ááhívétsohíjcyamédú néeme úwáábojte tsaméhjí ímíjyúúveéhi.

³⁷ Muurá tsaate neéhií: “Tsaate bájtsóne néevá múúne tsíjtyeréjuco ááhívetsóne.”

³⁸ Aanée muurá amúhake ó wallóo tehdu éhne múúne tsaate bájtsóne néevá tsíjtyeréjuco ááhívétsonédú néeme élleu, tsúucájáa tsaate úwaabójúcooróné cáhcújtsótúme élleu ámuha tsííñe meúwaabóné botsíi tsáimiyéjuco dítye icyáhújtsoki. Ehdúu Jetsóó neé múúhake.

³⁹ Míyamée téjyú teene Tsamááriátú tsááme cáhcujtsó Jetsóoke eenéhjáa dílle ‘páneere muhdú o ícyahíjcyáné oke neébe’ néénéllíhye.

⁴⁰ Aamée neé dííbyeke díityémái dibye íjcyaki. Áánéllíhyé muha técoomíyí méjcyá míjcyoojícú.

⁴¹ Áíjyúu éhníñevu míyame cáhcujtsó dííbyeke dibye úwaabóné illéébónema.

⁴² Aamée nées diille imúnáálleke:
 –Tsá apááñéré múuhakyé u neénetu muha mecáhcújtsotúne. Muurá tsúuca muha páñetu melleebó dibye úwaabóne. Áanetu ímiááné muha mecáhcujtsó diibyeyuco Críjto íjcyane míamúnáake Pájtyetétsoóbe.

Tsáne ávyéjúúbé hájchikye Jetsóó bóhítsóne

⁴³ Átsihdyúu téhdune míjcyoojícutu muha mepéé Tsamáaría iiñújitu Gariréa iiñújivu.

⁴⁴ Aanée muha mepéhíjcyánaa Jetsóó nées Píivyéébé ihjyú uubálle múnáájpye imúnaa ávyéjúúlléityúne.

⁴⁵ Áronáacáa Gariréa iiñúji múnáa ímí dííbyeke waatsúcúpejtsó Jerotsaréerí pajtyeté wañéhjiri ditye úlléjénáa dibye méénúráityúronéhjí méénune íajtyúmínéllíhye.

⁴⁶ Átsihdyúu muha tsiíne méoomí Canáavu tétsihvúu nújpacyo bíínójpacyóvú dibye ípíivyéévétsócoomívu. Áanáacáhjáa tsaapi ávyéjúúbé hajchi Capenaóori íjcyabe cheméhi.

⁴⁷ Aanéhjáa tsúuca Jodéa iiñújitu muha metsááme teene Gariréa iiñújiríjyuco meíjcyane diibyey ávyéjuube iwáájácúne tsáá Jetsóó éllevu. Aabée nées dííbyeke dííbyema ihjyávú ipyééne dibye íllíkye íbóhítso ávyeta dsíjiveríjyuco íjcyáabeke.

⁴⁸ Áanéllíhyé neebe dííbyeke:
 –Ámuha muurá tsá oke mecáhcújtsóityuró méénúráityúronéhjí o méénuhíjcyátuca.

⁴⁹ Áronáacáa neébe:
 –Ávyéjuubej, áronáa ihdyu hájchíwu dsíjívétúné hajchótá ícúí óóma tahjyávú pééne bohítso.

⁵⁰ Áanéllíhyé neebe dííbyeke:
 –Tehdújuco, tsúuca muurá ícyooca bohíjúcoobe daáchi. Ahdícyane wa dipyej. Ahdújucóo dibye óómiñe dííbyeke icyáhcújtsónema.

⁵¹ Aabéhjáa ihjyávú úújetéébeke íúníu múnáa népejtsóhi:
 –Tsúuca daachi bohíjucóohí.

⁵² Áanéllíhyéhjáa díllóobe mújyú dibye bóhíine. Áanéllíhyéhjáa néémeé:
 –Íjyújyuvu révóóvéébedi dííbyeke pajtyéné áíívyéé.

⁵³ Ehdúhjáa ditye úúbállénetu ítsááveebe ávyetáa tééne ééveri Jetsóó dííbyeke nééne tsúuca ílli bóhíjucóóne. Áanéllíhyé téhdure pámeere ihyájkímú cáhcujtsó Jetsóoke.

⁵⁴ Ehdúu Jetsóó méénúráityuróné meenu Jodéa iiñújitu muha Gariréa iiñújivu meóómimye tétsihyi meíjcyánaaáca. Téénemáa botsíi tétsihvu míjyucúréi méénuube méénúráityuróne.

5

Íjpi vááúmeítyúúbeke Jetsóó bóhítsóne

¹ Áané boonétúu muha tsiíne dííbyema Jerotsaréevu méuubámyenú wañéhjivu.

² Áanáacáa técoomíyí tsátsii ‘Obééjámú lleehówa’ némeítsíi úníuri nújpacyo páábáwu heeberéomú ihjyurí ‘Betéjda’ némeííba.

³ Áábá hallúríi 5-wava nújúwáwuúné íjcyáwáhjí pañétú hállúvátuméhjí, úllétuméhjí, íjpi vááúmeítyuméhjí, téhmehíjcyá teeba nóhjííne.

4 Tsájyúhjáa níjkyéji múnáajpi iníityéne téebáwu nóhjihíjcyáhi. Aanéhjáa dibye nóhjiné boone tujkénuré éniivyémejúco ímípyetéhiijcyáne.

5 Téijyúu íjcyaaabe diityé pañe ávyetáhjáa 38 pijcyábájucó chémehíjcyaaabe.

6 Aabée tódsiúcunúubeke Jetsóó ííténe waajácú téhajchótájucó dibye chémehíjcyáne. Áábekée neébe:

—Muúbe ¿muhdúami ú ijcyaj? ¿A ú imíllé u bóhíine?

7 Áánélliihyée neébe:

Ééero Ávyéjuúbej, áronáa tsá o píivyetéhiijcyatú nújpacyo nóhjícooca íicúu tujkénú o éníivyéiyóne. Íhya ihdyu tsaate oke píááboca o éníivyéne ó bohíjucóoyáhi. Tehdu o méénúiyónáa tsijtye táhdéré éníivyéhiijcyáhi.

8 Áánélliihyée Jetsóó nées dííbyeke:

—Ané wa ílluréjucó eene dííhbotámá dipye dihjávuj.

9 Ehdúu dííbyeke dibye néenemáyé tsúuca íbóhíine ííhbotámá péjúcoóbe.

10 Téijyúu wáyeeévejcóójí íjcyánáa dibye ííbotámá pééne ávyéjute ííténe nées dííbyeke:

—Muúbe, tsá eene dííhbota íjcyooji wáyeeévejcóójí u tsájtyéityuróne.

11 Áánélliihyée neébe:

—Áronáacáne oke bóhíitsoobe nées téenema o péekí.

12 Áánélliihyée neémeé:

—¿Aca muubá íjcyaaabe íveekí wáyeeévejcóójí uke táuhbáhi?

13 Áronáacáa tsá dibye wáajacújúcootú caabyé dííbyeke bóhíitsóné mítyané míamúnaa íjcyámé pañe Jetsóó íjcyánéllíhye.

14 Áané boonétúu Jetsóó dííbyeke duurúvájá pañe íájtyúmííbeke néesíí:

—Muúbej, tsúuca muurá ú bohíjucóohí. Aabe ímiááberéjucó díícyaco. Tsiíne ímityúné meenújúcohdí éhniíñevu íjcyane uke ípájtyétuki.

15 Ehdúu Jetsóó dííbyeke nétsihdyu péébéhjáa botsíi úúballé ímíñeúvú ávyéjuteké Jetsóó dííbyeke bóhíitsóne.

16 Áané hallútúu imíllerómé téijyuré Jetsóoke idsíjívetsóne íveekíváhjáa wáyeeévejcóójí dííbyeke dibye bóhíitsóné hallútu.

17 Áronáacáa neebe diityéke:

—Muurá Llihíyó pájyuvaré meke píáábohíjcyádújucó o píaabóné ihdícyájyúre.

18 Ehdúu dibye néene éhniíñevu diityéké tsárvyetsómé imíllerá dííbyeke idsíjívetsóne. Tsáháa apááñéré taúhbaju néhdu wáyeeévejcóójí dibye íjcyátúné hallútú ditye dííbyeke dsíjívetsóityuróne. Téhdurée Píivyéébeke ícyáánivahíjcyáábé tujkévevu íjcyane dibye nehíjcyané hallútú imíllémé dííbyeke idsíjívetsóne.

Iiyé íjtsámeídyú Jetsóó méénutúne

19 Ehdúu éhniíñevuré ditye Jetsóoke pátsárvyetsónéllii neebe diityéke:

—Muurá ímiááné tsá Píivyéébé Hajchi o íjcyaaabe íná o méénúityuró oore o íjtsámeídyu. Muurá ihdyu Llihíyó méénúiyónéjúco o méénuhíjcyáne.

20 Aabe oke iwájyúnéllii waajácútsohíjcyá páneevuré muhdú imyéénúíñevu. Muurá tajtyéeveri éhniíñevu tsíñehji dibye méénúneri ámuha méullévénúhi.

21 Muurá Llihíyó dsíjívemeke bóhíitsódú o imíllémeke o bóhíitsoohi.

22-23 Tsá muurá Llihíyó míamúnaa muhdú ícyahíjcyané diityémá ímíbájchóityúne. Muuráhjáa oke neebe teene o méénu pámeere oke íávyéjútso

dííbyeke iávyéjyútsódúre. Aane oke ávyéjyútsotúmé téhdure tsá diibye okée wállóobeke ávyéjyútsotúne.

24 Muurá ímiáánetúré ámúhake o nées íñe o néhijcyáné llééboke okée wállóobeke cáhcujtsómé mújyú idsíjívéjúcóóítyúne bóhí újcuíñe. Áámé hallúrí tsáhájucó ñná íjcyáítyúne. Muurá iwágóóóvéiyónetu tsúuca pajtyémé ímí Píívyéébema íicyáíñejcúvu.

25 Ahdícyane ímiááné ámúhake o nées wágóóóvéiyómé Píívyéébé Hajchi o íjcyáábé uwááboju llééboíñe éévé tsúuca úújeténe. Aane ímiááné cáhcujtsómé tsá wágóóóvéiyúne.

26 Muurá Llihíyodítýú tsááne mújyú medsíjívéjúcóóítyúne bóhi. Áánevéú oke ájcuube oke cáhcújtsómeke o ájcuki.

27 Muuráhjáa Míamúnáájpidívú o ípívyéévéébeke neebe míamúnaa muhdú ícyahíjcyáné diityémá o ímíbájchoki.

28-29 Métsájuréévedí ehdu ámúhake o néeneri. Muurá ímiááné iéévé úújetéijyu pámeere dsíjívéhíjcyámé íhñijkyénetu ijchívyéé pámeekéré o píúvácoóca. Áámedítýú ímiánéjcuú úráávyehíjcyámé tsáhájucó muhdú íjcyáítyúne. Áánetu ímítyunéjcurée úráávyehíjcyámé ícúbáhráméíhi.

Íñetú Jetsóoke mewáájacúne

30 Muurá tsá ñná oore táíjtsaméiyi o méénúítyuróne. Okée wállóobe Llihíyóré oke néhdújucó míamúnaa muhdú íjcyanéjucó o néhijcyáne. Tsá oore o ímillédú o méénuhíjcyatúne.

31 Muurá oore muubá o íjcyane o némeícyá tsá múha oke cahcújtsóítyuróne.

32 Muuráhjáa tsojtsó múnáajpi Jóaa óhdityu nehíjcyá ímiáánéjucó muubá o íjcyane.

33 Áábe éllévúu muurá ámuha tsaatéké méwallóo ditye óhdityu idílló dííbyeke. Áánéllíihyée úúbállebe ímiááne muubá o íjcyane.

34 Áronáacáa tsá díbye úúbállénetúré o wáájacúmeítyú Píívyéébedítýú o tsááneé. Áronáa ihdyu o nées téhdújucóo óhdityu díbye néhijcyáné ámuha mecáhcújtsóne mepájtyeteki.

35 Muuráhjáa ámúhake waajácútsóobe ímiá uwáábojúvú éhne múúne peetéj tééveri tsíeméné maájtyumíné mewáájacúdu. Aanée díbye úwáábohíjcyáné muurá wahájchotaré ímí ámuha méjtsúcunúráhi.

36 Áronáa díbyeé oke bóhówátsohíjcyáné éhñíñevu páñetu o bóhówátámeíhíjcyá páneere okée Llihíyó níwaavéné o méénuhíjcyáneri. Téénetu muurá ámuha méwaajácújúcoorá ímiáánée oke díbye wállóone.

37 Aabe ámuha maájtyúmítúroobe óhdityu nehíjcyá ímiáánéjucóo oke iwállóone.

38 Áábé uwááboju tsá ámúhake úcáávehíjcyatú dííbyeke ámuha mecáhcújtsótúnéllíihye.

39 Muurá ámuha mééévehíjcyará Píívyéébé waajácuháámí muhdú óhdityu néhijcyáné ámuha mújyú medsíjívéjúcóóítyúne bóhí meújcuróki.

40 Áronáa tsá ámuha meímíllétú oke mecáhcújtsóne óhdivu meíhvéjtsámeíñe téénevu ámúhake o ájcuki.

41 Áronáa tsá o íjyácunútú míamúnaa oke ávyéjyútsóítyóneri.

42 Muurá ó waajácú múhdurá ámuha menééme Píívyéébeke mewájyutúne.

⁴³ Muuráhjáa diibyējuco Llihíyó nééjuri ííñujívú o tsáábé uwáábori tsá ámuha meíícúvehíjcyatúne. Ááne eene tsijtye íííbúwaríyé ámuha éllevu itsááne íhdityuré újcune úwáábóneríyé ámuha meíícúvehíjcyáhi.

⁴⁴ ¿Muhdú ámuha oke mecáhcújtsóiyá kiá eene ámuha tsamééré maávyéjútsócatsíhijcyáné íjcyánáaaca? Tééneríyé ámuha meíjcyame tsá meíícúvehíjcyatú apáábyéré íjcyaaabe Píívyéébe ámuhákye ávyéjújtsóiyóneri.

⁴⁵ Aane méjtsúcunúdí ámuhá imítýú ámuhá hallúvú Llihíyoke o úúballeííne. Muuráhjáa ihdyu Moitséeúvúré tsúúca ámuhá hallúvú úúballé dííbyé uwááboríi ámuha mepájtyetéííne meítsúcunúhíjcyároóbe.

⁴⁶ Muuráhjáa díbye úwaabóné ímí ámuha mecáhcújtsoca idyé téhdure ímí oke ámuha mecáhcújtsóiyáhi. Muuráhjáa óhdityu íjcyáné uwááboju caatúnuhíjcyaaabe.

⁴⁷ Ááné uwáábóo ámuha ímí mecáhcújtsómejíí ¿muhdú mecáhcújtsóiyá ámuhákye o néhijcyáne? Ehdúu neebe Jetsóo.

6

Majcho mítyamedívú Jetsóo úújetétsóne (Mt 14.13-21; Mc 6.30-44; Rc 9.10-17)

¹ Ááné boonétúu dííbyema muha mepéé Gariréa unéú tsauúré ‘Tibéeria’ némeíú tsiñéjcvu.

² Áijyúu mítyane míamúnaa múúhakyé úraavyé méénúráítyuróné cheméméhjike díbye bóhítsohíjcyáné íájtyúmínéllíihye.

³⁻⁴ Téijyúu pajtyeté wañéhjí tsúúca lléeváííña muha caméhbaúvú mepééme téhbaú déjucóvú meúújetétsihvu ácúúveébe.

⁵ Áánemáa diitye míamúnáake ííténe neebe Perípeke:

—¿Aca kiátú ííne majcho meúújcuú íjtyéke memájchótsoki?

⁶ Ehdúu neebe muhdú dííbyeke díbye íáñújcuki. Waajácúroobée muhdú imájchótsóííne diityéke.

⁷ Aanée díbye díllónéllii Perípé néehíí:

—Muurá 200-jívámá majcho meúújcuróné tsá úújetéítyuró diityédívú áyánéwuújí maájcurónáaaca.

⁸⁻⁹ Áánéllíihyée Tsimóo Péedoró nahbe Aderée néé Jetsóoke:

—Áánúwúdíhya 5-hova tsebáádatu méénúmeííne paáhóónema míítyétsi amóóbemútsi. Áronáacáubá tsá tene úújetéítyuró áyámedívujíivari.

¹⁰ Áronáacáa Jetsóo néehíí:

—Méne pámeere íáhcúbaki.

Ahdújucóo muha menéénéllii dítye áhcubáné 5,000-meváubáhjáa íjcyame.

¹¹ Aabée teene páahóóné íékéévéne téhdujtsó Píívyéébeke. Áánemáa múúhakyé díbye ájcune muha méwajtú pámeekére. Áhdurée amóóbemútsikye muha mewajtune úújeté pámehdívúre.

¹² Aanée pámeere tsaímíyé óóvéne boone múúhakyé neébe.

—Cóeene mepíhcyú tene iwágóóóvétuki.

¹³ Ahdújucóo pátyeevéne muha mepíhijyucúné 12-rujtsívá úvérujtsííne wáhpe.

¹⁴ Ehdúu méénúráítyuróné Jetsóo méénune íájtyúmíne tsaate néjcatsíhi:

—Ímíáánéha diibyējuco áánu Píívyéébe ihjyú uuballe múnáajpi éhneváa ííñujívú tsááiíbye.

¹⁵ Áánemáa imíllerómé peecútéré dííbyeke páñétúejpi ávyéjúúbedívú ípícyoóne. Aanée iwáájácúne múúhadítýú íiye peebe caméhbaúvu.

Nújpácyó hallúrí Jetsóó úllene
(Mt 14.22-27; Mc 6.45-52)

16-17 Ááné iijyúnuvúu muha dííbyé mamyé mú mepéé mǎneri Capenaóovu tsíñejcúéuri íjcyácoomívu. Áijyúu tsúuca péjcohréjuco néénáa tsá Jetsóó múúhama íjcyatúne.

18 Áánáacáa mítyane nohji ávyétá ihnáhó kíjyeba íjcyáneri.

19 Aamée muha píñnééuríjyuco meíjcyame máájtyumí díbye tsááne nújpácyó hallúrí úlleebéré múúhá tujkévetu. Áánerii muha méíllityéhi.

20 Áónáacáa neebe múúhake:

—Oóre, méíllityédíñe.

21 Áánéllihyéé muha méujcú dííbyeke mǎné pañévu. Aamée tsúuca muha méúújeté muháa mepétsihvu.

Jetsóoke míamúnaa néhcove

22 Ááné tsijcyóójíhjáa múúha déjuvu ítsaavémé apáámíree mǎne íjcyámiri muha mepéémema Jetsóó péétune.

23 Áánáacáhjáa tsímihji Tibéeria cóomityu tsámihji wajtsí díbyeé Píívyéébeke ityéhdújtsóne áyaróné majcho mítyámedívú úújetétsótsíj píhívu.

24 Aanéhjáa tétsihyi dííbyeke íájtyúmítúnéllii témíhjiiri péeme múúha déjutu Capenaóovu dííbye néhcovu.

Medsíjívéjúcúóóityúne bóhívu meke Jetsóó ájcune

25 Aamée tsúuca múúhadívú úújetémé dííbyeke nééhií:

—Uwááboóbej, ¿acáa múijyúrá u tsáá íllevu?

26 Áónáacáa neebe diityéke:

—Ímíááné ámuúhake o néé ámuúhakeé o májchótsónéllihyéé oke ámuha menéhcóhíjcyáne. Tsá ámuha oke menéhcóhíjcyatú méénúráityúronéhjí o méénune íiná nééiyóné ámuha mewáájácuki.

27 Tsá múu íjyáacunútú majchorí múhajchótá ámuha téene tájpi meíjcyáiñerííjivari. Múu táuwaábori íjyáacunú teene majchódú néene múijyú ámuha medsíjívéjúcúóóityúne bóhí meújcúíñeri. Áánevuú muurá ámuúhake o ájcu Llihíyó oke meménuube míamúnáájpidívú ó ípívyeevéhi.

28 Áánéllihyéé néeme dííbyeke:

—¿Aanéhaca muhdú muha Píívyéébe ímilléné méméénúiyáhi?

29 Áánéllihyéé neebe diityéke:

—Muurá ímíllebe okée díbye wállóónéllii ííñujívú o tsáábeke ámuha mecáhcujsóne.

30 Áánéllihyéé néemeé:

—¿Aca íiná díwákimyéi? Ané cána méénúráityuróné meenu uke muha mecáhcujsó diíbyéjuco míamúnáake pájtyetétsóíbye u íjcyane.

31 Muuréváhjáa múúhá íhdé múnáaúvú manáa májchóhíjcyá íñéubará píívyétúné ííñujiri íjcyácoóca. Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Píívyéébe diityé élleve majcho dójcotsó níjkyéjitu.”

32 Ehdúu Jetsóoke dítye nééneéllii neébe:

—Ímíáánéjúcúo Moitséeúvú tsá diityéké ácuíjcyatú majchóvú téijyú. Muuráhjáa íhdyu Llihíyóré dócótsohíjcyá diityé élleve teene ‘manáa’ némeíñe májcho. Aabe muurá ímíllé ámuúhake íájcone teene majchódú néene múijyú ámuha medsíjívéjúcúóóityúne bóhívu.

33 Muuráhjáa teene majchódú o néébeke níjkyéjitu oke wálloobe ííñujívú míamúnáake téene bóhívu o ájcuki.

34 Áánélliihyéé nééme dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ané ihdyu múúhake paíjyuvaré dáacuhíjcyá téeméne májchotu.

35 Áánélliihyéé neébe:

—Oo muurá teene majchódú o néébe múijyú medsíjívéjúcóóityúne bóhívu ó ajcúhi. Aane ímiáané oke cáhcujtsómé tsáhájuco muhdú éhniíñevu tsaímíyé íjcyáíyóneri íjtsámeítyú éhne múúne memájchóne maádóne tsiíñe maájyabáavatémé memájchóíyóneri maádóíyóneri meíjtsámeídyu.

36 Áronáa ihdyu íñe ámúhake o néhijcyádú ¿iveekí ámuha tsá oke mecáhcújtsotú ímiáané dííbyéjucu o íjcyáábeke tsúuca ámuha oke maájtyúmiróme?

37 Muurá Llihíyó nééjuri oke cáhcújtsómeke tsá o cátúhtsóityuróne.

38 Tsáháa níjkyéjitu oke díbye wállootú o ímilléné o méénuki. Muuráhjáa ihdyu o tsáa oke díbye táuhbané o méénuki.

39 Aabe tsá ímíletú ópée o pájtyetétso óhdivu díbye íhvéjtsómedítyú tsaate wágóovéne. Imíleebe páneere nihñéétsihvúré tsíhdyuréjucu ímbáavyécooca páneere pájtyeténe.

40 Muurá imíleebe okée díbye wálloóbeke cáhcujtsómé múijyú ídsíjívéjúcóóityúne bóhí újcune. Muurá dsíjívémeke ó bóhítsoó páneere tsíhdyuréjucu ímbáavyécooca.

41-42 Ehdúu Jetsóó majchódú néébe níjkyéjitu itsáane díityéké néénetu dííbyeke cáhcújtsotúmé dííbyedítyú néehíi:

—Áánerá aabye Jotséé hajchi Jetsóó wájácú cáánímútsikye menéébe ¿muhdú ííhvane néé níjkyéjitu itsáané?

43 Áánélliihyéé neebe díityéke:

—Ayécó óhdityu ámuha meíhgyuváne.

44 Muuráhjáa Llihíyó oke wálloobe míamúnáake óhdivu íbúwájtsótuca tsá múha pájtyetétyuróne. Aane muurá oke cáhcujtsómé dsíjívémeke ó bóhítsoó páneere tsíhdyuréjucu ímbáavyécooca.

45 Muurá Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáájpí waajácúháámitu nééneé: “Píívyéébere díityéké úwaabóhi.” Ehdú díbye úwaabóné lléébome oke úraavyéhi.

46 Áronáa tsá múha ájtyúmitú dííbyeke. Apáábyéré ihdyu ó ájtyumí dííbyeke dííbyedítyúu o tsáánéllíihye.

47 Aane ímiáané ámúhake o néé oke cáhcujtsómé tsúuca újcune múijyú ídsíjívéjúcóóityúne bóhi.

48 Áánevu majchódú o néébe ó ajcúhi.

49 Muuráhjáa ámúhá íhdé múnáaúvú íñéubará píívyétúné ííñújiri íjcyácooca ‘manáa’ némeíñe májchorómé dsíjívéhíjcyáhi.

50 Áánetu íñe ícyooca ó ihjyúvahíjcyá tsííñere níjkyéjéne íjcyáne májchori, teene májchome múijyú dsíjívéítyúne májchori.

51 Aabe ó íjcyá teené majchódú o néébe níjkyéjitu o tsáábe míamúnáake bohívu o ájcuúbe. Aane bohívu o ájcuube míamúnaa ípájtyeté ó dsíjívééhi. Áánéllii táuwaáboju majchódú nééne cáhcujtsómé tsá múijyú dsíjívéjúcóóityúne.

52 Ehdúu Jetsóó néénetu tsaate múhdurá íjtsámeíñe néjcatsíhi:

—Ínáami aabye ehdu meke nehíjcyaj. ¿Aca muhdú meke íhyéecovu dóótsóíyoóbe?

⁵³ Áánélliihyée neebe diityéke:

–Muurá ímiááné Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébe héécó dóótume tsá újcúityú mújyú idsíjívéjúcóóityúne bóhi. Téhdure tátyujpácýó ádotúmé tsá újcúityú tééne bóhi.

⁵⁴ Áánetu ihdyu táhyééco dóóme téhdure tátyujpácýó ádome újcuú tééne bóhi. Muurá oke cáhcujtsómé dsíjívémeke ó bóhíitsoó páneere tsíhdyuréjuco ímbáávyécoóca.

⁵⁵ Muurá tájpi ímiá májcho. Áhdure tátyujpácýó ímiá ádo.

⁵⁶ Áánéllii téneecu óóveme ímí óóma nahbévájcatsíhi.

⁵⁷ Muurá Llihíyó okée wálooobe ímiááné ijcyáhi. Áábe tájpi ó ícyahíjcyáhi. Áánéllii oke cáhcujtsómé tatyájpí ijcyáhi.

⁵⁸ Ehdú íñe ó nehíjcyá tsííñere májchoma níjkyéjtu o tsááneé. Aane májchome újcuú mújyú idsíjívéjúcóóityúne bohi. Tsá ‘manáa’ némeíñe májchódú tene neétu éhnée méíhdé múnáaúvú teene májchorómé dsíjívéhíjcyáne májchódú.

⁵⁹ Ehdúu Jetsóó úwaabó Capenaóovu pihcyáávéjé pañévu.

Medsíjívéjúcóóityúne bóhí meújcúné uwáábo

⁶⁰ Aanée muha meíjcyarómé mewáájácútúnéllii ménéjcatsíhi:

–Tsáháubá múha lléébóityuró muhdú tuhúwu dibye úwaabóne.

⁶¹ Ehdúu téénetu muha meíhjuváné iwáájácúne neebe múúhake:

–¿A múhdurá ámúhake pajtyéné o úwaabóne?

⁶² Awáárejucóubá Míamúnáájpidívúu o ípívyééveébe ámuha meííteneríyé cáamevu ópée o tsáhullévú o pééca múhduréjuco ámuha meíjcyáiyóne.

⁶³ Muurá ihdyu Píívyéébé Apííchoj tééveríyé méujcú mújyú medsíjívéjúcóóityúne bóhi. Tsá meere teene meújcúityuróne. Aane íñe ámúhake o nehíjcyáne Píívyéébedítyú tsááne ímiááné meke ajcú tééne bóhívu.

⁶⁴ Áronáa ijcyámé tsaate ámúhadítyú teene icyáhcújtsóiyóné ímíletúme. Ehdúu neebe Jetsóó íhdéjuco caatyé dííbyeke cáhcújtsóityúné iwáájácúnema. Áhdurée waajácuube íhdéjuco caabyé dííbyedívú méénútsoíñe.

⁶⁵ Áánélliihyée neébe:

–Ehdúu míamúnaa múhdurá nééne o wáájácúne ó nehíjcyá Llihíyó óhdivu íbúwájtsótuca múha pájtyetétyuróne.

⁶⁶ Ehdúu dibye nétsihdyu múúhama péhíjcyámedítyú mítyame ílluréjuco dííbyeke íhvéjtsóne pééneé.

⁶⁷ Áánetúu múúhake neébe:

–¿A téhdure idyé ámuha méimíllé oke meíhvéjtsóne óhdityu mepééneé?

⁶⁸ Áánélliihyée Tsimóo Péédoro néehí:

–Ávyéjuúbej, ¿aca múhdivú muha mecátsípáávéne uke meíhvéjtsóiyá apááñéré díuwaáboju mújyú medsíjívéjúcóóityúne bóhívu meke ajcúnááca?

⁶⁹ Muurá muha tsúúca uke mecáhcujtsóhi. Aame muha méwaajácú ímiááné dííbyéjuco Píívyéébé Hajchi míamúnáake u pájtyetétsoobe Críjto u íjcyane.

⁷⁰ Áánélliihyée neebe múúhake:

–Muuráhjáa ámúhake ó ujcú ámúhake o mámyénuki. Áronáa íjcyabe tsaapi ámúhadítyú ímítyuube ávyétá naavéné íjcyáabe.

⁷¹ Ehdúu Jetsóó néé Tsimóo hajchi Jóódake íñéerone múúháejpi íjcyároobéhjáa dííbyedívú méénútsoíñé iwáájácúnema.

7

Íñahbémú Jetsóoke cáhcújtsotúne

¹ Áané boonétúu muha Jetsóoma mépehíjcyá pahúllevaré Gariréa iññújiri. Tsáháa díbye ímíletú Jodéa iññújiri íjcyane téhullé ávyéjútée dííbyeke dsíjívétsóllehíjcyánéllíhye.

²⁻³ Áronáacáa téjyu ‘nújuwáané wañéhji’ némeíñé lleevárijyucó íjcyánéllii íñahbémú néé dííbyeke:

—Wa bo ihdyu dípye Jodéa iññújivu ukée cáhcujtsómé téhulle íjcyame íajtyúmi méénuráitýúronéhjí u méénuhíjcyáne.

⁴ Muurá ehdu nénehji méénuhíjcyaaabe tsá téévéneúvú méénúítýuró dííbyeke pame wáájacúné ímílléhajchíjyu. Aanéjííva wa ihdyu méénuhíjcyá uke míamúnaa iwáájacuki.

⁵ Ehdúu íñahbémú Jetsóoke néé dííbyeke téhdure icyáhcujsótúnéllíhye.

⁶ Áanéllíhyée neebe díityéke:

—Áronáa téhullévú o pééíñe éévéi tsá úújetétúne. Ámuha ihdyu mépiivyété ihdícyáíjýuré téhullévú mepééneé.

⁷ Muurá ámuha tsamééré íji múnaa meíjcyame tsá metsárílléjcatsítýú tsahdúré ámuha menéénéllíhye. Áánetu oke tsaríllémé dítye ímityúné ícyahíjcyané díityédívú o bóhówátsohíjcyané hallútu.

⁸ Áanéllii wái ámuháyé méuubámyenuj. Óví ihdyu taéévé úújeté o péékií.

⁹ Ehdúu Jetsóo íñahbémuke iñééne coévá tétsihvúré Gariréa iññújivu.

Wañéhjiri Jetsóo íjcyane

¹⁰ Aabée bóónétúu íñahbému déjutu teene wañéhjivu péébema muha mepééhií. Áronáacáa tsá boohówáneúvu díbye úújetétúne. Wáájacúratúnée tétsii dííbye.

¹¹ Áijyúu ávyéjútete néhcohíjcyá dííbyeke. Díllohíjcyámée pamévakéré caabyé díbye íjcyane.

¹² Áábedítýúu míamúnaa ihjýúvahíjcyá páhduvé. Tsaatée nehíjcyá ímiáábé díbye íjcyane. Áronáacáa tsijtye nehíjcyá ímityuube íjcyaaabe íllure míamúnáake állíhíjcyáne.

¹³ Ehdúu dííbyedi téévéneúvúré ihjýúvahíjcyámé ávyéjútédí íllityénema.

¹⁴ Aabée Jetsóo wañéhjí pínéévénaa duurúvájá pañévú úwaabóhi.

¹⁵ Aanée ímíwu díbye úwáábóneri díitye ávyéjútete iúllévenúne néé dííbyedítýu: —¿Aca kiátú aadi ehdíívaíñé wáájacúné waajacúháámíubáree íítehíjcyáábejíívari?

¹⁶ Áanéllíhyée neebe díityéke:

—Tsá oore táííbúwá íjtsaméityu o újcune o úwáábotúne. Muurá ihdyu okée wállóóbé uwáábóré teéne.

¹⁷ Aane cáhawáá óví díbye ímíllédú íjcyame waajacú kiátú tsáané uwáábó o méénuhíjcyáne.

¹⁸ Muurá tsaate íhdityúré iújcune úwaabó díityéké míamúnaa íávyéjútjtsokíye. Áánetu ihdyu okée wállóóbeke íávyéjútjtsóné ímíllémé ímiááné tehdújuco úwáábohíjcyáne.

¹⁹ Muuráhjáa Píívyéébe muhdú ámuha meíjcyáíñé taúhbajúvú ámúhakey ajcú Moitsééúvuj tééveri. Áronáa muurá tsá ámuha tsaatéubáre tene néhdu meíjcyatúne. Aame ¿ííne hallútú ámuha méimíllé oke mellííhyanúne?

²⁰ Áanéllíhyée tétsii íjcyame néé dííbyeke:

—Naavénéhaca dípañe. ¿Aca múha uke imíllé illííhyanúne?

²¹ Áánélliihyée neebe diityéke:

—Ááneráhjáa tsáneere wáyeéévejcóójí tsáápiikye o bóhítsóné múhdurá ámuhakye pajtyéhi.

²² Áronáacáa muurá Píívyéébe Moitséeúvuj téeveri méénútúróné taúhbaju ámuhá ihdé múnáaúvú méénuhíjcyádújuco wápíj tsíiméneke ámuha tsáijyu wáyeéévejcóójí íjcyaróné mekihdyahírótsohíjcyáne.

²³ Ehdú muurá téhdure ámuha méméénuhíjcyá tsáijyu wáyeéévejcóójí íjcyaróné teene taúhbaju ámuha mewáágóótuki. Aame ¿íveekí muhdú ámuha menéene óhdi méijyácunúhijcyá tsáápiikyéree téjcooji o bóhítsóné hallútu?

²⁴ Tsá múu peecútéré tsáápiikye 'íllu uú' néétune. Ímiáané múu dibye íjcyanéjuco nééneé.

Muubá íjcyane Jetsóo nééneé

²⁵ Ehdúu Jetsóo néénéllii Jerotsarée múnaa néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne áábyeke ditye néhcohíjcyatú idsíjívétsoki?

²⁶ Áróóbeke ¿keená tsaatéubaré íná nééneé? Áánélliihyéubá bo ávyéjunte íjcyarómé cáhcujtsó ímiáané diibyéjuco míamúnáake pájtyetétsóiibye Críjto díbye íjcyane.

²⁷ Áronáacáubá tsá diibye íjcyatúne. Muurá méwaajácú kiá múnáajpí díbye íjcyane. Muurá ihdyu míamúnáake pájtyetétsóiibye tsáacooca tsá múha wáajácúityú kiátú díbye tsááneé.

²⁸ Ehdúu Jetsóodítýú ditye íhjuváné iwáajácúne duurúvájá pañévú iúwáábótsihvu neébe:

—¿A ámuhává éhne méwaajácú kiá múnáajpí o íjcyane? Áronáacáa tsá oore táííbúwaríyé o tsáátune. Muuráhjáa o tsáá ímiáábé íjcyáábeke ámuha mewáajácútuube oke wállóónélliihye.

²⁹ Áánetu ihdyu ó waajácú dííbyeke okée wállóóbeke.

³⁰ Ehdúu Jetsóo néené hallútú imíllerómé dííbyeke íekeeve. Áronáacáa tsá ditye ékéévetú íéevéi úújetétúnélliihye.

³¹ Áróóbekée tsijtye mítyame cáhcujtsómé néjcatsíhi:

—¿Aca íhya tsijpi itsáaca áánú ehniíñevu méénúráityúronéhjí méénúiyáhi?

Paritséomú Jetsóo éllevu ekééve múnáake wállóone

³² Aanéhjáa díbye méénuhíjcyánéhjiri míamúnáa íhjuvahníjcyáné paritséomú lleebóhi. Aanéhjáa múhdurá llúúvájte avyéjuntémá diityéké pájtyénéllii wállóomé duurúvájá tehmejteke dííbye éllevu ditye íékéévéébeke itsájtyeki.

³³ Aamée dííbyedívú wájtsínáa pámeekéré neébe:

—Tsá ámuháma múhajchótá o íjcyáityúne. Muurá wahájchotaré o íjcyátsihdyu ó oomíjyúcoó okée wállóóbe éllevu.

³⁴ Áijyu muurá ámuha oke menéhcorómé tsá maájtyúmíityú kiá o íjcyáhullévú ámuha meúújetéityúrónélliihye.

³⁵ Áánélliihyée tsaate néjcatsíhi:

—¿Aca íhya kiávú péébeke maájtyumíjúcóóityúné eene neébe? Íhya mityá íñe kiáhjí tsííñe iíñúji múnáa pañe memúnáa jodíómú mújtáme éllevúréjuco díbye pééíñe.

³⁶ ¿Aca íhya tsáama muhdú nééíñe eene meke neebe dííbyeke menéhcorómé díbye íjcyáhullévú meúújetéityuróne?

Píívyéébe Apííchó Jetsóoke cáhcujtsómé pañévú úcaavéne

37 Aanée nihñéejcoójiréjuco tsúuca teene wañéhjí pájtyéjcyóójí Jetsóo kéévánécoba néehíi:

—Tsaate adópivyémé taéllevu metsa o íjchoki.

38 Muurá Píivyeébé waajácúháámitu nééne oke cáhcújtsómé íbuúúné pañévú téhiñe ípívyééveíñé iñujpácýó bohíívú ájcúnéj tehíñe.

39 Ehdúu nehíjcyaaabe dííbyeke cáhcújtsómé pañévú Píivyeébé Apííchó úcaavéné diityéké túkévjtsoíñé iñééiyóne. Áronáacáa tsáhái téjyju tene tsááiñe éévé úújetétú diibyee Jetsóo teene wállóóiibye íavyéjuvúi óómítyúnélliíhye.

Pahdúváré Jetsóodítyú míamúnaa íjtsámeíñe

40 Aanée tsaate díbye íhjuváné illéébóne néehíi:

—Ímíáánéha diibyéjuco aabye éhneváa Píivyeébé íhjuú uubáalle múnáajpi tsááiíbye.

41 Téhdurée tsijtye néehíi:

—Diibyéjuco muurá aabye Críjto éhneváa míamúnáake pájtyetétsóííbye.

Áronáacáa tsijtye néehíi:

—Áronáa Gariréa íiñúji múnáajpi tsá Críjto íjcyáítyuróne.

42 Muurá Píivyeébé waajácúháámitu nééne Dabííúvúj tsíménémúhaabe díbye íjcyaiñé dííbyeúvúhjáa ícyahíjcyacóómí Berée múnáajpi.

43 Ehdúu míamúnaa páhduváré íjtsámeí Jetsóodítyu.

44 Ájyúu tsaate imíllerá dííbyeke íékeevéne. Áronáacáa tsá dítye tehdu méénutúne.

Ávyéjujte tsá Jetsóoke cáhcújtsotúne

45 Aanée dítye duurúvájá tehméjté dííbyeke íékééve tsáárome íevejtéré oomíhi: Aaméhjáa dítye paritséómuma llúúvájte avyéjujtédívú úújetémeke népejtsóme:

—¿Kíavújuco dííbyej? ¿Íveekí tsá ámuha metsívatúne?

46 Áánélliíhyéhjáa néémeé:

—¿Muhdú íñé hallútú méékééveé túútaváné íhjuúvábekéjívári? Tsá muurá múha mújyú tehdu íhjuúvatúne.

47 Áánélliíhyéhjáa nééme diityéke:

—Áánélliíhyéha íllure ámuha dííbyedívú máállítsámeíhi.

48 Tsá muurá avyéjujte íjcyarómedítyú tsaatéubaré cáhcújtsotú dííbyeke. Téhdure muha meíjcyarómé tsá mecáhcújtsotúne.

49 Apáámyéré íhdyu ímityúmé Píivyeébé taúhbaju wáájacutúme íjtsúcunú diibyéjuco Críjto íjcyane.

50-51 Ehdúhjáa dítye néénélli diityéejpi Nicodéémó tsápejcoó Jetsóoke ááhívéjeebe néé diityéke:

—Muurá taúhbaju néé tsá peecutére tsáápíhdívú meícúbáhrátsóityú díbye íiná méénune ímíñeúvú mewáájacútúhájhíjyju.

52 Áánélliíhyéhjáa nééme dííbyeke:

—Íúubá bo téhdure Gariréa íiñúji múnáajpi! Cáhawáa Píivyeébé waajácuháámí dehve u wáájacu tsá muurá Gariréa íiñúji múnáadítyú dííbyé íhjuú uubáalle múnáajpi íjcyaiñé némeítyúne.

53 Ehdúhjáa dííbyeke íñééne íhjáhañévuréjuco dítye pééneé.

8

Ihdícyámema ícyahíjcyáne wáalle

1 Áánetúu Jetsóoma muha mepéé oríivo bájú íjcyátsihvu.

2 Aamée idyé tsíjcyooji tsiiñe muha méoomí duurúvájavu. Átsihvúu míamúnaa dííbyedívú pihcyáávemeke iácúúvéne úwááboóbe.

3 Áánáacáa taúhbájú uwáábojtémá paritséómú tsivá ájyúma íjcyárolle tsíjpiima íjcyáalleke ityúvááólleke.

4 Áállekéé Jetsóó tééjá pañe íjcyáábe éllevu itsájtyéne dííbyeke néémeé:

—Uwááboóbej, áámye ájyúma íjcyárolle tsíjpiima íjcyáalleke muha métuvááóhi.

5 Muuráhjáa Moitséeúvú taúhbaju néé ehdu nééne walléémuke medsíjívétsoíñe néwayúúnevu maáámúneri. ¿Ácooca muhdú u néé téénetu?

6 Áánélliihyée íllure icyánóóvéne íhyójtswari caatúnuube ííñuji. Ehdúu Jetsóoke nééme muhdú díbye nééne dííbyé hallúvú iúúbálléroki.

7 Aanée éhniíñevúré ditye dillónéllii icyánohjúcunútsihdyu neébe:

—Ané óvi ihdyu ámúhadítýú múijyúubá ímityúné méénuhíjcyátuube áámútujkénú díílleke.

8 Ehdúu íñééne tsiiñe icyánóóvéne caatúnuube ííñuji.

9 Aanée ehdu díbye néérónáa waajácúme ímityúme íjcyane. Aamée ílluréjuco tsáápiitsadí péécunúne. Tujkénúu kéémejte péécunúhi. Áané boonée iiyéjuco dille cóevané tétsihvu Jetsóó úniúvu.

10 Aanée Jetsóó icyánohjúcunútsihdyu íitécunú iiyéjuco tétsihyi íjcyáalleke. Áállekéé neébe.

—¿Aca kiávújuco íñe díhyallúvuné úúballéme? ¿A tsá íñe uke muhdú ditye méénúityúne?

11 Áánélliihyée neéle:

—Íhya tsáhaj.

Áánélliihyée idyé Jetsóó nééhií:

—Téhdure o íjcyároobe tsá muhdú uke o méénúityúne. Ahdícyane wa dípyej. Tsiiñe ihdyu ímityúné meenújúcohdíñe.

Ímiáájuvu míamúnáake Jetsóó wáájácutsóne

12 Áané tsíjyúu tsiiñe míamúnáake úwááboobe nééhií:

—Muurá peetédu o néébe ííñújiri o íjcyáábej tééveri míamúnaa ímiá uwááboju waajácuú peetédu nééne bohíívú diityéké ájcune. Aane oke cáhcujtsómé tsáhájucó ehne múu cúúvétsihyi íjcyadu ímityúné pañe íjcyatúne.

13 Áánélliihyée paritséómú néé dííbyeke:

—¿Aca íveekí eene ehdu uure ú némeíhi? Tsá muurá múha uke cáhcújtsóityuróne.

14 Áánélliihyée neébe:

—Áánerá ímiááné o nééhií. Muurá ó waajácú kiátúhjáa o tsáhullévú o pééiñe. Aane tsá ámuha mewáájacutúne.

15 Muurá míamúnáa íjtsaméiyé ámúhá pañe íjcyánéllii ehdu óhdityu ámuha méíjtsámeíhi. Áánetu ihdyu tsáhái ícyooca múhdityú o néétu muhdú ditye íjcyane.

16 Muurá muhdú míamúnaa ícyahíjcyané diityémá o ímíbájchoca ó nééiyá ímiáánéjuco muhdú ditye ícyahíjcyáne. Árónáa tsá oore o méénúityuróne. Okée wáalloobe Llihíyoma muhtsi méméénúiyáhi.

17 Muurá ámúhá taúhbaju néé míityétsi ñná pájtyene úúballécooca mecáhcujtsóne.

18 Ahdu muurá ñe ó némeñhijcyá ímiááné muubá o íjcyane. Áábeke oke Llihíyó waajácú okée wálloóbe.

19 Ehdúu Jetsóó néenélii néeme díbyeke:

—¿Aca kiá diibye Díícyáání?

Áánéliihyée neébe:

—Oke ámuha mewáájácúmejíí méwaajácúiyá Llihíyoke. Muurá oke ámuha mewáájácúca téhdure méwaajácúiyá díbyeke.

20 Ehdúu Jetsóó úwaabó duurúvájá pañe Píívyéébé ñcúvé dsíidsi pícyámeñhijcyátsihyi íjcyámeke. Áróóbekée téjyu tsá múha ékéévetú iéévéi úújéttúnéliihye.

Jetsóoke cáhcújtsotúme tsá úújéttétyú díbyedívu

21 Ááné boonétúu idyé tsiñe neebe diityéke:

—Tsúúca muurá ámúhadítýú o péjúcoóhi. Áábeke ámuha oke menéhcóromé tsá maájtyúmíityúne. Ámuha médsíjiveé ámuhá imítýuháñé ímíbáavyetúmére. Áánélii o péhullévú tsá óhdivu ámuha meúújéttétyúne.

22 Ehdúu Jetsóó néenélii tétsihyi íjcyame néjcatsíhi:

—Dsíjívetsámeñiibyébáhaja. Íjcyátúnélii neebe díbyedívú meúújéttétyúne.

23 Áánéliihyée neebe diityéke:

—Ámuha muurá míamúnaa íji múnaáre. Áánetu tsá íji múnáajpi o íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu níjkyéjitu o tsááhií.

24 Áánélii ámúhakye o néé diibyéjuco míamúnáake o pájtyetétsóóbeke cáhcújtsotúme ímítýú ímíbáavyetúmeré dsíjiveíñe.

25 Áánéliihyée néeme díbyeke:

—¿Aca muubá uú?

Áánéliihyée neébe:

—Muurá tsúúca ámúhakye ó nehíjcyá muubá o íjcyane.

26 Aane téhdure múhdurá ámuha meícyahíjcyáné ámúhakye ó nééiyáhi. Árónáa okée wálloobe ímiáábé íjcyánélii oke dibye néenere ámúhakye ó nehíjcyáhi.

27 Ehdúu Jetsóó Cááni Píívyéébedítýú diityéké úúbálleroné tsá ditye wáájácútténe.

28 Áámekée idyé neébe:

—Muurá Míamúnáajpidívúu o ipívyéévéébeke páwachékevu ámuha mewátyétyéhcúcooca botsíi méwaajácúú muubá o íjcyane. Tsá táíjtsamétyúré o újcune ámúhakye o nehíjcyatúne. Muurá ihdyu Llihíyó oke néenere ó nehíjcyáhi.

29 Muurá diibye okée wálloobe tsá kiá óhdityu íjcyatúne. Aabe tsá oke íhvéjtsotú dibye ímilléné o méénuhíjcyánéliihye.

30 Ehdúu dibye néenetu mítyame cáhcujtsó díbyeke.

Naavéneéjte

31 Áámekée neébe:

—Muurá ñe ámúhakye o nehíjcyáné ámuha mecáhcújtsóne tehdu meíjcyáhajchíí ímiááné tahñéjté ámuha méíjcyááhi.

32 Aame ámuha ímiá uwááboju tsúúca mewáájácúme múhdurá ámuha meícyahíjcyánetu méímíjpyéteéhi.

33 Áánéliihyée néeme díbyeke:

—Áánerá muha Aavarááúvúj tsíiménémúhaabe meíjcyámeke ¿íveekí u néé íínetú muha meímíjpyetéíñe tehdu múhójtí pañe muha meíjcyámekéjívári?

³⁴ Áánélliihyée neébe:

—Muurá ímiááné ímityúné méénuhíjcyámé tsá ímí íjcyatú éhne múúne tsíjtyé hójtsí pañe íjcyame íjcyadu.

³⁵ Muurá tsaaté hójtsiri íjcyaaabe tsá diityéejpi íjcyatúne. Áánetu ihdyu diityé hajchi diityéejpi.

³⁶ Ahdu Píívyéébé Hajchi o íjcyaaabe ámúhake ímityúnetu o ímíjpyetétsómé ímiááné ámuha méimíjpyéteéhi.

³⁷ Ímiáánéjucóhde ámuha Aavaráaúvúj tsíménémúhaabe meíjcyarómé méimíllehíjcyá oke medsíjívetsóné íñe ámúhake o úwaabóné ámuha mecáhcújtsóiyóné méimíllétúnema.

³⁸ Muurá ihdyu Llihíyó oke tükévéjtsóneri ámúhama ó ihjyúvahíjcyáhi. Ahdu muurá ámúháj caani ámúhake tükévejtsódújuco ámuha meícyahíjcyáne.

³⁹ Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—Áánerá ihdyu múúhá íhdé múnáajpi Aavaráaúvú múúháj caani.

Áánélliihyée Jetsóó néé diityéke:

—Muurá ímiááné dííbyeúvúj tsíménémúhaabe ámuha meíjcyaca dííbyeúvúu ícyahíjcyadú ámuha méíjcyáiyáhi.

⁴⁰ Aaca muurá íñe Píívyéébe oke tükévéjtsóneri ámúhake o úwáábohíjcyáné hallútú tsá ámuha oke medsíjívetsóiyuróne. Tsáháa muurá ehdu Aavaráaúvú néétune.

⁴¹ Áronáa ihdyu ámúháj caani íjcyadújuco ámuúha.

Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—Áánerá íjcyaaabe tsáápiye múúháj caani Píívyéébeé. Tsá tsijpi múúháj caani íjcyatúne.

⁴² Áánélliihyée Jetsóó néé diityéke:

—Muurá ímiááné Píívyéébe ámúháj caani íjcyaca oke ámuha méwájyúiyáhi. Muuráhjáa dííbyedítú o tsáá oke díbye wállóónélliihye. Tsáháa táííbúwaríyé o tsáátune.

⁴³ Aabe ámúhake o úwaabóné ¿íveekí tsá ámuha melléébohíjcyatúne?

⁴⁴ Muurá ihdyu ámúháj caani Naavéné íjcyánéllii díbye ímillédú ámuha méméénuhíjcyáhi. Muuráhjáa ípívyeevédújuco ímityuube dííbye dsíjívétso múnáajpi. Áábé pañe tsá ímiá íjtsaméi íjcyatúne. Apááñéré álliu dííbyé pañe íjcyáábedítú ímichi teene tsahíjcyáhi.

⁴⁵⁻⁴⁶ Ahdu ámuha menéénéllii tsá meímíllétú ímiááné ámúhake o néhíjcyaróné mecáhcujtsóne. Áánetu ihdyu tsá múha oke nééítyuró ímityuube o íjcyane.

⁴⁷ Muurá ihdyu ímiááné Píívyéébeéjté íjcyame imíllé dííbyé uwááboju il-léébone. Áánetu ámuha dííbyeéjté meíjcyátúnéllii tsá meímíllétú teene mel-léébone.

Aavaráaúvú íjcyátúnáacájjuco Críjto ícyahíjcyáne

⁴⁸ Ehdúu Jetsóó néénéllii nééme dííbyeke:

—Ihdyúha ímiáánéjuco muha menéhihíjcyáné Tsamááriá iiñúji múnáajpi u íjcyáábé pañe naavéné íjcyane.

⁴⁹ Áánélliihyée neébe:

—Áánerá tsá tápañe naavéné íjcyatúne. Muurá ihdyu ñná o méénúneri Llihíyoke ó ávyéjútsohíjcyáhi. Áánetu ámuha tsá oke maávyejúúllétúne.

⁵⁰ Aane tsá o íjyáacunútú oke ámuha maávyéjújtsóiyóneri. Áronáa ihdyu Llihíyó imíllerá oke ámuha maávyéjújtsóne. Aabe ihdyu óví muhdú néé oke ávyejúúllétúmeke.

⁵¹ Aane ímiááné ámúhake o néé o néhijcyané cáhcujtsómé mújyú dsíjívécóóityúne.

⁵² Áánéllihyée nééme díbyeke:

—Ímiáánéhaca dípañe naavéne. Muurá eene ínehjírécó u íhjuváne. Ááneráhjáa Aavarááuvuma Píivyéébé ihjyú uubálle múnaa íhtsutúme íjcyároméhjí dsíjívéhíjcyáhi. Aanáa muhdú íivane u néé u néhijcyané cáhcujtsómé mújyú dsíjívéityúne.

⁵³ ¿Aca diibye méíhdé múnáajpi Aavarááuvú ehniíñevu uú? Áhdure ¿aca diitye Píivyéébé ihjyú uubálle múnááuvú ehniíñevu uú? Ááneráhjáa diitye íjcyarómé dsíjívéhi. Aanéjii tehdu múha uke cáhcújtsóiyónejjivari.

⁵⁴ Áánéllihyée neébe:

—Ihdyu tehdújuco ímiááné oore o ávyéjújtsámeíhíjcyaca tsá múha oke cáhcújtsóityuróne. Aaca idyé tsá tene imíityuróne. Áronáa ihdyu Llihíyóré oke ávyéjújtsóhíjcyá eene ámúhá Píivyéébé díbye íjcyane ámuha menéhíjcyáabe.

⁵⁵ Áróóbeke tsá ímí ámuha mewáájacutúne. O ihdyu ó waajácú díbyeke. Muurá díbyeke o wáájacutúné o nééca ámuháduyó oo állíu múnáajpi. Áronáa ímiááné díbyeke o wáájacúnéllii oke díbye nééne ó cáhcútsóhíjcyáhi.

⁵⁶ Muuráhjáa diibye méíhdé múnáajpi Aavarááuvú ímí íjtsúcunú o tsááiñe ímiááné iwáájacúnéllihyee. Ááneríi mítyane ímíjyúúveébe.

⁵⁷ Ehdúu Jetsóó néénéllii néémeé:

—¿Aca muhdú 50 pijcyábá u íjcyáabejii ú waajácú Aavarááuvuke?

⁵⁸ Áánéllihyée neébe:

—Ímiááneturé ámúhake o néé díbyeúvíkyée íjcyátúnáacájucó o ícyahíjcyáne.

⁵⁹ Ehdúu díbye néénéllii néwayúúné éhkebamé díbyeke iáámúroki. Áronáacáa diityédítýú duurúvájá pañétú mújyúrá wáájacúratúné íjchívyeébe.

9

Hállúvátúúbe tsíjju tsíimaváábeke Jetsóó ímíjpyetétsóne

¹ Téhdurée tsátsihdyu muha Jetsóoma mepájtyénáa ájtyúmiibe hállúvátúúbekéhjáa tsíjju tsíimaváábeke.

² Áábedítýúu muha menéé díbyeke:

—Uwááboóbej, ¿acáa íveeki áánúke íllu tsíjju tsíimaváahi? ¿A cáánímútsí ímítyú déjúcotu, mítyá díbyé ímítyú déjúcotúrej?

³ Áánéllihyée neébe múúhake:

—Tsáháa díbyé ímítyú déjúcotu ehdu díbye íjcyatúne. Áhdurée tsá cáánímútsí ímítyú déjúcotu tene íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu díbyeke o íitétsonej tééveri Píivyéébe íhtsútuube íjcyane iwáájacúmeí ehdu píivyeébe.

⁴ Aane ó imíllé okée wálloobe níwaavéné o íjcyané hajchótá o méénune. Muurá meíjyunúcooca tsá múha wákímyeíjyúcootúne.

⁵ Muurá peetédu o néébe ííñújiri o íjcyané hajchótá ímiáájú míamúnáadívú ó bóhówátsohíjcyáhi.

⁶ Ehdúu íñéene ííñújí hállúvú íúníñeri ííñuba ityátsájconeri diibye hállúvátúúbeke íhyálluúúcú tááboóbe.

⁷ Áánemáa neebe dííbyeke:

—Díllójcámeítýé éhne ‘dityéé wálloóne’ nééiyóné ‘Tsiroée’ némeílbáwúutu.

Ahdújucóo díbye téébatu iíllójcámeíjýéne óómiñe tsaímiyéjuco ííteébe.

⁸ Áábekéhjáa wáájácuhíjcyámé iájtyúmíne néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne áánu hállúvátuube ácuúcunúúbé piáábó táúmeíhíjcyatúne?

⁹ Áánéllihyéhjáa tsaate nééhií:

—Díibyéjuco.

Áánetúhjáa tsijtye nééhií:

—Díibyéjǵvari. Tsíjpiíye. Árónáa ihdyu paabéjuco dííbye.

Árónáacáhjáa dííbyere páñetu nééhií:

—Muurá díibyéjuco oó.

¹⁰ Áánéllihyéhjáa nééme dííbyeke.

—¿Aane múhdutú tsúúca ú íitéhi?

¹¹ Áánéllihyéhjáa neébe:

—Okée Jetsóó iúúniyi ííñuba ityátsájcóneri táhálluúúcú ityáábóne wallóó ‘Tsiroée’ némeílbáwúutu o íllójcámeítýeki. Ahdújucóo o péébe o íllójcámeíñe tsúúca ó íitéhi.

¹² Áánéllihyéhjáa nééme dííbyeke:

—¿Aane kiá dííbye?

Áánéllihyéhjáa neébe:

—Tsá o wáájácutú kiá ícyooca díbye íjcyane.

Paritséómú dílló hállúvátúúbeke múhdutú díbye íitéjucóóne

¹³ Aabéhjáa tsaímiyéjuco ííteébeke tsajtyémé paritséómu éllevu.

¹⁴ Áijyúu Jetsóó dííbyeke ímíjpyetétso wáyeéévejcóóji.

¹⁵ Áánéllihyéhjáa tsiíñe díllómé dííbyeke múhdutú díbye íitéjucóóne.

Áánéllihyéhjáa neébe:

—Okée Jetsóó ííñuba iúúrúnúneri táhálluúúcú táábone o íllójcámeíñe tsúúca ó íitéhi.

¹⁶ Áánéllihyéhjáa paritséómudítýú tsaate nééhií:

—Áánéllihyéhaca tsá díbye Píívyéébedítýú tsáátune. Keená díbye wáyeéévejcóójí ávyejúúlléne.

Áánetúhjáa tsijtye nééhií:

—Árónáa ímítýuube tsá méénúítýuró méénúráítýúronéhji.

Ehdúhjáa paritséómú páhdúváré Jetsóodítýú íjtsámeíhi.

¹⁷ Aaméhjáa dííbye hállúvátuubée ícyahíjcyabe tsaímiyéjuco ííteébeke tsiíñe nééhií:

—¿Aanéhaca dííbye eene uke ímíjpyetétsoobe muubá íjcyane ú íjtsúcunúhi?

Áánéllihyéhjáa neébe:

—Ihdyu ó íjtsúcunú Píívyéébé ihjýú uubáalle múnáajpi díbye íjcyane.

¹⁸⁻¹⁹ Aanéhjáa tsaate díityédítýú tsá cáhcújtsotú díibyéjuco hállúvátuubée ícyahíjcyabe díbye íjcyane. Áánemáhjáa cáánímútsikye ípíúvámútsikye néémeé:

—¿Ava díibyéjuco áánu éhneváa hállúvátúúbeke ámuhtsi metsíímávaabe íñe múhdutú tsaímiyéjuco íítene?

²⁰ Áánéllihyéhjáa neemútsi:

—Ééé, díibyéjuco.

21 Áronáa ihdyu tsá muhcsi mewáájacutú múha dííbyeke ímíjpyetésóne. Aane tsíimenécojíí tuhúulleéhi. Cáhawáa ihdyu medílló ámúhakey dibye iúúballe muhdú ímíjpyeténe.

22 Ehdúhjáa cáánímutsi néé diityéké diibyéjuco Jetsóo Críjto íjcyane néemekéhjáa pihcyáávújá pañétú iwáágooíñé ditye pítyájcámeíñé apííchori.

23 Áánélliihyéhjáa neemútsí dííbyekéré ditye idíllóki.

24 Ehdúhjáa cáánímutsi néénéllii tsiíñe ipíúváabeke néémeé:

—Píívyéébekéré tehdújtso, tsá idyé Jetsóoke. Muurá muha méwaajácú ímítyuube dibye íjcyane.

25 Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Áronáa tsáháturo o wáájacutú ímítyuube dibye íjcyane. Apááñéré ó waajácú ímiááné hálúvátuube o ícyahíjcyáabeke oke dibye ímíjpyetésóne.

26 Áánélliihyéhjáa tsiíñe nééme dííbyeke:

—¿Acáa muhdú uke ímíjpyetésóobe?

27 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muuráhané tsúuca ámúhakey ó úúballéhi. ¿Íveekí ámuha méimíllé tsiíñe ámúhakey o úúballéné ámuha mecáhcújtsokíjívari? ¿Mityá ámuha méimíllé dííbyeke meúraavyéne?

28 Ehdúhjáa dibye néénéllii ílluréjuco ditye dííbyeke iúhbáne nééneé:

—Wa ihdyu uure dííbyeke duráavyej. Muurá ihdyu muha Moitséeúvú uwáábóré méúraavyéhi.

29 Muurá muha méwaajácú dííbyeúvumáa Píívyéébe íhjuvahiíjcyáne. Áánetu eene u néébeke tsá muha mewáájacutú kiátúhjáa tsáábe muubá íjcyane.

30 Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—¿Aca muhdú ívane tsá ámuha mewáájacúityú kiátúhjáa tsáábe oke ímíjpyetésóobeke?

31 Muurá ímityúmé Píívyéébe piáábó táumeiyóné tsá dibye lléébóityuróne. Áánetu ihdyu ímiááné dííbyeéjté íjcyame dibye ímillédú ícyahíjcyámej tééveri tehdíivanéhjí méénuúbe.

32 Tsá muurá mújyú mehdu nééme hálúvátúméhjike ímíjpyetésóné mewáájacutúne.

33 Aane muurá diibye okée ímíjpyetétsoobe Píívyéébedítyú itsáátuca tsá tehdíivanéhjí méénuútyuróne.

34 Ehdúhjáa dibye néénéllii nééme dííbyeke:

¿Aca muhdú eene ídaatsóné ímítyuube u píívyeebe ú imíllé múúhakey u úwaabóne?

Ehdúhjáa néémere dííbyeméikye ijchívyetsó pihcyáávújá pañétu.

Píívyéébeke ímí cáhcújtsotúmé íjcyá hálúvatúmé íjcyadu

35 Aanée tsúuca Jetsóo waajácúhi. Áábekée tsáijyu íájtyúmííbe neébe:

—¿Aca ímiááné ú cáhcujtsó Píívyéébé Hájchikye?

36 Áánélliihyéé neébe:

—Ávyéjuúbej, oke duubállé caabyé dibye íjcyane o cáhcújtso dííbyeke.

37 Áánélliihyéé neébe:

—Diibyéjuco muurá íñe úúma o íhjuváne. Aane tsúuca oke u ájtyumíhi.

38 Áánélliihyéé dííbyé lliíñévú ímímóúúvéne neébe:

—Ávyéjuúbej, uke ímiááné ó cáhcujtsóhi.

39 Áané boonéé Jetsóo nééhií:

—Muurájháa ííñujívú o tsáá muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné diityéké o wáájácútsóvaabe. Ópée o tsáá ímiáájú wáájácútmé éhne múúne hállúvatúme íjcyadu néemeke o wáájácútsoki. Áhdurée o tsáá panévare iwáájacúné ítsúcunúhíjcyámeke o néé ímiá uwááboju ditye wáájacútúne.

⁴⁰ Áánéllihyée paritséómú tétsihyi íjcyame nééhií:

—¿Aca muha tehdu hállúvatúme íjcyadu?

⁴¹ Áánéllihyée neebe diityéke:

—Árónáa ámuha diityédú menéeca tsá ñná ámúhá hallurí íjcyáityuróne. Áánetu ámuha páneere mewáájacúné menémeíhíjcyánéllii ámúhá hallurí íjcyáné ímityúne.

10

Obéejámú mǐjcotu íjcyáné uwááboju

¹ Muurá naní múnaa obéejámú mǐjco pañévú llééhówatu úcaávetúme ihdícyátsihdyuré úcaavéhi.

²⁻³ Áánetu ihdyu diityé tehmeébé úcaavé lleehówatu téewá tehmeébé pááyúcuóoca. Aabe diityéké píúvácooca íjkyéetu waajácúme. Aaméjuco témǐjco pañétú áachívú dílbye déjutu íjchivyécunúne.

⁴ Aabe kiávú diityéké tsúúlléhullévú úraavyémé dílbyeke iwáájacúnema.

⁵ Áánetu tsíjtyere diityéké píúváhajchíí tsá ditye péétune. Íllure wááme ditye píúvárónáa diityéké iwáájacútúnéllíihye.

⁶ Ehdúu Jetsóo diityéké néene tsá ditye wáájacútú ñná íñééiyóné obéejámú mǐjcotú díbye íhjuváne.

Jetsóo obéejámú tehmeébédu

⁷ Aanée ditye lléébótúnéllii tsiiñe neebe íboohówájǐjtori:

—Oo muurá ímiááné teene obéejámú mǐjco lleehówádu.

⁸ Aabéikyée o tsáátúné ihde naní múnaádú néeme úwáábohíjcyá tsǐjǐjtoríye. Áróme uwáábóo tsá míamúnaa obéejámúdú néeme cáhcútsohíjcyatúne.

⁹ Aane ímiááné llééhowádú o néébeke cáhcujtsómé tajtyéeveri pájtyetéhi. Aame ííne imǐjyaú íjcyá éhne múúne obéejámú ítyehméébema íjcyame íjcyadu.

¹⁰ Muurá naní múnáajpi íllure ícúbahrá obéejámuke. Áánetúu tsá o tsáátu tehdu míamúnáake o méénuki. Ópée o tsáá diityéké o pájtyetétso ídsǐjívújúcoóítyúne bóhí ditye íjycuki.

¹¹ Aabe ímiááné pañétúejpi oo oke cáhcujtsómé obéejámúdú néémé tehmeébe. Muurá obéejámú tehmeébé diityé wájyuri ícúbáhrámeíhi.

¹² Áánetu áhdóllihyéré diityéké téhmehíjcyabe tsá ímí téhmetúne. Muurá oohíbyé díívaabe diityéké idyóo tsáábedítú díbye wááné boone tsáápiikye díbye tábecáronetu wáchájaavémé ílluréjuco mújtane pahúllevávu.

¹³ Ehdú muurá diityéjtane waabe ditye áhdónéllihyéré téhméroóbe. Aabe tsá diityédí íjyacunútú íhñéjté ditye íjcyátúnéllíihye.

¹⁴ Áánetu ihdyu pañétúejpi diityé tehmeébé íjcyadu tahñéjté tehmeébé o íjcyámema muha méwaajácújcatsíhi.

¹⁵ Ahdu téhdure Llihíyoma muhtsi méwaajácújcatsíhi. Aabe tahñéjte wájyuri ó ícúbáhrámeíí ditye iwágóóóvétuki.

¹⁶ Téhdure íjcyámé tsijtye jodíómú íjcyáturómé tahñéjté íjcyáímye. Áámeke ó píhjúcuú pámeere oke cáhcujtsómé tsamééréjuco íjcyámé tehmeébé o íjcyaki.

17 Muurá Llihíyó oke wajyú diityé wáyuri o dsíjívéebe tsiíne o bóhííbyeke.

18 Tsá muurá múha oke dsíjívétsóityuróne. Muurá ihdyu o ímílléllihyére o íhvéjtsámeíbyé ó dsíjívéehi. Ároobe tsiíne ó bóhíhi. Ehdu táúmiwa Llihíyóo néhdújuco.

19 Ehdúu Jetsóó néénetu páhduvaré íjtsámeímyé dííbyedítyu.

20 Tsaatée nééhií:

—Muurá áábyé pañe naavéné íjcyáábé íjtsaméí mújtaábeke ¿íveekí ámuha mecáhcútsohíjcyá állíuuháñé díbye íhjuváne?

21 Áronáacáa tsijtye nééhií:

—Tsáhábá ehdu naavéné ípañe íjcyaaabe íhjuváiityuróne. Pane ¿aca naavéné ípañe íjcyame hállúvátúmeke ímíjpyetétsóiyáhi?

Jodíómú Jetsóoke éhdíiválléne

22 Áhdurée tsáijyu Jerotsaréeri muha úúnijyá pañe meíjcyánáa duurúvaja Píívyéébé wáábyuta íjcyaja iwáñehjínuhíjcyajcójí wáñehjínúme.

23 Áánáacáa Jetsóó patyéíñuhíjcyá tsátsii tééjá llehówa úmiwa ‘Tsaromóo’ némeítsiyi.

24 Áábedívúu imícaávéne néémeé: ¿Aanéhaca íñe múhajchótá múúhadívú tsá u wáájácútsámeíityúne? Bo ihdyu apáhajchíí ímiáané díibyéjuco Críjto u íjcyáhajchíí múúhake duubállej.

25 Áánéllihyée neebe diityéke:

—Tsúúca muurá ámúhake ó nehíjcyará díibyéjuco o íjcyane. Árone tsá ámuha oke mecáhcútsohíjcyatúne. Téhdure muurá Llihíyó mémeri méénúráíityuróné o méénúneri ó bóhówátsómeíhíjcyará díibyéjuco o íjcyane.

26 Árone tsá ámuha oke mecáhcútsohíjcyatú táobééjámúdú néeme tahñéjté ámuha meíjcyátúnéllihye.

27 Muurá ihdyu tahñéjté oke waajácú oke icyáhcuíjtsónéllihye. Áámeke téhdure ó waajácúhi. Aame ímí tehjújuco oke uráavyehíjcyáne.

28 Áánéllii diityéké ó ájcuú mújyú ditye dsíjívéjúcóóityúne bóhívu ditye iwágóóóvétuki. Áámeke tsá múha óhdityu dójtúcúityúne.

29 Muurá Llihíyó okée diityédívú téhmétsoobe pámé ehniíñevu íhtsútuúbe. Áábedítyú tsá múha diityéké dójtúcúityúne.

30 Muurá muhcsi Llihíyoma tsáápiiyéro.

31 Ehdúu Jetsóó néénéllii tsiíne éhkebámé néwayúúné dííbyeke téúhjiri ídsíjívétsóroki.

32 Áronáacáa neebe diityéke:

—Áánerá Llihíyó oke píáábóneri ámúhama méénúráíityuróné o méénuhíjcyáábeke ¿íñé hallútú ámuha méimíllé oke medsíjívetsóne?

33 Áánéllihyée néeme dííbyeke:

—Tehdu téené hallútú uke muha medsíjívétsóíñejíivari. Muurá ihdyu íveekí míamúnáajpi u íjcyaaabe Píívyéébedi u díllómeíñé hallútúré uke muha médsíjívétsoóhi.

34 Áánéllihyée neebe diityéke:

—Áánerá ámúhá taúhbaju íjcyáháámítu Píívyéébe nééhií: “Ámuha méijcyá ohdu.”

35 Aane muurá dííbyé uwáábó icyáhcuíjtsóné uráavyémeke ímiáánéjuco díbye íwaajácúháámítu nééne dííbyedu ditye íjcyane.

³⁶ Aanéjii muhdú díbyerée oke íññújívú wáalloobe tehdu oore díbyé Hajchi o íjcyane o néenejiiivari. Aane živeekí ámuha méijtsúcunú ímityúné Píivyéébedítýú o íhjuváne?

³⁷ Ihdyu méénúráityúronéhjí ámúhama o méénuhíjcyáné díbyedítýú tsáátuca tehdujucó ímiáané ámuha tsá oke mecáhjútsóityuróne.

³⁸ Aane ihdyu okée díbye wáloone ámuha mecáhjútsótúrónáa mécahcújtsó o méénuhíjcyanejhjí díbyedítýú tsááne ámuha mewáájácu Llihíyoma muhtsi tsáápihdyuré meíjcyane.

³⁹ Ehdúu Jetsóó néené hallútú idyé imíllerómé díbyeke iékeevéne. Áronáacáa pállójcoobe diityéke.

⁴⁰ Áábemáa tsiine muha mepée Joodáa ehnéjcuvu tsojtsó múnáajpíi Jóááuvu tsótsohíjcyáhullévu.

⁴¹ Áijyúu mítyane míamúnaa díbyedívú píhcyaaavémé néjcatsíhi:
—Tsáháa muurá áanu méénuhíjcyádú Jóááuvu méénúráityúronéhjí méénuhíjcyatúne. Áronáacáhjáa ihdyu ímiáánéjucó díbyeúvú díbyedítýú úúbállehíjcyáne. Ehdúu néeme Jetsóodítýu.

⁴² Áábekée mítyame tétsíi múnaa cáhcujtsóhi.

11

Ráátsaro dsíjivéne

¹ Áijyúhjáa 'Ráátsaro' némeíbyé Betáaniári íñáállemúpima Maaríaa, Máátaá, íjcyámúpima íjcyaaabe cheméhi.

² Diillée muurá Maaríá Ávyéjuube Jetsóój tuháacyú pácúújúpacyori imúríjchóne paacyú íhñíwácori.

³ Aamúpihjáa wallóo tsaatéké Jetsóo éllevu díbye náhbévahíjcyaaabe íhnáhó cheménéllíhye.

⁴ Aamée úúballévánetu neébe:
—Árone díbye dsíjivéné tsá íná íjcyatúne. Ihdyu Píivyéébe íhtsútuube íjcyaaabe íavyéjújtsámeikíyé ehdu díbyeke pajtyéne. Áhdure díbyé Hajchi o íjcyaaabe téénej téeveri o ávyéjújtsámeíki. Ehdúu neebe Jetsóo.

⁵ Mítyané ívameíbyé diityéké Máátaá, Maaríaa, Ráátsaroo, íjcyámeke.

⁶ Aabée Ráátsaro íhnáhó chemene ditye úúbállérónáa míjcyoojícúu íjcyá tétsíhyi.

⁷ Átsihdyúu botsíi neebe múúhakyé:
—Métsu tsiine mepée Jodéa íññújívú.

⁸ Áánéllíhyée muha menée díbyeke:
—Uwááboóbej, muuráhjáa éjyure téhullé múnaa uke imíllerá ídsíjívetsóné néwayúúnevu íáámúneri. Áhullévú muhdú ú imíllé mepééneé.

⁹ Áánéllíhyée neébe:
—Muurá cóoji ímí máájtyumíhi. Áánéllí cóoji úllémeke tsá íná pájtyetúne.

¹⁰ Áánetu pejco úlleme cábóhcámeíhi.

¹¹ Átsihdyúu idyé múúhakyé neébe:
—Muurá ihdyu ménahbébé Ráátsaro íllure cuwáhi. Áróóbeke ó ákyéjtsóteé téhullévú meúújetédu.

¹² Áánéllíhyée muha menéhií:
—Ávyéjúúbej, áánéllíhyéhaca bóhíiíbye ehdu idyé íllure cúwaábe.

¹³ Ehdúu muha menée ímiá cúwáre díbye néene méijtsúcunúnema.

14 Áronáacáa botsíi ímíñeúvú neebe múúhakyé:

—Muurá ihdyu ímiáané tsúuca Ráatsaro dsíjívéhi.

15 Áronáa illure ó ímíjyuuvé díbye dsíjívénáa téhulle o íjcyátúneri éhniíñevu ámuha oke mécáhcújtsoki. Ahdícyane cáhawáá metsu meúújetékij.

16 Ehdúu Jetsóó múúhakyé néénéllii Tomáá dííbyere ‘Jeméero’ némeíbyé néehíi:

—Ané wa ihdyu metsu pámeere mepéé dííbyema téhullévú medsíjíveki.

Dsíjívémeke Jetsóó bóhíitsóne

17 Aanée Betáaniávú muha meúújeténáa úúballémé Jetsóoke tsúuca 4 coojívájuco pájtyene Ráatsaróúvuke ditye cúúúnetu.

18 Teenée Betáania Jerotsaréetu míñéécú kiróómetrój pñnévu.

19 Aanéhjáa mítyame péé diityépí Máátámúpíke íñáhbénuki.

20 Aanéhjáa diille Mááta tsúuca tétsihyíjyucu muha meíjcyane iwáájácúne cáhdahíró Jetsóoke. Áánetúhjáa Maaría ááhívu coéváhi.

21 Aallée Mááta néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, úpée u íjcyaca táñahbe dsíjívéityúroobe tsúuca dsíjívéhi.

22 Áronáa ihdyu ó waajácú Píívyéébe uke píááboíñe.

23 Áánélliihyée neebe díílleke:

—Díñahbe bóhííhi.

24 Áánélliihyée neéle:

—Éée, ímiáané ó waajácú díbye bóhííñé páneere tsíhdyuréjucu ímíbáávyéijyu pámeere dsíjívémé bóhíícoóca.

25 Áánélliihyée Jetsóó néehíi:

—Muurá dsíjívémeke ó bóhíitsóhi. Áánéllii pámeere oke cáhcujtsómé dsíjíverómé bóhííhi.

26 Aame tsá wágóóóvéityúne. ¿A ú cáhcujtsó uke o nééneé?

27 Áánélliihyée neéle:

—Éée Ávyéjuúbej, ó cáhcujtsó diibyéjucu éhneváa íñe ííñujívú tsááiibye Críjto Píívyéébé Hajchi u íjcyane.

Ráatsaróúvuke Jetsóó kímoovéne

28 Ehdúu íñéene Mááta íñaalle Maaría éllevu ipyééne áábánéwu neetéhi:

—Muúllej, Uwááboobe éhtsíhyi íjcyaaabe uke píuváhi.

29 Áánélliihyéhjáa íícúí peelle dííbyeke iúújetéki.

30 Téijyúu tsáhái muha meúújetétú técoomívu. Kémúélléhréikyée muuha Mááta múúhadívú úújetétsihyi.

31 Aanéhjáa Maaría diityépíke náhbenúme ííténáa íjchívyeíñú peecútére. Aanéhjáa íjtsúcunúme íñáhbéúvuke ikímóóvéne dille íjchívyeíñúne. Áánemáhjáa úraavyémé díílleke.

32 Aallée múúhadívú wájtsille Jetsóó lliíñévú ímímóúúvéne néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, úpée u íjcyaca táñahbe dsíjívéityúroobe tsúuca dsíjívéhi.

33 Ehdúu íñéene taálle. Téhdurée dííllema pééme tááhií. Aanée Jetsóoke kímoóhcó pájtyéhi.

34 Aabée néé diityéke:

—¿Kíátúhjáa ámuha méccuú dííbyeúvuke?

Áánélliihyée néémeé:

—Cáhawáá metsu meúújeté ténijkye.

35-36 Ehdúu ditye nétsiu Jetsóó táánéllii néjcatsímye:

—Mítanée muurá wájuube díbyeúvuke.

³⁷ Áánetúu tsaate néehíi:

—Áánerá hállúvátúméhjike íttétsohíjcyaabée ¿íveekí tsá múhdúubá méénutú díbyeúvuke dibye idsíjívétuki?

Ráátsaróké Jetsóó bôhítsóne

³⁸ Aamée díbyeúvú níjkyé hállúvú muha meúújeténáa tsiíne Jetsóó kímoovéhi. Áijyúu teene níkyehéjú wátájcámeí mítyau nééwayúvu.

³⁹ Aanée neebe diityéke:

—Cána eeu nééwayu méénétsoj.

Árónáacáa díbyeúvú naalle Mááta néehíi:

—Ávyéjuúbej, árónáacáubá tsúuca toocújúcoóbe. Muurá tsúuca 4 coojívájucu mee díbyeúvúu dsíjívétsihdyu.

⁴⁰ Áánélliihyée neébe:

—Muuráhjané idyé uke o néé oke u cáhcújtsóhajchíí Píívyéébé ihtsútú u ájtyúmiíne.

⁴¹ Ehdúu dibye néénéllii awáá íinetsómé teeu nééwayu. Áánáacáa cáamevu icyárúúvéne Cááníma íhgyúvaabe néehíi:

—Ayúju Táácáániíj, uke ó téhdujtsó páneere uke o nééne oke u lléébohíjcyáné hállúvu.

⁴² Muurá ó waajácú oke u lléébohíjcyáne. Ehdu íne uke o néé íjtye míamúnaa icyáhjújtsó ímiáánée oke u wáalloóne.

⁴³ Ehdúu Cááníma íhgyúvátsihdyu tsíjipánécoba neébe:

—¿Rátsa Ráátsarój, díjchivye eene níkyehéjú pañétu!

⁴⁴ Ehdúu dibye néénemáyé íjchívyéjúcoobe dityéhjáa bíjínúnéhjimáye. Áánélliihyée neebe diityéke:

—Métsiñu eene íbíjínuháñe.

Jetsóoke íékéveíñé ditye pítyácójcatsíñe

(Mt 26.1-5; Mc 14.1-2; Rc 22.1-2)

⁴⁵ Ehdúu dibye méénune íajtyúminéllii Maaríama péémedítýú mítyame cáhcujtsó díbyeke.

⁴⁶ Áánetúu cáhcújtsotúmé paritséómu éllevu ipyééne úúbálettéhi.

⁴⁷ Ááné lliíñétúhjáa píhcyavémé pámeere llúúvájte avyéjútémá tsijtye pañétúejte avyéjute ípítyácójcatsí muhdú díbyeke imyéénuíne. Aaméhjáa néjcatsíhi:

—¿Aca muhdú íne méméénuú díbyeke? Muurá ímiááné méénuhíjcyabe méénuráítyúronéhji.

⁴⁸ Muurá éhdure díbyeke meíhvéjtsóhajchíí pámeere díbyekéréjuco avyéjúúlleíne. Áijyu muurá romáánómú méhdivu icyáyobáávaténe íne méduurúvaja iwácávyáhcóne méhdi ícúbáhráiyáhi. Ehdúhjáa néjcatsímye.

⁴⁹ Áijyúu téené pijcyábari diityédítýú tsaapi piañétúejpi llúúvájte avyéjuube íjcyabe Caipáa néé diityéke:

—Ávyétá muutérá mía ámuha ínneubará wáájácutúme.

⁵⁰ Muurá ihdyu tehjújuco tsáápiiye dsíívéiyóné pámeere meóúúvéiyóné íhdétu.

⁵¹ Ehdúhjáa neebe Caipáa Píívyéébere íjtsámeíchóneri Jetsóó dsíjíveíñé jodíómu wájuuri. Tsáháhjáa íhdityuré íujcune ehdu dibye néétune.

⁵² Áronáacáa tsá apáámye wájuryíyé dibye dsíjívétúne. Téhdurée dsíjíveebe pámeere múhdumé Píívyéébej tsíímé iñújiri íjcyame dííbyeke cáhcujtsómé ipájtyetéki.

⁵³ Aanée téjyju pítýácójcatsímyé muhdú dííbyeke idsíjívétsoíñe.

⁵⁴ Áanélliihyée tsáhájucó dibye boohówáneúvú péhíjcyatú míamúnááj piíne. Áábemáa muha mepéé Jodeá iñújitu Eeparaívu íñéubará píívyétúné iñújij piíhíri íjcyácoomívu. Ácoomíyí muha méícyahíjcyáhi.

⁵⁵ Áijyúu lleevárijyucó pajtyeté wañéhjí muháa ténevá pijcyábádú mewáñehjívátéhijcyáne. Áané ihdójucóo hállúécoomíji múnaa péécunúné Jerotsarévu muhdú íicyahíjcyáne ímíbájchoméki.

⁵⁶ Aaméhjáa duurúvájá pañe íjcyame Jetsóoke íajtyúmíyóneri íjcyame néjcatsíhi:

—¿Muhdú ámuha méijtsúcunúhi? ¿Aca íhya tsááiíbye, mityá tsáhaáj?

⁵⁷ Áanáacáhjáa paritséomú llúúvájte avyéjyujtémá pámeekéré néé ditye kiá Jetsóo íjcyane iwáájácúcooca ícúci diityéké iúúballe ditye dííbyeke iékééveki.

12

Tsáápille pácúúcújpácyori Jetsóój tuháácyú tsójtsoné
(Mt 26.6-13; Mc 14.3-9)

¹ Aanée téjyju íhyojtsítú tsájcoojíturájucó teene pajtyeté wañéhjí lléeváíñáa Jetsóoma muha mepéé Betaániávu dibyée bóhíitsoobe Ráátsaro íjcyácoomívu.

² Áijyúu diitye Ráátsarómú mítyane majcho meenu dííbyeke idyúúruváne. Áánevu Máata ájcune máchohíjcyamútsí diibye Jetsóoma.

³ Áanáacáa 'náadoo' némeíñe pacúúcújpácyó mítyane áhdótsámeíjpácyó itsíváne Maaríá múrijchó Jetsóój tuháácyu. Áánemáa páacyulle íhñiwácoríyé dííbyeke. Aanée páj pañéré imyéwu cuvááhií.

⁴⁻⁵ Ájpácyó hallútúu múúhadítýú tsaapi Jetsóodívúhacáa méénútsóiiibye Tsimóo hajchi Jóoda Ijcarióóté néé múúhake:

—¿Aca íveeki éjpacyo tsá menáhjhénutú 300-jíva tsáne pijcyábá wákimyéi áhdodúné téene dsíídsíri ídáátsojtéké mepíáábóiyoki?

⁶ Áronáacáa tsá ímiáané ídáátsojtéké ipíáábóiyóneri íjyácunúnéllii ehdu dibye néétune. Ihdyúhacáa múúhama dsíídsike ityéhmehíjcyánetu íñaníhíjcyánélliihyéré imílléroobe téjpacyo náhjihénúmeíñe.

⁷ Áábekée Jetsóo néehí:

—Óvi ihdyu oke téjpacyórí múrijcholle. Muurá ihdyu oke ditye cúúúcooca oke itsójtsoiyónéjucó dille méénune.

⁸ Tsá diitye ídáátsojte kiávú ámúhadítýú pééityúne. Áánetu tsá paíjyuvaré ámúhama o íjcyáityúne.

Ráátsaróké idsíjívétsóiyóné ditye pítýácójcatsíñe

⁹ Aanéhjáa mítyame tsúúca waajácú Betaániári dibye íjcyane. Áanélliihyée tsáácunúmé dííbye éllevu. Áhduréhjáa imíllémé Ráátsaróké íajtyumíné dsíjívéebekée dibye bóhíitsoóbeke.

¹⁰⁻¹¹ Téjyúhjáa llúúvájte avyéjyujte néjcatsí téhdure Ráátsaróké idsíjívétsóiyóné íveeki dííbyeke Jetsóo bóhíitsonéllii mítyane míamúnaa dííbyekéréjucó icyáhjújtsóne úráávyéné hallútu.

Jerotsarée coomívú Jetsóó úcaavéne
(Mt 21.1-11; Mc 11.1-11; Rc 19.28-40)

12-13 Áané tsiíjyúu Jerotsaréevu muha mepéénáa técoomíyí mítyame pahúllevá múnaa teenéhjáa pajtyété wañéhjivu péemeé. Aaméhjáa Jetsóó tsááne iwáájácúne wájuhóónema díbyeke cáhdahírómé illu wáñécohíjcyáhi:

—¡Ñóóooj, maímijyu áánu ijraéémú Piivyéébe mémeri tsááneéj! Ehdúhjáa nehíjcyámé iwáñéjcnema.

14 Áijyúu bóhdíbe íayáne íjju hallúrí tsúúcajátújucóhjáa Píivyéébere íwaajácúháámitu illu néhdújuco:

15 Ámuúha Tsióó cóómi múnaaj, méíllityédíñe. Ámuha éllevu ámuhá avyéjuube tsáa íayáne íjju hájchí hallúri.

16 Ehdúu díbyedítýú némeíñe tujkénú tsá muha mewáájácutú ñná tene nééiyóne. Áronáacáa bóónétu cáamevu díbye íavyéjuuté péénetu muha méitsaavé teenéhacáa nééiyóné ehdu díbyedítýú tene nehíjcyáne.

17 Aanée tétsihyí íjcyame úúbálléhíjcyá muhdúhjáa Ráátsaro dsíjívéébeke díbye bóhítsóne.

18 Aanée teene méénúráítýuróné díbye méénune iwáájácúnéllii mítyame cáhdahíró díbyeke.

19 Áamekéé ííténe parítséómú néjcatsíhi:

—Ehdíivane, ámuúhaj. Muurá mítyane míamúnaa díbyekéréjuco úraavyéne. Aane tsá mepíivyetétú muhdú meméénune.

Griéégomu imíllé Jetsóoke íájtyumíne

20 Áijyúu Jerotsaréeri pajtyété wañéhjiri muha meíjcyámé pañe íjcyámé griéégomu.

21 Aamée Gariréa íiñújiri Betsáida íjcyácóómi múnáajpi Perípe éllevu itsááne néehíi:

—Muúbej, muha méimíllé Jetsóoke maájtyumíne.

22 Aanée Perípe Aderéke úúballéné tsamútsíjyucó úúballéné Jetsóoke.

23 Áánéllihyée neebe díityétsikye:

—Tsúúca muurá Míamúnáajpidívúu o ípívyéévebe o ávyéjuutéíñe éévé úújetéhi.

24 Muurá ímiáané ámuhakye o néé trígó neeváú mebájtso dsíjíveúdú íjcyátsihdyu íñe mítyanéjuco lííyaaténe. Ahdu ó dsíjíveé mítyame Píivyéébe avyéjéjte íjcyaki.

25 Muurá muhdú íjiri ícyahíjcyajítóré ímillémé wágóóóveéhi. Áánetu ímityúné imyéénuhíjcyané íhvejtsómé újcuú mújyú ídsíjívéjucóóítyúne bóhi.

26 Ahdícyane tsaate tahñéjté íjcyane ímílléhajchíí óvíi ookéréjuco úraavyéne. Muurá oke ícúvehíjcyámeke Llihíyó ávyéjútsoóhi.

Ídsíjíveíñe Jetsóó úúballéne

27 Ehdúu íñétsihdyu neébe:

—Muhdú íhya múhduúvúrá ícyooca táíbuwa. ¿Aane muhdú íñe teéne? Óubá Llihíyoke ó táúmeíyá ñná oke pájtyénetu díbye oke ípájtyetétsoki. Tsáhaá. Muuráájáa ímichi téénéllii oke wáalloóbe.

28 Átsihdyúu neébe:

—Ayúju Llihíyój, óvíi ihdyu ú bóhówájtsooméhi. Áánéllihyée níjkyéjitu Píivyéébe néehíi:

–Tsúúca muurá ó bóhówájtsóméíhi. Áronáa éhnnínevu tsiíne ó bóhówájtsóméíhi.

²⁹ Aanée tétsihyi íjcyame illéébóne néehí:

–Chijchi ihjyúváhi.

Áánetúu tsijtye néehí:

–Níjkyéji múnáajpi díbyema ihjyúváhi.

³⁰ Áánéllihyée neebe diityéke:

–Áánerá ihdyu ámuhákye iñéérone ookéré neébe.

³¹ Aane tsúúca míamúnaa ímityúmé íjcyanévú néétsámeííne éévé úújetéhi. Téhdure íñújí avyējuube Naavéné tsúúca táhjátsáméíhi.

³² Muurá oke cáámetu wátyétyéhcuímyé pámeere óóma íjcyaki.

³³ Ehdúu bóhówájtsóobe Jetsóo muhdú ditye díbyeke dsíjívétsoíne.

³⁴ Áánéllihyée nééme díbyeke:

–Áánerá muha mélléébohíjcyá Píívyéébé waajácúháámitu ditye éévehíjcyáné míamúnáake pájtyetétsóiibye Críjto muhdú íjcyáityúne. Áánáa muhdú u néé u dsíjiveíne Míamúnáájpidívúu u ípívyééveébe. ¿Mityá tsíjpiiyeí díbyej?

³⁵ Áánéllihyée neébe:

–Muurá ihdyu peetédu o neébe wahájchotáwuúré ámuháma ó íjcyáahi. Áánéllii ímiáámeréjuco meíjcyá ámuháma o íjcyáne j téeveri péjcodu nééne ímityúné ámuhákye idyómájcótuki, ámuha éhne múúne cúúvétsihyi íjcyame wáájácúmeítyúmé íjcyadu meíjcyátuki.

³⁶ Ahdícyane peetédu o neébedi ímiá uwááboju íjcyane mécahcújtsó tééneréjuco ámuhádyú íbóhówaúcunúki. Ehdúu Jetsóo diityéké iñétsihdyu péébe tsáhájjuco tsiíne diityédívú bóhówáávetúne.

Jetsóoke jodíómudítyú tsaate cáhcújtsotúne

³⁷ Mityáméj píínévú méénúráítyúronéhjí díbye méénuhíjcyárónáa tsaate tsá díbyeke cáhcútsóhíjcyatúne.

³⁸ Ehdúhjáa ditye cáhcújtsóityúné Píívyéébe nééne díbyé ihjyú uubáalle múnáajpi Itsaía cáátunúné néehí:

Píívyéébeéj, ¿a íjcyámé tsaate méuwaábori íícuvémej? Muurá tsúúca ú úújetsójúcoorá diityéké dííhtsútuvu.

³⁹ Muuráhjáa ímiááné tsá ditye cáhcútsóhíjcyatú díbyeke. Íllúhjáa idyé tsiíne caatúnuube Itsaía:

⁴⁰ Píívyéébere ihdyu diityéké pívyétejtsó hállúvatúmé íjcyadu nééme ííbuúúné wáájácúmeítyúmé íájtyumíjúcooróné illéébójúcooróné ‘ehdúháaca’ iñéétuki, aame diibyéjúcooro diityéké ímityúnetu ímíjpyetétsóíyóóbedi ííicúvétuki.

⁴¹ Ehdúhjáa neebe Jetsóodítyú Itsaía Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi tsúúcajátújuco díbyé íhtsútú íátyúmíhíjcyánéllííhye.

⁴² Ároné pañée mítyame cáhcújtsó tamúnaa jodíómú Jetsóoke ávyéjujite íjcyáróméhjímájjuco. Aamée díbyeke icyáhcújtsoróné tsá pámehdívúré bóhówáávétsotú paritséómú diityéké píhcyáávéjá pañétú wáágóóíyóné apííchori.

⁴³ Imíllerómée ímí Píívyéébebema íjcyane. Áronáacáa éhnnínevu imíllémé míamúnáamáyé ímí íjcyane.

Jetsóo uwáábó lléébotúmé díllómeí ímityúmedi

⁴⁴ Áijyúu Jetsóo kéévánécoba néehí:

—Muurá oke cáhcujtsómé tsúuca cáhcujtsó Llihíyoke okée wállóobeke.

⁴⁵ Áhdure oke ájtyumímé tsúuca ájtyumí dííbyeke.

⁴⁶ Muuráhjáa peetédu néene ímiá uwáábójuma o tsáá ííñujívú teene cáhcujtsómé éhne múu cúúvétsii íjcyadu ímityúné pañe íjcyájúcoótuki.

⁴⁷ Aane íñe o úwaabóné illéébójúcooróné cáhcujtsótúmeke tsá o nééítyuró ímityúmé ditye íjcyane. Tsáháa o tsáátu míamúnáadi o ícúbáhraki. Ópée o tsáa díityéké o pájtyetétsoki.

⁴⁸ Áronáa ihdyu muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné ímbájchómeícyooca íñe o úwáábohíjcyáné íéhdíiválléne cáhcujtsótúme téené déjúcotu néétsáméíhi.

⁴⁹ Aane íñe ámúhake o nehíjcyanéjí tsá tájtsaméityuré o újcune o nehíjcyatúne. Muurá ihdyu Llihíyó okée wállóobe oke néhdújuco ámúhake o úwáábohíjcyáne.

⁵⁰ Aane ímiáané dííbyé uwááboju lléébome újcuú mújyú ídsíjívújúcoóityúne bóhi. Ehdú ámúhake o nehíjcyá Llihíyó oke néhdújuco. Ehdúu neebe Jetsóo.

13

Ímamyémúj tuhááñé Jetsóo níjtyune

¹ Aanée teene pajtyeté wañéhjí lleevárijyuco íjcyánáa tsúuca waajácuube míamúnáama ííñújiri ícyahíjcyátsihdyu Cááni élleu ióómiíñe. Aabée mítyane múúhake iwájyune újétsohíjcyá múúhadítyú ipyétsihvújuco.

² Áanáacáhjáa tsúuca Tsimóo hajchi Jóoda Ijcaríóóté íbúwá pañévú Naavéné úcaavé díbye dííbyedívú méénútsóíñe íjtsaméima.

³ Aabée Jetsóo waajácú Cááni Píivyéébe élleu tsiiñe ióómiíñe. Téhdurée waajácuube dííbyeke díbye pícyoone páné avyéjuubéré díbye íjcyaki.

⁴ Aabée majchóri muha meíjcyánáa hállújea íwajyámú ityácóíívéne ípáacyuméibávú íjpinétú cháavéhi.

⁵ Áánemáa líyíhlló pañévú nújpacyo ipícyójpácýori múúháj tuhááñe íñíjtyúne páacyuube eenée íjpinétú ichiáávéhbari.

⁶ Aanée Tsimóo Péedoróké díbye níjtyúiyónáa neébe:

—Ávyéjuúbej, ¿aca muhdú ívane oke ú níjtyúú tájtyúhaacyu cáábyekérá uke o níjtyúiyóóbeke?

⁷ Áánéllihyé neébe:

—Tehdújuco. Áronáa tsá u wáajácútu íveekí ehdu o méénune. Aane ihdyu cáhawáá óvíi ú waajácúhi.

⁸ Áánéllihyé neebe Pééodoro:

—Áronáa tsá oke u níjtyúityuróne. Muurá ihdyu uke o níjtyúiyáhi.

Áronáacáa neebe dííbyeke:

—Muurá uke o níjtyútuca tsá u íjcyáityuró táavyéjújéjpi.

⁹ Áánéllihyé idyé neebe Pééodoro:

—Ávyéjuúbej, aanéjívva tsá apááñéré tájtyúhaacyu u níjtyúityúne. Téhdure oke níjtyu táhníwáuma táhójtsicu.

¹⁰ Áánéllihyé Jetsóo neé dííbyeke:

—Muurá íávúhcútsihdyu íjchivyémé íjtyúhaacyuréjuco níjtyámeíñe íjpi ííñuvájúcoótúnéllííhye. Ahdu muurá ícyooca ímíhyero ámuúha. Áronáa tsá pámeére.

¹¹ Ehdúu neebe múúhadítyúhacáa tsaapi dííbyedívú méénútsóíñe iwáajácúnema.

12 Ehdúu múúháj tuhááñé iñjtyúne tsiíñe íwajyámuvu iúcaávéne ácuúveebe múúháj pñínévú ípyéé iácuúcunúhíjcyátsihvu. Áánemáa neebe múúhakye:

—¿A ámuha méwaajácú íveekí ehdu ámúhakye o méénune?

13 Muurá ámuha oke médílohíjcyá Uwáábóóbemáyé Ávyéjuube o íjcyane. Aane díbyéjuco o íjcyáabeke ihdyu tehjújuco ámuha oke medílohíjcyáne.

14 Muurá ímiááné Uwáábóóbemáyé Ávyéjuube o íjcyároobe ámúháj tuhááñé ó nijtyúhi. Aane ihdyu óvíi tehdu ámuha ménítýúcatsíhijcyáhi.

15 Muurá ehdu ó meenú tehdu ámuha pamévakéré maávyejúúlleki.

16 Muurá ímiááné ámúhakye o néé tsané avyéjúúbé únú múnáajpi tsá díbye íavyéjúúbé ehniíñevu íjcyatúne. Áhdure tsaate tsáápiikye tsiéllevu wáloobe tsá dítyé ehniíñevu íjcyatúne.

17 Ehdu ámúhakye o néhijcyané ámuha melléébóne tehdu meícyáhajchíi muurá íñé imíjyaú ámuha meíjcyáhi.

18 Áronáa tsá pámeere tehdu ámuha meíjcyáityúne. Muurá ó waajácú caatyé ímiááné tahñéjté íjcyane. Áronáa ihdyu tehjújuco tene pájtyeíñé tsúúcajátújuco Píívyéébe íwaajácúháámitu íllu néhdújuco: “Díbyema muhsti memáchohíjcyároobe óhdivu méénútsoóhi.”

19 Ehdu oke tene pájtyeíñé íhdétújuco ámúhakye o úúballéné néhi tene pájtyeíjyu ámuha oke mecáhcújtso ímiááné díbyéjuco o íjcyane.

20 Aane ímiááné o néé íñe ámúhakye o wállóomeke ímí iwáátsúcúpéjtsómedi íícuvémé idyé muurá ookéjuco íícuvéne, áhdure Lihíyó okée wállóobekéjuco dítye íícuvéne.

*Jetsóo úúballé díbyedívú Jóoda méénútsoíñe
(Mt 26.20-25; Mc 14.17-21; Rc 22.21-23)*

21 Ehdúu Jetsóo múúhakye iñétsihdyu múhduúvúrá illíñemuúcunúmeíñe tsiíñe néehíi:

—Muurá ímiááné ámúhadítýú tsaapi óhdivu méénútsoóhi.

22 Aanée tsá muha mewáájácúcutú cáabyedítýú díbye nééneé. Áánéllihyéé muha íllure méíítéjcatsíhi.

23 Téjyúu muha memájchónáa mítyane díbye oke ívámeíbyé díbyé úníuri ó ácuúcunúhi.

24 Áábekée oke Tsimóo Péédoro néé o dílo díbyeke ímichi cáabyedítýú ehdu díbye nééneé.

25 Ahdújucoo díbyeke áábánéwu o nééneé:

—Ávyéjúúbej, ¿aca caabyé ímichi úhdivu méénútsoóhi?

26 Áánéllihyéé neébe:

—Pááaho o éeníyohóvú o ájcuúbe.

Ehdúu neébere íeeníyohóvú ajcú Tsimóo hajchi Jóoda Ijcarióóteke.

27 Ájyúu tsúúca díbyé pañévú Naavéné úcaavéné iwáájácúne Jetsóo néé díbyeke:

—Wa bo íícúí ñná u méénuíñé meénuj.

28 Ehdúu díbye nééne tsá muha díbyema majchóri meíjcyámedítýú tsáápiubaré wáájácúcutú íveekí ehdu díbye díbyeke nééneé.

29 Tsaatée ijtsúcunú dsíídsí tehmeébé díbye íjcyánéllii ehdu díbye nééne wañéhjí wáábyuta tsíeméné díbye íáhdoki. Áhdurée ijtsúcunúmeé ídáátsojtéké díbye dsíídsítu ájcúiyóné ehdu díbye nééneé.

³⁰ Aanée diibye Jóoda Jetsóó pááahóvú ájcune imájchóne múúhadítýú péjucóó tépejco.

Jetsóó tauhbaju

³¹ Áábe déjuvúu Jetsóó nééhií:

—Ícyooca ihdyu Míamúnaájpídívúu o ípívyééveebe ó ávyéjúúteé Píívyéébé avyéjú iwáájácúmeíki.

³² Aane lléváhréjuco muhtsi maávyéjútsójcatsííne Píívyéébema.

³³ Muurá ámuhákye o pícyoíñúmé oke ámuha menéhcóromé tsá maájtyúmíityú áátsíméjuco ámuha meíjcyaróme. Aane ámuhá avyéjútékée o néhdu tsá ámuha ícyooca mepééityú o péhullévu.

³⁴ Ahdícyane ámuhákye ó tauhbá muhdú ámuhákye o wájuudu ámuha mewájujúcatsíki.

³⁵ Muurá ímiááné ámuha mewájujúcatsíhajchíí téénetu pámeere míamúnaa waajácúú ímiááné tahñéjté ámuha meíjcyane.

Jetsóó úúballé Péédoro tóónúmeííne

(Mt 26.31-35; Mc 14.27-31; Rc 22.31-34)

³⁶ Ehdúu Jetsóó néénéllii Tsimóo Péédoro néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aca kiávú ú peéhi?

Áánélliihyée neébe:

—Ícyooca tsáhái óóma u pééityúne. Áronáa bóónétúi oke ú úráávyeéhi.

³⁷ Áánélliihyée Péédoro néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿Aca íveekí tsá ícyooca úúma o pééityúne? Muurá téhdure ó dsíjívéiyá diwájuuri.

³⁸ Áánélliihyée neébe:

—¿Aca ímiááné u néé tawájuuri u dsíjívéiyóne? Muurá ímiáánetúré uke o néé ípyejco cáracái májtsívátúnáa oke u úráávyeróóné u tóónuíñé 3-íjyúva.

14

Jetsóoj tééveríyé Méécáánidívú meúújeténe

¹ Aane ihdyu íínerí maáábímeídííne. Llihíyoma múhtsidívú mécátsípááve.

² Muurá díbye íjcyáhulle íjcyáné meíjcyáiyótsíhji. Muurá tene íjcyátuca idyé ó nééiyá tene íjcyatúne. Áronáa íjcyáne. Áánéllii o péé téhullévú ámuhá ihde o ímíbájchoki.

³ Aane o ímíbáavyetsódú ámuha tahñéjteke ó ujcúvaá tsatsíhyí meíjcyaki.

⁴ Muurá ámuha méwaajácú kiávú o pééííne. Áhdure ámuha méwaajácú muhdú téhullévú ámuha meúújetéííne.

⁵ Ehdúu múúhakey Jetsóó néénéllii Tomáa nééhií:

—Ávyéjuúbej, tsá muha mewáájácú kiávú u pééííne. Téhdure tsá muha mewáájácú muhdú téhullévú meúújetéííne.

⁶ Áánélliihyée neébe dííbyeke:

—Oo muurá téhullévú úújeténe júúvádú o néébedi ímiá uwááboju íjcyane cáhcujtsómé ujcú mújyú idsíjívéjúcúoóityúne bóhi. Aame tajtyéeveri úújeté Llihíyodívu.

⁷ Muurá ámuha oke mewáájácúhajchíí tsúúca téhdure méwaajácú Llihíyoke. Tsúúca muurá ámuha máájtyumí dííbyeke.

⁸ Áánélliihyée Perípé nééhií:

—Ávyéjuúbej, cána múúhakye dájtyumítsó Díicyáánidívú muha téeneri meíjyáacunújúcóotuki.

⁹ Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—¿Aca muhdú íhyajchótá ámúhama o íjcyáábeke tsá oke u wáájacúpityúne? Muurá oke ájtyumímé tsúuca ájtyumí Llihíyoke. Aanéjii ¿muhdú Llihíyodívú ámúhakye o ájtyúmítsóiyóné oke u nééhi?

¹⁰ ¿Aca tsá u cáhcújtsotú dííbyema tsáápihdyuré muhtsi meíjcyane? Muurá dííbyere tajtyéeveri ámúhakye úwáábohíjcyáhi. Tsá iná óhdityuré o újcune o méénuhíjcyatúne.

¹¹ Aane ihdyu mécahcújtsó tsáápihdyuré muhtsi Llihíyoma meíjcyane. Pane eene méénúráityúronéhjí ámuha meíiténáa o méénuhíjcyánéúbatu bo oke mécahcújtsoj.

¹² Muurá ímiááné ámúhakye o néé oke ímí cáhcujtsómé téhdure o méénuhíjcyádú méénúráityúronéhjí méénuíñe. Muurá Llihíyodívú o úújetéébé téhullétú diityéké o píaabómé éhniíñevu íjcyanéhjí méénuúhi.

¹³ Aane panévare ámuha dííbyeke tamyémeri metáúmeímyeke ó píááboó téeneri dííbyé íhtsútú o bóhówájtsoki.

¹⁴ Ahdícyane panévare píáábó tamyémeri ámuha metáúmeíñetu ámúhakye ó píááboóhi.

Jetsóó néé Pívyéébé Apíichó iwállooíñe

¹⁵ Aane óví ímiááné ámuha oke mewájyúhajchíí melleebó muhdú ámuha meíjcyaiñé ámúhakye o nehíjcyáne.

¹⁶ Muurá Llihíyoke ó táúmíí díbye ámuha élleву iwállo Íapíichó ámúhakye tene ipíáábohíjcyana panévaturé ímí ámuha meíjcyaki. Aane tsá ámúhadítyú kíá íjcyáityúne.

¹⁷ Muurá teene ímiájijtóvú meke waajácútsóhi. Aane tsá úcáávéityú íjéne uráavyehíjcyámé pañévú teene ditye wáájacútúnéllíihye. Áánetu ihdyu ámuha tsúuca méwaajácú ámúhama tene íjcyánéllíihye. Aane ámúhá pañévú úcáávééhi.

¹⁸ Ahdícyane tsá ámúhakye o íhvéjtsóityúne. Muurá tsiíñe ámuha élleву ó tsaáhi.

¹⁹ Aabe lléváhréjuco íjitu o péébeke tsáhájucó múha oke ájtyúmíityúne. Áronáa ihdyu ámuha oke máájtyúmíí o bóhíhdu ámuha mebóhííñéllíihye.

²⁰ Aane cáhawáá óví ámuha méwaajácú muhdú Llihíyoma muhtsi meíjcyane, téhdure muhdú ámúhama tsame meíjcyane.

²¹ Aane ihdyu óví oke wájyume lleebó muhdú diityéké o nehíjcyáne. Ááneri úújetsoímyé ímiááné oke iwájyune. Áámedívú o wáájacútsámeímyeke muhtsi Llihíyoma méwájyuuhi.

²² Ehdúu Jetsóó néénéllíi tsijpi Jóóda Ijcarióóté íjcyátuube néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aca íveekí múúhadívuré ú waajácútsáméíí tsíjtyedívú wáájacútsámeítyúbe?

²³ Áánélliihyée neébe:

—Muurá oke wájyume o nééne lléébotúmedívuré ó waajácútsáméííhi. Áámeke Llihíyó iwájyúne diityé pañévú Íapíichó pícyoó téénej téeveri ímí tsaméhjí diityémá muha menáhbévájcatsíki.

²⁴ Muurá o nééne lléébotúme tsá oke wájyutúne. Ehdu íñe ámúhakye o nehíjcyané tsá táíjtsaméí íjcyatúne. Muurá ihdyu okée wálloobe Llihíyóré ehdu ámúhakye nehíjcyáhi.

25 Aane íñe ámuhakye ó nehíjcyá ámuháma o íjcyáné hajchóta.

26 Áronáa bóónétu Llihíyó Íapííchó ámuhá éllewu wáloonéréjuco ámuhakye píááboíñe panévatúre. Aane ámuhakye túkévéjtsoó muhdú ámuhá meíjcyaiñe ámuhakye o úwáábohíjcyánetu. Téhdure tsíñehjívú ámuhakye waajácútsoíñe.

27 Aane ámuhakye o pícyoiñúme tadyéjuvu ehdícyáróné pañe ímíñeúvú meíjcyaco íínerí íjtsámeítýúme. Áronáa tsá ámuhakye o néétu míamúnaa ímíjyútsócatsíhíjcyádú néené íjtsaméima ámuhakye o pícyoiñuíñe.

28 Aane muurá ámuhakye ó nehíjcyá lléváhréjuco ámuhadítýú o péébe idyé tsiíñe ámuhá éllewu o tsááiñe. Aane ímiááné ámuhá oke mewájýúhajchíí meímíjyúúveé Llihíyó táehnííñevu íhtsútuube íjcyáábe éllewu o péeneri.

29 Aane ámuhakye ó úúballé íhdéjuco néhi tehdu tene pájtyéijyu ámuhá mecáhcújtso ímiááné o nehíjcyáne.

30 Aane íñe nihñéréjuco ámuháma o íhjuváne. Tsúúca muurá ííñújí avyéjuube átéréepiyé íjcyároobe tawáábyú tsáábe píhíjucóohíí.

31 Áábedívú ihdyu ó íhvéjtsáméíí Llihíyó ímillédújuco pámeere míamúnaa iwáájácu ímiááné dííbyeke o wájýúnéllíí díbye oke néhdújuco o íjcyaiñe.

Ahdícyane ílluréjuco metsu mepéékií. Ehdúu neebe múúhakye Jetsóo.

15

Jetsóo néé óóvahédú íñééneé

1 Aabée tsiíñe múúhakye úwááboobe néehíí:

—Oo muurá óóvahédu. Áánetu Llihíyó tééhé tehmeébédu.

2 Aabe dówacárohíjcyá tahñéjté íjcyájucóórómedítýú táuwaáboju bóhówaúcunútúmeke éhne múúne teehe óóvahetu néévahíjcyátúwajcájí tééne tehmeébé wáágóohíjcyádu. Áánetu ihdyu ímiáánéjuco tahñéjté íjcyámedítýú táuwaábó bóhówaúcunúmeke píááboobe éhnííñevu ímí dítye teene iúráávyeiki.

3 Muurá tsúúca ámuhakye o úwáábohíjcyáne j tééveri ámuhá meímíbaavyéhi.

4 Ahdícyane óóma ámuhá meíjcyame óhdítýu médówáávedíñe. Muurá úméhetu téwajca víúúvewájca tsá néévájúcootúne. Ahdu muurá óhdítýu ámuhá medówáávéhajchíí tsá ímiá uwááboju ámuhadítýú bóhówaúcunújucóóityúne.

5 Aane óóvahédú oó. Áánetu ámuhá tééhéwajcánédu. Aame óhdítýu ámuhá medówáávétúhajchíí ímiá uwááboju ámuhadítýú bóhówaúcúnuúhi. Áánetu óhdítýu ámuhá medówáávéhajchíí tsá Píívyéébe ímillédú ámuhá meíjcyáítýúne.

6 Aame ílluréjuco ámuhá mewágóóóveíñe éhne múúne teene óóvahetu néévahíjcyátúwajcájí mewáhdáhinúné mecóvajtsódu.

7 Muurá tahñéjté ámuhá meíjcyame óhdítýu dówáávetúmére ímí táuwaáboju meíjtsúcunúhajchíí tehdujuco ámuhá meíjcyaiñe. Aame ámuhá píáábó metáúmeíñevu ámuhakye ó ájcuúhi.

8 Muurá ímiá uwááboju ámuhadítýú bóhówaúcunúhajchíí ímiááné Llihíyoke ámuhá máávýéjútsoóhi. Aame ámuhá meíjcyáá ímiááné táuráávye múnaa.

9 Muurá ámuhakye mítyane ó wájýú Llihíyó oke wájýudu. Áánéllíí oke méíhvéjtsodíñe.

10 Muurá tátyaúhbajúúné ámuhá melléébóne tehdu meícyáhajchíí ámuhakye ó píááboó íñe Llihíyó taúhbajúúné o lléébónéllíí oke díbye píáábohíjcyádu.

11 Ehdu íñe ámuhakye ó nehíjcyá tsaméhjí tééneri meímíjyúúveki.

12 Áánéllíí ámuhakye ó nehíjcyá ámuhakye o wájýudu ámuhá mewájýújcatsíki.

13 Muurá o dsíjíveneri ámúhakye ó úújétsoó mítyane ámúhakye o wájurye. Tsáhájucó muurá tsiíñe muhdú éhnííñevu mewájurye meúújétsóityuróne.

14 Aane íñe ámúhakye o nehíjcyáné ámuha melléébóne tehdu meícyáhajchíí ímiáané táñahbévajte ámuha méijcyáhi.

15 Áámeke tsá ámúhakye o díllotú táwákimyéi múnáadi. Muurá tsané avyéjúúbé wákimyéi múnáa tsá wáájacutú muhdú íavyéjuube íjtsámeíñe. Áánéllii ihdyu ámúhakye o néé táñahbévajte ámuha méijcyane íñe páneere muhdú oke Llihíyó úwáábohíjcyáné ámúhakye o úúbállehíjcyánéllíihye.

16 Tsáháa oke ámuha menéhcoobe íñe ámúhama o íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu oore ámúhakye ó ujcú tahñéjté ámuha méijcyámedítúyú ímiá uwááboju íbóhówaúcunú múijyú níjkéváityúne. Aame ámuha Llihíyoke tamyémeri panévá píáábó metáúmeícyooca ámúhakye píáábóíihye.

17 Áánéllii ámúhakye o néé ámuha mewájuryújcatsíki.

Jetsóoke cáhcújtsotúme díbyéjteke tsárilléne

18 Aane ámuha oke mecáhcújtsóné hallútú tsaate ámúhakye tsárílléhajchíí múu ítsaavé okée itsáríllédújuco ditye ámúhakye tsárilléne.

19 Muurá ditye íjcyadu ámuha méijcyaca ámúhakye wájuryúyóme. Áronáacáa díityédítúyú ámúhakye o újcúnéllii ámúhakye tsarílleímyé díityédú ámuha menéjúcótúnéllíihye.

20 Aane cáhawáá méijtsúcunu éhnée tsané avyéjúúbé wákimyéi múnáajpi íavyéjúúbé éhnííñevu íjcyáityuróné ámúhakye o nééneé. Aane muurá oke ícúbahradúre ámúhadi ícúbáhraímye. Muurá táuwáábó illééboca idyé ámuha meúwaabóné lléébóiyóme.

21 Ehdu páhduváré ámúhakye dárííveímyé tahñéjté ámuha méijcyáné hallútú okée wáalloobe Píívyéébeke iwáájacútúnéllíihye.

22 Muuráhjáa díityé uwáábovu o tsáátuca tsá oke ditye tsárílléityuróne. Aacáa tsá díityé hallúrí ímityúné íjcyáityuróne. Áronáa ícyooca díityé hallúrí teene íveekí oke cáhcújtsotúme íllure oke tsarílléhíjcyánéllíihye.

23 Tsá idyé apáábyekéré oóke, muurá Llihíyomájucó múhtsikye ditye tsárilléne.

24 Muurá díityéj píñevú méénuráityúronéhjí o méénuhíjcyátuca tsá díityé hallúrí íñá íjcyáityuróne. Áronáa ténehji múubará méénúityuróné o méénuhíjcyáné ájtyumíjúcoorómé íveekí íllure múhtsikye tsarílléhíjcyá Llihíyoma?

25 Áronáa ihdyu tehdújuco oke ditye tsárílléné dííbyé waajácúháámitu íllu tene néhdújuco: “Íñe imítúyú o méénútúróóbeke oke tsarílléme.”

26 Árone ihdyu óví Píívyéébé Apííchó ámuha éllevu o wáalloonéréjuco ámúhakye túkévejtsóné táuwáábó ámuha meméénuki.

27 Ahdícyane óví ámuha teene méméénuhíjcyá íñée táwákimyéi o tújkénútsihdyu óómaye ámuha meícyahíjcyádú íjcyame.

16

1 Ehdu íñe ámúhakye ó nehíjcyá ámuha méijcyátsíívyéne oke meíhvéjtsótuki.

2 Muurá ámúhakye waagóoímyé píhcyáávejáané pañétu. Áhdure tsaatéke ámúhadítúyú ídsíjívétstone íjtsúcunúmye tehdújuco Píívyéébe ímillédú imyéénune.

3 Ehdu muurá dáríívémeímye Llihíyoma múhtsikye iwáájacútúnéllíihye.

⁴ Aane íñe ámuhákye ó úúballé néhi tene pájtyéijyu ámuha meítsááveki. Tsáháa éijyu ámuhákye teene o úúballétú ámuhamáyéikyée o íjcyánélliíhye.

Píívyéébé Apííchó meke píaabóne

⁵ Aabe ícyooca tsúúca ámuhádítyú o péjúcoó okée wállóóbe élleu. Áronáa tsá tsáápiuba ámuhádítyú oke díllotú kiávú o pééíñe.

⁶ ¿Muhdú ámuha kehóvéméhjiúvú ámuhákye o úúballénélliíhye?

⁷ Áronáa ihdyu tehdujúco ámuhádítyú o pééíñe. Muurá o péétuca tsá Píívyéébé Apííchó ámuha élleu tsááityuró ámuhákye ipíááboki. Áánéllii ó peé ámuha élleu teene o wállóoki.

⁸ Muurá téenej téeveri míamúnaa waajácuú ímityúmé íjcyane. Téhdure waajácuímyé ímiájító cáhcujtsómé ímíjpyetéíñe. Téhdure waajácuímyé teene cáhcújtsótúmema Llihíyo muhdú ditye ícyahíjcyané ímíbájchoíñe.

⁹ Muurá ímityúmé tsá oke cáhcújtsotúne. Aame wágóóóveé téené déjúcotu.

¹⁰ Aame idyé waajácuú Llihíyo élleu o péénetu ímiááné apááñéré táuwááboju icyáhcuújtsóneri míamúnaa díbyedívú úújetéiyóne. Aabe ámuhádítyú o péébeke tsáhájucó oke ámuha maájtyúmíityúne.

¹¹ Téhdure waajácuímyé Píívyéébe míamúnaa muhdú ícyahíjcyané diityémá ímíbájchóijyu díbyeke cáhcujtsómé pájtyetéíñe tsúuca ííñújí avyéjuube Naavéneke o táhjánélliíhye.

¹² Aane íjcyaróné mítyane ámuhákye o nééiyóne. Áronáa tsá ámuha mewáájácútyuróne.

¹³ Muurá ihdyu Píívyéébé Apííchó ímiááné ámuha élleu itsáácooca ámuhákye waajácútsoó keená ímiááné íjcyanévu. Tsá íhdityuré iújcune tene ámuhákye úwáábóityúne. Muurá ihdyu Píívyéébere néene ámuhádivú bóhówájtsóíñe panévare muhdú pájtyeíñe.

¹⁴ Aane táuwáábojúvú ámuhákye iwáájácútsónej téeveri oke ávyéjújtsóóhi.

¹⁵ Muurá Llihíyóroero oó. Áánéllii ó nehíjcyá tahñévuré díbyé Apííchó ámuhákye wáájácútsoíñe.

Kímóóve ímíjyuuvu níjkeváne

¹⁶ Aabe muurá lléváhréjucó ámuhádítyú o péébeke tsáhájucó oke ámuha maájtyúmíityúne. Áronáa idyé llévá ámuha oke tsiíñe máájtyúmíí Llihíyo élleu o pééíñe ihde.

¹⁷ Ehdúu Jetsóó néénéllii múúhádítyú tsaate néjcatsíhi:

—¿Aca íhya muhdú íñééiyóné ehdu meke neébe?

¹⁸ Tétsii tsá mewáájácútyúne.

¹⁹ Aanée díbyeke muha medíllóiyóné iwáájácúne neebe múúhákye:

—Éhnené ámuhákye ‘lléváhréjucó ámuhádítyú o pééíñe, áronáa idyé llévá ámuha oke máájtyúmíí’ o néene muurá ámuha medíllójcatsíhi.

²⁰ Muurá ímiááné ámuhákye o néé ávyetá íhnáhó ámuha oke mekímóóveíñe. Áané tujkéveri muurá oke cáhcújtsotúmé íllure ímíjyúúveéhi. Áronáa ihdyu ámuha mekímoovené ámuháma níjkévaá ímíjyuuvúréjucó.

²¹ Muurá walle itsíímáváijyu avyeri ícúbáhrámeíhi. Áronáa tsíímene tsúuca íjchívyéné boone tsáhájucó dille ávyevéjúcootúne. Ílluréjucó dille ímíjyuuvéné tsííméneke iújcúneri.

²² Ahdu muurá ámuhádítyú o pééneri ámuha mekímóóveéhi. Áronáa llévá ámuha oke máájtyúmíneri meímíjyuuvéné tsá múha muhdú méénúityúne.

²³ Aane téjyju piáábó tsáhájucu oke ámuha metáúmeítyúne. Llihíyokéréjuco ámuha tamyémeri metáúmeíñe ámúhake díbye ipiááboki.

²⁴ Aane muurá tsáhái ámuha metáúmeítyúne. Cáhawáá métáuméi ámúhake díbye piáábóneri ámuha meímíjyúúveki.

Jetsocríjtó íjì imítyú tsúúca táhjane

²⁵ Áhdurée idyé tsiíñe neebe múúhake:

—Muurá ámúhake ó úúbállehíjcyá tsíeménéhjij tééveri. Aane cáhawáá icyooca imíñeúvú Llihíyodítyú ámúhake o úúbálleki.

²⁶ Díbyekéréjuco ihdyu ámuha metáúmeíñe piáábó tamyémeri. Tsáhájucu ámúhama o táúmeítyúne.

²⁷ Muurá mítyane ámúhake wájyube oke iwájyudu díbyedítyúu o tsááne ámuha mecáhcújtsóne téhdure oke mewájyúnélliíhye.

²⁸ Muuráhjáa díbyedítyú íñujívú o tsáábe éllevu tsúúca ó oomíjyúcoóhi.

²⁹ Ehdúu Jetsóó néenélii muha menée díbyeke:

—Ícyooca ihdyu botsíi imíñeúvú múúhake ú úúballéhi. Tsáhájucu tsíeménéhjij tééveri múúhake u úúbálletúne.

³⁰ Aane muha méwaajácú ímiááne páneere u wáajácúúbeke tsá múha uke úwáábóityuróne. Áánélii muha mecáhcujtsó ímiáánéjucóhjáa Píivyéébedítyú u tsááneé.

³¹ Áánéliihyée neebe múúhake:

—¿A icyooca botsíi ámuha mecáhcujtsóhi?

³² Áronáa tsúúca óhdítyu ámuha metsújááveéhi. Áané boone ooréjuco o cóevaíñe. Áronáa tsá oore o íjcyatúne. Muurá Llihíyoma ó íjcyáhi.

³³ Ehdú íñe ámúhake ó nehíjcyá óhdivu ámuha mecátsípáávéne íñerí maáábímyeítyuki. Ihdyúhde tehdujúco íñujírì ámuha meícúbáhrámeíñe. Áronehíjívú métáhjátsámeídíñe. Muurá tsúúca tééjì imítyú ámúhama ó tahjáhi.

17

Jetsóó ímamyémú hallúvú piáábó táúmeíñe

¹ Ehdúu íñétsihdyu Jetsóó cáamevu icyarúúvéne néehíi:

—Ayúju Táácáaniíj, wa icyooca oke Dááchikye dávyejújtsó díhtsútú óhdítyu íbóhówaúcunúki.

² Muuráhjáa oke ú picyóó páme avyéjuubéré o íjcyabe múhdúmekéhjáa u újúmeke o ájcu mújyú dítye dsíjívéjúcoóítyúne bóhívu.

³ Aane muurá apáabyéré ímiá Piivyéébé u íjcyáábema oke Dááchikye íñeé íñujívú u wállóobeke wáajacúmé újcuú téene bóhi.

⁴ Aabe íñe uke íjítu ó bóhówátsohíjcyá díhtsútú okée u níwaavéné o méénuneri. Aane tsúúca ó níjkéváhi.

⁵ Áhdícyane ihdyu, uu Táácáani, óvíi oke ú ávyéjutsó meíjcyá éhnée íñujíi íjcyatúnáa meícyahíjcyádu.

⁶ Muurá íñujírì íjcyamedítyú tahñéjté íjcyáímyeke u újúmeke tsúúca úhdivu ó waajacútsóhi. Muuráhjáa tsúúcajátújuco dihñéjté íjcyame íñe díuwaáboju o úwaabóné tsúúca cáhcujtsóhi.

⁷ Aame tsúúca waajácú páneere o méénuhíjcyané úhdítyuré tsááneé.

⁸ Muurá okée u níwaavéné o úwáábohíjcyané imílléme. Aame cáhcujtsó ímiááneé oke u wállóonélii o tsááneé.

⁹ Áhdícyane uke ó táúmeí piáábó dihñéjtéjuco íjcyame táhójtsírì íjcyámé hallúvu. Áánetu uke cáhcújtsótúmeé hallúvú tsá o táúmeítyúne.

¹⁰ Muurá pámeere tahñéjté ijcyame téhdure dihñéjté ijcyámedítýú táavyéjú bóhówaúcunúhi.

¹¹ Áamedítýú tsúúca ó peé diéllevu. Áámeke ihdyu, Táacáani ímiáábé u ijcyaaabe, tehme díhtsúturi táhójtširi ijcyame ímí tsaméhjí tsajjítóré íjtsámei íñe meíjcyadu.

¹² Muurá íñújiri diityémá o ijcyaaabe ditsjipari diityéké ó téhmehíjcyáhi. Aame ijcyá pámeere. Áronáa tsáápiye diityédítýú wágóoové tsúúcajátújucóo díwaajácúháámitu tene néhdújuco.

¹³ Áámeke ihdyu íñújiri diityémá o ijcyáné hajchótá ó úwáábohíjcyá ditye ímíjyu íñe o ímijyúdu. Aabe tsúúca diityédítýú ó oomíjyúcoó diéllevu.

¹⁴ Muurá díuwaáboju diityéké o úwáábómeke íjienéré úraavyémé tsaríllé téénéejpi o ijcyátúúbeke ditye úráávyénéllíhíye.

¹⁵ Áronáa tsá uke o néetu diityéké diityédítýú u íñétsoki. Íllure uke o néé Naavéné diityéké mújtátsóiyónetu u téhmeki.

¹⁶ Tsá muurá íñújíeneri o íícúvetú téénéejpi o ijcyátúnéllíhíye. Áhdure tsáhájucó ditye téeneri íícúvetú tsúúca oke iúráávyénéllíhíye.

¹⁷ Áámeke ihdyu díuwaábójuj téeveri éhnííñevu dímbájchó tsáimiyé uke ditye iúráávyeki.

¹⁸ Muurá ó wállóo diityéké uwáábovu íjienéré úráávyémé pañévú íñe diitye pañévú oke u wállóhdu.

¹⁹ Muuráhjáa diityéké ó ímíbaávyetsó ímiájjító icyánejcúvú ávyeta diityédí o íjyácunúnéllíhíye.

²⁰ Aane tsá uke piáábó o táúmeítýú apáámyéré óóma ijcyámé hallúvu. Téhdure ó táúmei ditye táuwaáboju úwaabóné lléébome oke cáhcújtsóimiyé hallúvu.

²¹⁻²³ Aame diityémá íñe meíjcyadu tsame ijcyame iwáájácu oke u wájyudu diityéké téhdure u wájyune. Áámema ímí menáhbévájcatsí téenetu íjí icyánéjcu úraavyémé icyáhcújtso ímiáánéé oke u wállóone. Muurá oke u bóhówátsohíjcyádúré idyé diityéké ó bóhówátsohíjcyá ditye ímí tsame íjcyá meíjcyadu.

²⁴ Ahdícyane, Lli, uke ó táúmei dihñéjté táhójtširi ijcyame óóma táavyéjuri íjcyaki. Muuráhjáa íñújii u ípívyéjtsótúné ihdejuco oke u ávyéjútsohíjcyáné oke u wájyúnéllíhíye.

²⁵ Aabe Táacáani ímiáábé u ijcyaaabeke muurá íjí icyánéjcu úraavyémé tsá uke wáájácútu íñe uke o wáájácúdu. Áánetu ihdyu íjtye tsúúca ímí uke waajácú oké u wállóobeke icyáhcújtsónéllíhíye.

²⁶ Áámeke tsúúca ó waajácútsó úhdivu. Áánetúréi diityéké éhnííñevu o wáájácútsóíñe pámeere pahúllevávú mewájyújcatsíki.

18

Jetsóoke ditye ékeevéne

(Mt 26.47-56; Mc 14.43-50; Rc 22.47-53)

¹ Ehdúu Jetsóo Cááníma íhgyúvátsihdyu muha dííbyema mépajtyé 'Tsedoróo' némeíñe téhiwáníjke tsíñejcúvu. Ánejcúríi oríivo bájú ijcyáné lliíñévú muha meúújetéhi.

² Átsípye Jóoda Jetsóodívú méénútsóiibye waajácú paíjyuvárée tétsihvu muha dííbyema meúújetéhíjcyánéllíhíye.

3 Átsihvúu tsívaabe tsodáhómuma duurúvájá tehméjteke llúúvájte avyéjútémáhjáa paritséómú wállóómeke. Áámée ímyéenujcaátsiháñema, ipyééteháñema, tsááhíí.

4 Aanée Jetsóó iwáájácúne diityé éllevu ipyééne néé diityéke:

—¿Muucá ámuha ménehcóhi?

5 Áánéllihyée nééme dííbyeke:

—Muha Natsarée múnáájpi Jetsóoke ménehcóhi.

Áánéllihyée neébe:

—Oo muurá dííbye. Téjyúu diityé pañe diibye Jóoda dííbyedívú méénútsóííbye.

6 Aanée ehdu Jetsóó diityéké néénetu idyéjuéhnejcúvú óómiyómé áákityéhi.

7 Áámekée tsiíñe neébe:

—¿ímiááné muucá ámuha ménehcóhi?

Áánéllihyée néémeé:

—Éje, Jetsóoke muha ménehcó Natsarée múnáájpiíkye.

8 Áánéllihyée neebe diityéke:

—Tsúúcajáne muurá amúhakye ó néé diibye o íjcyane. Aane ihdyu ámuha oke meméénúhajchíí médómájcodí íjtyékeé.

9 Ehdúu pajtyéné dííbyerée íllu néhdújuco: “Úpée, Lli, u újcume táhójsiri íjcyámedítýú tsá tsáápiuba wágóóóvetúne.”

10 Áánáacáa Tsimóo Péédoro íniitsúwá iwávítisuúcúne wállórihjícú llúúvájte avyéjúúbé únú múnáájpi ‘Máácoó’ némeííbyé núúmiho ímiánéjcuého.

11 Árónáacáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Íveekíami ehdu ú meénuj. Pícyo díniitsúwa. ¿Aca tsá u wáájacutú Llihíyóo néhdújuco o ícúbáhrámeííñe?

Llúúvájte avyéjúúbe éllevu Jetsóoke ditye tsájtyene

(Mt 26.57-60; Mc 14.53-54; Rc 22.54)

12 Aamée diitye tsodáhómuu, íavyéjuúbee, duurúvájá tehméjtee, íjcyame tsúuca Jetsóoke íékéévéébeke dohjínuhi.

13 Áánemáa tsajtyémé dííbyeke Caipáa baabe Anáa jávu. Téjyúu tééné pijcyábari diibye Caipáa páñétúejpi llúúvájte avyéjuúbe.

14 Diibyé muurá diityéké nehíjcyá pámeere óúúvéyóné ihdétú tehjújuco tsaapi dsíjiveíñe.

Jetsóoke iúráávyeróné Péédoro tóónune

(Mt 26.69-70; Mc 14.66-68; Rc 22.55-57)

15 Aanée Jetsóoke ditye tsájtyéébeke o úráávyéébema idyé Tsimóo Péédoro péé óoma páñétúejpi llúúvájte avyéjuube oke wájácú néébema. Áánéllihyée oke pajtyétsoobe ihjá llahájsí míhllémeíñetu páñevu Jetsóoma o úcááveki.

16 Áánétúu diibye Péédoro coévá llééhowávúré áachí éhnejcúvu. Áánéllihyée ó ihjúvú llééhowá tehméllema díbye téhdure iúcááveki. Áánéllihyée botsíi pajtyétsolle dííbyeke.

17 Aallée néé dííbyeke:

—¿Aca tsá Jetsóó mamýmúejpi u íjcyatúne?

Áánéllihyée neébe:

—Tsáhaá, tsíjpiiye oó.

18 Téjyúu tsuucówu tene néénéllii llúúvájte avyéjúúbé únú múnáama tehméjté icyújuwááñúwatu píhmíime életu idyé píhmíibe Péédoro.

Llúúvájte avyéjuube Jetsóoke díllone
(Mt 26.59-66; Mc 14.55-64; Rc 22.66-71)

19 Áanáacáa llúúvájte avyéjuube Anáa dílló Jetsóoke ñná díbye úwáábohíjcyáne. Áhdurée díllóobe ímamyémú ñná méénuhíjcyáne.

20 Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—Muurá duurúvájá pañévú téhdure pihcyáávejáané pañévú míamúnááj piñévú ó úwáábohíjcyáhi. Tsá muurá múijyú téévénéúvú o íhjúvahíjcyatúne.

21 Aanéjii muhdú oke ú díllóhi. Cáhawáá dílló táuwaáboju lléébúacunúhíjcyámeke dítye uke íñée ñná o úwáábohíjcyáne. Muurá íchihyí ijcyámé tsaate teene lléébúacunúhíjcyáme.

22 Áánélliihyée duurúvájá tehmeébé neé dííbyeke:

—¿Íveekí ehdu ú áñujcú llúúvájte avyéjúúbeke? Ehdúu néébere wábáajcáró dííbyeke.

23 Áánélliihyée Jetsóó néehíí:

—¿Aca ó allíhi? Cána oke díñej. Muurá ímiáané o néehíí. Aanéjii ¿íveekí oke ú wábáajcóhi?

24 Átsihdyúu Jetsóoke díibye Anáa wallóó dóhjíuri páñétúejpi llúúvájte avyéjuube Caipáa éllévuréjuco.

Tsiiñe Péédoro tóónúmeíñe
(Mt 26.71-75; Mc 14.69-72; Rc 22.58-62)

25 Áanáacáa tétsihíyí Péédoro pihmírí díityéj piñe íjcyáábeke néémeé:

—¿Aca tsá áadí mamýémúejpi u íjcyatúne?

Áánélliihyée ityóónúne neébe:

—Tsáhaá, tsíjpiiye oó.

26 Áánélliihyée llúúvájte avyéjúúbe únú múnáadítyú díbyée íñúúmího wáhdahíróóbé jééeebe néehíí:

—Ááneráhané díityémá orívó bájú lliiñe u íjcyáábeke ó ájtyumíhi.

27 Árónáacáa tsiiñe íllure tóónúbe. Áanáacáa tsúuca cáraca májtsiváhi.

Pirááto éllevu Jetsóoke dítye tsájtyene
(Mt 27.1-2, 11-14; Mc 15.1-5; Rc 23.1-5)

28 Aanée tétsihdyu Caipáa jatu tsájtyémé Jetsóoke téené iñújii avyéjuube Pirááto jávu. Áanáacáa tsúuca métsítsiivéhi. Áijyúu dííbyeke tsájtyeme tsá úcáávetú tééj pañévú tééneríváa ímityújtsámeímyé teene wañéhji májchó ímájchójúcoítyúrónéllíihye.

29 Áánélliihyée Piráátó díityé éllevu íjchívyéne neé díityéke:

—¿Aca ñná ímityúné áanu méénune ámuha méúúballé dííbyé hallúvu?

30 Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—Muurá díbye ímityuube íjcyátuca tsá muha metsíváítyuró díéllevu.

31 Áánélliihyée neébe:

—Ané wa ihdyu metsájtyéébeke meméénú muhdú ámuha jodíómú taúhbaju néhduú.

Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—Árónáa tsá muha metáúhbáítyuró tsaaté dsíjivétsovu.

32 Ehdúu pajtyéné dííbyerée Jetsóó muhdú idsíjiveíñe néhdújuco.

33 Áábekée Piráátó íhjá pañévú ipíúváábeke néehíí:

—¿A uu jodíómú avyéjúúbe?

34 Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—¿A uure ehdu oke u néehíí, mityá tsaate uke néhijcyánéré oke u nées?

³⁵ Áánélliihyée Piráátó néehíí:

—Tsá muurá jodíómuube o íjcyatúne. Muurá ihdyu dimúnaaré llúúvájte avyéjuté má ¿ííné hallútútá uke tsiva taéllevuj? ¿íínétáhjáa ímityúné ú meénuj?

³⁶ Áánélliihyée neébe:

—Tsá ííñújíene táavyéjú íjcyatúne. Muurá ííñújí avyéjúejpi o íjcyaca támamyémú táhallútú méénúiyá oke ditye iékéévétuki.

³⁷ Áánélliihyée Piráátó nées dííbyeke:

—¿Áánélliihyéhaca ihdyu dííbyéjuco uu ávyéjuúbe?

Áánélliihyée neébe:

—Éée, dííbyéjuco oo ímiáájuvúu míamúnáake o wáájácútso ííñujívú o tsíimávámeíbye. Aane ímilléméjuco táuwááboju illéébóne cáhcujtsóne.

³⁸ Áánélliihyée Piráátó néehíí:

—¿Aca ííná teene ímiááju?

Ehdúu dííbyeke íñééne ihjyá pañétú íjchívyéne neebe dííbyeke tsívámeke:

—Áánerá tsá dííbye ímityuube íjcyatúne.

Jetsóoke ditye dsíjívétsoíñe

(Mt 27.15-31; Mc 15.6-20; Rc 23.13-25)

³⁹ Muurá ámuha paíjyuva pajtyété wañéhjí pañe cúvéhóójari íjcyámedítýú tsáapí hallúvú méihjyúvábéke ó íchívyétsohíjcyáhi. Aane ¿íhya ámuha méimíllé dííbye ámuhá avyéjúúbeke o ácádsíjcaáyóné téjju?

⁴⁰ Ehdúu Piráátó néerónáa páméhcobáre néehíí:

—¡Tsáhaá, tsá dííbyeke u ácádsíjcaáyóityúne! ¡Barabáakéré u íjchívyetsóné muha méimílléhi!

Ácoocáa dííbye Barabáa ávyétá ímityuube íjcyaaabe cúvéhóójari téjju.

19

¹ Aanée ehdu ditye néenélii awáá Piráátó ílluréjuco Jetsóodívú táuhbáné ítsodáhómuke ditye dííbyeke iwátsíhcuyuki.

² Aamée ánetóónetu cháhiiwa imyéenuwávú ávohjácó dííbyeke. Áánemáa dííbyeke uácómé wájamu duujínuúdú nééjacobávu.

³ Áánemáa dííbyé úniúvú íjcyáne íllu wañécohíjcyáme:

—¡Ñóóooj, maímijyu áanu jodíómú avyéjuúbej!

Ehdúu iwáñéjcone néémere wábáacohíjcyá dííbyeke.

⁴ Aanée tsiíñe Piráátó dííbyekée tsájtyéme éllevu ipyééne néehíí:

—Cáhawáa íllevu dííbyeke o íjchívyétso ámuha mewáájácu ímiááné dííbye ímityuube íjcyatúne.

⁵ Ehdúu íñééne Jetsóoke dííbye píúvaabe úújeté diityé úmíwávú ánetóóné chahíiwavu ditye ávohjácónema. Téhdurée wájamu duujínuúdú nééjavu ditye úácójama dííbye. Áábédítýúu neebe Piráátó diityéke:

—Éje, áanu muuráhaja.

⁶ Áábekée llúúvájte avyéjuté má duurúvájá tehméjité íajtyúmíne kéévánécoba néehíí:

—¡Áábyedívú wátyétyehcútsó páwachékevu! ¡Tsáma wátyétyehcútsoco!

Áánélliihyée neebe Piráátó diityéke:

—Wa ihdyu metsájtyéébeke ámuháyé méwátyetyéhcu. Tsá muurá ímityuube dííbye íjcyatúne.

7 Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—Árónáa ihdyu múúhá taúhbaju néhdújuco dibye dsíjiveíñe íveeki Píívyéébe Hájchidi dibye díllómeíhíjcyané déjúcotu.

8 Ehdúu ditye nééneri Piráátó mítyane íllityéhi.

9 Áánemáa tsiíñe ihjyá pañévú itsájtyéébeke neébe:

—¿Aca kiá múnáajpí uú? Aanée tsá dibye añújcutúne.

10 Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—¿Aca íveeki tsá oke u añújcutúne? ¿Aca tsá u wáájacutú o nééjuri páwachékevu uke ditye wátyétyéhcúiyóne? Téhdure ¿a tsá u wáájacutú uke téénetu o pájtyetésóiyóne?

11 Áánélliihyée neebe Jetsóo:

—Ávyeta muurá tsá muhdú oke u méénúityuró Píívyéébe ímíllétuca. Muurá íñe díéllevu oke tsívame díehníñevu ímityúné meenúhi.

12 Ehdúu Jetsóo néénéllii Piráátó imíllerá dííbyeke íácádsíjcaáyóne. Árónáacáa nééme kéévánécoba dííbyeke:

—Muurá áadikye u ácádsíjcaáyóhajchíí tsá pañétúejpi avyéjuube Tséétsáma ímí u íjcyáityúne. Muurá iiye ávyéjúúbedi díllómeímyé íllure ehdíívallé dííbyeke.

13 Ehdúu ditye néénéllii ihjyá pañétú íjchívyétsoobe Jetsóoke. Áánemáa ácúúveebe íavyéjú íjyáwá néwayúúnetu níjcyómeíñe hallúvu. Tétsíi mémée heeberéomú ihjyúrí Gabááta.

14 Téijyúu cójijpíne péjcore teene pajtyété wañéhjí lléeváíñáaaca. Áijyúu Piráátó néé díityéke:

—¿Aabye ámúhá avyéjuúbe!

15 Árónáacáa kéévánécoba néémeé:

—¿Wa ihdyu dííbyedívú wátyétyéhcútsó páwachékevu dibye idsíjiveki!

Árónáacáa neebe díityéke:

—Árónáa tsáháubá ámuha jodíomú avyéjúúbedívú o wátyétyéhcútsóityuró páwachékevu.

Ehdúu dibye néérónáa llúúvájte avyéjujte néé dííbyeke:

—¿Árónáa íjcyaaabe apáábyéré pañétúejpi múúhá avyéjuube Tséétsaá!

16 Ehdúu éhníñevúré ditye néénéllii ílluréjuco Piráátó íhvejtsóné díityédívú ditye dííbyeke iwátyétyéhcú páwachékevu. Áábekée tsajtyémé iwátyétyéhcúíhullévu.

Páwachékevu ditye Jetsóoke wátyétyéhcúne

(Mt 27.32-44; Mc 15.21-32; Rc 23.26-43)

17 Aabée Jetsóo tsajtyé dííbyeke ditye wátyétyéhcúíwachéké ‘Niwáupááji’ némeítsíi heeberéomú ihjyúrí ‘Góógota’ némeítsihvu.

18 Áábekée tétsihvu wátyétyéhcúmé téwachékevu. Áhdurée téijyú tsaatétsikye wátyétyéhcúmé dííbyé úníutu panéjcvváácutu.

19 Áijyúu Piráátó néé ditye téwachéketu ipícyo íllu nééneé: “Jetsóo Natsarée múnáajpi jodíomú avyéjuúbe.”

20 Aanée mítyame éévehíjcyá píhíré tétsii Jerotsaréetu íjcyanélliihye. Caatúváneé heeberéomuu, gríéégomuu, romáánómuu, éhdúme ihjyúri.

21 Ehdúhjáa Piráátó cáátúnúnéllii dííbye éllevu llúúvájte avyéjujte ipyééne néé dííbyeke:

—Tsáháa u cáátúnúityuró jodíomú avyéjuube dibye íjcyane. Úpée ú caatúnúiyá iiye jodíomú avyéjúúbedi dibye díllómeíhíjcyáne.

22 Árónáacáhjáa neébe:

—Áronáacáa tsúuca o cáátunúné óvi éhduréjuco.

²³ Aanée tsodáhómú dííbyeke iwátyétyehcúné iníjkevádú dííbyé wajyámúúné wátújcatsíhi. Áánetúu tsaja cááméjácoba tsá ditye píívyetétú muhdú iácújcatsíñe.

²⁴ Áánélliihyée néjcatsímye:

—Íjyáhacoba tsá medóváájcoityúne. Metsu menéhco muucá tene dómajcómé teeja itsájtyeki. Ehdúu pajtyéné tsúúcajátújucóhjáa Píívyéébé waajácúháámitu illu tene néhdújuco: “Táwajyámúúné wátújcatsímye. Áánetu ícyaaméjácóbá hallúvú nehcomé muhnéjá teja íjcyaiñe.”

Ahdújucóo ímíááné tsodáhómú méénune.

²⁵ Áijyúu tétsihyi dííbyej tsiíjuu, dííllé naállee, Créopá taaba Maaríaa, Maaría Madarénaa, éhdume.

²⁶ Téhdurée ivámeíwu oke dibye néhíjcyaaabe tsííjú úníuri o íjyócunúúbeke ííiténe neebe díílleke:

—Wáhaj, aadi muurá tsaapi daáchi.

²⁷ Átsihdyúu oke neébe:

—Aalle, muube, díítsííjuú.

Áánélliihyée tahjávuréjuco díílleke o tsájtyene.

Jetsóo dsíjivéne

(Mt 27.45-56; Mc 15.33-41; Rc 23.44-49)

²⁸ Aanée téijyu tsúuca páneere pájtyeíñe éévé úújeténé Jetsóo iwáájácúne nééhíí:

—Ó ádóiyáhi. Ehdúu neebe tsúúcajátújucóhjáa Píívyéébé waajácúháámitu tene néhdújuco.

²⁹ Áánélliihyée bíínójpácýó kiwátyé llíyíhlló pañe íjcyánetu wájyámúihdsídú nééne iééniyóné úmehéí níjcautu ipícyóóne cújuuvémé dííbyeke.

³⁰ Aanée ííhásihdyu neébe:

—Áyu, ícyooca ihdyu páneere níjkéváhi.

Ehdúu íñétsihdyu illuréjuco dibye dsíjivéne.

Tsodáhó Jetsóoke cáváajcárone

³¹ Ááné tsiíjyúu pajtyeté wañéhjí lléeváiñéllii tsá ditye ímíllétú ítémejóóné téwachékéjíturé íjcyane. Áánélliihyée nééme Piráátóke dibye ityáúhba ítsodáhómuke ditye ítyájkíííñe iwáíhyáñu íícúu ditye ídsíjívive ditye tétsihdyu íñíítyétsómeke tsiéllévuréjuco ipícyoóki.

³² Ahdújucóo dibye néénéllii tsodáhómú pééme wáíhyañúné Jetsóo úníutu panéjcuvatú íjcyámútsí tájkiííñe.

³³ Áánetúu Jetsóoke ditye wáíhyañúyónáa tsáhájucóo dibye bóhíitúne. Áánélliihyée tsáhájucóo ditye wáíhyañutú dííbyé tájkiíícyu.

³⁴ Áronáacáa tsodáhó dííbyeúvuke íáámíhotu cáváajcáró aamúbari. Áhejútúu tújpácýoma nújpácýo íjchívyéhi.

³⁵ Ehdúu ímíááné tene pájtyene o ájtyumíné íñe ó úúballéhi. Aane ihdyu óví ámuha mécáhcujtsóhi.

³⁶ Ehdúu Jetsóoke tsodáhómú ítyájkííícyú tsá wáíhyáyotú tsúúcajátújucóhjáa Píívyéébe íwaajácúháámitu illu néhdújuco: “Tsá dííbyeke tsátsííuba ditye wáíhyáyóityúne.”

³⁷ Téhdure téhaamítú nééneé: “Ditye cáváajcáoóbeke ííteímye.”

Jetsóó ñtémeho ditye cúúune
(Mt 27.57-61; Mc 15.42-47; Rc 23.50-56)

³⁸ Áané boonéhjáa Arimatéa cóomi múnáajpi Jotséé ávyéjúté apííchorí teevétariyé Jetsóoke úráávyehíjcyaaabe táúmeí Piráátóke dííbyeúvú ñtémeho icyúúuki. Ahdújucóo díbye ájcune díbye icyúúuki.

³⁹ Téjyúhjáa dííbye éllevu Nicodéémó tsáá tsáijyúu pejco Jetsóoma íhjúvájéébe. Aabéhjáa tsivá mííraá, áároe, íjcyané pacúúcuma úméváne duurúbajpácýó 30-áámú íjcyane.

⁴⁰ Ááneríhjáa wájýámubááne imúríjchóne bñjínúmútsí dííbyeúvuke dityéé ñtémeho icyúúu méénuhíjcyádújuco.

⁴¹ Aanéhjáa dííbyeúvuke ditye wátyétyéhcúné úníuri bajtsóháñé íjcyátsihdyu níkyehéjú béhéjure tsaatékei ditye pícyóótuhéju.

⁴² Áhejú pañévúhjáa dííbyeke cúúumútsí píhíré tétsihdyu téheju néénéllííhye. Ehdúhjáa meenúmé wáyeéévéjcoójí ihde ditye ímíbáchómeíhíjcyajcoójí tsíjyúu téjcoojí íjcyáíñéllííhye.

20

Jetsóó dsíjiveebe bóhíne
(Mt 28.1-10; Mc 16.1-8; Rc 24.1-12)

¹ Aanéhjáa teene wáyeéévéjcoójí boonétú tsííñé tsemáánaréjuco déjúcóóvejcoójí Maaría Madaréná péé pejcojuco Jetsóó nijkye úújetéle. Aalléhjáa úújeté téhejú watájcó nééwáyúcoba íñétsámeíñevu.

² Áánéllííhyéhjáa íícúí dsííneríyé tsáalle Tsimóo Péedorómá muhsti meíjcyámútsikye neeváhi:

–¡Ávyéjúúbeúvú ñtémehóha újcujémé níkyehéjú pañétu! ¡Aane tsá mewáájacutú kiávú ditye tsájtyene!

³ Áánéllííhyéé muhsti téhullévú mepéé dsííneríye.

⁴⁻⁵ Aanée íícúí o dsííneebe Péedoró íhdéré o úújetéébé téhejú pañévú úcáávétuube íúmíwaturé ó dújuúcunú íbñjínubááneréjuco téhejú pañe íjcyane.

⁶ Áánáacáa botsíi Péedoro tadyéjuto wájtsííbe tsapéhdú úcaavé pañééhejúvu. Aabée idyé ájtyumí wájýámubááneréjuco téhejú pañe íjcyane.

⁷ Íhdyúebáree íhñíwau bñjínúmeíbá béwánúmeíbá ájtyúmííbe.

⁸ Áábe déjutúu o úcááveebe teene o ájtyúmíne botsíi ó cáhcujtsó ímíááne Jetsóó bóhíne.

⁹ Aanée tsáhái tsíjtye wáájacutú ehdúhjáa díbye bóhííñé tsúúcajátújuco Píívyéébe néhíjcyané dííbyé waajácúháámitu cáátuváne íéévehíjcyaróne.

¹⁰ Ehdúu muhsti teene maájtyúmíne ílluréjuco meóómiñe.

Maaríá Madarénadívú Jetsóó bóhówaavéne
(Mc 16.9-11)

¹¹ Áánetúu Maaría Madaréná tsííñe níkyehéjúvú pééllévaa táállere téhejú pañe dújúcohíjcyáhi.

¹² Aallévaa ájtyumí míítyétsi níjkyéji múnáajtétsí tsítsíj íwajyámúúné néémutsi ácuúcunúné Jetsóó ñtémehó boonééhájsíri panéjcyváácúri íhñíwáu icyánéjcurii, íjtyúháácýú icyánéjcurii, ehdu.

¹³ Aamútsiváa néé díílleke:

–Muúllej, ¿íínerí ú tahíjcyáhi?

Áánéllííhyévaa neelle díityétsikye:

–Ávyéjúúbé ñtémehóha kiávú ditye tsájtyéneri ihdyu ó tahíjcyáhi.

14 Ehdúvaa iñétsihdyu révoúcunúllé ájtyumí tsaapi íjyócunúúbeke. Áronáacávaa tsá dille wáájacutú Jetsóo dibye íjcyane.

15 Aabévaa idyé néé dílleke:

—Muúllej, ¿aca muucá u néhcolle eene ú tahíjcyáhi?

Áanélliihyévaa tétsii íjcyane bajtsó tehmeébekéré iwáábyúne neéle:

—Tsáíjyúne múu uure íitémeho tsítsihvu u ínétsóhajchíi ihdyu oke duubállé kiávúhjané u pícyoone o tsájtyeki.

16 Áronáacávaa díllóobe imyémeri dílleke. Áanélliihyévaa díbyedívú iwááne ‘¡Rabónij!’ neelle muuha heeberómú ihjyúrí ‘Ávyéjuúbej’ nééiyóne.

17 Áanélliihyévaa neebe dílleke:

—Oke dácádsíjcaáyo. Tsáhái muurá cáamevu Llihíyo éllevu o péétune. Áanéllii tahñéjte éllevu péene duubállé tsúúca o pééíñe Mépiivyéébe éllevu.

18 Ahdújucóhjáa dille múúha éllevu itsáane múúhake úúballéváne díbyeke íájtyumíne. Áhdurée úúballéle muhdú dibye dílleke nénehji.

Ímamyémudívú Jetsóo bóhówaavéne

(Mt 28.16-20; Mc 16.14-18; Rc 24.36-49)

19 Aanée téjcoojiré tsemáaná tújkévajcójí pejco muha tsatsíhyí tsájá pañe. Aamée cóhpé muha méwátajcó llehówááne tsíjtyé apíichori. Áánetúhjáa Jetsóo múhdutú iúcaávéne múúhake néehíi:

—¡Ámuúhaj! ¿A ámuha méíjcyaraj?

20 Ehdúu múúhake iñéene úújétsoobe íhyójsícutúu ditye wátyétyehcúne añúííhyóhejúcu. Téhdurée tsaapi cáváajcárohjúvú múúhake úújétsoobe. Áánerii mítyane muha méímíjyuuvé Jetsóoke maájtyúmíneri.

21 Átsihdyúu neebe múúhake:

—Óvíi ímí ámuha méíjcyáhi. Ókéé ííñujívú ámuha éllevu Llihíyó wáallohdu idyé ámuúhake ó wallóo táuwááboju wáájacutúme éllevu.

22 Ehdúu néébere múúhake íbátsúhcúne néehíi:

—Óvíi ámuhá pañevú Píívyéébé Apííchó úcaavéhi.

23 Muurá tsaate ímityúne méénune diityémá ámuha meímíbájchómé hallúri tsáhájuco tene íjcyáityúne. Áánetu diityémá ámuha meímíbájchótúmé hallúri íjcyáíñe diityé imítyu.

Tomáa Jetsóoke íájtyúmínemáyé cáhcujtsóne

24 Ehdúu Jetsóo múúhadívú bóhówáávénaa tsá Tomáa múúhama íjcyatú díbyere ‘Jeméero’ némeíbye.

25 Áábekée muha meúúballérónáa neebe múúhake:

—Díbyé hojtsícutu añúííhyóhejúcú íjcyáneri táhójsiwa o úácótúhajchíi tsá o cáhcújtsóityú díbyeke. Áhdure dityée cáváajcóhéjuri o úácótúhajchíi tsá o cáhcújtsóityúne. Ehdúu neebe Tomáa múúhake.

26 Átsihdyúu 8 coojívatu tsiíñe muha tsájá pañe meíjcyánáa tsúúca múúhamájuco diibye Tomáa. Aanée idyé cóhpé muha llehowááne mewátajcónáa tsiíñe Jetsóo múúha éllevu iúcaávéne néé múúhake:

—¡Ámuúhaj! ¿A ámuha méíjcyaraj?

27 Átsihdyúu Tomáake neebe:

—Ayúwa díhyójsiwa duácó íñe añúííhyóhejúcú táhójsícutu íjcyánerij. Téhdure ú uácóo íñe oke ditye cáváajcóhéjuri. Ááne tsá éhnííñevúre cáhcújtsótuube u íjcyáityúne.

28 Áánélliihyée Tomáá botsíi icyáhcújtsóne nééhií:

—¡ímiáánéjuco Tápiivyéébé uu Táavyéjuúbe!

29 Áánélliihyée Jetsóó néé dííbyeke:

—Oke u ájtyúmínemáyé botsíi ú cáhcujtsó o bóhiíne. ¡Maímijyu ihdyu ditye íjcyane íájtyúmíturóné cáhcujtsóme! Ehdúu Jetsóó nééhií.

Íhyaamí pañe cáátuváné íínetú meke píaabóne

30 Aabée mítyane méénúraítyúronéhí muha ímamyémú meííténáa méénuhíjcyáné tsá páneere o cáátúnutúne.

31 Áronáa ihdyu téénetu tsáneetsa ó caatúnú ámuha mecáhcújtsó ímiáánée dííbyéjuco Críjto Píívyéébé Hajchi míamúnáake pájtyetétsoobe íjcyane. Áánéllii dííbyeke cáhcujtsómé tsá wágóóóvéityúne.

21

Tsiiñe ímamyémudívú Jetsóó bóhówaavéne

1 Ááné boonétúu tsiiñe Jetsóó bóhówaavé múúhadívú ‘Tibéeria’ némeíñe unéú úníuri muha ílluume meíjcyámedívú:

2 Tsimóo Péédooro, Tomáá dííbyere ‘Jeméero’ némeíbyee, Gariréa iiñújiri íjcyacóomí Canáa múnájpi Natanaéee, Tsebedéó hájchimútsí muhtsii, tsíjtyetsíi múúháejtésii, éhdúmedívú.

3 Áijyúu Tsimóo Péédooro ‘ói ó tsínuutéhi’ néénéllii muha menééhií:

—Métsu bo tsaméhí mepéékií. Ahdújucóo muha mííneri mepééme tépejco metsínuurómé tsá metáávatúne.

4 Aanée tsúuca metsítsíívénáa tééú úníuri íjcyáábeke muha máájtyúmíróme tsá mewáájacutú dííbyeke.

5 Aabée múúhakyé nééhií:

—¿A ámuha métaávaj?

Áánélliihyée muha menééhií:

—Tsáhaá, keenéiyóhaja.

6 Áánélliihyée neebe múúhakyé:

—Cáhawáá tsíñejcu metsínuj. Ahdújucóo ténejcu muha metsínuume meújcune mítyane ámómeke. Aamée ávyetá padúúcú néemeke tsá muha meíhnháhootú meíjchívyetsóné mííne pañévu.

7 Áánáacáa dííbyeke o wáájacúne Péédooróké o nééhií:

—¡Áánerá Ávyéjuube Jetsóó aábye!

Ehdúu o néénemáyé Péédooro íícúí íwajyámuvu iúcaávéne cátsíñiiivyé tééú pañévú dííbye éllevu ípyéékií.

8 Áánétúu ihdyu muha choocóí tsínucóóhó líicyúhcoméré mepéé 100 éévetá hajchótáubáhjáa muha íúníutu meíjcyame.

9 Aamée muha meíjchivyémé máájtyumí tétsihyi cúújúwatu amóóbé wájhámeíñe úníuri pááaho íjcyane.

10 Áánáacáa Jetsóó néé múúhakyé:

—Ámúhaj táávatu tsaatéké metsíva.

11 Áánélliihyée Péédooro tsínucóóhó amómema líiúcú íjchivu 153-meva íjcyámema. Áróme padúúcuríi tsá técooho móhtóbatúne.

12 Átsihdyúu neebe múúhakyé:

—Ayúwa mémajchóvaj.

Aané tsá tsáápiuba díllotú dílbyeke múha dibye íjcyane pámeerée dílbyeke muha mewáájácúnéllíhye.

¹³ Áámekée múúhakye amóóbeke páááhoma wájuúbe.

¹⁴ Ehdúu Jetsóó tsiíne múúhadívú bóhówaavé tsúúca pápihchúú iyyúvájucu ípyée idsíjívétsihdyu bóhíibe.

Péedorómá Jetsóó íhjuváne

¹⁵ Aanée muha memájchóné nájcautu neebe Tsimóo Péedoróke:

—Tsímoj, Jonáa hajchi u íjcyabe, ¿a ímiááné oke ú wajyú íjtye díñahbéjté oke wájyúné ehnííñevu?

Áánéllíhyée neébe:

—Éée Ávyéjuúbej, muurá ú waajácú uke o wájyune.

Áánéllíhyée Jetsóó néehíí:

—Ané óoma táuráavye múnáake téhmeco éhne múúne obééjámuke ditye téhmedu.

¹⁶ Átsihdyúu idyé tsiíne neébe:

—Tsímoj, Jonáa hajchi u íjcyabe, ¿a ímiááné oke ú wajyúhi?

Áánéllíhyée neébe:

—Éée Ávyéjuúbej, muurá ú waajácú uke o wájyune.

Áánéllíhyée idyé neébe:

—Ané óoma táuráavye múnáake téhmeco éhne múúne obééjámuke ditye téhmedu.

¹⁷ Átsihdyúu tsiíne neébe:

—Tsímoj, Jonáa hajchi u íjcyabe, ¿a ímiááné oke ú wajyúhi?

Aané Péedoróké idátsó pajtyé 3-íyyúvájucu b;wáánéré dibye díllone. Aabée néehíí:

—Ávyéjuúbej, muurá tsá ñná u túhúllétúne. Aabe muurá ú waajácú ímiááné uke o wájyune.

Áánéllíhyée idyé neebe dílbyeke:

—Ané óoma táuráavye múnáake téhmeco éhne múúne obééjámuke ditye téhmedu.

¹⁸ Muurá u óváhtsáné hajchótá uure díwajyámuunévú u újcámeíñe ú úllehíjcyá u ímílléhulléhji. Aabe u kéémécooca muurá tsíjtyeréjucu uke díwajyámuunévú újccóóbeke tsájtyeíñe u ímíllétúróhullévu.

¹⁹ Átsihdyúu idyé neebe dílbyeke:

—Aabe wa ihdyu ehdu uke o néérónáa oke duráavyej. Ehdúu Jetsóó néé Péedoróké dibye iwáájácu muhdú dílbyeke iúráávyéné nájcaúvú idsíjívéneri dibye Píívyéébé íhtsútú bóhówájtsoíñe.

Jetsóó ívámeíwu íñéébedítýú úúballéne

²⁰ Aanée tétsihdyu Péedoro révoúcunú Jetsóo déjutu ívámeíwuúu oke dibye neébe o péébeke. Ópée muurá dílbye úníuri nihñéré majchóri muha meíjcyánáa o íjcyabe ó dílló dílbyeke caabyé múúhadítýú dílbyedívú méénútsoíñe.

²¹ Áábekée Péedoro oke ííténe néé Jetsóoke:

—Ávyéjuúbej, ¿ácooca áanu muhdú íjcyááhi?

²² Áánéllíhyée neébe:

—Muurá o ímílléhajchíí tsá dibye dsíjívéityú mújyú tsiíne o tsááíñévújuco. Áronáa óvíjyacóóné téeneri u íjtsámeíñe. Wa ihdyu oke duráavyej.

²³ Ehdúu Jetsóó óhdityu nééné uubállé tsújaavé cahcújtso múnáadi mújyúvánhjáa o dsíjivéjúcóóityúné uubáalle. Áronáacáa ihdyu tsá tehdu dibye néétune. Muuráhjáa ihdyu íllure neebe dibye ímílléhajchíí o íjcyaiñé mújyú dibye tsáaiñévújuco. Áánemáa neebe téeneri Péédoro íjtsámejyúcóótuki.

²⁴ Aane íñe tsaapi Jetsóo mámyé o íjcyaaabe íhyaami ó caatúnú muhdúhjáa páneere dibye méénuhíjcyanéjji o ájtyúmíibe dibye úwáábohíjcyanéjji o lléébone. Aane méwaajácú íhyaamítú cáátuvané ímiáané íjcyane.

²⁵ Áhdure íjcyaróne mítyane tsíñehji Jetsóópe íjiri íjcyácooca méénuhíjcyanéjji. Aane muurá páneere mecáátúnuca íñujívú tsá waajácúhaamíne úújetéityuróne. Áyu tehdújuco.

HÉÉCHOÓ

Uwáábojte **méénúnehjí uubálleháámi**

Píivyéébé Apííchó tsááiñe némeñe

¹ Muúbe Téóópiroj, íhdée diéllu o cáátúnúháámí pañe ó úúballé páneere muhdúhjáa Cáání éllu níjkyejívú ipyétsihvújuco Jetsóó úwááboobéré méénuhíjcyanehjí.

² Muuráhjáa ímamyémuke iújcúmeke Píivyéébé Apíicho téeveri níwááveebe ñná ditye méénúñévu.

³ Áamedívúhjáa muurá ídsijívé boone bóhówáávehíjcyaaabe 40 coojívá hajhótá ímiáánéjuco dibye bóhíne ditye iwáájácuki. Áamekéhjáa Píivyéébé avyéjutu úwáábohíjcyaaabe.

⁴ Aabéhjáa néé diityéke:

—Jerotsaréetúi kiávú mépehdíñe. Météhmeceí tésihdyu Llihíyóo ámúhakey íajcuíñe nehíjcyáne.

⁵ Ímiáánéjuco Jóaa tsótsohíjcyané nújpácyori. Áanetu ihdyu lléváhréjuco ámúhá pañévú Píivyéébé Apííchó úcááveñe. Ehdúhjáa neebe Jetsóó ímamyémuke.

Jetsóó níjkyejívú péeneé

⁶ Aaméhjáa tsiíñe dííbyema idyóbéévetsihvu néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿a ícyooca tsiíñe ú ímíbaávýetsoó méiñújí tsíjtyé hójtsí pañe íjcyájúcoótuki?

⁷ Áanéllihyéhjáa neebe:

—Tsá ámuha teene mewáájácúityuró múúcoocá Llihíyóo tehdu méénuñe. Óví ihdyu mújyú ímílléjy méénuube páneere dííbyé hójtsíri íjcyaaabe.

⁸ Áanetu ihdyu dííbyé Apííchó ámúhadívú níityene ámúhá pañévú úcáávécooca ámuha téené íhnáhoori méúwááboó óhdityu íjcyané uwááboju Jerotsarée múnáakee, Jodéa íñújí múnáakee, Tsamáaría íñújí múnáakee, íjcyane. Aane téhdure tsújááveé pahúllevá múnádívu.

⁹ Ehdúhjáa diityéké íñetsihdyu Jetsóó ditye íiténeriyé tsúúca cáámevu wátýóhívéhi. Aabéhjáa ojtsó pañévú tsúúca tévéveíñúúbeke tsáhájucó ditye ájtyúmitúne.

¹⁰ Aaméhjáa cáámevu dibye péhullévúré íítehíjcyarónáa míityétsi ávyéta tsítsí íwajyámúúcú néemutsi bóhówaavé diityédívu.

¹¹ Aamútsíhjáa néé diityéke:

—Ámuúha Gariréa íñújí múnaa, ¿aca ñná caame ámuha méíítehíjcyáhi? Muurá ámúhama ícyahíjcyaaabe Jetsóó péjucóo ámúhadítýú níjkyejívu. Aabéjuco idyé tsiíñe tsááiñe muhdúhjané ámuha meíténáa ipyéhduú. Ehdúhjáa neemútsí diityéke.

Matíake ditye újcune Jóódáúvú cápayóóve

¹² Aaméhjáa oríívó bájú íjcyátsihyi íjcyátsihdyu oomí Jerotsaréevu. Píhíréhrée técoomítýú téhbaju múhajhótá wáyeévejcoójí meúlléiyóné jodíómú taúhbaju néené hajhóta.

¹³ Aaméhjáa técoomívú úújeté ípyéé íicyahíjcyajávú cáámééjiri íjcyané míjcohovu. Ílluméhjáa diitye: Péédooro, Jacóóboo, Jóáaá, Aderéee, Perípee,

Tomáaa, Baatoroméee, Matéoo, tsijpi Apéó hajchi Jacóóboo, tsáha múnaa cananíjtámúejpi Tsimóoo, Jacóóbó nahbe Jóódaá, éhdume.

¹⁴ Aaméhjáa paijyuvaré dóbéévehíjcyá tééhó pañévú Píívyéébema íihjyúvaki. Áamemáhjáa ijcyámé Jetsóo nahbémuu, tsíjjuu, tsijtye walléemuu, íjcyame.

¹⁵ Áijyúhjáa Péédoro íñahbéjté 120-meva íjcyáméj pñínévú íjyócuúvéne néé diityéke:

—Ámuúha táñahbémuuj, tsúúca pajtyéné éhnehjáa Píívyéébé waajácúháámitu Jóóda píáábóneri Jetsóoke ditye ékééveíñé cáátúnúmeíñé.

¹⁶ Ehdúhjáa muurá díbye dííbyedívú méénútsoíñé tsúúcajátújuco Píívyéébé Apííchó néhijcyané Dabííuvuj tééveri.

¹⁷ Diibyée muurá Jóóda Jetsóo mamýmú meíjcyáméejpi tsaméhjí dííbyema mewákímyeíhíjcyaaábe.

¹⁸ Aabée ímityúné méénune ditye áhdóne dsíídsí díbye wájójcoíñúné iújcúnemma ahdómé tsátsii ííñuji. Áané boonétúhjáa muurá iiye dsíjívétsoméíbyé áákityé apáhajhíí íhbáu áachívújuco.

¹⁹ Aanéhjáa Jerotsarée múnaa iwáájácúne dityéé áhdotsíí meménú Atséédama ‘Tújpácyo Ájtsi’ nééiyóne.

²⁰ Muurá Tsááamóháámitu téénetu nééneé: Íávajaréjuco dííbye ja cóévajari tsáhájucó múha íjcyáityúne. Téhdure idyé tsiíñé nééneé:

Tsíjpiiyéjuco dííbyé wákímyéivu cápáyóóveíñé.

²¹⁻²² Ahdícyane muurá íjcyámé tsaate éhnee Jóáa Jetsóoke tsójtsoobe cáámevu pétsihvújuco meke náhbénuhíjcyáme. Áamedítýú ihdyu óví méujcú tsáápiikye díbyéé ímiáané idsíjívétsihdyu bóhíne úúbállehíjcyáííbyeke. Ehdúhjáa neebe Péédoro.

²³ Ahdújucóhjáa míityétsikye ditye pevénérei mémenúné tsáápiikye díityétsidítýú iújcuki. Tsáápihjáa Jotséé dííbyere ‘Batsabáa’ némeíbyé téhdure Jójto imyéme íjcyaaábe. Áánetúhjáa tsijpi Matía.

²⁴ Áámútsí hallúvúhjáa íllu Píívyéébema ihjyúváme:

—Ayúju Ávyéjuúbe Píívyéébeéj, uu muurá pámé íbuwáánéré ú waajácúhi.

²⁵ Aabe ihdyu ú waajácú caabyé u tújkevélleebe íjtyétsidítýú úcááveíñé díhjúu uwááboobe íjcyá Jóódáuvúu ímityú níjcaúvú úújetéébé cápáyóóve.

²⁶ Ehdúhjáa Píívyéébema íihjyúvátsihdyu nehcomé díityétsidítýú cáábyeké iújcuíñé. Aanéhjáa úújeté Matíadívu. Aabéjucóhjáa úcaavéné 11-mevaréjuco íjcyame Píívyéébé uwááboju úwáábomeré péhíjcyáímyé pañévu.

2

Píívyéébé Apííchó níityene

¹ Aaméhjáa pámeere tsijtye cahcújtso múnáama ‘Pejtecojtée’ némeíñé wañéhjíj cóójí dóbeevéhi.

² Áánaacáhjáa peecúteré ehne múúne tsíjpané kiijyebá tsááne íhjuvadáu néene tsáá cáámetu. Aanéhjáa ávyeta wádóoové pájá pañére.

³ Áronáacáhjáa tsúúca cúújúwaj péétedú ‘níwáhníwá’ tsáápítsá hallúvú bóhówaavéne.

⁴ Ehdúhjáa diityé pañévú Píívyéébé Apííchó úcaavéné diityéké ihjyúvatsó tsíjtyéhjí ihjyúháñeri ditye lléébótúrójúhjíri.

⁵ Téijyúhjáa íjcyámé tsijtye jodíómú tétsihyi Jerotsaréri Méécáánikye muhdú íjtsúcunúdu úráávyehíjcyámé panévá íñújñnetu tsáámeé.

⁶ Aaméhjáa mítyane tétsii íhgyuba íjcyane illéébóne diityédívú píchyaavéhi. Aaméhjáa úvánujcátsí tsaatétsáhjii ditye íhgyúvájúhjiri íhgyuváné illéébónema.

⁷ Ááneríhgyáa úváhtúuuvémé néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne íjtye Gariréa múnaa íjcyatúne?

⁸ ¿Aca muhdú íivane ávyeta meíhgyúvájúhjiri íhgyúváme?

⁹⁻¹⁰ Muurá íñe íchii mee panévá íñújíine múnaa Páátiaa, Méédia, Eráaa, Metsopotáámiaa, Jodéaa, Capadóótsiaa, Póótoó, Áátsiaa, Píríjiaa, Pajpííriaa, Ejíhtoo, Tsiréené tujkéveri íjcyane Áápirícaa, éhdúné íñújíine múnaa. Áhdure íjcyámé Róómátu tsáámedítúyú tsaate pañétúejte jodíómu. Téhdure íjcyámé jodíómú íjcyáturómé diityé uwáábó uráávyehíjcyáme.

¹¹ Áhdure íjcyámé Créetama Aráábiá múnaa. Ílluume íñe melleebó muhdú Píivyéébe íhtsútú diityéké íhgyúvatsóné meíhgyúvájúhjiri.

¹² Aaméhjáa téeneri úllévenúmé idyé tsiíne néjcatsíhi:

—¿Muhdúami íhya tsáama teénej?

¹³ Áronáacáhjáa tsaate diityédí iúúhívaténe néehíi:

—Íllure llíyícyavéme.

Péédoro íhgyuváne

¹⁴ Áánéllíihyéhjáa diitye 11-mevadítyú Péédoro íjyócutúvéne kéévánécoba néé diityéke:

—Ámuúha tamúnaa íñe múhdumé Jerotsarée múnáama tsijtye íjcyamej, cáhawáá ámuúhama o íhgyuváné ímíñeúvú melleebúacunuj.

¹⁵ Tsá muha mellíyícyávetú eene ámuha múúhadítúyú menéhdú. Muurá llíyícyáve múnaa íjcyarómé tsá ícyooca ááméjutúréi nuhba íjcyánáa llíyícyávetúne. Aanéjii awáá muhdú muha mellíyícyáveéhi.

¹⁶ Muuráhjáa Píivyéébe íhgyú uubáalle múnáajpi Joéé íñe ícyooca pájtyénetu néehíi:

¹⁷ Muurá nihñéré míamúnáá pañévú Táapííchó ó pícyoóhi. Ááméj tsiiménémúháábé ííbúwá déjúcotu táuwááboju íjchívyeehi. Ováhtsámú naavédú nénehji íiténé pañe diityémá ó íhgyúvaáhi. Áánetu kéémémuma ó íhgyúvaá ityúwaháñe pañe.

¹⁸ Ehdu ó ájcuú Táapííchetu pámeere múhdumé táicúve múnaa íjcyámeke wajpíímumáyé walléémuke. Aame táuwáábó méénuúhi.

¹⁹ Áijyu caame iévéhoowávú ó úújétsoó páhdúváré nénehji meúllévenúnéhji. Áánetu ííñújiri íjcyaiñé téené uubáalleháñe mítyane méénujcaátsiháñe pañe tújpacyo wágóóveíñe. Áhdure íjcyaiñé panévare áíivyéne ójtso.

²⁰ Muurá cóójiejpi nuhba áábateéhi. Áánetu péjcoejpi íjcyáa tújpacjóduréjuco. Ehdu páhdúváré nénehji pájtyeé Ávyéjuube Jetsóó tsáaiñe ávyetá íhtsútú nééíñe úmíwari.

²¹ Aane pámeere múhdumé dííbyedi tsúúráméíhgyámé ihdyu pájtyeteéhi. Ehdúhjáa Joéej téeveri Píivyéébe néehíi.

²² Áhdícyane, ámuúha tamúnaa íjraéémuj, cáhawáá melleebúcunu tsiíñe ámuúhake o nééíñe: Muurá ámuháyé méwaajácú Jetsóó Natsarée múnáajpi íjcyáábej téeveríi Píivyéébe panévare méénúráityúronéhjí méénuhíjcyáné ámuúháj piínévu. Téeneríi muurá meke úújetsójúcoóroobe ímíáané Píivyéébe dííbyeke walloóne.

²³ Áróóbedívúu ámuha ímítyúmeke méméénutsó páwachékevu mewátyétyéhcútsóneri Píivyééberéhjáa ihdyu tsúúcajátújuco néhdújuco.

24 Áróobekée muurá dííbyere Píívyéébe bóhiitsó tsúúca dsííjívéjúcóóróóbeke. Muuráhjáa tsá muhdú dsííjívé dííbyeke méénúíturóne.

25 Muuráhjáa Dabííúvú dííbyedítú néesíí:

Paíjyuváree Ávyéjuube óómaye ú ícyahíjcyáhi. Aabe muurá oke ú téhmehíjcyá íínerí o íllityétuki.

26 Ááneri mítyane o ímíjyúúveebe uke ó duurúvahíjcyááhi. Áánéllii o dsííjívécooca tsaímíyé úúma ó íjcyááhi.

27 Muurá tsá tabóhí u íhvéjtsóityú tene iwágóóóveki. Áhdure tsá u íhvéjtsóityú dííicúve múnáájpijye mítyane u wájyúúbej pi ícúbáhrámeííne.

28 Muuráhjáa oke ú waajácútsó ímíájíjtóvu. Aabe mítyane ó ímíjyuuvé óóma u íjcyánéllíihye.

Ehdúhjáa Dabííúvú néesé Jetsóodítu.

29 Aabéhjáa muurá dííbye Dabííúvú dsííjívéébeke dítye cúúune ícyoocápi dííbyeúvú níjkye íjcyáhi, ámuúha táñahbému.

30 Muuráhjáa Píívyéébe íhjíyú uubáalle múnáajpi íjcyáábeúvú ímíááne waajácú Píívyéébe dííbyeke néhíjcyáne dííbyeúvúj tsiiménémúhaabe lííyaatémédítu Críjto ávyéjuutéííne dííbyeúvú ávyéjuutédu.

31 Ehdúhjáa tene pájtyeííne íhdétújucó iwáájacúdu íjcyáábeúvú nehíjcyá Críjto ídsííjívétsihdyu bóhiibe wágóóóvéityúne. Áhduréhjáa nehíjcyáábeúvú dííbye pi muhdú íjcyáityúne.

32 Áhdújucóo muurá dííbyeke Píívyéébe bóhiitsóne. Aane muha pámeere méwaajácúhi.

33 Áábekée Píívyéébe ílluréjucó ávyéjujtsóne. Áábej tééveri muurá ííne ícyooca Cááni Íapííchó múúhá pañévú pícyóó dííbyekéhjáa íínehdújucó. Aane ííne páneere ámuha maájtyumíne, melléébone, Pííyéébedítuúré tsáá Ílli Jetsóoj tééveri díbye méénune.

34-35 Íllúhjáa muurá tsiííne Dabííúvú néesíí:

Ávyéjuubée néesé táavyéjúúbeke: Íchihvu táúniúvú díicya dímunáake úúma o táhjáné hajchóta.

Ehdúhjáa néesébeúvu. Áronáacáhjáa ihdyu tsá díbye íhdityu íhjíyúvatúne. Muuráhjáa tsá díbye cáámevu níjkyejíívú péétu Críjto péhduú.

36 Aane ihdyu ámuha pámeere tamúnaa íjraéémú méwaajácúiyá Píívyéébe Mépájtyetétsoobe Críjtoke pícyóóbeke ámuha páwachékevu medsííjívétsóóbeke.

37 Ehdúhjáa Pééodoro néesé díityéké múhdurá pájtyénéllii pámeere díitye uwáábojtéké néesíí:

—¿Aanéhaca ííne muhdúí muúha, ámuúha múúhá nahbému?

38 Áánéllíihyéhjáa Pééodoro néesé díityéke:

—Ímityúne ámuha meícyahíjcyáne meíhvéjtsóne ímíáámeréjucó meíjcyá ámúhá ímityú ámúhá hallúrí íjcyájucóótuki. Ááne métsójtsótsaméí Jetsocríjto mémeri Píívyéébe ámúhá pañévú ípícyo Íapíícho.

39 Aane muurá ííne íhdétújucóo úúbállémeíhíjcyáne pámeere ámúháj tsiiménémúháábema ámúhá wáábyuta. Téhdure pámeere pahúllevá múnáake Méécááni Píívyéébe wábyújtsómé wáábyuta teéne.

40 Ehdúhjáa Pééodoro díityéké íúwáábótsihdyu néesíí:

—Ímíánejcúvuréjucó mepájtyé míamúnaa ímityúne ícyahíjcyánetu.

41 Áhdújucóhjáa múhdumé dííbyé uwáábó cáhcújtsodúmé tsójtsótsámeííne. Áíjyúhjáa tsúúca cahcújtsó múnáa lííyaatémé 3,000-mevájucó.

⁴² Aaméhjáa diityé uwáábó úraavyémé tsaímíyé náhbévajcatsímyé tsatsíhvú idyóbéévéne Píivyéébema ihjyúvahíjcyáhi. Téhduréhjáa Jetsóó dsíjívé ítsaavéné pááaho iwátújcatsíñé máchohíjcyáhi.

Tujkénúejte Jetsóó uráavye múnaa muhdú icyahíjcyáne

⁴³ Aanéhjáa ímí ijtsúcunúme. Áamemáhjáa uwáábojte méénúráítyúronéhjí méénuhíjcyáhi.

⁴⁴ Aaméhjáa tsaímíyé iñáhbévajcatsíñe panévatúré píáábócatsíhijcyáhi.

⁴⁵ Ihñénéhjíhjáa iñáhjíhénúne píáábohíjcyámé píhtómeke.

⁴⁶ Aaméhjáa paíjyuvaré dóbéévehíjcyá duurúvajávú Píivyéébeke idyúúrúvaki. Tsaímíyéhjáa ihjyáháñeri íjcyame Jetsóó dsíjívé ítsaavéné pááaho iwátújcatsíñé máchohíjcyáhi.

⁴⁷ Ehdúhjáa Píivyéébeke ditye dúúrúvahíjcyáné tsijtye ímí ijtsúcunúhi. Aaméhjáa éhniíñevu líyaaté Píivyéébe píáábori tsúúca pájtyeteme.

3

Úllehíjcyátuube úlléjucóóne

¹ Tsájcuuvéhjáa Péédorómútsí Jóáama péé duurúvajávú Píivyéébema ditye ihjyúvahíjcyáne ééveri.

² Áijyúhjáa tsaapi tsííménédítyújuco úllétúúbeke pícyohíjcyámé tééjá lleehówavu 'Imíwu' némeítsihvu díbye ityáúmeíhíjcyá dsíídsíke tééjá pañévú úcáávemeke.

³ Aabéhjáa diityétsikye táúmeí dsíídsíke tééjá pañévú úcáávémútsikye.

⁴ Áánéllihyéhjáa dííbyedívú ííténe neemútsi:

—Éje, cáhawáá múhtsikye dihtej.

⁵ Aanéhjáa ijtsúcunúúbé dityétsí tsíeménevu ájcuíñe.

⁶ Áronáacáhjáa Péédoro néé dííbyeke:

—Tsá muhtsi medsíídsívatúne. Áronáa ihdyu uke muhtsi mépíááboóhi. Ahdícyane Natsarée múnáájpi Jetsocríjto mémeri díjyócúúvéne duhlle.

⁷ Ehdúhjáa néébere ímiánéjcuéhójsitu iékéévéébeke íjyócujcárónemáyé tsúúca ímíjpyetéébe.

⁸ Aabéhjáa tsaímíyéjuco úllebe cáhtsíníbaabéré diityétsima úcaavé tééjá pañévú Píivyéébeke dúúrúvaabére.

⁹ Aanéhjáa tétsihyí íjcyame ájtyumí ímíhyéjuco úllebe Píivyéébeke dúúrúvane.

¹⁰ Aanéhjáa waajácúmé dííbyéjuco duurúvájá lleehówarí 'Imíwu' némeítsihyí ácuúcunúúbé píáábó táúmeíhíjcyaaabe díbye íjcyane. Ááneríhjáa ávyeta ullévenúme dííbyedi.

Duurúvájatu tsátsii 'Tsaromóo' némeítsihvu Péédoro ihjyuváne

¹¹ Aabéhjáa tsúúca ímíjpyetéébé tsá íhvéjtsotú diityétsí Péédorómútsikye. Ááneríhjáa míamúnaa itsájuréévéne dsíñécunú diityé éllevu duurúvájatu tsátsii 'Tsaromóo' némeítsihyí íjcyáme éllevu.

¹² Áamekéhjáa Péédoro íájtyúmíne néehí:

—Ámuúha tamúnaaj, ¿aca muhdú íívane ámuha meúllévenúne múhtsídívú méíité tehdu múhtsí íhnáhooríyé muhtsi meméénúneríjívári? Áhdure ¿aca ímiájtétsí muhtsi meíjcyánéllíi tehdu mémeenúhi?

¹³ Muuráhjáa téhdure méíhdé múnáaúvú Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, éhdume cáánívahíjcyaaabe Mépiivyéébé Ílli Jetsóoke téeneri ávyéjútsohíjcyá éhnee

ámuha ávyéjúté hójtsí pañévvú meihvéjtsóóbeke. Muuráhjáa Piráátó dííbyeke ácádsíjcaáyóiyónáa tsá ámuha meímíletúne.

¹⁴ Diibyée imiáábé hallúvvú íhjúvátumé ámuha cáábyerá dsíjívétso múnáájpi hallúvvúré méihjúvúvá díbye íjchívyeki.

¹⁵ Ehdúu ámuha méllíihyánutsó diibyéjuco meke bohívvú ájcúúbedívu. Áróóbekée muurá Píivyéébe bóhihstóhi. Aane muha méwaajácúhi.

¹⁶ Áábeke muhtsi mecáhcújtsónéllii muurá íñe áánu ímíjpyeté dííbye mémeri dííbye íhnáhoori ámuha meítténeríye.

¹⁷ Ahdícyane, ámuúha tamúnaaj, muurá ó waajácú imiáánéjucóo ámuha pámeere ámuhá avyéjútémá dííbyeke medsíjívetsóné ámuhá íbuúúné aabáte.

¹⁸ Áronáacáa ihdyu tehdújuco díbye ícúbáhrámeíñé tsúúcajátújucoo Píivyéébe íhjúu uubáalle múnáaj téeveri néhdújuco.

¹⁹ Áánéllii ímityúné ámuha meícyahíjcyané meihvéjtsóne Píivyéébe icyánejcúvuréjuco méíbuwáávé ténehji ámuháma íábájíívémeí ímí Píivyéébema ámuha meíjcyaki.

²⁰ Muurá meéllevu wállóóiibye Ílli Jetsocríjtoke tsúúcajátújucoo meke díbye pájtyetétsoíñe íñéébeke meke díbye íujcúvaki.

²¹ Aabe muurá níjkyéjiri íjcyáa páneere muhdúhjáa Píivyéébe íhjúu uubáalle múnáaj téeveri tsúúcajátújuco íñéhíjcyané ímíbbáavyétsóné hajchóta.

²²⁻²³ Íllúhjáa muurá Moitséeúvvú néé méíhdé múnáaúvuke: “Ávyéjuube Píivyéébe méhdityu pícyoo tsaapi íhjúu uubáalle múnáajpi íjcyáííbyeke íñe oke ipícyohdu. Áábeke ihdyu tsáma méllééboco. Muurá dííbyeke cáhcújtsotúmé wágóóóveéhi.”

²⁴ Ahduréhjáa tsijpi Píivyéébe íhjúu uubáalle múnáajpi Tsamoéeúvvú íhjúvuhíjcyá íñe ícyooca muhdú pájtyénéhjitu. Áábeúvvú boonéhjáa idyé tsijtye íjcyáméhjíúvvú íhjúvuhíjcyá téenetu.

²⁵ Ehdúhjáa muurá Píivyéébe íhjúu uubáalle múnáaj téeveri nehíjcyá meeke pámeekére. Muuráhjáa méíhdé múnáaúvuma pámeekéré meke ipíááboíñe Aavaráaúvuke íllu neébe: “Pámeere ííñújí cuwáábema íjcyáíñe píáábo díjtsíiménémúháábej téeveri.”

²⁶ Muuráhjáa Píivyéébe Íllíkye wallóo tujkénú mee íjraémuke díbye ipíáábo méimítyuháñe meihvéjtsoki. Ehdúhjáa neebe Péédoro.

4

Péedorómútsí Jóáama ávyéjúté úmíwari íjcyane

¹ Aanéhjáa Péedorómútsí Jóáama míamúnáama íhjúvuhíjcyárónáa tsáacunúmé llúúvájteé, duurúvájá tehméjé avyéjuúbee, tsadotséomuu, íjcyame.

² Aaméhjáa cayóbbáavaté Jetsóope dsíjívéebe bóhihdu idyé tsijtye dsíjívémé bóhiíñe dityétsí úwáábónetu.

³ Aaméhjáa íekéévémútsikye cuvéhoojánú cúvéhréjuco tene néénéllíihye. Aamútsíhjáa téhulléré tsítsíívéhi.

⁴ Áronáacáhjáa díityétsí uwáábó lléébúccunúhíjcyámedítýú mítyame cáhcújtsómemaúbáhjáa tsúúca úújetémé 5,000-mevájucó tsamééré wajpíímu.

⁵ Aanéhjáa awáá tsíjcyoojpi píhcyaavéjucóomé Jerotsaréevu ávyéjúttee, túkevétsojtee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame.

⁶ Áamemáhjáa íjcyámé llúúvájte avyéjúttee Anáaa, Caipáaa, Jóáaa, Arejáadoroo, éhdume. Téhduréhjáa íjcyámé díityéjééjtee.

7 Aaméhjáa diitye ávyéjunte néé Péedorómútsikye ditye ijchívyétsóne itsíva diityé éllevu. Ahdújucóhjáa ditye tsájtyémútsikye ditye nééneé:

—¿Aca íiné ihtsúturí ámuhtsi méénúráityuróné méméénuhíjcyáhi, pane mumémeríhyaja?

8-9 Áanéllihyéhjáa Péedoro Píivyéébé Apííchó ípañe íjcyaaabe néé diityéke:

—Ámuúha tamúnaa íjraéémú avyéjuntej, ámuha íñe múhtsikye médilló éhnée íayáábedítýújuco úllétuube áanu muhdú ímíjpyeténé ámuha mewáájácuki.

10 Áanéllii ícyooca muhtsi ámúhake méúúballeé teene. Muurá ihdyu Píivyéébere ímíjpyetétsó dííbyeke éhnée ámuha páwachékevu Natsarée múnáajpi Jetsóoke medsíjívétsóóbeke íbóhíítsóóbe mémeri.

11 Muuráhjáa diibyéjuco éhne múúne ímichi nééwáyutu jaa éjke du néébeke ámuha meéhdíiválléroobe ícyooca íjcyá páñetúejpi teene jaa ímichi páñetúétsihdyu éjke du néébeé.

12 Tsá tsijpi íjcyatú meke pájtyetétsoóbe. Tsáháa muurá tsíjpiikye Píivyéébe méménutú míamúnáake pájtyetétsoóííbyeke.

13 Ehdúhjáa dityétsí ihjyúváneeri diitye ávyéjunte ullévenúhi. Aaméhjáa waajácú dityétsí ídátsó nééméejtétsí íjcyane tsáijyúubaré waajácúhaamíné íítehíjcyátumútsi. Áronáacáhjáa ítsaavémé Jetsóomáa dityétsí ícyahíjcyáne.

14 Aanéhjáa dityétsí ímíjpyetétsoobe tétsihyi íjcyánéllii tsáhájucó ditye íiná néétu diityétsidítýu.

15 Áanéllihyéhjáa ílluréjuco ditye wáloone diityétsikye tétsihdyu. Áané boonéhjáa tsamééréjuco íhjyúvájcatsííñe muhdú diityétsikye imyéénúiyóneri.

16 Néjcatsímyéhjápeé:

—¿Aanéhaca íñe muhdú méméénúiyá diityétsikye? Muurá pámeere Jerot-sarée múnaa waajácú méénúráityuróné dityétsí méénune. Aane muhdú metóónúiyónejíivari.

17 Áronáa ihdyu metsu meíllívyéébo diityétsikye dityétsí éhnííñevu Jetsóodítýú íjcyané uwááboju pámehdívúré tsújaúcútúné ihde.

18 Ahdújucóhjáa tsííñe ípíúvámútsikye ditye ávyeta bóijcyúné dityétsí íúwaabójúcóótuki.

19 Áronáacáhjáa neemútsí diityéke:

—Cáhawáá méíjtsaméí keená ímí Píivyéébe íjtsúcunúne. ¿A ámúhakeré muhtsi melléébóne dííbyeke tsá melléébóitúné?

20 Tsáháubá muhtsi meíhvetéítyuró Jetsóodítýú íjcyané uwááboju meúwáábohíjcyánetu díbyée íúwáábóne méénuhíjcyanéhjí muhtsi maájtyúminéllííhye.

21 Ehdúhjáa dityétsí néenéllii íbóíjcyúróné ílluréjuco ditye íhvejtsóné diityétsikye. Tsáháhjáa ditye píivyetétú muhdú diityétsikye imyéénúiyóné tsáápiikyéhjáa dityétsí ímíjpyetétsoónéllii mítyame Píivyéébeke ávyéjútsonéllííhye.

22 Aanéhjáa diibye dityétsí ímíjpyetétsoobe 40 pijcyábá éhnííñevújuco.

Cahcújtso múnaa píáábó táúmeíñe

23 Aamútsíhjáa tsúúca ditye ácádsíjcaáyomútsí íñahbéjte éllevu ipyééne úúballé páneere muhdú llúúvájte avyéjútémá túkevétsojte diityétsikye nééneé.

24 Áanéllihyéhjáa tsaméhjí íllu Píivyéébéma ihjyúváhi:

—¿Ayúju múúhá Avyéjuube Píivyéébééj, uu muurá ú íjcyá páneerée íévéhóówari íjcyánéhjíma ííñuji, nújpacyo, múhdúné tsíeméné íjcyane, u ípívyétsoóbel!

25 Aabée muurá díicúve múnáajpi Dabíiúvudi Díapíichó íjcyáne j tééveri u néehíi:

¿Íveekí tsííñé iñújíne múnáa páhduváre idyáíívéjcatsíñe ítsámeíhijcyá íínetú diityéké píáábóityúnéhjiri?

26 Muurá ávyéjajte pítyácócatsíhijcyá Ávyéjuube Críjtoke imyéenuki. Ehdúhjáa muurá u néé Dabíiúvuj tééveri.

27 Aanée muurá téenélii icyoomívú píhcyáávehíjcyámé Heróódee, Póótsio Piráátoo, tsííñé iñúji múnáa, muuha íjraéémú avyéjajte, íjcyame Daachi Jetsóoke imyéenu múúhakyé pájtyetéstóíbyeke u wállóobeke.

28 Áábekée meenúme tsúúcajátújucóhjáa ihdyu u néhdújuco.

29-30 Aame muurá u íténáa téhdure múúhake meénúllehíjcyáhi. Áánélii ihdyu óví múúhake ú túkévejsó díhtsútuuri muha meúwáábohíjcyá díuááboju íínerí íllityétúme. Áhdure múúhake píáábó muha meénúráityúronéhjí chéméméhjike mebóhíitsohíjcyá Daachi Jetsóo mémeri.

31 Ehdúhjáa Píivyéebema íihjyúvanetu ditye níjkévánáa tétsii diityémá uuvécunúhi. Aanéhjáa Píivyéebé Apíichó diityé pañe íjcyame íínerí núhnévetúme úwáábohíjcyá dííbyé ihjyu.

Pámé wáabyutáre íjcyane

32 Aaméhjáa pámeere cahcújtso múnáama tsajíjtóré íjtsámeímyé tsá néhíjcyatú ihñénéhjí íhdyúenéhjí íjcyane. Tsáápiitsá éhnéhjáa pámé wáabyutáre íjcyáhi.

33 Aaméhjáa diitye uwáábojte úúbállehíjcyá Ávyéjuubée Jetsóo ídsíjívétsihdyu bóhíne. Áámekéhjáa Píivyéébe mítyane píáábohíjcyáhi.

34 Aaméhjáa pámeere cahcújtso múnáama ímí píáábócatsíhijcyá íínetú píhtótsójcatsítyúme. Tsaatéhjáa íñújínema, ihjyáháñema, íjcyame ténehjí íñáhjihénúne dsíídsí píhjúcuhíjcyá uwáábojtédívu.

35 Áánetújucóhjáa ditye ácu híjcyané tsaate diityédítyú píhtómeke.

36 Ájyúhjáa íjcyabe diityédítyú Revítamuube Jotséé Chííperévúhjáa ditye tsíímávaábe. Áábekéhjáa uwáábojte iúúhinúné meménú Benabéedívu 'ímijyújtsoóbe' nééiyóne.

37 Aabéhjáa ííñújí íñáhjihénúne áhdovu ajcú diitye uwáábojtéke.

5

Ananíamútsí mewa Tsapíírama ímityúné méenune

1-2 Áhduréhjáa Ananíamútsí mewa Tsapíírama ííñújí íñáhjihénúne áhdotu tsane iújcúnéj coéénevu diitye uwáábojtéké ajcú pánéhjíjtaráhdú. Aanéhjáa mewa waajácú díbye muhdú méenune.

3 Áábekéhjáa Ananíake Péédoro néehíi:

—¿Aca íveekí Naavéné uke íbúwájsónej péévé muhdú ú meenú dííñújí áhdo? ¿Ááne pánéhjídú ú tsivá cóééne? Ú ímíllé múúhake u állíñe tehdújuco Píivyéebé Apíichó ímíllédú u méenune muha meíjtsúcunúroki.

4 ¿Aca muhná teene ííñúji? Ááneráa dihñe teéne. Ááne áhdóo dihñereíyo. Tsáháa tsane u újcúnéj coééne u tsiváityuró pánéhjíjtaráhdú. Aanéhaca idyé múúhakyéré u állíñejíivari. Muurá téhdure Píivyéébeke ú allíhi.

5 Ehdúhjáa Péédoro néenemáyé Ananíá ílluréjuco dsíjíveebe áákityéné baavújuco. Ááne uubállehjáa lléébome mítyane íllityéhi.

6 Ááhoúvukéhjáa ováhtsámú íbííjínúne tsajtyé icyúúuki.

7 Áané boonétúhjáa mewa wajtsí ñná ájyúke pájtyene wáájácútulle.

8 Áállekéhhjáa idyé Péédoro népejtsóhi:

—¿A téhdunéjucóo illuunéré ámuhtsi menáhjihenúné ámuhtsi iññúji?

Áánélliihyéhjáa neéle:

—Ééé, téhdunéjucópeé.

9 Áronáacáhhjáa Péédoro néé díilleke:

—¿Íveekíhjáa ehdu ámuhtsi mémeenúhi? ¿Aca ámuhtsi méijtsúcunú Píívyéébe Apíichó wáájácúityuróne? Éje, aatye muurá tsáá dítyájiúvuke icyúúújétsihdyu. Aame muurá icyooca uukéréjuco cúúutéíne.

10 Ehdúhjáa dibye néenemáyé tsúuca dsíjívulle áakityé díbyé lliñévu. Áálledívúhjáa diitye ováhtsámú wajtsí íitémehóvuréjuco. Áálleúvukéhhjáa idyé itsájtyéne cuuúmé ájyú úníutu.

11 Ehdúhjáa Ananíamútsikye méwama tene pájtyéneri cahcújtso múnaa mítyane íllityéhi. Áhduréhjáa tsijtye teene iwáájácúne íllityéhi.

Méénúráityúronéhhí méénúmeíñe

12 Aanéhhjáa diitye uwáábojte dóbéévehíjcyá duurúvájá pañévu tsátsii ‘Tsaromóo’ némeítsihvu. Aaméhhjáa méénuhíjcyá mítyane méénúráityúronéhhí míamúnááj pñnévu.

13 Áámekéhhjáa cáhcújtsotúmé diityémá náhbévahíjcyáaturómé ímí ijtsúcunúhi.

14 Téjyúhjáa idyé tsijtye wajpíímumáyé walléémú cóbéévehíjcyá duurúvájá pañéahcujtsó Píívyéébeke. Aaméhhjáa éhñíñevu mítyaméjuco lííyaaténe.

15 Áánetúhjáa chéméméhjike íhbotáháñeri íjchívyetsómé hulléjjitónéj pñnévu téeneríváa Péédoro pájtyéébe náávéubaré diityé hallútú pájtyéneri ditye íbóhíiki.

16 Téhduréhjáa idyé íuníúécoomíji múnaa Jerotsaréeri íjcyáábe éllevu tsívahíjcyá chéméméhjike. Áhduréhjáa tsívahíjcyámé naavémú ípañe íjcyame ícúbáhrámeíhíjcyámeke dibye íbóhíítsoki.

Uwáábojtéké ditye ícúbahráne

17 Aanéhhjáa pañétúejpi llúúvájte avyéjúúbema tsadotséomú nomíutáává ditye uwáábojtédi.

18 Áánélliihyéhjáa diityéké cuvéhoojánúme.

19-20 Áronáacáhhjáa tépejco níjkyéji múnáajpi cuvéhóójá llehówáané ipááyúnetu íjchívyétsómeke néé ditye míamúnáake duurúvájá pañévu íúwááboté muhdú Píívyéébeke meúraavyéne.

21 Ahdújucóhhjáa ditye cúúvéneturé tééjá pañévu ipyééne úwaabóne. Áánáacáhhjáa diibye pañétúejpi llúúvájte avyéjuube íñahbénu múnáama pihjyúcú túkevjtsojtéke. Áánemáhhjáa tehme múnáake wallóomé diityé éllevu cuvéhóójá pañétú ditye íújcutéki.

22 Aaméhhjáa pééme úújeté íávajávuréjuco.

23 Áánélliihyéhjáa íóómíñe néémeé:

—Muha méúújetérá cúúveja cóhpé wátájcámeíjyá tehme múnaa llehówáané téhmehíjcyámedívu. Áronáa muha llehówáané mépaayú dáíháhñeréjuco tsaatéubaré pañe íjcyájúcootúne.

24 Ehdúhjáa ditye úbálléneri diibye pañétúejpi llúúvájte avyéjúúbee, duurúvájá avyéjúúbee, tsijtye llúúvájteé, íjcyame íúllévenúne néjcatsíhi:

—¿Aca kiávú pééiyóme?

25 Áronáacáhjáa tsaapi téhullétú tsáabe néé diityéke: Áánerá éhnéijyu ámuha mecúvéhoojánúmé éhllé duurúvájá pañe uwááboríjyuco.

26 Áánélliihyéhjáa tehme múnáa avyéjuube péé tsaatémá diityé éllevu. Aaméhjáa diityéké ícúbáhratúmé tsajtyé míamúnaa néwayúúnevu diityéké áamúyóné apííchori.

27-28 Aaméhjáa diitye avyéjujtédívú wájsítsómeke pañétúejpi llúúvájte avyéjuube nééhií:

—Ááneráhjáa muha ámúhakye mébóijcyú ámuha meúwaabójúcóotu eene ámuha meihjúvahíjcyáábedítýú íjcyáné uwááboju. Áronáa ¿íveekí éhnííñevúré ámuha méúwaabóhi? ¿íveekí ámuha Jerotsaréeri dííbyé uwááboju metsújaúcúne méimíllé dibyé dsíjívéné múúhá hallúvú mewátýanúne?

29 Áánélliihyéhjáa Péédoro nééhií:

—Áronáa ihdyu Píívyéébe múúhakye néhdújuco muha meméénune míamúnaa múúhakye bóijcyúrónáaaca.

30 Muuráhjáa téhdure méihde múnáaúvú dííbyeke cáánívahíjcyaaabe Mépiivyéébe Jetsóoke bóhiítsó éhné páwachékevu ámuha mewátýétyéhcutsoobe dsíjívéébeke.

31 Áábekée muurá dibye avyéjuutétsoobe ícyooca íjcyá dííbyé úníuri Ávyéjuube Pájtyetétsoobe íjcyáábej téeveri mee ijraéémú ímityúné meícyahíjcyáné meihvéjtsóne ímiánejcúvuréjuco meíbúwááve ténéhji máhallúri íjcyájúcóótuki.

32 Aane muurá Píívyéébe Apííchó múúhadívú bóhówajtsóné íñe muha meúúbállehíjcyáhi. Muurá ímiáané dííbyeke mecáhcújtsómé pañe dííbyé Apííchó íjcyáhi.

33 Ehdúhjáa Péédoro nééne diityéké cáyobáavatétsómé imíllera diityéké ídsíjívetsóne.

34 Áronáacáhjáa paritséómuube ‘Gamariée’ némeííbyé taúhbájú uwááboobe íjcyáábeke míamúnaa avyejúúllehíjcyaaabe diityéj piñétú íjyócúúvéne néé dityéi íjchívyétso áachívú wahájchotáwu diitye uwáábojtéke.

35 Áané boonéhjáa neebe diityéke:

—Ámuúhaj, téííbúwá tsáma méijcyaco. Ááne ímííñeúvú meíjtsámeítsihdyu aatyéké méméénuco ámuha meméénúlhajchíjyu.

36 Muuráhjáa ‘Téoda’ némeííbyé itsúcunúmeihijcyá íhtsútuube íjcyane. Áábemáhjáa muurá íjcyámé míamúnaa 400-meva. Áróobekéhjáa tsaate dsíjívétsóné Boone pámeere dííbyema íjcyarómé pahúllevávú tsújaavé tétsíhji dáíhañéréjuco.

37 Téhduréhjáa Gariréa múnáajpi Jóódáke pajtyéné míamúnáake ditye éévehíjcyáijyu. Áábemáhjáa muurá téhdure mítyame íjcyaróobeke idyé dsíjívetsóme. Áané boonéhjáa dííbyema íjcyarómé ílluréjuco wáhchájabáne.

38 Áánéllii ámúhakye o néé diityéké éhnííñevu ámuha mepátsárijcyójúcóótuki. Muurá ihdyu ímiáané míamúnáadítýuré tsáané uwááboju ditye úwáábohíjcyáhajchíi diityémá nijkévaíñé muhdú ámuha diityéké meméénúturónáaaca.

39 Áánetu Píívyéébedítýú tsáané uwááboju íjcyáhajchíi tsá ámuha muhdú meméénútyúne. Áánéllii téííbúwá méijcyá.

Tsá tene ímityú Píívyéébeke ámuha ímityúné medáíívéne.

⁴⁰ Ahdújucóhjáa dííbyeke ditye lléébone. Áronáacáhjáa ihdyu diitye uwáábojtéké ipíúvámeke wátsihcyúme. Áamekéhjáa iácádsíjcaáyo tsiíne bóijcyúme ditye iúwaabójucóótu Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju.

⁴¹ Aaméhjáa péé imíjyúwu Píívyééberéhjáa ihdyu ihvejtsódújuco Jetsóodítýú íjcyáné uwáábójú hallútú núcójpítso íícúbáhrámeíyónnáaaca.

⁴² Aaméhjáa íhvéjtsotúme éhniínevúré pajcójíwávé úwáábohíjcyá duurúvájá pañévu. Téhduréhjáa tsíjtyeke ihjyáhañévúré úwáábomé péhíjcyáhi.

6

Uwáábojte piáábojte íjcyáímyeke ditye mémenúne

¹ Aanéhjáa téijyu tsúúca mítyaméjuco cahcújtso múnaa llíyaaténe. Áanáacáhjáa tsaate jodíómú íjcyarómé gríéégómú ihjyúrí íhjuvámé imúnáadítýú nehíjcyá dityéváa pííbájuyjtéké panévatúré piáábohíjcyatúne.

² Áánéliihyéhjáa diitye méjtúhatyu mítyétsi íjcyame uwáábojte pámeere cahcújtso múnaake ipíhjuvcúmeke nééhií:

—Muurá íne Píívyéébé uwááboju muha meúwaabómé tsá tsíñéhjiri metúhújkímyeítyuróne.

³ Áhdícyane, ámuúha múúhá nahbému, ámuhadítýú tsaate ímiáámé 7-meváké menéhcóne téénevu mepícyó Píívyéébé Apííchó diityéké túkévétsohíjcyámeke.

⁴ Áánetu ihdyu muha dííbyeke piáábó metáúmeíne dííbyé uwááboju meúwáábohíjcyáhi.

⁵ Ehdúhjáa ditye nééne ímí tehdújuco íjtsúcunúnéllii meménújucóómé Ejtéébake Píívyéébé Apííchó túkévétsoñeri ímí dííbyeke úráavyehíjcyáábeke. Áábé hallúvúhjáa meménúme íllúúmeke: Perípee, Próócoroo, Nicanóoo, Timóoo, Paméénaa, Ajtiokíia múnáajpi Nicoráa jodíómuube íjcyátúroobéé diityé uwááboju tujkénú iúráavyehíjcyátsihdyu Jetsóokéréjuco cáhcújtsoóbee, éhdúmeke.

⁶ Áamekéhjáa tsajtyémé diitye uwáábojté éllevu. Áámé hallúvúhjáa íhyójtisine ipícyóóne táúmeímyé piáábo.

⁷ Ehdúhjáa Píívyéébé uwááboju Jerotsaréevu tsújaavéné mítyame cáhcujtsómé éhniínevú llíyaatéhi. Áhduréhjáa mítyame llúúvájtedítýú cáhcujtsóhi.

Ejtéébake ditye ékeevéne

⁸ Áijyúhjáa Ejtéébá méénuhíjcyá méénúráítýúronéhjí Píívyéébe piáábóneri.

⁹ Áábemáhjáa táhjácatsíhíjcyámé tsaate pihcyááveja ‘íicúve múnaa íjcyájúcootúme’ némeíjya múnáama Tsiréene múnaa, Arejadríia múnaa, Tsiríítsiá íiñúji múnaa, Áátsiá íiñúji múnaa, íjcyame.

¹⁰ Ároméhjáa tsá dííbyeke táhjatú Píívyéébé Apííchóré túkévétsoñeri díbye íhjuvahíjcyánéliihye.

¹¹ Áánéliihyéhjáa ahdómé tsaatéké ditye dííbyé hallúvú íállíne íñéé díbyéváa Píívyéébé, Moitséeúvu, íjcyámútsidítýú ímityúné íhjuváne.

¹² Ehdúhjáa ditye nééne túkevétsojtémá taúhbájú uwáábojtéké muhdú dáriwémé awáá díbye Ejtéébake íékéévéébeke tsajtyé ávyéjyté éllevu.

¹³ Áábéliihyéhjáa nehcomé tsíjtyeke dííbyé hallúvú ditye íálliki. Aaméhjáa néé díbyedítýu:

—Áánu ímityúné íhjuvahíjcyá duurúvájatuu, Píívyéébé taúhbájutuu, íjcyane.

¹⁴ Áhdure nehíjcyaaabe Natsarée múnáajpívá Jetsóo duurúvaja iwáchájánúne Moitséeúvú uwáábó cápáyoácoíne.

15 Ehdúhjáa ditye néénéllii ávyéjútémá tsijtye tétsihyi ácújcatyéme itécunú diibye Ejtééba húmí amítsárahcówu níjkyéji múnáájpi humídu.

7

Íhyallúvú Ejtééba íhjuváne

1 Áábekéhjáa páñétúejpi llúúvájte avyéjuube nééhií:

—¿Ava ímiááné ehdu teénej?

2 Áánéllihyéhjáa neebe diityéke:

—Ámuúha tamúnaaj, cáhawáá amúhakye o nééne melleebúcunuj. Muuráhjáa Mépiivyéébé íhtsútuube íjcyabe bóhówaavé méihdé múnáajpi Aavaráaúvudívú Haráavú diibye péétúné ihde Metsopotáamiá iñújiri íjcyáábedívu.

3 Áábekéhjáa neebe: “Pámeere dihyájkímuke díiñújima díhvéjtsóne peeco uke o wállóóné iñújivu.”

4 Ahdújucóhjáa muurá diibye iñújii Caadéatu péébe úújeténé Haráavu. Áané boonétúhjáa cááni dsíjívétsihdyu Píivyéébere tsivá díibyeke íñe icyooca meíjcyáné iñújivu.

5 Aanéhjáa ímiááné díibyeúvuke íajcuíñe iñéérónáa tsáhái diibye díibyeke ájcutú téené iñújivu. Áronáacáhjáa ihdyu neebe diibye dsíjívéné boone íajcuíñe díibyéj tsíménémúháábekéréjuco díibyeúvú tsímávátúrónáaaca.

6 Áhduréhjáa neebe díibyeúvudítú llyaaténéj tsíménémúhaabe tsííñe iñújiri tsíjtye hójtsi pañe íjcyame ícúbáhrámeíñe 400 píjcyá hajchóta.

7 Téhduréhjáa Píivyéébe néé diityédítu: “Eene kéené iñújii múnáa hójtsirí ditye íjcyámema teene ó ímíbájchoóhi. Áané boone ó íjchívyétsoó téhullétú diityéké ookéréjuco ditye íícúve íchihvu.”

8 Muuráhjáa Píivyéébe Aavaráaúvuma muhdú diibye íjcyáíñe pityájcoju imyéénéne néé pámeere díibyéj tsíménémúhaabe ikíhdyahírótsámeíki. Ahdújucóhjáa diibye méénune ílli Itsáake ítsímáváábeke 8 coojívá diibye íjcyátsihvu. Áhduréhjáa diibye ílli Itsáaréjuco méénune íllíkye Jacóóboke. Aabéhjáa idyé Jacóóbó meenú téhdure ítsíimeke 12-nevá dohjíba múnáa mee íjraémú ihdéejtéke ítsímávámeke.

9 Aaméhjáa diitye méihdé múnáa Jacóóboúvuj tsímé nomíutáávahíjcyá íñahbe Jotséedi. Áánemáhjáa díibyeúvú tsaatéke ditye náhíhenúme tsajtye díibyeke Ejíhtó iñújivu. Áróóbekéhjáa ihdyu Píivyéébe píáábohíjcyá panévaré díibyeke pátyehíjcyánéhjitu.

10 Aanéhjáa díibyeke diibye túkévéjtsónej péévéré teene Ejíhtó iñújii avyéjuube Paraóó ímí díibyeke pícyohíjcyáhi. Muuráhjáa díibyeke pícyoobe iñújii túkévéjtsóbe íjcyabe téhdure páneere díibyé tsíméné tehmeébé diibye íjcyaki.

11 Áijyúhjáa muurá mítyane míamúnaa ícúbáhrámeí ájyábari Ejíhtó iñújii, Canááa iñújii, íjcyájíicu múnáa. Tsáháhjáa téijyu méihdé múnáaúvudi majcho íjcyatúne.

12 Áronáacáhjáa Jacóóboúvú Ejíhtó iñújiri tsátsii majcho íjcyane iwáájácúne wallóó ítsíime méihdé múnáaúvuke ditye téhullétú tsane íjcutéki.

13 Áané hallúvúhjáa tsiíñe péémedívú botsíi Jotséé waajácútsámeí diitye íñahbémudívu. Átsihdyúhjáa diibye Ejíhtó iñújii avyéjuube waajácújucóo

caatyé múnáajpi dibye íjcyane. Áanélliihyéhjáa neebe dibye ipíúva pámeekéré imúnáake.

¹⁴ Ahdújucóhjáa Jotséé píuvané cááni Jacóoboke pámeere ihyájkímú 75-meva íjcyámema.

¹⁵ Aaméhjáa téhulle ícyahíjcyámé pámeere dsíjivé 12-nevá dohjíba múnáape mee ijraéémú ihdéejte íjcyame diibye cááni Jacóobomájucó.

¹⁶ Áámeúvukéhjáa tétsihdyu icyúúúrómeke tsúúcajátú tsiíñe íáábyúne tsajtyémé Tsikyéevu diibyhjáa Aavaráaúvú Hamóóúvúj tsíímedítú áhdóné níjkyénetu icyúúuki.

¹⁷ Aanéhjáa Píivyéébe Aavaráaúvuke pítyájcóne éévé tsúúca pííhínáa memúnáa éhnííñevu lílyaaté mityáméjucó teene Ejíhtó ííñújivu.

¹⁸ Áijyúhjáa tsíjpiyéjucó úcaavéné téené ííñújí avyéjúúbedívú Jotsééúvuke wáájácútuúbe.

¹⁹ Aabéhjáa íállíñe ícúbáhrahíjcyá diityédi. Áánemáhjáa nehíjcyaaabe ditye ítsííméwuúmuke iwáámíuhíjcyá béhnere itsíímáváméwuújike.

²⁰ Téijyúhjáa Moitsééúvú tsíímávámeíbyeke Píivyéébe ímí íjtsúcunúhi. Áábéwúukéhjáa cáánímutsi téhmehíjcyá pápíhchúú nuhbáva.

²¹ Áábéwúukéhjáa tsúúca dityétsí wáagoójúccóóróóbeke Ejíhtó ííñújí avyéjúúbe aiyúwá íjccúúbeke keemévetsóhi.

²² Áábekéhjáa ditye úwááboobe waajácú páneere diityé múnáape wáájacuhíjcyanéhji. Aabéhjáa ávyétá tujkéveebe íná ímyéénúnetu, íihyúvúnetu, panévatúre.

²³ Aabéhjáa 40 pijcyábájucó íjcyaaabe íjtsámeí imúnáake íááhívetéíñe.

²⁴ Aabéhjáa téhullévú péébe cábuuvé Ejíhtó múnáajpi memúnáajpidi ícúbáhrahíjcyáábedívu. Áábekéhjáa líihyánuúbe.

²⁵ Áijyúhjáa íjtsúcunúúbe memúnáaúvú tsúúca wáájacúné dííbyej tééveri Píivyéébe diityéké ditye ícúbáhrámeíhíjcyánetu íjchívyétsoíñe. Áronáacáhjáa ihdyu tsáhái ditye wáájacutúne.

²⁶ Áané tsijcyóóhíhjáa idyé úújetéébé tsamútsíyé memúnáajtétsí méénújcatsímútsídívu. Áámútsikyéhjáa ímílléroobe idyówajcáróne. Áronemáhjáa neebe diityétsikye: ¿íveekí ámuhtsi tsané múnáajtétsíyé meíjcyamútsí méméénújcatsíhi?

²⁷ Áronáacáhjáa ímichi cáábyedítú tene tujkévaabe diibye Moitséeke néehíi: “¿Múha uke pícyóó ímityúnéhjí ímibájchoobe u íjcyaki?”

²⁸ ¿Mityá oke ú líihyánuú éhnéijyu Ejíhtó múnáajpikye u lííhyanúdu?”

²⁹ Ehdúhjáa dibye néénetu ílluréjucó Moitséé wááneé. Aabéhjáa úújeté Madiáá ííñújivu. Aabéhjáa téhulle tsííñe ííñújiri íjcyaaabe tsíímavá míityétsikye téhullétú ityáábáválledívu.

³⁰ Aanéhjáa 40 pijcyábájucó dibye ííneubará píivyétúné ííñújiri íjcyánáa níjkyéji múnáajpi bóhówaavé dííbyedívú úméhéwu péétécunúné pañe ‘Tsinaí’ némeíhbáúj pííhívu.

³¹⁻³² Ááneríhjáa mítyane ullévenúúbe. Áanélliihyéhjáa ímíñeúvú ííte dibye pííhíverónáa Píivyéébe dííbyeke néehíi: “Oo ámúhá Píivyéébé ó íjcyá dííhdé múnáaúvú Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyame oke cááníhíjcyaaabe.” Ááneríhjáa ííllityéne úúvcunúúbe tsáhájucó tsiíñe ííttétúne.

³³ Áábekéhjáa tsiíñe neébe: “Díjtyúhápaajiné tácoríjcó íñe úhdivu o bóhówáávénéllíihye.

34 Muurá ó waajácú tahñéjté Ejíhtori íjcyame wánícyámeihijcyáné íícúbáhrámeíñeri. Áámeke dijtyééveri o íjchívyétso íñe úhdivu ó bóhówaavéhi. Ahdícyane uke ó wallóó téené íiñújívu.”

35 Ehdúhjáa Píívyéébe néé Moitséeke éhnéhjáa memúnáajtétsiúvú ‘¿múha uke picyóó ímítyúnéhjí ímibájchoobe u íjcyaki?’ nééróóbeke. Píívyééberéhjáa ihdyu néé úméhéwu péétécunúné pañe níjkyéji múnáajpi dííbyedívú bóhówáávéébej tééveri díbye memúnáaúvuke íjchívyétsoki.

36 Ahdújucóhjáa méénúráityúronéhjí imyéénúnej tééveri díbye íjchívyetsóné méíhdé múnáaúvuke Ejíhtó íiñújitu. Aaméhjáa íñéubará píívyétúné íiñújívu péeme Tújpáñe Móóa pajtyé nújpacyo dówáávéjítjori. Aabéhjáa téhulle 40 pijcyábá íjcyabe méénuhíjcyá méénúráityúronéhjí.

37 Aabéhjáa mee imúnáadítýú nééhií: “Píívyéébere muurá pícyóó méhdítýu íhjú uubáalle múnáajpikye íñe o íjcyadu nééííbyeke. Aabe ihdyu nééne méllééboco.” Ehdúhjáa néébeúvu.

38 Aabéhjáa muurá íñéubará píívyétúné íiñújiri méíhdé múnáaúvuma íjcyáábedívú níjkyéji múnáajpi bóhówaavé ‘Tsinai’ némeíhbaúvú. Áábemáhjáa íhjúváne ájcuube dííbyeke Píívyéébe taúhbaju cáátúnúmeíñevu díbye íájcu méíhdé múnáaúvuke.

39 Áróobekéhjáa tsá dítye cáhcútsohíjcyatúne. Ílluréhjáa dííbyeke ityáhjálléne tsiíñe imílleromé íóómiñe Ejíhtó íiñújívu.

40 Áánemáhjáa dííbyé nahbe Aróoke néémeé: “Mééma meenu Píívyéébedu néméhjike piéhullévúré meóómícyooca meke dítye ityúkévéjtsoki. Kíávú íñe díñahbe Moitséé úújeté mekéé Ejíhtó íiñújitu íjchívyétsónema.”

41 Ahdújucóhjáa dítye níjcyone jééú ocájíwuúdú néébeke. Áábekéhjáa íícúvehíjcyámé iyámeke illííhyánúméhjidi. Ááneríhjáa mítyane ímíjyuuvémé iíye íñíjcyóóbeke íícúvehíjcyáneri.

42 Áánéllíihyéhjáa ílluréjucu Píívyéébe díityéké íhvejtsóné dítye awáá idyúúrúvahíjcyca caame íévéhóówari íjcyáméhjike. Muurá dííbyé ihjú uubáalle múnáajpi waajácúháámitu nééneé:

¿Acáa ámuha íjraéémú oke méíícúvehíjcyá iyámeke mellííhyánúmedi 40 pijcyábá íñéubará píívyétúné íiñújiri ámuha meíjcyácoóca?

43 Tsáhaá. Muuráhjáa oke íícúvetúme ámuha méíícúvehíjcyá ámuháyé meméénúméhjike. Áánemáa ámuha métsatyéhíjcyá níjcyotáábé Moróoke íhjáwúuma. Áhdurée ámuha métsatyéhíjcyá níjcyotáábé mícúruwa Rejpáake Píívyéébedi ámuha medíllónema. Áánéllíi ámúhake amúhá íiñújitu o íjchívyétsómeke ó wálloó Babiróóniá íiñújí ehnííñevu. Ehdúhjáa muurá Píívyéébe íhjú uubáalle múnáajpi caatúnúhi.

44 Aanéhjáa muurá téhulle íñéubará píívyétúné íiñújiri méíhdé múnáaúvudi íjcyaja iyámé mihénetu méénúmeíjyá duurúvaja dítyéhjáa Píívyéébe taúhbaju cáátúnúmeíñe newáyuwááne pícyohíjcyaja. Ehdúhjáa méénuube Moitsééúvú Píívyéébe dííbyeke néhdújucu muhdúhjáa íájtyumídu.

45 Aajájucóhjáa dítyéúvú íñetsóné tsííñe íiñújívu Píívyéébéhjáa Jotsoééúvuma tééji múnáake íbótoácóne dííbyeke ájcuíjvu. Áájaréikyéhjáa ícyahíjcyá Dabíúvú íjcyáné hajchóta.

46 Aanéhjáa díbye Dabíúvú waajácú ímí Píívyéébe dííbyeke píaabóne. Áánéllíihyéhjáa imílléroobe imyéénune béhja Jacóóboúvúu téhdure

cáání vahíjcyaaabe Píívyéébé wáábyuta teeja iyámé m̄hénetu méénúmeíjyá cápayóóve.

⁴⁷ Áronéhjáa íllíyējuco Tsaromóóuvú méénune teéja.

⁴⁸ Áronáa Píívyéébe tsá íjcyatú apááñéré duurúvaja míamúnaa méénújá pañe. Muurá ihdyu ihdícyátsihjíríyé dííbye. Muurá íllu dííbyé ihjyú uubálle múnáajpi nééhií:

⁴⁹ Níjkyéjiri táavyéjú iyyáwá hallúrí o íjcyaaabe ó ejécunú páneere ííñuji. Aanéjííva ¿muhdííváne já ámuha óóma méméénuú tétsihyi o íjcyaki?

⁵⁰ Aanéjucóo páneere múhdúné tsíeméné íjcyane o ípívyejtsóne.

Ehdúhjáa neebe Píívyéébe ihjyú uubálle múnáajpij tééveri.

⁵¹ Áronáa ámuha ávyétá nuuhéjunte meíjcyámé íbuúúné éhne Píívyéébeke wáájácútúmé íbuúúnédu. Aame ámuha Píívyéébé Apííchó néené tsihdyuré méícyahíjcyá méihdé múnáaúvúu ícyahíjcyádúre.

⁵² ¿Acáa cáábyeké Píívyéébé ihjyú uubálle múnáadítýú méihdéjitéúvú pevénéré itécunúhijcyáhi? Muuráhjáa lliihyánuhíjcyámé ímíáábé Críjto ííñujívú tsááiñe úubállehíjcyárómeke. Aabée muurá Críjto tsááróóbeke ámuháyéjuco mellíhyanúne.

⁵³ Muuráhjáa tsúúca ámuháma níjkyéji múnáaj tééveri Píívyéébé taúhbaju íjcyájúcooróné tsá ámuha melléébohíjcyatúne.

Ejtééba dsíjívéne

⁵⁴ Ehdúhjáa Ejtéebá néénéllii dííbyedívú cayóbaávatémé íhwáñeene íhdónema.

⁵⁵ Aanéhjáa diibye Ejtéebá Píívyéébé Apííchó ípañe íjcyaaabe ájtyumí níjkyéjiri Píívyéébe íavyéjuri íjcyáábé úníuri Jetsóo íjcyáábeke.

⁵⁶ Aabéhjáa nééhií:

—Muurá ó ájtyumí Míamúnáajpidívúu ípívyéévebe níjkyéjiri Píívyéébé úníuri íjcyáábeke.

⁵⁷ Ehdúhjáa díbye néérónáa íllure íñúhejúúné iwátájcóne dííbyé tujkévetu túruuvémé íhjúcunúme.

⁵⁸ Aaméhjáa técoomítýú tsiéllevu itsájtyéébeke áamuhíjcyá néwayúúnevu. Aaméhjáa íwajyámúúné ityácórijcámeíjyahjívú téhmetsó tsaapi ováhtsá ‘Tsáoro’ némeííbyeke.

⁵⁹ Aabéhjáa Ejtéebá ditye áámúroobéré Píívyéébema íllu ihjúváihi: “Ávyéjuúbej, tabóhí duúcu.”

⁶⁰ Átsihdyúhjáa ímímóúúvéne kéévánécoba neébe: “Ávyéjuúbej, díícúvedí íñe íjtye ímityúné méénúróneri.” Ehdúhjáa íñétsihdyu dsíjívéébe. Aanéhjáa Tsáoro ímí íjtsúcunú ditye dííbyeke llíhyanúne.

8

Cahcújtso múnáake Tsáoro ímityúné dáríivéne

¹ Téijyúhjáa Jerotsaréeri cahcújtso múnáa ícúbáhrámeííñe tujkéváhi. Áánetúhjáa tsújaavémé Jodéa iinújiri. Tsaatéhjáa péé Tsamáaría ííñújivu. Áronáacáhjáa ihdyu uwáábojte tsá kiávú péétune.

² Aanéhjáa ímí Píívyéébeke úraavyémé diibye Ejtéebaúvuke kímóóveméré cuuúhi.

³ Áané tujkéveríhjáa diibye Tsáoro cahcújtso múnáake wajpímumáyé wal- léémuke ícúbáhraabéré ihjyáháñetu tsajtyé icyúvéhoojánuki.

Tsamáaría iiñújiri imiáájú uwááboméñe

⁴ Áronácáhjáa Jerotsaréetu pehíjcyámé pahúllevaré uwáábomé.

⁵ Áánetúhjáa Peripé Tsamáaría iiñújiri íjcyáoomívú ipyééne téhdure úúbállehíjcyá diibyéjuco Críjto Mepájtyetétsoobe íjcyane.

⁶ Áábedívúhjáa mítyane míamúnaa píhcyaavémé lleeúbucunúhijcyá dibye úwaabóne. Aaméhjáa ítehíjcyá méénúráityúronéhjí dibye méénune.

⁷ Tsaaté pañétúhjáa naavémuke dibye wáágoómé ihjyúcunúmeré diityé pañétú ichívyehíjcyáhi. Áhduréhjáa íjpi vaaúmeityúméhjíma úllétúméhjíke ímípyetétsohíjcyáabe.

⁸ Ááneríhjáa técoomí múnaa mítyane ímíjyuuvéhi.

⁹ Áijyúhjáa íjcyáabe tétsihyi 'Tsimóo' némeííbyé apííchoóbe. Aabéhjáa álliibyeré pehíjcyá teene Tsamáaría múnáake. Nehíjcyaabéhjáa pane iwáájacúne.

¹⁰⁻¹¹ Áábedítúhjáa ícyátújtsíméné íllure diityéké dibye ípííchori álliñéhjí icyáhjújtsóne nehíjcyáhi:

—Áánúhaca ihdyu Píivyéébé ihnáhoóma.

¹² Áánetúhjáa ihdyu Peripé Píivyéébé avyéjutu íjcyané uwááboju Jetsocríjtodítýújuco pájtyene úwaabóné cáhcujtsómé tsójtsótsámeí wajpíimuu, walléemuu, íjcyame.

¹³ Áhduréhjáa diibye apííchoobe Tsimóo íjcyároobe icyáhjújtsóne ílluréjuco tsójtsótsámeíñe. Aabéhjáa Perípema íjcyáabe ullévenúhijcyá méénúráityúronéhjí dibye méénúneri.

¹⁴ Aanéhjáa diitye Tsamáaría iiñújí múnaa tsúúca Píivyéébeke cáhcujtsóné uwáábojte Jerotsaréri íjcyame iwáájacúne wallóo diityé éllevu Péedorómútsikye Jóáamaá.

¹⁵ Aamútsíhjáa téhullévú ipyééne diityé hallúvú piáábó táumeí Píivyéébeke dííbyé Apííchó diityé pañévú iúcaáveki.

¹⁶ Tsáháikyéhjáa diityé pañévú tene úcaávetú ditye Jetsóo mémeri tsójtsótsámeíjyúcoórónáaáca.

¹⁷ Áánéllihyéhjáa diityé hallúvú íhyójtsicu ipícyóóne dityétsí Píivyéébeke piáábó táumeíñe tujkéveri botsíi dííbyé Apííchó úcaavé diityé pañévu.

¹⁸ Ehdúhjáa dityétsí méénune diibye Tsimóo íajtyúmíne néé diityétsikye íáhdóiyóné dsíídsídvu.

¹⁹ Neebéhjápeé:

—Cána oke maájcu éénevu ooréjuco tsaaté hallúvú táhójtsicu o pícyóóne tujkéveri Píivyéébé Apííchó diityé pañévú iúcaáveki.

²⁰ Áánéllihyéhjáa Péedoro néé dííbyeke:

—¿Íveekí múhdurá dííjtsaméi? Muurá teene dídíídsímáyé ú wágóóóvéiyáhi. Úubá ú íjtsúcunú Píivyéébe téénevu meke ájcune maáhdóiyóné dííbyeke.

²¹ Muurá tsá díwáabyuta tene íjcyatú Píivyéébe uke tujkevééllétúnéllíihye.

²² Ahdícyane eene ímityúné u íjtsámeíñe díhvéjtsóne dííbyeke piáábó táuméi. Tsáijyu múúne úhdi ídáátsóvéne ábájíveebe ímityúné u íjtsámeíñe.

²³ Muurá ó waajácú ímityúné dípañe íjcyane éhne múúne iyáábé nijpáyú nehniwu néhdu nééneé.

²⁴ Ehdúhjáa Péedoro diibye Tsimóoke néénéllii neebe dííbyeke:

—Ané táhallúvú Píivyéébeke piáábó métáuméi eene oke u néhdu tene oke ipájtyétuki.

²⁵ Ehdúhjáa Píivyéébé ihjyu Tsamáaría iiñújiri patsíhjívá múnáake iúwáábótsihdyu óómimútsí Jerotsaréevu.

Perípemútsí Etiopíía múnáájipima

26 Átsihdyúhjáa níjkyéji múnáajpi diibye Perípeke néehíi:

—Dípye Jerotsaréetu Gáátsávu pééju íínéubará píivyétúné iíñújitu pájtyéjuri.

27 Ahdújucóhjáa téhullévú péébe cábuuvéné Etiopíía múnáajpi eonóocodívú tééné iíñújí avyéjuulle ‘Cadaátse’ némeílle dsíídsí tehmeébedívu.

28 Aabéhjáa Píivyéébeke Jerotsaréevu idyúúrúvájétsihdyu íjchíémiri íiíñújivu óomiibye ééveebéré pehíjcyá Píivyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Itsaíaúvú waajácuháami.

29 Áánacáhjáa Píivyéébé Apííchóré diibye Perípeke néehíi:

—Éhmi íjchíemi duhjéte.

30 Ahdújucóhjáa péébe lléébúacunúné dibye éévene. Áábekéhjáa neébe:

—¿A ú waajácu íná nééiyóné u éévehíjcyáne?

31 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tsáhaá. Múhdutú ó waajácuú múha oke úwáábónejíivari.

Ehdúhjáa iíneéne píúvaabe dííbyeke íjchíémí pañévu.

32 Aanéhjáa Píivyéébé ihjyu cáátúnúmeíñé dibye éévehíjcyáne íllu néehíi:

Obééjake múúne illííhyánu ditye tsájtyedu tsájtyémé dííbyeke. Aabe pevétsihjídú íjcyáábeke dsíjívetsómé éhne múúne obééjáwu pevétsihjídú íjcyáábeke ditye níitsudu.

33 Áábeke idátsó meenúme. Aabe ííñújiri tsá íjcyájúcootúne. Aane íñe ¿múha téijyú múnáadítýú úubálléiyá muhdúhjáa téijyú míamúnaa ícyahíjcyáne? Ehdúhjáa nééne éévehíjcyáabe.

34 Átsihdyúhjáa neebe Perípeke:

—Cána oke ímíneúvú duubállé múhdityúhjáa ehdu Píivyéébé ihjyú uubálle múnáajpi nééneé. ¿A íhdityu, mityá tsíjpihdítýúpeé?

35 Áánélliihyéhjáa teene dibye éévehíjcyánetu úwááboobe dííbyeke ímiáájú Jetsóodítýú íjcyáne uwááboju.

36 Aamútsíhjáa péhíjcyamútsí úújeté tsátsii nújpacyo íjcyátsihvu. Átsihvúhjáa diibye eonóócó néé Perípeke:

—¿Éje, íchííhya nújpacyo! ¿Aca tsá oke apáhajchíi u tsójtsóítyuróne?

37 Áánélliihyéhjáa Perípe néé dííbyeke:

—Íhdyu tehdújuco ímiááné u cáhcújtsóhajchííjyu. Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá ímiááné ó cáhcujtsó Jetsocríjtó Píivyéébé Hajchi íjcyáábeke.

38 Áánélliihyéhjáa Perípe néé dibye íjchíemi idyáíivyétsoki. Áámítúhjáa iíítyéne peemútsí teene nújpacýó pañévú Perípe dííbyeke itsójtsoki.

39 Átsihdyúhjáa dityétsí íjchívyénáa Píivyéébé Apííchóré tsájtyéjucóó Perípeke. Áábekéhjáa tsáhájucó eonóócó ájtyúmitúne. Átsihdyúhjáa iiyéjuco dibye péhíjcyáne tsáimijyúúre.

40 Áánacáhjáa diibye Perípe Atsóótó cóomijyúuco. Aabéhjáa pacóómiváryé úwááboobéré péhíjcyáabe úújeté Tsetsaréavu.

9*Tsáoro Jetsóoke cáhcujtsóne
(Hch 22.6-16; 26.12-18)*

1 Áané tujkéveríhjáa Tsáoro lliihyánúllehíjcyá cahcújtso múnáake. Aabéhjáa péé llúúvájte avyéjúube éllevu waajácuháámí ityáúmeíki.

² Aanéhjáa dibye ájcúháámima peebe Damájciori íjcyáné pihcyáávejáané avyéjujité éllevu néhcoobéré Críjtodítýú íjcyáné uwááboju úráávyehíjcyámeke Jerotsarévu itsájtýe wajpíímumáyé walléémuke.

³ Aabéhjáa téhullévú juuváyí péébe tsúúca técoomívú píhírónáa dííbyedívú peete cádiivyé cáámetu.

⁴ Aanéhjáa dííbyeke baavu íjcaáyóóbeke Jetsóó dibye ájtyúmítuubéré nééhií:

—¿Tsáoj, Tsááoroj! ¿Íveekíami oke ú pátsáricyohíjcyaj?

⁵ Áanéllihyéhjáa neébe:

—¿Múha uu Ávyéjuúbej?

Áanéllihyéhjáa neébe:

—Oo Jetsóó oke u pátsáricyohíjcyáabe. Árónáa muurá uure ú tútávátsámeíhijcyá éhne múúne ócáji naatsóú íñúbíjcóne iiye tútávájtsámeídyu.

⁶ Ááneríhjáa Tsáoro íllityéébé úúvécunúúbére nééhií:

—Ávyéjuúbej, ¿aanéhaca ñná ú imíllé o méénune?

Áanéllihyéhjáa Jetsóó dibye ájtyúmítuubéré nééhií:

—Wa ihdyu dipye kiávúhjané u péhullévu. Téhullévúi uke neeímyé ñná u méénuíñe.

⁷ Ááneríhjáa dííbyema pééme mítyane íllityé ditye ájtyúmítuubéré dííbyema íhjuváneeri.

⁸ Aabéhjáa baatu íjyócuúvétsihdyu tsáhájucó hállúvatúne. Áábekéhjáa patóhcoríyéjucó ditye úújetétsóné teene Damájcovu.

⁹ Aabéhjáa téhulle pápihchúúj coojívá hállúvátuube íjcyáabe tsá majchóubaré, adóubaré, méénutúne.

¹⁰ Áijyúhjáa tétsii tsaapi cahcújtso múnáajpi Ananíá íjcyáábedívú Jetsóó naavédú nééne íbóhówajcárótsihvu dilló dííbyeke. Áanéllihyéhjáa neébe:

—¿Muhdúhaja, Ávyéjuúbej?

¹¹ Áanéllihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Cáhawáá ‘Ímiánéjcu’ némeíñé ulléjijtóvú pééne Jóóda ja dillo Táátsó múnáajpi ‘Tsáoro’ némeíbyekej. Muurá tééjari íjcyáabe piáábó táúmeíhijcyá Píívyéébeke.

¹² Aabe téhdure naavédú nééne ííténé pañe ájtyumí dííbyé hállúvú díhyójtscu u pícyoone dibye tsiíñe íhállúvaki.

¹³ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii Ananíá nééhií:

—Ávyéjuúbej, mítyame oke úúbállehíjcyá díbyévá Jerotsaréeri díuwaáboju cáhcújtso meke ímityúné méénuhíjcyáne.

¹⁴ Aabe muurá eene íllevu tsáá llúúvájte avyéjujite nééjuri cahcújtso múnáake itsájtýeki.

¹⁵ Árónáacáhjáa Jetsóó nééhií:

—Wa ihdyu dipye dííbye éllévuj. Muurá téhdure óhdityu íjcyáné uwááboju úwááboobéré pehíjcyáá tsiíñe íñújíñe múnáake íavyéjujtéhjimájucó. Áhdure ámuha ímúnaa íjraéémuke úwáábóííbye.

¹⁶ Áábeke ó waajácútsoó muhdú dibye téené déjúcotu ícúbáhrámeíñe.

¹⁷ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii péjúcoobe Ananíá dííbye Tsáoro íjcyájávu. Aabéhjáa tééj pañévú íúcaávéne dííbyé hállúvú íhyójtscu ípícyóóne néé dííbyeke:

—Muúbej, Ávyéjuube Jetsóó éhneváa juuváyí u tsáánáa úhdivu bóhówááveebe oke wallóó díllevu uuva tsiíñe u hállúváábé pañévú Píívyéébé Apííchó íúcaáveki.

18 Ehdúhjáa Ananíá néenemáyé íhyálluúucú pañétú amóóbé mñhédú néene áákityéné boone hállúvájúcoóbe. Aabéhjáa ílluréjuco tsójsótsámeíñe.

19 Átsihdyúhjáa botsíi imájchóne tsíjpanúúbe. Aabéhjáa teene Damájcori íjcyané cahcújtso múnáama múhdúj coojívará íjcyáhi.

Tsáoro Damájcotu úwáábótujkénúne

20 Átsihdyúhjáa tsúúca úwáábótujkénuube diityé pihcyáávejááné pañévu. Aabéhjáa nehíjcyá ímiááné Jetsóo Píívyéébé Hajchi íjcyane.

21 Ááneríhjáa pámeere iúllévenúne néjcatsíhi:

—¿Acáa tsá áánu éhne cahcújtso múnáake ímityúné dáríívehíjcyatú Jerotsaréri? Diibyéjuco muurá íñe íllevu tsááne llúúvájte avyéjute élleву tsaatéke itsájtyeki.

22 Ehdúhjáa ditye néjcatsíyónáa éhniínevúré iúwáábóné pañe nehíjcyaaabe ímiááné diibyéjuco Jetsóo Crijóo íjcyane. Ááneríhjáa íllure tsájúréévétsoobe imúnaa jodíómuke teene Damájcori íjcyámeke.

Tsáoro pállójcóne

23 Átsihdyúhjáa diitye imúnaa íjcyarómé pítyácójcatsí dííbyeke illííhyánúroki.

24 Áánemáhhjáa pécohajchótá cójíhajchótá téhmehíjcyarómé técoomí llehówááné dííbyeke illííhyánuki. Áronáacáhjáa waajácújucoobe teene.

25 Áábekéhhjáa cahcújtso múnaa úvérújtí pañévú iúácóóbeke pejco niityétsó técoomí míhletátú áachívújuco. Ehdúhjáa pállójcoobe Tsáoro ditye llííhyánúíyónetu.

Tsáoro Jerotsaréri

26 Aabéhjáa Jerotsaréevu úújetéébé imíllerá íñáhbévájcatsíñe técoomíyí íjcyané cahcújtso múnáama. Áróóbedíhjáa íllure íllityéme. Tsáháikyéhjáa ditye wáájacutú díbye téhdure cáhcujtsójucóóné Jetsóoke.

27 Áábekéhhjáa Benabéé uwáábojté élleву itsájtyéébedívú waajácutsó diityéké ímíñeúvu. Úúbáleebéhhjáa diityéké muhdú Jetsóo juuváj píñévú dííbyedívú bóhówáávéebema íhhyúvátshydu péébe dííbyedítú íjcyané uwááboju Damájcori múnáake íínerí íllityétuube úúbállehhíjcyáne.

28 Aabéhjáa Jerotsaréri íjcyaaabe diityémá úwááboobéré pehíjcyá tsijtye imúnaa cáhcújtsótúmeke íínerí íllityétuúbe.

29 Aanéhjáa tsaate imúnaa íjcyarómé gríéégómú ihyúriyéjuco íhhyuvámé dííbyema ityáhjácatsíñe llííhyánúllehíjcyá dííbyeke.

30 Aanéhjáa íñahbéjté cahcújtso múnaa iwáájacúne tsajtyé dííbyeke Tsetsaréavu. Átsihdyúhjáa wallóomé dííbyeke Táátsóvuú.

31 Áijyúhjáa Jodéaa, Gariréaa, Tsamááriaa, íjcyané íñújííneri íjcyané cahcújtso múnaa tsaímíyéjuco íjcyane Píívyéébé Apííchóré diityéké píáábóneri. Aaméhjáa éhniíñevu llíyaatéhi.

Enéa ímíjpyeténe

32 Téhduréhjáa Pééodoro pahúllevaré ááhíveebéré péhíjcyaaabe úújeté Ríídári íjcyané cahcújtso múnáadívu.

33 Aabéhjáa téhulle ájtyúmité ‘Enéa’ némeííbyeke 8 pijcyábájucóo íjpi vaaúmeítyúneri chémehíjcyáábeke.

34 Áábekéhhjáa neébe:

—Muúbej, tsúúca Jetsocríjtó uke bóhítsóhi. Ahdícyane dácúúvéne ílluréjuco dicyúwá díímibájcho.

Ahdújucóhjáa dibye téjyúré ácuuvéne.

³⁵ Aanéhjáa Ríídaá, Tsaróoo, Íjcyácoomícyu múnaa íajtyúmíne muhdúhjáa íicyahíjcyanéjji ííhvéjtsóne Jetsóokéréjuco cáhcujtsóne.

Dóoca bóhíne ídsíjívétsihdy

³⁶ Téjyúhjáa íjcyalle cahcújtso múnáalle Jóópéri Tabítá gríéégómú ihjyúrí ‘Dóocaá’ némeílle. Aalléhjáa ávyétá ímíáállé íjcyalle píáábohíjcyá ídáátsóméhjike.

³⁷ Aalléhjáa téjyú chémelle dsíjívéhi. Áálluúvukéhjáa íñjtyúne picyóómé cáámééjiri íjcyané mójcóhó pañévu.

³⁸ Ájyúhjáa diibye Péédoro íjcyacóomí Ríída píhíré teene Jóópétuú. Aanéhjáa cahcújtso múnaa dibye kíá íjcyane iwáájácúne wallóó mítyétsikye dííbye éllevu. Aamútsíhjáa neeté dííbyeke:

—Uuva ú peé íícúí múúha éllevu.

³⁹ Ahdújucóhjáa dibye péene diityétsimájuco técoomívu. Aabéhjáa úújetéébeke tsajtyémé teene mójcóhó pañévu kíá tééhoúvu íjcyáhullévu. Áánaacáhjáa tétsihyí pííbájujte walléemú máátyóri íjcyame úújétsópejtsó dííbyeke dílleúvúhjáa dsícohíjcyané wajyámuunévu.

⁴⁰ Áané boonétúhjáa pámeekéré áachívú íjchívyétsóne Píívyéébema ihjyúvaabe ímímóúúvénema. Aabéhjáa dílleúvudívú ííteebéré néehíí:

—Tabítaj, múúhama dacúúve.

Ehdúhjáa dibye néenemáyé íitéjúcoólle. Aalléhjáa dííbyeke íajtyúmíne tsúúca ácuuvéhi.

⁴¹ Áállekéhjáa íhyójtscutu íékéévéne íjyócuycároóbe. Áánemáhjáa cahcújtso múnáama pííbájujteké ípíúváne úújétsóobe tsúúca bóhííledívu.

⁴² Aanéhjáa teene Jóópé múnaa mítyame iwáájácúne cáhcujtsó Jetsóoke.

⁴³ Átsihyúhjáa Péédoro coéváhíí tsúcájá técoomívu ‘mííhéné ímibájchoóbe’ némeíbyé Tsimóo jávu.

10

Péédorómútsí Conéeríoma

¹ Íjcyaabéhjáa Tsetsaréri ‘Conéerío’ némeíbyé tsáha múnaa ‘Itariáno’ némeíne tsodáhómú avyéjuube íjcyáabe.

² Aabéhjáa pájyuvaré Píívyéébeke píáábó ityáúmeíne ícyahíjcyá muhdú dibye ímillédu. Pámeemáyéhjáa íhyájkímuma duurúvahíjcyámé dííbyeke. Áhduréhjáa jodíómuke píáábohíjcyaaabe panévatúre.

³ Aabéhjáa tsájcuuve naavédú néene ííténé pañe ájtyumí níjkyéji múnáajpi dííbye éllevu tsááneé.

⁴ Aabéhjáa dííbyeke díllónéllíí íllityécunúúbéré dííbyedívú ííteebéré néehíí:

—¿Muhdúhaja, Ávyéjuúbej?

Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Muurá Píívyéébe ímí íjtsúcunú píáábó dííbyeke u táúmeíhijcyáne. Áhdure ímí íjtsúcunúúbé ídáátsóméhjike u píáábohíjcyáne.

⁵ Ahdícyane Jóópévu tsatéké walló dítye íujcuté Tsimóoke dííbyere ‘Péédoro’ némeíbye.

⁶ Téhulle muurá diibye tsijpi Tsimóo ‘mííhéné ímibájchoóbe’ némeíbye ja únéú úníuri íjcyájari. Diibye uke neé íná u méénuíne.

7 Ehdúhjáa níjkyéji múnáajpi Conéeríoke iñééne pééne boone píúvaabe mítyétsi íúniú múnáajtétsikyé. Áhduréhjáa píúvaabe tsaapi tsodáhó ímí Píívyéébeke úráávyehíjcyáábeke ityújkevéélléébeke.

8 Áamekéhjáa ímíñéúvú íúúbálléne wáalloobe teene Jóópévu.

9 Aaméhjáa péhijcyámé tsíjyu tsúúca técoomíj píhíríjyuco íjcyánáa Péédoro nériivyé já hallúvú Píívyéébema ílhjyúva cójípíínéjucu íjcyáíñááca.

10 Téjyúhjáa mítyane ajoyááavatéébe. Áábemáhjáa dítye majcho méénúné hajchótá tétsii íjcyáábedívú naavédú nééne bóhówaavéhi.

11 Áané pañéhjáa ájtyúmiibe cáámetu wáýyámúbácobádú nééne téjtyóhjítu dóhjíwáné dííbyedívú níityene.

12 Áhbácóbá pañéhjáa pañévámé pamévá jodíómú dóótúné iyáme.

13 Áamedívúhjáa díbye úllévenúrónáa Píívyéébe dííbyeke nééhií:

—Aatyédítýú bo tsaatéké lííhyánúmeke tsájtyéne didyoy.

14 Áronáacáhjáa neébe:

—Tsáha, Avyéjuúbej, tehdúí múijyú ehdííváméhjike o dóónejíí doorátujtéke.

15 Áronáacáhjáa neebe dííbyeke:

—¿íveekí doorátujtédivú ú meménú ímiáámé íjcyámeke?

16 Ehdúhjáa dííbyeke Píívyéébe néé pápihchúúijyúva. Áané boonéhjáa tsiíñe píéhullévúré pééne cáámevu.

17 Ááneríhjáa díbye ítsámeíhíjcyánáa tsúúca llééhowávú wajtsíjucóómé Conéerío walló múnáa díbye íjcyaja dílloméré péhijcyáme.

18 Aaméhjáa dílló tééjari díbye íjcyáhajchíjyu.

19 Aabéhjáa tééne íjtsaméiyíyéi íjcyánáa tsiíñe Píívyéébé Apííchó néé dííbyeke:

—Pápihchúúmeva uke nehcóhi.

20 Díityémá peeco íná néétuubére. Muurá oore ó wallóo díityéké diéllevu.

21 Ahdújucóhjáa díbye díityé éllevu ipyééne nééneé:

—¿A oke ámuha ménehcóhi? ¿Aca muhdú néénéllii ímichi ámuha metsáá taéllevu?

22 Áánélliihyéhjáa nééme dííbyeke:

—Ihdyu muha metsáá tsodáhómú avyéjuube Conéerío ímiáábé Píívyéébe ímillédú ícyahíjcyáábeke ámuha múnáa jodíómú ímí ítsúcunúhíjcyaaabe nééjuri. Dííbyekéváa níjkyéji múnáajpi néé dííbye jávú u pééne dííbyema u íhjúvaki.

23 Ehdúhjáa dítye néénéllii Péédoro díityéké néé dítyéi icyúwa tépejco tétsii. Átsihdyúhjáa botsíi tsíjyooji díityémá péébeke tsaate cahcújtso múnáa nahbénúhi.

24 Aaméhjáa tsíjyu úújeté Tsetsaréavu eenéé Conéerío íhyájkímuma íñahbévajtéké ípíúvámema dííbyeke téhmehíjcyátsihvu.

25 Aanéhjáa Péédoro dííbye jávú ááhívéiyóné íhdéré íjchívyéíñúne dííbyé úmíwávú mímóúúvetéébé dííbyeke idyúúrúvaki.

26 Áronáacáhjáa Péédoro dííbyeke nééhií:

—Díjyocúúve. Muurá úhdure oo míamúnáajpi.

27 Ehdúhjáa dííbyema íhjúvaabéré tééjá pañévú úcááveebe úújeté mítyane míamúnáa tétsihvu píhcyáávemedívu.

28 Áamekéhjáa neébe:

—Amuúhaj, muurá ámuha méwaajácutá tsá múijyú jodíómuube tsííñe íiñúji múnáajpiima íñahbévájcatsíñe dííbyé já pañévú úcáávéityuróne. Áronáa Píívyéébe oke néé tsaatéké átérééjtédí o díllótuki.

29 Ahdújuco muurá íñe o tsáane 'tsiíjyu' néétuubéré oke ámuha mepíúváneelliíhye. Aane ícyooca ó imíllé o wáájacúné muhdú néénéllii ímichi ámuha oke mepíúváne.

30 Áánélliihyéhjáa Conéerio nées dííbyeke:

—Ícyoocáa cuuve íchihyi tahjyári májchótuube Píívyéébema o íhjúvahíjcyáábedívú tsaapi óhdivu bóhówaavé ávyeta íwajyámú áchaúcunúúbe. Áánetu tsúúca mee pínéehójsíj coojívájucu.

31 Aabée oke néehii: “Píívyéébe muurá lleebó dííbyema u íhjúvahíjcyáne. Téhdure ímí íjtsúcunúúbe ídáátsóméhjike u píáábohíjcyáne.

32 Áánéllii wallo tsaatéké Jóópévu ditye iújcuté Tsimóoke dííbyere ‘Péédoro’ némeííbyeke. Téhulle muurá diibye tsijpi Tsimóo ‘mííhéné ímibájchoóbe’ némeííbye ja únéú úníuri íjcyájari. Aabe ihdyu óví itsáácooca úuma íhjúváhi.”

33 Ehdúu oke díbye néénéllii díéllevu ó wallóo uke ditye iújcutéki. Aabe ihdyu tehdújuco u tsáane ímí tsame meijcyá Píívyéébema. Aane ícyooca muha méimíllé Píívyéébé uke níwaavéné múúhake u úúballéne.

Péédoro Conéeríomuke úwaabóne

34 Áánélliihyéhjáa Péédoro néehii:

—Ícyooca ihdyu ímiáané ó waajácú Píívyéébe pámeekéré tsahdúré wájyune.

35 Muurá tsííñe iñújíine múnáadítyú múhdumé díbye ímillédú íjcyámeke ímí íjtsúcunúúbe.

36 Muuráhjáa tsúúcajátújuco dííbyere Píívyéébe muuha ijraéémú íhdéejtévúke néhíjcyané tsaimíyé dííbyema meijcyáíñe uwááboju mééma íjcyáíñe páme Avyéjuubéré íjcyáabe Jetsocríjtoj tééveri.

37 Aane muurá ámuha páneere méwaajácú muhdúhjáa múúhá iñújí Gariréatu tene tújkeváne éhnée Jóááuvu iúwáábóne tsótsohíjcyané boonétu.

38 Muuráhjáa Jetsóo Natsarée múnáajpi íjcyáábé pañévú Píívyéébe Ípííchó picyóo díbye téené íhnáhoori íbóhíítsohíjcyá naavéné túkevésjósú pañe íjcyame ícúbáhrámeíhíjcyámeke. Ehdúu muurá ímiáanéjuco díbye méénuhíjcyané Píívyéébe dííbyema íjcyanélliíhye.

39 Aane muurá muha méwaajácú páneere muhdúhjáa díbye méénuhíjcyané Jodéa iñújírii, Jerotsarérii, íjcyane. Áané boonétúu dííbyeke lliihyánúmé páwachékevu.

40 Áróobekée Píívyéébe 3 coojívatu tsííñe íbóhíítsóóbeke bóhówajcáro múúhadívu.

41 Áronáacáa tsá pamévadívúré díbye bóhówáávetúne. Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Píívyéébe múúhake dííbyé uubállé muha meméénúímyeke méménúmedívúré bóhówááveébe. Áábemáa muurá muha mémajchóhi.

42 Áijyúu múúhake níwááveíñuube muha meúwáábo ímiáájú pámeekéré míamúnáake. Áhdurée neebe muha meúúballe Píívyéébé dííbyeke néhdújuco pámeere dsíjívéjúcóróméhjima muhdú ditye ícyahíjcyané díbye ímibájchoíñe.

43 Téhduréhjáa muurá tsúúcajátújuco Píívyéébé íhjúu uuballe múnaa néhíjcyané dííbyeke cáhcújtsómé ímítyuháñe ábájíívemeíñe. Ehdúhjáa neebe Péédoro.

Jodíomú íjcyátúmé pañévú Píívyéébé Apííchó úcaavéne

44 Aabéhjáa íwáábó pínéévénaa tsúúca Píívyéébé Apííchó úcaavé pámeere múhdumé díbye úwaabóné cáhcújtsómé pañévu.

⁴⁵ Ááneríhjáa imúnaa díbyemáa péeme ullévenú jodíómú íjcyátúróme pañévú Píívyéébé Apííchó úcááveneri.

⁴⁶ Aaméhjáa lleebúacunú Píívyéébeke ditye dúúruváné tsíjtyéhjí ihjyúháñé iwáájácútúrójúhjárí.

⁴⁷ Áámekéhjáa neebe Péédoro:

—Tsúúca muurá diityé pañe ijcyáné Píívyéébé Apííchó íñe mépañe íjcyadu. Áánéllíi tsúúca piivyétémé itsójsótsámeíñe.

⁴⁸ Ehdúhjáa íñéene neebe ílluréjuco ditye itsójsótsámeí díbyedívú Jetsocríjto mémeri. Áábekéhjáa néeme díbyeí diityémá íjcyá tsuucájááneúvu.

11

Muhdú tene pájtyene Péédoro úúballéne

¹ Aanéhjáa Jodéari íjcyáné uwáábojtémá tsijtye cahcújtso múnaa waajácújucóó jodíómú íjcyáturómé tsúúca Píívyéébé uwááboju cáhcujtsóne.

² Áánacáhjáa Péédoro oomíjyucóó Jerotsaréevu. Áábedítýúhjáa tsaate cahcújtso múnaa íjcyájúcoorómé íhdééné taúhbaju úraavyémé ihjyúvahíjcyáhi.

³ Aaméhjáa néé díbyeke:

—¿Acáa íveekí memúnaa jodíómú íjcyátúmeke ááhíveebéré u péébe diityémá ú máchohíjcyáhi?

⁴ Áánéllíihyéhjáa úúballébe páneere ídyéjúcotu muhdúhjáa díbyema tene pájtyene.

⁵ Neebéhjápeé:

—Muuráhjáa ihdyu Jóopéri o íjcyabe Píívyéébema o íhjúvahíjcyánáa óhdivu naavédú néene bóhówáávéne pañe ó ájtyumí wájyamúbácobádú néene téjtyóhjítu dóhjíváné cáámetu óhdivu níityene.

⁶ Áánevu o úllévenúróne botsíi ímíñeúvú o íítebe o ájtyumí téené pañe pamévá iyámé doorátujte íjcyane.

⁷ Áámedívúu o íítehíjcyárónáa Píívyéébe oke néehíi: “Aatyédítýú bo tsaatéké llíihyánúmeke tsájtyéne dídyoj.”

⁸ Árónacáa o néehíi: “Tsáha, Ávyéjuúbej, tehdúi mújyú ehdííváméhjíke o dóónejíi doorátujtéke.”

⁹ Áánéllíihyé oke neébe: “¿íveekí doorátujtedívú ú mémenúné ímiáámé íjcyámeke?”

¹⁰ Ehdúu oke pápihchúújyúvá díbye néené boone piéhullévúré péene cáámevu.

¹¹ Ááné tujkéveríhjáa tsúúca o íjcyajávú wajtsíjucóómé pápihchúúmeva Tset-saréatu ditye taéllevu wáalloóme.

¹² Áámemájucóo o péene Píívyéébé Apííchóré oke túkévéjtsóneri íiná néetuubére. Áábemájucóo idyé íjtye 6-meva óoma úújeténé oke píúváabe jávu.

¹³ Aabée múúhakye úúballé níjkyéji múnáajpíváa idyé díbyedívú ihjyávú íbóhówáávéne díbyeke néené: “Jóópévu tsaatéké wallo ditye íujcuté Tsimóoke díbyere ‘Péédoro’ némeíbyeke.

¹⁴ Díbye ihdyu uke neé muhdú ámuha dihyájkímuma mewágóóóvéiyónetu mepájtyetéíñe.” Ehdúu múúhakye úúballébe.

¹⁵ Ááné boonétúu diityéké o úwáábómé pañévú Píívyéébé Apííchó úcaavé éhnéé mépañévú íucaavédu.

16 Téijyúu ó ítsaavé éhnée Ávyéjuube Jetsóó illu nééneé: “Ímiáánéjucóo Jóáa tsótsohíjcyané nújpacýori. Áánetu ihdyu ámuhá pañévú Píívyéébé Apííchó úcááveéhi.” Ehdúu Jetsóó nééne ó ítsaavé téénetu.

17 Muuráhjáa dííbyeke ditye cáhcújtsónéllii Píívyéébé Apííchó diityé pañévú úcaavé éhnée mépañévú iúcaavédu. Ehdúu Píívyéébe íimillédú méénune tehdu muhdú o méénúíyónejíivari.

18 Ehdúhjáa Péédro Jerotsaréeri íjcyané cahcújtso múnáake néénéllii tsáhájucóo íiná ditye néétú dííbyeke. Aaméhjáa Píívyéébeke dúúruvámé nééhií:

–Píívyéébéhaca téhdure jodíómú íjcyátúrómeke wajyúhi. Muurá eene muhdúhjáa íicyahíjcyané ííhvéjtsóne ímiánejcúvú pajtyémé múijyú ídsíjívéjúcóóítyúne bóhí iújcuki. Ehdúhjáa nééme Jerotsaréeri íjcyané cahcújtso múnáa.

Ajtiokííari íjcyané cahcújtso múnáa

19 Muuráhjáa Ejtéebaúvuke ditye dsíjívétsóné boone téhdure tsijtye cahcújtso múnáake ímityúné dáriivéme. Áánetúhjáa tsaate wáá Peníitsiávuu, ‘Chíipere’ némeíñé caapáhovuu, Ajtiokííavuu, íjcyane. Aaméhjáa téhulle úwáábohíjcyá Críjtodítýú íjcyané uwááboju apáámyekéré imúnáa jodíómuke. Tsáháhjáa tsíjtyeke ditye úwáábohíjcyatúne.

20 Áronáacáhjáa tsijtye Chíiperétú tsáané cahcújtso múnáama Tsirééne múnáa Ajtiokííavu wájtsime úwaabóvá jodíómú íjcyátúrómeke.

21 Áámekéhjáa Píívyéébe píaabómé muhdú íicyahíjcyanéhjí ííhvéjtsóne dííbyekéréjucó cáhcújtsóne.

22 Aanéhjáa Jerotsaréeri íjcyané cahcújtso múnáa iwáájácúne wallóó Benabéke téhullévu.

23 Aabéhjáa téhullévú úújetéébé waajácú muhdú ímiááné Píívyéébe diityéké píaabóne. Ááneríhjáa mítyane ímíjyúúvebe diityéké tükévétsohíjcyá ditye ímííneúvú Jetsóoke iúráávyeki.

24 Ehdúhjáa diityéké neebe ímí Píívyéébe cáhcújtsóóbeke dííbyé Apííchó tükévétsohíjcyáabe. Aabéhjáa úwáábóneri tsijtye cáhcújtsóhi.

25 Átsihdyúhjáa Táátsóvu peebe Tsáoró néhcovu. Áábekéhjáa téhullétú iújcújéébema tsiíñe óómimútsí Ajtiokííavu.

26 Aamútsíhjáa tétsíí cahcújtso múnáama tsané pijcyábá íjcyamútsí úwáábohíjcyá diityéke. Áijyúhjáa botsíí cahcújtso múnáake dillómé ‘Crijtíánómudi’ Críjtó uráávye múnáake.

27 Áánáacáhjáa uwáábojtédítýú tsaate Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáa íjcyame péé Jerotsaréetu Ajtiokííavu.

28 Áamedítýúhjáa ‘Agáábo’ némeííbyé diityéj píinévú íjyóóúúvéne néé ájyaba íjcyaiñé ííñújiri Píívyéébé Apííchó tükévéjtsóneri iwáájácúne. Ahdújucóhjáa tene íjcyane Cáráóodio ávyéjuube íjcyáijyu.

29 Áánélliihyéhjáa Ajtiokííari íjcyané cahcújtso múnáa íjtsámeí muhdú tsáápiitsa ípíááboíñé Jodéari íjcyané cahcújtso múnáake.

30 Ahdújucóhjáa ditye méénune. Áánemáhjáa diityétsí Benabémútsikye Tsáorómá wallóómé téhulle íjcyané cahcújtso múnáa tükévéjtsójté éllevu.

12

Jacóóbóke illííhyánúne Péédoróké ditye cúvéhoojánúne

1 Áijyúhjáa ávyéjuube Heróódé ímityúné dáriivé tsaate cahcújtso múnáake.

2 Diibyéhjáa muurá neéjuri Jóáa nahbe Jacóóboke llihyánúmé icyáváájcóneri.

3 Aanéhjáa ímí pajtyé imúnaa jodíómú Jetsóoke cáhcujtsótúmeke. Átsihdyúhjáa neebe Péedorókeréjuco ditye iékééveki. Ehdúhjáa meenúmé pajtyété wañéhjí pañe óorítýúne pááá máchoméíhíjcyáijyu.

4 Áábekéhjáa icyúvéhoojánúúbedívú téhmétsoobe tsodáhómú 16-meva íjcyámeke ditye ityéhme pínéehójsímevátshjidi. Áánemáhjáa íjtsámeíbyé téené pajtyétavúí íjchívyétsóóbedívú iúújétsóíñé tsíjtyeke ditye muhdú íñéékií.

5 Áábé hallúvúhjáa cahcújtso múnaa piáábó táúmeíhijcyá Píívyéébeke.

Píívyéébe Péedoróké cúvéhóójatu íjchívyetsóne

6 Aanéhjáa tsitsíívevu diibye Heróodé dííbyedívú tsíjtyeke úújétsóíyo péjco cúwaabe panéjcuváácutu úwáañéhityu tsodáhomútsidítýú dóhjívaábe. Áánetúhjáa tsijtye imyéenuhíjcyádú téhmé péjcové tééjá lleehówa.

7 Áronáacáhjáa níjkyéji múnáajpi dííbyedívú úújetéébedítýú peete cádiúcutunú páneere teene cúvéhóójá pañe. Aabéhjáa dííbyeke cávíhyiñú ‘muúbe, dájkye’ neébere. Ehdúhjáa dibye neénemáyé úwáañehi córííveíñú dííbyé hótshíjkejícútu.

8 Áábekéhjáa neebe dibye íwajyámúúné íímíbájkímyeíñe íjtyúhápaajínevu iújcámeíki. Ahdújucóhjáa ímíbájkímyeíbyeke neébe:

—Ayúwa díwajyámú hállúejávú dávoóveíñúne dichá tadyéjurij.

9 Ahdújucóhjáa dííbye déjutu péébe íjtsúcutunú ímiááné íjcyátúneúvúdu. Íjtsúcutunúúbéhjáa naavédú neéneré ííténé pañe íájtyumíne.

10 Áronáacáhjáa tsúúca pajtyémútsí tujkénúetsíi, hallúvúetsíi, téhmehíjcyámútsikye. Átsihdyúhjáa úújetémútsí ulléjijtóvuréjuco meíjchívyéné lleehówá úwáñewáánetu méénúmeíwavu. Aawáhjáa iiye diityétsima páyúúvénetu íjchívyemútsí tsamútsíi peerá teene ulléjijtori diibye níjkyéji múnáajpiíma. Aabéhjáa tétsihdyu ílluréjuco dííbyedítýú pééneé.

11 Átsihvúhjáa botsíi ímiááné íjcyane iwáájácúne neébe:

—¿Aca muhdú íñe ímiááné Píívyéébe níjkyéji múnáajpikye taéllevu wallóo oke dibye ipájtyetétso Heróodé hótshí pañétu? Áhdure oke pájtyetétsoobe tamúnaa íjcyarómé oke íímíllédú méénúíyónetu.

12 Ehdúhjáa neéneri íjtsámeíbyéré péé Jóáa dííbyere ‘Máácoó’ némeíbyéj tsíju Maaría jávu. Áijyúhjáa tééjavu cahcújtso múnaa ipíhcyáávéne Píívyéébema ihjyúvahíjcyáhi.

13 Áánáacáhjáa llééhówatu áachí éhnéjcutu díllóhíjcyaaabe diityéke. Áánéllihyéhjáa bádsíjcaja ‘Róódeé’ némeíllé íjchívyeíñúne úújeté múha íjcyane iwáájácuki.

14 Aalléhjáa Péedorój ké illéébóne mítyane ímíjyuuvéhi. Áánemáhjáa dííbyekéi pááyúcutulléré íícúí tsiíñe íóómíñe úúbáalleté diityéke.

15 Áronáacáhjáa díílleke népejtsóme:

—Ílluréubá ú meívatéhi. Tsáháubá diibye íjcyatúne. Níjkyéji múnáajpíyéubá dííbye uubállema tsáábeke ú neéhií.

16 Áánáacáhjáa Péedoro éhnííñevuré díllóhíjcyá llééhówatu. Áábekéhjáa botsíi ipááyúcutúbedi mítyane ullévenúme.

17 Áamekéhjáa íhyójtširíyé neebe ditye cúúvéhulléré ijcyaki. Átsihdyúhjáa úúbállebe diityéké muhdú Píivýéébe dííbyeke cúvéhóójatu íjchívyetsóne. Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Aane tsáma méúúbálleco Jacóóboke tsijtye cahcújtso múnáama.

Ehdúhjáa iñéene tsiéllévúréjuco dibye péene diityédítu.

18 Aanéhjáa tsitsíivevu tsodáhómú eenée dííbyeke téhmehíjcyámé úvánujcátsí múhdutú kiávú dibye péeneri.

19 Áame éllévúhjáa diibye Heróóde wallóo tsaatéké ditye teene cúvehóójá iúújeté dííbyeke. Aaméhjáa ájtyúmítúnéllii ímíñeúvú diitye tehme múnáake idíllóróne ílluréjuco dibye lííhyánutsóné diityédítu. Áanemáhjáa teene Jodéa iñújitu peebe Tsetsaréavu.

Heróóde dsíjivéne

20 Aabéhjáa tsaríllehíjcyá Tííróma Tsidóo coomícyu múnáake. Ároméhjáa dííbyé iñújíturé majcho iúcu híjcyánéllii imíllé dibye diityémá ímíjyuuvéne. Áanélliihyéhjáa tsaméhjí ímíñeúvú ipítýácójcatsíñe péé dííbyé piááboobe Bárájo éllévu. Áábekéhjáa néeme dibye Heróódeke iñéé dibye diityémá ímíjyúúveki. Aanéhjáa ímí íjtsúcunúnéllii neetéébé dííbyeke dibye diityémá ímíjyúúveki.

21 Áanélliihyéhjáa diityéké éévebe kéjcoojí diityémá íhhyúvaíñe. Ájcoojíhjáa úújetédú íavyéjú wajyámuvu iúcaávéne íavyéjú ijayáwá hallúvú ácuúvebe diityémá íhhyúvaki.

22 Ááneréjucóhjáa tsaate kéévánécoba nééneé:

—Aabye muurá eene íhhyúvaabéubá tsá míamúnáajpi íjcyatúne. ¡Píivýééberéubá dííbye!

23 Ehdúhjáa ditye néenemáyé níjkyéji múnáajpi Heróódeke baavu íjcaáyóóbeke chémetsóhi. Aabéhjáa ílluréjuco dsíjivéne iúúvaténeri. Ehdúhjáa dííbyeke pajtyéné íveekí Píivýéébeke ávyéjútstótúme míamúnaa dííbyekéré ávyéjútstóné ímí dibye íjtsúcunúné déjúcotu.

24 Ájyúhjáa Píivýéébe uwááboju éhnííñevu tsújaavé pahúllevá múnáadítu.

25 Áánetúhjáa Benabémútsí Tsáorómá oomíjyucóo Ajtiokííavu tétsí cahcújtso múnáa Jerotsaréeri íjcyané cahcújtso múnáake piáábóne dsíídsídívú diityéké íajcújétsihdyu. Aamútsíhjyá tsajtyé Jóááke dííbyere ‘Máácoo’ némeííbyeke.

13

Benabémútsí Tsáorómá uwáábótújkenúne

1 Ájyúhjáa Ajtiokííari íjcyané cahcújtso múnáama íjcyámé Píivýéébe íhhyú uwáábojte ílluúme: Diibye Benabéee, Tsimóo dííbyere ‘Cúúvéébeé’ némeííbyee, Tsiréene múnáajpi Róótsioo, Manaéé Gariréa iñújí avyéjuube íjcyabéhjáa Heróódema tsájyú píivýéébee, Tsáoroo, éhdume. Áamedítýúhjáa tsaate úwáábohíjcyá Jetsóoke cáhcújstótúmeke. Áánetúhjáa tsijtye úwáábohíjcyá tsúuca dííbyeke cáhcújstómeke.

2 Aaméhjáa tsájcoojí májchótúme Píivýéébeke dúúrúvameke dííbyé Apííchó néehíi:

—Óoma mémeménú Benabémútsikye Tsáorómá tsúúcajátújucóo diityétsidyítu o íjtsámeíñé wákimyéi diityétsí imyéénuki.

3 Ahdújucóhjáa diityétsí hallúvú íhyótsíne ipícyóóne ditye táúmeíñé piáábó Píivýéébeke. Átsihdyúhjáa ipítýájcómútsikye ílluréjuco ditye wállóone.

Benabémútsí Chíiperéri úwaabóne

4 Aamútsíhjáa Píivyéébé Apííchó tükévéjtsóneri péé Tsereóótsiávu. Átsihdyúhjáa tsahíyí peemútsí 'Chíipere' némeíñé caapáhovu.

5 Aamútsíhjáa 'Tsaramína' némeí mujcóvú úújetémútsí úwaabójucóó Píivyéébé ihjyu imúnaa jodíómú pihcyáávejáané pañévu. Áámútsímáhjáa ípiááboobe Jóáa péé dííbyere 'Máácoó' némeííbye.

6 Aaméhjáa teene caapáhorí péhijcyámé Páápó coomívú úújetémé tétsii ájtyumí tsaapi imúnáajpi Bajetsóoke apíichoobe íjcyáábeke. Diibyéhjáa íllure íállíñe nehíjcyá Píivyéébé icyánéjcu uubállé imyéénuhíjcyáne.

7 Aabéhjáa ícyahíjcyá ávyéjuube Tsééjio Páorómá ímí dííbyema íñáhbévácatsíhíjcyánéllíhye. Diibyéhjáa ávyéjuube píuvá Benabémútsikye Píivyéébé uwááboju illéébúacunúne ímíllenéllíhye.

8 Aamútsíhjáa dííbyeke uwáábórónáa díibye apíichoobe dííbyere 'Erííma' némeííbyé tsá ímíletú díbye cáhcujtsóné Píivyéébé ihjyu. Áánemáhjáa íllure téénetu bóijcyuube dííbyeke.

9 Áánéllíhyéhjáa Tsáoro dííbyere Páávoró íjcyáábé pañe Píivyéébé Apííchó íjcyaaabe dííbyedívú ííténe néehí:

—Muúbej, uu muurá állíu múnáajpi Naavénéj tsíméné u íjcyaaabe átéréejpi.

10 Aabe ¿múijyúikyé ú íhvéteé eene Ávyéjúúbedítýú íjcyáné uwááboju ímíáájú u tútávátsohíjcyánetu?

11 Ahdícyane ícyooca Píivyéébere nééjuri tsáhájucu u hállúvátýúne. Ehdúhjáa díbye néénemáyé tsáhájucu díbye állúvatúne. Áánemáhjáa tsaatéké neebe dítye itsájtye dííbyeke.

12 Aanéhjáa ávyéjuube Tsééjio Páoro íájtyúmíne ílluréjuco cáhcujtsóné Píivyéébeke.

Páávorómútsi Ajtiokííari

13 Átsihdyúhjáa Páávoró íñahbénujtsésima Páápótu péé tsahíyí Pajpííriá íñújiri íjcyacóómí Pééjévuú. Áámútsidítýúhjáa tétsihdyu Jóáa oomí Jerot-saréevu.

14 Ááné boonéhjáa íyéjuco péémutsi úújeté Ajtiokííavu Pítsíídiá íñújiri íjcyácoomívu. Aamútsíhjáa téhulle wáyeéévejcóójí íjcyamútsí péé imúnáá pihcyáávejávu.

15 Áánaacáhjáa tééj ávyéjujte Píivyéébé ihjyu íéévene íñíjkevádú néé tsaatéké dítye idílló dítyétsí íhjúváiíhajchííjyu. Áánéllíhyéhjáa nééme dítyétsikye:

—¿Ava tsá ámuhtsidi tsáné túkevjtsoju íjcyatú múúhakye ámuhtsi menééiyóne? Tenévá íjcyáhajchíí múúhakye mene.

16 Áánéllíhyéhjáa díibye Páávoró íjyócuúvéne íhyójsiri néé dítye cúúvéhulléré íjcyaki. Átsihdyúhjáa neebe díityéke:

—Ámuúha tamúnaa íjraémuj, cáhawáá ímíñeúvú melleebúcunu ámuúhakye o nééíñe íñe múhdumé Píivyéébeke ámuha maávyejúúllémeke.

17 Muuráhjáa méíhdé múnááuvú Píivyéébé idyé íjcyaaabe íñéjté Ejíhtó íñújiri íjcyámeke líyaatésó díityékée íñéhdújuco. Áámekéhjáa muurá íñnáhoori íjchívyétsoobe tééne íñújitu.

18 Aaméhjáa múhdurá ícyahíjcyáronéhjí íáábúcuéne díityéké píáábohíjcyaaabe panévaturé 40 píjcyá hajchótá dítye íñéubará píivyétúné íñújiri íjcyácoóca.

19 Áané boonéhjáa Canaáá iññújivuréjuco péemeke idyé dibye piáábóne téeveriyé táhjahíjcyámé 7 coomíva múnaa téené iññújiri íjcyámeke. Diityékéhjáa ibóáyóné boone iijéjuco ditye cáávácuhíjcyáné diityé iññújíne. Ehdúhjáa muurá méénuhíjcyámé Píívyéébé piááaboríye.

20 Áámekéhjáa túkévétsohíjcyaaabe ímítyúnéhjí ímibájcho múnáaj téeveri 450 píjcyá hajchótá íhjúyú uubálle múnáajpi Tsamoéeréjuco íjcyájcoojívu.

21 Aaméhjáa idyé táumeí Píívyéébeke dibye imyéménu tsáápiikye diityé avyéjuube íjcyáííbyeke dibye diityéké ityúkévétsoke. Ahdújucóhjáa dibye mémenúné 'Bejamí' némeíñé dohjíba múnáajpi Tsíí hajchi Tsaóoke dibye iijcyá avyéjuube 40 píjcyá hajchóta.

22 Áábekéhjáa iijchívyétsóné boone Dabíikyéréjuco dibye tsiíñe pícyoone diityé avyéjuube dibye iijcyaki. Dííbyedítúhjáa muurá neébe: "Ópée o tújkevéélléébeke ó ájtyumí Itsaíí hajchi Dabíikye."

23 Dííbyéhjáa muurá Dabííj tsííménémúháábedítúyú Píívyéébe meménú Jetsóoke mee ijraéémuma pámé Pájtyetétsoobe íjcyáábeke tsúúcajátújucóhjáa iñéhdújuco.

24 Áábé íhdéhjáa Jóáa úwáábohíjcyá memúnaa ijraéémuke. Aabéhjáa nehíjcyá ímítyú íicyahíjcyánéhjí íhvéjtsóne ditye ímiánejcúvuréjuco ipájtyéne ílluréjuco itsójtsótsámeíki.

25 Aabéhjáa teene íuwáábó níjkévaríjyucó íjcyaaabe néehíí: "Tsá muurá o íjcyatú eene ámuha meítsúcunúhíjcyaaabe. Táhboonétúí ihdyu úwáábóííbye. Áábeke muurá tsá íjtyúhápáájíubaré o tácóriúcuíturóne."

26 Ehdúhjáa iñétsihdyu Páávoró néehíí:

—Ámuúha, Aavaráaúvúj tsííménémúháábema múhdumé tsíjtye múnaa Píívyéébeke cáhcujtsómej, muurá pajtyété uwááboju méwáábyuta.

27 Muuráhjáa Jerotsaréeri íjcyame memúnaa íavyéjútémáyé tsá wáájacutú dííbyéjuco Mépájtyetétsoobe Jetsóó íjcyane ténevá wáyeéévjcoojívadúné Píívyéébé íhjúyú uubálle múnáá uwááboju dííbyedítúyú íhjuváné éévehíjcyaróme. Aamée muurá íllure ícúbahrá dííbyedi tsúúcajátújuco tene dííbyedítúyú némeídyújuco.

28 Tsáháturóhjáa ííne ímítyúné dibye méénutú téené hallútú ditye dííbyeke lííhyánúiyóne. Áronáacáhjáa néeme Piráátóke dibye illííhyánútso dííbyedívu.

29 Ehdúhjáa dííbyedítúyú tene cáátúnúmeídyújuco ditye méénune dííbyeke. Áábeúvú ítémehóhjáa tsíjtyeréjuco páwachéketu iñíítyétsóne cúúune.

30 Áróóbekée muurá Píívyéébere bóhítsóhi.

31 Aabéhjáa píwájíyúvú bóhówáávehíjcyá Gariréatúhjáa Jerotsaréevu dííbyema péhíjcyámedívu. Aame muurá íñe úúbállehíjcyá míamúnáake dííbyedítu.

32 Aane íñe ámúhake muha méúúbállehíjcyá ímiá uwááboju tsúúcajátújucóhjáa méíhdé múnáaúvuke úúbállémeíhíjcyáne.

33 Muuráhjáa meke diityéúvúj tsííménémúháábeke iñéhdújuco Píívyéébe bóhítsóné Jetsóoke. Muurá Tsááamóháámitu nééneé: "Uu Hájchíwu u íjcyáábeke uke ó bóhítsóhi."

34 Ehdúhjáa Píívyéébe néé dííbyeke íbóhíitsoíñé dííbyej pí ícúbáhrámeítuyuki. Áhdure idyé tsiíñe neébe: "Ámúhake ó piááboó panévatúré Dabííúvukée o néhdújuco."

35 Téhdure idyé tsiíñe Tsááamóháámitu nééneé: "U íjcyatúcoocájííva néhi dííicúve múnáajpi íjcyáábej pí toócuúhi."

³⁶ Aanéhjáa muurá diibye Dabíiúvuke Píivýéébe iñéhdújuco ímí ícúvehíjcyáné míamúnáake dibye íjcyáijyu íjcyámeke. Aabéhjáa muurá dsíjívéébeke cááníúvú únútu ditye cúúúbej pi ícúbáhrámeíhi.

³⁷ Áánetúu Jetsóoke Píivýéébe bóhíitsóóbej pi tsá ícúbáhrámeítýúne.

³⁸ Aane ihdyu ámuha tamúnaa méwaajácúiyá diibyeé dsíjívénej tééveri tsúúca pámeere míamúnáa imítýuháñé Píivýéébe ábájíívéné uwááboju.

³⁹ Aane muurá iñe múhdumé dííbyeke cáhcújtsómé imítýuháñé tsúúca ábájíívemeíhi. Áánetu teene cáhcújtsotúmé Píivýéébéhjáa Moitséeúvuj tééveri méénúné taúhbajúré úráavyehíjcyámé imítýuháñé tsá ábájíívemeítýúne.

⁴⁰ Ahdícyane téíibúwá méíjcyaco. Ámúhake pajtyedííne éhnehjáa Píivýéébe ihjyú uubálle múnaa íllu nééneé:

⁴¹ Ámuúhaj, múúnedi íllure úhívatéhíjcyámej, wa ihdyu méwágóóóvecoj. Muurá íhtsútuube Píivýéébe o íjcyabe panévareé o méénune tsaate ámúhake úúballéjúcooróné tsá ámuha mecáhcútsóhíjcyatúne.

⁴² Ehdúhjáa Páávoró pihcyáávújá pañévú úwáábóné tsujáávevu tsaate dííbyeke néé tsiíne dibye wáyeéévejcóójí itsáane iúwááboki.

⁴³ Áánemáhjáa diityétsima nahbévahíjcyámé Píivýéébeke ímí úráavyehíjcyámé jodíómuu, tsijtye jodíómú íjcyátúmedítýuu, íjcyame. Áámekéhjáa túkévétsohíjcyamútsí Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju dityétsí úwaabóné ímí diityéké búuuvémé diityétsikye náhbévámeke. Aamútsíhjáa nehíjcyá diityéké Píivýéébe piáábori ímí ditye iúráavye dííbyeke.

⁴⁴ Átsihdyúhjáa tsííne tsemáánaréjuco déjúcoóóvéneri wáyeéévejcóójí íllúhwi pácoomí múnaaré dóbééverá Píivýéébe uwááboju illéébúacunúki.

⁴⁵ Ááneríhjáa avyéjute mítyane iñómútááváne Páávoródítýú ihjyúvá dííbyé uwáábó icyátúhtsónema.

⁴⁶ Áámekéhjáa núhnévétumútsíyé diibye Páávorómá Benabéemútsí néehíi:

—Muurá ihdyu tehdújúcooro iñe Píivýéébe uwááboju Jetsóodítýú íjcyane mee jodíómudítýú úwááboméi tujkénújúcooróné tsá ámuha meímíletú mecáhcújtsóne meímíbaavyéné mújyú medsíjívéjúcoóítýúne bóhí ámuha meújçuki. Áánéllii muhtsi mepéé jodíómú íjcyátúme éllevu diityékeréjuco muhtsi meúwááboki.

⁴⁷ Muurá Píivýéébe íhjyú uubálle múnáaj tééveri néehíi:

Ukéé ó picyóó peetédu u néébedítýú pajtyeté uwááboju itsújááve pámeere ííñújiri íjcyáné míamúnáadívu.

⁴⁸ Ehdúhjáa dityétsí néeneri jodíómú íjcyatúme ímíjyuuvéhi. Aaméhjáa nehíjcyá Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju ímiáané íjcyane. Áánemáhjáa cáhcújtsómé eené múhdumé mújyú idsíjívéítýúne bóhí iújcúíñejcúvuréjuco pájtyeme.

⁴⁹ Ehdúhjáa téené ííñújiri úwááboméíñe Ávyéjúúbedítýú íjcyáné uwááboju.

⁵⁰ Áronáacáhjáa pihcyáávújá túkévéjtsojtémá íhtsutúmé íjcyáné walléémú néé técoomí avyéjuteké diityémá tsaméhjí íjchívyétso diityétsikye tétsihdyu. Ahdújucóhjáa ditye íjchívyetsóné diityétsikye téené ííñújitu páhduváre idyáíívémútsikye.

⁵¹ Áánélliihyéhjáa ílluréjuco dityétsí diityédívú íjtyúhááñe ííñú ipíchóújcóne péene Icóóniówu.

⁵² Áronáacáhjáa ihdyu tétsí múnaa múhdumé tsúúca Jetsóoke cáhcújtsómé pañe Píivýéébe Apííchó íjcyame mítyane ímíjyuuvéhi.

14

Páávorómútsí Benabéema Icóóníori

¹ Aamútsíhjáa Páávorómútsí Benabéema teene Icóóníori íjcyáné pihcyáávújá pañévú úwáábohíjcyáné mítyame cáhcujtsó imúnaa jodíómu. Áhduréhjáa tsíjtye múnaa íjcyarómé cáhcujtsóhi.

² Áronáacáhjáa tsaate jodíómú cáhcújtsotúmé bóijcyú jodíómú íjcyátúmeke ditye icyáhcújtsótuki. Aaméhjáa ditye néhdújuco tsárillehíjcyáné cahcújtso múnáake.

³ Ároné pañéhjáa tsúúcajái tétsii íjcyamútsí úwáábohíjcyá Píívyéébedívú icyátsípáávéne íínerí núhnévétumútsi. Áamútsikyéhjáa píááboobe dííbye íhnáhoori dityétsi méénúráítyúronéhji imyéénuki.

⁴ Áanáacáhjáa técoomí múnaa íllurjúco dówaavéne. Tsaatéhjáa pajtye uwáábojté icyánejcúvu. Áánetúhjáa tsíjtye coévá cáhcújtsótúmema.

⁵ Áánéllíihyéhjáa jodíómuu, tsíjtye jodíómú íjcyátúmee, íjcyame íavyéjútémá pítyácójcatsí diityétsikye páhduváré idyáíívémmútsikye néwayúúnevu íáamuííne.

⁶ Aanéhjáa iwáájácúne úmívamútsí Ricaóóniá ííñújivu. Aamútsíhjáa úwáábohíjcyá téené ííñújiri Ríítaraa, Déébeé, íjcyácoomícyuri.

⁷ Téhduréhjáa úwáábohíjcyamútsí hállúcuri íjcyámeke.

Páávoróké néwayúúnevu ditye áamune

⁸ Aanéhjáa Ríítarári íjcyaaabe tsaapi ítsíímávámeítsihdyújuco úllétuúbe.

⁹ Aabéhjáa lleebúacunúhijcyá Páávoró úwaabóne. Áábekéhjáa Páávoró íájtýúmíne waajácú díbye ímíááné cáhcujtsóné Píívyéébe dííbyeke ímíjpyetétsoííne.

¹⁰ Áánéllíihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Díjyocúúve. Áhdújucóhjáa íjyócúúvénemáyé díbye úllene.

¹¹ Ááneríhjáa teene Ricaóóniá ííñúji múnaa íúllévenúne néé íhjúríí:

—Píívyéébeemútsíhya ííne méhdivu níityé míamúnáajtétsidívú ípívyéévéneema!

¹² Ehdúhjáa ínééne Benabéeke meménúmé 'Jóópíte' némeííne mícúruwáke icyáánívahíjcyáábe déjutu. Áánetúhjáa Páávoróké meménúmé tsíjpi 'Meecóório' némeííne mícúruwá déjutu ímichi díbye íhjúvahíjcyánéllííhye.

¹³ Áíjyúhjáa dííbye 'Jóópíte' némeííne mícúruwáke cáánívahíjcyaaabe llúúváábé duurúvaja técoomí lleehówá úníuríye. Aabéhjáa tsivá ócájimútsikye wajcóháñetu ícyáávétsómútsikye. Áamútsikyéhjáa tsaméhjí ímíllera íllííhyanúné téeneri Páávorómútsikye íícúveki.

¹⁴ Aanéhjáa iwáájácúne íwajyámúúné dówaríjcyómeímútsí tsári ehdu ditye méénúiyóné diityétsikye pájtyénéllííhye.

¹⁵ Áánemáhjáa íícúí diityé éllevu ípyééne neemútsi:

—¿Aca íveekí ámuha ehdu mémeenúhi? Áánerá ámuhádúré muhtsi míamúnáajtétsi. Aamútsí muurá ííne ámuha éllevu muhtsi metsáá ámúhake meúwáábo ehdu nénehji ámuha meúráávyehíjcyáné meíhvéjtsóne Píívyéébekéréjuco ámuha meúráávye páneeréé íévéhóowari íjcyánéhjima ííñúji tééjí hallúrí íjcyáméhjimájuco nújpacýó pañe íjcyámeke ípívyéjtsóóbeke. Dííbye íhdyu meke bohíívú ajcúhi.

¹⁶ Dííbyeréé muurá éíjyúvú míamúnáake íhvejtsómé ícyahíjcyá íimíllédu.

¹⁷ Áronáacáa íhnáhoovu diityéké úújétsoobe panévaturé diityéké ípíáábóneri. Dííbyere muurá mééma níjyáhañe állétsóneri mebájtsoháñe tsáímíyé píívyene meóóvéne méícyahíjcyá tsáímijyúúre.

18 Ehdúhjáa dityétsí néérónáa imílleromé diityétsikye ííicuvéné ócájimútsikye icyóvájtsóneri. Áronemáhjáa íhvejtsóme.

19 Áánaacáhjáa tétsihvu wajtsímé tsijtye jodíómú Ajtiokííaa, Icóónioo, íjcyácoomícyutu tsáámeé. Aaméhjáa diityétsí hallúvú diityéké állívánéllii Páávoróké aamúmé néwayúúnevu. Áábekéhjáa 'tsúúca dsíííveébe' iñééne lliúcuíñúmé técoomítyú ííwávuú.

20 Áábé hallúvúhjáa tétsíi cahcújtso múnaa mícaavérónáa iácúúvéne tsiíñe peebe diityémá técoomívu. Áané tsiíjyúhjáa Déébévuréjuco dityétsí pééneé.

21 Aamútsíhjáa téhulle úwaabóné mítyame cáhcujtsóhi. Átsihdyúhjáa óómimútsí úwáábomútsíyé Ríítaraa, Icóónioo, Ajtiokííaa, éhdú coomívari íjcyáné cahcújtso múnáake.

22 Diityékéhjáa tsápítsohíjcyamútsí ditye ímíñeúvú iúráávye Jetsóoke icyáhcujsóne. Áhduréhjáa nehíjcyamútsí diityéké ímiáánéjuco mítyane meícúbáhrámeíñé níjcautu meúcaavéné Píívyéébe avyéjuvu.

23 Téijyúhjáa meménuhíjcyamútsí pacóómivári íjcyáné cahcújtso múnáa túkevétsojte íjcyáímyeke. Áané boonéhjáa tsaméhjí májchotúmé Píívyéébema ihjyúvá dííbyeréjuco diityéké ityúkévéjtsoki.

Páávorómútsí Ajtiokííavu óómiñe

24 Aamútsíhjáa Pitsíidiá iñújitu péemutsi úújeté Pajpíiriá iñújívú.

25 Aamútsíhjáa Pééjéri úwáábohíjcyátsihdyu idyé péé Atááriá coomívu.

26 Átsihdyúhjáa íwákimyéí iníjkévátsihdyu tsahíiyiyéjuco dityétsí óómiñe Ajtiokííavu, tétsihdyúu teene Píívyéébe wákimyéivu diityétsikye ditye wállótsihvu.

27 Aamútsíhjáa cahcújtso múnáake úúballé muhdú Píívyéébe diityétsikye panévatúre píáábohíjcyáne. Áhduréhjáa úúballémútsí díbye píáábóneri jodíómú íjcyáturómé cáhcujtsóné Jetsóodítyú íjcyáné uwááboju.

28 Áamemáhjáa tsúcájá íjcyamútsi.

15

Jerotsarévu ditye dóbeevéne

1 Áijyúhjáa tsaate Jodéa iñújitu teene Ajtiokííavu péeme tétsíi cahcújtso múnáake úwáábohíjcyá Moitséeúvú uwááboju néhdu kíhdyahírótsámeítyúmé pájtyetéityúne.

2 Ááneríhjáa diityémá Páávorómútsí táhjájcatsíhi. Áané boonétúhjáa tsamééréjuco cahcújtso múnaa íhgyúvájcatsíñé dityétsí Jerotsarévu tsaatémá ipyééne idyé íhgyúva téneri técoomí cahcújtso múnáa túkevétsojtémá uwáábojte íjcyámema.

3 Aaméhjáa péeme pajtyé Peníitsiámá Tsamááriá iñújícútu. Aaméhjáa úúballé imúnáake jodíómú íjcyatúmé Píívyéébeke cáhcujtsóné muhdú íicyahíjcyanéhjí ííhvéjtsónema. Ááneríhjáa tétsíi cahcújtso múnaa mítyane ímíjyuuvéhi.

4 Aaméhjáa Jerotsarévu úújetémeke tétsíi cahcújtso múnaa tsaimíyé waatsúcúpejtsóhi. Áámekéhjáa úúballémé páneere muhdú Píívyéébe diityéké píáábohíjcyáne panévatúre.

5 Áijyúhjáa tsaate paritséomudítyú tsúúca Críjtoke cáhcújtsorómé néehíi:

—Múu eene jodíómú íjcyatúmé cáhcújtsómedívú ikíhdyahírótsóne táuhbá ditye Moitséeúvú uwááboju iúráávyeiki.

6 Áánélliihyéhjáa pámeere uwáábojtémá túkevjtsojte dóbeevé téeneri íhhyúvaki.

7 Aaméhjáa mítyane téeneri táhjácatsíñé níjcáutu Péédoro íjyócuúvéne néehíi:

—Ámuúha táñahbému, muurá ámuha méwaajácú tsúúcajátújucóhjáa oke Píívyéébe ámúhadítú imyéménúúbeke pícyoone o úúbállehíjcyá ímiáájú pajtyéteju jodíómú íjcyátúróméke ditye téhdure icyáhcújtsoki.

8 Aabée muurá Píívyéébe ñná túhúúlluube téhdure diityé pañévu pícyóo Íapííchó mépañévu ipícyohdu. Ááneríi úújétssoobe téhdure diityéké iwájyune.

9 Áámekée ímíbájchoobe Críjtoke ditye cáhcújtsónéllii muhdúhjáa meke íímíbajchódu.

10 Ehdúu Píívyéébe diityéké ímíbajchó Críjtoke ditye cáhcújtsónélliihye. Áámeke jíveekí ámuha méimíllé íllure metúhujtsóné méihde múnáaúvu íjcyarómé ímí úráavyehíjcyáneñíva ditye iúráavye Moitséeúvu uwááboju, pane meíjcyarómé tene néhdu meíjcyáíyóneñívari?

11 Aame muurá tsaméhjí diityémá tsúúca mépájtyetéjucóo apááñéeré Críjtóo méhdi ídáátsóvéne méema méénune mecáhcújtsónélliihye. Tsá ínehjí meméénúneri mepájtyetétúne.

12 Ehdúhjáa Péédoro néénéllii cúuvéhulléréjuco ditye lléébúcuúné Páávorómútsí úúballéné muhdúhjáa Píívyéébe méénuráítyúronéhjí diityétsij tééveri méénuhíjcyané jodíómú íjcyátúrómé pañe.

13-14 Aamútsíhjáa íhveténé boone Jacóóboréjuco nééneé:

—Ámuúha táñahbému, cáhawáá idyé táicyanéjcutu ámúhakye o nées péiyené Tsimóo Péédoro meke úúballéjucóóné muhdúhjáa Píívyéébe téhdure jodíómú íjcyátúrómédívu íuwááboju úújétsóné múhdumé teene cáhcújtsómé dííbyejté íjcyaki.

15 Muuráhjáa dííbyé ihjyú uuballe múnáa cáátunúne íllu néehíi:

16-17 Bóónétu tsiíñe ó tsaá Dabííúvu avyéjuu tútávaavéné dííbyéj tsiiménémúháábemáyéjuco o ímíbájcho téénetu pámeere miamúnáa iwáájácúne Píívyéébe icyánejuvuréjuco íbúwáave múhdumé dííbyé wáábyutájté íjcyame.

18 Ehdu neebe Píívyéébe tsúúcajátújucóo íjtsámeíñe.

Ehdúhjáa Píívyéébe ihjyú uuballe múnáa caatúnúhi.

19 Áánéllii ámúhakye o nées tsáhábá menééítyuró jodíómú íjcyáturómé Píívyéébeke úráavyémeke ditye Moitséeúvu uwááboju iúráavye diityéké téeneri metúhújtsótuki.

20 Áronáa ihdyu íllure mécaatúnuú diityémá ditye ílluune imyéénújucóótuki: Tsá ditye dóóityú níjcyotájteke ícúvémeíñé iyámeke; tsá ditye tsíjtyéhjíma dómácójcatsítúyúne; tsá ditye dóóityú dótsohcáorii, majcánurii, dsíjívéné iyámeke; tsá ditye dóóityú tújpacyo.

21 Muuráhjáa tsúúcajátújuco pacóómiváryé tsaate úwáábohíjcyané téénetu Moitséeúvu uwááboju néhdújuco. Aanéjuco muurá ténevá wáyeéévéjcoojívádú éévemeíhíjcyané pihcyáávejaané pañévu.

22 Ehdúhjáa Jacóóbó néénéllii pámeere tétsíi cahcújtsó múnáa, uwáábojtee, túkevjtsojtee, íjcyame nées tsaatéké íhdityu iwáallooíñé Ajtiokííavu Páávorómútsima. Áánemáhjáa meménúmé Tsííramútsikye Jóódáma dííbyere 'Batsabáa' némeíbyema ityújkevééllémútsikye.

23 Áámútsímáhjáa waajácuháámí iwállóháámí pañe néémeé:

“Muha ílle pámeere cahcújtso múnaa meíjcyame ámuha éllevu íhju méwallóó jodíómú ámuha meíjcyatúmé Tsíriá iñújiri íjcyacóómí Ajtiokíari ámuha meíjcyáme éllevu, áhdure hállúcu múnaa éllevu. Áhdure idyé Tsiríítsiá iñúji múnaá wáábyuta téhaámi.

²⁴ Aame muha méwaajácújucóó muha mewáallootúmeré ámuha éllevu ipyééne íllure ámuhakye máváríchohíjcyáne. Ámúhakyévá muurá nehíjcyámé Moitséeúvú uwááboju néhdu ámuha mekíhdyahírótsámeiki.

²⁵ Áánélli muha ímíñeúvú meíjtsámeíñe múúhadítýú meméménúmútsikye méwallóó ámuha éllevu muha maávyejúúllehíjcyamútsí Páávorómútsima.

²⁶ Diityétsí muurá Páávorómútsí ápíchó néérónehjívú pájámeíhíjcyá Máavyéjuube Jetsocríjtoke iwájýunéllíhye.

²⁷ Áámútsima muha méwallóó ámuha éllevu Tsíírámútsikye Jóódamaá. Aamútsí ihdyu óví ímíñeúvú ámuhakye néé muhdú téhaamí pañe íjcyané túkevétsoju nééneé.

²⁸ Aane mítyane ámuhakye muha metúhújtsótu apáhdyuré Píívyéébé Apííchó múúhakye túkevétsojéneri ámuhakye muha menééhíí:

²⁹ Tsá múu dóótu níjcyotájteke íícúvémeíñe iyámeke. Áhdure tsá múu dóótu dótsohcáorii, majcánurii, dsíjívéné iyámeke. Tsá múu tsíjtyéhjíma dómácójcatsítýúne. Áhdure tsá múu tújpacyo dóótune. Aane tehdu ámuha meíjcyáhajchíí ímí tehjúcu ámuha meíjcyáíñe. Áyu wái meíjcyaj.” Ehdúhjáa iñéhaami wallóómé Ajtiokíari íjcyané cahcújtso múnaa éllevu.

³⁰ Aanéhjáa tsúúca técoomívú iúújeténe ipíhjúcúmeke ájcumútsí téhaamívu.

³¹ Áhaamíhjáa iéévéne mítyane ímíjyuuvéme.

³² Áané boonétúhjáa diityéké úwáábomútsí Píívyéébé ihju diityéké téeneri éhniíñevu itsápíjtsoki. Piivyétemútsíhjáa iúwaabóne.

³³ Aamútsíhjáa tsúcájáhréjuco diityémá íjcyátsihdyu úúballé diityéké ílluréjuco ióómiíñe. Áánéllíhyéhjáa pítyajcómé dityétsí tsaímíyé ióómiki.

³⁴ Áronáacáhjáa Tsííra tétsihvúré cóévánáa Jóóda iijéjuco óómiíñe.

³⁵ Áhduréhjáa Páávorómútsí cóévá tétsihvúré Ajtiokíavú. Aamútsíhjáa tétsí múnaama úwáábohíjcyá Píívyéébé uwááboju.

Páávoró tsiíñe uwáábovu pééneé

³⁶ Átsihdyúhjáa pívájcoojívájucó pájtyénetu Páávoró Benabéke nééhíí:

–Cána majo ááhívemútsíyé mepéé éhnée Jetsóodítýú íjcyané uwááboju úwáábomútsíyé mepéhíjcyá coomíjiri íjcyané cahcújtso múnaake mewáájacu muhdújuco dítye úraavyéne.

³⁷ Ájyúhjáa Benabéé imíllerá tsiíñe Jóáa pééne diityétsima dííbyere ‘Máácoó’ némeííbye.

³⁸ Áronáacáhjáa Páávoró tsá ímíllétú díbye pééne diityétsima díbyéhjáa Pajpíriá coomívú diityétsidítýú cóévánéllíhíhye.

³⁹ Áané hallútúhjáa itsípájújcatsíñe ílluréjuco dityétsí dówaavéne. Áané boonéhjáa Benabéé díbye Máácoke iújcúúbema péé tsahíyí Chííperévu.

⁴⁰ Áánetúhjáa Páávoró Tsíírakeréjuco újcune dííbyema ipyéékíí. Áámútsí hallúvúhjáa tétsíí cahcújtso múnaa Píívyéébeke píáábó táúmeí ímí dityétsí ipyéékíí.

⁴¹ Aamútsíhjáa pehíjcyá Tsíírámá Tsiríítsiá iñújícúri íjcyané cahcújtso múnaake tsápíjtsomútsíyé.

16

Páávorómútsikye Tsííráma Timotéó náhbenúne

¹ Aamútsíhjáa Páávorómútsí Tsííráma úújeté Déébeé, Ríítaraa, íjcyácoomícyuvu. Átsíhjáa ájtyúmímútsí tsaapi cahcújtso múnáajpi Timotéoke. Dííbyéj tsíjújháa jodíómulle íjcyalle idyé cahcújtso múnáalle. Áánetúhjáa cááni gríéégómuúbe.

² Áábedítýúhjáa Timotéodítýú tétsíí cahcújtso múnáa nehíjcyá ímíáábé dibye íjcyane.

³ Áábekéjhjáa Páávoró imíllé itsájtyene dibye iñáhbénu dííbyeke. Áronáacáhjáa pámeere waajácú cááni gríéégómuube íjcyánéllí dibye kíhdyahírótsámeítýúne. Áánéllíhyéhjáa tujkénúí dííbyedívú kíhdyahírótsoobe imúnáa jodíómú méénuhíjcyádú tééné hallútú díityémá ímityúné íjcyátuki.

⁴ Aaméhjáa ipyéhíjcyátsíhji múnáake úúbálehíjcyá muhdú Jerotsaréeri íjcyáné uwáábojte túkevjtsojtémá díityéké úwáábohíjcyáné muhdú cahcújtso múnáa íjcyáiyóne.

⁵ Aanéhjáa illéébéne Píívyéébeke cáhcujtsómé lílyaaté éhniíñevu mítyaméjuco.

Naavédú nééne pañe Matsedóónía múnáajpi Páávoródívú bóhówaavéne

⁶ Aaméhjáa Píívyéébé ihjyu Áátsiá iñújí úwáábóiyónáa dííbyé Apííchóré díityéké túkevjtsoonej péévé tsá ditye úwáábotú tééné iñújí múnáake. Áánéllíhyéhjáa Píríjíámá Garáátsiá iñújícuturé pajtyéme.

⁷ Aaméhjáa Míítsiá iñújí watsíivyevu úújetémé imíllérá ipyééne Bitíiniá iñújívu. Arónáacáhjáa téenere Píívyéébé Apííchó Jetsóope díityéké ájcune túkevjtsoonej péévé idyé tsá ditye téhullévú péétune.

⁸ Áánéllíhyéhjáa tsapéhdu Míítsiá iñújítu pájtyeme úújeté ‘Tóroóáá’ némei mujcónújuco.

⁹ Átsihvúhjáa Páávoródívú pejco naavédú nééne bóhówáávéne pañe Matsedóóniá iñújí múnáajpi dííbyeke néehíí: “Muúbej, Matsedóóniá iñújívu metsááne múuhakyéréjuco méuwáábo.”

¹⁰ Ehdúu nééne dííbyedívú bóhówáávéne boonétú muha mepéé téhullévú Píívyéébere múuhakye wállóhullévú muha méuwááboki.

Páávorómú Pírípori

¹¹ Aamée Tóroóatu muha tsaííyí mepéé tsapéhdu Tsamotaráátsiá caapáhovújuco. Ááné tsiíjyúu muha méúújeté Néááporívu.

¹² Átsihdyúu muha mecóhbaavémé méúújeté romáánómúhjáa Matsedóóniá iñújí pañévú íhcyóómi ípívyéjtsocóómí Pírípovu tééné iñújí avyéjú coomívu. Ácoomíyíkyé tsúcájá muha méícyahíjcyáhi.

¹³ Aamée muha wáyeéévejcóójí mepéé Píívyéébema ditye íhjúvahíjcyátsihvu téhí úniúvu. Átsihvúu muha méúwaabó walléemuke múuhadívú píhcyáávémeke.

¹⁴ Áámé pañéé íjcyalle Tiatíírá cóómi múnáalle Ríidia ímíá wajyámúúné duujínuúdú néjáhjí nahjíhe múnáalle. Aalléhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Píívyéébeke úráavyehíjcyárolle botsíí dííbyere píáábóneri cáhcujtsó Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju Páávoró úwaabóne.

¹⁵ Aallée illuréjuco tsójtsótsámeíñé pámeemáyé íhyájkímuma. Ááné boonétúu múuhakye neéllé:

—Áyu cána tahjyávú mepe ímíááné Píívyéébeke o cáhcujtsóné ámuha menéhajchííjyu. Ehdúu múuhakye iñééne íhjúávú itsájtyémeke tétsihvúréi coévátsolle.

16 Áhdurée tsáijyu Píívyéébema ditye íhgyúvahíjcyáhullévú muha mepééme méúújeté bád síjcájadívú naavénéhjáa ípañe íjcyáábej téeveriyé ñná pájtyeíñe wáájacuhíjcyálledívu. Aalléhjáa tsaaté hójtsí pañe íjcyalle mítyane dsíísike úcuhíjcyá diityémá téené hallúvu.

17 Aallée múúha déjutu tsáálle nehíjcyáhi:

—Íjtye muurá íhtsútuube Píívyéébé wákimyéi múnaa ámúhake pajtyéteju úwáábohíjcyáhi.

18 Ehdúu múúhake nehíjcyalle píváijyúvájucu. Áánéj taíchoríi Páávoró illuréjucu úhbane dííllé pañe íjcyaaabe naavéneke. Íllúu neébe:

—Uke o neé Jetsocríjto mémeri áállé pañétú u íjchívyeki.

Ahdújucóo díbye íjchivyéné teenémáyé dííllédítyu.

19 Áánéllíihyée íavyéjute íñe hallúvucó ídsíídsívájucóóityúne maatyóbá díityétsí Páávorómútsikye íékéévéne tsajtyé técoomí avyéjute éllevu.

20-21 Áámútsikyée diityédívú iúújetétsóne neémeé:

Íjtyetsi jodíomútsí ¿íveekí méhcóomí pañe páhdúváré nénehji úwáábohíjcyá tehdu mee romáánómú teene mecáhcújtsóíyónejíivari?

22 Ááneréjucóo pámeere neéne ímiááne tehdu díityétsí méénuhíjcyáne. Áánéllíihyée awáá avyéjute diityéké táuhbá ditye íwajyámúúne ityácórijcómútsikye iwápáájcoki.

23 Ahdújucóo ditye diityétsikye imyéénúne icyúvéhoojánúmútsidívú téhmetsóné tééjá tehmeébeke.

24 Áánéllíihyéhjáa tsíhyooja pañe íjcyáhóojá pañévú iúácómútsikye úmehewávú íhdótsoobe ítyújkejíinetu.

25 Aamútsíhjáa téhoojá pañe íjcyamútsí Píívyéébema íhgyúvahíjcyá pécójpñéjucu meíjcyárónááaca. Téhduréhjáa dííbyeke idyúúruváné díityétsí májtsiváné tsijtye teene cúvéhóojari íjcyame lleebúacunúhijcyáhi.

26 Áronáacáhjáa peecútéré tétsii úúvéacunúneri lléhowááne páhyúbáné tujkéveri pámeere tééjari íjcyámedítyú úwáñehííñe cóhribáhi.

27 Áánáacáhjáa tééjá tehmeébé icyúwátsihdyu ájkyeebe ítéacunú páneere lléhowááne páyújcatyéne. Aanéhjáa íjtsúacunúúbé tsúúca ditye úmíváne. Áánéllíihyéhjáa ícyávaájco újcuube illííhyánúmeíki.

28 Áronáacáhjáa Páávoró neéhií:

—Ehdu bo méénúmeídíñej, íjtyérero múúha.

29 Áánéllíihyéhjáa peete ípíúváne íícúí diityétsi éllevu peebe íllityécunúúbére. Áánemáhjáa mímóúúvetéébé diityétsí lliíñévu.

30 Áánemáhjáa illuréjucu díbye íjchívyétsómútsikye neéneé:

—¿Aca muhdú ó pájtyetéiyáhi?

31 Áánéllíihyéhjáa dííbyeke neemútsi:

—Ávyéjuube Jetsocríjtoke pámeere díhyájkímuma mecáhcújtsó ámuha mépájtyeteki.

32 Ehdúhjáa dííbyeke íñétsihdyu úwáábomútsí dííbyeke pámeere íhyájkímumájucu.

33 Aabéhjáa tépejco nijtyú diityétsikye ditye túúvátsonéhji. Áánemáhjáa illuréjucu díbye diityétsidívú tsójtsótsámeíñe diitye íhyájkímumájucu.

34 Átsihdyúhjáa diityétsikye íhgyávú itsájtyémútsikye májchotsóme. Aaméhjáa mítyane ímíjyuuvé Píívyéébeke tsúúca icyáhújtsóneri.

³⁵ Áané tsitsíivevúhjáa técoomí avyéjuchte wallóó tehme múnáake ditye iñéete diibye cúuvéjáa tehmeébeke illuréjuco díbye ijchívyétso diityétsikye.

³⁶ Ahdújucóhjáa ditye díbyeke néeténéllii neebe Páávoróke:

—Ávyéjuchtevá néé ámúhtsikye o ijchívyétsoki. Ahdícyane wa illuréjuco mepej.

³⁷ Áronáacáhjáa Páávoró néé diityéke:

—Muurá iñe múhtsikye iná néetuméré míamúnááj piinevú iwápáajcómútsikye cuvéjaanú romáánómúejtési téhdure muhtsi meijcyané waajácúháámima meijcyámútsikye. Aame jíveeki imíllé múhtsikye ijchívyetsóné teevétariye? Aane tsá muhtsi áyanéwu meímíletúne. Óví ihdyu iye itsááne múhtsikye ijchívyetsóvame.

³⁸ Ehdúhjáa dityétsi néene úúbáalletémé avyéjuchte. Ááneríhjáa mítyane illityémé romáánómúejtési ijcyané waajácúháámima dityétsi íjcyáneri.

³⁹ Áánélliihyéhjáa diityétsi éllevu ipyéene idétsójkímyeímyé diityétsidívu. Áánemáhjáa choocóréjuco ditye wáloone técoomítyu.

⁴⁰ Aamútsíhjáa teene cúuvéjatu ijchívyemútsi Ríidiá javu úújetémútsi cahcújtso múnáake itsápítsohíjcyátsihdyu illuréjuco pééneé.

17

Tetsaróonicári ditye úborívaténe

¹ Aaméhjáa Páávoroo, Tsíiraá, Timotéoo, éhdume péhijcyámé pajtyé Ajpíporii, Aporóoniaa, íjcyácoomícyutu. Átsihdyúhjáa péeme Tetsaróonicávú úújetétsihyi íjcyaja imúnaa jodíómú pihcyááveja.

² Áájá pañévúhjáa wáyeéévejcóójí Páávoró imyéenuhíjcyádú úwaabóhi. Ehdúhjáa ténevá wáyeéévejcoojívádú úwáábohíjcyaaabe pápihchúújyúva.

³ Úúbállehíjcyaaabéhjáa diityéké Pííyéébé ihjyú uubálle múnááhjáa cáátúnuhíjcyané néhdújuco Críjto ícúbáhrámeítsihdyu dsíjíveebe tsíiñe bóhíne. Téhduréhjáa nehíjcyaaabe diityéke:

—Muurá diibyéjuco Jetsóó Mepájtyetétsoobe íjcyáábedítyú ámúhake o úúbállehíjcyáne.

⁴ Ehdúhjáa Páávoró néénéllii tsaate imúnáadítyú tsúuca cáhcujtsómé diityémá nahbévahíjcyáhi. Téhduréhjáa mítyame gríéégómudítyú cáhcujtsó ímiáámé íjcyame tsúúcajátújuco Píívyéébeke úráavyehíjcyáme. Áhduréhjáa diityédítyú walléemú avyéjúmémhíúvú néeme cáhcujtsóhi.

⁵ Ááneríhjáa tééjá túkevéjtsojte cáhcújtsotúmé iñómíutááváne juváñeri átéréejte óvehe múnáa péhíjcyámeke iújcúmema técoomí múnáake ííborínútsihdyu Jatsóo jávú péé Páávorómútsi nehcovu diityétsikye itsájtye técoomí avyéjuchte éllevu.

⁶⁻⁷ Aaméhjáa diityétsikye íajtyúmítúnéllii diibye Jatsóokéréjuco tsijtye cahcújtso múnáama tsájtyene diityé éllevu. Áámekéhjáa diityédívú iúújetétsóne néemeé:

—Éhne míamúnáake tútávátsohíjcyamútsíhya Páávorómútsi Tsíirama wájtsímútsikye áanu Jatsóo ihjávú tsaímíyé iwáátsúcúpéjtsóne tsaméhíjjuco ihjyuvané ímityúné mee romáánómú avyéjúúbé taúhbajúúnetu. Nehíjcyámé tsijpívá avyéjuube íjcyane Jetsóo.

⁸ Ehdúhjáa ditye néene técoomí avyéjuchtemá tsijtye tétsii íjcyámeke múhdurá pajtyéhi.

⁹ Áronáacáhjáa diitye Jatsóómú múu áhdómeídyú meenú ditye iácádsíjcaáyo diityéke. Ahdújucóhjáa ditye ácádsíjcaáyo.

Páávorómú Beréari íjcyane

¹⁰ Áijyúhjáa tépejco cahcújtso múnaa ijchívyetsó Páávoroo, Tsíiraá, íjcyámútsikye diityétsí ipyéé Beréavu. Áámutsíhjáa téhullévú iúújetédú péé imúnáá pihcyáávejavu.

¹¹ Tsáháhjáa tétsí múnaa Tetsaróonicá múnaádú néétune. Ímíyéhjáa lleebúcunúhijcyámé dityétsí úwaabóne. Aaméhjáa néhcohíjcyá Píívyéébé ihjyú uubálle múnaápe cáátúnuhíjcyánéhjí pañe iwáájacu ímiáané tehdújuco dityétsí úwáábohíjcyáhajchíjyu.

¹² Áamedítyúhjáa mítyame cáhcujtsó jodíómuu, gríéégómuu, íjcyame wa-jpíímumáyé avyējúméhjíúvú nééné walléemu.

¹³ Aanéhjáa tsúuca Tetsaróonicá íjcyame jodíómuu waajácú Páávoroo Beréari úwáábohíjcyané Píívyéébé ihjyu. Áánéllihyéhjáa téhullévú ipyééne tsiíñe iibórinutéme diityéke.

¹⁴ Áánéllihyéhjáa íicúí wallóomé Páávoróké dibye ipyéé móóá úniúvú tétsihvúré Beréavu Timotéomútsí Tsíráama cóévánaáaca.

¹⁵ Áábekéhjáa pícyohjémé Atéénavu. Aaméhjáa óómímyeke neebe ditye iñéé íicúí dityétsí ipyéé dííbye éllevu.

Páávoroo Atéénari

¹⁶ Áámútsikyéhjáa téhmebe íítehíjcyá mítyane técoomíyí ditye dúúrúvahíjcyané níjcyotájteke.

¹⁷ Aanéhjáa múhdurá íjtsúcunúnéllii tééneri ihjyúvahíjcyaaabe imúnáama tsijtye Píívyéébeke dúúrúvahíjcyámema pihcyáávejá pañévu. Ihdícyátsihjívúhjáa icyábúúvémema ihjyúvahíjcyaaabe tééneri.

¹⁸ Áábemáhjáa ‘epicóóreo’ némeíñe uwááboju úráavyehíjcyámema tsijtye ‘ejtóico’ némeíñe uwááboju úráavyehíjcyámé ihjyúvahíjcyáhi. Áamedítyúhjáa tsaate néjcatsíhi:

¿Muhdúami tsáama áanu íhgyuwábá meke nehíjcyaj?

Áánetúhjáa tsijtye néehíi:

—Tsííñe píivyéébé mú ihjyú uubálle múnáajpúbá dííbye. Ehdúhjáa nehíjcyámé Páávoródityú dibyee Jetsóó dsíjíveebe bóhíbedítyú íjcyané uwááboju úúbállehíjcyánéllihye.

¹⁹ Áábekéhjáa tsajtyémé ipítyácócatsíhíjcyátsihvu ‘Areóópago’ némeítsihvu. Áánemáhjáa dííbyeke néémeé:

—¿Aca tsá múúhake u wáájacútsóítyuro ímíñeúvú béhné uwáábójuma u tsáánevu?

²⁰ Muurá múúhake u nehíjcyané tsáhái tsáijyúubaré muha melléébotúne. Áánéllii muha méimíllé mewáájacúné ímíñeúvú ñná nééiyóné múúhake u nehíjcyáne.

²¹ Ehdúhjáa dííbyeke nééme Atééna múnáama tsííñe iíñúji múnaa íjcyame. Aaméhjáa íínerí íjcyatúme paíjyuvaré úbállécatsíhíjcyá páhduvare nééné uwáábó illéébone.

²² Áámekéhjáa Páávoroo néehíi:

—Ámuúha Atééna múnaaj, muurá ó waajácú ámuha panévare tsíñehji mecáánívahíjcyáne.

23 Muuráhjáa ámuha medúúrúvahíjcyátsihjírí o péhíjcyaaabe ó ájtyumí ìcúvé wáíjí hallútú illu nééne cáátúnúmeíñe: “Mewáájácútúné Piivvyéébé wáábyuta.” Aane muurá dííbyedítú ámúhake ó úwáábohíjcyá eene dííbyeke wáájácútúmeré ámuha medúúrúvahíjcyáábedítu.

24 Diibye ihdyu Píivvyéébe páneeré múhdúné tsíeméné ípívyéjtsóobe. Diibye muurá ípívyejtsó ííñújima páneere íévéhóowari íjcyanéhi. Áánéllí páneere íjcyá dííbye tájpiye. Aabe tehdu apátsíyé íjcyáíyónejí miamúnaa méénúné duurúvájá pañe. Muurá ihdyu ihdícyátsihjíríyé dííbye.

25 Aabe tsá mutájpí íjcyatúne. Muurá ihdyu dííbyedítúré tsááne bóhíma méijcyáhi. Áhdure panévaré íñe múhduná téene tájpi méicyahíjcyáné dííbyedítúré tsááhií.

26 Muuráhjáa tsáápihdítúré íñe múhdumé ííñújiri méijcyámeke líyaatétsoóbe. Áánemáa íhdétújuco díbye éévecúné kíahjí méijcyáíñe mújyúhaja.

27 Ehdúu méénuube dííbyedi méítsámeíhíjcyáné níjcáutu íhtsútúnetu mewáájácu méhdítu kíá íjcyátúróobeke.

28 Muurá dííbyedítúré tsááne bóhíma méijcyá éhnehjáa tsaate illu néhduú: “Muha méijcyá Píivvyéébej tsíime.”

29 Aane tsúuca dííbyej tsíime méijcyame tsá méijtsúcunúityuró eene panévatúré miamúnaa óórótuú, nééwáyutuu, dsíidsítuu, nícyohíjcyánehdú Píivvyéébe nééneé.

30 Muuráhjáa ihdyu éjyúúvú pevénéré ítcunúhíjcyaaabe miamúnaa iwáájácútúné hallurí ehdu méénuhícyáne. Árónáa icyooca pámeere miamúnáake neebe ímityúné méicyahíjcyáné méihvéjtsoki.

31 Muurá muhdú méicyahíjcyáné iwáájácúdú mééma ímbájchóiibye ípyé imyéménuube Jetsóoj téeveri. Aanée muurá meke waajácútsoobe dííbyeke íbóhítsóneri.

32 Ehdúhjáa Páávoró dsíjívémé tsííñe bóhínetu íhjuváneeri íllure tsaate uuhívaté dííbyedi. Áánetúhjáa tsaate néehíí:

—Muha ihdyu méimíllé tsíjyú tsííñe téénetu u íhjuváne melléébúacunúne.

33-34 Áamedítúhjáa tsúuca tsaaté múnaa cáhcujtsómé dííbyema nahbévahíjcyáhi. Áámémáhjáa íjcyaaabe Dionítsio teene ‘Areóópago’ némeítsihvu dóbéévehíjcyáméepi. Áhduréhjáa ‘Dáámari’ némeíllema tsíjtyehjí íjcyá díityéma.

18

Páávoró Coríitori

1 Aanéhjáa Páávoró teene Atéénatu péébe úújeté Coríitovu.

2 Átsihdyúhjáa aahívetéébé imúnáajpi Akíírake Póótó ííñújí múnáajpiíkye. Téjyúhjáa téhdure botsíi wajtsííbé Itáaría ííñújítu mewa Pírít sírama, Ávyéjuubeváa Cáráóodio pámeere Róómari íjcyáné jodíómú íjchívyéíñe néénetu tsáámutsi.

3 Aanéhjáa Páávoró díityétsimáyéjuco íjcyane díityétsikye íwákimyéityu ípíáábo téeméné wákimyéí imyéénuhíjcyánéllíhye. Aaméhjáa méénuhíjcyá cuwájaanedú nééne nujúwááne.

4 Áijyúhjáa ténevá wáyeéévéjcoojívádú pehíjcyaaabe imúnaa jodíómú píhcyáávejávu. Aabéhjáa úwáábohíjcyá Jetsóodítú íjcyáné uwááboju imúnáama tsíjtye imúnaa íjcyáturómeke dítye icyáhcuítsoki.

⁵ Áanáacáhjáa tsúúca Tsííramutsi Timotéoma wajtsí Matsedóoniá iinújitu. Áijyúhjáa Páávoró tsanéeriyé uwáábori íjcyabe nehíjcyá imúnáake diibyjuco Jetsóo dítyéé téhmehíjcyabe Criíto Mepájtyetétsoobe íjcyane.

⁶ Ehdúhjáa díbye néerónáa dííbyedítýú nehníwu ihjyúvame. Áánéllihyéhjáa ílluréjuco díbye diityédítýú ipyéé íwajyámú wátsóújcoobéré nééneé:

—Árone tsáma ámuhá hallúriyéjuco teene ámuha medsíjívécoca meícúbáhrámeííne. Tsá táhallúrí tene íjcyatúne. Ahdícyane jodíómú íjcyátúróme éllévúréjuco o pééíne diityékeréjuco o úwááboki.

⁷ Ehdúhjáa iñéene ílluréjuco díbye tééjatu íjchivyéne. Átsihdyúhjáa péébe úújeté Jójto jávú teenéhjáa pihcyáávéjá úníuríyé íjcyabe tsúúcajátújuco Píívyéébeke dúúrúvahíjcyáábe jávu.

⁸ Áijyúhjáa teene pihcyáávéjá avyéjuube ‘Criípoó’ némeííbyé cáhcujtsó Jetsóodítýú íjcyané uwááboju pámeere íhyájkímuma. Aaméhjáa tsójtsótsámeíhi. Áhduréhjáa tsijtye Coríító cóómi múnáadítýú cáhcujtsómé tsójtsótsámeíhi.

⁹ Átsihdyúhjáa Páávoródívú tsápejco Jetsóo naavédú nééne pañe íbóhówáávéne néé dííbyeke:

—Ímíchi díícyáne éhniíñevu dúwááboco íínerí íllityétuubére.

¹⁰ Íjcyámé mítyame ícyoomíyí tahñéjté íjcyáímye. Áánéllii ehdu uke o nééhií. Áábeke o íjcyátúcoocájííva múha uke muhdú méénuúhi.

¹¹ Ahdújucóhjáa tsané pijcyábáj pínévú tétsii Coríitori íjcyabe diityéké úwáábohíjcyané Píívyéébe íhju.

¹² Áijyúhjáa Acááyá iinújí avyéjuube Garióo íjcyánáa tsaate imúnaa jodíómú cáhcújtsotúmé ipítýácójcatsííne Páávoróké ékeevéhi. Áábekéhjáa tsajtyémé díbye ávyéjúube éllévu díbye ímítyunéhjí ímíbáchohíjcyátsihvu.

¹³ Áánemáhjáa dííbyé hallúvú úúballémé dííbyeke. Nééméhjápeé:

—Áánu métaúhbaju nééne tsíjtoríyé míamúnáake úwááboobéré pehíjcyá dítyévá Píívyéébeke idyúúrúvaki.

¹⁴ Ehdúhjáa Páávoró hallúvú dítye úúballénéllii díbye íhgyúváiyóné íhdéré díbye ávyéjuube Garióo diityéké nééhií:

—Íhdyúhde tehdújúcooyó dííbyema o ímíbáchóiyóné díbye ímítyuné méénuca.

¹⁵ Áánetu ámuhá taúhbaju nééne tsíjtoríyé díbye tsáápihdítýú íjcyané uwááboju úwáábohíjcyáhajchíí wa íhdyu ámuháyé chooco méímíbáchojcatsij. Tsá o ímíletú átéréenéhjí o ímíbajchóne.

¹⁶ Ehdúhjáa iñéene ílluréjuco díbye diityéké wáalloone tétsihdyu.

¹⁷ Áronáacáhjáa pihcyáávéjá avyéjuube Tsójtenéké tsaate gríéégomu íékéévébeke wápáajcó díbye ávyéjúúbé úmíwávu. Áróneríhgyáa tsá díbye íícúvetúne.

Páávoró Ajtiokílavu íóómítsihdyu tsiíne uwáábovu pééneé

¹⁸ Aanéhjáa Coríitori tsúcájá Páávoró ícyahíjcyáhi. Aabéhjáa tétsihvu ‘Tséékeréa’ némeí mujcóvú bééromeí tsanéhjáa ímíáánetúré imyéénuííne iñéene uubálla. Ehdúhjáa méénúmeííbyé Tsííriá iinújivu ipyéétúné íhde. Átsihdyúhjáa botsíi tétsíi cahcújtsó múnáake ipítýajcóne peebe Akííramútsima tsahíyí teene Tsííriá iinújivu.

¹⁹ Aaméhjáa Éépetsóvú úújeté tétsihvu Akííramútsí mewa Píritsíírama cóéváítsihvu. Átsihvúhjáa Páávoró imúnaa jodíómú pihcyáávéjávú péébe úwáabó tééjavu píhcyáávémeke.

²⁰ Áábekéhjáa neerómé dibye tsuucájááneúvú dityémá iíjcyaki. Áronáacáhjáa tsá dibye ímíllétúne.

²¹ Áánemáhjáa diityéké pítyájcoobe nééhií:

—Áronáa ó ímíllé o péene Jerotsaréevu. Aabe óví Píívyéébe ímílléhajchíí tsiíñe ámuhákye ó uujéváhi.

Ehdúhjáa iñéene péjúcoobe tsahííyí teene Éépetsótu. Áánetúhjáa Akííramútsí dííbyedítúyú coévá tétsihvu.

²² Aabéhjáa Tsetsaréavu úújetéébé tétsihdyu botsíi péé Jerotsaréeri íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu. Átsihdyúhjáa peebe Ajtiokííavu.

²³ Átsihyíhjáa tsúcájá íjcyátsihdyu idyé tsiíñe pehíjcyaaabe Garáátsiámá Pírííjía iñújíicuri íjcyáné cahcújtso múnáake tsápíjtsoobéré técomívádu.

Éépetsóri Apóóro úwaabóne

²⁴ Áijyúhjáa Arejadriíá cóomi múnáajpi jodíómuube Apóóro teene Éépetsóvú wajtsíhi. Aabéhjáa ímiá uwááboobe íjcyaaabe mítyane waajácú Píívyéébé ihjyu.

²⁵⁻²⁶ Aabéhjáa úwáábohíjcyá muhdú Jetsóoke meúráávyejíjtó tsaate dííbyeke úwaabóne. Úwáábohíjcyaaabéhjáa apáañéré Jóáápe tsótsohíjcyánetu íjcyáné uwáábó iwáájacúné imúnáa pihcyáávéjía pañévú íñnerí núhnévétuubére. Aanéhjáa dibye níjkevádú Akííramútsí dííbyeke ihjyávú itsájtyéne botsíi ímíñeúvú úwaabó muhdúhjáa Píívyéébe Jetsóoj tééveri méema méénune.

²⁷ Aabéhjáa ímíllé Acááyá iñújíivu ipyééneé. Aanéhjáa cahcújtso múnáa ímí íjtsúcunúnéllii caatúnú waajácuháámí téhullé cahcújtso múnáa éllevu ditye tsaímíyé iwáátsúcúpéjtso dííbyeke. Aabéhjáa téhullévú úújetéébé Píívyéébere túkévéjtsóneri píáábohíjcyá mítyane cahcújtso múnáake.

²⁸ Aabéhjáa imúnáa jodíómuke nehíjcyá dííbyéjuco Jetsóo Críjto Mepájtyetétsoobe íjcyane Píívyéébé waajácuháámítúu tene néhdújuco. Ehdúhjáa dibye néénéllii tsáhájucó ditye íná néétune.

19

Páávoró Éépetsóri

¹ Aabéhjáa Coríítori íjcyánáa Páávoró íjchí iñújíiri pehíjcyaaabe úújeté Éépetsóvu. Átsihyíhjáa íjcyámé tsaate Píívyéébé cahcújtso múnáa Jóááúvú uwáábó úráávyejíjcyáme.

² Áámekéhjáa neébe:

—¿A ámuhápe Píívyéébeke mecáhcújtsótujkénúijyu tsúúca dííbyé Apííchó ámuhá pañévú úcaavéhi?

Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Tehdu muha mewáájácúnejííva dííbyé Apííchó íjcyane.

³ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—¿Acáa íñé uwáábórá ámuha mecáhcújtsóne métsójtsótsámeíhi?

Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Mu ihdyúu éhne Jóááuvu tsótsohíjcyáné uwáábo.

⁴ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ímiáánéjucóhdée díibye Jóáa tsótsohíjcyáné ímityúné íicyahíjcyanéjí íhvéjtsómeke. Áronáacáa ihdyu diityéké nehíjcyaaabe dííbyé boone Mepájtyetétsoobe Jetsóo úwáábóíbyeke ditye icyáhcújtsoki.

⁵ Áánélliihyéhjáa botsíi Jetsóoke icyáhcújtsóne tsiíñe tsójtsótsámeímyé dííbye mémeri.

⁶ Áámé hallúvúhjáa Páávoró tsáápiitsá hallúvú íhyójtši ipícyóóne Píívyéébema íhjuváne tujkéveri dííbyé Apííchó diityé pañévú úcaavéhi. Aaméhjáa tsíjyúhjiri illéébótúrójúhjiri Píívyéébeke duurúvahíjcyáhi. Áhduréhjáa téenere túkévéjtsóneri úúbállehíjcyámé díbyéé diityédívú íuwááboju bóhówajtsóne.

⁷ Aaméhjáa diitye Píívyéébé Apííchó diityé pañévú úcaavémé 12-meva.

⁸ Aanéhjáa Páávoró pápihchúú nuhbává imúnaa jodíómú pihcyáávújá pañévú úwáábohíjcyá ííneri núhnévétuubére. Aabéhjáa míamúnáake téíbúwátsohíjcyá Píívyéébé avyējú icyánejcúvu.

⁹ Áronáacáhjáa tsaate tsá ímíllétú icyáhcuajtso. Aaméhjáa nehníwu íhjuvavahíjcyá teene Jetsóodítýú íjcyáné uwáábotu pámé úmíwávúre. Áánéllíhyéhjáa Páávoró diityédítýú péé pámeemáyé cahcújtso múnáama 'Tirááno' némeííbyé uwáábojavu.

¹⁰ Aabéhjáa tééjavuréjuco diityéké úwáábohíjcyáné míñéécú pijcyába. Aanéhjáa tsúuca pámeere Áátsiá íiñúji múnáa lleebójucóó Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju díbye úwáábohíjcyáne. Áhduréhjáa tsijtye jodíómú íjcyáturómé tsúuca lleebóhi.

¹¹ Ájyúhjáa dííbyej tééveri Píívyéébe méénuhíjcyá mítyane méénúráítýúronéhji.

¹² Ávyetáhjáa dííbyé miñúbajáánema íwajyámúúné chéméméhji éllevu ditye tsájtyéróneri tsúuca bóhihíjcyáme. Tsaaté pañéhjáa naavémú íjcyároméhji íchívyehíjcyáhi.

¹³ Ájyúhjáa tsaate téhullé múnáa jodíómú naavémuke tsaaté pañétú íchívyétsohíjcyámé imíllérá Jetsóo mémeríyējuco íjchívyetsóne. Aaméhjáa néjcatsíhi:

—Méneé tsaaté pañétú ditye íjchívye éhne Páávoró úwáábohíjcyaaabe Jetsóo mémeri.

¹⁴ Ehdúhjáa imíllérómé imyéenune jodíómuube Etséébá llúúvájte avyējúúbej tsíímé 7-meva íjcyame.

¹⁵ Aaméhjáa tehdu méénúrónáa tsáápi pañétú diibye naavéné nééhií:

—Muurá ó waajácú Jetsóoke. Áhdure ó waajácú muubá Páávoró íjcyane. Áánetu ¿muutá ámuúha?

¹⁶ Ehdúhjáa néébere diibye míamúnáajpi naavéné ípañe íjcyaaabe diityéké méénúnetu ílluréjuco ditye wáane tééjá pañétú íévejtéhjiréjuco wájyamúúvatúmé díbye túúvátsonéhjima.

¹⁷ Aanéhjáa pámeere Éépetsó múnáa jodíómumáyé tsijtye jodíómú íjcyátúmé íwáájácúneri mítyane íllityéne Jetsóoke ávyéjujtsóhi.

¹⁸ Áhduréhjáa tsaate cáhcuajtsojúcóómedítýú úúbállehíjcyá íhdéhjáa ímityúné íicyahíjcyanéhji.

¹⁹ Áánetúhjáa apííchojte ténéhji waajácúhaamíné ílluréjuco cóvajtsóné pámeere ííténeríye. Áané pañéhjáa íjtsúcunúmé dsíidsi wágóoovéné 50 míi.

²⁰ Ehdúhjáa téijyu Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju tsújaavé pámehdívúre.

²¹ Áané boonétúhjáa Páávoró íjtsámeí Matsedóóniámá Acááyá íñújícú íááhívetétsihdyu botsíi Jerotsaréevu ipyééíñe. Áhduréhjáa nehíjcyaaabe teene Jerotsaréetu ipyééíñe Róómávú.

²² Áánéllíhyéhjáa íhde wáalloobe ípiáábojtétsikye Matsedóóniávú Timotéoma Erájtómútsikye. Áánetúikyéhjáa tsúcájá coévaabe Áátsiá íiñújivu.

Éépetsóri ditye úborívaténe

23 Aabéhjáa Jetsóodítýú íjcyané uwááboju úwáábohíjcyané hallútú cahcújtsotúmé páhdváré dáríívehíjcyá cahcújtsó múnáake.

24 Tsaapíhjáa 'Demétrio' némeíbyedítýú tujkéváne. Diibyéhjáa nícyohíjcyá úwáñewáánetu 'Diána' némeíñé níjcyota píívyéllé idíllone idyúúruvahíjcyá náave. Áané hallúvúhjáa mítyane dsídsívahíjcyámé pámeere íwákímyéi múnáama.

25 Aabéhjáa pámeere múhdumé téeménéhjí wákímyeíhíjcyámeke ipíhjúcúne néehíi:

—Muurá ámuha méwaajácú íñe mewákímyeímyé tsaímíyé meícyahíjcyané íñetú píhtotúme.

26 Aane çíveekí Páávoró nehíjcyá íñe menícyohíjcyámé píívyéébe íjcyatúne? Ehdu íñéeneri muurá mítyámekéjucu díbye tsíñejcúvúré íbúwajtsóne. Aane muurá tsá apátsíyé íchii Éépetsóri díbye tehdu méénutúne. Muuráhjáubá páneeréjucu Áátsiá íñújiri ehdu díbye méénune.

27 Aane múhdurá teene méémaá. Muurá méwákímyeí téene tájpijyucu meícyahíjcyané méhdivu wágóóóváyáhi. Áhdure dílle íhtsútulle píívyélle Áátsiá múnáama pámeere íñújiri íjcyané míamúnaa dúúruvahíjcyálla ja tsáhájucu bóhówaúcunújúcúóóityuróne.

28 Ehdúhjáa díbye néénelii tsijtye icyáyobáávaténe íllu wáñejcóhi:

—¡Ñóóooj, ehdííwájullé tsáma íhtsútulle Epéetsiómú píívyéllé Diánaj! Ehdúhjáa iwáñejcóne néemeé.

29 Áijyúhjáa ihdyu kiávú técoomíyí míamúnaa íibórinújcatsíhi. Áánacáhjáa Matsedóoniá múnáajtétsí Gááyóma Arijtáacomútsí Páávoróké náhbenuhíjcyámútsikye lliúcuíñúmé dítye píhcyáávehíjcyájá pañévu.

30 Áájá pañévúhjáa Páávoró ipyééne díityémá íhjúvatéyónáa tsá cahcújtsó múnáa dííbyeke íhvéjtsotúne.

31 Áhduréhjáa tsaate Áátsiá íñúji múnáa ávyéjute dííbyeke wáájacúmé néé tsaatéké dítye íñéé dííbyeke téhullévú díbye ipyéétuki.

32 Áánacáhjáa ihdyu míamúnaa íibóriiba teene píhcyááveri íjcyame. Aanéhjáa mítyame tsá wáájacutú íñéllíihyé ímichi ipíhcyaaavéne.

33 Áánacáhjáa tsaate jodíómú imúnáajpi Arejááadoróké cátujujú díbye díityé úmíwávú ipyééne íhjúvaki. Áhdújucóhjáa íhjúva díbye íhyójtíri díityéké néerone cúúvéhulléréjucu dítye íjcyaki.

34 Áronáacáhjáa 'dáj' néétune tsííñe íllu wáñécohíjcyáme:

—¡Ñóóooj, ehdííwájullé tsáma íhtsútulle Epéetsiómú píívyéllé Diánaj! Ehdúhjáa iwáñejcóne nehíjcyámé míñéecu hóorá hajchótá jodíómuube díbye íjcyane iwáájacúnema.

35 Áamekéhjáa técoomí avyéjuube idyáíívyétsómeke néehíi:

—Ámuúha tamúnaa íñe Éépetsóri meíjcyamej, pámeere muurá waajácú éhnée cáámetu áákityéné neewáyú píívyélle Diánadi medíllóné duurúvaja méhójtí pañe íjcyane.

36 Aane tehdu múha tóónúyónejívari. Áánéllíi ílluréjucu metáchúúréévéne cúúvéhulléréjucu meíjcyá. Aame íñá mémeenújúcohdí ímíñeúvú íjtsámeítyúme.

37 Muurá íjtyétsikye íllevu ámuha metsívamútsí tsá íñe imítyúné méénutúne. Áhdure tsá dítyétsí méduurúvaja tútávajtsotúne. Aamútsí muurá tsá íñá imítyúné íhjúvatú mépiívyéllédítýu.

³⁸ Ahdícyane Deméétrio íwákimyéi múnáama tsaatédítýú ímityúné ijyácunúhajchíi óvíi péé ténéhjí ímibájcho múnáa éllevu teene ímíbájchoki. Muurá téenélii ijcyané ténéhjí ímibájchotsíhji.

³⁹ Áánetu ávyetá íhnáhó nééne íjcyáhajchíi múu íhvejtsó páñétúéhullévú tene ímíbáávyeki.

⁴⁰ Muurá ícyooca ápíchó nééne máhallúrí téénetu menéétsámeíyóne. Tsá muurá íná menééítyuró íñe ícyooca pájtyene páñétúejte meke díloca.

⁴¹ Ehdúhjáa íñééne ílluréjuco díbye díityéké tsújaúcúne.

20

Páávoru Matsedóóniámá Gréetsiá íñúj#cúvú pééneé

¹ Aaméhjáa ííbórinújcatsíñetu íhvetédú Páávoru cahcújtso múnáake ipíhjúcúne tükévejtsóhi. Átsihdyúhjáa díityéké ipítýajcóne Matsedóóniá íñújívuréjuco díbye pééneé.

² Aabéhjáa téhullé cahcújtso múnáake ááhíveebe díityéké tsápítsohíjcyáhi. Átsihdyúhjáa péébe Gréetsiá íñújívú iúújetétsihyi ijcyá pápíhchúú nuhbáva.

³ Aabéhjáa tsahííyí Tsííríá íñújívú pééíyónáa tsaate ímúnaa dííbyedítýú ímityúné pítýajcámeíñé iwáájácúne íjtsámeííbyé Matsedóóniá íñújívúré tsiíñe íóómiíñé íjchityu.

⁴⁻⁵ Áábemáa o pééíñáa múhtsikye náhbenuímyé múhtsí íhdéjuco Tóróóavu ipyééne téhullétú múhtsikye téhmeténé ílluúme: Beréa múnáajpi Tsóópatee, Tet-saróónicá múnáajtétsí Arijtáacomútsí Tsegóódomaa, Déébé múnáajpi Gááyoó, Timotéoo, Áátsiá íñújívú múnáajtétsí Tííkicyómútsí Tóróópimómaa, éhdume.

⁶ Áánetúikyée muhtsi mecóévamútsí óórítýúne pááa májchómehíjcyáné wañéhjí pajtyétavu botsíi Pirípotu tsahííyí mepéémutsi méúújeté tsáhojtsíj coojívatu díityédívú Tóróóavu. Átsihyíi muha méijcyá tsané tsemáána.

Páávoru Tóróóa múnáake ááhivéne

⁷ Aamée muha tsemáána déjúcóóvejcoójí medóbéévéne pááa mémajchó Jetsóo dsíjívé meítsaavéne. Áijyúu Páávoru úwaabó ávyeta pécójpíñévújuco tsíjyú muha mepéjúcóóíñéííhye.

⁸ Téjyúu muha médóbeevé cáámééhó pañévú peetéháñej téeveri.

⁹ Áánáacáa ováhtsáwu 'Éóótico' némeííbye ácuúcunúhijcyá páhoowa nétsihyi. Aabéhjáa icyúwaiñúné hallúrí baavu áákityéébé dsíjívéhi.

¹⁰ Áánéliihyée Páávoru íícúí íñítyéne dííbyeke íámabúcúne néehíi:

—Méíllityédíne. Muurá íhdyu bóhííroóbe.

¹¹ Átsihdyúu tsiíñe cáamevu néríívyéébema muha pááa mémajchó Jetsóo dsíjívé meítsaavéne. Ááné boonétúu idyé tsiíñe íuwaábó cámahjácoobe tsítsíjnécu. Átsihdyúu ílluréjuco muha mepééneé.

¹² Áánetúu tétsíi múnáa íhjáahañévuréjuco péémema díibye ováhtsáwu péeneri mítyane ímíjyuvéme.

Tóróóatu Miréétovu dítye pééneé

¹³ Aamée muha mepéjúcóónáa Páávoru múúhadítýú coévá tétsihvúré Tóróóavu íjchityúré ipyéé Atsóovu. Áánetúu muha íhde cújúwámíri mepééme méúújeté técoomívú tétsihdyu dííbyeke muha meújçuki.

¹⁴ Aamée muha técoomítýú dííbyeke meújçuíñútsihdyu mepééme méúújeté Mitiréénevu.

15 Átsihdyúu muha mepééme tsíjyu 'Kíioó' némeíñé caapáhó tujkévetu mepájtyeme tsíjcyooji méúújeté 'Tsáámoó' némeíñé caapáhó mujcóvu. Ámujcótúu muha mepájtyeme mécúwaté Trojíírióvu. Ááné tsíjyúu botsíi muha méúújeté Miréétovu.

16 Ehdúu muha mepéhíjcyánáa Páávoró íjtsámeí Jerotsaréeri muha Pejtecojtéé wañéhjí mepájtyeíñe. Áánéllíihyékýé tsá díbye ímíletú muha Áátsiá íiñújiri íjcyacóomí Éépetsóvú mepééne íicúu muha téhullétú meóómíityúronéllíihye.

Páávoró íhjuváne Éépetsó cahcújtso múnáa túkevjtsojtéma

17 Aabée Miréetori íjcyabe píuvá Éépetsóri íjcyáne cahcújtso múnáa túkevjtsojtéke.

18 Áámekée neébe:

—Ámuha muurá méwaajácú muhdúhjáa Áátsiá íiñújivu o wátsítujkénújyu o ícyahíjcyáne.

19 Muuráhjáa tamúnaa jodíómú íjcyarómé oke páhduváré dárííveneri táméíbyeré Píívyéébé wákimyéi ó méénuhíjcyá ñná néétuubére.

20 Áronáacáa tsá o íhvetétú ámúhakye píááboíñé patsíhjívávúré úwááboobéré o péhíjcyánetu.

21 Aabée ámúhakye pámeekéré tamúnaa íjcyátúróméhjíma ó nehíjcyá ímityúné ámuha meícyahíjcyáne meíhvéjtsóne Máavyéjuube Jetsocríjtoke mecáhcújtso ímí Píívyéébema ámuha meíjcyaki.

22 Aabe íñe ícyooca tsííñe o péé Jerotsaréevu Píívyéébé Apííchó oke túkevjtsoneri muhdú táúmíwa íjcyane wáájácútuúbe.

23 Muurá pahúlleva o péhíjcyá coomíjivu téenere Píívyéébé Apííchó tsúúca oke waajácútsójúcoorá Jerotsaréevu oke dítye cuvéhoojánuube o ícúbáhrámeíñe.

24 Ároneri tsá o áábímyeítyúne. Apááñéré ihdyu ó imíllera Píívyéébé meke iwájyúne mééma mepájtyetéíñe méénúné uwáábojívú Jetsóo oke níwááveíñúné o níjkeváne.

25 Ahdícyane ámúhakye o néé íñe múhdúmáj píñévú Píívyéébé avyéjutu íjcyáne uwááboju úwááboobéré o péhíjcyámé ámuha oke maájtyumíjúcóóityúne.

26 Téhdure ámúhakye o néé ámuha mewágóóóvéhajchíi tsá táhallurí tene íjcyáityúne.

27 Muurá tsúúca páneere ámúhadívú ó bóhówajtsójúcoorá muhdú Píívyéébé íjtsaméi íjcyane.

28 Ahdícyane tsáma téííbúwá méíjcyaco ámuha uwáábojte meíjcyame. Ímíñeúvú météhmeco cahcújtso múnáake Íllíi Jetsóo tujpácýó wágóóóvénej tééveri díbye újcúmeke. Muuráhjáa díityédívú ámúhakye níwáávebe Ípííchoj tééveri díityé túkevjtsojte ámuha meíjcyaki.

29 Áronáa ó waajácú íchihdyu o péené boone tsaate múhdurá íúwáábóneri íllure díityéké tútávajtsoíñe éhne múúne oohíbyé obééjámuke tútávajtsódu.

30 Áhdure íjcyáimýe tsaate ámúhadítyuré ímíá uwááboju tsíjítoríyé átéreenéhjí úwááboímye. Ááneri íllure cahcújtso múnáake mújtátsoímye.

31 Áánéllíi tsáma téííbúwá méíjcyaco éhnée pápíhchúú píjcyábá hajchótá támaatýóu o wáágóóne ámúhakye o úwáábohíjcyáne meítsáávénema.

32 Ahdícyane ámuha Píívyéébejté meíjcyame óví dííbye tájpiyéjuco ámuha meíjcyane meke iwájyúne díbye ácu híjcyáne uwáábójú pañe íhtsutúmeréjuco.

³³ Cáhawáá méijtsúcunuj, tsáháa muurá o íjyácunútú oke tsaate dsíídsídívú áhdoobe ehnéva múnáajpi o íjcyabe ímiá wajyámuma o íjcyáíyóneri.

³⁴ Muuráhjáa ámuháyé wájácú menéene oore tsáávanérei ó wákímyeíhijcyá óóma íjcyámema muha mepíhtone meújucuki.

³⁵ Aabée muurá ámuhákye panévaturé ó úwáábohíjcyá muhdú mewákímyeíyóné ídáátsóméhjike mepiáábo éhnehjáa Ávyéjuube Jetsóó íllu néhijcyáné o ítsáávénema: “Muurá tsaatéké tsíeménevu ájcume ímíjyúúvéiyá dítye ájcume ímíjyúúvéne éhniíñevu.”

³⁶ Ehdúu diityéké iñétsihdyu Páávoró Píívyéébema íhijyúva mímóúúvénéllii muha téhdure mémímóuuvéhi.

³⁷ Áábekée pámeere ikímóóvéne ámábiñúhi.

³⁸ Aamée múuhakye pícyohjé cúújúwamívú díbyéé ‘tsáhájucóubá tsiíñe oke ámuha maájtyúmíityúne’ néeneri kímóóveméere.

21

Jerotsarévu Páávoró pééneé

¹ Aamée muha tétsihdyu mepéé tsapéhdú ‘Cóóó’ némeíñé caapáhovu. Áané tsiíjyúu muha méúújeté ‘Róódaá’ némeíñé caapáhovu. Átsihdyúu botsíi muha méúújeté Páátarávu.

² Átsihvúu muha tsíímívúrjúco mepájtyene Penítsiá iñújívuvu péémívu. Áámíríyécúo muha mepééneé.

³ Aamée muha ‘Chíípere’ némeíñé caapáhó náníñéjcuri meííteíñútsihdyu mepéhijcyámé méúújeté Tsííríá iñújívuvu. Aaméikyéé muha Tííró mujcójuvu mecátsúúveté tétsihvu tsane pííchuta íjchívyeki.

⁴ Átsihyíi muha tsaate cahcújtso múnáake maájtyúmítememái méijcyá tsáné tsemáána. Aamée Páávoróké néé díbye Jerotsarévu ipyéétu Píívyéébé Apííchórehjáa diityéké túkévéjtsóneri.

⁵ Aamée muha técoomíyí téhajchótá méijcyánetu mepéémeke pícyohjémé pámeere mújcojúvu. Áamemáa muha pámeere memíhmóúbáne Píívyéébema méihjyúváhi.

⁶ Átsihdyúu muha ílluréjuco diityéké mepítyájcóne meúcaavéné cúújúwámí pañévu. Áané tujkéveríjyucóo dítye óómiñe íhjáhañévu.

⁷ Aamée muha Tíírótu nihñéréjuco tshíyí mepééme mecátsúúveté Toremáidávu. Átsihyíi íjcyáné cahcújtso múnáadívú muha méúújetémema méijcyá tsájcoóji.

⁸ Áané tsiíjyúu muha mepééme méúújeté Tsetsaréavu. Aamée muha mepéé Perípe jávú cahcújtso múnáá túkévéjtsójtéhjáa 7-meva íjcyámedítýú úwáábori úllehíjcyáábe jávu.

⁹ Áábej tsíímée píñéehójtšímeva walléemú tájívátúmé íjcyame úúbállehíjcyá Píívyéébere diityéké ájcúné íjtsaméiyi iná pájtyeíñé iwáájacúne.

¹⁰ Aamée muha tétsihyí tsúcájáhrjúco meícyahíjcyánáa Píívyéébé íhijyú uubálle múnáajpi Agáábó wajtsíi tétsihvu Jodéatu tsáábeé.

¹¹ Aabée múuhakye ááhíveebe Páávoró ocájímííhé iújcúmííheri íhyójtscuu, íjtyúhaácyuu, íjcyane ichiácómeíñe néehíi:

—Píívyéébé Apííchó muurá nehíjcyá ílluva dítye íñe ocájímííhé aabájáábeke Jerotsarévu ichíjchúúbeke íhvéjtsóíñe tsííñe iñújívú múnáá hójtší pañévu.

12 Ehdúu dibye néénéllii muha teene Tsetsaréa múnáama méneerá Páávoróké dibye ipyéétu téhullévu.

13 Áronáacáa múúhake neébe:

—ǵínerí ámuha mekímoovéné ídátsó oke pajtyéhi? Tehdu apááñéré oke ditye chíjchúíñejívari. Óví néhi ihdyu oke illíhyánúhajchíí llihyánúmé Ávyéjuube Jetsóoke o cáhcújtsóné hallútu.

14 Ehdúu múúhake dibye néénéllii muha dííbyeke menéehíí:

—Óvíkyéhde muhdú Píívyéébe ímillédú ú ijcyáhi.

15 Átsihdyúu muha ílluréjuco meímíbájkímyeíñe mepééne Jerotsarévu.

16 Áamemáa múúhama tsaate cahcújtsó múnáa péé Tsetsaréatu. Aaméé muha méúújeté Chííperé múnáajpi tsúúcajátújucóhjáa Píívyéébeke cáhcújtsóobe Natsóo jávu.

Páávoró Jacóóbóke ááhivéne

17 Átsihdyúu muha Jerotsarévu meúújetémeke tétsíí cahcújtsó múnáa tsáimíyé waatsúcúpejtsóhi.

18 Áané tsiíjyúu muha Páávorómá máaahíveté Jacóóbóke. Áanáacáa tétsihyi pámeere cahcújtsó múnáa túkevétsojete.

19 Áamedívúu muha meúújetémeke Páávoró úúballé ímíñeúvú muhdúhjáa Píívyéébe jodíómú íjcyátúrómé pañévú dííbyej tééveri méénuhíjcyanéhi.

20 Áanélliihyéé duurúvámé Píívyéébeke ávyéjújtsomé. Áánemáa nééme dííbyeke:

—Ehdíívane, muúbej. Muurá múhdúné míamúnáajpíjyúcooró memúnáa jodíómudítýú cáhcújtsójúcoorómé úraavyépi Píívyéébé Moitsééúvuj tééveri ájcúné taúhbajúúne.

21 Aame nehíjcyá úhdityu uuva u úwáábohíjcyané téénetu múu bóijcyúdú pámeekéré jodíómú tsííñé íñújiri íjcyámeke ditye téeneri íícuvéjúcótuki. Áhdurévú ú nehíjcyá ditye íhdéuvúu íicyahíjcyajító ííhvétsoñe ítsíimeke íkíhdyahírotsójúcótuki.

22 Aane íñe ǵmuhdúí teéne? Muurá íñe tsúúca íchihyi u íjcyane iwáájácúcooca píhcyááveímye.

23 Áanéllii ú méénuú uke muha menéhdúu. Íjcyámé íchihyi múúhadítýú píínehójtšímeva wajpíímú ípyéé ímíáánetúré imyéénuíñé íñééneí méénutúme.

24 Áámema tsaméhíí meúcújcatsíñe meímíbájhótsaméí duurúvájá lluváábedívú memúnáa méénuhíjcyádu. Áané boonétú ú áhdoó díityémá ditye ibyéérómeíki. Áijyu úhdityu íhjúvuhíjcyarómé neé álliúré íjcyáneri ííhjúvuhíjcyáne. Áhdure neeímyé Píívyéébé Moitsééúvuj tééveri ájcúné taúhbajúúne téhdure u úraavyéne.

25 Áánetúu ihdyu tsúúca muha mécaatúnú jodíómú íjcyátúrómé Jetsóoke cáhcújtsómé ílluune imyéénútuki: Tsá ditye níjcyotájteke íícúvémeíñé iyámeke dóóityúne; tsá ditye tújpacyo dóóityúne; tsá ditye dóóityú dótsohcáorii, majcánurii, dsííjvéné iyámeke; tsá ditye tsíjtyéhjíma dómácójcatsíityúne. Ehdúu nééme Páávoróke.

Páávoróké ditye ékeevéné duurúvájá pañévu

26 Áhdújucóo dibye díityémá píínehójtšímevámá íúcújcatsíñe pééneé. Aaméhjáa úcaavé duurúvájá pañévú íúúballe tééjájá tehmeébeke múhdúj coojívatú íímíbájhómeíñé íníjkévaíñé botsíí pañétúétsihvu Píívyéébeke íícúvéíñé iyáabeke itsájtyeki.

27 Aanéhjáa tsané tsemáanatu iníjkévaíñé ditye nééne tsúuca níjkévaríjyucu íjcyánáa Áátsiá iññújitu tsáané jodíómú ájtyumí dííbyeke duurúvájá pañe íjcyáábeke. Áábekéhjáa pámeere tétsii íjcyámema páhduváre idyááíñvétsihdyu ékeevéme.

28 Áánemáhjáa kéévánécoba néémeé:

—¡Ámuúha ijraéémuj, metsááne múúhake mépiáabóva! Áánu muurá éhne pahúlleváre úwááboobéré péhíjcyaaabe ímityúne ihjyúvahíjcyá méiññúji múnáadítu. Áhdure Píívyéebée Moitséeúvuj téeveri ájcúne taúhbaju nééne tsijjítóríyé úwáábohíjcyaaabe. Téhdure ímityúne ihjyúvahíjcyaaabe duurúvájatu. Ááneréi íjcyáiyónáa muurá íñe íjtye gríéégómuke tééjá pañévu iúácóneri tútávájtsóobe tééjá pañe íñe ímityúne úújéjtyúrotsíi.

29 Ehdúhjáa nééme Jerotsaréeríi Éépetsó múnáajpi jodíómuube íjcyátuube Tróópimómá dííbyeke íájtyúmínéllíihye. Aanéhjáa íjtsúcunúme Páávoró dííbyeke úacóné tééjá pañévu.

30 Ááneríhjáa técoomí múnáa íbóriibaavémé péé teeja duurúvajávu. Aaméhjáa Páávoróké íekéevébeke lííuquíñú áachívu. Áánemáhjáa wátajcómé tééjá llehówááne.

31 Aaméhjáa dííbyeke lííhyanújucóóiyónáa tsúuca úúballe úújeté técoomí tsodáhómú avyéjúúbedívu.

32 Áánéllíihyéhjáa pámeekéré ítsodáhómuke íavyéjútémá ípíhjúcúmema dsínécunúme téhullévu. Áámekéhjáa íájtyúmíne íhvetémé dííbyeke iwápáacohíjcyánetu.

33 Átsihdyúhjáa díitye tsodáhómú avyéjuubéréjuco íekéevébedívu táuhbáné ditye íchíjchu úwáñehíñeri. Áánemáhjáa tétsii íjcyámeke dílloobe muubá díbye íjcyane, áhdure íñe hallútú ditye ehdu dííbyeke méénune.

34 Ááneréjucóhjáa páhduváre mítyane ditye íhjúváne pañe tsá díbye lléébotú muhdú ditye nééneé. Áánéllíihyéhjáa ítsodáhómuke neebe ditye ítsájtye dííbyeke.

35-36 Áhdújucóhjáa ditye íhcyóómívu ítsájtyébeke tsájá níityéwaahyóvú iúújetétsótsihdyu ílluréjuco íhbúcuíñúne míamúnáa íjyévé ‘áádikye méllíihyánu’ néémere úráávyénéllíihye.

Páávoró íhyallúvú íhjuváne

37 Áábekéhjáa ditye íhjá pañévu ááhívétsóiyónáa neebe díityé avyéjúúbeke:

—¿A tsá o íhjúváyítyuróne?

Áánéllíihyéhjáa neebe dííbyeke:

—¿Aca eene ú píivyeté gríéégómú íhjúrí u íhjuváne?

38 ¿Aca tsá Ejíhto múnáajpi u íjcyatú éhnée ímityúmeke u újcúmema íñéubará píivyétúne iññújivu u péene ímityúne múúhá iññúji avyéjúúbedítu u ítsámeíhíjcyaaabe?

39 Áánéllíihyéhjáa Páávoró néé dííbyeke:

—Muurá íhdyu oo jodíómuubéré Tsirítsiá iññújiri íjcyacóomí Táátsó múnáajpi. Áhdícyane íhdyu cána óvíjyucu oke daacu tsáraahóvú o íhjúva míamúnáama.

40 Áhdújucóhjáa díibye ávyéjuube íhvétsoobe níityéwáahyó hallútú díityéké íhyótsiri nééne ditye cúuvéhulléré íjcyaki. Aaméhjáa dáívyénemáyé íhjúvaabe heberéómú íhjúrí.

22

1 Neebéhjápeé:

—Ámuúha tamúnaaj, cáhawáá ímíñeúvú melleebúcunu ámuúhake táicyánéjcu o úúballéne.

² Ehdúhjáa díbye heeberéomú ihjyúrí íhjuvánéllii ímíñeúvú lleebúcunúmé dííbyeke.

3 Áámekéhjáa neébe:

—Oo muurá jodíomuube Tsiríitsiá iñújívúu Táátsó coomívú oke dítye tsíímávaábe. Ároobée ihdyu ó keemévé íchihvúré Jerotsaréevu. Áábekée oke Gamariée úwáábohíjcyá méíhdé múnáaúvúhjáa úráavyehíjcyáné taúhbaju. Aabée ó imíllehíjcyará múhdutú tsáimíyé Píívyéébeke o íícúvéébeke o cáhcújtsóiyóné táííbúuri. Ahdu muurá ícyooca ámuúha.

⁴ Ároobée táwaajácútubáané íñe ímiáájú cahcújtso múnáahjáa íjcyámeke o dsíjívétso ímityúné ó dáríívehíjcyá dítyéváa téénetu ííhvetérokí. Opée ó tsatyéhíjcyá wajpíímumáyé walléemuke dítye ícyúvéhoojánuki.

⁵ Aane muurá llúúvájte avyéjúúbema duurúvájá túkevétsojte waajácú okée waajácúhaamínema iwálloone Damájcori íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu. Aabée téhullévú tsúuca o péé oováa o dóhjinújémeke íchihvu Jerotsaréevu dítye íícúbáhraki.

*Páávoró úúballé muhdú Jetsóoke ícyáhcujsóne
(Hch 9.1-19; 26.12-18)*

⁶ Aanée Damájcovu oke dítye wálloobe juuváyí o péhíjcyárónáa cójípíine técoomíj píihívuréjuco péécutéré óhdivu ávyétá íhnáhó nééne péété cádiivyéné cáámetu.

⁷ Aanée oke íjcaáyó baavújuco. Áábekée oke Jetsóo o ájtyúmítuube nééhií: “Tsáo Tsááoroj, ¿íveekíami oke ú pátsáricyohíjcyaj?”

⁸ Áánélliihyée o nééhií: “¿Aca múha uu, Ávyéjuúbej?” Áánélliihyée oke neébe: “Oo Jetsóo Natsarée múnáajpi oke u pátsáricyohíjcyáabe.”

⁹ Aanée téjyuu óoma íjcyame teene peete íájtyúmíneri íllityéhi. Áromée ihdyu tsá lléébotú díbye óoma íhjuváne.

¹⁰ Aanée awáá ehdu oke díbye néénéllii o née dííbyeke: “Ávyéjuúbej, ¿aanéhaca íñá ú imíllé o méénune?” Áánélliihyée oke neébe: “Wa ihdyu dípye Damájcovuj. Téhullévú uke neeímyé íñá u méénuíñe.”

¹¹ Aabée teene peete muhdú oke táhálluúúcú cúúvetétsoobe o hálluvájúcoótúúbeke óoma íjcyaméréjuco oke úújetétsóné téhullévu.

¹² Áijyúu ‘Ananía’ némeíbyé tsáa taéllevu Píívyéébe Moitséeúvuj tééveri ájcúné taúhbaju néhdújuco ícyahíjcyáabeke ímí míamúnaa íjtsúcunúúbe.

¹³ Aabée itsááne oke nééhií: “Muúbej, tsúuca ú hallúvá tsiíñe.” Ehdúu oke díbye néénemáyé ííne ímíjyaú ó ítétjucóóhií.

¹⁴ Átsihdyúu oke neébe: “Muuráhjáa tsúúcajátújuco méíhdé múnáaúvú cáánívahíjcyáabe Píívyéébe uke mémenúné ímiáábé Jetsóoke u ájtyúmíibe íhjuváne u lléébóne díbye ímillédú u íjcyaki.

¹⁵ Áánéllii ícyooca pámeekéré dííbyedítýú íjcyáné uwááboju ú úúbállehíjcyáahi.

¹⁶ Ahdícyane ííneri íjtsámeítýuube dííbyedívuréjuco cátoróóvéne dííbye mémeri táuméi Píívyéébeke páneere díímítýú díbye íábájíveki. Ááne tsójtsótsaméi.” Ehdúu oke neebe Ananía.

Páávoró úúballé Píívyéébe dííbyeke wálloone jodíomú íjcyátúme éllevu

17 Aabée Jerotsaréevu tsiine o óomiibe duurúvájá pañévú o úcáávéné Pívyéebema o íhjuvahíjcyánáa óhdivu bóhówaavéné naavédú nééneé.

18 Áané pañée Jetsóoke o ájtyúmiibe oke néehí: “Ícúí dipye tsiéllevu íchihdyu Jerotsarétu. Muurá tsá ditye ícúvéityú táuwaáboju u úbálléróneri.”

19 Áanéllihyée díbyeke o néehí. “Ávyéjuúbej, áánerá oke waajácúmé ópée dícyahcújtso múnáake pihcyáávejáané pañévú o wápáájcómeke o cúvéhoojánuhíjcyaaabe o íjcyane.

20 Áhdurée muurá díwákimyéi múnáajpi Ejtéebá díuwaáboju méenuhíjcyáabeke ditye dsíjívetsóijyu diityémá o íjcyáábema tsaméhíjjuco muha tehdu díbyeke meméénune. Téjyúu muurá ó téhmehíjcyá diitye díbyeke líihyanúmé wajyámúúne.”

21 Ehdúu o néerónáa tsiine oke neébe: “Árónáa ú peé íchihdyu tsíhullévú jodíómú íjcyátúrómé pañévú uke o wállóónéllihye.” Ehdúhjáa úbállebe Páávoru.

Páávoru tsodáhómú avyéjuúbe hójtsí pañe

22 Aanéhjáa díbyeke illéébúacunúhíjcyáróne kéévánécoba néémeé: ¡Tsáhájucu aabye íjcyáítyuróne! ¡Ílluréjuco méllihyanú!

23 Ehdúhjáa néemere íwajyámúúne cáamevu wájójcoméré téhdure bállijyu wájójcóhi.

24 Áanéllihyéhjáa diibye tsodáhómú avyéjuube neé ítsodáhómuke ditye íááhívétso páñéejávú díbyeke. Áánemáhjáa neebe ditye iwátsíhcyúúbeke idílo íiné hallútú díbyedítyú ditye íjyácunúhíjcyáne.

25 Ahdújucóhjáa ditye iwátsíhcyu dóhjinuube tsaapi tsodáhómú avyéjuube tétsihyi íjcyáábeke nééneé:

—¿Aca ihdyu múúne eene ámuha romáánómuube íjcyáné waajácúháámima íjcyáróobeke íiná néétume méwátsihcyúhi?

26 Ehdúhjáa Páávoru nééne tsodáhómú avyéjuube pajtyétsó pañétúejpihdívu. Neebhjápeé:

—Tsáma téibúwá díicyaco áabyeke muhdú u méénúihajchíijyu. Muuráhjáhaca ihdyu romáánómuube íjcyáné waajácúháámima díbye.

27 Áanéllihyéhjáa pañétúejpi ipyéene neé díbyeke:

—¿Ava úhdi íjcyáné romáánómuube u íjcyáné waajácuháámij?

Áanéllihyéhjáa neébe:

—Ééé.

28 Áanéllihyéhjáa neebe avyéjuube díbyeke:

—Téhdurée muurá mítyane ó ahdó romáánómuube o íjcyáíiné waajácuháámí.

Áanéllihyéhjáa Páávoru néehí:

—Árónáa ihdyu líihíyomútsidi téhdure tene íjcyánéllíi ó neé pañétúejpi o íjcyane.

29 Ehdúhjáa díbye nééneéllíi íhvejtsómé díbyeke. Áhduréhjáa avyéjuube íllityé romáánómuube íjcyáné waajácúháámima íjcyáabeke ehdu imyéénúneri.

Jodíómú túkevjtsojté úmíwari Páávoru íjcyane

30 Áané tsiíjyúhjáa imíllebe iwáajacúné ímichi íiné hallútú imúnaa jodíómú diibye Páávorodítyú íjyácunúne díbyé hallúvú páhduváré úbállehíjcyáne. Áánemáhjáa neebe ditye díbyedítyú íjcyáné uwáñehííne ítsííúúne ipíhjuucu pámeekéré avyéjujtéké llúúvájte avyéjujtéma. Áámé úmíwávúhjáa díbyeke íjyócuycároobe.

23

¹ Aabéhjáa Páávoró diityédívú íiteebéré néehíi:

—Ámuúha tamúnaaj, muurá íjcyoojívújuco Píívyéébé húmíj piínévú tsáháturo ímityúné o méénutúne.

² Ehdúhjáa díbye néénéllii llúúvájte avyéjuube Ananíá táuhbá tsaatéké ditye iwábáájco dííbyeke.

³ Áronáacáhjáa neebe dííbyeke:

—¿Aca taúhbaju néé muhdú o íjcyane óoma u ímíbájchoki? ¿A tsá u wáájacutú teene taúhbaju nééné tsíjítoríyé óhdivu u táuhbané oke ditye imyéénuki? Uke téhdure Píívyéébe méénuú bañú múnáajpi u íjcyáábeke.

⁴ Áanélliihyéhjáa tsaate néehíi:

—¿Aca muhdú eene íllure ú uuhívaté Píívyéébere pícyoobe llúúvájte avyéjuube páñétúejpi íjcyáábedi?

⁵ Áanélliihyéhjáa neébe:

—Áronáa tsá o wáájacutú díbye páñétúejpi llúúvájte avyéjuube íjcyane. Muurá Píívyéébé waajácúháamitu nééneé: “Tsá múu ímityúné íhjúvatú avyéjútédítu.” Ehdúhjáa neebe Páávoró.

⁶ Botsíkyéhjáa waajácuube tsadotséómuma paritséómúejte diitye avyéjuute íjcyane. Áanélliihyéhjáa neebe kéévánécoba:

—Ámuúha tamúnaa, oo muurá paritséómú uwáábóo úráavyehíjcyáábé hajchi. Aabée téhdure téené uwááboju ó úráavyehíjcyáhi. Áábeke íñe oke ámuha médíllóhíjcyá dsíjívémé tsiíñe bóhíine o cáhcújtsónéllíhíe.

⁷ Ehdúhjáa díbye néénéllii diitye avyéjuute tsaamééré itsípájújcatsíñe ílluréjuco pájúvanújcatsíñe.

⁸ Diityéhjáa muurá tsadotséómú nehíjcyá dsíjívémé bóhíjúcootúne. Áhduréhjáa itsúcunúhíjcyámé níjkyéji múnáama panévare apííchoháñe íjcyatúne. Áánetúhjáa ihdyu paritséómú cáhcujtsó ténehji íjcyane.

⁹ Aaméhjáa íhjúbari íjcyánáa diitye paritséómudítu tsaate taúhbájú uwáábojte néehíi:

—Muurá tsá áanu íñá ímityúné méénutúne. Áábema tsáijyu múu ímiáané níjkyéji múnáajpi íhjúvánáa ¿íveekí Píívyéébeke múhdurá médáíívéiyáhi?

¹⁰ Ehdúhjáa ditye táhjájcatsíñeri tsodáhómú avyéjuube íllityéne íjtsúcunú ditye Páávoróké méénuíñe. Áanélliihyéhjáa tsiíñe neebe ítsodáhómuke ditye itsájte bíwáhullévúré íhcyóómivu dííbyeke.

¹¹ Ápejchóhjáa Jetsóo dííbyedívú íbóhówáávéne néehíi:

—Ímíchi díícyáne íñeri áábímyeítuubéré íñe táuwááboju íchii Jerotsaréeri u úwáábohíjcyádúré idyé dúwááboco Róómárií. Ehdúhjáa Jetsóo néé Páávoróke.

Páávoróké imílleromé illíhyanúne

¹² Áané tsítsíívevúhjáa ímúnaa jodíómú pítyácójcatsíyá ímiááneturé dííbyeke ídsíjívétsoíñe. Áánemáhjáa néjcatsímyé íñeubará imájchóityúné dííbyeke íllíhyanútúné hajchóta.

¹³⁻¹⁴ Ehdúhjáa dííbyedítu pítyácójcatsímyé 40-mevá ehniíñevu íjcyame. Aaméhjáa llúúvájte avyéjútémá ítyúkevítsojté éllevu ípyééne neeté diityéke:

—Muha ímiáané Píívyéébe lléébónáa mépítyácójcatsí íñeubará memájchóityúné Páávoróké muha mellíhyanútúné hajchóta.

¹⁵ Áanéllii méneeco tsodáhómú avyéjúubeke díbye péjcore ámuha éllevu itsíva dííbyeke. Áronáa ihdyu méneeco dííbyedítu íjcyané ihju ámuha medílló

dííbyeke mepíuváne. Ájyu muha tsúúca máarúcóónuú ámúhadívú díbye úújetétúné ihdéré muha mellííhyánuki.

¹⁶ Ehdúhjáa ditye pítyácójcatsíñé Páávoró beebe iwáájácúne íícúí tsodáhómu coomívú ipyééne úúbálleté díbye ííñáhnikyé.

¹⁷ Áánéllíihyéhjáa tsáápiikyé tsodáhómú avyéjúúbeke ipíúváabeke neebe Páávoró:

—Áánu ováhtsáwúuke tsajtye páñétúejpi ámúhá avyéjúúbe éllevu díbyevá ñínáñjáubá iúúbálle dííbyeke.

¹⁸ Ahdújucóhjáa dííbyeke díbye tsajtyene avyéjúúbe éllevu. Aabéhjáa neeté dííbyeke:

—Ávyéjúúbej, éhne cúúvéjari íjcyabe Páávoró oke néénéllíí ó tsivá áánu ováhtsáwúuke diéllevu díbyevá íhya ñíná uke iúúbálleki.

¹⁹ Áánéllíihyéhjáa íhdyúétsihvu itsájtyéébeke neébe:

—¿ñíná ú imíllé oke u úúballéne?

²⁰ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Tamúnaáne jodíómú pítyácójcatsí ukévá íñééíñe péjcore u tsajtye Páávoróké diityé avyéjúté éllevu díbyevá idílló dííbyeke ñíná dííbyedítú íjcyáné ihjyu.

²¹ Áróneri tsá u íícúvéityúne. Íjcyámé 40-mevá ehnííñevu dííbyekévá illííhyánu árucóónuúmye. Aame néjcatsí ímiááneva imyéénuíñé Píívyéébe lléébónáa ipítyácójcatsíñe. Aamévá dííbyeke illííhyánútúné hajchótá tsá íñéubará májchóityúne. Aame ícyooca tehme muhdú diityéké u néeneréjuco.

²² Ehdúhjáa díbye tsodáhómú avyéjúúbeke úúbálléné boone ipítyájcóóbeke neebe díbye muucá iúúbállétu teéne.

Ávyéjuube Péerí éllevu Páávoróké ditye wállóone

²³ Átsihdyúhjáa díbye avyéjuube míityétsikyé ítsodáhómú avyéjútédítú ipíúváne néé dítyétsí iújcu 200-meváké tsodáhómuke ullerí pééímyeke, 70-meváké íjímudi pééímyeke, 200-meváké cávaájcoháñema pééímyeke, ditye ipyéé Tsetsaréavu tépejcojuco.

²⁴ Áhduréhjáa neebe ditye tsáápi íjjuke íímíbájcho dííbyedi Páávoróké itsájtye avyéjuube Péerí éllevu.

²⁵ Áámemáhjáa waajácuháámí wállóobe íllu íñéhaámí:

²⁶ “Ávyéjuube Péerííj, oo íñe Cáráóodio Ríítsia o íjcyabe úúma ó ihjyúváhi.

²⁷ Áánukée tsúúca imúnaa jodíómú íekéevéébeke llííhyánújcóóróóbeke tátsodáhómuma diityédítú ó dojtúcú romáánómuube íjcyáné waajácuháámíma díbye íjcyane o wáájácúnema.

²⁸ Áánemáa ó tsajtyé dííbyeke diityé avyéjúté éllevu íñé déjúcotú dííbyé hallúvú díbye páhdúvare úúbállehíjcyáné o wáájácuki.

²⁹ Aabée ó waajácú apááñéré ítyaúhbajúúné hallútú díbye ehdu dííbyeke dáríívehíjcyáne. Aane tsá ñíná íjcyaturó díbye téené hallútú icyúvéhoojánúúbeke dsíjívétsóiyóne.

³⁰ Áábeke íñe diéllevu ó wallóo imúnaa íjcyarómé dííbyeke illííhyánuíñé pítyácójcatsíñé o wáájácúnema. Áámeke o néé díbye páñetu diéllevu ipyééne díhyúmíri íñéé íñé hallútú dííbyedítú íjyácunúhijcyáne. Ahdícyané wái díícyaj.”

³¹ Ehdúhjáa néhaamímá tsodáhómú pejco tsajtyé Páávoróké Ajtípatírí coomívú íavyéjuube néhdújuco.

³² Áané tsitsíívenúhjáa tsaate tsodáhómú ulleríyée pééme ílluréjuco óómiñe íhcyóómivu. Áánetúhjáa tsijtye íjímudíi péémeréjuco cóhbaavéné Páávoróma.

³³ Aaméhjáa Tsetsaréavu ávyéjúúbedívú dííbyeke iúújetétsóne ajcú teene waajácúhaamívú dííbyeke.

³⁴⁻³⁵ Áhaamíhjáa ávyéjuube iéévéne níjcáutu dilló Páávoróké kiá múnáajpi díbye íjcyane. Aanéhjáa Tsiríitsiá iíñúji múnáajpi díbye íjcyane iwáájácúne neébe:

—Cána óví ímichíi díhyallúvú páhduváré úúbállehíjcyámé wajtsí mewáájácú muhdú úúma tene íjcyane.

Áánemáhjáa neebe dítye ipícyo dííbyeke ávyéjuube Heróódeúvu jávu.

24

Ávyéjuube Pééri úmíwávú Páávoró íhjuváne

¹ Átsihdyúhjáa tsáhojtsíj coojívatu páñétúejpi llúúvájte avyéjuube Ananíá tsáá Tsetsaréavu túkevítsojtéma. Áámemáhjáa téhdure Téétoro tsáá ímityúné múúne méénúme hallúvú íhjuváabe. Aaméhjáa díbye ávyéjúúbedívú iwáajtsíne úúballévá ímityúné Páávoró hallúvu.

² Áábekéhjáa díityé éllevu dítye tsájtyéébé hallúvú Téétoro úúballéjucóo ávyéjuube Péeríkyeé. Neebéhjápeé:

—Ávyéjúubej, mítyane uke muha météhdujtsó múúhá avyéjuube u íjcyaaabe pane u wáájácúúbé túkevítsojújú pañe muha tsáimíyé meícyahíjcyánéllíhíye.

³ Muurá muha páhduube dítyúkevítsojújú pañe méijcyáhi. Áánéllíi mítyane uke muha météhdujtsó múúhá avyéjuube u íjcyáábeke.

⁴ Aane mítyane uke o túhújtsótu uke o néé okéi u lléébúacunú múhajchótáwuú úúma o íhjuváne.

⁵ Muurá muha méwaajácú áánu ávyeta panévá iñújñneri íjcyáné jodíómuke íbórínubéré péhijcyáne. Aabe natsarénómuube Jetsóoke úráavyehíjcyámedítýú ímichi páñétúejpi.

⁶ Muuráhjáa duurúvaja díbye tútávájtsóiyónáa muha meékéévéébema méimíllérá teene meímíbjachóné muhdú múúhá taúhbaju néhduú.

⁷ Áronáacáa tsodáhómú avyéjuube Ríítsia múúhá hójtsí pañétú dojtúcú dííbyeke.

⁸ Áánemáa neebe dííbyé hallúvú úúbállehíjcyámé itsáa díéllevu. Ahdújuco íñe muha metsááne díéllevu dííbyé hallúvú muha meúúbállehíjcyáméjuco. Aane cáhawáá óví páñetu ú dilló dííbyeke u wáájácú muhdú nééné déjúcotu muha meúúbállehíjcyáné dííbyé hallúvu. Ehdúhjáa neebe Téétoro Péeríkyeé.

⁹ Téhduréhjáa tétsihyi íjcyame tsijtye jodíómú nehíjcyá ímiáánéjuco ehdu tene íjcyane.

¹⁰ Áánéllíihyéhjáa avyéjuube Péeri úbahcyó Páávoróké dííbyeréjuco íhjuvaki. Ahdújucóhjáa díbye neéneé:

—Muurá ó waajácú múhdúné pijcyábájucó íñe iíñújiri ímityúnéhjí ímíbjchoobe u íjcyane. Áánéllíi mítyane ó ímíjyuuvé táicyánéjúcú o úúballéneri.

¹¹ Aane ihdyu cáhawáá óví apáañéré ú waajácú Jerotsaréevúu Píívyéébeke o dúúrúvájétsihdyu botsíi 12 coojívaré meíjcyane.

¹² Tsáháa múha oke ájtyúmitú tsaatémá o táhjácatsímyeke o íbórínuhíjcyáné duurúvájá pañévu, píhcyáávejáané pañévu, tsiélléhjívú.

¹³ Aane muurá íjtye ávyeta tsá wáájácúú íñe hallútú táhallúvú iúúbállehíjcyáne.

14 Áánetu cáhawáá uke o úúbálle apááñéré táihdé múnáaúvú cáánivahíjcyaaabe Píívyéébeke o íícúvéébeke o úraavyéne. Dííbyeke ihdyu ó uráavyehíjcyá béhíjtori eene múhdurá ditye óhdivu ítsúcunúhíjcyájíjtori. Aabe idyé ó cáhcujtsó dííbyé ihjyú uubálle múnáá waajácúhaamínetu dííbyé taúhbaju cáátúnúmeíñéhjima tsíñehji íjcyane.

15 Muurá ditye cáhcujtsódúré dííbyeke o cáhcújtsoobe ó waajácú ímíáméhjima ímítyúroméhjí dsíjívémé bóhííñe.

16 Áánéllii ó imíllehíjcyará tsaímíyé Píívyéébema o íjcyane. Áhdure idyé ó imíllehíjcyará tsaímíyé míamúnáama o náhbévájcatsíñe.

17 Aabée muurá múhdúne píjcyá lliíñe tsiélléhjí o péhíjcyátsihdyu o tsáá táííñúji múnáake o píaabóvaabe idyé dííbyeke o íícúve iyámeke o cóvájtsóneri.

18 Éhdurée nénéhjíri duurúvájá pañe o íjcyáábeke Áátsiá ííñújiri íjcyame tamúnaa oke ájtyumí dityéé méénuhíjcyádújuco tééjá lluuváábedívú o ímíbájchoméíbyeke. Áánaacáa tsá tétsihyi tsijtye íjcyáturóne. Aabée tsáháturo téjyju muucá o íbórinutúne.

19 Aane bo óvíi eene táhallúvú úúbállehíjcyámé íllevu itsááne úúballévá ímíááne ímityúné táhallúrí íjcyáhajchíjyju.

20 Óvíikyéhde aatyéré úúballé ííne ímítyúnéhjáa tamúnáá avyéjujtemá o méénune íajtyumíne.

21 Ááneráhjáa apááñéré díityémá o íjcyaaabe pámeere lléébónáa o néehíi: “Oke íñe ámuha médíllóhíjcyá dsíjívémé bóhííne o cáhcújtsónéllííhye.”

22 Ehdúhjáa Páávoró néénéllii ávyéjuube Pééri ílluréjuco tééne ihjyú íhvejtsóné ímíhyéhjáa díbye uráavyenéjcu iwáájácúnéllííhye. Áánemáhjáa neebe díityéke: —¿A ehdúhaca teéne? Ané óvíi tsodáhómú avyéjuube Ríítsia tsáá botsíi ámúhama meímíbájchoki.

23 Ehdúhjáa díityéke íñétsihdyu neebe tsáápi tsodáhómú avyéjúúbeke díbyéi tétsihvúré ípícyo dííbyeke. Áánemáhjáa neebe díbye íhvéjtsó imúnaa dííbyeke íááhívehíjcyaki.

24 Átsihdyúhjáa tsúcájá íjcyánetu Pééri tsiíñe tsáá dííbye éllewu mewa Drot-síírama jodíómulle téhdure íjcyállema. Aabéhjáa píuvá díibye Páávoróké díbye díityétsima íhhyúva muhdú Jetsocríjtoke mecáhcújtsónetu.

25 Áánéllíihyéhjáa ihjyúvaabe muhdú tsaímíyé meíjcyá ímítyúnéjcutu metéhmémeíñetu. Áhduréhjáa ihjyúvaabe nihnéétsihvúré Píívyéébe muhdú míamúnáa ícyahíjcyáné ímíbájchóíñetu. Ááneríhjáa avyéjuube íllityéne dííbyeke néehíi:

—Wa ílluréjuco dípyej. Néhijyáca idyé tsiíñe uke ó píúvaá múhtsima u íhhyúva téénetu.

26 Aanéhjáa díibye Pééri íjyácunúhíjcyá dsíídsídívú Páávoró áhdóiyóneri ílluréjuco dííbyeke íjchívyétsoki. Téénéllíihyéhjáa wáájácúroobéré píúvahíjcyá dííbyema íhhyúvaki.

27 Ehdúhjáa pajtyéné míñéécú píjcyábá hajchóta. Átsihdyúhjáa Pééri ílluréjuco íhvejtsóné avyéjuube íjcyane. Áábé cápayóóvéhjáa Póótsio Péjtoréjuco úcaavéne. Aanéhjáa Pééri jodíómuma ímí íjcyane ímílléne pícyoíñú cúúvejávúré díibye Páávoróke.

¹ Aanéhjáa diibye Péjtóréjuco téené iinújí avyéjúúbedívú úcááveebe pápihchúúj coojívatu péé Tsetsaréatu Jerotsaréevu.

² Áábekéhjáa téhullévú túkevjtsojtémá llúúvájte avyéjunte úúbállépejtsó ímityúné Páávoró hallúvu.

³ Áánemáhjáa néeme dibye ipíúva dííbyeke Jerotsaréevu. Aaméhjáa pítyácócatsíyá juuva iárucóónúne dííbyeke illíhyánúpéjtsoíñe.

⁴⁻⁵ Ehdúhjáa diibye avyéjúúbeke ditye néerónáa neebe diityéke:

—Bo néhi caatyé amúhadítú avyéjunte íjcyame óóma Tsetsaréavu mepe ámuha téhullévú meúúballe dííbyé hallúvú ímiááné ímityúné dibye méénúhachííjyu. Muurá téhulle diibye cúúvéjari. Áhullévú lléváhréjuco tsiiñe o pééhiñe. Ehdúhjáa neebe Péjtoó.

⁶ Aabéhjáa teene Jerotsaréeri ijcyá íhyotsítú pápihchúúj coojíváubáhpéé, íhyyá mityá pahójsícúj coojívaj. Átsihdyúhjáa péjúcoobe Tsetsaréavu. Ááné tsíjyúhjáa teene idíllóitsihvu iácúúvéne píuvájúcoobe diibye Páávoróke.

⁷ Áábekéhjáa ditye wájsítsóóbedívú Jerotsaréetu péené jodíómú ipíhcyáávéne dííbyé hallúvú úúballéjucóó ímityunéhji. Ároméhjáa íllure báñúmeíhi.

⁸ Aabéhjáa Páávoró ícyánéjcutu néehíi:

—Tsáháturo tsáma ñná ímityúné o méénutú tamúnaa jodíómú taúhbájutu, téhdure diityé duurúvájatu. Téhdure tsáháturo páñétúejpi romáánómú avyéjúúbedítú ímityúné o íhyyúvatúne.

⁹ Ehdúhjáa Páávoró néerónáa Péjto dííbye múnaa jodíómuma ímí íjcyane ímílléne néé dííbyeke:

—¿Aanéhaca ú ímíllé Jerotsaréevu meímíbachóné eene ñná díhyallúvú ditye úúbálléhíjcyáne?

¹⁰ Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Áronáa muurá tétsihyíjyuco oo ehdu nénéhjí ámuha romáánómú meímíbachohíjcyáitsíí amúhá avyéjuube méménútsihyi. Aane muurá ú waajácurá íné ímityúné o méénúturóné tamúnaa jodíómuma.

¹¹ Muurá ihdyu ímiááné ímityúné o méénuca ó pájámeíiyá oke ditye illíhyánuki. Keená 'tsáhaá' o nééiyóne. Áánetu íñe táhallúvú ditye úúbálléhíjcyáronéhjí ímiááné íjcyátúhajchíí tsá oke múha íhvéjtsóityú diityé hójtsí pañévu. Áánéllíí ó ímíllé amúhá avyéjuube páñétúejpíyé óóma teene ímíbachóné.

¹² Ehdújáa Páávoró néénéllíí Péjto pámeekéré ípítyácócatsíhíjcyámeke ípíjyúúcmema idíllójcatsíñe néé dííbyeke:

—Ehdu idyé muuha romáánómú avyéjuube páñétúejpíyé úúma ímíbachóné u ímílléne ané óvíí dííbye éllévúréjuco u pééneé. Ehdúhjáa Pejto néé Páávoróke.

Páávoró avyéjuube Agríipá úmíwari

¹³ Átsihdyúhjáa idyé múhdúj coojívaturá tsijpi avyéjuube Agríipá péé mewa Berenítsema Tsetsaréavu Péjtoke ááhívetémútsi.

¹⁴ Aamútsíhyyáa téhulle íjcyámútsikye diibye Péjto úúballé Páávoró tétsihyi íjcyane. Neebéhjápeé:

—Íjcyaaabe íchihyi tsaapi cúvéhóójari Pééeríi pícyoíñuúbe.

¹⁵ Áábé hallúvúu jodíómú túkevjtsojtémá llúúvájte avyéjunte ímityúné oke úúballeté Jerotsaréeri o íjcyáábeke oováa dííbyedívú o méénútsoki.

16 Árómekée o néehí: “Tehdu muha romáánómú peecutére muucá medsíjívetsóiyónejí tsaate tsíjtyé hallúvú úúbállémema ditye díllócatsítyúhahjíjyu.”

17 Ehdúu o néérónáa ditye óhdivu píhcyavéjúcóónéllii awáá tsíjcyooji o díllóitsihvu o íjcyáne ó píuvá díbyeke.

18 Áábe éllévúu tsááme ímítyunéhjí díbyé hallúvú úúbálléhíjcyáme. Aanée ó íjtsúcunú ímiáané dibye ímityúné méenuhíjcyané díbyé hallúvú ditye úúballeíñe. Áronáacáa tsá tehdu tene néétune.

19 Apááñéree nehíjcyámé Jetsóó dsíjívéjúcóóbeke dibye ‘íjcyáabe’ íñéene úráavyehíjcyáne.

20 Ehdúu nénehji o ímíbájchóityúrónéllii ó neerá díbyeke dibye ímílléhahjí Jerotsarévu muha díbyema teene meímíbájchotéki.

21 Áronáacáa ímíllebe páñétúejpimáyé Agójtoma teene ímíbajchóne. Áanéllihyée díbyeke o néé díbyei cúuvéjariyé íjcyá díbye éllévu o wállóótúné hajchóta.

22 Ehdúhjáa Péjto Agríipake úúbálléllii neebe díbyeke:

—Aane íhdyu ó lleebúcunúiyá téhdure dibye íhjuváne.

Áanéllihyéhjáa Péjto néehí:

—Cáhawáá óví péjcore tsaabe dibye íhjuváné u lléebúcunúki.

23 Ehdúhjáa Péjto díbyeke nééllii tsíjcyooji tsiíñe tsaamútsí Agrípamútsí méwama. Ávyéta ímíhjáa íjcyáávéne aahívemútsí díbyé já pañévú tsoháómú avyéjútémá tsijtye técoomí íhtsútujtéma. Áanáacáhjáa Péjto píuvájucóó díbye Páávoróke.

24 Áánemáhjáa neebe dítyéke:

—Ayúju, ámuúha, pámeere íñe múhdumé ávyéjuube Agríipama meíjcyamej. Áánújuco íchii díbyé hallúvú ímityúné Jerotsarée múnáama Tsetsarée múnáa oke úúbálléhíjcyáabe. Áánúdityu nehíjcyámé díbyekévá illíhyánúiyóne.

25 Arónáa íjcyánejí íñé déjúcotu dibye dsíjívéiyóne. Áábeke ó wálló páñétúejpi Agójto éllévu díbyema teene dibye ímíbájcho díbyerée ímílléllíihye.

26 Áábedítýú díbye páñétúejpikye o cáátúnúiyóné o ítsámeíhíjcyarónáa íñe ámuha metsáánéllii ámuhadívú ó íjchívyetsóhi. Áábeke cáhawáá óví aabye ávyéjuube Agríipá dílló muhdú dibye úúballéné botsíi mecáátunúné páñétúejpi ávyéjúube éllévu mewállóoki.

27 Muurá tsá tene ímityú tsaapi cúuvéjari íjcyáábeke peecutére mewállóone páñétúejpi éllévu ímichi íñé déjúcotú díbyeke mewállóone úúballétúmére. Ehdúhjáa Pejto néé dítyéke.

26

Agríipá úmíwávú Páávoró úúballé muhdú íjcyahíjcyáne

1 Aanéhjáa Páávoróké díbye ávyéjuube Agríipá néehí:

—Cána dihjúváj.

Ahdújucóhjáa dibye íhjuváne.

2 Neebéhjápeé:

—Ávyéjuube Agríipaj, mítyane ó ímíjyuuvé muhdú tamúnáa jodíómú íjcyarómé táhallúvú ímityunéhjí úúbálléhíjcyánetu ícyoooca díúmíwávú o íhjuvánéri.

3 Muurá ú waajácú muhdú muha meícyahíjcyánéhjí hallútú metáhjacatsíhíjcyáne. Aane cáhawáá ímíñéúvú lleebúcunu úúma o íhjuváne.

Muhdú Páávoró ícyahíjcyáné Jetsóoke icyáhcuíjtsótúné ihde

⁴ Muurá waajácúmé muhdúhjáa diityémá o píivyene Jerotsaréeri múúhá iñújiri.

⁵ Téhdure waajácúmé táováhtsadítyuré paritséomuube o íjcyabe íñe muha meúráávyehíjcyajító o úraavyéne. Aane téhdure ímílléhajchíí úúbálléiyóme.

⁶ Áábeke íñe oke íchihvu tsivámé Píivyéébéé dsíjívémeke íbóhíitsoíñé méíhdé múnááuvuके néhijcyáné o cáhcújtsónéllii teene oke idíllóki.

⁷ Muurá 12-nevá dohjíba múnáa muha meíjcyame Píivyéébeke paíjyuvaré méíícúvehíjcyá díbyéé nééne muha maájtyúmiki. Ehdú nééne hallútú íñe tamúnáa táhallúvú ímítyunéhjí úúbállehícyáhi, Ávyéjuúbej.

⁸ ¿Ácooca ámuha tsá mecáhcújtsotú Píivyéébe dsíjívémeke bóhíitsoíne?

Muhdú íhdéuvu Páávoró Críjtó uráávyé múnáake pátsáricyohíjcyáne

⁹ Ópée muurá idyé o íjcyároobe Natsarée múnáajpi Jetsóodítyú ímityúné o íjtsámeíñé ó itsúcunúhíjcyá tehdujúco o méénune.

¹⁰ Ehdúu ó méénuhíjcyá Jerotsaréeri. Muuráhjáa llúúvájte avyéjunte oke néhdújúco cúvejáánuubéré o péhijcyáné cahcújtsó múnáake. Téhdurée tsaméhíjjuco muha mepítýácójcatsíñe tsaatéké medsíjívétsohíjcyáne.

¹¹ Ehdúu diityéké ícúbáhraabéré ó pehíjcyá pihcyáávejááne pañévú dítyéváa teene ímíá uwáábojúhacáa íjcyane icyáhcuíjtsóné íhvéjtsóroki. Áámekée tsárí o íjtsúcunúne pátsáricyooobéré ó pehíjcyá pahúllevaré tsííñé iñújínneri íjcyárócoomíjiri.

*Páávoró tsiíñe úúballé muhdú Jetsóoke icyáhcuíjtsóne
(Hch 9.1-19; 22.6-16)*

¹² Aabée idyé téénevúré ó peerá Damájcovu llúúvájte avyéjunte oke wállóónéllíihye.

¹³ Áronáacáa juuvávyú cójípíñe núhba ájchú ehnííñevu íámítsaráhcó íjcyane peete óhdivu cádiivyéne pámeere oke náhbénúmema múúhakye ajchúcunúhi.

¹⁴ Aamée muha máákityé baavújuco. Áánáacáa oke tsaapi muuha heberéomú ihjyúrí néehíí: “Tsáo Tsááoroj, ¿íveekíami oke ú pátsáricyohíjcyaj? Muurá uure ú tútávátsámeíhíjcyá éhne múúne ócáji naatsóú iñúbíjcsóne iye tútávájtsámeídyu.”

¹⁵ Áánéllíihyée o néé dííbyeke: “¿Aca múha uu, Ávyéjuúbej?” Áánéllíihyée oke neébe: “Oo Jetsóo oke u pátsáricyohíjcyáabe.

¹⁶ Ahdícyane ílluréjuco díjyocúúve. Muurá íñe ícyooca úhdivu ó bóhówaavé óhdityu íjcyáné uwááboju u méénuki, áhdure bóónétu tsiíñe úhdivu o bóhówájtsóné uwááboju u méénuki.

¹⁷ Aabe íjcyá uke ó llííñéé díímúnáa jodíómuma tsííñé iñújii múnáa uke imyéénútuki.

¹⁸ Áánéllíi uke ó wallóo dítyé éllevu diityéké u wáájácútso Naavéné hójtsí pañe íicyahíjcyánetu dítye íjchívyé Píivyéébé icyánejcúvuréjuco diityé ímítyuháñé ílluréjuco ábájíívémeímyé ímíáámeréjuco íjcyá dííbyéjte.” Ehdúu oke neebe Jetsóo.

Páávoró naavédú nééne íítene cáhcújtsóne

¹⁹ Ahdícyane tsáháa naavédú nééne óhdivu bóhówaavéné cáhcújtsótuube o íjcyatúne, Ávyéjuúbej. Muuráhjáa tééne pañe o íítene ó cáhcújtsóhi.

20 Aabée muurá Damájco múnáadítyú ó úwáábótujkénúhi. Átsihdyú úwááboobéré o péé Jerotsarétújuco páneeriyé Jodéá iñújiri. Aabée jodíómú íjcyátúróméke ó nehíjcyá ditye ímityúné íicyahíjcyáné ìhvéjtsóne Píívyéébekéréjuco iúráávyeki. Áhdurée ó nehíjcyá téené uwááboju néhdújuco íjcyáneri ditye iwáájácútso tsíjtyeke ímiáané tsíhduréjuco íjcyane.

21 Éhdurée néené hallútú tamúnaa íjcyarómé oke duurúvájá pañévu íékévéebeke imíllerá illíhyanúne.

22 Ároobe íñe íjcyoojívújuco Píívyéébe oke piáábóneri ímí dííbyeke o úráávyeebe o úwáábohíjcyáné dííbyé ihjyu pámeekéré ídáátsojtémáyé ìhtsútujtéke. Aabe tsáháturo tsáma o néhíjcyatú éhnéhjáa Moitséeúvuma Píívyéébe ihjyú uubálle múnáa ìná íjcyaiñe úubállehíjcyáné tsíjtoríye.

23 Muuráhjáa nehíjcyámé Críjto ícúbáhrámeítsihdyu dsíjíveebe íbóhíneri meke pámeekéré tsííñe iñújíne múnáama úújétsóíñe tsúuca méema pajtyété íjcyájucóóne. Áhduréhjáa nehíjcyámé díibye tujkénúejpi íjcyaiñe dsíjívetu bóhíbe.

Páávoró imíllerá Agríipá cáhcujtsóné Jetsóoke

24 Ehdúhjáa Páávoró íhjuvvarónáa Péjto kéévánécoba néehíí:

—Í Muúbe, mítyane u wáájácúneríubá ílluréjuco u méívaténe!

25 Áronáacáhjáa neébe:

—Tsá o méívatétúne, Ávyéjuubej. Ímiáané o néehíí.

26 Muurá áanu ávyéjuube Agríipá ténehji páneere ímí waajácúhi. Áánéllí dííbyé húmíríyé ínerí núhnévétuube ó ihjyúvá ténehji teevétaríyé méénúmeíhíjcyátúnéllíhíye.

27 Ahdícyane, Ávyéjuube Agríipaj, ¿a ú cáhcujtsó éhnéhjáa Píívyéébe ihjyú uubálle múnáa nehíjcyanéhji? Muurá ó waajácú u cáhcujtsóne.

28 Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Úubá ú imíllé áyánéwuúré u úwááboróné o cáhcujtsóne Críjtoéjpiyéjuco o íjcyáiyóne.

29 Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Muurá mítyane o úwaabóné u cáhcujtsóiyódúré idyé áyánéwu o úwaabóné ú cáhcujtsóiyáhi. Áánéllí muurá Píívyéébeke piáábó ó táúmeíhijcyá o úwaabóné ámuha mecáhcujtsó íñe múhdumé oke ámuha melléébúccunúhijcyámé o íjcyadu ámuha mejcyaki. Tsá idyé íñe úwáñehííñema o íjcyadu ámuha mejcyáiyóné o néétune.

30-31 Ehdúhjáa Páávoró néené boonétú pámeere tétsihyi íjcyame tsiéllu ipyééne tsamééréjuco néjcatsíñe:

—Tsáháturo muurá díbye ímiáané ìná ímityúné méénutú téené déjúcotu ídsíjívéiyóne. Aabe tsá cúvéhóójari íjcyáítyuróne.

32 Áhduréhjáa Agríipá Péjtóke néehíí:

—Muuráhjáa ihdyu tsúuca íjchívyéíyoobe páñétúejpi máavyéjúúbemáyé teene ímíbjachóné ímíllétuca.

27

Páávoróké ditye Róómávu wálloóne

1 Aanée tsúuca múúhake Itááriávú iwállóóíñeri ihjyúvájcatsímye. Áánáacáa Páávoródívú tsíjtye cúuvéjari íjcyámema ajcújucóómé tsodáhómú avyéjuube Jóórióké tsáha múnáa 'Agójto' némeíñe tsodáhómúéjpikye.

2 Aamée muha méújcámeíjyucóo Adaramíítíój cuujúwami Áátsiá iñújí mu-jcójúunévú pééímí pañévu. Áámemáa múúhama Arijtáácó péé Matsedóóniá iñújí múnáajpi Tetsaróónicárí ícyahíjcyáabe.

3 Aamée tsíjcyoojji muha méúújeté Tsidóovu. Átsihvúu diibye tsodáhómú avyējuube Jóório Páávorodí ídáátsóvéne íhvejtsó dibye íñahbéva múnáake íááhíveki.

4 Átsihdyúu muha tsíñejcúemóvú mepéémeke kíjyeba wááome ‘Chíipere’ némeíñé caapáhó ímiánéjcutu mépajtyéhi.

5 Aamée muha Pajpíriámá Tsiríítsiá iñújíćú tujkévetu mepájtyeme méúújeté Míírávu Ríítsiá iñújí coomívu.

6 Átsihyíi diibye tsodáhómú avyējuube ájtyúmité tsíimi cúújúwami Are-jadrííáemi Itááriá iñújívu péémí. Áámíriyécúo muha mepééne téhullévu.

7 Aamée muha pívájcoojívájucó mepéhíjcyámé íhtsútúnetu Níídó cóomí tu-jkévetu mepájtyeme tsapéhúré mepééíyónáa kíjyeba múúhake tsiéllévúré wááome muha ‘Créetaá’ némeíñé caapáhó hallú éhnéjcutúréjucó mepééme mépajtyé ‘Tsaamóo’ némeítsí tujkévetu.

8 Átsihdyúu íhtsútúnetu muha mepéhíjcyámé méúújeté tsátsii ‘Ímiá Mu-jcójúúne’ némeítsihvu Ráátseá cóomíj píhívújucó.

9-10 Ehdúu muha choocówu mépehíjcyáhi. Áíjyúu ápíchóhréjucó teene muha meúlléiyóné tsúúcajáa níjyáréjucó íjcyáíñé píhíjúcóónéllíihye. Áánéllíihyee Páávoró diityéké ityéíbúwajtsóné neeráhi:

—Ámuúha Ávyéjutej, ó waajácú mepééne ápíchó nééíñe. Muurá tsá apáámíré cúújúwami wágóóóvéityuróne. Téhdure muurá méwágóóóvéiyáhi.

11 Ehdúu Páávoró néérone tsá tsodáhómú avyējuube cáhcújtsótúne. Téémí aabájajtétsikyéree téémí avyējuúbema cáhcújtsóóbe.

12 Áíjyúu muha meíjcyamújćó tsá ímityú tétsii muha úúníjya mepájtyeíyónáaaca. Áánéllíihyee muha méíjtsámeí mepéjúco tétsihdyu muha meíhnháhóhajchíi meúújeté Peníítsé mujcóvú Créeta caapáhó pañe nuhba áábatéhíjcyánéjćúéraahócuri íjcyácoomívú tétsii muha mepájtye úúníjyaá.

Kíjyébama níjyaba mítyáne móóari

13 Áánáacáa tsíñejcútú áyanéwu kíjyeba muha mepééhullévú íojcónéllíi íjtsúcunúmé múu péhdu tene nééneé. Áánéllíihyee tsúúca muha mepéjúcúo Créeta caapáhó únúélleríye.

14 Ároné illúhhuwúree múúhake ávyéta tsíjpa nééneé kíjyebá waaó tsiéllévúre.

15 Aamée muha metúkévéjtsómeíyónáa meíoovéjúcóónéllíi awáá muha meíhvéjtsómeímyeke waaóne.

16 Aamée ‘Cáraoda’ némeíñé caapáhó bóunáálletu muha mépajtyé imíchi kíjyeba íjcyátúnéjcuri. Átsihvúu míínéwu muha metsátyehíjcyami méujcú múúhá pañévú íhtsútúnetu.

17 Aamíi íñeríjcyároné boone ímunáami cóhpéj chíjchúmé wábyaúúneri. Áánemáa níityétsómé téémí ihcyúháñé muháa ‘Tsííteé’ némeíñé newáyuuhávú mecátsóhóóvetéiyóné apíichori. Áámekée kíjyebaréjucó múúhake tsájtyene.

18 Áané tsíjcyoójji téhdure ápíchó tene nééneéllíi ílluréjucó ditye téémí píichutáháñé wáojcóné téhí pañévu.

19 Átsihdyúu pápíhchúj coojívatu pañetu téemi éhnéhíréjucó idyé ditye wáojcóne.

20 Ájyúu tsúuca pívájcoojívájuco tsá muha cóójieppi núhbama mícúruwáubakéré maájtyúmitúne. Aánáacáa kíjyeba éhniíñevúré ávyetá ihtsúturéjuco íjcyánéllii tsáhájuco muha meíjtsámeítýú mepájtyetéíñe.

21 Aamée májchotúmeréjuco muha meícyahíjcyánáa Páávoró íjyócuúvéne néehíí:

—Ámuúhaj, ópée tsáma ámuúhake o nééne ámuha mecáhcuútsoca tsá meke metsíváityuró Créétatu. Aacáa muurá tsá illu meícúbáhrámeítýuróne.

22 Áronáa ihdyu imíchi méíjcyaco. Tsá néhi tsaatéubaré méhdityu muhdú íjcyáityú méjcuujúwami wágóóóóvérónáaáca.

23-24 Muuráhjané ípyejco o ícúvehíjcyaaabe Píívyéébe níjkyéji múnáájpkýe wálloobe óhdivu íbóhówáávéne oke néehíí: “Tsáma díhllityédíñe. Muurá ihdyu tehdujúco páñétúejpi romáánómú avyéjúúbedívú u úújetéíñe. Áánéllii díjtyééveri Píívyéébe ámuúhake pámeekéré pájtyetétsoó cúújúwámiri ámuha mepéhíjcyámeke.” Ehdúne oke ípyejco níjkyéji múnáájpi néehíí.

25 Ahdícyane imíchi méíjcyac. Muurá ó waajácú oke díbye néhdújúco mééma tene pájtyeíñe.

26 Aane muurá mepámaavémé tsané caapáhó jtohívú méwáhtóbaáhi. Ehdúu neebe Páávoró.

27 Ájyúu tsúuca míñéécú tsemáánájuco muha meúllene. Áámekée tsápejco kíjyeba múúhake tsatyéhijcyá ‘Áádria’ némeíñe móóaríyéjuco tsánejcútú tsíñejcúvújúco. Áánáacáa pécójpiíne téemí wákimyéi múnáa tsúuca waajácú muha ííñujívú mepííhine.

28 Áánélliihyée eevémé tétsíj páñe iwáájacuki. Aanée tétsíj páñe 36 éeveta. Átsihdyúu éhniíñewúvú muha mepétsii tsiíñe eevémé 27 éévetaréjúco.

29 Átsihvúréjúcoo dítye téemí dohjívajcyóné níityetsóné téemí déjúcotu 4-wajcyová íjcyane muha néwayúúnetu mewápújúúvétuki. Aanée muha méjyácunúhijcyá metsítsíhvéjúcúóóyóneri.

30 Áánáacáhjáa téemí wákimyéi múnáa tsuulléene téemí dohjívajcyóné múu níityetsódú imyéénúnej tééveri míñéwu téhí pañévú níityétsójúcoorá téemiri íúmívaki.

31 Áánélliihyée Páávoró tsodáhómú avyéjúúbeke néehíí:

—Muurá áátye méhdityu úmívahajchíí tsáhájuco mepájtyetéityúne.

32 Áánélliihyée díitye tsodáhómú teemí míñéwúú dohji wátsahjýúcu apáhajchíí téhí pañévújúco.

33 Aanée tsúuca metsítsíhvénáa Páávoró néehíí:

—Tsúuca íñe míñéécú tsemáánájuco mee majchóubaré, cuwáubaré, méénutúme.

34 Áánéllii metsu tsíménéuba memájcho téene tsíjpari méíjcyaki. Muurá tsá muhdú méíjcyáityúne.

35 Ehdúu néébere pááaho íékéévéne Píívyéébeke téhdujtsó pámeere ííténáaáca. Áané boonétúu idyóuháyóné májchoóbe.

36 Áánélliihyée dííbye életu muha mémajchó díbye múúhake nééneri muha méímíjyúúvéne.

37 Aamée pámeere teene cúújúwámí páñe muha méíjcyame 276-meva.

38 Aamée muha memájchóné boonétú tsiíñe wájojcómé téemí pííchutátúu tsáneetsa icyóeváné temi ívájíhconúki.

Cúújúwami wápújuuvéne

³⁹ Áijyúu tsitsíivevu téemí wákimyéi múnaa tsá wáájacutú kéené iíñújirí muha meíjcyane. Áronáacáa muha máájtyumí tsátsii pádujca nétsihyi néwayúúhá íjcyane. Átsihvúu imílleromé íhnáhóhajchíí icyátsuhjácóné teemí.

⁴⁰ Átsihvúu muha mepéé téemí dohjíwajcyóné wátsahcyúme. Áánemáa ítyúkevétsojíné chíjchuta icyácóroácóne tsuulléewa wáýyámuwa picyóóme. Átsihdyúu muha mepéjucóó teene néwááyúúhá tujkévetu.

⁴¹ Aamée muha tsátsii panéjcvátú íhnáhó nóhjítshidyu mepájtyérónáa cúújúwámí tújuwa úújeté néwáyúúhatu apáhajchíí wáduhnécu. Aamíí ávyéta cóhpé úújetemí nohji wáváajcóhi.

⁴² Áijyúu tsoadáhomú imíllerá illííhyanúné cúúvéja múnáake ditye íjchííne iúmívátuki.

⁴³⁻⁴⁴ Áronáacáa Páávoróké diityé avyéjuube ipájtyetétsóné iimílléne tsá imíllétú ditye tehdu méénune. Áánéllíihyée neebe múhdumé íjchííne píívyetédumé íjchi ííñújívú diityé déjutu tsijtye úméhewáánéúbá hallurí ipyéékíí. Ehdúu muha mepájtyetéhi.

28

Páávoró 'Máátaá' némeíñé caapáhorí

¹ Aamée muha téijyu botsíi méwaajácu téjtóhí mémé Mááta íjcyane.

² Áámekée múúhakyé tétsíi múnaa ímí iwáátsúcúpéjtsómeke píúvá icyújuwááñúne éllewu muha mepíhmi nííjyabáa téijyu állene tsúcó néénéllíihye.

³ Áánáacáa Páávoró áyánéwu icyóóvane cóvájtsóné pañétú ííñimye cájtúcuube dííbyeke íhdó íhyójsitu.

⁴ Aabée tétsihdyuré dííbyé hójtsitu wávíyíucunúúbeke tétsíi múnaa ííténe néjcatsíhi:

—Aanéubá ímiááné áanu dsíjívétso múnáajpi. Muurá eene nújpacyotu pájtyetéróóbeke tsííne Píívyéébe ehdu meenuhi.

⁵ Ehdúu ditye néérónáa díibye ííñimyéke wáchíyoácoobe apáhajchíí cúújúwá pañévújuco. Áané boonée pevétshíjdú díibye tsíhdyúwu néétuúbe.

⁶ Aanée íjtsorómé 'dííbyeke tene óoríñeri dsíjívéíbye' íñéénema. Aanée ítsohíjcyáróne néeme tsaapi Píívyéébedu néébe díbye íjcyane.

⁷ Áijyúu teene caapáhó avyéjuube Póóbírió ihjya tétsihdyu píhíré nééjavu tsaimíyé múúhakyé iwáátsúcúmeke panévatúré íícúvehíjcyá pápíhchúúj coojíva.

⁸ Áábéj caaní téijyu tsííñáávema námedíjcyori chémeebe cuwájá pañe íjcyáábe éllewu Páávoró ipyééne Píívyéébema íhíjyúvátshidyu dííbyé hallúvú íhyójsicu pícyóóneri tsúuca bóhíibe.

⁹ Aanée pámeere téjtóhíyí íjcyame chémehíjcyaméhjí iwáájácúne díibye Páávoró éllewu tsáámekéjuco díbye bóhíitsohíjcyáne.

¹⁰ Aamée múúhakyé idyúúrúvane panévavu ajcú juuvá wáabyuta tsííne muha tsahíyí mepééíñéllíihye.

Páávoró Róómávú úújeténe

¹¹ Aamée muha pápíhchúú nuhbává teene caapáhorí méijcyáhi. Átsihdyúu muha tsííne mepéé tsami Arejadrííáemi tétsihyi úúníjyaba pájtyémirí. Áámítúu imyéme kíjtyúmeí míñéécú Píívyéébedi ditye dílohíjcyánéécú nááve. Tsáne mémée 'Cájtoó'. Tsííne mémée 'Póóroó'.

12 Aamée muha Tsiracóótsá mujcójuvu mecátsúúvetémé tétsii méijcyá pápíhchúúj coojíva.

13 Átsihdyúu muha tsané únúélleri mepéhijcyámé méúújeté Rééjió mujcóvu. Ááné tsijcyóójií tsaímíyé kíjyeba múúhake muha mepéhullévú wááome tsíjyu méúújeté Poteóórí coomívu.

14 Átsihvúu muha tsaate cahcújtso múnáadívú méúújetémé múúhake wajyú tsané tsemáánái muha diityémá méijcyaki. Ahdújucóo muha téhajchótá méijcyátsihdyu botsíi mepééne Róómávuú.

15 Áánáacáhjáa teene Róómári íjcyané cahcújtso múnaa tsúúca waajácú muha méúújetéiíne. Áánéllihyéhjáa múúhake cáhdahírómedítýú tsaaté múnaa úújeté 'Áápió Nahjéhetsíi' némeítsihvu. Áánetúhjáa tsíjtye múnaa úújeté 'Pápihchúúwava Nújuwááne' némeítsihvu. Áámekée Páávoró 'bohíbohíúvú' íítécunúne téhdújtsó Píívyéébeke mítyane.

16 Áánáacáa tsúúca tsodáhómú avyéjuube úújetétsó cúúvéja múnáake tehme múnaa avyéjúúbedívu. Áámedítýúu Páávoróké idyówajcáróóbeke picyóómé íhdyúétsihvúré ítyehméébe tsodáhoma.

Páávoró Róómári úwaabóne

17 Átsihdyúu pápíhchúúj coojívatu Páávoró píuvájucóo teene Róómári íjcyame imúnaa jodíómú píhcyáávejááne túkevítsojtéke. Aamée píhcyáávemeke neébe:

—Ámuúha tamúnaaj, tsáhaturóo muurá íiná ímityúné o méénutú memúnáama. Áhdurée tsá ímityúné o íjtsámeítýuró méíhdé múnaaúvúu muhdú ícyahíjcyánéhjitu. Áróóbeke oke Jerotsaréevu íékéévéébeke ácádsíjcaáyómé romáánómú hójtsí pañévu.

18 Aamée oke idíllóróne imíllérá íácádsíjcaáyóné íiná ímityúné o méénutúúbeke oke dítye lííhyánúíyónéllííhye.

19 Árónáacáa memúnaa tsá ímíllétúne. Áánéllihyée awáá o néé diityéké pañétúejpíyéjuco óoma teene íímíbjchoki. Tsáháa íiná diityé hallúvú o úúbálle dííbyere óoma ímíbjchóné o ímíllétúne.

20 Ehdú neénéllíí ámúhake ó píuvá ámúhama o íhjúva ímííneúvu. Muurá mee íjraémú méwaajácú mepée metéhmehíjcyané Mépájtyetétsoobe tsááiíne. Aabée muurá tsúúca tsááne o cáhcújtsóné déjúcotu ííne ícyooca oo dóhjíutu.

21 Ehdúu Páávoró neénéllíí dííbye neémeé:

—Áánerá keenéiyó Jodéatu waajácúháámíri díuubállé múúhadívú wájtsine. Keená memúnaa téhullétú tsáárome ímityúné díhyallúvú úúbállehíjcyáne.

22 Árónáa íhdyu muha méimíllérá múúhake u úúballéné muhdú u íjtsámeííne. Muurá muha méwaajácú pahúllevá múnaa béhjítto úráávyémeíínetu ímityúné íhjúvahíjcyáne.

23 Ehdúu ííneéne dííbye eevémé kéjcoojí dííbye éllevu ítsááiíne. Ahdújucóo téijyu dítye tsááne dííbye éllevu mítyame. Áámemáa pajcóójívaré íhjúvahíjcyaaabe Píívyéébe avyéjutu. Aabée diityéké íbúwátsohíjcyá ténejcúvú éhnéhjáa Moítséeúvúma Píívyéébe íhjúu uubálle múnaa Jetsóodítýú cáátúnuhíjcyané uwááboj tééveri.

24 Ehdúu díbye úwáábohíjcyané ímí tsaatéké pájtyeme cáhcujtsóhi. Áánetúu tsíjtye tsá cáhcújtsotúne.

25 Aamée téénetu ípájúvanútsójcatsííne péémekéréjuco tsiííne díbye neéneé:

—Ímíáánéjucóhjáa muurá Píívyéébe Apííchó méíhdé múnaaúvuke íhjúu uubálle múnaájpi Ítsaíaúvuj tééveri neéneé:

²⁶ Aatyé éllevu pééne diñe illu diityékej: Muurá uwáábó lléébójúcoorómé tsá cáhcújtsóityúne. Áhdure iájtyumíjúcooróné tsá ditye wáájácúityúne.

²⁷ Diityé íjtsaméí ímí néétúnéllii tsá ditye ímíñeúvú lléébohíjcyatúne. Aame ícyahíjcyá wáájácúmeítyúmé éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu. Aaméjii tehdu óhdi íjyácunúmekéjii ó ímíjpyetétsóiyáhi.

Ehdúhjáa muurá Píívyéébé Apííchó nées méíhdé múnáaúvuke.

²⁸ Aane íñe ámúhakyé ó úúballé Píívyéébé mééma pajtyété méénúné uwááboju téhdure jodíómú íjcyátúrómé wáábyuta íjcyane. Aane llééboímye.

²⁹ Ehdúu Páávoró diityéké néené hállútú tsamééréjuco úhbájcatsímyéré pééneé.

³⁰ Aabéikyée tétsihyi ícyahíjcyá míñéécú pijcyábá tsaaté já íáhdójari. Átsihyí íjcyaaabe tsaímíyé waatsúcúpétsohíjcyá íaahíve múnáake.

³¹ Áámekée úwáábohíjcyaaabe Píívyéébé avyéjú Jetsóodítyú íjcyáné uwááboju múha ñná néjúcóótuúbe. Áyu tehdújuco.

ROMÁÁNO Róómári íjcyáme éllevu Páávoru cáátúnuháami

Duurúvaju

¹ Oo Páávoru o íjcyáábekée Píívyéébe picyóó Jetsocríjtoj tééveri mepájtyetéíñe mééma díbye méénúné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki. Aabe íñe íhyaami ó caatúnú Jetsocríjtó ícúve múnáajpi o íjcyáabe.

² Mekée ípájtyetétsoíñe tsúúcajátújuco Píívyéébe íhjuú uubáalle múnáaj tééveri cáátunúné íwaajácúháamitu.

³ Aanéhjáa Ílli Jetsocríjtó Máavyéjuube tsíjju icyánéjcutu míamúnáajpi Dabííúvúj tsíménémúhaabe íjcyáábej tééveri méenuúbe.

⁴ Aabée dsíjiveebe tsiiñe bóhíinetu méwaajácú ímiááne Píívyéébe Hajchi íhtsútuube díbye íjcyane Cáání icyánéjcutu.

⁵ Áábej tééveri meke ímíbájchoobe méhdi ídáátsóvéne. Áánemáa meke pícyoobe dííbyé uwááboju úwáábomé mépéhíjcyane panéva íñújine múnáake díityédítú cáhcujtsómé teene iúráavyeki.

⁶ Aane muurá tsúúca ámuha tsaate dííbyeéjté méijcyá Róómá múnáadítú Píívyéébe ámúhake tújkevéélléméjuco.

⁷ Ááme éllevu íñe íhyaami ó caatúnú ámúhakeé iwáájúnéllii díbye újcúme éllevu. Aabe íhdyu Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri óvíi ámúhake panévatu píaabó ímí ámuha méijcyaki.

Róómávu Páávoru ípyééíñeri íjtsámeíñe

⁸ Muurá ímí Píívyéébeke ámuha meúráávyéné uubáalle tsúúca pahúllevá múnáaré waajácúhi. Áánéllii ámúhá hallúvú mítyane ó téhdútsóhíjcyá Píívyéébeke Jetsocríjtoj tééveri.

⁹ Áábeke ó ícúvehíjcyá Íllídityu íjcyané uwááboju o úwáábóneri. Aabe waajácú ímiááne ámúhá hallúvú dííbyeke píaabó o táúmeíhíjcyáne.

¹⁰ Áhdure ó táúmeíhíjcyá díbye ímíllécooca ámúhake o ááhívetéki.

¹¹ Mítyane ó íjyáacunú ámúhake o ááhívéíyóneri íñe dííbyeke meúráávyéjító éhniíñevu ámúhake o úwáábo ímí ámuha meúráávyeki.

¹² Ehdu ó íjtsámeí tsaméhjí panéjcuávú mepíáábójcatsí ímí dííbyeke mecáhcújtsoki.

¹³ Aane, ámuha, táñahbémuke ó úúballé mítyane ámúhake o ááhívetéíyóneri o íjyáacunúhíjcyároobéi ámúhake o ááhívetétúne. Ó imíllé ámúhadítú tsíjtyeke Píívyéébedívú o wáájácútsóné muhdú pahúllevá múnáá pañe o méénuhíjcyádu.

¹⁴ Muurá táhallúrí teene díbyeé Jetsocríjtoj tééveri mééma mepájtyetéíñe méénunévú pamévakéré o wáájácútsóiyóné íhtsútujtémáyé ídáátsojtéke.

¹⁵ Áánéllii mítyane ó imíllé ámuha Róómá múnáake o úúballéné díbyeé mééma mepájtyetéíñe méénune.

Ímiáájú meúraavyéné menúcojpíletúne

¹⁶ Aabe tsá o núcojpíletú Críjtodítú ímiáájú íjcyane o úwaabóné íhtsutúnée Píívyéébe mewáajyuri méénune íjcyanéllíhíye. Aane pámeere cáhcujtsómé pájtyetéé jodíómuu, jodíómú íjcyáturóme, íjcyame.

¹⁷ Ááne uwááboju meke waajácútsó muhdú ímiááne Píívyéébeke mecáhcújtsómeke díbye ímiáámedíyéjuco díllone. Muurá dííbyé

waajácúháámitu néénee: “Píívyéébeke cáhcújtsómeke ímiáámedi dibye díllome pájtyéteéhi.”

Míamúnaa ímityúné íjcyane

18 Muurá ímityúné ícyahíjcyámedívú icyááyóbáne diityédí ícúbáhráiibye ímiáájú ímíletúmé téeneríyé tsúúráméihíjcyáné hallútu.

19 Muurá waajácurómé Píívyéébeke díbyere ímiááne íjcyane bóhówátsohíjcyánetu.

20 Muurá díbyeke maájtyúmítúrónáa méwaajácú dibye íjcyane páneeréé múhdúné tsieméné dibye ípívyéjtsónetu. Aane ímiááne tsá tene téévéturó mújyú nǎjkéváítyuube dibye íjcyane íhtsútuúbe. Áánéllii ímíllédú ícyahíjcyámé tsá nééítyuró díbyeke iwáájácutúne.

21 Iwáájacújúcóóróbeke tsá ditye ávyejúúllehíjcyatúne. Tsá ditye téhdútsohíjcyatú dibye diityéké panévaturé píáábohíjcyárónáaaca. Tehdu imyéénúíyótsihvu ítsáméihíjcyámé átéréénéhjiri. Aame ídátsó teene ímityú pañe ícyahíjcyá ímíaaane wáájácutúmé éhne múu cúúvétsii íjcyadu.

22 Aame ídátsó bañúháñé némeihíjcyá waajácu múnaa íjcyane átéréejte íinéubará wáájácutúmé íjcyame.

23 Muurá Píívyéébe mújyú muhdú íjcyáítyúúbedi íícúvetúmé míamúnáama páhduvaré néené iyámé ‘tsucátsúcá’ íjcyáítyúme náávé íñíjcyone díllóhíjcyá Píívyéébedi. Ánehjiré duurúvahíjcyámé ímiáábeke idyúúrúváíyótsihvu.

24 Áánéllii diityéké ílluréjuco dibye íhvejtsoné ditye awáá ímíllédú íjcyaki. Aame méénuhíjcyá panévaré núcójpítsó nénehji.

25 Ehdu méénuhíjcyámé ímiáájú díbyé uwááboju icyáhíjtsóíyótsihvu állíuháñéré icyáhíjtsónéllíihye. Aame díbyeke dúúrúvatúmé kéenerá díbyéé ípívyéjtsónéhjiré duurúvahíjcyáhi.

26 Áánéllii diityéké íhvéjtsoobe ditye awáá ímíllédú núcójpítsówu íjcyaki. Muurá tsamééré walléemú dómácócatsíhíjcyáhi.

27 Téhdure tsamééré wajpíímú dómácócatsíhíjcyá núcójpítsówu wálléemuma íjcyáíyóné ímíllétúnema. Áané nǎjcaúvú muurá ícúbáhráméihíjcyáme.

28 Muurá Píívyéébedi ditye íícuvéjúcúótúnéllii awáá íhvéjtsoobe diityéké ímityúneréjuco ditye imyéénu imyéénúítyuróne.

29 Ahdújuco muurá páhduvaré néené imityuháñé ditye méénuhíjcyáne. Mítyane íéhnéváíyóneri íjyáacunúhíjcyáme. Ihdícyáméhjima dómácócatsíhíjcyáme. Nomíutáávahíjcyáme. Dsǎjǎvétso múnaa íjcyame téhdure állíu múnaa. Caayóbáme. Átééréénéhjiri ihjyúvahíjcyáme.

30 Píívyéébeke íéhdíiválléne tsǎjtyedítyú nehńíwu íhjyúvahíjcyáme. Uuhívatépiwu néeme ítsúcunúmeihíjcyá íhtsutúmé íjcyane. Ímityúnéré imyéénúíyóneri íjcyame tsá cáánímuke icyáhíjtsóíyóné ímíllétúne.

31 Wáájácúmeítyúmé imyéénúityúnéré íhjyúvahíjcyáhi. Muuca iwáájyútúnéllii tsá ditye múhdí ídáátsóvehíjcyatúne.

32 Waajácurómé ehdu néemeke Píívyéébe wáágóoíñe. Árónáa éhńíñevúré tehdu dáńíívemeihíjcyáme. Ááneréi íjcyárónáa tsǎjtye ímityúné íjcyane duurúvahíjcyáme.

2

Míamúnaa íjcyanéjuco Píívyéébe néénee

1 Aane ámuha diityédúré menééme ¿íveekí múhdurá ditye íjcyáneri meihjyúvahíjcyáhi? Tsá ámuha menééítyuró diityédú ámuha menéétune. Muurá tsijtye ímityúné íjcyáneri ámuha meihjyúvahíjcyámé hallúrí téhdure íjcyáné ímityúné diityédúré ámuha menéénéllíhye.

2 Muurá méwaajácú múhdurá ícyahíjcyámema teene Píívyéébe ímíbájchoíñe.

3 Ámuháubá méjtsúcunú ímityúné tsijtye íjcyáneri ámuha téhdure menééme meihjyúvahíjcyámé mepállójcoíñe Píívyéébe pámeemáyé muhdú ditye ícyahíjcyáné ímíbájchócooca.

4 Muurá múhajchótájucó díbye ámuhá ímityúcoba áábúcu híjcyáné ámúhake iwájyúne teene ámuha meihvéjtsóne ímiánejcúvuréjuco mepájtyéroki.

5 Áronáa ¿íveekí tsá ámuha meihvejtsópityú teéne? Áánéllí íllure ámuhá hallúvú llíyájkímyeíñe Píívyéébe icyáyobáávatécooca míamúnáama teene ímíbájchócooca ámuha tééné déjúcotu meícúbáhrámeíñe.

6 Téijyu pámeere méújcuú muhdú meícyahíjcyáne áhdo.

7 Muurá dííbyé avyéjú múijyú níjkéváítyúneri tsúúrameihijcyámé díbye ímillédú íjcyámeke ájcuúibye múijyú ditye dsíjivéjúcóóítyúne bóhívu.

8 Áánetu teene ímíletúmé ímityujíjtóré úráávyehíjcyámeke icyááyóbáne waagóóibye ditye ícúbáhrámeíhuyullévu.

9 Muurá jodíómuma tsijtye jodíómú íjcyátúrómedítyú pámeere múhdumé ímityúné ícyahíjcyámé ícúbáhráméíhi.

10 Áánetu diityédítyú ímí Píívyéébeke cáhcújtsómeke ávyéjuutétsóibye tsaímiyéjuco dííbyema ditye íjcyaki.

11 Muurá tsahdúré meke wájyuube pámeekéré míamúnáake. Tsá díbye tsaatéké múhdurá íjtsúcunútúne.

12 Áronáa dííbyé taúhbajú Moitséeúvudi íjcyane muhdú nééne wáájácúturómé ímityúné méénuhíjcyámeke waagóóibye. Muurá teene taúhbaju muhdú nééne wáájácúturómé waajácúrá íjtsaméiyi keená ímityúné íjcyane imyéénútyuróne. Áánetu teene wáájácúturómé ímityúné ícyahíjcyámeke awáá tééné déjúcotu waagóóibye.

13 Muurá teene wáájácúturómé tene néhdu íjcyátúmeke tsá ímiáámedi díbye díllotúne. Tene néhdu íjcyámekéré díllóobe ímiáámedi.

14 Muurá tsaate jodíómú íjcyátúmé teene wáájácúturómé íííbúwaríyé tehdújuco ímí ícyahíjcyáne.

15 Íííbúwaríyé muurá waajácúmé muhdú múu ímí íjcyane. Áhdure waajácúmé ímityúné íjcyane.

16 Muurá Píívyéébe Jetsocríjtoj téeveri míamúnáa muhdú ícyahíjcyáné ímíbájchoó muhdú ámúhake o úwáábóne o néhijcyádu.

Píívyéébe taúhbaju jodíómú úraavyéne

17 Áronáa ¿íveekí ámuha jodíómú Píívyéébeéjité meíjcyámedi dííbyé taúhbaju íjcyájucóóneúvuri mémítyákímyeíhijcyáhi?

18 Aame ímiááané ámuha méwaajácúrá kéjijtó meúraávyéiyóné díbye ímilléne. Muurá dííbyé taúhbájutu keená ímiááne, ímityúnee, íjcyane tsúúca ámuha méwaajácúhi.

19 Áánéllí ámuha méitsúcunúmeihijcyá téjijto wáájácúturómé éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu néémé túkevjtsojte ámuha meíjcyane.

20 Ámuha méjtsúcunúmeí dííbyé icyánéjcu wáájácúturómé tsímédúréi néémé úwáábojte ámuha meíjcyane dííbyé taúhbaju ámuha mewáajácújucóóneúvuri.

21 Muurá ámuha méúwáábohíjcyá tsíjtyeke. Áronáa ¿íveekí tsá ámuha meícyahíjcyatú ámuha meúwáábohíjcyádu? Muurá ámuha méúwáábohíjcyá menáníváityuróne. Áronáa ¿íveekí ámuha ménánihíjcyáhi?

22 Áhdure ámuha méúwáábohíjcyá ihdícyáméhjima medómácójcatsíityuróne. Áronáa ¿íveekí ámuha méméénuhíjcyá teéne? Áhdure ámuha ménehíjcyá níjcyotájteke mecááníváityuróne. Áronáa ¿íveekí téhdure íívane ámuha díityé duurúvajaáne pañétú tsíeméné méékéévehíjcyáhi?

23 Muurá ámuha dííbyé taúhbaju mewáájácúneri memítyákímyeíhíjcyarómé tsá tene néhdu meíjcyatúne. Ááneri ámuha tsá maávyejúúllétú Píívyéébeke.

24 Téénetu muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Ámuha jodíómú meíjcyarómé ímítyú meícyahíjcyánetu jodíómú íjcyatúmé néhni ihjyúvahíjcyá Píívyéébedítyu.”

25 Muurá dííbyeéjté meíjcyáne uubállé mekíhdyahírótsámeíyómé dííbyé taúhbaju néhdu meíjcyatúhájchíí tsá íínetú meke tene píáábotúne. Aame ihdícyaméduré meíjcyáhi.

26 Muurá jodíómú íjcyatúmé kíhdyahírótsámeítyurómé dííbyé taúhbaju néhdu íjcyámeke dílloobe ihñéjtedi tsíjtyere íjcyarómeke.

27 Áánetu mee jodíómú meíjcyarómé ménéétsáméíí díityédívú ímichi mééma teene taúhbaju íjcyaróne ímí meúráávvyétúnéllíihye.

28 Muurá Píívyéébeéjté meíjcyáne uubállé mekíhdyahírótsámeíjyúcoorómé dííbyé taúhbaju néhdu meíjcyatúhájchíí tsá dííbyeéjté meíjcyatúne.

29 Muurá ihdyu dííbyeke ímí cáhcujtsómé díbye ímillédú íjcyame ímíááne dííbyeéjte. Áámeke ímí íjtsúcunúúbé tsáijyu múúne míamúnaa ímítyú íjtsúcunúrómeke. Tehdu Píívyéébe hállúejpi meke ííténejíivari. Muurá ihdyu ímichi íítebe méííbúuri muhdú meícyahíjcyáne.

3

1 ¿Aca meke píaabóné jodíómú meíjcyane? ¿A téhdure meke píaabóné mekíhdyahírótsámeííne?

2 Ímíáánéhde meke píaabóné ííneé íuwáábojúvú ímichi meke díbye níwááveíñúmedítyú tene bóhówaúcunúnéllíihye.

3 Áronáa íjcyámé tsaate dííbyeke ímí úráávvyetúme. ¿A ehdu tsaate múhdurá dííbyeke úráávvyénéllíí tsáhájuco díbye ímíáábé íjcyáityúne?

4 Tsáhaá, muurá ihdyu ímíáábé dííbye. Áánetu mee míamúnaa állíu múnaa. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Píívyéébe u íhjuváné tsá állíu íjcyatúne. Áábedítyú tsá múha nééítyuró ímítyuube u íjcyane.

5 Muurá ímítyúmé meíjcyarómeke Píívyéébe wájyúnetu méwaajácú ímíáábé díbye íjcyane. Áronáa tsaate nehíjcyá ímítyuube díbye íjcyane, ¿íveekívá méímítyú hallútú méhdi ícúbáhrahíjcyaaabe téénetu ímíáábé díbye íjcyane bóhówaúcunúnaaaca? ¿A téénéllíí ímítyuube dííbye?

6 Tsáhaá. Muurá ímítyuube íjcyaca tsá díbye muhdú meícyahíjcyáne mééma ímíbájchóityuróne.

7 Áhdurévá állíu múnaa meíjcyánetu ímíáábé díbye íjcyane bóhówaúcunúnáa ¿íveekí meke díllóhíjcyaaabe ímítyúmedi?

8 Áánéllíihyébá ímítyúmeréjucu meíjcyáiyóné méímítyú mééma íníjkéva ímíáánevu. Ehdu muurá nehíjcyáme. Áhdurévá ímítyúné o úwaabóné

nehíjcyámé óhdityu. Áronáa álliúré teene ehdu óhdityu ditye néhíjcyáne. Muurá ihdyu ímiáané tehdu méénuhíjcyámé wágóóóveéhi.

Míamúnaa ímityúné íjcyane

⁹ ¿Aanéhaca muhdú teene? ¿A mee jodíómú ímiáámé tsijtye jodíómú íjcyátúmé ehniíñevu? Tsáhaá. Muurá méwaajácú pámeere míamúnaa ímityúmé meíjcyane.

¹⁰ Muurá Píivyéébé waajácúháámítu nééneé:

Tsá tsaatéubaré míamúnáadítyú ímiáámé íjcyatúne.

¹¹ Tsá múha ímíletú Píivyéébeke icyáhcujsóne.

¹² Pámeere muurá dííbyedi íícúvetúmé ímityúné pañe íjcyame tsá waájácúmeítyúne. Áanéllíi tsá tsaatéubaré ímiáámé íjcyatúne.

¹³ Muurá diityé íjtsaméí nehníwu éhne múúne níkyehéjú nehníwu cúvahdu. Aame allíúwu nééme íhjuváne meke tútávajtsó éhne múúne ííñimyé namíjtyá meke tútávajtsódu.

¹⁴ Tsanééré ímityúné imíllémé íhjuváne.

¹⁵ Aame ímí íjtsúcunú míamúnáake múu dsíjívetsóne.

¹⁶ Ehdu idyáíívéjcatsíñeri íllure kímóvétsócatsíhíjcyáme.

¹⁷ Aame tsá wáájácútu ímí íjcyáiyóne.

¹⁸ Áhdure tsá ditye íllityú Píivyéébeke.

Ehdu nééne Píivyéébé waajácúháámítu míamúnáadítyu.

¹⁹ Muurá méwaajácúrá muhdú díbye ímillédú meíjcyáiyóné taúhbajúu díbye mééma méénúnetu. Áronáa tene néhdu meíjcyámejíi tsá menééítyuró ímiáámé meíjcyane. Áanéllíi pámeere míamúnaa ímityúmé meíjcyá Píivyéébedívu.

²⁰ Muurá dííbyé taúhbaju meúraavyémé ímiáámé meíjcyane meíjtsúcunúmeíyómeke tsá díbye díllotú ímiáámedi tene néhdu meíjcyátúnéllíihye. Íllure téénej téeveri méwaajácú ímityúmé meíjcyane.

Jetsocríjtoke mecáhcújtsóneríyé mepájtyeténe

²¹ Tsá Píivyéébe ímiáámedi meke díllotú ítyaúhbaju meúraávyérómeke. Muurá dííbyé waajácúháámítu íhjuú uubálle múnaa meke úuballé íínetú meke ímiáámedi díbye díllone.

²² Muurá ihdyu Jetsocríjtóo mewájyuri dsíjívéné mecáhcújtsómeke dílloobe ímiáámedi. Áronáa idyé tsá apáámyekéré meéke. Muurá ihdyu pámeere míamúnaa múhdumé dííbyeke ímiáané cáhcújtsómeke dílloobe ímiáámedi tsaatéké múhdurá íjtsúcunútuúbe.

²³ Muurá pámeere míamúnaa ímityúné meméénume tsá Píivyéébe ímillédú meíjcyatúne.

²⁴ Áronáacáa meke mítyane íídaatsólléne Jetsocríjtoj téeveri ímiáámedi dílloobe múhdumé dííbyeke mecáhcújtsómeke.

²⁵ Muuráhjáa Críjtodívú pájaabe dííbyé tujpácýó wágóóóvéneri méimítyú ímíbbáavye pámeere dííbyeke mecáhcújtsómé mewágóóóvéíyónetu mepájtyetéki. Téhdurée téeneri ímíbbájchoobe méíhdé múnaaúvú dííbyeke úráavyehíjcyámé ímítyuháñé éíjyuúvú íáábúcuíjcyáne.

²⁶ Ehdu néénetu méwaajácú Píivyéébe íjcyaduré ímiáábé íjcyane. Áanéllíi ímiáámedi dílloobe ímí Jetsóoke cáhcújtsómeke.

27 Aane íñe ¿íveekí mémítýájkímeyíyáhi? ¿Aca meere meímíbbáavyémeke Píívyéébe ímiáámedi díllóhi? Tsáhaá. Muurá ihdyu Jetsóoke mecáhcújtsónetúre meke ímiáámedi díllóobe.

28 Tsá teene dílbyé taúhbaju meúráavyéromeke dibye ímiáámedi díllóityuróne.

29 ¿Aanéhaca íñe apáámyéré mee jodíómuke pájtyetétsóíbye? Tsáhaá. Muurá téhdure jodíómú íjcyátúrómeke pájtyetétsóíbye.

30 Muurá tsáápiye Píívyéébeé. Tsá tsijpi íjcyatúne. Aabe dílló ímiáámedi dílbyeke ímiááne cáhcújtsómeke pamévakéré mee jodíómuma jodíómú íjcyátúrómeke.

31 Áronáa idyé tsá dílbyé taúhbaju mewáágóotú dibyee méema mepájtyetíñe Jetsóoj téeveri méénune mecáhcújtsóné hallúhcuri. Muurá ihdyu téenej téeveri éhniñevu ímí méúraavyé teéne.

4

Aavaráadítýú íjcyáne uwááboju

1 Cáhwáá méjtsúcunu muhdúhjáa nétsihdyu méihde múnáajpi Aavaráaúvuke ímiáábedi Píívyéébe díllone.

2 Tsáhaa dibye ímí íjcyánéllii ímiáábedi dibye díllotúne. Tehdúu tene néeca muurá téeneri mítýájkímeyíyoóbe. Áronáacáa ihdyu Píívyéébere píáábónéllii tsá dibye mítýájkímeyítýúne.

3 Muurá dílbyé waajácúháámitu nééneé: “Aavaráa Píívyéébeke ímí cáhcújtsónéllii ímiáábedi dílbyeke díllóobe.” Ehdú néene Píívyéébe waajácúháámitu.

4 Aane muurá tsaatéke diityé wákimyéi áhdó maájcune tsá pevénére maájcutú meímíllénema. Muurá ihdyu diityé wákimyéi áhdóré máajcúhi.

5 Ehdú muurá Píívyéébe tsá meke ímiáámedi díllotú meere íná ímiááne íjcyane meméénúnélliihye. Ímiáámedi meke díllóobe apááñéré méimítýutú meke dibye ímíjpyetétsóné mecáhcújtsómeke.

6 Ehdúhjáa muurá dibye méénune Dabíiúvú iwáájácúne néé íñe ímí méénútúrómeke dibye ímiáámedi díllome ímí íjcyane.

7-8 Illúhjáa muurá neébe:

Maímijyu ditye íjcyane Píívyéébe diityédí ídáátsóvéne ímítýú diityédítýú wáágóomé hallúrí íná íjcyájúcootúme.

9 ¿Aanéhaca íñe apáámyéré mee jodíómú ímí méjcyáahi? Tsáhaá. Muurá téhdure jodíómú íjcyaturómé ímí íjcyáahi. Aavaráaúvúhjáa muurá ímí Píívyéébeke cáhcújtsónéllii dílbyeke ímiáábedi díllóobe.

10 ¿Aanéhacáa mújyútú ímiáábedi díllóobe dílbyeke? ¿A dibyee dílbyéjpi íjcyáne uubállé kíhdyahírótsámeíñe boonétu? Tsáhaá. Teenéikyee dibye méénúmeítýúné íhdéjuco dibye ímiáábedi díllone dibye ímí cáhcújtsónélliihye.

11 Áané uubállé bóonétúí kíhdyahírótsámeíbye. Áanéllii diibye ídyéjúcóejpi kíhdyahírótsámeítýurómé ímí Píívyéébeke cáhcújtsómeke ímiáámedi dibye díllómedítýu.

12 Téhdure kíhdyahírótsámeímýé ímí Píívyéébeke cáhcújtsómedítýú ídyéjúcóejpi diibye Aavaráaúvú dibyéhjáa ímí cáhcújtsódú ditye cáhcújtsónélliihye.

Aavaráa Píívyéébeke cáhcújtsóne

13 Píívyéébéhjáa muurá dííbyeke néé pámeere dííbyej tsiménémúháábema diityéké ííñujívú íájcuíñé ímí dibye dííbyeke cáhcújtsónéllíhye. Tsáháa Píívyéébé taúhbaju néhdu íjcyánéllí dibye téené piáábó újcutúne.

14 Muurá dííbyé taúhbaju néhdu meíjcyáne j téeveriyé meke dibye piááboca bañúháñé Críjto dsíjívéné mecáhcújtsóiyáhi.

15 Muurá íllure teene taúhbaju méhdivu neetsó méimítyuvu. Teene íjcyátuca tsá ñná méhdivu néétsóityuróne.

16 Áánéllí Aavaráakéhjáa íájcuíñé Píívyéébe néené piáábó téhdure meújcuú íñe múhdumé dííbyeúvúj tsiménémúhaabe meíjcyame Píívyéébeke mecáhcujtsóme. Tsá ínehjí meméénúnetu meújcuityú teéne. Muurá pámeere múhdumé dííbyeúvú Píívyéébeke ímí cáhcujtsódú cáhcujtsómé újcuú téené piáábo. Áánéllí diibye Aavaráaúvú ídyéjúcóejpi Píívyéébeke mecáhcújtsómedítyu.

17 Téénetúhjáa muurá Píívyéébe néé íwaajácúháámitu: “Uke ó meménú mítyame míamúnááj caanídyú u néébe ímichi diityé déjúcóejpi u íjcyaki.” Ehdúhjáa neebe dííbyedítyú panévaturé íhtsútuube íjcyabe dsíjívémeke bóhítsóóbeke dibye cáhcújtsóóbe. Áhduréhjáa cáhcújtsóóbe dííbyedítyú míamúnáake illíyaatétsoíñé dibye nééne tenéi pánéévétúrónááaca.

18 Ávyetáhjáa múha cáhcújtsóityuróné cáhcújtsóóbe Aavaráa Píívyéébeke. Árodújucóhjáa dibye íjcyane pámeere múhdumé Píívyéébeke cáhcújtsómedítyú ídyéjúcóejpi. Téénetúhjáa idyé neebe dííbyeke: “Úhdityu llíyaaténé míamúnáa mítyame íjcyááhi.”

19 Ehdúhjáa dibye nééne cáhcújtsóóbe ‘muhtsi metsímávácóóíñejí’ néétuubéré keeméjuco 100 pijcyábá íjcyaróóbeúvu. Téhduréhjáa mewa Tsáára tsúuca ítsímáváyotsíhjí pájtyerónáa cáhcújtsóóbe dityétsí tsímávaíñé Píívyéébe nééneé.

20 Ávyetáhjáa ímiáané dííbyema tene pánééveíñé iwáajácúne íhdere téené hallúvú dííbyeke téhdújtsóóbe dúúrúvaabére.

21 Muuráhjáa ímiáané waajácuube Píívyéébe íhtsútuube íjcyabe íñéhdu méénuíñe.

22 Ehdúhjáa ímí dibye cáhcújtsónéllí Píívyéébe dííbyeke ímiáábedi dillóhi.

23 Áronáacáa tsá apáábyeúvúré ímí cáhcújtsónéllí dibye dííbyeke ímiáábedi dillone cáátúvatúne.

24 Téhdurée caatúvané Máavyéjuubée Jetsóoke bóhítsóóbeke mecáhcújtsómeke idyé dibye ímiáámedi díllóíñe.

25 Muuráhjáa Jetsóo dsíjívé mewá jyuri méimítyú iwáágóoki. Áábekée Píívyéébe bóhítsó dííbyej téeveri ímiáámedi meke idíllóki.

5

Píívyéébe ímiáámedi meke díllone

1 Muurá ímiáané Píívyéébeke mecáhcújtsómeke díllóobe ímiáámedi. Tsáhájucu múhdurá meke dibye íjtsúcunútú Máavyéjuubée Jetsocríjtó tsúuca méimítyú mééma ímíbájhónéllíhye.

2 Muurá teene mecáhcújtsónej téeveri Píívyéébe meke piáabó tsaimíyé dííbyema meíjcyaki. Áánéllí méwaajácú dííbyeéjté meíjcyámeke dibye ávyéjújtsóneri méimíjyúúveíñe.

³ Téhdure méimíjyúúvéiyá meícúbáhrámeiyóneri. Muurá ténehji panévaré máaabúcuhiycyá ímiááméré meijcyaki.

⁴ Áánetu méwaajácú ímí Píívyéébeke meuráavyémema iñéhdújuco dibye méénuíñe.

⁵ Ááneri tsá menúcójpívétsámeityú dibye meke báñúityúnélliíhye. Muurá méwaajácú dibye meke wáyyune Íapííchó méibuúúné pañévú dibye pícyóónej tééveri.

⁶ Muuráhjáa méimítyú déjúcotu mewágóóóvéiyónetu tsá meere mepájtyetétsámeítyuróne. Áronáacáa Críjto dsíjivé pámeere ímityúmé meijcyáme wáyyuri meke ipájtyetétsoki.

⁷ Tsá muurá múha ímílléityuró tsíjtye wáyyuri idsíjivéne. ¿Mityá ijcyámé tsaate ímiáábé íjcyáábeke ipájtyetétso dsíjivéiyóme?

⁸ Áronáacáa muurá Píívyéébe Críjtoke wallóó dibye idsíjíve ímityúmé meijcyáromeke ipájtyetétsoki. Ááneri meke úújétsoobe mítyane meke iwáyyune.

⁹ Áánélli meke díllóobe ímiáámedi dibyee mewáyyuri dsíjivénej tééveri. Aame dílbyej tééveriyé mepájtyeté dibye meke ícúbáhráiyónetu.

¹⁰ Muuráhjáa Píívyéébema tsá meijcyáítyuró ímityúmé meijcyánélliíhye. Áronáacáa Ílli Jetsocríjto mewáyyuri dsíjivéneri méimíbaavyéjucóó dílbyema. Aame méwaajácú mepájtyetéíñe dibye mépañe íjcyánélliíhye.

¹¹ Ááneri méimíjyúú Críjtóo mééma ímíbájchónej tééveri ímí Píívyéébema meijcyáneri.

Adáa tútávajtsóné Críjto ímíbajchóne

¹² Muuráhjáa tsáápihdítyuré ímityúné íñujívú ípívyeevéne tsówayúcú pámeere míamúnáake. Átsihdyúu íjcyane íñe médsíjívehíjcyá ímityúmé meijcyánélliíhye.

¹³⁻¹⁴ Muuráhjáa Píívyéébe taúhbajúi íjcyátúnáa tsúuca míamúnaa ímityúmé ícyahíjcyá Adáaúvudítyú Moitséeúvudívújuco íjcyáné míamúnaa. Áromé hallúríhjáa tsá íñá íjcyatú dítyé muhdú meijcyáiyóné Píívyéébe ímílléne wáajácútúnélliíhye. Áronáacáhjáa dsíjívehíjcyámé Adáaúvúu méénudu nééne ímityú méénúturóme. Aanée muurá ímichi dílbyedítyú íjcyane pámeere míamúnáake tútávajtsódú ívane téhdure Críjto dsíjivéneri pámeere míamúnaa ímíjpyetéjucóó múhdumé teene cáhcujtsóme.

¹⁵ Muuráhjáa dílbye Adáaúvú Píívyéébe dílbyeke bóijcyúné lléébótúné déjúcotu íñe pámeere míamúnaa médsíjívehíjcyáhi. Áánéllíhyéhjáa ihdyu Píívyéébe meke ídaatsólléne Ílli Jetsocríjtoj tééveri meenu mepájtyetéíñe. Aane tsá ínehjí meméénúneri mepájtyetéítyuróne. Apáañéré dílbyeke mecáhcújtsóneri mepájtyetéhi.

¹⁶ Aanée dílbyeúvú ímityúné méénúne déjúcotu pámeere ímityúmeréjuco meijcyame mewágóóóvéiyáhi. Áronáacáa Píívyéébe mééma ímíbajchóhi. Áánélli apáañéré ímiááne dílbyeke mecáhcújtsómeke díllóobe ímiáámedi ímityúmé meijcyáromeke.

¹⁷ Muurá méwaajácú tsáápiiyée ímityúné méénúne déjúcotu pámeere méimítyuuvémé mewágóóóvéiyóne. Téhdure méwaajácú Píívyéébe Jetsocríjtoj tééveri ímiáámedi meke díllome dílbyé avyjuri meijcyaiñe mújyú dsíjivéityúmeréjuco.

¹⁸ Tsúúcajáa mééma ímíbaavyéne tsaapi ímiáábé íjcyáábej tééveri Adáaúvú ímityúné méénúne déjúcotu pámeere wágóóóvéiyóne.

19 Muuráhjáa tsáápi lleebótú nįjcaúvú ńne ímityúmé meé. Áhdurée idyé tsáápiiye ímiáábé įjcyáábej téeveri Píivýéébe dilló ímiáámedi díłbyeke cáhcųjtsómeke.

20 Muuráhjáa dibye teene muhdú meįjcyáíyóné taúhbaju pícyóónej téeveri éhńińnevu méwaajácú ímiááné ímityúmé meįjcyane. Aane ehdu menéérómeke dibye ídaatsóllénetu méwaajácú mítyane meke dibye wájyune.

21 Aanée ímiááné ímityúmé meįjcyáné déjucotu pámeere méwágóóóvėiyáhi. Áronáacáa Píivýéébe mítyane meke iwájyúnėllii ímiáámedi díllome tsúúca meųjcu medsįjívėjúcóóityúne bóhi Máavyėjuube Jetsocrįtoį téeveri.

6

Crįtokéréjuco meúraavyéne

1 ¿A ehdu Píivýéébe meke mítyane wájyúnėllii tsá meįhveteityú ímityúné meįcyahįjcyánetu dibye meke éhńińnevu iúújėtso muhdú meke iwájyune? Tsáhaá.

2 Tsúúca muurá téenetu meįjchívýé ímiáámerėjuco meįjcyaki. Ahdıcyane tsáhájucó tsińne memėénúıtyuró teene ímityúné téenėejte meįjcyájúcóótúnėllihye.

3 ¿Aca tsá ámuha mewáájácútu mėpée Jetsocrįtoįterėjuco meįjcyáné uubállé metsóįtsótsámeńne?

4 Muurá téeneri meúújėtsó ímityúnėjcutu dsįjívemėdú meįjcyane. Téhdure téeneri ménaavėnú Crįtóo dsįjívėébeke Píivýéébe íhńáhoori bóhńtsoobe tsįhdýurėjuco įjcyadu ícyooca tsįhdýurėjuco meįjcyane.

5 Muuráhjáa Crįto dsįjívėdú íivane ímityunėhį meįhvėįtsóhajchį idyé dibýé bóhihdu íivane tsaímıyėjuco meįjcyáńne Píivýéébema.

6-7 Muurá méwaajácú ímityúnée meįcyahįjcyáné tsúúca Crįto méhdıtyu wáágoóné páwachėkevu idsįjívėneri. Áánėllii téenetu meįjchıvýmé tsáhájucó téenė pańe meįjcyatú ehne múúne tsaapi tsaaté hójtsı pańe įjcyadu.

8 Aanée méhdıtyu Crįto idsįjívėneri wáágoónėllii méwaajácú dibye įjcyadu meįjcyáńne.

9 Muurá méwaajácú įpyée idsįjívėnetu bóhiıbe múıjýú tsińne dsįjívėjúcóóityúne.

10 Tsáneerée dsįjívėebe páneere méimıtyú iwáágoóki. Aabe ícyooca įjcyá Píivýéébema tsaímıyėjuco.

11 Ahdu dibye įjcyadu meįjcyá dsįjívemėdú ímityúné icyánėjcutu. Ááne ímiáámerėjuco meįjcyá dibye ímillėdú tsúúca díłbyeėjte ámuha meįjcyame.

12 Ahdıcyane panėváré ímityúné ámuha memėénúıyóneri méúmúıpıvıyėjúcóhdńne. Óvįjyacóóné ténehį ámuha memėénuhįjcyáne. Métáhįatsámeįjýúcohđı téėnevu.

13 Píivýéébedıvurėjuco meįhvėįtsamėi ámúhakye dibye itýúkėvėįtso tsaímıyė ámuha meįjcyaki.

14 Tsá téėnevu metáhįatsámeııtyuró Jetsóoke mecáhcuįtsóme. Muuráhjáa méhđi íđáátsóvėne dsįjívėebe téėnej téeveri meke íımıbájcho téėnevu metáhįatsámeįjýúcohđı. Aame meįjcyá Píivýéébe píáábó pańe. Tsáhájucó teene íhdėéné taúhbájú pańe meįjcyájúcóótúne.

Ímityúnetu meįjchıvýéne

15 ¿A ehdu tene néénéllii éhniíñevúré méméénúiyá ímityúne? Tsáhaá. Ílluréjuco metsu téénetu meihvetéki.

16 Muurá ámuha méwaajácú tsané avyējuúbema íjcyame dibye ímillédú íjcyane. Ahdu muurá ímityúne pañe meijcyame téené níjcaúvú illure méwágóoovéhi. Áánetu ihdyu Píivyéébe ímillédú meicyane ímí mééma níjkéváhi.

17 Ahdu ícyooca méijcyá tsúúcajáa téénetu meijchivyémé dííbyé uwáábójú pañéréjuco. Áané hallúvú ihdyu mítyane ó téhdujtsó dííbyeke.

18 Aane tsúúcajáa téénetu meijchivyémé ícyooca ímiááneréjuco meúraavyéne.

19 Áánéllii teene ímíñeúvú méuráavyé íhdée ímityúne íjcyaróné ámuha méuráavyehíjcyádu. Áijyu ihdyu ámuha méíjcyáá ímiááné Píivyéébeéjteréjuco. Ehdu íñe ámúhake o néé ímíñeúvú ámuha mewáájácuki.

20 Muuráhjáa ámuha ímityúne pañe meijcyácooca tsá meímíletú ímiájító meúraavyéne.

21 Ehdúu éijyu múhdurá núcójpítsó meicyahíjcyané déjúcotu muurá méwágóóóvéiyáhi.

22 Áronáa tsúúca téénetu meijchivyémé Píivyéébeéjté meijcyame ímiáámeréjuco meijcyáiyóne.

23 Muurá ímityúne méénuhíjcyámé ídátsó wágóóóveé téené déjúcotu. Áánetu Píivyéébeke ímí úráavyémeke ájcuíbye múijyú dítye dsíjívéjúcóóítyúne bóhívu Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri.

7

Táábávajcátsityu íjcyané uwáábo

1 Ámuúha táñahbému, ámuha muurá méwaajácú tsaaté túkevéjtsójú pañe meijcyane meijcyané hajchóta. Áánetu medsíjívéné boone tsáhájuco téené pañe meijcyatúne.

2 Muurá walle ityájívácooca íjcyá ájyú túkevéjtsójú pañe. Aane dibye dííllédívú dsíjívéhajchíí tsáhájuco téené pañe dille íjcyájúcootúne.

3 Áijyu ihdyu tsá muhdú tene néétu dille tsíjpiikyéréjuco tájíváiyóne. Áánetu ájyu dsíjívétúnáa tsíjpiikye dille tájíváhajchíí ávyeta ímityúne méénulle íveeki ájyu ímíubááné íjcyánáa tsíjpiima íjcyáneri.

4 Ahdu ámuha táñahbému tsáhájuco meijcyatú taúhbájú pañe eene walle ájyu dsíjívéné boone dííbyé túkevéjtsójú pañe íjcyájúcóótulle íjcyadu. Muurá méijcyá Críjtóo idsíjívénetu bóhííbé uráavye múnaáréjuco. Muuráhjáa mééma ímbájchoobe Píivyéébe ímillédú meijcyaki.

5 Íhdéuvúu muurá meímíllédú meijcyame ímityúne méméénuhíjcyáhi. Áánetúu teene Píivyéébé taúhbaju meke bóíjcyúrónáa éhniíñevúré méméénuhíjcyá ímityúne téené déjúcotu mewágóóóvéiyóne.

6 Áronáa tsáhájuco téené pañe meijcyatúne. Aame ícyooca ímiááné meímílléne tsaimíyé Píivyéébeke méuráavyehíjcyá tsíhdyuréjuco méíjtsaméi mecápáyoovéme. Tsáhájuco taúhbaju néénélliihyéré dibye ímillédú meijcyatúne.

Ímityúne méhdityu íjcyane

7 ¿Áánélliihyéhaca teene taúhbaju ímityúne? Tsáhaá. Teene muurá ihdyu meke waajácútsó keená ímityúne íjcyanévu. Muuráhjáa tene íjcyátuca tsá o wáájácúíturó ímityúneri meúmúúpivyéné ímityúne íjcyane. Muurá íllu nééneé: “Tsá múu úmúúpívyetú ímityúneri.”

⁸ Téhdurée tene íjcyátuca tsá o wáájácúityuró kénehjí ímityúné íjcyane. Aane o wáájacújúcoóroobe éhnníñevúré ó imíllehíjcyá ténehjírre o méénune.

⁹ Ópée teene taúhbaju o wáájácútúné hajchótá ó itsúcunúhijcyá ímí o íjcyane. Áronáacáhjáa ihdyu múhdurá ó dáríívemeíhijcyáhi. Áané níjcaúvúhjáa o wágóóóvéiyóné tsúúca ó waajácúhi.

¹⁰ Píívyéébé teene ítyaúhbaju mééma meenú tsaímíyé dílbyema meíjcyároki. Áronáacáhjáa tehdu o íjcyátúné déjúcotu ó wágóóóvéiyáhi.

¹¹ Ópée ó íjtsúcunú ímí tehjújuco o ícyahíjcyáne. Áronáacáa téenej téeveri ó waajácú ímityúné o ícyahíjcyáné déjúcotu íllure o wágóóóvéiyóné.

¹² Áronáa tsá ímityúné teene taúhbaju íjcyatúne. Muurá ímí tehjújuco teene ímiáájú íjcyane.

¹³ Aane ¿íveekí o wágóóóvéiyonévú oke tene wáájácútsónáa ó nehíjcyá ímiáájú tene íjcyane? ¿Mityá ímityuube o íjcyanévú tene oke wáájácútsótuca tsá o wágóóóvéityuróne? Áánerá ihdyu ó wágóóóvéiyá tahllííñé táimítyú déjúcotu. Muurá teene taúhbaju ímiáájú íjcyaróné méhdivu bóhówajtsó méimítyu.

¹⁴ Aane méwaajácú teene Píívyéébedityúrre tsááneé. Áronáa óhdityúrre íjcyane ímityúné pañe ó ícyahíjcyáhi.

¹⁵ Aabe tsá o wáájácúmeítyú muhdú o íjcyane. Ímiáánéré o méénune o ímíllérónáa ímityúnéré ó méénuhíjcyá o méénúityuróne.

¹⁶ Aane ímityúné o méénuhíjcyánetu ó waajácú ímiááné Píívyéébé taúhbaju néhdu o íjcyaca ímí o íjcyáiyóné.

¹⁷ Áronáa teene ímityúné tápañe íjcyanéré oke íbúwájtsóneri ó méénuhíjcyá teéne.

¹⁸ Aane ó waajácú ímiááné ímityuube o íjcyane. Ó imíllehíjcyará ímiáánéré o méénune. Áronáa tsá o méénuhíjcyatúne.

¹⁹ Ááne ímityúné o méénúityurónéré íveekíhjáubá ó méénuhíjcyáhi.

²⁰ Áronáa ihdyu téenere tápañe íjcyane oke íbúwájtsóneri teene o méénuhíjcyáhi.

²¹ Íllu muurá ó ícyahíjcyáhi: Ímiáánéré o méénúiyócooca ímityúnéré óhdivu dsínévahíjcyáhi.

²² Ó imíllehíjcyará Píívyéébé taúhbaju néhdu o íjcyane.

²³ Áronáa ímityúné íjtsaméi tápañe íjcyane oke tútávátsohíjcyáhi.

²⁴ ¿Aabe máidáátsoju ehdííváiibye o íjcyanej! ¿Aanéhaca íñe múha oke pájtyetétsoó ehdu o ícyahíjcyáné níjcaúvú o wágóóóvéiyónetu?

²⁵ Muurá íjcyaaabe Píívyéébe apáábyéré tsúúca téenetu Máavyéjuube Jetsocrítojt téeveri oke pájtyetétsoóbe. Áánéllii mítyane ó téhdútsohíjcyá dílbyeke. Aabe ihdyu óvíi ícyooca ó íjcyá díbye ímillédu. Áronáa táimítyú tápañe íjcyane oke pátsáricyohíjcyáhi.

8

Píívyéébé Apííchó meke túkévejtsóne

¹ Muurá Críjtoéjté ímillédú íjcyájúcootúme Píívyéébé Apííchó túkévejtsó pañéréjuco íjcyámé hallúrí tsá ñná íjcyatúne.

² Aane muurá Jetsocrítoéjpi o íjcyánejté téeveri Píívyéébé Apííchó tsúúca tápañe íjcyanéllii tsáhájucó ímityúné pañe o íjcyatúne. Aabe tsáhájucó o wágóóóvéityúne.

3 Muuráhjáa ítyaúhbaju meúráávyeromé mepájtyetéítyúrónéllii Íllíkye wálooobe mehdu néébe dsíjívénej téeveri méhdityu méimítyú iwáágóoki.

4 Ehdúu mééma méénuube muhdú teene taúhbaju néhdu meíjcyaki. Aame tsáhájucó meímillédú meíjcyatú Píívyéébé Apííchoréjucó meke túkévéjtsóné pañe meíjcyánéllíihye.

5 Muurá ímillédúré íjcyame tééneriyé tsúúrámeíhijcyáhi. Áánetu ihdyu Píívyéébé Apííchó túkévéjtsóné pañe íjcyame tsúúrámeí díbye ímillédú íjcyáíyóneri.

6-7 Muurá meímillédú meícyahíjcyáneriyé metsúúrámeímyé ílluréjucó metútávaavéne. Ááneriyé muurá tsúúrámeímyé tsá ímíletú Píívyéébema ímí íjcyáíyóne. Aame tsá ávyejúúletú díbyé taúhbaju. Áánetu díbye ímillédú meíjcyáíyóneri metsúúrámeímyé tsaímíyé díbyema méijcyáhi.

8 Muurá ímillédúré ícyahíjcyámé tééneriyé itsúúrámeíñéllii tsá Píívyéébe ímillédú íjcyatúne.

9 Aane óví ímiááné Píívyéébé Apííchó túkévéjtsó pañe ámuha meíjcyáhajchíí tsáhájucó íhdée ámuha meícyahíjcyádú meíjcyatúne. Muurá Íapííchovu Críjto meke ájcune ípañe íjcyatúme tsá díbyeéjté íjcyatúne.

10 Muurá médsíjíveé méimítyú déjúcotu Críjtoéjté meíjcyaróme. Árónáa tsá muhdú meíjcyáítyú tsúúca Píívyéébe meke ímiáámedi díllónéllíihye.

11 Aane ímiááné mépañe Íapííchó íjcyáhajchíí muurá téhdure meke bóhítsóíbye Jetsóokée íbóhítsódu.

12 Ahdícyane tsáhájucó meímillédú meíjcyáítyúne, ámuúha táñahbémej.

13 Muurá tehdu meícyahíjcyáné meíhvéjtsótúhajchíí méwágóóóveéhi. Áánetu Píívyéébé Apííchó píáábori teene metáhjáhajchíí mépájtyéteéhi.

14 Muurá íñe múhdumé tééne túkévéjtsó pañe meíjcyame ímiááné díbyej tsíímé méijcyáhi.

15 Aane teene mépañe íjcyame díbyeke mecáánivámé ménehíjcyáhi: “Llíhíyo múúháj Caánij.” Áánéllii tsá díbyedi menúhnévéítyuróne.

16 Ehdú Píívyéébé Apííchó mépañe íjcyáneri méwaajácú ímiááné díbyej tsíímé meíjcyane.

17 Aane tsúúca díbyej tsíímé meíjcyame Críjtóo ícúbáhrámeídyú meícúbáhrámeímyé díbyema máávyejúúteé Cááni díbyeke nééne avyéjuri.

18 Muurá ímiááné meícúbáhrámeíhijcyámé íñné ímíjyaúrójucó meíjcyáíñé Píívyéébé avyéjuri.

19 Páneere muurá díbyeé ípívyejtsóné téhmehíjcyá múijyú díbye íhñéjteke ávyéjújtsoíñe.

20 Muuráhjáa páneere díbye ípívyejtsóné tútávaavé díbye ímillédúre.

21 Árónáa ihdyu ímíbaávyeíñéi ítsíime meíjcyámeke díbye tsíhdyuréjucó ímíjpyetétsóijyu.

22 Muurá páneere díbyeé ípívyejtsóné tsá ímí néétune. Aane téhmehíjcyá múijyú ímíbaávyeíñé éhne múúne walle itsíímáváné boone ímíbaávyeíñé téhmehíjcyádu.

23 Árónáa tsá apááñéré teene ícúbáhrámeítyúne. Téhdure mee tsúúca Píívyéébeéjté meíjcyámé pañe Íapííchó íjcyarómé meícúbáhrámeíhijcyáhi. Aame téhdure météhmehíjcyá ítsíímedíi meke idíllómeke díbye tsíhdyuréjucó ímíbájchoíñe.

24 Ehdú méúmiwa nééne mecáhcújtsóhajchíí mééma pánééveíñé tehújuco. Muurá tsane meítsohíjcyáné tsúuca maájtyúmícooca ílluréjuco meíhveténé meíjtsohíjcyánetu.

25 Áánetu meítsohíjcyáné maájtyúmítúné hajchótá tsá meíhvetétú meíjtsónetu.

26 Muurá meíhnháhoótúnéllí Píívyéébé Apííchó meke píáábohíjcyá panévare maáábúcu. Muurá meere píáábó dííbyeke muhdú metáúmeítyúrónéllí téenere wáájacúratúné mépañétú ihjyúvahíjcyáhi.

27 Aane Píívyéébe pámé íjtsaméiyé wájacú néébe waajacú ñná dííbyé Apííchó mépañe íjcyane taúmeíñe. Muurá táúmeíhijcyáné ihñéjté meíjcyámé hallúvú díbye ímillédú meíjcyaki.

Ihñéjteke Píívyéébe píaabóne

28 Muurá méwaajacú panévare meke pájtyénej téeveri Píívyéébe meke píaabóné ímiáané dííbyeke mewájuryumeke tsúúcajátújucoo ipítyájcámeidyú meke újcuumeke.

29 Muuráhjáa tsúúcajátújuco díbye meke wáájacúné ihñéjté meíjcyame Íllídyu menééímyeke. Aame cahcújtso múnaa meíjcyámedítyú díbye Íllí ímichi ídyéjúcoéjpi.

30 Ehdúu tsúúcajátújuco meke iwáájacúmeke díbye ímiáámedi díllone dííbyé avyéjúejte meíjcyaki.

31 Áánéllí Píívyéébe mééma ijcyá meke ipíááboki. Aanéjii ¿múha muhdú meke méénúiyáhi?

32 Muuráhjáa Íllíkye wájurytuubéré ihvejtsó mewájuryi díbye idsíjiveki. Aabéjii muhdú tsá meke panévaturé píáábóityúne.

33 ¿Mityá ijcyámé tsaate díbye meke újcume mewágóóóvéiyóné néémeé? Muuráhjáa tsúuca díbye ímiáámedi meke díllomé hallúrí tsáhájucó ñná íjcyatúne.

34 Aanéjii ¿múha nééjuri mewágóóóvéiyáhi? Muuráhjáa Críjto mewájuryi idsíjívéne bóhíibe ícyooca íavyéjuri Píívyéébé úníuri íjcyaaabe máhallúvú táúmeíhijcyá píáábo.

35 Áánéllí díbye meke wájuryumeke tsá ñná dííbyedítyú dówajcároróityuróne. Muurá meícúbáhrámeíyonéhji, mávaríjchoháñe, ájyabááne, mewájyamúúvátunéhji, ápíchó nééronéhjí, téhdure dsíjívé íjcyaróné tsá meke dówajcároróityuró dííbyedítyu.

36 Muurá Píívyéébé waajacúháámitu nééneé:

Dihñéjté muha meíjcyáné hallútú múúhakye dsíjívétsohíjcyáiyómé éhne múúne obééjámuke dítye dsíjívetsódu.

37 Ehdú ápíchó nééronéhjí métáhjahíjcyá Jetsocríjto meke wájuryúbej téeveri.

38-39 Aane muurá ó waajacú Píívyéébe meke wájuryumeke ñná dííbyedítyú meke dówajcároróityuróne. Muurá dsíjívé íjcyaróne, bóhíime íñújí hallúrí meíjcyaróne, níjkyéji múnaa íjcyaróme, naavémú íjcyaróme, íñújíri íhtsútujte ávyéjújte íjcyaróme, ícyooca téené pañe meíjcyaronéhji, bóónétu meke pájtyeíñéhji, téhdure caame íévéhóowari íjcyánéhjima íñújíri íjcyaronéhjí tsá meke dííbyedítyú dówajcároróityuró Máavyéjuubée Jetsocríjtoj téeveri díbye meke iwájurye úújétsómeke.

9

Píivýéébe ijraéémuke ihñéjtedívú mémenúne

¹ Aane Críjtoéjpi o íjcyánéllii ámuha cáhcújtsótúmeke o nées ímiááné mítyane ámúhadi o ídáátsovéné ímityúné ámúhá hallúrí íjcyáneri.

² Tápañe Píivýéébé Apííchó íjcyane waajácú teene múhduúvúrá o íjtsúcunúne ídátsó o íjcyane.

³ Muurá ámuha tamúnaa ámúhá imítyú déjúcotu mewágóóóóvíyónéllii ámúhake o wáýúne oore Críjtodítyú ó wágóóóóvíyá ehdu o méénúneri ámuha mepájtyetéca.

⁴ Muurá Píivýéébe meke tsúúca ítsíímedi dílloromé tsá dííbyeke melléébohíjcyatú Ijraééj tsíménémúhaabe meíjcyaróme. Áronáa ihdyu méwáábyutaró dííbyé avyéju. Áanélliihyéhjáa muurá méénuube muhdú meíjcyáiñé pityájcójuma taúhbaju. Áhduréhjáa neebe dííbyeke medúúrúvahíjcyámeke tsáímíyé meke ipícyooíñe.

⁵ Muuráhjáa méíhdé múnááúvúj tsíménémúhaabe Críjto míamúnáajpi tsííjú icyánéjcutu. Aabe páné avyéjuube íjcyá Píivýéébe mújyú níjkéváityúné dúúrúvámeíhíjcyáabe.

⁶ Áronáa Píivýéébé mééma imyéénuíñé néene tsá tsaate méhdityu cáhcújtsotú díityéjúcooro Ijraééj tsíménémúhaabe meíjcyarómedítyu. ¿Íhya mítyá pamévare dííbyééjté meíjcyátúnéllii tsá dítye cáhcútsohíjcyatúne? Muurá ítsúcunúhíjcyámé ípyéé íñéhdu díbye méénutúné tsúúca díbye méénújúcooróne.

⁷ Muuráhjáa tsá pámeekéré Aavarááúvúj tsíménémúháabeke díbye wábyújtsotú díityéj téeveri míamúnáa pájtyetéíñe imyéénuíñe. Íllúhjáa muurá neebe dííbyeke: “Daachi Itsáadítyú lílyaatémé íjcyá páñétúejte díjtsíménémúhaabe.”

⁸ Ehdu néénetu méwaajácú ímiááné díibye Aavarááúvúj tsíménémúhaabe íjcyaróme pámeere Píivýéébééjté íjcyatúne. Muurá ihdyu ípyéé íñéhdu díbye dííbyeke ájcuube Itsááúvudítyú lílyaatémé páñétúejte dííbyéj tsíménémúhaabe.

⁹ Íllúhjáa muurá neebe dííbyeke: “Ámúhtsikye o néene éévé úújetéíjyú dítyáába tsíímávaá wájpíikye.”

¹⁰ Ehdúhjáa muurá Píivýéébe díityétsikye néhdújuco tene páneevéné díityétsima. Aanéhjáa díityétsí hajchi méíhdé múnáajpi Itsáadívu mewa Rebécá tsíímavá míityétsikye tsáijyúre.

¹¹⁻¹² Aanéhjáa dílléi díityétsikye tsíímávátúné íhdéjuco Píivýéébe néene díílleke: “Ámíáábé ehníñevu bónebe avyéjuúhi.” Ehdúhjáa neebe díityétsikye muhdú dítyétsí íjcyáiñé díityétsímái tene pánéévétúrónáa íhjáa ípityájcámeídyújuco.

¹³ Téénetúréhjáa muurá idyé íllu neebe tsííñe íwaajácúháámitu: “Jacóóboke ó wáyú Etsaóoke o wáýúné ehníñevu.”

¹⁴ ¿Áanélliihyéhaca ímityuube díibye Píivýéébé? Tsáhaá, tsá ímityuube díbye íjcyatúne.

¹⁵ Íllúhjáa muurá téhdure neebe Moitsééúvuke: “O ímíllémedi o ídáátsovémeke ó píááboóhi.”

¹⁶ Tsá muurá méhdityu tene íjcyatú Píivýéébe méhdi ídáátsovéne. Muurá ihdyu íiye ityújkevééllémedíjyúco díbye ídáátsovéne.

¹⁷ Muuráhjáa Ejíhtó avyéjuube Paraóóúvuke idyé neebe: “Oorée uke avyéjúúbedívú ó pícyóó uke pájtyénéhjitu pámeere ííñújiri íjcyáné míamúnáa

iwáájácu ímiááné ìhtsútuube o íjcyane.” Ehdúhjáa Paraóóuvuke neebe Píívyéébeé.

¹⁸ Aabe ímiááné ityújkevééllémedi ìdáátsóvéne píaabóhi. Áánetu tsaate illéébone ímíllétúmeke pícyoobe ditye ímíllédú íjcyaki.

¹⁹ Áronáacáubá tsaate nééiyáhi: “Dííbyere meke pícyohdújuco meíjcyámeke ¿íveekí nehíjcyabe ímityúmé meíjcyane?” Áronáa tsá mee míamúnaa Píívyéébe iwáájacúdú méénune múhdurá meíjtsúcunúityuróne.

²⁰ ¿Aca muutá mee dííbyema metáhjácatsíki? ¿Aca núpájkííhlló nééiyá téihllóo níjcyómeke íveekí múhdurá ditye níjcyone?

²¹ Muurá núpájkityu nícyohíjcyámé piivyété páhduváre ímíllédú íñíjcyone. Piivyétémé ímiááné wáábyuta íñíjcyone. Áhdure piivyétémé átérééne wáábyuta íñíjcyone.

²² Muurá Píívyéébe ímíllédúre aabúcu híjcyá dibye wáágóoímyé múhdurá ícyahíjcyanéhi. Ehdú aabúcu híjcyabe díityéj tééveri iúújétsó ìhtsútuu, ícyaaýóbaa, íjcyane.

²³ Áánetu tsúúca dibye méhdi ídáátsovémé méijcyá dííbyé avyéjújete tsúúcajátújuco meke dibye újcume. Ehdú méénuube mejtééveri íavyéjú ìhtsútú iúújétsoki.

²⁴ Muuráhjáa ihdyu dííbyere meke ujcú íavyéjújete meíjcyáímyeke jodíómudítuyuu, jodíómú íjcyátúmedítuyuu, íjcyane.

²⁵ Íllúhjáa muurá dibye nééne Otséa caatúnúhi:

Tahñéjte íjcyátúné míamúnaa ídátsó íicúvératúmé ícyahíjcyámeke ó újcuú tahñéjteréjuco ditye íjcyaki.

²⁶ Téhdure tsiíne nééneé:

Tahñéjte íjcyátúrómeke áátsíímedíyéjuco o díllóíñé ímiáábé Píívyéébe o íjcyaaábe.

²⁷⁻²⁸ Áánetúhjáa Itsaía néé mee íjraéémudítuyú: “Píívyéébe íicúiyéjuco muhdú míamúnaa ííñújiri ícyahíjcyáné ímíbájchócooca íjraééj tsíménémúhaabe ávyéta mityámé íjcyárómedítuyú uhjéméré pájtyéteéhi.”

²⁹ Áhduréhjáa tsiíne neébe:

Páné íhdéene íjcyáné avyéjuube íjcyaaabe Píívyéébe méhdi ìdáátsóvétuca tsúúca meke waagóoiyá tsaaté coévaratu éhnée Tsodóómaa, Gomóóraa, íjcyácoomícyu múnáake imyéénudu.

Jodíómú tsá cáhcújtsotú Jetsóoj tééveri mepájtyeténe

³⁰ Aane ¿aca muhdú íñe teéne? Muurá jodíómú íjcyátúrómeke tsúúca Píívyéébe dílló ímiáámedi éjyúu ténéhji éllevu íjcyatúmé botsíi dííbyeke cáhcújtsórómeke.

³¹ Áánetu mee íjraéémú métsúúráméíhíjcyará dííbyé taúhbaju meúraavyémeke dibye meke ímiáámedi díllóiyóneri. Áronáa tsá meke dibye díllotú ímiáámedi.

³² Aane ¿íveekí tsá meke dibye díllotú ímiáámedi? Muurá méjtsúcunúhíjcyá teene taúhbaju meúraavyénetu dibye meke ímiáámedi díllóiyóne. Áronáa tsá tene néhdu meíjcyatúne. Áhdure Jetsóope mééma méénune mecáhcújtsótúnéllii tsá dibye meke díllotú ímiáámedi. Íllure mébáñúmeíhíjcyá éhne múúne nééwáyutu mecábóhcámeíúdú néébeke mecáhcújtsótúnélliihye.

³³ Íllu muurá Píívyéébe néé íwaajácúháámitu:

Tsióo múnáa pañévú ó pícyoó tsáápiikye éhne múúne nééwáyutu mecábóhcámeímyé maáákityéúdú néébeke. Áábeke cáhcújtsómé tsá ííneri báñúmeíityúne. Ehdúhjáa Píívyéébe nééhií.

10

¹ Ámuúha táñahbému, ó imíllé memúnaa jodíómú pájtyeténe. Áánéllii ávyetá iñnáho piáábó diityé hallúvú ó táúmeñhijcyá Píívyéébeke.

² Imiááné imíllerómé dííbyeke iúraavyéne. Árónáa tsá imí ditye úráávyetúne.

³ Tsá ditye cáhcújtsotú Críjtóo mewájuryi dsíjivéné mecáhcújtsómeke ímiáámedi díbye díllone. Imíllerómé iye imí ijcyáiyóné diityéké ímiáámedi díbye idílloki.

⁴ Árónáa tsá dííbyé taúhbaju meúraávyémeke díbye ímiáámedi díllotúne. Muuráhjáa ihdyu Críjto mewájuryi dsíjivéné mecáhcújtsómeke dílloobe ímiáámedi.

⁵ Árónáacáhjáa ihdyu Moitséeúvú néé ímiááné Píívyéébé taúhbaju néhdu ijcyámeke díbye ímiáámedi díllóiyóné ditye ipájtyetéki. Árónáa tsá múha ávyeta tene néhdu ijcyáityuróne.

⁶ Áánélliihyé Críjtoj téeveri mepájtyetéiñe díbye méénune mecáhcújtsómeke ihdyu dílloobe ímiáámedi. Aane tsá múu íjtsámeityú Críjtoke níjkyéjé pañe iñéhcotéiyóné díbye meke ipiááboki.

⁷ Áhdure tsá múu íjtsámeityú níjkyéné pañe dííbyeke iñéhcotéiyóné díbye meke ipiáábo tehdu téhulle ijcyácóobekéjívári. Muurá tsúuca méema dííbye.

⁸ Íllu muurá téénetu nééneé: “Tsúuca ámuháma ijcyájúcooróné pajtyeté teene ámuha mecáhcújtsóne tsíjtyeke meúúbálléiyóne.” Aane muurá muha mecáhcujtsómé iñe meúwáábohíjcyáhi.

⁹ Muuráhjáa Jetsocríjtó dsíjivéébeke Píívyéébe bóhiitsoné méííbúuri mecáhcujtsómé dííbyeke maávyejúúlléne teene tsíjtyeke meúúbálléhajchíí mepájtyetééhi.

¹⁰ Muurá ímiááné méííbúuri mecáhcujtsóné tsíjtyeke meúúbálléhajchíí ímiáámedi meke díbye díllome mepájtyetééhi.

¹¹ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Dííbyeke cáhcujtsómé tsá iñnerí bañúmeityúne.”

¹² Áhdícyane pámeere tsííñe míamúnáama mee jodíómú Jetsocríjtoke mecáhcujtsómé mepájtyetééhi. Muurá tsáápiye páme avyējuubéré ijcyaae piáábohíjcyá pámeekéré dííbyedi tsúúrámeímye.

¹³ Íllu muurá nééneé: “Dííbyedi tsúúrámeímyé pájtyetééhi.”

¹⁴ Árónáa ¿aca múhdutú dííbyedi tsúúrámeíiyómé dííbyeke cáhcújtsómejívári? Áhdure ¿múhdutú cáhcújtsóiyómé dííbyeke wáajácúmejívári? ¿Kiatú waajácúiyómé teene dííbyedítú ijcyáné uwááboju múha diityéké úúbállémejívári?

¹⁵ Áhdure ¿múhdutú tsaate diityéké úúbálléiyá múha diityéké téénevu pícyóomejívári? Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Maímijyu diitye ímiáájú úúbálléhíjcyámej.”

¹⁶ Ehdú Píívyéébé waajácúháámitu tene néérónáa muurá tsá pamévare téeneri íícúvehíjcyatúne. Muuráhjáa Itsaiaúvú néehí: “Píívyéébeéj, ¿a ijcyámé tsaate meúwáábori íícúvehíjcyámej?”

¹⁷ Aane muurá Jetsocríjtodítú ijcyáné uwááboju melléébone ímíñeúvú mewáajácúcooca tsúuca mecáhcujtsóhi.

¹⁸ ¿A téené uwááboju tsáhái múijyú mee ijraéémú melléébotúne? Áánerá tsúuca melléébohíjcyaráhi. Muurá tsííñe Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: Tsúuca pahúllevávú ííñújiri tsújaavéné Críjtodítú ijcyáné uwááboju.

19 Ehdú Píívyéébé waajácúháámitu nééronéubá ¿mityá tsá mewáájácutúne? Muuráhjáa dííbyere Píívyéébe néé íllu Moitséeúvuj tééveri:

Tsiiñé míamúnaakéréjuco o pájtyetésóneri ámuha menómítááaváne diityédívú mécyóbááváteé átéréejte ditye íjcyane ámuha meítsúcunúhíjcyárómedívu.

20 Áhduréhjáa idyé tsiíñe dííbyeúvuj tééveri neébe:

Oke wáájácútúné míamúnaa táííbúwá íjcyáturómé tsúúca tahñéjté íjcyáhi.

21 Áhduréhjáa mee íjraéémudítýú Isaiaúvuj tééveri neébe: “Ó nehíjcyará aatyé lléébópítýúné míamúnáake ditye ookéréjuco iúráávyeki.”

11

Tsaate íjraéémú pájtyeténe

1 ¿Aanéhaca ehdu menéénéllii meke íhvéjtsoobe Píívyéébeé? Tsáhaá. Muuráhjáa oo ámúha múnáajpi Aavaráaúvúj tsiiménémúhaabe ímichi Bejamíí dohjíba múnáajpi o íjcyáábeke újcuúbe.

2 Tehdu meke íhvéjtsóíyóóbejíí tsúúcajátújucóhjáa ihñéjté meíjcyaiñé iñéémeke.

3 Muuráhjáa Eriaúvú néehíí: “Píívyéébeéj, díhjú uubáalle múnáake ídsíjívétsóne dííicúvé waijíné wácávyáhcohíjcyáme. Áánetu íñe apáábyeréjuco o íjcyáábeke téhdure oke dsíjívétsóllehíjcyáme.”

4 Ehdúhjáa díbye Píívyéébeke nééronáa neébe: “Áronáa muurá íjcyámé 7,000-meva tahñéjté íjcyame ‘Baáa’ némeíñé níjcyotáábeke cáánívahíjcyatúme.” Ehdúhjáa Píívyéébe néé Eriaúvuke.

5 Aane muurá íjcyámé tsaate méhdityu díbyeé hídáátsóvéne újcume ímí dííbyeke úráávyehíjcyáme.

6 Muuráhjáa meke iwáýúnéllii meke pájtyetétsoóbe. Tsáháa ínehjí meméénúnéllii mepájtyetétúne. Muurá meere mepájtyetétsooméícyá tsá díbye meke wáýúneri mepájtyetétýuróne.

7 Muurá mee íjraéémú mepájtyetétýóneri meíjyácunúróme tsáhái mepájtyetétúne. Áronáa íjcyájucóomé tsaate díbye újcume tsúúca pájtyetéme.

8 Áánetu dííbyé waajácúháámitu dííbyeke lléébohíjcyátúmedítýú nééneé: “Píívyéébere diityé íjtsaméí mújtatsó ditye íajtyumíjúcooróné iwáájácútuki. Áhdure illéébójúcooróné ditye icyáhcuújtsótuki. Aame muurá téhdupíyé ícyoóca.”

9 Áhduréhjáa Dabííúvú néehíí:

Óvi ditye náhbévácatsíhíjcyáné wañéhjíné dahpédú nééne diityéké mújtatsó ímí Píívyéébema ditye íjcyátu diityémá ímítýú tene íníjkévaki.

10 Óvi íjcyámé éhne múúne hállúvatúme íjcyadu ímítýuháñé diityéké mújtatsómé íímíbbáavyétuki.

Ehdúhjáa neebe Dabííúvu.

Jodíómú íjcyáturómé pájtyeténe

11 ¿Anéhaca íñe ávyéta mújtaréjuco mee jodíómú Píívyéébedítýú meméénune? Tsáhaá. Muurá ihdyu dííbyere Píívyéébe nééjuri ehdu mééma teene jodíómú íjcyatúme téené hóowari pájtyeténetu meííváne botsíi tééneri metsúúrameíki.

12 Ehdú Píívyéébeke melléébotúme ímítýú meíjcyaróné píaabó tsíjtyeke jodíómú íjcyátúmeke. Aanéjii awáa muurá dííbyeke meúráávyécooca éhniíñevu píááboíñé pamévakére.

¹³ Aane ícyooca diitye jodíómú íjcyátúrómeke o nééhií: Ámuha éllévúu oke Píívyéébe wallóó ámuhakye dííbyé uwáábojúvú o wáájácútsoki. Áané wákimyéí o méénune ímí ó íjtsúcunúhi.

¹⁴ Aane tsáijyu múu íñe ámuhakye o úwáábóneri ímí ámuha meíjcyane tsaate tamúnáadítýú ííténe ámuhádú ímíjpyeté ipájtyeteki.

¹⁵ Muuráhjáa múúhakye múu íhvejtsódú Píívyéébe méénúné hóówari tsíjtye múnaa ámuha meíjcyarómé méímíbaavyé tsaímíyējuco dííbyema ámuha meíjcyaki. Aanéjii muurá muha dííbyema méímíbaávyécooca mébóhííteé tsúúcajáa dsíjívemédú muha menéérome.

¹⁶ Muurá tsáoobíráutu pááaho meméénuho ímí néhajchíí páneere ímíhyeé. Áhdure úméhe bájkyé ímí néhajchíí páheere ímíhyeé. Ahdúu muurá méíhdé múnáajpi Aavaráaúvú Píívyéébeéjpi íjcyánéllii téhdure mee dííbyedítýú mellíyaatémé méijcyá Píívyéébeéjté íñe múhdumé dííbyeke mecáhcujsóme.

¹⁷ Muuráhjáa páñétúehe oríívóhé wajcánédú muuha jodíómú menééromedítýú tsaatéké waagóoobe diityéjúcooro páñétúejte ihñéjté muha meíjcyarómedítýu. Áámé cápayóóvéé ámuhakye dibye újcume ámuha meíjcyá éhne múúne bájú oríívóhe wájcá ímíááhetu mecámahjácódu. Áanéllii muurá ámuha téhdure Píívyéébeéjté íñe muha meíjcyadu.

¹⁸ Áronáa ihdyu méijtsúcunúmeídí muha páñétúejte meíjcyarómé ehnííñevu ámuha meíjcyane. Muurá múúhadítýú ámuha mééjécunú éhne úmehe tébajkyéjitu éjécunúdú ímichi tujkénúejte muha meíjcyánéllíihye.

¹⁹ Íhya mityá ámuha menééhií: Diityéjúcooro páñétúejte íjcyarómeke íhvéjtsóne meekéréjuco dibye újcune diityé cápayóóve.

²⁰ Ihdyúhdée tehdújuco múúhakye dibye íhvejtsóné muha mecáhcujsótúnéllíihye. Áámé cápayóóvéé ámuhakye újcuube ímí dííbyeke ámuha mecáhcujsónéllíihye. Aame téííbúwá meíjcyu. Mémitýájkímyeídí téeneri.

²¹ Muuráhjáa páñétúejte ihñéjté muha meíjcyarómedi ídáátsóvétuubéré múúhakye íhvejtsóhi. Aabe téhdure ámuhadi ídáátsóvéíyónejii ímityú ámuha dííbyema meíjcyáhajchííjyu.

²² Muurá Píívyéébe ímíáábé dííbyema ímí meíjcyámema. Áánetu ímityú meíjcyámeke múhdurá íjtsúcunúúbe. Áanéllii ímíááméré meíjcyaco tsúúcajáa ámuhakye dibye újcume. Ímí ámuha meíjcyátúhajchíí tsáhájucó ámuhadi dibye íícúvéityúne.

²³ Muurá tamúnaa ímíbaávyéhajchíí diityéké újcúíbye. Muurá piivyéteebe tsiíñe diityéké újcune.

²⁴ Muuráhjáa ámuha tsííñe míamúnaa meíjcyarómeke dibye újcume ámuha meíjcyá éhne múúne bájú oríívóhe wájcá ímíááhetu cámaavédu. Aanéjii muurá tamúnaa ímichi awáá ihñéjte íjcyámeke tsiíñe újcúíbye.

Nihñéré ijraéémú pájtyeténe

²⁵ Ámuuha táñahbémut, ó imíllé ámuhakye o úúballéné muhdúhjáa mepájtyetéíñe Píívyéébe wáájácúratúné Críjtoj tééveri méénune. Áronée tamúnaa tsá cáhcújtsotú téené hóówari ámuha tsííñe múnaa dííbyeke cáhcujtsómé mepájtyeteki. Ááneri ihdyu mémitýájkímyeídíñe.

²⁶ Muurá téhdure tamúnáadi ídáátsóvéne píáábóíbye ditye ipájtyeteki. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Tsióo múnaa ijraéémudítýú íjcyáíbye tsaapi diityéké pájtyetétsoóbe. Aabe waagóoó diityé ímityu.

27 Ehdu diityéké ó ímíbájchoó ópée o néhijcyádújuco. Ehdu nééne Píívyéébé waajácúháámitu.

28 Aane tamúnaa jodíómú tsaríllé Críjtóo mepájtyetéiñe méénúné uwááboju téénej tééveri ámuha jodíómú meíjcyátúróméke téhdure Píívyéébe ipíááboki. Áronáa ihdyu tsá díbye íhvéjtsóturó múúhake. Muurá mítyane múúhake wájyuube múúhá íhdé múnáaúvukée íhñéjtedívú imyéménúnéllíhye.

29 Aabe íñehdu imyéenúnéllíi tsá íhñéjteke íhvéjtsotúne. Téhdure meke ipíaabóné tsá díbye dójtúcutúne.

30 Áábekée muurá tsá ámuha melléébohíjcyatúne. Ahdu muurá ícyooca tamúnaa téénej tééveri díbye ámúhadi ídáátsóvéne ipíááboki.

31 Áané boone téhdure ámúhadíi ídáátsovédú diityedí ídáátsóvéne píáábóibye ditye icyáhcuíjtsoki.

32 Muurá díbyere Píívyéébe meke pamévá míamúnáake íhvejtsó díbyema múhdurá meíjcyá pámehdíyé méhdi ídáátsóvéne tsahtúré meke ipíááboki.

33 Aabe íhtsútuube íjcyaae panévare wáájacuube muhdú meke túkévétsohíjcyané mewáájacúíyonévú tsá méíjtsaméi úújetétúne.

34 ¿Mityá íjcyámé tsaate díbyé íjtsaméivu úújetémej? ¿A íjcyámé tsaate díbyeke úwaabóiyóme?

35 ¿A íjcyámé tsaate tsíménevu ditye díbyeke ájcúnéllíi tééne píaméi díbye píáábohíjcyáme?

36 Muuráhjáa ihdyu páneere díbyere Píívyéébe ípívyejtsóné díbye tájpiyé íjcyáhi. Áané avyéjuube díbye. Ahdícyané metsu díbyeke maávyejújtso pájyuvaré múijyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

12

Píívyéébé túkevéltsójú pañe meíjcyane

1 Ahdícyané, ámuúha táñahbému, Píívyéébe mítyane meke ídaatsóllénéllíi ámúhake o néé díbyedívú ámuha meíhvéjtsámeiñe díbyé túkevéltsójú pañeréjuco ámuha meíjcyame díbyeke meúraávyé muhdú díbye ímillédu. Ehdu muurá ámuha meíjcyáneri díbyeke méduurúváiyáhi.

2 Tsá múu íjcyájúcootú íñe íjñiri míamúnaa múhdurá ícyahíjcyádu. Mécápayóóvé ámúhá íjtsaméi ámuha mewáájacu tsaímíyé meíjcyáiyóné Píívyéébe ímilléne.

3 Muuráhjáa meke ídaatsóllédú íjcyaae oke pícyóó ámúhá uwááboobe o íjcyaki. Aabe ámúhake o néé ámuha meíjtsúcunúmeítyu panévare ámuha mewáájacúne. Múu ímíñeúvú íjcyáne íjtsámei díbyeke icyáhcuíjtsóneri.

4 Muurá méjpi pívátsihjívá íjcyane tsá tsané wáábyutaré íjcyatúne.

5 Ahdu Críjtoéjté pívámeva meíjcyarómé tsáápihdýuré menééme mépíáábócatsíhijcyáhi.

6 Áámekée Píívyéébere ímillédú meke ájcúneri mépiivyeté páhdúvare nénehji meméénune. Áanéllíi tehdu nénehji méméénuhíjcyá ímíñeúvú meíjtsámeiñema. Muurá tsaate íná pájtyeíñe íhdéjuco iwáájacúné úúbállehíjcyámé tehdújuco úúbállehíjcyané díbyeke icyáhcuíjtsódú íjcyame.

7 Ahdure tsíjtyeke ipíaabóné píívyetémé múu ímíñeúvú píaabóhi. Ahdure íúwaabóné píívyetémé múu ímíñeúvú úwaabóhi.

8 Áhdure múhdurá néémeke ímíjpyetétsóné píívyetémé múu ímíñeúvú meenúhi. Tsáneetu píhtómeke ípíaabóné píívyetémé múu píaabó pájúvatúmére. Tsaatéké ityúkëvejtsóné píívyetémé múu ímíñeúvú túkévejtsóhi. Ídáátsómeke ípíaabóné píívyetémé múu píaabó ímíjyuuri.

Muhdú Críjtoéjté íjcyáiyóne

9-10 Ámúhake o nées ámuha mewájyújcatsí pamévamáyé muhdú tsané nahbémú wájyújcatsídyu. Ááne máavyéjúúllejcatsí panévatúre. Ímityúneri íícúvetúmé ímíáánéré méuráávye ímí ámuha meíjcyaki.

11 Óvéheetúmé ímíñeúvú meméénú Píívyéébeke ámuha meíícúvéné wákimyéi.

12 Aame múu ímíjyúú ímí ámúhá úmíwa néénéllíihye. Ícúbáhrámeíyóné múu íáábúcúne óóchévetúmé páijyuvaré íhjúvahíjcyá Píívyéébema.

13 Áhdure tsijtye dííbyeéjté íjcyámeke mépíáábohíjcyá ditye píhtónéhjitu. Ámúhake ááhívémeke múu tsaímíyé waatsúcúhi.

14 Tsaate ámúhake tsáríllérómeke tsá múu tsáríllétúne. Íllure múu diityé hallúvú píáábó táúmeí Píívyéébeke.

15 Áánetu ímíjyúúmema múu téhdure ímíjyúúhií. Kímóóveri íjcyámema múu kímoovéhi.

16 Mépíáábojcatsí ímíñeúvú pájúvatúmére. Tsá múu iiye íéllevu ávyéjuuháñé ípíúváne ‘mityáhmitýá’ néétune. Múu pamévamáyé tsahdúré nahbéváhi. Tsá múu íjtsúcunúmeítyú pámé ehnííñevu íwáájacúne.

17 Tsaate ámúhake ímityúné méénúmeke tsá múu píámeítyúne. Múu ímíáánéré meenú ímí ditye ámúhake íjtsúcunúki.

18 Tsaímíyé meíjcyá pamévamáyé úhbájcatsítyúme.

19 Ámuúha táñahbémej, tsaate ímityúné ámúhake méénúhajchíí tsá múu íjyácunútú diityéké íáhdó íújcúíñeri. Múu íhvejtsó Píívyéébere muhdú íwáájacúdú diityémá ímíbájhoki. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Ooréi ó ícúbáhraá ímityúné ámúhake méénúmeke. Ehdu o nées Píívyéébe o íjcyáábe.”

20 Áhdure idyé tsiíñe nééneé: “Ámúhake múnáájtsórómeke mépíáábo panévatúre. Ditye ájyabáávatéhajchíí múu májchotsóhi. Ditye íadóíyóneri íjcyáhajchíí múu íjchóhi. Ehdu ámuha diityéké tsaímíyé meíícúvéhajchíí muurá ílluréjuco ditye núcójpíveíñé ámúhake íñéhníllehíjcyáneri.” Ehdu muurá meke úwaabóné Píívyéébe waajácúháámitu.

21 Áhdícyane ímityunévú métáhjátsámeídíñe. Múu ímíááméré íjcyáíyóneríyé tsúúrámeí ímityúné ámúhake idyómájcótuki.

13

1 Múu avyéjuullé pámeere méííñújí ávyéjútéke. Muurá Píívyéébere diityéké pícyoome íjcyá patsíhjívári.

2 Aame nééne lléébotúmé muurá tsá Píívyéébeke ávyéjúúllétúne. Aane ehdu néémeke tééné hallútú ícúbáhraámyé diitye ávyéjute.

3 Árómedi ímí meíjcyame tsá meíllityétúne. Áánetu ímityúné méénuhíjcyámé diityéké illíhi. Aane ámúhá hallúrí ímityúné íjcyátu ímíááméré meíjcyá muhdú diityé taúhbajúúné néhduú. Áijyu ímí ámuha meíjcyááhi.

4 Muurá Píívyéébere pícyóó diityéké téénevu diityé túkevítso páñe ímí meíjcyaki. Áánéllíi ímityúné méénuhíjcyámé diityéké illíhi. Muurá tsá pevénére ditye úvanútyuró ímityúné méénúmeke.

⁵ Áánéllii múu avyéjuullé diityéke. Tsá múu ditye ámúhakyé ícúbáhráiyóné apííchoríyé ávyejúúllétúne. Múu avyéjuullé diityéké muhdú Píívyéébeke maávyejúúllédú dííbyeréé diityéké pícyóónéllííhye.

⁶ Ááne ìná néétuméré mááhdojícyá méiiñújí avyéjúúbé wáábyuta ditye áhdótsohíjcyáné Píívyéébere diityéké pícyóómé túkevítso pañe meijcyánéllííhye.

⁷ Múu pamévakéré ajcú diityé wáábyuta íjcyanévu. Áhdure ámúhakyé piáábó táumeímyeke mépiáábo. Méiiñújí avyéjujte meke áhdotsóné múu diityéké iávyejúúlléne áhdóhi.

⁸ Tsá múu tsaatédítýú ìnáhjíhenúné áhdótúmé íjcyatúne. Múu áhdójucóóhií. Muurá Píívyéébé taúhbaju néhdu meijcyame tsíjtyeke méwajyúhi. Imílleebe muurá pamévamáyé mewájýújcatsííne.

⁹ Muurá dííbyé taúhbajúúné néehíí: “Tsá múu íhdícyáméhjíma dómácójcatsítýúne. Tsá múu dsíjívétotú míamúnáake. Tsá múu nánívatúne. Tsá múu állíuutúne. Tsá múu ímítýúneri úmúúpívyetúne.” Ehdu Píívyéébé taúhbajúúné néhdu meijcyá tsiííne íllu néé dííbyé taúhbaju: “Pamévakéré múu wajýú muhdú u wájýúmeídyu.”

¹⁰ Muurá ímiááné pamévake mewájýume tsá múijýú ímítýúné meméénúítýuróne. Aane tehdu meijcyame méijcyá dííbyé taúhbaju néhduú.

¹¹ Áánéllii metsu meijcyá téiibúwá muhdú díbye ímillédu. Tsúúca muurá piíhíne mepájtyetémé tsíhdyuréjuco meímíbaávyeííne.

¹² Muurá ímítýúné meícyahíjcyáné tsúúca níjkévaríjyuco. Áánéllii óvíjyacóóné tehdu meícyahíjcyáne. Métsu metsúúráméi muhdú ímí meíjcyáíyóneri téénetúréjuco mebóhówaúcunúki.

¹³ Métsu panévatúré ímiááméré meíjcyá ímítýúnetu menéétsámeítýuki. Óvíjyacóóné mewáñehjívaténé pañe mellíyícyávehíjcyáne. Áhdure óvíjyacóóné íhdícyáméhjíma medómácócatsíhíjcyáne. Óvíjyacóóné menéhnílléjcatsííne menómíutáávahíjcyáne.

¹⁴ Métsu Ávyéjuube Jetsocríjtodívuréjuco meíhvéjtsáméi díbye meke túkévejtómé ímí meíjcyaki. Óvíjyacóóné meímillédú meíjcyane.

14

Tsá meíhjúvátýuró ménahbémudi

¹ Tsaate Píívyéébeke cáhcújtsorómé ímí dííbyé uwááboju wáájácútúmema tsá múu táhjájcatsítýú téeneri. Tsaímíyé múu nahbévájcatsí diityéma.

² Muurá íjcyámé tsaate pamévakéré dóómeé. Áánetu íjcyámé tsíjtye Píívyéébé uwááboju ímí wáájácútúme pamévakéré idyóóiyóné múhdurá íjtsúcunúne pevéne májchóré májchome.

³ Aane panévareé dóóme tsá múu múhdurá íjtsúcunútú tsíjtye ténehjí dóótune. Áhdure panévareé dóótume tsá múu íhjúvatú panévareé dóómedi. Muurá idyé diityéké Píívyéébe wajýú téhdure íhñéjté íjcyámeke.

⁴ ¿Aca muutá mee muhdú Píívyéébeke tsíjtye úráávýeneri meíhjúvaki? Óvíí ihdyu dííbyere néé ditye muhdú íjcyane. Tsáijyu múúne ímí íjcyáme, ¿mityá tsáhaáj? Muurá ihdyu dííbyere piivyeté diityéké pííabóné ditye ímí íjcyá muhdú íjcyáiyódu.

⁵ Muurá íjcyámé tsaate kéjcoojí dííbyeke idyúúrvahíjcyáné éhnííñevu ímí íjtsúcunúme. Áánetu íjcyámé tsaate pajcójívaré idyúúrváné ímí íjtsúcunúme. Aane ihdyu óvíí ímíllejcoójí dííbyeke dúúrvahíjcyámé téjcooji duurúváhi.

⁶ Áhdure panévaré dóóme óvi dóóhií. Áánetu panévaré dóótume óvi tsá dóótune. Muurá pevéne májchó íjcyároné hallúvú Píívyéébeke téhdujtsóme. Áhdure tsijtye téhdujtsó dó hallúvu. Ááneri muurá pámeere tsahdúré ávyéjytsó dííbyeke.

⁷ Tsá muurá meere meímillédú meíjcyatúne. Muurá Píívyéébere meke picyóó dííbyeke mebóhówájtsoki. Aame médsíjívé díbye ímílléijyu.

⁸ Muurá mebóhííné hajchótá méijcyá dííbyé hójtsiri. Aame medsíjívécooca téhdure tsá kiávú dííbyedítú mepéétune. Muurá dííbyemáyé méijcyá dííbyeéjté meíjcyánéllííhye.

⁹ Téénéllííhyéé muurá Críjto dsíjívéebe tsiíne bohííhií. Aabe muurá téhdure dsíjívétúméi dííbyé cahcújtso múnaa íjcyámé avyéjuúbe. Áhdure dííbyé cahcújtso múnaápe íjcyame tsúúca dsíjívéjúcóómé avyéjuube dííbye.

¹⁰ Aanéjii tsá múu ámuhá nahbémú cahcújtso múnaa múhdurá íjcyáneri íhjuvatúne. Tsá múu diityé piivyétetu néétune. Muurá pámeere mépíhcyááveé Críjtodívú díbye meke ínéé ímíááné muhdú meícyahíjcyáne.

¹¹ Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé:

Píívyéébe o íjcyáábeke pámeere míamúnaa iwáájácúne táúmíwávú ímíhmóúbáne oke duurúvaáhi.

¹² Aane muurá pámeere méúúbálléé dííbyeke muhdú meícyahíjcyáne meke díbye díllóijyu.

Tsá ménahbémuke metútávájtsóityúne

¹³ Áánéllíi tsá múu tsaate múhdurá íjcyáneri íhjuvatúne. Métsu ímíááméré meíjcyá ménahbémú Píívyéébeke cáhcújtsónetu diityéké metútávájtsótuki.

¹⁴ Muurá Críjtoéjpi o íjcyaaabe ó waajácú panévaré medóórone muhdú néétune. Áronáa tsaate panévaré medóóne ímityúné íjtsúcunúme óvi tsá dóótune.

¹⁵ Aane teene dóótúmeke ámuha medóóneri métútávájtsóhajchíi muurá tsá ámuha diityéké mewájyutúne. Áánéllíi múu téíbúwá íjcyá ámuha tsaatéke memújtátsótu téhdurée diityé wájyuri Críjto dsíjívémeke.

¹⁶ Aame tsáma ménéétsámeídí tehjúúcooro néérone ámuhadívú ímityú ítsúcunúhíjcyámedívu.

¹⁷ Muurá Píívyéébé avyéjéjte meíjcyame tsá apááñéré méjpi téene tájpi íjcyáneri metsúúrameítyuróne. Téhdure métsúúrameíyá díbye íapííchó mépañévu picyóónej téeveri ímíjyuuri tsáimíyé meíjcyáíyóneri.

¹⁸ Ehdú muurá Jetsocríjtoke meúraavyéné Píívyéébe ímí íjtsúcunúhi. Téhdure míamúnaa ímí íjtsúcunúhi.

¹⁹ Áhdícyane métsu dííbyeéjté meíjcyame mepíáábójcatsíyóneri métsúúrameí tsáimíyé meíjcyame dííbyeke meúraávyeki.

²⁰ Áánéllíi médohdí ámuhá nahbémú dóótunéhjí Píívyéébeke dítye úráavyénetu ámuha diityéké metútávájtsótuki. Tsáháturo dooháñé ímityúné íjcyatúne. Áronáa tsaate ménahbémú ímityúné íjtsúcunúne médohdí dítye ííténáa diityéké ámuha metútávájtsótuki.

²¹ Áánéllíi tsá dítye dóótunéhjí medóóityuróne. Áhdure tsá maadóóityuró avyéjyacyóné diityéké metútávájtsótuki. Panévaré ímityúné dítye íjtsúcunúnehjí tsá meméénúityuró Píívyéébeke dítye úráavyénetu diityéké metútávájtsóíyónéllííhye.

22 Áánetu tsane ámuha meméénune ímí tehdújuco ámuha meíjtsúcunúné múu meenúhi. Áronáa ihdyu tsá múu téeneri tsíjtyeke pátsárijcyotúne. Muurá íné imíjyaú meíjcyá ímityúnetu menéétsámeítyúme.

23 Muurá tsaate ímityúné íjtsúcunúróné idyóhajchíí tsúúca ímityúné meenúhi. Panévaré ímityúné meíjtsúcunúróné meméénúhajchíí muurá tsúúca ímityúné mémeenúhi.

15

Tsíjtyeke mepíaabóne

1 Aane tsúúca ímí Píívyéébeke mecáhcujsómé metsu mepíáábo eene dííbyeke cáhcújtsorómé múhdurá ítsúcunúhíjcyámeke ditye ímíñeúvú iwáájácuki. Tsá meere ímí meíjcyáíyóneri metsúúráméítyuróne.

2 Áánéllii metsu mepíáábo tsíjtyeke ditye éhnííñevu ímí Píívyéébeke iúráávyeki.

3 Tsáháa muurá Críjto íjyáacunútú iiye tsaímíyé íjcyáíyóneri. Muuráhjáa dííbyeke pajtyéné Píívyéébe waajácúháámitu íllu tene néhdújuco: “Úhdi úúhívatémé óhdíjyuco úúhívatéhíjcyáne.”

4 Ehdúhjáa páneere Píívyéébe caatúnútsohíjcyá meke tene úwáábónej téeveri óochévetúmé meítsohíjcyá íné imíjyaú dííbyema meíjcyáiñe.

5 Muurá piivyéteebe meke ipíaabóné mávaríjchojúúné maáábúcuki. Aabe ihdyu óvíi ámúhake píaabó ámuha ímí meíjcyá panévatúré muhdú díbye ímillédú Críjtóo ícyahíjcyádu.

6 Aame máavyejújtsó dííbyeke Máavyéjuube Jetsocríjtó Caaníkya.

Jodíómú íjcyátúrómeke ímiáájú úwáábómeíñe

7 Ímíñeúvú múu nahbévájcatsí muhdúhjáa Críjto meke náhbevádú téeneri Píívyéébeke máavyejújtsoki.

8 Muuráhjáa múúhá ihde múnáaúvuke Píívyéébe néhdújuco Críjto tsááne muuha jodíómuke ipíááboki. Áánetu méwaajácú muhdú íñéhdu ímiááne díbye méénune.

9 Áhdurée tsaabe ámuha jodíómú meíjcyáturómedi ídáátsóvéne díbye ámúhake pájtyetésóné hallúvú dííbyeke ámuha medúúrúvaki. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Uke o ávyéjutsóné dúúrúvaabéré ó mátsívahíjcyáá jodíómú íjcyátúróme pañétu.

10 Áhdure tsiíñe nééneé:

Pámeere jodíómuma jodíómú íjcyáturómé méimíjyúúvé tsamééré Píívyéébeéjté ámuha meíjcyame.

11 Téhdure tsítsihdyu nééneé:

Pámeere panéva íñújine múnáa máavyejújtsó Píívyéébeke.

12 Téhduréhjáa Itsaiá dííbyere Píívyéébe tükévjtsóneri íllu caatúnúhi:

Itsaij tsíménémúháábedítú íjcyáiíbye tsaapi téhdure jodíómú íjcyátúróme avyéjuube íjcyáabe. Áábedívú cátsípááveímye. Ehdúhjáa Itsaiá caatúnúhi.

13 Áhdícyane óvíi Píívyéébeke ámuha mecáhcujsómeke ímíjyúúvétsoobe tsaímíyé ámuha meíjcyaki, dííbyé Apííchó ámúhá pañe íjcyáne téeveri ímí dííbyema meíjcyáiñe ámuha meíjtsoki.

14 Muurá ó waajácú dííbyé icyánéjcu tsúúca ámuha táñahbémú mewáájácúnéllii mepíáábócatsíhíjcyáne. Aame ímí tehdújuco ámuha meúwáábócatsíhíjcyáne.

15 Aane íñe íhyaami ámuha éllevu o cáátúnúháámí pañe ámuhakye o nées ámuha maábájíívétu muhdú Píívyéébeke meúraavyéne. Íllu íñe ámuhakye ó úwáábohíjcyá íwáábyudúu múhdurá o néeróóbeke Píívyéébe oke níwaavénéjuco.

16 Okée muurá níwááveebe ámuhakye jodíómú íjcyátúróméke o úwáábo Jetsocríjtoj téeveri mepájtyetéíñe mééma díbye méénúné uwááboju. Aane táwákimyéí íjcyaaabe ámuhakye ó úwáábohíjcyá Píívyéébema ámuha meímíjpyetéki. Muurá dííbyé Apííchoj téeveri ámuha meímíbaávyémeke ímí íjtsúcunúííbye.

17 Aane íñe Jetsocríjtoéjpi o íjcyaaabe Píívyéébeke o íícúvéneri ó imíjyúúhíí.

18 Muurá tajtyéeveri méénuhíjcyaaabe méénuráítyúronéhjí téénetu ámuha jodíómú íjcyáturómé mecáhcújtso dííbyeke.

19 Ehdu ó méénuhíjcyá panévare dííbyé Apííchó piááboríye. Aane tsúuca pahúllevaré ó úwáábohíjcyá Críjtóo mééma mepájtyetéíñe méénune Jerotsaréetu Irííricó iñújívújuco.

20 Aane ó imíllé o úwaabóné dííbyeke waajácútúmeke. Áánéllíi tsá o úwaabójúcootú tsúuca tsaate uwáábohíjcyátsíhjí múnáake.

21 Muurá Píívyéébé waajácúháámítu nééneé:

Mújyú dííbyé uubállé lléébohíjcyatúmé dííbyedítýú íjcyané uwááboju illéébone cáhcújtsoóhi.

Róómávu ipyééíñe Páávoró íjtsámeíñe

22 Ehdu íñe tsaate mújyúúikyé Críjtodítýú íjcyané uwááboju lléébótúmedi o íjívénéllíi tsá o píívyetéhíjcyatú ámuhakye o ááhíveténé mítyane o imíllérónáaaca.

23 Árone íñe múhdúne píjcyájucó ámuhakye o ájtyúmííyóneri o íjyácunúhíjcyaaabe tsúuca ó níjkévá íllé iñújííne múnáake o úwáábónetu.

24 Aabe Ejpááñá iñújívú o péécooca ámuhakye ó aahíveíñuúhi. Átsihdyu o péébeke óvíi ámuha oke panévaturé mepíaabó ímí o úújetéki.

25-26 Áronáa tujkénúí ó úlléjeé Jerotsaréeri téhulle ménahbémú íjcyámeke Matsedóóníamá Acááyá iñújícúri íjcyané cahcújtso múnaa piáábóne dsíídsídívú o ájcutéébe.

27 Imíllémé ícyánéjcutu ípíaabóné téhulle íjcyané cahcújtso múnáake. Muuráhjáa ímichi díitye jodíómudítýú teene pajtyeté uwááboju tsújaavéné díityédívú úújetéhi. Áánéllíi tehdújuco díityéké dítye panévaturé piáábóiyóne.

28 Ahdícyane óvíi teene dsíídsi Jerotsaréevu o pícyóhéné boonétú Ejpááñavu o péébe ámuhakye ó aahíveíñuúhi.

29 Muurá ó waajácú ámuhadívú o úújetécooca meímíjyúúveíñé mítyane Críjto meke piáábohíjcyáneri.

30-31 Ahdícyane, ámuúha táñahbémuj, muurá íñe Máavyéjuube Jetsocríjtoéjté meíjcyame méwajyújcatsí Píívyéébé Apííchó meke piáábóneríye. Áánéllíi ámuhakye o nées táhallúvú dííbyeke ámuha piáábó métáúmeí oke díbye ityéhme cáhcújtsótúné míamúnaa ímityúmé íjcyame oke ityútávájtsótu téhulle Jodéa iñújírí íjcyame. Áhdure métáuméí díitye Jerotsaréeri íjcyané cahcújtso múnáa hallúvú ímí dítye íjtsúcunú díityé éllevu dsíídsike o tsájtyene.

32 Aane óvíi Píívyéébe ímílléhajchíí ámuhadívú o úújetécooca ímí ménahbévájcatsíhi.

33 Ahdícyane óvíi ámuhakye piááboobe íbúwajíí ámuha meíjcyaki. Ehdu teéne.

16

Páávoró pítyajcóne

¹ Téhdure ménaalle Péébe Tséékeréá cóomiya íjcyané cahcújtso múnáake píáábohíjcyalle ámuhákye aahívéteéhi.

² Áálleke ímíñeúvú méwaatsúcuco Máavyéjuube Jetsóo mémeri muhdú dííbyé cahcújtso múnáa meíjcyame mewájyújcatsídyu. Ááne mépíááboco ímíñeúvú panévatúré ííne tájpi dille íjcyáíñetu. Muurá tsaatéké ipíáábóné tsanéjcuvo téhdure oke píáábohíjcyalle.

³ Téhdure ámuhákye o néé Piritsíírama Akííramútsikye ámuha meúúbáalle díityétsikye o dúúruváne. Díityétsíi oke píáábohíjcyá Jetsocríjtó uwááboju o úwáábónetu.

⁴ Áhdurée oke pájtyetétsomútsí ápíchó néénetu. Áánéllii ó téhdujtsó díityétsikye. Téhdure tsijtye jodíómú íjcyatúmé cahcújtso múnáa téhdujtsó díityétsikye.

⁵ Téhdure díityétsi jávú díityétsima píhcyáávehíjcyané cahcújtso múnáake ó duurúváhi. Téhdure táñahbévaabe Epéénetóké ó duurúváhi. Díibyée muurá Acááyá ííñúji múnáadítyú cáhcújtsótujkénú Críjtoke.

⁶ Téhdure Maariáke ó duurúvá éhnée mítyane ámuháma wákímyeíhíjcyáalleke.

⁷ Téhdure ó duurúvá tamúnáajtétsí Adoróónicómá Joníamútsikye, díityétsimáa cúvéhóójari muha meíjcyámútsikye. Díityétsíhjáa táíhdéjuco cáhcujtsóné Críjtoke. Áámútsikye uwáábojte ímí íjtsúcunúhi.

⁸ Áhdure Píívyéébeéjpi tsijpi táñahbévaabe Áápiriáke ó duurúváhi.

⁹ Téhdure Obáánoke ó duurúvá Jetsocríjtó uwááboju muha meúwáábohíjcyánetu múuhakye náhbénuhíjcyáábeke. Téhdure mítyane o ívámeííbyeke Etáákikye ó duurúváhi.

¹⁰ Téhdure Apééré ímí Críjtoke úráávyehíjcyáábeke ó duurúváhi. Téhdure Arijtóóboró hájkímuke ó duurúváhi.

¹¹ Téhdure tamúnáajpi Herodióoke ó duurúváhi. Natsíitso hájkímú Píívyéébeéjté íjcyámeke idyé ó duurúváhi.

¹² Téhdure ó duurúvá Tripéénamúpike Tripóótsama téenere Píívyéébe uwááboju méénuhíjcyámúpike. Téhdure ménaalle Péétsida téené wákímyeí méénuhíjcyáalleke ó duurúváhi.

¹³ Téhdure ó duurúvá Róópóke Ávyéjuube Jetsocríjtoéjpi íjcyáábeke. Tsííjjuke idyé ó duurúvá ávyeta waharódú o íjtsúcunúlleke.

¹⁴ Téhdure ó duurúvá Atsíícritoo, Peregóótee, Hééremaa, Paatoróóbaa, Hééremea, éhdúmema pámeere tsijtye íjcyámeke.

¹⁵ Téhdure ó duurúvá Piróórogoo, Jóóriaa, Neréoke íñáállemaa, Oríípa, éhdúmema tsijtye cahcújtso múnáa íjcyámeke.

¹⁶ Téhdure pámeere ílle íjcyané cahcújtso múnáa ámuhákye duurúváhi. Áhdícyane óvíi téhdure ámuha mewájyújcatsíñe méduurúvájcatsíhi.

¹⁷ Ámuúha táñahbému, téñbúwá meíjcyá eene múhdurá íjtsaméi néeme ímí Píívyéébeke ámuha meúráávyénetu ámuhákye tútávájtsóíyómeke. Muurá íñe ámuha mewáájácúné uwááboju tsíñejcúvúré úwáábohíjcyáme. Áánéllii tsá múu tehdu néemedívú pííhitúne.

¹⁸ Tsá muurá tehdu néeme Máavyéjuube Jetsocríjtoke íícúvetúne. Muurá iiye tsáimíyé íjcyáyóneríyé tsúúráméihíjcyáme. Aame pánehjídú íihjúváneeri íllure mútátsohíjcyá ímí wáájácútúmeke.

19 Áronáa tsúúca mítyame waajácú ímí Píívyéébeke ámuha meúraavyéne. Ááneri ó imíjyúú mítyane. Ahdícyané óvíi ámuha mébóhówaúacunú ímiáánéré ámuha meméénúnetu, tsá ímítyúnetu.

20 Muurá Píívyéébe ámuhá pañévú picyóó ámuha tsaímíyé meíjcyáíñé íjtsaméi. Aabe ámuhama táhjaá Naavéneke ámuhakye dibye imújtátsótuki. Aane óvíi Máavyéjuube Jetsocríjtó ámuhakye píaabóhi.

21 Téhdure ámuhakye ó úúballé táwákimyéityu oke píáábohíjcyaaabe Timotéó ámuhakye dúúruváne. Téhdure tsijtye tamúnaa ámuhakye duurúvá Róótsioo, Jatsóoo, Tsotsíipatee, éhdume.

22 Téhdure pañetu íhyaami cáátúnuube Téétsio ámuhakye duurúváhi.

23 Téhdure Gááyo ámuhakye duurúvá dííbyé jari o íjcyáábe. Tééjavu muurá cahcújtso múnaa dóbéévehíjcyáhi. Téhdure ícyoomí dsíídsí tehmeébé Erájtoma ménahbe Wáátómutsi ámuhakye duurúváhi.

24 Aane óvíi Máavyéjuube Jetsocríjtó ámuhakye píaabóhi. Ehdu teéne.

Píívyéébeke medúúruváne

25 Ahdícyané metsu medúúruva Píívyéébeke. Diibye ihdyu piivyété ámuhakye ityúkëvejtsóné ímí ámuha meúraávye Ílli Jetsocríjtó uwááboju ámuhakye o úwaabóne. Ehdúhjáa muurá mee míamúnáake ipájtyetétsoíñé tsúúcajátújuco ínéikyé ípívyéjtsótúnáa dibye pítyájcámeíñé tsá íhdé múnaaúvú wáájácutúne.

26 Árone tsúúca dííbyé ihjyú uubáalle múnaáhjáa néhdújuco panéva íñújíine múnaáake úwáábómeíñé ditye icyáhjújtso dííbyere Píívyéébe múijyú muhdú íjcyáítyuube néhdújuco.

27 Ahdícyané metsu medúúruva dííbyeke Ílli Jetsocríjtoj tééveri múijyú níjkéváityúné íhtsútuube íjcyaaabe pane wáájácúúbeke. Áyu tehdujuco.

1 CORÍNTIO

Tujkénú Coríntori íjcyáme éllevu Páávoru cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoru o íjcyáábekée Píívyéébe picyóó Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki.

² Aane íñe íhyaami muhtsi mécaatúnú ménahbe Tsójténemá elle Coríntori ámuha meíjcyáné cahcújtso múnáakée Píívyéébe Jetsocríjtoj tééveri ímíbájchóme éllevu. Áhdure idyé múhdumé pahúllevá múnaa pámé avyéjuubéré íjcyáábedi íjyáacunúhíjcyámé wáábyuta téhaámi.

³ Aane óvíi Méécááni Píívyéébema Máavyéjuube Jetsocríjtomútsí ámúhake píaabó tsaímíyé ámuha meíjcyaki.

Críjtoj tééveri Píívyéébe píaabóne

⁴ Paíjyuvaré ó téhdútsohíjcyá Píívyéébeke Jetsocríjtoj tééveri ámúhake díbye píaábohíjcyáné hallúvu.

⁵ Muurá dííbyema ímí ámuha meíjcyáne j tééveriyé Píívyéébe ámúhake píaabómé ámuha mépiivyété meúwaabóné keená ímiááné íjcyane tsúúca ámuha mewáájacúne.

⁶ Muuráhjáa dííbyedítýú íjcyáné uwááboju ámúhake o úwaabóné ámúhadítýú bóhówaúcunúhi.

⁷ Áánéllii díbye tsááiñe ámuha metéhméné hajchótá méíjcyáá Píívyéébe píaábójú pañe.

⁸ Áámeke ámúhake téhméiíbye éhniíñevu ímí ámuha dííbyeke meúraavyémé íinetú menéétsámeítýu Máavyéjuube Jetsocríjtó tsáácoóca.

⁹ Muurá Píívyéébe ímiááné meenú íñéhdúú. Aabée tsúúca meke ujcú Ílli Jetsocríjtó Máavyéjuube íjcyáábema dííbyé avyéjuri meíjcyaki.

Cahcújtso múnaa páhduvaré íjtsámeíñe

¹⁰ Ámuúha táñahbému j, Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri ámúhake o bóijcyú ámuha metáhjacatsíhíjcyánetu. Óvíjyacóóné páhduvaré ámuha meítsámeíhíjcyáne. Tsajíjtóré meíjtsámeíñe ímíñeúvú ménahbévajcátsi.

¹¹ Ehdu ámúhake o néé ámuhává meúhbácatsíhíjcyáné oke Coroéémudítýú tsaate úbállénéllííhye.

¹² Ámuhává tsaate ménehíjcyá Páávoróéjté meíjcyane. Áánetúvá tsijtye nehíjcyá Apóóroéjté íjcyane. Tsijtyévá nehíjcyá Péédoróéjté íjcyane. Tsijtyévá nehíjcyá Críjtoéjté íjcyane.

¹³ ¿Acáa ehdu Críjto pívámeva dówájcámeíhi? Pane ¿acáa ó íhvéjtsámeí ámuha wájjuri páwachékevu oke ditye iwátyétyéhucuki? ¿Acáa tamyémeri ámuha métsójtótsámeíhi?

¹⁴ Muuráhjáa tsá tsaatéúbake ámúhadítýú o tsójtótú Críjpoma Gááyómútsikye o tsójtóné boóne. Áánéllii ó téhdújtso Píívyéébeke.

¹⁵ Aane tsá múha nééítýuró támamyémú íjcyame tamyémeri itsójtótsámeíñe.

¹⁶ Áhduréhacáa idyé ó tsojtsó Ejtéépanáké imúnáama. Átsihdyúu tsáhájucu muucá o tsójtójucootúne. ¿Íhjyáa mityá o tsójtórsorá? Tsáhájucu o ítsáávetúne.

¹⁷ Tsáháa Críjto oke pícýootú o tsótsohíjcyaki. Muuráhjáa ihdyu oke pícýoobe mépée mepájtyetéíñe díbye méénune úwááboobéré o péhíjcyaki. Aabe tsá o

úwáábohíjcyatú tájtsaméityúré o újcúné waajácuri. Muurá tehdu o méénuca dibyée páwachékevu dsíjívéné tsá íinetú meke píáábóityuróne.

Píivyéébe Críjtoj téeveri úújetsóné íhtsútuube íjcyane

¹⁸ Muurá wágóóóvéímyedívú álliúré teene meké ipájtyetétso páwachékevu Críjto dsíjívéné uwááboju. Áanetu ihdyu mecáhcujsómé mepájtyetéímyedívú tsá tene álliu íjcyatúne. Muurá Píivyéébé íhtsútú teéne.

¹⁹ Muurá díbyé waajácúháámitu nééneé:
Waajácu múnaa iiye ipájtyetétso méíyóneri tsúúrámeíhíjcyámedítúyú ó waagóó tééné íjtsaméi. Ehdu ditye íjtsaméiyóné óhdivu atéréenére.
Ehdu muurá Píivyéébe waajácúháámitu nééneé.

²⁰ Aanéhaca íñe ¿íinetú diitye waajácu múnáake píaabóné ditye panévare íjtsaméíñe? Áhdure ¿íinetú píaabóné ditye páhduvare úwáábócatsíhíjcyáne? Muurá mee míamúnáadívú ímiááné íjcyaróné Píivyéébedívú átéréene.

²¹ Aabe muurá íñá túhúúlléébejíí waajácú ehdu míamúnaa iiye páhduvare íjtsaméiyómé pájtyetéityuróne. Áanélliihyée muurá pícyoobe íñe míamúnaa állíuri díllóhíjcyáne uwááboju cáhcujsómé téenej téeveri ipájtyeteki.

²² Muurá tamúnaa jodíómú imíllé íévéhoowávú Píivyéébe méénúráityuróné méénune íajtyumíne botsíi icyáhcujsúto tééné uwááboju. Áanetu gríéégomu íjtsúcunú iiye íjtsaméiyi panévare iwáájacúne.

²³ Áronáa ihdyu muha ímiááné íjcyane méúwáábohíjcyá dityée páwachékevu wátyetyéhcuube Críjtodítúyú íjcyáne uwááboju. Árone tamúnaa ítsúcunúhíjcyá íllure téeneri muha diityéké memávárichohíjcyáne. Téhdure jodíómú íjcyatúmé nehíjcyá álliúré íjcyane íinetú meke píáábotúne.

²⁴ Áronáa tsúuca tsaatéké diityédítúyú Píivyéébe újcume waajácú dibyée íhtsútuube pane wáájacuube íjcyane Críjtoj téeveri úújetsóne.

²⁵ Aabe Píivyéébé íjtsaméi míamúnaa állíuri díllóhíjcyáronévú tsá diityé íjtsaméi úújetétúne. Áhdure díbyeke íhtsúuvúdu ditye íjtsúcunúróóbé íhtsútuvu tsá múha úújetétúne.

²⁶ Cáhawáá méíjtsúcunu, ámuúha táñahbému. Muuráhjáa meke dibye újcúmé pañe tsá mítyame íhtsutúmé íjcyatúne. Uhjéméré muurá diityédítúyú cáhcujsóhi.

²⁷ Aane muurá míamúnaa meke éhdiiválléhíjcyáromeke újcuube mejtéeveri diitye íhtsutúmé waajácu múnáake íñúcójpívétsoki.

²⁸ Muurá meke ditye éhdiivállérómeke újcuube meke dibye íhtsútújtsóné lliíñévú diitye íhtsutúmé íjcyarómé ílluréjuco ídáátsonúki.

²⁹ Téhdurée tsá íñerí memítyájkímyeíityuróne.

³⁰ Muurá ihdyu díbyere Píivyéébe meke ujcú Jetsocríjtoéjté meíjcyaki. Áanélliihyée díbyeke pícyoobe meke dibye ímiá tujkévejúvú íajcuki. Áhdurée díbyej téeveríyé ímiáámedi meke idíllómeke ímíbájchoobe mepájtyeteki.

³¹ Muurá díbyé waajácúháámitu nééneé: “Ímítyájkímyeíñé ímíllémé múu mítyajtsó Píivyéébekére.”

2

Críjtodítúyú íjcyáne uwááboju

¹ Ámuúha táñahbému, muuráhjáa íñe Críjtodítúyú íjcyáne uwááboju ámúhake o úwáábócooca tsá o íhíjyúvahíjcyatú íhtsútúúnécóbaúvu.

² Téhdurée á múháj piine o íjcyabe tsá tsíñéhjiri o wátyánúmeíhíjcyatúne. Apááñerée ó imíllehíjcyá á múhake o úwaabóné dityée páwachékevu wátyétyéhcúúbedítúyú íjcyáné uwááboju.

³ Ároobée tsá á múhadívú o úújetétú 'mityáhmítá'. Idátsóhrée muurá ó úújeté á múhadívú íllityécunúúbére.

⁴ Aabée tsá á múhake íhnáhó o úwáábotú muhdú míamúnaa íhdityúré iújcúné íjtsaméiyi úwáábohíjcyádu. Píívyéébedítúyúré tsáané íjtsaméiyi á múhake o úwáábónéllii dííbyé Apííchó á múhadívú bóhówátsohíjcyá á muha mecáhcújtsoki.

⁵ Aane íñe á muha mecáhcujtsó Píívyéébe íhnáhorí á múhake píáábóneri. Tsá míamúnáá íjtsaméi á múhake píáábóneri á muha mecáhcújtsotúne.

Píívyéébedívú Ípííchó meke wáájácútsóne

⁶ Muurá Píívyéébeke cáhcújtsómeke muha méúwáábohíjcyá ítyuhútsíhji. Áronáa tsá íñújiri íjcyáné míamúnaa íavyéjútémá wágóóóvéimyé íjtsaméi muha méúwáábohíjcyatúne.

⁷ Muha méúwáábohíjcyá muhdúhjáa Píívyéébe pane iwáájacúdú íjcyabe míamúnáake ipájtyetétsoíñé tsúúcajátújuco íñújii ípívyéjtsótúné íhdéjuco pítyájcámeíñe.

⁸ Ehdúhjáa dííbyé pítyájcoju néene muurá tsá tsáápíubaré wáájácútu íñe íñújiri íjcyáné avyéjútédítúyú. Muuráhjáa iwáájacuca tsá ditye Jetsocríjtoke páwachékevu wátyétyéhcúítúyuró avyéjuube íhtsútuube íjcyáábeke.

⁹ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu néeneé:

Tsá múha wáájácútu muhdíívané Píívyéébe méénune dííbyeke ávyejúúllémé wáábyuta. Áánéllii tsá múha úúbálléítúyuró muhdíívané tene íjcyane.

¹⁰ Áronévú tsúúca meke dííbyere Píívyéébe waajácútsó mépañévú Ípííchó ipícyóónej téeveri. Muurá páneere dííbyé íjtsaméi Ípííchó waajácúhi.

¹¹ Muurá mee míamúnaa tsá mewáájácútu tsíjtyé íjtsaméi. Meere tsáápiitsa méwaajácú muhdú meíjtsámeíñe. Ahdu Píívyéébe íjtsaméi apááñeré Ípííchó waajácúhi.

¹² Aanée mépañévú pícyoobe meke íídaatsólléne téenej téeveri mewáájácú muhdú díbye mééma méénune. Tsáháa tsííñé apííchó díbye mépañévú pícyootúne.

¹³ Aane íñe muha méúúbállehíjcyá tsúúca dííbyé icyánéjcúejte muha meíjcyámeke dííbyé Apííchó túkévejtsódújuco. Tsá míamúnáá íjtsaméi muha méúúbállehíjcyatúne.

¹⁴ Muurá Píívyéébe icyánéjcúejte íjcyatúme tsá cáhcújtsotú díbye Ípííchoj téeveri meke túkévejtsóné ténejcúejte íjcyatúnéllííhye. Áánéllii íjtsúcunúme állíuré tene íjcyane.

¹⁵ Muurá íhdyu Píívyéébe Apííchó mépañe íjcyaméré méwaajácú dííbyé icyánéjcu. Áánetu dííbyé Apííchó ípañe íjcyatúme tsá wáájácútu ténejcu.

¹⁶ Muurá dííbyé waajácúháámitu néeneé: “¿A íjcyámé tsaate Píívyéébe íjtsaméivu úújetéme? ¿A íjcyámé tsaate dííbyeke úwáábóiyóme?” Aane muurá íhdyu dííbyejté muha meíjcyame méwaajácú Críjto íjtsaméi.

3

Píívyéébe wákimyéi méénúmeíñe

1 Ámuúha táñahbému, muurá Píívyéébeke úraavyémé dííbyé Apííchó tükévéjtsóné pañe íjcyámeke o úwáábohíjcyádúu tsá ámuúhake o úwáábotú dííbyeke ámuha ímí meúráávyétúnéllíhíe.

2 Áánéllíhíe muurá ítyuhúútutsíhíjír é ámuúhake o úwáábohíjcyá éhne múúne tsííméneke tsíjju majchótú ájcútulle ímujpañetúréi ñóhñótsohíjcyádu. Aamée ámuha tsá téjyju mepíívyetétú uwáábó meújcyane teetsi tsíímene majchói méénútutsi íjcyadu. Aame ámuha téhduréi ícyoocápi.

3 Téénéllí muurá ámuha méúhbácatsíhíjcyáhi. Áhdure ámuha ménomítáávácatsíhíjcyáhi. Ehdu múhdurá ámuha méítsámeíhíjcyánéllí muurá ámuha méijcyá Píívyéébeke wáájácútúm é íjcyadu.

4 Muurá ámuha tsaate ménehíjcyá oo Páávoróéjté méijcyane. Áánetu tsijtye nehíjcyá Apóóoróéjté íjcyane. Ehdu ámuha múhdurá médáríívéméíhíjcyá íhdícyame íjcyadu.

5 Aane ¿muubá oo Páávoró? Áhdure ¿muubá dííbye Apóóoro? Áánerá Píívyéébe íicúve múnáajtétsíyé muhtsi méijcyamútsí téénevúu múhtsikye díbye pícyoone méméénuhíjcyáhi. Aanée muurá múhtsi wákimyéíjyucó íjcyane Ávyéjuube Jetsóodítúyú íjcyáné uwááboju muhtsi meúwaabóné tsúúca ámuha mécáhcujsóhi.

6 Ópée muurá ímichi o úwáábohíjcyá éhne múúne tsíeméné mebájtso. Aanée dííbye Apóóoró éhnííñevu tsííñe úwáábohíjcyá éhne múúne teene bajtso íchémétu memúríchóhíjcyádu. Aane muurá dííbyere Píívyéébe píáábóneri cáhcujtsómé dííbyé uwááboju eene mebájtso dííbyere píívyétsohíjcyádu.

7 Aane ímichi o úwáábohíjcyároobe tsá múúbé íhtsútuubé o íjcyatúne. Téhdure dííbye eenée táuwáábó cámahjácoobe tsá múúbé íhtsútuubé íjcyatúne. Muurá íhdyu Píívyéébe apáábyéré íhtsútuube íjcyáábé píááboríyé cáhcútsohíjcyámé dííbyé uwááboju.

8 Muurá eene bajtso múúne memúríjchódú táuwáábó cámahjácoóbema muhtsi tsahdúré tsané tujkévevu. Áronáa íhdyu múhtsikye Píívyéébe múhtsi tujkévevu áhdoó muhdú muhtsi mewákímyeíhíjcyádu.

9 Muurá ámuha úmíhédu, téhdure jahdu. Ááné aabájaabédú néébe Píívyéébeé. Áábé wákimyéi múnáajtétsí muhtsi méijcyamútsí ámuúhake méúwáábohíjcyá téneecúdú ámuha menéémeke.

10 Muuráhjáa meke iwájyúnéllí oke pícyoobe pañétúejpi jááháñé wákimyéi múnáajpídyú o néébe dííbyé uwááboju o úwáábohíjcyá éhne múúne já apíhájúné mewádúhcútujkénúdú nééneé. Aane muurá bóone tsíjtyeréjuco teeja wákímyeídyú nééne tsíjtyeréjuco táuwáábó éhnííñevu úwáábohíjcyámé íhdyu óvíi téíibúwá úwaabóhi.

11 Muurá íjcyabe tsáápiye éhne múúne jaa ímichi teene apíhájúnénetu éjkeu néébe Jetsocríjto. Aane tsá múha nééítyuró tsíjpi íjcyane.

12 Áánéllí múu ímíñeúvú dííbyé wákimyéi meenú éhne múúne tsaapi jaa cóhpénéhíjtu óórótu, ímíwu nééne newáyúúnetu, tsítsííne uwáñewáánetu méénudu. Áánetu muurá tsijtye méénúiyá 'tsucátsúcá' íjcyatúné úméhewáánee, úméhecóónee, ajíi, éhdúnetu. Áhdu tsá múu íjcyatú átéréénéhíjtu jaa méénuubédu. Múu íjcyá cóhpénéhíjtu méénuubédu.

13 Muurá jaa ímichi apíhájúnénetu éjkeu néébedítúyú íjcyáné uwááboju muhdú méméénuhíjcyáné waajácúméi Píívyéébe teene mééma ímíbájchócoóca. Ímíá wákimyéi méméénuhíjcyáné coévaá éhne múúne cúújúwari átéréene áíívyéné boone ícyohpéneréjuco cóevádu.

14 Muurá ímí tééne wákimyéi méméénuhíjcyámé íáhdó méújcuúhi.

15 Áánetu múhdurá meméénuhíjcyámé tsá iáhdó meújcutyúne. Arónáa ihdyu mépájtyéteé tsúúca dííbyeéjtéjuco meíjcyame éhne múúne tsaapi ihjya áíívyerónáa pájtyetédu.

16 ¿Aca tsá ámuha mewáájacutú Píívyéébeéjté meíjcyame dííbyé duurúvajádú menéémé pañe dííbyé Apííchó íjcyane?

17 Muurá meke tsúúca díbye ímíbajchómé metútáváávéhajchíí ílluréjuco meke díbye íñe ííñújitu wáágóoíñe.

18 Áánéllii tsá múu állímyeítýúne. Tsaate ííñújíene iwáájacúhajchíí múu íjcyá ídaatsóméré íñá wáájacútúmeúvúdú ímíá waajácu múnaa ámuha meíjcyaki.

19 Muurá íjíene mewáájacúné Píívyéébedívú atéréene. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Waajácu múnáake Píívyéébe tééneríyé túhúúvetsómé íllure báñúmeíhi.”

20 Téhdure tsiíñe nééneé: “Waajácu múnáa íjtsaméí Píívyéébe waajácú atéréene íjcyane íínetú díityéké píáábotúne.” Ehdú nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

21 Áánéllii tsá míamúnáajpi méhdure néébeke íhtsútúúbedi medíllóne meúráávyéítýuróne. Téhdure tsá dííbyedi memítýájkímeyéítýuróne. Muurá páneere ííñújiri íjcyane méwáábyuta.

22 Muurá meke píáábohíjcyaaabe ííñújiri meíjcyáné hajchóta. Téhdure meke píáábohíjcyaaabe medsíjívémé ímí meíjcyaki. Aane íñe oo Páávoroo, Apóóroo, Péédoroo, íjcyámeke múúhake pícyoobe ámúhake muha mepíááboki.

23 Aane tsúúca méíjcyá Críjto Píívyéébeéjpi íjcyáábeéjte.

4

Uwáábojte úwaabóne

1 Aane muurá ámuha méwaajácú ídátsó ámuháduré muha menéérome Críjto wákimyéí múnaa meíjcyane. Muuráhjáa múúhake pícyoobe Píívyéébé muhdú meke ípíááboíñe pítyájcámeíñe uwááboju muha meméénuki.

2 Áánéllii téené wákimyéí máhallurí íjcyane ímíñeúvú méméénúiyáhi.

3 Tsá muurá muhdú óhdivu tene néétu ámuha tsíjtyema muhdú o ícyahíjcyáné oke menééiyóne. Tsá muurá o némeítýuró muhdú o ícyahíjcyáne.

4 Apáábyéré ihdyu Píívyéébe waajácú muhdú o íjcyane. Árónáa ihdyu ó waajácú táhallurí ímityúné íjcyatúne. Ároobe tsá o némeítýú ímíáábé o íjcyane.

5 Ahdícyane tsá múu Críjto wákimyéí muhdú tsaate méénune múhdurá díityédívú íjtsúcunútúne. Óví ihdyu páñetu tsaabe muhdú dííbyé wákimyéí meméénuhíjcyáné meke íñeékí. Áijyu ihdyu muhdú mewákímeyéíñe meke téhdújtsóíbye Píívyéébeé.

6 Aane íñe muhdú muhcsi Apóóroma meícyahíjcyáné ámúhake ó úúballé tehdu ámuha meíjcyá tsíñehjí íjtsámeítýúne. Tsá múu tsaatékeré ímí íjtsúcunúne tsíjtyeke éhdíívalletúne.

7 ¿Aca múha meke pícyóó tsíjtyé ehnííñevu meíjcyaki? Áhdure ¿aca íñá méhdi Píívyéébé píáábori meújcutúne? Áánerá Píívyéébé píááboríyé méíjcyáhi. Ááneri tsá memítýájkímeyéítýuró méíhnhoríyé meíjcyáneríjívári.

8 Ámuháubá méíjtsúcunúmeí Píívyéébé icyánéjcutu íñe imíjyaúrójucó ámuha meíjcyane íínetú vííotúne. Ááne muurá tsáhájucó múúhadi ámuha meíícúvetúne. Ímíááneiyó ihdyu ámuha ténejcutú meíhtsútuuvéné ímí tsaméhjí meíjcyaki.

9 Píívyéébéubáhjáa muurá ihdyu muuha uwáábojtéké picyóó ávyeta ìdáátsojte muha meíjcyaki. Aame muha méijcyá ìdaatsóné éhne múúne ditye dsííjívétsoímyé íjcyadu. Áámedi múúhadi míamúnáama níjkyéji múnaa ullévenúhijcyáhi.

10 Muurá íñe Críjtoke meúráávyénéjcutu ámuha múúhadítyú ménehíjcyá átéréejte ìná wáájácutúmé muha meíjcyane. Ááne ámuháyé méijtsúcunúmeí ìhtsutúmé ámuha meíjcyame ímí tehjújuco dííbyeke meúraavyéne. Aane muurá míamúnaa múúhakye ávyejúúllétúmé ámuúhakyéré ávyejúúlléneri ámuha mémítyájkímeyéíhijcyáhi.

11 Muurá ihdyu muha ìdátsó múúhá ajoyábama meíjyunúhíjcyámedi ìdaatsóné tsájaare múúhá wajyámu. Áámedi míamúnaa ícúbáhrahíjcyá múúhá ijcyátsííúbamáyé muha meíjcyátúmedi.

12 Muurá muha meúwáábóné tsanéjcuvu méwákímeyéíhijcyá tééne tájpi muha meíjcyaki. Áámeke míamúnaa páhduváré idyáríívémedítyú nehníwu íhgyúvaróné muha maáábúcúne ímíjyuuríyé méihgyúvahíjcyá diityéma.

13 Ehdu múúhakye ditye dáríívérónáa ímíááméré muha méicyahíjcyáhi. Ároné pañe ícyoocápi múúhadítyú nehíjcyámé átéréejte muha meíjcyame íllure míamúnáake metútávátsohíjcyáne.

14 Tsá ámuúhakye o núcójpívétso ehdu o néétune. Íllure ámuúhakye ó úwaabó áátsíímédú ámuha menéémeke o wáájúnema.

15 Muurá mítyame ámuúhakye Críjtodítyú íjcyáné uwááboju úwáábórómedítyú ó ijcyá ámuúháj caanídyú o néébe ímichíi táuwaábori ámuha dííbyeke mecáhcújtsótujkénúnéllíihye.

16 Áánéllii ímíñeúvú o íjcyadu meíjcyá.

17 Muurá tájtsííménédú néébe Timotéó ímíáábé íjcyáábeke ó wallóo ámuúha éllevu. Aabe óvíi ámuúhakye úúballé muhdú Críjtoke o úráávyeebe o úwáábohíjcyáné o ááhívehíjcyátsíhíi cahcújtso múnáake.

18 Áronáa ¿íveekí ámuúhadítyú tsaate múhdurá dáríívémeímyé mítyákímeyéíhijcyáhi? ¿Íhya mítyá íjtsúcunúmé ámuúhakye tsííñe o úújéityúne?

19 Muurá Píívyéébe ímílléhajchíi lléváhréjuco ámuúhakye o ááhívetéíñe. Áijyu ó waajácuú ìná ditye méénuhíjcyáné eene 'mityáhmítyá' íhgyúvahíjcyáme. Tsá ímyéénutúnéré ditye íhgyúváityuróne.

20 Muurá tsá Píívyéébé avyéjúejte meíjcyatú pevénéré méihgyúváneri. Apáámyéré ihdyu dííbyé ìhtsúturi íjcyame téénéejte íjcyáhi.

21 Ahdícyane ¿muhdú ámuha méimíllé ámuúhakye ellévú o úújetécooca o túkëvejtsóné? ¿A chooco ímíjyuúri? ¿Mítyá íhnáhóónécoba múu úhbadu?

5

Ímityúne tsaapi méénune

1 Muurá ó waajácújucoó tsaapívá ámuúhadítyú tsííjúdúéllema ícyahíjcyáne. Teene ihdyu tsáma ávyeta ímityúne. Muurá Píívyéébeke wáájácútúrómédívú idyé teene ávyetá ímityúne.

2 Ááneréi íjcyárónáa ámuha mémítyákímeyéíhijcyá Píívyéébeéjté ámuha meíjcyáneri íllure múu kímoovéme. Muurá tehdííváné ímítyú méénúmeke ámuha méijhívyétsóiyá ámuúháj píñétu. Tsáhájucó ámuúhama ditye píhcyáávéityuróne.

3 Aane ámuúhama o íjcyátúroobe tsúúca ó waajácú muhdú meméénuíñé dííbyeke.

4-5 Máavyéjuube Jetsocrijóto mémeri mepíhcyáávéne méijchívyetso dííbyeke. Aane téhdure ámúhake ó nahbénuú táijtsaméiyi. Áabeke méihvéjtsó Naavéné hójtsí pañévuréjuco díbye ícúbáhrámeíñé nájcaúvú idsíjive Máavyéjuube Jetsocrijóto tsiíñe tsáacooca díbye ipájtyeteki.

6 Aane tsá tene ímityú Píívyéébeéjté ámuha méijcyáneri memítyájkímyeíñé múhdurá ámúhama tene pájtyénaáaca. Muurá hariínallíjyú metátsájcóné pañévú áyánéwu téené ooríchothu mepícyooróné páneeréjuco óórichóne. Ahdu néene muurá tsaapi ímityúné méénúúbeke ñná menéétúhajchíí pámeekéréjuco díbye tútávajtsóne.

7 Áánéllii ílluréjuco dííbyeke méijchívyetso teene pááá ooríchódú néébeke ámuha meímíbaávyeki. Muuráhjáa Crijóto Píívyéébé obééjáuudú néébe ipájámeíñe ícúbáhrameí mewájuryi mepájtyeteki.

8 Áánéllii metsu ímiááméré méijcyáne meúraávyé tsaímíyé dííbyeke. Ovíjyacóóné átéréené íjtsaméi méhdityu bóhówaúacunúhijcyáne. Métsu ténejcu méihvéjtsóne dííbyé ihjy ímiá májchódú nééneréjuco menújtsoki.

9 Muuráhjáa ihde ámúha éllewu o wállóháámí pañe tsúuca ámúhake ó úwaabó ámuha menáhbevájúcóótu ihdícyámema dómácócatsíhíjcyámedívu.

10 Áronáacáa tsá ámúhake o bóijcyutú ámuha méihjyuvájúcóótu diitye ímityúmema mítyane íéhnéváyóneri tsúúrameíhíjcyámee, naní múnaa, níjcyotájteke dúúrúvahíjcyámee, ihdícyáméhjíma dómácócatsíhíjcyámee, éhdúmema. Muurá ihdyu ehdu nééroméj pñne mépiivyeté méijcyane tsají hallúriyé diityémá méijcyánéllíihye.

11 Muuráhjáa ihdyu ámúhake o néé eene 'cahcújtso múnaa muúha' néérome ihdícyáméhjíma idyómácócatsíyónee, éhnííñevúré íéhnévarónee, níjcyotájteke icyáánívarónee, tsíjtyedi íihjyúvarónee, illíyícyáverónee, íñániyónee, éhdune méénuhíjcyámedívu ámuha menáhbevájúcóóityuróne. Áhdure tsá ámuha diityémá memájchóityuróne.

12-13 Muurá tsá o ícúvetú cahcújtso múnaa íjcyatúmé muhdú ícyahíjcyáneri. Óví ihdyu Píívyéébere diityémá teene ímíbajchóhi. Áronáa ihdyu ámuha cahcújtso múnaa méíítéiyá ámúhadítyú múhdurá dáríívéméihíjcyámeke ámuha méijchívyetso ámúháj pñnétu.

6

Cahcújtso múnaa ímityúné ímíbáchójcatsíyóne

1 ¿Íveekí ímityúné ámuha medáríívéjcatsícyooca mépehíjcyá cahcújtso múnaa íjcyatúné ímíbájchojté éllewu? ¿Íveekí tsá ámuha tsamééré cahcújtso múnaa meímíbáchócatsíhíjcyatú ténehjí?

2 ¿Mityá tsá ámuha mewáájácutú Píívyéébé cahcújtso múnaa méijcyame dííbyeke cáhcújtsótúmema muhdú ditye ícyahíjcyáné meímíbájchoíñe? Aanéjíí muurá ámuha mépiivyeté ámúhama pájtyenéhjí ámuháyé meímíbáchójcatsíñe.

3 Áhdure muurá níjkyéji múnaa íjcyáromema muhdú ditye ícyahíjcyáné meímíbájchoóhi. Aanéjíí muurá mépiivyeté tsamééré cahcújtso múnaa meímíbáchójcatsíñe.

4 Áánaa ¿Íveekí ámuha mépehíjcyá cahcújtso múnaa íjcyatúné ímíbájchojté éllewu ímityúné ámuha medáríívéjcatsícyoóca?

5 Ehdu íñe ámúhake o néé ámuha téneri menúcójpvéne tehdu meméénújúcóótuki. ¿Aca tsá ámuha elle méijcyáné cahcújtso múnáadítyú tsaatéuba íjcyatú teene ámúhama ímíbájchóiyóme?

6 ¿Íveekí ámuha páhduváre medáíívéjcatsíñe cahcújtso múnaa íjcyátúme éllevu mépehíjcyá ditye ámúhama teene íímíbjchoki?

7 Ehdu ámuha medáíívéjcatsíñetu ílluréjuco ámuha metútáváávehíjcyané ímí Píívyéébeke ámuha meúráávyerónetu. ¿Íveekí tsá ámuha maáábúcu híjcyatú ámúhakye tsaate íúhbarónee, íñányónee, dáriívéne?

8 Tehdu ámuha meíjcyáíyótsihvu ¿Íveekí díityéké ámuha mépiámeíhíjcyáhi? Ehdu ámuha meméénúneri tsané nahbémú ámuha meíjcyarómé íllure métútávátsócatsíhíjcyáhi.

9-10 ¿A tsá ámuha mewáájacutú ímityúmé Píívyéébé avyéjuvu úcáávéityúne? Ahdícyane tsáma mébáñúmeídíñe. Muurá íhdícyáméhjíma dómácócatsíhíjcyáme, níjcyotájteke cáánívahíjcyáme, tsamééré wajpíímú dómácócatsíhíjcyáme, tsamééré walléemú dómácócatsíhíjcyáme, naní múnaa, mítyane íéhnéváíyóneri íjyácunúhíjcyáme, lííyíicyáve múnaa, tsíjtyedi ícúbáhrahíjcyáme, tsíjtyedítýú nehníwu íhíjyúvahíjcyáme, éhdume muurá tsá Píívyéébé avyéjúejte íjcyatúne.

11 Ehdúu muurá tsaate ámúhadítýú ícyahíjcyáhi. Árómekée Píívyéébe Jetsóoj tééveri újcu meke tsúuca dííbyé Apííchó ímíbjchómé hallúrí tsáhájucó íñá íjcyatúne.

Méjpi metéhméiyóne

12 Muurá tsaate néehíí: “Mépiivyété panévare meímilléné meméénune.” Ihdyúhde tehdújúcoóro. Áronáa tsá panévare ímí néétune. Áánéllíi tsá ténehjívú metáhjátsámeíityuróne.

13 Muurá ímiáané majcho íjcyá téene tájpi meíjcyaki. Áronáa idyé tsá panévare majcho ímí néétune. Muurá íjcyaiñé téene tájpi meíjcyájúcoóityúne. Tsáháa Píívyéébe meke ípívyéjtsotú meímillédú íhdícyáméhjíma medómácójcatsíki. Mekée ípívyéjtsóobe íhñéjté meíjcyame dííbyé túkevéjtsójú pañe meíjcyaki.

14 Muurá Píívyéébe ípíívyetédú íjcyaaabe íhñáhoori meke bóhítsoó tsúuca medsíjívérómeke Jetsóokée íbóhítsoódu.

15 Aane ¿aca ímíiyóné tsúuca Críjtoéjté meíjcyame nahtsíwamééwake medómajcóné? Tsáhaá.

16 Muurá tsaapi dííllema íjcyáhajchíí tsahéécoréjuco dítyétsí íjcyane. Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Tсахéécoréjuco dítyétsí íjcyaiñé tsáápiye íjcyáiyódu.”

17 Ahdu muurá Jetsocríjtoke mecáhcujsómé méijcyá dííbyeéjteréjuco.

18 Ahdícyane óvíjyacóóné íhdícyámema ámuha medómácócatsíhíjcyáne. Ílluréjuco méihvété téénetu. Muurá íjcyané tsane ímityúné meméénuróné méjpi dómájcotúne. Áánetu íñe méjpiíyi íhdícyáméhjíma medómácójcatsíñé tsáma ávyeta ímityúne. Muurá tehdu meméénúneri meere métútávájtsámeíhi.

19 ¿A tsá ámuha mewáájacutú Píívyéébeéjté meíjcyámé pañe tsúuca dííbyé Apííchó íjcyane? Aane tsúuca ámúhá pañe íjcyame tsáhájucó ámuha meímillédú medáíívémeíityuróne.

20 Muuráhjáa Píívyéébe mééma mepájtyetéíñe meenú Ílíkye ditye dsíjívétsóneri. Áánéllíi metsu dííbyeke maávyejúúlléne tsaímíyéjuco meíjcyaki.

7

Metáábávájcatsícyooca meíjcyane

¹ Aane ícyooca ámúhakye ó úúballé éhnée taéllevu ámuha mewállóháámí pañe oke medíllone. Imiáané ímí tehdújúcooro teene tsaapi táábávátuube íjcyane.

² Áronáa ihdícyáméhjima medómácójcatsíñé ávyeta ímityúné íjcyánéllii téhdure ímí teene metáábávájcatsíñe.

³ Aane ityáábávállema ihdyu múu ímí íjcyáhi. Áhdure idyé walle ityájíváábema múu ímí íjcyáhi.

⁴ Aane tsúuca ájyúma íjcyalle tsáhájucó ímíllédú íjcyatú dílbyé wáabyutálléréjuco íjcyánélliihýe. Téhdure diibye ájyu tsáhájucó ímíllédú íjcyatú tsúuca diille méwá wáabyutááberéjuco íjcyánélliihýe.

⁵ Aamútsí idyómácójcatsíhijcyané tsá íhvéjtsóítyuró Naavéné téenej téeveri diityétsikye tsíñejcúvuréjuco íbúwájtsóneri ityútávájtsótuki. Áronáa ihdyu tsáijyu íhnáhó Píívyéébema íhýjyúvácooca muhdú íñéhajchíí wahájchotáwu íhvéjtsóiyomútsí teéne.

⁶ Ehdu íñe ámúhakye tsánejcúvú o nées okée ámuha teene medíllónélliihýe. Áronáa tsá ámúhakye o táúhbatú ámuha metáábávájcatsíki.

⁷ Táicyánéjcutu ihdyu ímí ó íjtsúcunú pámeere ohdu táábávátumé, tájívátumé, íjcyáiyóne. Áronáacáhjáa ihdyu Píívyéébe páhduvaré meke ípívyéjtsónéllii tsaate píivyété iiye íjcyane. Áánetu tsijtye tsá píívyetétú iiye íjcyane.

⁸ Áánéllii íyéejte íjcyámema pámeere pííbájyujtéké o nées táábávájcatsítyúmeréjuco íjcyáiyóné íñe o íjcyadu.

⁹ Áronáa ihdyu iiye íjcyane ipíívyetétúhajchíí múu apáhajchíí táábávájcatsí téeneri ícúbáhrámeityuki.

¹⁰ Áánetu tsúuca tájívámé walléemú tsá múu íhvéjtsotú ájyúmuke. Ehdu Píívyéébe táúhbaju néehíí. Tsá oore ámúhakye o néétune.

¹¹ Áronáa tsáijyu múúne tsáápille ájyúke íhvéjtsóhajchíí tsáhájucó múu tájívájúcootúne. Tsá tene ímityú tsíjpiikyéréjuco dille tájíváne. Áánetu tsiíñe ityájíváné ímílléhajchíí óví tsiíñe óómille ájyú éllévúre. Téhdure idyé wajpi ityáábáválleke tsá múu íhvéjtsotúne.

¹² Aane ícyooca Píívyéébe táúhbaju néétune oore táicyánéjcutu ámúhakye o nées tsaapi cahcújtso múnáajpí taaba cahcújtsótúrolle ímí dílbyema íjcyáhajchíí tsá díbye dílleke íhvéjtsóítyuróne.

¹³ Áhdure tsáápille cahcújtsóllé taji cahcújtsótúroobe ímí díllema íjcyáhajchíí tsá dille dílbyeke íhvéjtsóítyuróne.

¹⁴ Muurá ímíbáavyéiyóobe dille ímí íjcyáneri. Áhdure idyé cahcújtsóóbé taaba ímíbáavyéiyá díbye ímí íjcyáneri. Aane muurá ímí íjcyáromútsí íhvétsócatsíhajchíí tsáijyu múúne ítsiime ílluréjuco tútávaavéne.

¹⁵ Aane ihdyu cahcújtsóllé taji cahcújtsótúube dílleke íhvéjtsóné ímílléhajchíí óvi íhvejtsóhi. Téhdure idyé cahcújtsótulle cahcújtso múnáajpi ájyu íjcyáábeke íhvéjtsóné ímílléhajchíí óvi íhvejtsóhi. Aane tsá Píívyéébeke cahcújtsómé hallurí íjcyatúne. Muurá imíllebe tsáimíyé metáábávájcatsímyema mejcyane.

¹⁶ Muurá tsá mewáájácutú cahcújtsóllé taji dille íjcyadu cahcújtsóíhajchííjyu. Áhdure tsá mewáájácutú cahcújtsóóbé taaba díbye cahcújtsódú cahcújtsóíhajchííjyu.

¹⁷ Áronáa ihdyu óví muhdú pamévare méijcyá Píívyéébé ímíllédú meke pícyohdu. Áánéllii óvi tehdújuco tsaate íyéejteré íjcyane. Téhdure idyé óvi tehdújuco tsaate méwámyuma íjcyane. Ehdu pámeere cahcújtso múnáake ó nehíjcyá ditye tehdu íjcyaki.

18 Muurá kíhdyahírótsámeímyeke Píívyéébe ujcúhi. Áhdure tehdu meénúmeítyúrómeke dibye újcume ihdyu óvi éhduréjuco.

19 Muurá tsá muhdú tene néétu tehdu meméénúmeítyúne. Áhdure tsá muhdú tene néétu tehdu meméénúmeítyóne. Muurá ihdyu apááñéré muhdú dííbyé taúhbajúúné néhdu meíjcyane imílleébe.

20 Áánéllii Píívyéébekée mecáhcújtsótujkénúijyu muhdú meíjcyaduré múu ijcyáhi.

21 Tsaaté hójtsí pañe íjcyame dííbyeke cáhcujtsómé tsá múu íjyácunútú diityédítýú íjchívyéíyóneri. Árónáa ihdyu múu ipíívyetéhajchíí diityédítýú íjchívyéhi.

22 Muurá tsíjtyé hójtsí pañe íjcyámema tsíjtyé hójtsí pañe íjcyátúrómeke Píívyéébe újcume tsahdúré ijcyá dííbyeéjte. Aame tsaméhjí ijcyá Críjtó ñcúve múnaa.

23 Muuráhjáa tsúúca Píívyéébe méema meenú mepájtyetéíñe. Áánéllii tsá múu míamúnáa íjtsaméí cáhcujtsójúcootúne.

24 Ehdu teéne, ámuúha táñahbému. Ahdícyane tsá múu íínerí íjyácunútúne. Óvi ihdyu Píívyéébekée mecáhcújtsótujkénúijyu muhdú meíjcyaduré meíjcyame dííbyeke méúraavyéhi.

25 Ehdu íñe ámuúhake o úúballé éhnée ámuha oke muhdú táábavatúme íjcyáiyóné medíllone. Ténejcútú Píívyéébe tsá muhdú meke néétune. Árónáa ihdyu oke dibye píáábóneri o wáájacúné o néé ditye táábávájcatsítýúné téhdure ímí nééneé. Ehdu ímí dííbyeke o úráavyeebe ámuúhake o nééhií.

26 Aane o íjtsúcunú ímí tehdujuco ditye íyéejtéré íjcyáiyóné íñe Críjtoke meúráávyenécú íhnáhó néénélliihye.

27 Árónáa ihdyu tsúúca táábavámé tsá múu íhvéjtsotú méwakye. Áánetu iiye íjcyame tsá múu íjtsámeítyú ityáábáváyóneri.

28 Aane tsaate ityáábáváhajchíí ihdyu óvi táábaváhi. Téhdure tsáápille ityájíwáhajchíí óvi tájíváhi. Tsá tene ímityúné íjcyatúne. Árónáa ihdyu íhnáhóóné táábávámeke ííñújí icyánécúene dómajcóne. Áánéllii ámuúhake o néé ámuha ténehjívú metáhjátsámeítyuki.

29 Ahdícyane, ámuúha táñahbému, muurá lléváhréjuco tsiíñe Críjto tsááíñe. Áánéllii ihdyu méwámyuma íjcyámeke o néé ditye íhnáhóóróné pañe íyéejte wákímyeíyódú Píívyéébé wákímyeí imyéeénuki.

30 Téhdure ámuúhake tsaatéké kímóóve pájtyerónáa tsá múu kehóvéméhjíúvú néétune. Téhdure wáñehjívatéhijcyámé tsáhájucó téneri íjcyáityúne. Áhdure tsíeméné áhdome tsá téneri íjívéityúne. Ténehjí íjcyárónáa méíhvéjtsodí Píívyéébé wákímyeí.

31 Tsá múu ííñújíri muhdú íjcyáiyóneriyé itsúúrameíñe íhvéjtsotú dííbyé wákímyeí. Muurá íñe íjí hallúrí íjcyané tsíeméné ímíwu meíjtsúcunúroné níjkévaáhi.

32 Áánéllii o imíllé ámuha téneri meíjyácunúhíjcyánetu meíhveténe. Muurá íyéejte íínerí íjcyatúme ímí Píívyéébeke íícúvéíñeriyé íjtsámeíhi.

33-34 Téhdure muurá walléemú tájívátúme íjyácunú tsaímíyé dííbyeke íícúvéíyóneri. Aame ímíááné ténejcúrí íjívémé tsá tsíñéhjíri íjtsámeítyúne. Áánetu tájívámé íjyácunú muhdú áyúuma íjcyáíñé wákímyeí imyéeénúíñeriyé. Téhdure wajpíímú méwámyuma íjcyame íjyácunú íjí wákímyeíiyé muhdú diityéké ipícyóóíñeri.

³⁵ Ehdu íñe ámuhákye o néé ámuhá wájyuri ímí Píívyéébeke ámuha meíícúveki. Tsá idyé ávyeta ámuhákye taabávatu o bóijcyúné ehdu o néétune. Ámuhákye ihdyu o néé tsaímíyé ámuha Píívyéébeke meíícúvéne wákimyéí meméénuki.

³⁶ Áhdure idyé tsaate tsúuca ityáábávájcatsííñe éévevu úújetémé iiye íjcyane ipíívyetétúhajchíí óvi táábávájcatsíhi. Tsá tene ímityúné íjcyatúne.

³⁷ Aane tsaate ipíívyetéhajchíí óvi íyíéjteré íjcyáhi.

³⁸ Áhdure ditye táábávácatsíhahajchíí ímí teéne. Téhdure ditye táábávájcatsítúhahajchíí awáá éhnííñevu ímí teéne.

³⁹ Muurá tájívallye íjcyá ájyú wáabyutálle. Áronáa tsáijyu múúne ájyu dííllédívú dsíjívéhajchíí piivyételle ímílléhajchíí tsíjpiikyéréjuco ityájíváne. Áronáa ihdyu tsá dille tájíváityuró ihdícyáábeke cahcújtso múnáajpi íjcyátúúbeke.

⁴⁰ Áronáa ó íjtsúcunú iiye íjcyalle íñe imíjyaú íjcyáiyóne. Ehdu íñe ámuhákye o néé Píívyéébe Apííchó oke túkévéjtsóneri.

8

Níjcyotájte íícúve

¹ Aane ícyooca ámuhákye ó úúballé éhnée oke ámuha níjcyotájteke íícúvémeíñe iyámeke medóónetu medíllone. Muurá tsúuca ténejcu méwaajácúhi. Áronáa žíveekí panévaré mewáajacújúcóóneúvuri mémítyákímyeíhijcyáhi? Árone tsá íínetú meke píáábotúne. Apááñéré ihdyu mewájyújcatsíñe meke píaabóhi.

² Muurá panévaré iwáajacúné íjtsúcunúmeíyómé tsá ímíáané wáajácúne.

³ Muurá ihdyu Píívyéébe waajácú caatyé dííbyeke wájyune.

⁴ Aane níjcyotájteke íícúvémeíñe iyámeke tsaate dóóne muurá tsá muhdú néeturóne. Atéréenéré íjcyane míamúnaa cáánívahíjcyaróné tsá díityéké íínetú píáábotúne. Muurá ihdyu íjcyaaabe tsáápiíyee Píívyéébeé.

⁵ Muurá caame íévéhóówaríi, ííñújíríi, íjcyanéjji icyáánívahíjcyánéllii ítsúcunúhijcyámé mítyame Píívyéébedu nénehji íjcyane.

⁶ Áronáa ihdyu íjcyaaabe tsáápiíyee apáábyéré Méécááni Píívyéébe páneeréé ípívyéjtsóobe. Muuráhjáa meke ípívyéjtsóobe dííbyeke maávyéjújtsoki. Áhdure tsáápiíyee Ávyéjuube Jetsocríjtoj tééveri páneere íjcyáábe tájpiyé méijcyáhi.

⁷ Árone muurá tsaate cahcújtso múnaa íjcyájúcoorómé tsá ímí wáajácúne. Muurá ítsúcunúhijcyámé ímíáané níjcyotájte íbóhíma íjcyámeke íícúvehíjcyáne. Áanéllii ténehji íícúvémeíñe iyámeke idyóóiyóné múhdurá ítsúcunúhijcyáme.

⁸ Muurá teene medóórone tsá Píívyéébedívú muhdú néétune.

⁹ Áronáa ihdyu tsá múu dóótu eene dííbyeke ímí wáajácúnumé teene medóóne múhdurá ítsúcunúhijcyámeke ityútávájtsótuki.

¹⁰ Muurá tsaate ténehji dóóneri tsijtye teene dóótume iúmúúpívyéne díityé élletu idyóóneri íjtsaméí tútávájtsóiyáhi.

¹¹ Ehdu muurá ámuhá nahbémú ténejcu ímí wáajácúnuméke ámuha teene medóóneri métútávájtsóiyá ímí Píívyéébeke ditye úráávyéíyónetu téhdurée díityé wájyuri Críjto dsíjívémeke.

¹² Aane díityé íjtsaméí metútávájtsóneri ímityúné meméénune tsá Críjto ímí méhdivu íjtsúcunútúne.

¹³ Áanéllii díityéké o tútávájtsótu tsá múijyú téeménéhji o dóóityúne.

9

Uwáábojte iáhdó újcune

¹ Muuráhjáa Píívyéébe oke picyóó uwááboobe o íjcyaki. Aabée Máavyéjuube Jetsóoke o ájtyúmííbé uwááboju ámúhake o úwaabóné ámuha mecáhcújtsónetu muurá méwaajácú ímiááné ténejcú uwááboobe o íjcyane.

² Áronáacáubá tsaate tsá cáhcújtsotú uwááboobe o íjcyane. Áánetu ihdyu ámuha mecáhcujtsó ópée o úwáábóneri Ávyéjuube Crijtoke ámuha mecáhcújtsónéllíhye.

³⁻⁴ Aane eene múhdurá óhdityu ítsámeíhíjcyámeke o nées uwááboobe o íjcyáábeke oke ditye íícúvéiyóné panévátúre.

⁵ Muurá téhdure o táábávállema úwááboobéré ó pehíjcyáiyá eene tsijtye uwáábojte Péedoroo, Jetsóó nahbémuu, íjcyame péhijcyádu. Áábeke muurá idyé ámuha oke méíícúvéiyá diityéké ámuha meíícúvehíjcyádu.

⁶ Áronáa ¿íveekí muhcsi Benabéema múhcsiye mewákímyeíñe tájpi méúwáábohíjcyáhi?

⁷ ¿Aca múúne tsodáhó iiye iáhdóne tájpi íjcyáhi? ¿Aca óova bájtsome tsá íñéévá lléénetúne? ¿Aca obééjámuke éénume tsá diityé mujpáñejpácýó ádotúne?

⁸⁻⁹ Ehdu ámúhake o nééne méjtsúcunúdí míamúnáá íjtsaméí tene íjcyane. Muuráhjáa Píívyéébe Moitséeúvuj téeveri íwaajácuháámitu néehí: “Tríígó tátsoújcori íjcyáábeke ócájikye tsá múu tsíeménevu íhju wátájcotú díbye ímájchótuki.”

¹⁰ Ehdúu Píívyéébe nées dííbyé wákímyeí meénume tééne áhdó újcúiyóne íñééiyóne. Tsáháa apáámyéré iyámedítýú díbye néétune. Muurá tsaate úmíhe bájtsone kéémene tsíjtyeréjuco ááhívetsóne. Áronáa téhdure teenée bájtsómedívú tsane coévá tsahdúré ditye iújcuki.

¹¹ Ahdu muurá Píívyéébe ícyánéjcu ámúhake muha meúwáábohíjcyámeke ¿aca tsá ámuha múúhake mepíáábóítýuró tsíeménetu tééne tájpi muha meíjcyaki?

¹² Áánerá tsijtye uwáábojte ámuha mepíáábóne tájpi ícyahíjcyáhi. Téhdure muurá múúhake ámuha mépíáábóiyáhi. Áronáa ihdyu muha tsá téeneri meíjycunútúne. Tsáijyu múu míamúnáa teene múhdurá íjtsúcunúne tsá ímílléítýuró ícyáhcujsóné muha meúwaabóne.

¹³ Muurá ámuha méwaajácú duurúvájá pañe wákímyeímyé tééjá wáábyuta ditye tsátyehíjcyánetu iújcúne tájpi ícyahíjcyáne. Téhdure muurá Píívyéébeke ditye iyámedi íícúvehíjcyánetu iújcune dohíjcyáme.

¹⁴ Ahdu íívane muurá Píívyéébe nées uwáábojte íjcyáíñe cahcújtsó múnaa diityéké píáábóne tájpi.

¹⁵ Ehdu íñe ámúhake o nées pevénéré ámuha mewáájácuki. Tsá píáábó ámúhake o táúmeítýúne. Aabe ihdyu óví o dsíjívéhajchíí ó dsíjívé ámuha oke mepíáábótuubére. Muurá ímí ó íjtsúcunú oore o wákímyeíñe tájpi o íjcyabe o úwáábohíjcyáne.

¹⁶ Muuráhjáa ihdyu Píívyéébere oke pícyóóné wákímyeí o méénúneri tsá o mítyájkímyeíítýuróne. Aane muurá tsíjtyeke o úwáábótúhajchíí ídátso oke pajtyeiyóne.

¹⁷ Íhya ihdyu oore tájtsaméiyi tééne wákímyeí o méénuca téeneri ó mítyájkímyeíiyáhi. Áronáa tsá oore o ímílléne tééne wákímyeí o méénutúne. Píívyééberée oke picyóó téénevu.

18 Áánéllii ó imíjyúú téené uwááboju pevénére áhdótsótuube o úwáábóneri. Tsá o íjyácunútú téene áhdó oke ditye píáábóne tájpi o íjcyáíyóneri.

19 Aabe mú#cúve múnáajpi o íjcyáítyúroobe pamévá #cúve múnáajpi ó íjcyá téenej téeveri tsijtye Críjtoke icyáhcújtsoki.

20 Muurá íhdéené taúhbaju o úraavyéjúcóótúroobe tamúnaa jodíómú muhdú ícyahíjcyádú idyé ó ícyahíjcyá diityémá o íjcyácooca téenej téeveri ímíñeúvú diityéké o úwáábo Críjtoke ditye icyáhcújtsoki.

21 Áánetu Píívyéébeke wáájácútúmema o íjcyácooca téhdure ditye íjcyadu o íjcyáhi. Ároobe ihdyu tsá múhdurá ditye íjcyáné pañevú o úcáávetú Críjtoéjpiyējuco o íjcyánéllíihye. Ehdu diityé pañe ó ícyahíjcyá téenej téeveri diityéké o úwáábo Críjtodítýú íjcyáné uwááboju.

22 Áhdure Píívyéébeke cáhcujtsójúcoorómé ímí ténejcu wáájácútúmema o íjcyácooca o íjcyá muhdú ditye íjcyadu téenej téeveri diityéké ímíñeúvú o wáájácútso ténejcu ditye ímí iúráávyeki. Ehdu ihdyu pamévamáyé ímiáábéré o nahbévahíjcyá téenej téeveri diityéké o píaabómé ipájtyeteki.

23 Aabe pamévakéré ó úwáábohíjcyá tsaméhjí diityémá ímí meíjcyame meímíjyuúki.

24 Muurá táhjajcátsiyi dsíínémedítýú tsáápiiye táhjaabe téene áhdó ujcúhi. Ahdu íivane ímíñeúvú méuráávyé Píívyéébeke iáhdó ámuha meújcuiki.

25 Áhdure muurá #cu iáhdoma íjcyanéúvú úcááveímyé téené ihde pííñúmeímyé tsá íná dómájcotú diityéké tútávájtsóiyóne. Ehdu muurá pííñúmeímyé téene áhdó ímíwu néerone múhajchótá íjcyáítyúné iújcuiki. Áánetu ihdyu mépííñúmeíhijcyá múijyú muhdú íjcyáítyúné meújcuiki.

26 Áánéllii tsá pevénére Píívyéébeke o úráávyehíjcyatú éhne múúne tsaate kiávú ipyééne wáájácútúmé dsíínehíjcyádu. Aabe tsá ténejcúrí o báníúmeítýú éhne múúne méénújcatsíbyé bañúháñe pevétsíhjíre cátyétyehcúdu.

27 Áánéllii muurá Píívyéébedívú o íhvéjtsámeíbyé ó ícúbáhrámeíhijcyáhi. Aabe ó téhmémeíhijcyá keená oke ténejcútú mújtátsóiyónetu ímichi awáá ténejcu o úwáábohíjcyaaabe o báníúmeítýuki.

10

Níjcyotájteke Píívyéébedi medíllóítýuróne

1 Ámuúha táñahbému, cáhawáá méijtsúcunu muhdúhjáa méíhdé múnáaúvuke Píívyéébe ojtsórí túkévajtsómé Tújpañe Móóá pájtyene.

2 Ehdúhjáa dibye diityéké píaabómé íhvéjtsámeí Moitséé hójtsí pañevú dibye diityéké itýúkévajtsoki.

3 Aaméhjáa ihdyu ícyahíjcyá Píívyéébere diityéké píáábóne tájpi.

4 Dííbyeréhjáa muurá diityéké ácuíhíjcyá majchóvu, adóvu, íjcyane méénuráítýuróné diityémá imyéénúneri. Áamemáhjáa téijyújuco nééwayúdu néébe Críjto íjcyaaabe diityéké túkévajtsóhíjcyáne.

5 Ehdúhjáa panévaturé ímíhyéjúcooro Píívyéébe diityéké túkévajtsórónáa ímunáajte ímityúné dáríívemeíhijcyáhi. Áané déjúcotúhjáa mítyame dsíjívé ííneúbára píívyétúné ííñújívu.

6 Ahdu meke tene ipájtyétu tsá ímítyúnéhjiri meúmúúpívyéítýúne.

7 Tsá dityéé méénuhíjcyádú níjcyotájteke mecááníváítýúne. Muurá Píívyéébe waajácúháámitu néenéé: “Níjcyotájteke idyúúrúváne wañéhjíné pañe ímájchóné hallúvú ádohíjcyáme.”

8 Ahdícyane tsá medómácójcatsítyú ihdícyáméhjima dityéhjáa méenuhíjcyádu. Tééné déjúcotúhjáa muurá tsajcójíré diityédítýú dsíjívémé 23,000-meva.

9 Áánéllii tsá Píívyéébeke mepátsáríjcyóityú ímityúné meméénune dibye iáábúcu híjcyá tsaatéhjáa diityédítýú méenuhíjcyádu. Tehdúhjáa muurá méénúmeke tééné déjúcotu ííñimýmú ihdome dsíjívéhíjcyáhi.

10 Aanéjii tsá múu diityé díívame ímityúné ihjyúvatú Píívyéébedítýu. Tehdúhjáa néemeke muurá tééné déjúcotu dííbyere Píívyéébe wáalloobe 'Dsijíve' némeíbyé níjkyéji múnáajpi dsíjívetsóhi.

11 Ehdúhjáa nénehji éjyúuvú méihde múnáake pátyehíjcyáné muurá Píívyéébe waajácúháámitu caatúvá íñe icyooca meíjcyámema ííñuji níjkévaríjyucu íjcyame teene meéévéne tehdu medáríívemeítýuki.

12 Áánéllii ímí Píívyéébeke iúraavyéné íjtsúcunúme téñbúwá méíjcyaco ámuha ímityúneri memújtátuki.

13 Muurá eene ámuha ímityúneri meúmúúpívyehíjcyáné mávaríjchojúúné tsá apáámyekéré ámúhake dómájcotúne. Muurá ihdyu pámeekéré patyéhíjcyáne. Áronáa mécatsípáávé Píívyéébedívu. Dibye íjcyátúcoocájii; tsá néhi ávyetá ihnáho nééné mávaríjchoju meke dómájcoityúne. Diibye ihdyu tehdííváné mávaríjchoju meke dómájcoíjy meke píááboó maáábúcuki.

14 Ehdu teéne, ámuúha táñahbému. Áánéllii tsáhájucó níjcyotájteke ámuha medúúrúváityúne.

15 Ehdu íñe ámúhake o néé ámúhá íjtsaméima ámuha meíjcyámeke. Aane cáhawáá ihdyu ímíñeúvú méíjtsaméi ámuha mewáájácuki.

16 Muuráhjáa Píívyéébe mééma mepájtyetéíñe méénune méítsáávéne májchó meméénúcooca maádome météhdútsóhíjcyá teene dííbyeke. Aame méduurúvahíjcyá mewájyuríi Críjto tujpácýó páwachákevu wágóoovéne. Tehdure pááaho memájchóneri méduurúvahíjcyá mewájyuríi dibye ícúbáhrámeíñe méítsaavéne.

17 Muurá mítyame meíjcyarómé tsahóóré pááaho memájchome ímí ménahbévájcatsíhi. Ahdu muurá tsáápiye Críjto íjcyáábeéjté mítyame meíjcyarómé méíjcyá tsáápihdyúre.

18 Muuráhjáa tamúnaa íjraéémú Píívyéébe ícúvé dóhíjcyámé tsame íjcyá téénéejte.

19-20 Muurá dííbyeke wáájácútmé naavémukéré dooháñevu ícúvehíjcyá ímíubááné ditye ícúvéíyoobe Píívyéébe íjcyánaáaca. Áánéllii ámúhake o néé tehdu ámuha naavémuke meíícúvétuki. Tsá ámúhake o néhíjcyatú níjcyotájte meke píaabóne.

21 Ahdícyane tsá tene ímityú tsúuca Píívyéébema maádóneri, memájchóneri, menáhbévácatsíhíjcyámé Naavéneke ícúvehíjcyámema menáhbéváne.

22 ¿íveekí Píívyéébeke mepátsáríjcyóiyá ehdu medáríívemeíñeri? ¿Aca dííbyé ehñíñevu meé?

Críjtoéjté wájyújcatsíyóne

23 Muurá ímíááné panévare meímilléné meméénúiyáhi. Áronáa tsá panévare ímí néétune. Tsá páneere meke píáábotú Píívyéébeke meúráávyénéjcutu.

24 Áánéllii tsá múu tsúúrámeítýú iiye tsaímíyé íjcyáíyóneri. Tehdure múu íjtsaméi tsíjtyeke ípíáábóíyóneri pámeere ímí meíjcyaki.

25 Áhdure ditye dooháñé náhjíhénuhíjcyánetu múu cúúvéhulléré iáhdone dóo tsáijyu múu ñcúvé Íjcyane ámuha medóóne múhdurá meíjtsúcunúiyónéllíhye.

26 Muurá íññújiri páneere múhdúné tsieméné Íjcyane Píívyéébe éhné díbyée ípívyejtsóne.

27 Áánéllíi múu cahcújtso múnaa Íjcyáturómé ámúhake majchóvú píúváhajchíi cúúvéhulléré majchó ínehjí ditye pícyoone ámuha múhdurá meíjtsúcunútuki.

28 Áánetu tsaate idyóótune ‘íñe níjcyotájté ñcúve’ néhajchíi tsá múu dóótu díityéké ámuha múhdurá meíjtsámeíchótuki.

29 Ehdu o néé ihdyu ámuha medóórone ímítyú meíjtsúcunútúrónáa díityéké múhdurá ámuha meíjtsámeíchóiyónéllíhye.

Árónáa tsáijyu múu ámuha téénetu ménééiyáhi: “¿Aca muhdú íívane mewáájacúdú meméénune tsijtye múhdurá íjtsúcunúiyáhi?”

30 Muurá íñná memájchóné hallúvú météhdútsohíjcyá Píívyéébeke díbye ímillédu. Aanéjíi ¿íveekí tsijtye ihjyúváiyá ímityúné Íjcyáneríjíívari?”

31 Ihdyúhde tehdújúcoóro. Árónáa ihdyu múu panévare íñná imyéénúneri, imájchóneri, iádóneri, bóhówajtsó Píívyéébeke.

32 Ánéhjiri ihdyu tsá múu tútávajtsotú jodíómuu, jodíómú Íjcyáturómee, Íjcyámeke pámeere cáhcújtsótúróméhjimájucó.

33 Muurá ihdyu ó imíllé pamévamáyé ímí o Íjcyane ditye téhdure ípájtyeteki. Tsá oore ímí o Íjcyáiyóneri o Íjyácunútúne.

11

1 Ahdu múu íjcyá muhdúhjáa Críjto ícyahíjcyané o wáájáne dííbyeke o úraavyédu.

Muhdú walléemú pihcyáávé pañe íjcyáiyóne

2 Ahdícyane, ámuúha táñahbému, mítyane ámúhake o duurúvá Píívyéébe icyánéjcu ámúhake o úwaabóné ímí ámuha meúráávyéne oke meítsáávehíjcyánéllíhye.

3 Aane ó imíllé ámúhake o úúballéné Píívyéébe Críjtó túkevjtsoobe Íjcyane. Áánetu Críjto wajpíímú túkevjtsoobe. Áánetu díitye wajpíímú méwámyú túkevjtsojte eene Críjtó túkevjtsoobe Píívyéébe Íjcyadu.

4 Aame wajpíímú íhñíwaúúné iwátájcómeíñe Píívyéébe uwááboju úwáábóhajchíi núcójpítsó teéne. Téhdure tehdu imyéénúmeíñe ditye Píívyéébema íhnyúváhajchíi núcójpítsó teéne.

5 Áánetu walléemú íhñíwaúúné wátájcómeítyúmé úwáábóhajchíi téhdure núcójpítsó teéne. Téhdure tehdu méénúmeítyúmé Píívyéébema íhnyúváhajchíi núcójpítsó teéne íbyeérómeíñe ditye Íjcyáiyódu.

6 Aane iwátájcómeíñé ímíllétúmé óvíi íllure béérómeíhi. Áánetu tehdu imyéénúmeítyóné núcójpítsó íjtsúcunúhajchíi óvíi wátájcómeímye.

7 Áánetu wajpíímú tsá Píívyéébe pihcyáávé pañe wátájcómeítyuró dííbye náávé Íjcyane dííbyeke íávyejúúllébeke íbóhówátsohíjcyánéllíhye. Áhdure walle ájyúke íávyejúúlléne bóhówajtsóhi.

8 Tsáháa muurá wájpiikye Píívyéébe ípívyejtsotú wállehdítú tsátsii íújcúnetu. Muuráhjáa ihdyu wálleekéré ípívyejtsóobe wájpihdítú tsátsii íújcúnetu.

9 Tsáháa muurá wálleke tujkénú ípívyejtsólleke díbye náhbénutú wájpihdívu. Muuráhjáa ihdyu wájpiikyéré tujkénú ípívyejtsóobeke nahbénuube wállehdívu.

10 Áanéllii múu walléemú wátácámeíhijcyá íhñíwaúúné ájyúmuke iávyējuúlléné uubállé níjkyéji múnaa ímí íjtsúcunúki.

11 Muuráhjáa Píivyeébe ípívyejtsó wajpi wálleema iúcújcatsíñe ímí ípíáábójcatsíki.

12 Muuráhjáa ímiáané wájpíhdítýuré walle ípívyeevéhi. Áronáa ihdyu ícyooca dílbyere Píivyeébe méénune wállehdítýuréjuco míamúnaa ípívyeevéne.

13 Aane ¿muhdú ámuha méjtsúcunú diitye walléemú dobéevé pañe íhñíwaúúné wátájcómeityúmé Píivyeébema íhjuváne? ¿A tehdújuco teénej? ¿Mityá tsáhaáj?

14 Muuráhjáa ihdyu mepíivyedújuco íjcyane wajpi íhñíwácoma íjcyáiyóné múhdurá núcójpítsóhree.

15 Áánetu ihdyu wállehdítýú uuvéné íhñíwácoma dille íjcyane íhñíwáu watájcódú tene néénéllíhye.

16 Aane íñe páneere ámúhake o nééne tsaate múhdurá íjtsúcunúhajchíí óví muhdú néé téénetu. Áronáa ehdu muha méúwáábohíjcyá pahúllevaré íjcyané cahcújtsó múáake.

Jetsóope mépajtyeté méénune májchó múhdurá dáríívemeíñe

17 Áánetu íjcyané tsane ámuha meméénuhíjcyané múhdurá ámúhadívú o íjtsúcunúne. ¿Íveekí ámuha medóbéevéné pañe múhdurá médáríívécatsíhijcyá ímiááméré íjcyatúme?

18 Muurá oke úúballémé ámuhává metáhjácatsíhijcyané medóbéevécoóca. Ímiáanéubá tehdu ámuha méicyahíjcyáhi.

19 Áronáacáubá ¿mityá tsánejcútú tehdújuco teene, téénetu mewáájácu caatyé ímiáané Críjtoke cáhcujtsóne?

20 Muurévá ámuha Ávyéjuubée Jetsóó mewáajyuri mééma méénune meítsáávéne májchó memájchoromé tsá ímí meméénuhíjcyatúne.

21 Ámuhává muurá tsaatéjtane memájchome ídátsó ájyábari íjcyánáa múhdumé ámuha teene mekéwáñehdúmé ílluréjuco mellíyíicyávehíjcyáne.

22 ¿Aca íveekí ehdu ámuha méméénuhíjcyáhi? ¿A tsá ámuhá jaaháñevúré ámuha memájchóityuróne? Muurá ehdu ámuha meméénúneri tsá maávyējuúlletú Píivyeébeéjté ámuha meíjcyame medóbeevéne. Íllure ámuha ménúcópívétsohíjcyá ídáátsojtéke. ¿A ehdu ámuha meícyahíjcyámeke ó duurúváiyáhi? Tsáhaá.

*Jetsóó mewáajyuri méénune meítsáávéne májcho
(Mt 26.26-29; Mc 14.22-25; Rc 22.14-20)*

23 Páñetúhjáa Ávyéjuube Jetsóó úwaabóné íñe ámúhake ó úúballéhi. Jóódáhjáa dílbyedívú ékéévétsoípyéjco pááaho iújcúne téhdújtsoobe Píivyeébeke.

24 Átsihdyúhjáa teehe idyóhdahíróne neebe ímamyémuke: “Íñe tájpi náávé íjcyane memájcho. Ehdu pajyuvaré méméénuhíjcyaco ámuha mepájtyeté o ícúbáhrámeíñe ámuha meítsaavéne.”

25 Átsihdyúhjáa idyé ado iékéevéne neebe: “Íñe tátyujpácyó ícúbáhrámeíñej tééveri Píivyeébema tsíhdyuréjuco ámuha meíjcyáíñe uubálla. Aane ámuha meítsaavéné tehdu méméénuhíjcyaco.”

26 Ahdícyane óví ámuha tehdu meméénúneri mébóhówátsohíjcyá díbyee míamúnáa wáajyuri dsíjívéné mújyú tsiíñe díbye tsááíñévújuco.

Jetsóoke meítsáávéne májchori menáhbévájcatsíñe

27 Aane muurá Ávyéjuubée mewájjyuri méénune meítsáávéne májchó tsaate múhdurá néeme meéletu májchome ímityúné meenuhi. Tehdu méénune tsá ávyéjuúletú díbyée ícúbáhrámeíne ítyujpácýó wáágoóne.

28 Áánéllii múu tujkénú teene imyéénútúné ihde ímíñeúvú íjtsámeí muhdú íjcyane.

29 Muurá peecúteré teene meméénúhajchíí máhallúvúré ímityúné mémeenuhi.

30 Ehdu nééné níjcaúvú muurá eene ámúhadítýú chémeme dúhcúméhjíúvú néemedítýú tsaate dsíjívéhíjcyáhi.

31 Áánetu ihdyu ímiááméré ímíñeúvú meíjtsámeíne teene meméénúhajchíí tsá Píívyéébe íné hallútú méhdi ícúbáhrátýúne.

32 Muurá ihdyu tsájjy meke íhvétsohíjcyaaabe meícúbáhrámeí téénetu meíllíjkívyéne ímiáámeréjuco meíjcy cáhcújtsótúmema mewágóóóvétuki.

33 Ehdu teéne, ámuúha táñahbému. Áánéllii múu téhméjcatsí pámeeréi píhcyáávécoca ámuha ímíñeúvú memájcho teene Ávyéjuubée mewájjyuri méénune ámuha meítsáávéne májcho.

34 Áánetu tsaate íájjyabáávatéhajchíí óví ihjývú majchóhi. Tsá dítye teene dómájcoítýuró Píívyéébe díityéké tééné hallútú ícúbáhrátuki. Áánetu eene tsíñehjí ámuha meméénuhíjcyáné óví ámúhake o ááhívetéjjy méímíbjchóhi.

12

Píívyéébe Apííchó píááboríyé meméénuhíjcyanéhjí

1 Ámuúha táñahbému, ó imíllé ámúhake o úúballéné ímíñeúvú ámuha mewáájácu muhdú Píívyéébe Apííchó meke píáábónej tééveríyé ínehjí meméénune mepíívyeténe.

2 Muurá ámuha méwaajácú dííbyeké ámuha mecáhcújtsótúcooca níjcyotájtekéré medúúrúvahíjcyáné íbóhíma íjcyátúmeke.

3 Aane ámúhake o néé tsá muurá tsaate Píívyéébe Apííchó túkevjtsoi nééítýuróne: “Jetsóó nehníjyau.” Áhdure tsá múha Ávyéjuúbedi Jetsóoke díllóítýuró Píívyéébe Apííchó díityéké túkevjtsoítuca.

4 Muurá ihdyu Píívyéébere meke píáábónej tééveri mépiivyété páhduváré nénehjí meméénune. Áronáa ihdyu Ípííchoj tééveríyé meke píááboobe ténehjí meméénuki.

5 Muurá dííbyé wákimyéi páhduváré nénehjí meméénúróneri tsaapííkyéré méíícuvéhi.

6 Muurá dííbyere Píívyéébe tehdu mééma meenu ihñéjté meíjcyámema.

7 Aane muurá dííbyé Apííchóré meke píáábóneri mépiivyété tehdu nénehjí meméénune mejtééveri téhdure tsijtye cahcújtsó múnáake díbye ípíááboki.

8 Muurá tsaate téenere píáábónej tééveri piivyété tsíjtyeke ítyúkévjtsoíne. Áané píááboríyé tsijtye piivyété ímí íúwaabóne.

9 Áhdure muurá tsaate téenere píáábónej tééveri ímí Píívyéébeke cáhcujtsóhi. Áané píááboríyé tsijtye piivyété chéméméhjíke íbóhítsóne.

10 Tsaate piivyété méénuráítýuróné imyéénune. Tsijtye piivyété íná pájtyeíñe íhdéjuco iwáájacúné íúúballéne. Tsijtye piivyété iwáájacúné caatyé pañé ímiááne Píívyéébe Apííchó íjcyane, caatyé pañé Naavéné apííchóré íjcyane. Tsijtye piivyété tsíjtye íhjjy illéébótúrójuri íhjjyuváne. Tsijtye piivyété tsijtye íhjjyuváne illéébóturóné íhñéjuvu ípájtyetsóne.

11 Ehdu muurá Píívyéébé Apííchó píáábónej tééveríyé mépiivyété páhduváré nénehji meméénune.

Pámeere Críjtoéjté tsáápihdyuré íjcyane

12 Muurá méjpi pívátsihjívá íjcyané dobéévé méijcyá tsáápiíye. Ahdu téhdure Críjtoéjté mítyame páhduváré menéérome méijcyá tsáápihdyúre.

13-14 Muurá pamévaré jodíómuu, griéégomuu, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyamee, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyatúmee, éhdume pámeere méijcyá dííbyeéjte. Muuráhjáa Píívyéébé Apííchó mépañévu úcaavémé méijcyá tsané múnááréjuco. Aame Críjtoma tsáápihdyuré méijcyá Cáání Apííchó mépañe íjcyáne tééveri íñe méjpi pívátsihjívá íjcyáróné dobéévé tsáápiíye méijcyadu.

15 Muurá méjtúha íhgyúvaca tsá nééítyuró méjpiene íjcyatúné hójtsi íjcyatúnéllíhje.

16 Téhdure ménúúmiho tsá nééítyuró méjpiene íjcyatúné máhállu íjcyatúnéllíhje. Áronáa muurá páneere méjpiene.

17 Muurá páneere méjpi hálluúré íjcyaca ¿íñnerí mélléébóiyáhi? Téhdure páneere ménúúhejúrú íjcyaca ¿íñnerí máarahjúciyá tsíménej cúva?

18 Ehdúhjáa tene múhdurá nééiyónéllii ihdyu Píívyéébe méjpi ípívyejtsó muhdú íjtsúcunúdu ténéhjima.

19 Muurá tsáneere méjpi íjcyaca múhduréiyó teéne.

20 Aane muurá pívátsihjívá íjcyáróné dobéévé tsáápiíye.

21 Áanéllii máhálluúcu íhgyúvaca tsá nééítyuró méhójtsicu íñnetú píáábotúne. Áhdure méhniwau tsá nééítyuró méjtúhaacyu íñnetú píáábotúne.

22 Muurá méjpiítyu íhtsúuvúdu méjtsúcunúrotsíhji ímichi éhniñevu meke píaabóhi.

23 Áanéllii tétsihji múhdurá néérotsíhji tsáimíyé météhmemeí múha meke íajtyúmituki.

24 Áánetu muurá ímí méjtsúcunúrotsíhji tsá pahdu mewátájcómeítyúne. Píívyéébé ípívyejtsó méjpiítyu múhdurá néérotsíhji tsáimíyé météhmeki.

25 Ehdúhjáa ípívyejtsoobe méjpi patsíhjíváré ímí meke píáábónetu tsátsii múhdurá méjtsúcunútki.

26 Muurá tsátsíyé metútáváávérónáa páneeréjuco méjpiíyi avye búuuvéne. Áánetu tsátsii metútáváávétúcooca pájpiíye íñe imíjyaú méllíñemuúcunúmeíhi.

27 Ahdu muurá tsáápiitsa Críjtoéjté méijcyame méijcyá tsáápiíye íjcyadu.

28 Áanéllii dííbyé cahcújtso múnáa méijcyámeke Píívyéébe pícyóó íñá mewákímyeíñehjivu. Tsaatéke muurá pícyoobe Jetsocríjtodítyú íjcyané uwááboju uwáábomére dítye ípyéhíjcyaki. Áánetu tsíjtyeke pícyoobe íhdéjuco íñá pájtyeíñe iwáájacúné úúbálléímyeke. Tsíjtyéhjike pícyoobe dííbyé íhgyú uwáábojte dítye íjcyaki. Téhdure tsíjtyeke pícyoobe méénuráítyúronéhji méénúímyeke, chéméméhjike bóhítsóímyeke, ídáátsóméhjike píáábóímyeke, túkevétsojte íjcyáímyeke, tsííñe míamúnáa íhgyu illéébótúrójuri íhgyúváiímyeke. Ehdu muurá páhduváré néené wákímyeíháñevu pícyoobe Píívyéébe íhñéjte méijcyámeke.

29 ¿Aca pámeere dííbyeéjte méijcyame Jetsocríjtodítyú íjcyané uwááboju uwáábomére mépehíjcyáhi? Áhdure ¿aca pámeere íñá pájtyeíñe mewáájacúné méúúbálléhíjcyáhi? ¿Aca pámeere mee uwáábojte? ¿Aca pámeere méénuráítyúronéhji méméénuhíjcyáhi?

³⁰ ¿Aca pámeere chéméméhjike mébóhíitsohíjcyáhi? ¿Aca pámeere méihjyúvahíjcyá tsííñe múnáá ihjyu melléébótúrójuri? ¿Aca pámeere mépiivyété téjúhji tsaate íhjuváne mepájtyetsóne? Tsáhaá.

³¹ Ahdícyane cáhawáá métsúúraméi keená éhniíñevu ímí ámuha meíjtsúcunúneri Píívyéébe ámúhakyé íajcuki. Aane ó imíllé ámúhakyé o úwaabóné muhdú éhniíñevu ímí meíjcyáiyóne.

13

Mewájyújcatsíñe

¹ Muurá tsííñe míamúnaa, níjkyéji múnáa, íjcyámé ihjyúrí o ihjyúvároobe muucá o wájyútúhajchíí atéréejpíyé o íjcyaaabe pevénéré ó ihjyúvahíjcyá éhne múúne cúúmúbama chehkéú íhjuvádu.

² Téhdure ñná pájtyeíñe íhdéjuco o wáájacúné o úúbállehíjcyaaabe páné íhdéene o wáájacúroobe tsíjtyeke o wájyútúhajchíí tsá ímiáábé o íjcyatúne. Áhdure Píívyéébeke ímí o cáhcújtsónéllii cámeñbaúné tsiéllévu o íñétsóroobe tsíjtyeke o wájyútúhajchíí tsá ímiáábé o íjcyatúne.

³ Áhdure ídáátsóméhjike tátsíeméneri o píáábohíjcyaaabe Críjtodítýú íjcyáné uwááboju o úwáábohíjcyáné hallútú oke dítye cóvájtsóroobe tsíjtyeke o wájyútúhajchíí tsá íñetú oke tene píáábotúne.

⁴ Muurá ihdyu pamévakeré meídaatsólléne mewájyume máaabúcú múhdurá néeronéhji. Aame tsá íñerí menómítááváityuróne. Tsá ávyéjuuháñe melííñéityuróne. Tsá 'mityáhmítýá' menééityuróne.

⁵ Tsá atéréenéhji meíhjuváityuróne. Tsá méhlliihyéré tsane meméénúityuróne. Tsá mecááyóbáityuróne. Tsá tsiélléjyoco meíjtsúcunúityuró tsaate meke ímityúné méénune.

⁶ Áhdure tsaate ímityúné méénúneri tsá meímíjyúúvéityuróne. Ímiááneríyé meímíjyúúvéiyáhi.

⁷ Muurá ímiááné pamévake mewájyume múhdurá tsaate íjcyámeke mépíaabó dítye ímíjpyetéki.

⁸ Ehdu mewájyúcatsíñe tsá mújyú mééma níjkéváityúne. Áánetu eene ñná pájtyeíñe íhdéjuco mewáájacúné meúúbállehíjcyáné mééma níjkévaáhi. Téhdure dííbyé píááboríyé tsaate tsíjtyé ihjyu illéébótúrójuri íhjuvánhíjcyáné níjkévaáhi. Áhdure dííbyé píááboríyé mewáájacuhíjcyáné tsáhájucó íjcyáityúne.

⁹ Muurá Píívyéébe icyánéjcu tsátsíhwuútsaré mewáájacúné meúúbállehíjcyáhi.

¹⁰ Áronáa ihdyu íjcyáiñeí páneere mewáájacúne. Ájy tsáhájucó tsátsíhjítsaré mewáájacúityúne.

¹¹ Muuráhjáa tsíímene o íjcyácooca ó ihjyúvahíjcyá tsíímene íhjuvádu. Aabéé ihdyúhacáa múhdurá néerone ó itsúcunúhíjcyá tehdújuco. Aanée o kéemebe tsáhájucó tehdú o néjúcootú tsúúca o wájacúúvénéllíhye.

¹² Ahdu muurá íñe icyooca tsátsíhwuútsaré méwaajácú Píívyéébe icyánéjcu éhne múúne míícúmí pañe tsíeméne náávé meítene mewáájacúdu. Áronáa ihdyu íjcyáiñeí éhniíñevu ténejcu mewáájacúne. Muurá íñe icyooca tsátsíhwuútsaré o wáájacúné téjyju botsíi ó waajácúú ímíñeúvú muhdú Píívyéébe oke wáájacúdu.

¹³ Aane muurá dííbyeke mecáhcújtsóne mewájyújcatsímyé meítsohíjcyáné tsá mújyú níjkéváityúne. Áánetu ímichi páñétúene teene mewájyújcatsíñe.

14

Tsítjtyé ihjyúrí tsaate íhhyuváné píívyeténe

¹ Ahdícyane múu tsúúrámeí pamévamáyé ámuha mewáájycatsímyeke Píívyéébé Apííchó túkévajtsómé panévare ámuha meméénúíyóneri. Múu tsúúrámeí íhdétújuco díbye ámuhadívú bóhówajtsóné ámuha mewáájacúné meúúbálléíyóneri.

² Muurá tsaate tsítjtyé ihjyu illéébótúrójuri íhhyuvámé Píívyéébemáyé ihjyúvá tééjuri. Aane tsá múha lléébóíturó ñná dítye néene Píívyéébé Apííchóré díityéké túkévajtsóneri dítye íhhyuvánéllííhye.

³ Áánetu ihdyu díbye íuwááboju bóhówajtsóné úúbálléhíjcyámé cahcújtso múnáake tsápijtso éhñííñevu ímí dííbyema dítye íjcyaki.

⁴ Muurá tsítjtyé ihjyu illéébótúrójuri tsaate íhhyúvámekéré píaabóné Píívyéébeke dítye úráávyénéjcutu. Áánetu ihdyu díbye íuwááboju bóhówajtsóné úúbálléhíjcyámé éhñííñevu tsítjtyeke píaabóhi.

⁵ Aane ihdyu ímí ó íjtsúcunú tsítjtyé ihjyu ámuha melléébótúrójuri meíhhyúváiyóne. Árónáa éhñííñevu ó imíllé ámuha meúúballéné Píívyéébe íuwááboju ámuhadívú bóhówajtsóné. Teene ihdyu éhñííñevu píaabó cahcújtso múnáake. Áánetu tsítjtyé ihjyúrí ámuha meíhhyúvaróné tsaate díityé ihjyúvú pájtyétsótúhahjí tsá díityéké tene píáábotúne.

⁶ Ámuúha táñahbému, muurá ámuhákye o ááhíveebe tehdu tsítjtyé ihjyúrí ámuháma o íhhyúváhahjí tsá ámuhákye tene píáábóityú ámuha melléébótúnéllííhye. Áánetu ihdyu Píívyéébe óhdivu bóhówajtsóné ámuha melléébójuri o úúbálléhahjí ámuhákye píááboíñe.

⁷ Cáhawáá méíjtsúcunuj, muurá míamúnaa íjcyáturóné cúúmúbama chíiyóro ímíñeúvú mellíjchúcooca melleebó ímíwu tsanéécú íhhyuváne. Áánetu múhdurá mellíjchúhahjí tsá ímí melléébotúne.

⁸ Áhdure méénujcatsí íjcyácooca ímíñeúvú rojrócó llíjchúmeítyúhahjí tsá múha íjcyátsííívyetúne.

⁹ Ahdu muurá tsaatémá dítye lléébótújuri meíhhyúváhahjí tsá dítye lléébotúne. Pevénéré méihhyúvá éhne múu pevetsíima íhhyuvádu.

¹⁰ Muurá ííñújiri míamúnaa páhduváre íhhyuvámé tsá wáájacúratúné íhhyúvatúne. Muurá ihdyu dítye íhhyuváné waajácúmeíhi.

¹¹ Muurá tsaate óóma tehdu o lléébótújuri íhhyúvaca tsá íínetú oke tene píáábóíturóne. Áámedítyú ó nééiyá tsítjtye múnaáre dítye íjcyane. Áhdure óhdityu nééiyómé tsítjtye múnáajpíyé o íjcyane.

¹² Aane Píívyéébé Apííchó ámuhákye túkévajtsóneri páhduváre nénehji ámuha meméénúíyóneri meíjyácunúhíjcyámé múu íjyácunú ámuhákye díbye píáábóneri cahcújtso múnáake ámuha metúkévajtsóíyóneri.

¹³ Áánetu tsítjtyé ihjyúrí ííhhyuváné píívyetémé múu Píívyéébeke píáábó táúmeí díbye túkévajtsóneri teene ípájtyétso tsítjtye illééboki.

¹⁴ Muurá tsá oore táíjtsaméiyi tsítjtyé ihjyu o lléébótúrójuri Píívyéébema o íhhyúvahíjcyatúne. Dííbyé Apííchóré ihdyu tápañétú íhhyúvahíjcyáhi. Áánéllii o íjcyároobe tsá o wáájacuhíjcyatú o íhhyuváne.

¹⁵ Aane íñe ¿kééjuri méihhyúváiyá Píívyéébema? Méihhyúváiyá tsajúúcuri melléébótúrójurii, melléébójurii, íjcyane. Áhdure dííbyeke medúúruváné mémátsíváiyá tsajúúcuri.

16 Muurá tsijtye lléébótújuri dííbyeke medúúrúvájchíí tsá múha meke náhbénúityú illéébótúnéllíhye.

17 Ímí tehdújúcooro Píívyéébema tééjuri meihjúvaróné tsá tsijtyeke píáábotú dííbyeke ditye úráávyénetu.

18 Áronáa ihdyu ímí tehdújuco teene melléébótúrójuri dííbyema meihjúváne. Muurá ámúhá ehnííñevu ó ihjúvájchíí Píívyéébema oore o íjcyácoóca. Áánéllíí ó téhdújtsó dííbyeke.

19 Áronáa ihdyu tsame cahcújtso múnaa mepíhcyáávécococa ó imíllé pámeere lléébójuri báhríñéwuúré o íhjúvaróné diityéké píaabóne. Tsá muurá diityéké tene píáábóityuró cááménécóbaúvú tsijtyé ihjúrí o íhjúváne ditye lléébójurííívari.

20 Ahdícyane, ámuúha táñahbému, tsá múu ímíájító ámuha meúraavyémé tsiimédú néetune. Ímíñéúvú múu íjtsámeí kéémejte íjtsámeídyu. Áánetu ihdyu ímítyúné icyánéjcutu múu íjcyá diitye tsiime íná wáájacutúmé íjcyadu.

21 Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Tahñéjte jodíómuma ó ihjúváj tsijtye múnáaj tééveri diityé ihjúrí. Áronáa tsá oke ditye cáhcújtsóityúne. Ehdú íñe o néé Píívyéébe o íjcyáábe.”

22-23 Aane muurá tsijtyé ihjú melléébótúrójuri Píívyéébé Apííchó meke íhjúvátsoneri cáhcújtsótúmeke méúújtsó íhstútuube Píívyéébe íjcyane ditye iwáájacuki. Áronáa muurá medóbeevémé téjúhjiri meihjúváne illéébóne méhdityu nééiyomé illure meméivaténe. Áánetu ihdyu cahcújtso múnáa wáábyuta méhdívu íwááboju bóhówájtsóobe diityéké meúúbálleki. Tsá cáhcújtsótúmé wáábyuta tene íjcyatúne.

24 Áronáa tsáijyu múúne tsáame meúwaabóné illééboki. Aame muurá teene illéébóne waajácúiyá ímíáané ímityúmé íjcyane.

25 Aane múhduúvúrá íjtsúncunúne botsíi Píívyéébe mééma íjcyane iwáájacúne dííbyeke duurúváiyomé ímíhmóúbánema.

Muhdú pihcyáávé pañe meíjcyáiyóne

26 Ahdícyane, ámuúha táñahbému, ámuha mepíhcyáávécococa Píívyéébeke ámuha medúúrúváne májtsí méenuhíjcyáamee, tsaatédívú díbye íwááboju bóhówájtsóné úúbállehíjcyáamee, tsijtyé ihjú illéébótúrójuri íhjúvájchíí, ditye íhjúváne melléébojúvú pátyétsohíjcyáamee, éhdume múu ímíñéúvú meenu cahcújtso múnáake tene píááboki.

27 Aane tsaate tsijtyé ihjú illéébótúrójuri íhjúváne píívyetéhajchíí óví mítyétsiye íhjúváhi. Téhdure ímílléhajchíí tsijpi píívyeté íhjúváne. Áronáa ihdyu tsá múu tsané tujkéveri íhjúvatúne. Tsáápiitsadí múu íhjúvá llééboobe ípájtyétsoki.

28 Áánetu díbye íjcyátúhajchíí tsá múu ámuha mepíhcyáávéné pañe tééjuri íhjúvatúne. Iiye múu íjcyácooca Píívyéébemáyé tééjuri íhjúváhi.

29 Áhdure díbye íwááboju tsaatédívú bóhówájtsómé múu tsané dobéévé pañe mítyétsíuba, 3-meváuba, úwaabó tsijtye illéébúncunúki.

30 Áronáa tsáijyu múúne Píívyéébe lléébúncunúmedívú téhdure íwááboju bóhówájtsóhajchíí ovíi tujkénú úwááboobe íhveté diityéréjuco íwááboki.

31 Ehdú múu Píívyéébe íwááboju ámúhadívú bóhówájtsóné tsáápiitsadí ímíñéúvú úwaabó tsijtye illéébóne dííbyedívú icyátsípááveki.

32 Dííbyé úwááboju múu imyéénune píívyetéme ímíñéúvú meenuhi.

33 Tsá díbye ímíllétú múhdurá dííbyé úwááboju medáriivéne.

Imíleebe tsaímíyé pámeere metúkévétsójcatsíñe.

³⁴ Aane ihdyu óvíi ámuha mepíhcyáávécooca Píívyéébé taúhbaju néhdu wal-léemú ímiááméré ijcyáne cúúvéhulléré uwáábó lleebúcunúhi. Tsá ehdu nétsihjívú ditye íhjúváiityuróne.

³⁵ Tsane idíllone ímílléhajchíí óvíi ihjyáhañévúré dillómé ájyúmuke. Tsá tene ímityú Píívyéébé pihcyáávé pañe walle íhjúváiityóne.

³⁶ ¿Mityá tsá ehdu tene néétune? Cáhawáá méijtsúcunuj, tsáhái muurá ámuha pahdu díbye íuwááboju méhdivu bóhówátsohíjcyáné mewáájacutúne.

³⁷ Aane cáhawáá óvíi tsaate díbye íuwááboju díityédívú bóhówátsohíjcyámé pañe dííbyé Apííchó íjcyáhajchíí waajácú dííbyé taúhbaju néhdújuco o néhijcyáne.

³⁸ Áánetu tehjújuco néérone ditye múhdurá íjtsúcunúhajchíí muhdú idyé méméénuúhi.

³⁹ Ehdu teéne, ámuúha táñahbému. Ahdícyane óvíi ámuha méúwáábohíjcyá Píívyéébe íuwááboju méhdivu bóhówajtsóne. Tsá múu tsaate tsíjtyé ihjyú il-léébótúrójuri íhjúvánetu díityéké bóijcyutúne.

⁴⁰ Imíááméré múu íjcyáne panévare ímíñéúvú meenuúhi.

15

Críjto dsíjíveebe bóhíine

¹ Ámuúha táñahbému, cáhawáá méitsáávé muhdúhjáa pajtyéteju ámúhake o úwaabóné ámuha mecáhcujsóne. Aane muurá ímí ámuha méúraavyéhi.

² Aame tsúuca ámuha mepájtyeté ímiááné ámuha mecáhcújtsóhajchííjy. Áánetu ámuha ímí mecáhcújtsótúhajchíí íllure ámuha mébáñúmííhi.

³ Muuráhjáa Píívyéébé waajácúháámitu tene néhdújuco méimityú iwáágóo Críjto dsíjívénetu íjcyáné uwááboju oke ditye úwaabódújuco ámúhake o úwáábohíjcyáne.

⁴ Muuráhjáa tene néhdújuco dsíjívéébeke ditye cúúuube pápihchúúj coojívatu bóhíine.

⁵ Aane íñe ó úwáábohíjcyá muhdúhjáa Péédoródívú íbóhówáávéne boone tsijtye ímamyémudívú díbye bóhówaavéne.

⁶ Ááné boonétúhjáa muurá bóhówááveebe íhñéjté 500-mevá ehnííñevu íjcyámedívu. Áámedíyúu tsúuca tsaatétsáhjí dsíjívénetu muurá íjcyáméi mítyame.

⁷ Áhduréhjáa muurá bóhówááveebe Jacóóbodívu. Ááné boonétúhjáa bóhówááveebe pámehdívúréjuco.

⁸ Ááné boonécóbaúvutúu téhdure óhdivu díbye bóhówaavéne ó íjtsúcunú ehne múúne walle itsíímáváyotsíhjí pájtyelle tsíímavádu.

⁹ Áánéllii tsá o íjtsúcunúmeítyuró dííbyedítyú íjcyáné uwááboju úwáábomére péhíjcyáméejpi o íjcyane. Muurá ímiááné tsá o íjcyáítyuró ténejcú uwááboobe cahcújtso múnáakée o ícúbáhrahíjcyánéllíihye.

¹⁰ Áronáacáhjáa ihdyu Píívyéébe pámeekéré iwájyudu íjcyaaabe óhdi ídáátsóvéne oke ímíbajchóhi. Aabe ihdyu óvíi tehjújuco o íjcyane dííbyé icyánéjcu uwááboobe. Áánéllii muurá ímiááné tsijtye uwáábojté ehnííñevu ó méénuhíjcyá téené wákimyéi. Tsá idyé oóre. Dííbyere ihdyu Píívyéébe méénuhíjcyá tajtyééveri.

11 Áronáa tsá muhdú tene néetu tsaate éhniíñevu téené wákimyéi méénune. Aane ihdyu ímí tehdújuco ámuhákye muha meúwáábohíjcyáné ámuha mecáhcujsóne.

Dsijívémé bóhiíñe

12 Muuráhjáa Críjto dsijíveebe bóhiíne muha meúwáábohíjcyáné ámuha mecáhcujsóhi. Áronáa ¿íveekí tsaate ámuhadítyú nehíjcyá dsijívémé bóhíjúcóóityúne?

13 Muuráhjáa ímiááné tehdu tene néeca Críjto dsijíveebe tsáhájucó bóhiítyuróne.

14-15 Aaca muurá ténejcú uwáábojte muha méijcyáiyá állíu múnaa díbyée bóhiítúnéré muha meúúbállehíjcyánéllíihye. Aaca téhdure téené uwááboju mecáhcujsóné tsá íínetu meke píáábóityuróne.

16 Muuráhjáa tehdu tene néeca Críjtoke ditye cúúuube tsá bóhíjúcóóityuróne.

17 Aacáa muurá íjcyáiyóné máhallúrí méimítyuháñe.

18 Aamée dílbyeke ímí mecáhcujsorómé medsjívémé ávyétá wágoóóoveréjuco meméénúiyóne.

19 Muurá dílbyeke mecáhcujsóné apááñéré ííñújí hallúrí meijcyánetu meke píááboca tsíjtyéhjí éhniíñevu ávyétá idáátsó méijcyáiyáhi.

20 Áronáacáa ímiááné Críjto idsijívétsihdyu bohí medsjívémé mebóhiíñé mééma déjucóónuúbe.

21-22 Muuráhjáa tsáápiye Adáa ímityúné méénúné déjúcotu médsijívehíjcyáhi. Ahdúu íívane tsáápiye Críjto ímiáábé íjcyaaabe méénúnej téeveri medsjívémé mebóhiíhi.

23 Áronáa tsá ihdícyáiyu mebóhiíityúne. Díbyéi tsiiñe tsáácooca mebóhií dílbyeéjté meijcyame.

24-25 Áijyu páme avyéjuubéré íjcyaa dílbyeke múnáátsohíjcyámeke ityáhjáné hajchóta. Áané boone páneere Cááni Píívyéébé hójtsí pañevú íhvéjtsóiibye dílbyeréjuco páne avyéjuube íjcyaki. Téijyu páneere nijkévaáhi.

26 Dsijívé meke múnáátsohíjcyáné tsáhájucó íjcyáityúne.

27 Muuráhjáa dílbyere Píívyéébe picyóó Críjtoke páne avyéjuubéré díbye íjcyaki. Ehdu muurá néene dílbyé waajácúháámitu. Tsá tene néetu Cááni dílbyé túkevéjtsójú pañe íjcyane.

28 Muurá ícyooca páneere Críjtó túkevéjtsójú pañe íjcyároobe téijyu íjcyaa Cááni Píívyéébé túkevéjtsójú pañeréjuco. Muurá Píívyéébe ávyeta páne avyéjuubéré ímichi dílbye tájpi páneere íjcyaaabe. Áanéllii téijyu páneere dílbyé túkevéjtsójú pañeréjuco íjcyaiñe.

29 Áánetu íjcyáné tsane. Ehdu idyé medsjívémé mebóhíjúcóóityúné nehíjcyámé ¿íveekí tsójtsómeíhijcyá ímúnaa dsijívéme mémeri 'ditye ipájtyeteki' néémere muhdú idyé medsjívémé mebóhíjúcóóityúnáa íínetú diityéké tene ípíááboki?

30 Aane idyé ehdu tétsíhjí daíhañeréjuco medsjívéíñáa ¿íñe muha úwááboméré mépehíjcyá tsáijyu tsaate múúhakyé téené hallútú dsijívétsóhajchíi muha mepájtyetékijíivari?

31-32 Áanélliihyehacáa bañúháñe téené hallútú Éépetsó cóomi múnaa ápíchó éhne múúne meke dóóné iyámédú néémema ó táhjácatsíhijcyáhi. Aanéjívna, ané metsu ímiááné tehdu tene nehajchíi meijcyáné hajchótá mewáñehjíváténé

pañe panévaré meóóvehíjcyá tétshíj dáihañéréjuco medsíjívéñéllíihye. Áronáa muurá ímiáané medsíjívémé mebóhíine o úwáábohíjcyané hallútú oke ditye dsíjívétsóllehíjcyároobe ó ícyahíjcyáhi. Ároneri íllure ó ímíjyúúvehíjcyá eene ámuha Jetsocríjtoke meúráávyéneri o ímíjyúdu.

³³ Ahdícyane máállítsámeídí múhdurá ítsámeíhíjcyámedívu. Ámúhake mújtátsodímýé ímí ámuha meíjcyáíyómeke. Muurá tsaate néehí: “Átéréejtédívú menáhbevámé íllure meke mújtatsóhi.”

³⁴ Ahdu ámuha meíjcyáíyónéllí ímíñéúvú méuráávyé ímiááju. Óvíjyacóóné ímítýunéjcu. Muurá íjcyáméubá tsaate ámúhadítýú Píívyéébeke wáájácutúme. Ehdu ámúhake o néé núcójpítsóróné pañe ámuha téénetu mewájácúúveki.

Muhdú dsíjívémé bóhíñe

³⁵ Áronáacáubá tsaate ámúhadítýú neehi: ¿Aca íhya muhdííváj píhíimá medsíjívétsihdyu mebóhííhi?

³⁶ ¿Aca muhdú ámuha méjtsúcunúhi? Íllu muurá teéne: Muurá tsíeméné pañévau mebájtsou tsíhdyuréjuco ícyápáyóóvétsihdyu ííñeu botsíi páneevé úmehéréjuco.

³⁷ Tsá muurá apáhajchíi teeu mebájtsónemáyé pahéjuco íjcyáítyuróne. Tsáijyu muurá tríígó pañéváuma tsíñéhíj pañévahúúné mebájtsócooca tsáhái téúhjítu ipáhé bóhówáávetúne.

³⁸ Píívyéébere ihdyu ímíllédú píívyetsóné tsaímíyé keemévé íínéhé neeváúhjáa íjcyahéjuco.

³⁹ Tsá muurá panévaré tsahdúré néétune. Muurá úmehééné tsíhdyure. Áánetu mee míamúnaa tsíhdyure. Áhdure iyámé tsá tsahdúré néétune. Muurá baari úlléné iyámé tsíhdyure. Wahpéjté tsíhdyure. Amómé tsíhdyure.

⁴⁰ Téhdure caame íévéhóówari íjcyanéhjí, ííñújiri íjcyanéhjí, tsíhdyure.

⁴¹ Muurá cóójíejpi núhba ájchú péjcoéjpima mícúru ájchúné tsíhdyure. Áhdure mícúruj pééte tsá tsahdúré néétune.

⁴²⁻⁴³ Ahdu muurá idyé tsíhdyuréjuco meíjcyane medsíjívétsihdyu mebóhíime. Muurá medsíjívémeke ditye cúúume mechájááverómé tsííñe mebóhíicooca tsíhdyuréjuco néjpiima meíjcyame tsáhájucó mújyú muhdú meíjcyájúcóóityúne. Muurá íñe ícyooca meíjcyáne pi átéreenére.

⁴⁴ Aane muurá ííñújiri meíjcyáne piima meíjcyame téhdure meíjcyáá tsíhdyuréjuco néénej pi mújyú medsíjívéjúcóóityúnéj piíma.

⁴⁵ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Tujkénúejpi Adáake Píívyéébe ípívyétsóóbé pañévú picyóó míamúnaa díbye íjcyáíñe bóhi.” Áábé boonétú Críjto bóhówáávebe ihdyu meke ajcú mújyú muhdú meíjcyájúcóóityúne bóhíívu.

⁴⁶ Áronáa tujkénú meíjcyá íñe ícyooca meíjcyáne piíma. Áané boonétú botsíi meíjcyáá tsíhdyuréjuco néjpi mújyú medsíjívéjúcóóityúnéj piíma.

⁴⁷⁻⁴⁸ Muuráhjáa tujkénú Píívyéébe meenu ííñúbatu Adáake ííñújiejpi íjcyáábeke. Áánéllíi tééjí hallúrí meíjcyame méjpíhánema mee díbyeé ípívyéjtsóobédújuco. Áánetúhjáa ihdyu Ávyéjuube Críjto tsáá níjkyéjtu. Áánéllíi dííbyema meíjcyácooca tsíhdyuréjuco meíjcyáíñe díbye íjcyadújuco.

⁴⁹ Muuráhjáa Píívyéébe ííñúbatu méénuube íjpiíma íjcyadújuco mee méjpímaá. Áhdure idyé níjkyéjiri íjcyabe Críjtoduréjuco meíjcyáíñe dííbyema meíjcyácooca.

⁵⁰ Ámuúha táñahbémut, muurá íñe icyooca meijcyánéj piiháñema tsá meijcyáityú Píivyéébé avyéjuri. Muurá íñe dsíjivéiñéj piiháñé tsá múhdutú dsíjívétúné íjcyáityuróne.

⁵¹ Cáhawáá ámúhakye o úúballe múha mewáájacutúne. Tsá muurá pámeere míamúnaa dsíjivéityúne. Muurá dsíjívétúméj piiháñé cápáyóóveé tsíhdyuréjuco néenéj piiháñevu.

⁵² Muurá ávyeta íícúíwuúré tsáneere metámihjyácóné hallurí méjpiíhañe cápáyóóveé páneere tsíhdyuréjuco íímíbaávye nihñéré rojrócó líjchúmeicyoóca. Tene muurá íhjuvacooca cahcújtso múnaape dsíjivehíjcyámé tsiíñe bóhime tsáhájucó dsíjivéityúne. Áané tujkéveri téijyu íjcyame dsíjívétúméj piiháñé tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe.

⁵³ Muurá íñe icyooca medsíjivehíjcyanéj piiháñé téijyu cápáyóóveé dsíjivéityúnéj piiháñevuréjuco. Áijyu ihdyu botsí meijcyáá Píivyéébé avyéjuri.

⁵⁴⁻⁵⁵ Ehdu muurá íñe medsíjivehíjcyanéj piiháñé tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe Píivyéébé waajacuháámitu íllu tene nehjújuco: “¿Aanéhaca kiávújucó teene dsíjivé meke wáágóóiyóne? Tsúúca táhjatsámeíñe tsáhájucó íjcyatúne.” Ehdu Píivyéébé waajacuháámitu nééneé.

⁵⁶ Muurá ímityúmé meijcyané déjúcotu médsíjivehíjcyáhi. Aanée méhdivu Píivyéébé taúhbaju bohówajtsó ímityúmé meijcyane.

⁵⁷ Áronáacáa ihdyu tehjújuco Píivyéébe méhdi ídáátsóvéne Máavyéjuube Jetsocríjtoj téeveri ímityúné mééma táhjane mewágóóóvétuki.

⁵⁸ Ahdícyane, ámuúha táñahbémut, méihvéjtsodí Píivyéébé icyánéjcu ámuha meúraavyéne. Óochévetúmeré méméenuhíjcyá Máavyéjuube Jetsocríjto wákimyéi. Muurá méwaajacú dílbyé wákimyéi méméénume mebáñúmeítyúne.

16

Cahcújtso múnáa wáabyuta dsídsi píhcyúmeíñe

¹ Áánetu dsídsike cahcújtso múnáállí ámuha mepíhcyuhíjcyané múu ímíñeúvú meenu íñe Garáátsiá íñújiri íjcyané cahcújtso múnáake o néhduú.

² Ténevá tsemáánadú múu wáyeévejcóójí idyóbéévacooca ámuhá wákimyéi hallúvú ámuha meújcúnetu tsánéhwu dówacárohíjcyá ámuhadívú o úújetécooca botsí ámuha mepíhcyútuki.

³ Aane o úújetécooca tsaatéke ámuha metújkevééllémeke mewáalloó Jerot-saréeri íjcyané cahcújtso múnáa éllevu ámuha mewáallóóné waajacúhaamínema dítye teene itsájtyeki.

⁴ Áámema téhdure muhdú o néhajchíí ó peéhi.

Muhdú ipyééíñe Páávoró íjtsámeíñe

⁵ Áronáa ihdyu tujkénúí ó peé Matsedóóniá íñújivu. Átsihdyu botsí ámúhakye ó aahívéteéhi.

⁶ Aabe tsáijyu múúne ámúhama úúníjyá hajchótá ó íjcyá tsúcájáhreé. Átsihdyu óví kiávú o péébeke ámuha oke mépiáabóhi.

⁷ Tsá o ímíletú ámúhakye íícúíye o ááhíveíñúne. Ó ímíllé tsuucájááneúvúí ámúhama o íjcyane Píivyéébe ímílléhajchíjyu.

⁸⁻⁹ Aabe íchihvúré Éépetsóvú Pejtecojtée wañéhjí ó pájtyeé téené pañe íchíi múnáake o úwááboki. Tsáijyu múúne tsaate díityédítú o úwaabóné cáhcujtsó tsijtye oke téené hallútú tsaríllérónáacá.

¹⁰ Áánetu Timotéó íñe o íjcyadu Píívyéébé wákimyéí méénuhíjcyaaabe ámuhadívú úújetéhajchíí ímíñeúvú méwaatsúcúpéjtsoco díbye ímí íjtsúcunúki.

¹¹ Áábeke ihdyu métsiménéelledíñe. Ímíñeúvú dííbyeke mépiááboco elle iúlléjéne oke díbye iúújévaki. Muurá dííbyeke ó ítsohíjcyá tsijtye ménahbémuma oke dítye iúújévaki.

¹² Téhdurée ménahbe Apóóroke ó neerá díbye ámuhákye iááhíveté tsijtye menáhémuma. Áronáa tsá díbye péétune. Óví mújyú ímíllécooca ámuhákye aahívetéébe.

Páávoró pítyajcône

¹³ Ahdícyane ímíñeúvú Píívyéébeke méuráávyé ténejcútú ámuha íhtsutúmé meíjcyame ímityunévú metáhjátsámeítyuki.

¹⁴ Múu ñná imyéénune ímíñeúvú meenu pamévakéré iwájyúnema.

¹⁵ Ámuúha táñahbémuj, muurá ámuha méwaajácú Ejtéépanáké éhnée Acááyá iññúji múnáadítyú ihyájkímuma tujkénú Píívyéébé icyánejcúvú pájtyéébeke. Aabe muurá díitye ihyájkímuma ímí piáábohíjcyá téhulle íjcyame ménahbémuke.

¹⁶ Áámeke múu avyéjuulléhi. Áhdure tsijtye Píívyéébé wákimyéí méénuhíjcyámeke múu avyéjuulléhi.

¹⁷ Muuráhjáa díibye Ejtéépanaa, Potonáátoo, Acáicoo, éhdume tsaímíyé oke piáabó ílle ámuha meíjcyaca oke mepiáábóíyónetu.

¹⁸ Aame oke tsápítsohíjcyá ámuhákyéé itsápijtsódu. Aane ímí ó íjtsúcunú tehdújuco. Tehdu néémeke múu avyéjuulléhi.

¹⁹ Áhdure ámuhákye ó úúballé Áátsiá iññújiri íjcyáné cahcújtso múnaa ámuhákye dúúruváne. Téhdure Akííramútsí Pirítsíírama ámuhákye duurúváhi. Áhdure díityétsi jávú píhcyáávehíjcyámé ámuhákye duurúváhi.

²⁰ Pámeere íchíi múnaa ménahbémú ámuhákye duurúváhi. Téhdure tsamééré méduurúvajcátsi.

²¹ Aane íñe ámuhákye o pítyajcóné páñetu oo Páávoró ó caatúnúhi.

²² Aabe o néé Ávyéjuube Jetsocríjtoke wájyútúmé hallúrí tsúúca ímityúné íjcyane. Aabe ihdyu óvi tsájucóó Máavyéjuúbe.

²³⁻²⁴ Muurá mítyane ámuhákye ó wájyú dííbyeéjté ámuha meíjcyámeke. Ahdícyane ihdyu óví dííbyeréjuco ámuhákye piáabóne. Áyu tehdújuco.

2 CORÍNTIO

Hállúvúeháámí Coríntori Íjcyáme éllevu Páávororo cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Oo Páávororo o Íjcyáábekée oke Píívyéébe picyóó Jetsocríjtodítýú Íjcyáné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki. Aane íñe ícyooca muhcsi íhyaami mécaatúnú ménahbe Timotéoma elle Coríntori ámuha meíjcyáné cahcújtso múnáa éllevu. Téhdure pámeere Acááyá iññújiri Íjcyáné cahcújtso múnáa wáábyuta téhaámi.

² Ahdícyane óví Píívyéébe Ílli Jetsocríjtoma ámúhake píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Páávororo ícúbáhrámeíñe

³ Áánéllii metsu Máavyéjuube Jetsocríjtó Caani Píívyéébeke medúúrúvaki. Muurá meke ídaatsólléne Íjcyabe paíjyuvaré meke bóhíitsohíjcyáhi.

⁴ Muurá meícúbáhrámeíñetu meke íbóhíjtsóne píáábohíjcyabe téhdure tsíjtyeke mepíáábo muhdú meke díbye píaabódu.

⁵ Ehdu Críjtoéjté meíjcyame díbye ícúbáhrámeíhíjcyádújuco meícúbáhrámeíhíjcyáne. Áámeke dííbyej tééveri Píívyéébe meke ímíjyuuvu ácu híjcyáhi.

⁶ Muurá muhcsi meícúbáhrámeíyómútsikye ímíjyuuvu ácu híjcyabe téhdure ámúhake muhcsi meúwáábóneri mebóhíjtsómé tehdííváné ícúbáhrámeí ámuha maáábúcuñe mepájtyeteki.

⁷ Muurá muhcsi méwaajácú ámuha ímí Píívyéébeke meúráávyehíjcyáné panévare ámúhake pájtyeróné pañe. Muhcsi meícúbáhrámeídyú ámuha meícúbáhrámeíñéllii téhdure ámúhake bóhíitsohíjcyabe múhcsikye íbóhíitsohíjcyádu.

⁸ Ámuúha táñahbémuñ, ó imíllé ámúhake o úúballéné muhcsíí Áátsiá iññújiri meícúbáhrámeíñe. Ávyetáa muhcsi meícúbáhrámeí múha áábúcuítýuróne. Tsáhájucóo muhcsi meíjtsúcunútú mepájtyetéíñe.

⁹ Ídátsohrée muhcsi éhne múúne dítye dsíjívétsoímýé Íjcyadu. Ehdúu múhcsima pájtyéné Píívyéébedívú muhcsi mecátsípááve panévaturé íhtsútuube Íjcyabe dsíjívéro meke bóhíitsoóbedívu.

¹⁰ Aabée ihdyu múhcsikye pájtyetétso téijyu muhcsi medsíjívéíyónetu. Áánéllii dííbyedívú muhcsi mecátsípáávehíjcyá éhñíñevu Íjcyarónéhjítu díbye múhcsikye ípájtyetétsoki.

¹¹ Aane óví ámuha píáabó métáúmeí díbye éhñíñevu múhcsikye píaabóné tsíjtye íájtyúmíne dííbyeke itýéhdújtsoki.

Coríntó cóómivúli Páávororo péétune

¹² Muurá muhcsi méwaajácú ímí tehdújuco muhcsi meíjcyane míamúnááj pñe ímichi ámúhama. Píívyéébere múhcsikye píáábóneri ímí muhcsi méicyahíjcyáhi. Tsá múhcsiye tehdú meíjcyatúne. Ááneri mítyane muhcsi méimíjyúúhíí.

13 Aane íñe ámuhakye muhcsi mecáátúnuhíjcyané tsá tühú íhjuvatúne. Cáhawáá óví ámuha méwaajácú téhaamíjí meéévénema.

14 Muurá ámuha méwaajácú Máavyéjuube Jetsocríjtó tsáácooca ámuha múhtsidi meímíjyúúveíñé ténejcúvúu ámuhakye muhcsi mewáájácútsónéllííhye. Áhdure ámuha méwaajácú ámuhadí muhcsi meímíjyúúveíñé múhtsí uwáábóo ámuha melléébónéllííhye.

15-16 Aanée ámuhadívú ímí o íjtsúcunúnéllíi tujkénú ó imíllerá Matsedóóniá iññújivu o péébe ámuhakye o ááhíveíñúne. Aabée téhullétú o óómiibye ó imíllerá tsiíñe ámuhadítýú o pájtyene Jodéa iññújivu o péébeke ámuha oke mepíááboki. Áronáacáa tsá tehdu tene néétune.

17 ¿A téenetúu ámuha méjtsúcunú pánehjídú o pítyácámeíhíjcyáne? ¿A ámuha méjtsúcunú cahcújtso múnaa íjcyatúme pánehjídú imyéénúityúné íhjuvahíjcyádú o íhjuvahíjcyáne?

18 Tsáhaa, muurá Píívyéébe múhtsikye waajácú tehdu muhcsi menéétune. Áanéllíi muurá muhcsi menéhdújuco meméénune.

19 Muurá Crijto Píívyéébé Hajchi íjcyabe tsá mújyú íjtsaméí cápáyóóvéityuróne. Muurá muhdú ínéhdújuco díbye méénune. Áábedítýú íjcyané uwááboju íñe muha méúwáábohíjcyá oo Páávoroo, Tsibáánoo, Timotéoo, éhdume.

20 Áábej téeveri muurá páneere Píívyéébe mééma meenú muhdúhjáa ínéhdújuco. Áanéllíi dííbyeke medúúrúváne météhdútsóhíjcyáhi.

21 Téhdure dííbyere Crijtoj téeveri díbye meke ímíbjchómé méijcyá dííbyeéjté íhtsutúme.

22 Aabe meke ítsíímedi idíllómé pañévú Íapííchó pícyóóneri ímiááne méwaajácú meke ínéhíjcyanéví díbye ájcuíñe.

23 Aabe waajácú ínéllíihyékýe elle Coríitori ámuha meíjcyámeke o ááhívetétúne. Ímiáánée ó imíllerá ámuhakye o ááhíveténe. Áronáacáa tsáhái o péétu ámuhakye uhbádúré o tükévéjtsotéyónéllííhye. Áanéllíihyée tsáhái ámuhakye o ááhívetétú ámuhakye o kímóvéjtsóyónéllííhye.

24 Áronáa tsá ámuhakye o táuhbáítyuró íñe mecáhcújtsónejcúvu. Muurá tsúúca ámuha ténejcu méwaajácújucóóhí.

2

1 Apááñéré ó imíllé ámuhakye o tsápíjtsóneri o píaabóné ámuha meímíjyúúki.

2 Muuráhjáa díityédíjyuco ámuhadí o ímíjyúúvéiyómeke o kímóvéjtsoca ¿múhdí ó ímíjyúúvéiyáhi?

3 Áanéllíihyée muurá ámuha éllevu íhde o cáátúnúháámí pañe ámuhakye o úwaabó ámuha meímíbáávye ellévú o péécooca oke ámuha meímíjyúúvétsóyótsihvu íllure oke mekímóvéjtsótuki. Muurá ó waajácú oke ámuha meímíjyúúvétsoca tsaméhíjjuco meímíjyúúvéiyóne.

4 Muuráhjáa tujkénú ámuha éllevu o wáalloháámí ó caatúnú múhdurá ámuha meícyahíjcyané kímóhcó oke pájtyéneri táábere. Áronáacáa tsá ámuhakye o kímóvéjtsó o cáátúnutúne. Mítýané ámuhakye o wájyúnéllíi ámuhakye o caatúnú ámuha meímíbáávyekei.

Ímityúné méénúmedi meídáátsovéne

5 Áánetu eene ímityúné imyéénúneri oke kímóvéjtsóobéubá awáá éhnííñevu ámuhakye kímóvéjtsóhi. ¿Mítýa tsá ámuhakye díbye kímóvéjtsotúnej?

⁶ Áábeke téhdunéjuco ámuha tééné hallútú meúwaabóne.

⁷ Ílluréjuco dííbyedi meídáátsóvéne máábajíívé teéne. Ááne mecánaajánú díbye íjtsaméi icyátoróóvéne íímíbáávyé ávyetá tútavááveréjuco Píívyéébedítýú díbye imyéenútuki.

⁸ Áánéllii ámúhake o néé ámuha tsiíñe ímí dííbyema menáhbévaki.

⁹ Ehdúu ámuha mejcyane o wáájácúne éjyu tééné uwáábó o cáátúnuháámí ámuha éllevu ó wallóo ámúhake o nééne ámuha mecáhcújtsóhajchíí o wáájácuki.

¹⁰ Muurá ímityúné méénúmedi ámuha meídáátsóvéne teene maábajíívéne ímí ó íjtsúcunúhi. Áánéllii téhdure táicyánéjcutu ámuha meídáátsóvémedi ó ídáátsóvehíjcyá Críjto mémeri.

¹¹ Ehdú mépiáábójcatsí Naavéné meke imújtátsótuki. Muurá tujkévebe meke imújtátsoki.

Tóroóá cóomiyi íjcyabe Páávoró múhdurá íjtsaméíñe

¹² Tóroóavúu muurá o úújetéébé tétsíi múnáake Críjtodítýú íjcyané uwááboju o úwááboca mítyame cáhcújtsóiyá Píívyéébé piááboríye.

¹³ Áronáacáa técoomíyí ménahbe Tíito íjcyatúné múhduúvúrá o íjtsúcunúnéllii o péé diityédítýú Matsedóóniá ííñújívú dííbye néhcovu.

Críjto íhtsutúme mejcyane

¹⁴ Áronáa ihdyu Píívyéébeke ó téhdútsóhíjcyá Críjtoj tééveri panévaré metáhjahíjcyané hallúvu. Muurá mejtééveri íuwááboju pahúllevávú tsújaúcuhíjcyabe éhne múúne pácúúcuju cúvá pahúllevávú tsújaavédu.

¹⁵ Ahdu Críjtoj tééveri meímíbáávyémeke Píívyéébe ímí íjtsúcunúme dííbyé uwááboju métsújaúcuhíjcyá pámehdívúré pájtyetéímyema wágóóóvéímyedívu.

¹⁶ Áané uwááboju muurá wágóóóveímyé íjtsúcunú éhne múúne meke dsíjívétsóiyóné mejtsúcunúdu. Áánetu pájtyetéímyedívú ííne ímíjyaú teene bohíívú diityéké ájcune. Aanéhaca íñe ¿caatyé úwáábóiyá tééné uwááboju?

¹⁷ Muurá tsá teene muha meúwáábohíjcyatú tsaate méénuhíjcyádú muha medsíídsívakíye. Áhdure tsá tsíhdyuhíjré muha meúwáábohíjcyatúne. Muurá tene néhdújuco muha meúwáábohíjcyané Píívyéébé múúhake níwáávéne wákimyéí Jetsocríjtó múúhake piáábónej tééveri dííbyeke muha meíícuvénéjuco.

3

Béhné pihtyájcoju

¹ ¿Aanéubá ámuha méijtsúcunú íllure muhtsi memítyájkímyeí ehdu ámúhake menéhihíjcyáne? ¿Áhduréubá ámuha méijtsúcunú tsaate méénuhíjcyádú uwáábojtétsí muhtsi mejcyané waajácúháámívu ámúhake muhtsi meúújétsóíñe? ¿Panéubá ámuha méijtsúcunú téeméháámí ámúhake muhtsi metáúmeíñe?

² Áánerá ihdyu ámuháyé teene waajácúháámí tujkévéejte múhtsí uwááboríi tsíhdyuréjuco ámuha mecápáyoovéme. Áámeke ámúhake pámeere ííténe waajácú ímíáané tehdújuco ámúhake muhtsi meúwaabóne.

³ Aame ámuha Críjtóo múúhaj tééveri cáátúnúne waajácúhaamídu. Áronáa ihdyu tsá ámuha mecáátúvatú caatúnújpácyori. Áhdure tsá ámuha mecáátúvatú éhnéhjáa néwáyuwáacutu cáátúvanédu. Muurá ihdyu íhtsútuube Píívyéébé Apííchóré ámuhá pañévú úcaavéné ámúhake ímíjpyetétsómeke tsijtye ííténetu

waajácú dííbyeéjté ámuha meijcyane, waajácuháámí cáátuvané iéévéne iwáájácúiyódu.

⁴ Ehdu íñe ámúhake o néene ímiááné tsá álliu íjcyatúne. Muurá Píívyéébere Críjtoj téeveri múhtsikye píáábohíjcyánéllii ó waajácú ímiááné tehdújuco o néhijcyáne.

⁵ Tsá múhtsí waajácúriyé muhtsi meúwáábohíjcyatúne. Píívyéébere ihdyu múhtsikye túkévéjtsóneri muhtsi meúwáábohíjcyáhi.

⁶ Áhdure dííbyere múhtsikye píáábohíjcyá íñe muhdú meijcyaíñé béhne pityájcoju muhtsi tsíjtyeke meúwááboki. Muurá dííbyé Apííchó mépañe íjcyáne téeveriyé mepájtyetéhi. Tsá íhdéené taúhbaju meúraávyeneri mepájtyetétúne. Muurá teene meúraávyeromé íllure méwágóóóvéiyáhi. Áanetu ihdyu Píívyéébe Apííchó meke ajcú medsíjvújúcoóítyúne bóhívu.

⁷ Muuráhjáa teene tujkénú Píívyéébe pícyóóné taúhbaju meke pájtyetésóítyuróné néwáyuwáácutu cáátuvané tamúnaa ijraéémudívú wajtsí dííbyé íhtsútuma Moitséeúvuj téeveri. Áané ámítsaráhcóhjáa dííbyeúvú húmiri íjcyánéllii tsá imúnaa íítehíjcyatú dííbyeke. Aanéikyéhjáa chooco dííbyedítýú áábanúhi.

⁸⁻⁹ Ehdúhjáa muurá meke pájtyetésóítyúróné taúhbaju tujkénú Píívyéébe pícyoone íñe imíjyaú bóhówaavéhi. Aanéjíí mityáubá awáá mepájtyetéíñé uwááboju dííbyé Apííchó mépañétú bóhówájtsóíñej. Áané pityájcoju íñe icyooca méema díbye méénune muurá meke imíjpyetésóhi.

¹⁰⁻¹¹ Áánevu tujkénú díbye méénúné taúhbaju ímí néerone tsá úújetétúne. Áanetu íñe icyooca mepájtyetéíñé pityájcojú díbye méénune awáá éhnííñevu meke píaabóné tsá mújyú níjkéváityúne.

¹² Aane muha mewáájácúnéllii meúwáábohíjcyá ííneri núhnévetúme.

¹³ Tsá muha meméénuhíjcyatú éhnéhjáa Moitséeúvú ditye íajtyúmítu Píívyéébe ámítsaráhcó íhyúmíri íjcyane áábanútúné hajchótá wájyamubávú wátácámehijcyádu.

¹⁴ Téijyúhjáa íjcyané míamúnaa tsá wáájacúpityúne. Áhdure icyooca íjcyané míamúnaa teene íhdéené pityájcoju éévújúcooromé tsá wáájacutúne. Aame ijcyá éhne múúne tsane tsíeménevu maávohjácóné íjcyadu wáájacúmeítýúme. Muurá ihdyu apááñéré Críjtóo méema méénune mecáhcújtsóneri méwaajácúiyáhi.

¹⁵ Aane icyoocapí tsaate téenere Moitséeúvú cáátúnuhíjcyanéhjírre icyáhcújtsóne ítsúcunúhijcyá ípájtyetéíñe. Tsá ditye wáájacúpityú Píívyéébe muhdú mepájtyetéíñe Jetsóoj téeveri méénune.

¹⁶⁻¹⁷ Árome muurá dííbyé icyánejcúvurjúco pájtyémeke píááboobe Íapííchoj téeveri ditye iwáájacu muhdú ípájtyetéíñe.

¹⁸ Muurá Píívyéébeéjté meijcyame tsúuca dííbyé icyánejcú méwaajácúhi. Aame míicumídú menéemedítýú dííbye ímí bóhówaúcunúhijcyámé icyóhodu méijcyaá Críjtodu Íapííchoj téeveri meke díbye imíjpyetésóme.

4

¹ Aane téenetu íjcyané uwááboju ímiáájú íñe muhtsi meúwáábohíjcyáhi. Áanetu tsá muhtsi meóóchévéítýuró mekéé íídaatsólléne Píívyéébe múhtsikye pícyóóné wákimyéityu.

² Áanéllii muurá páneere núcójpítsó nénehji muhtsi meíhvéjtsóne dííbyé uwááboju meúwáábohíjcyá muhdú tene néhdújuco. Tsá muhtsi tsíjijtóríyé

meúwáábotúne. Aane Píívyéébe waajácú muhtsi maállityúne. Aane téhdure míamúnaa waajácúiyáhi.

³ Aane íñe meke pájtyetétsoíñé muhtsi meúwáábohíjcyáné tsá bóhówáávetú wágóóóvéímyedívu.

⁴ Íjij caani Naavéné diityéké túhútsohíjcyá ditye icyáhácújtsótu Píívyéébere íjcyaaabe Crijtodítýú íjcyáné uwááboju.

⁵ Muurá tsá múhtsidítýú muhtsi meúwáábohíjcyatúne. Muhtsi meúwáábohíjcyá Jetsocrijtó Máavyéjuube íjcyáábedítýu. Áábeke muhtsi mewáájúnéllii méijcyá ámúhá ñcúve múnáajétsi.

⁶ Muuráhjáa Píívyéébe néhdújuco peete íjcyane. Áábere muurá íñe ícyooca mépañévéú téénedu nééne íuwaáboju picyóó téénej tééveri dííbyé ámítsaráhcó Jetsocrijtodítýú bóhówaúcunúné mewáájácuki.

Mecáhcujsóné meke túkévejsóhi

⁷ Aane muurá Píívyéébé ámítsaráhcó núpájkíihllódú menééromé pañe tsúúca íjcyánetu ámuha méwaajácú dííbyé íhnáhooríyé muhtsi meúwáábohíjcyáne. Tsá múhtsí íhnáhoori muhtsi meúwáábohíjcyatúne.

⁸ Muurá múhtsikye tsíñehji páhduváré dáríívéronévú tsá muhtsi metáhjátsámeítýúne. Tsáijyu múhtsikye íhnáhó tene íjtsámeíchórónáa tsá muhtsi íñerí maáábímyeíhíjcyatúne.

⁹ Tsáijyu muurá múhtsikye ditye méénúrónáa tsá muhtsi meíhvétsohíjcyatú tééné uwááboju. Ehdu múhtsidi ditye ícúbáhráromútsikye Píívyéébe píáábohíjcyáhi.

¹⁰⁻¹¹ Muurá pájyjuva kiávú muhtsi mepéhullévú múhtsikye dsíjívétsohíjcyarómé Jetsóokée imyéénudu. Ehdu muhtsi dsíjívetu mépátyetéhíjcyá dííbyeke muhtsi meíícúvéné wákimyeí meméénúné déjúcotu Jetsóo múhtsikye panévatúré téhmene iwáájácúmeíki.

¹² Ávyeta múu dsíjívénetu muhtsi meúwáábohíjcyá teene ámuha mecáhácújtsóne múijyú medsíjívéjúcúóóítýúne bóhí ámuha meújcuki.

¹³ Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “O cáhcújtsónetu íñe ó ihjyúvahíjcyáhi.” Ahdu idyé muhtsi mecáhácújtsónéllii íñe ámúhake ménehíjcyá íñerí núhnévétumútsí ímíáané panévatu Píívyéébe meke píaabóné muhtsi mewáájácúnéllííhye.

¹⁴ Muurá muhtsi méwaajácú muhdúhjáa Ávyéjuube Jetsóoke íbóhítsódú medsíjívémeke íbóhítsóne díbye meke tsájtýeíñé íúniúvu.

¹⁵ Aane muhtsi mewáájácúnéllii méícúbáhrámeíhíjcyá ímí ámuha Píívyéébeke mecáhácújtsó mítyame méijcyame dííbyeke metéhdújtso díbye meke píáábohíjcyáné hallúvu.

¹⁶ Áánéllii tsá múijyú meíhtsunúítýuró tééné wákimyeí meméénúnetu. Muurá ídátsó menéérome Píívyéébeke meúraávyénéjcutu íhtsutúme méijcyámeke téjcoojívádú meke píáábohíjcyaaabe.

¹⁷⁻¹⁸ Aane íñe ícyooca páhduváré nénéhjiri meícúbáhrámeíhíjcyaróné tsá múhahjchótá íjcyáityúne. Áánetu ihdyu ténéhjiri meícúbáhrámeíyómé nihñévúre Píívyéébema méijcyame tsá múijyú muhdú méijcyáityúne. Áánéllii meere tsaímíyé méijcyáiyóneri tsá méijyácunúítýuróne. Apááñeríyé méijyácunúiyá múijyú níjkéváityúné Píívyéébé avyéjuvu meúújetéiyóneri.

5

1 Muurá méwaajácú méjpi jahdu néjpiima múhajchótá meíjcyáityúne. Aane wágóóóvéne boone ihdyu Píívyéébe méema tsíhdyuréjuco méénúnéj piima méíjcyáá níjkyéjiri mújyú muhdú íjcyáityúme.

2 Ááneri íñe métsúúrameíhijcyá téénéj piivu mepájtyéíyóneri ídátsó meícúbáhrámeíhijcyánetu mewáyéééveki.

3 Muurá téhulle tsá méjpiíma íjcyatúme meíjcyáityúne.

4 Múhdutúiyó íñe ícyooca meíjcyáne j píiyé cápáyovéné mújyú medsíjívécúoóítyúnéj piívu. Tsáháityuro ihdyu medsíjívécúooca múhajchótá méjpiíma íjcyatúme meíjcyáityuróne.

5 Árónáa ihdyu Píívyéébere méénudújuco méjpiíhañe tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe. Aanée mewáájácu mépañévu pícyoobe Íapíícho.

6 Aane ehdu méúmiwa íjcyane tsúúca méwaajácúhi. Árónáa íñe ícyooca meíjcyáne j piimáyéi meíjcyáne hajchótá tsáhái Ávyéjuube Jetsóó úníuri meíjcyatúne.

7 Aane ímiáané íñéhdújuco Píívyéébe méema méénune muurá maájtyúmituróné mecáhcujsóhi.

8-9 Aame medsíjívétúné hajchótá métsúúrameíhijcyá muhdú dibye ímillédú meíjcyáíyóneri medsíjívécúooca tsámíyé dííbyema meíjcyaki. Áánéllíi tsá meíllityéityú dsíjiveri. Aame ihdyu medsíjívécúoóiyá Ávyéjuube Jetsóomáyéjuco meíjcyaki.

10 Muurá dííbyedívú pámeere míamúnaa mépíhcyááveé dibye meke idílló muhdúhjáa medsíjívétúné hajchótá ííñújiri meícyahíjcyáne. Áijyu meke áhdóibye muhdúhjáa meícyahíjcyáne. Ímiáámée ícyahíjcyámé téene áhdó íñé ímíjyaú íjcyáhi. Áánetúu ímityúné méénuhíjcyámé téene áhdó ícúbáhráméíhi.

Píívyéébema ímí meíjcyane

11 Áánéllíi muhtsi Píívyéébeke maávyéjúúllédú íjcyamútsí méimíllé tsijtye cáhcujsóné dííbyeke. Aane waajácuube ímiáané tehdu muhtsi meméénuhíjcyáne. Áhdure cáhawáá óví ámuha méwaajácúhi.

12 Ehdu ámúhake muhtsi menééneri tsá memítyájkímyeítyúne. Íllure ámúhadívú muhtsi mébóhówátsohíjcyá múhtsidi ámuha meímíjyúúveki, teene ámuha mewáájácúne eene íííbúuri icyáhcujsóturóné míamúnaa íítérokíyé íúwáábóneri mítyákímyeíhíjcyámedívú téhdure ámuha mebóhówájsoki.

13 Ehdu íñe ámúhake muhtsi menééne méjtsúcunúdí muhtsi meméívatémútsí meíhjúvahíjcyáne. Ehdu muhtsi meúwáábónej tééveri éhnííñevu Píívyéébeke máávyéjujtsó ámúhake tene ípiááboki.

14-15 Muuráhjáa Críjto pámeekéré meke iwájyúne idsíjívétsihdyu bóhíine mewáájácúne dííbyedívú méíhvéjtsámeí dibye meke ityúkévétso méimíllédú meíjcyájúcoótuki. Aame dííbyeke mecáhcujsómé medsíjívécúoóítyúne bóhíima meíjcyame ímityúnehjívú dsíjívemédú méíjcyáhi.

16 Aame tsá meíjyáacunútyuró tsaate muhdú íjcyáne eene cáhcujsótúme ténehjír éítehíjcyádu. Ehdúikyé Críjtoke o cáhcujsótúné ihde táíjtsaméí néébe dííbyeke ó itsúcunúhijcyá íhdícyaabédúre. Árónáa ícyooca tsáhájjuco tehdu o íjtsúcunújúcoótúne.

17 Muurá íñe tsúúca dííbyééjté meíjcyame íhdée múhdurá meícyahíjcyánetu tsíhdyuréjuco mecápááyóóvémedítyú ímiáájuréjuco bóhówaúcunúhijcyáne.

18 Ehdúu muurá Píívyéébere meke ímíbáávyetsó Críjtoj tééveri tsaímíyé dííbyema meíjcyaki. Áámekée meke níwááveebe tsíjtyeke meúwaabómé téhdure ímíbáávyeki.

19 Muuráhjáa Críjtoj tééveri Píívyéébe méimítyú ímíbajchó ímí dííbyema meíjcyaki. Aabée múhtsikye níwaavé tééné uwáábovu.

20 Aamútsí íñe Críjto mémeri dííbyé uwáábójuma muhtsi méúllehíjcyá múhtsij tééveri ámúhama díbye íhjúvaki. Aane dííbyere Críjto mémeri ámúhake muhtsi menéé ámuha meímíbáávyéne ímí Píívyéébema meíjcyaki.

21 Muuráhjáa Críjto ávyetá ímíáábé íjcyaae mújyú ímityúné méénútúróobeke Píívyéébe ímityúúbedi dílló méimítyú déjúcotu dííbyeéjté meíjcyámeke ímíáámedíyjuco idíllóki.

6

1 Áánéllii íñe muhtsi dííbyé wákimyéí meméénuhíjcyamútsí ámúhake menéé ámuha mebáñúmeítyu dííbyé píááboju mééma íjcyane ámuha mewáájacújucóme.

2 Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Míamúnáakée o pájtyetésóíñeri o íjyácunúnáa píáábó oke ámuha metáúmeíñéllii ámúhake o píaabóhi.

Ehdu néénetu méwaajácú ícyooa tsúúca mepájtyetéíñe mééma íjcyane.

3 Áánéllii muurá íñe muhtsi dííbyé wákimyéí meméénuhíjcyamútsí météhmémeíhíjcyá múhdurá muhtsi medáríívemeíñeri tsíjtyeke metútávájtsótuki.

4 Muhtsi méimíllehíjcyá Píívyéébe ícúve múnáajtétsí muhtsi meíjcyamútsí ímíáámútsíyé meíjcyane. Muurá muhtsi íná néétumútsí máaabúcuíhíjcyá panévaríyé meícúbáhrámeíyonéhji.

5 Muurá tsáijyu muhtsi cuwáháñeri, ájyáháñeri, méícúbáhrámeíhíjcyá 'wayée' néétune mewákímyeícyoóca. Áamútsikye tsáijyu múhtsikye ícúbáhráne iwátsíhcyúmútsikye cuvéhoojánuhíjcyáme.

6-7 Áronéhji muhtsi máaabúcuíhíjcyá Jetsocríjtodítyú íjcyané uwááboju muhtsi mewáájacúnej tééveri Píívyéébe ímíllédú muhtsi meícyahíjcyánéllíihye. Aamútsí tsíjtyeke muhtsi mépíáábohíjcyá dííbyé Apííchó múhtsí pañe íjcyanej tééveri. Ehdu muhtsi dííbyé wákimyéí meméénumútsí dííbyé íhnáhoori méícyahíjcyá tsaímíyе. Áánéllii tsáijyu tsaate múhtsí hallúvú ímityúné íhjúvaróné tsá pánéévehíjcyatúne.

8 Áronáa ihdyu tsaate múhtsikye ímí íjtsúacunúne duurúvahíjcyáhi. Áánetu tsíjtye múhtsidi úúhívatémé nehíjcyá állíu múnáajtétsí muhtsi meíjcyane.

9 Ááne múhtsikye wáájacurómé tsá múhtsidi ícúvehíjcyatúne. Muurá tsáijyu ávyetá íhnáhó múhtsidi dítye ícúbáhráromútsí tsá muhtsi medsíjivehíjcyatúne. Ároné pañe muhtsi méícyahíjcyá ídátso múhtsikye dítye dsíjívétsóllehíjcyáromútsi.

10 Ídátso muhtsi meíjcyáromútsí mítyámeke mépíáábohíjcyá Píívyéébe avyéjuejte dítye íjcyá íhtsutúme. Ááneri muhtsi méimíjyuhíjcyá ínéúbamá íjcyátúromútsí tsáijyu kímóhcó múhtsikye tene pájtyerónááca.

11 Ámuúha Corínto múnáa múhtsí nahbémut, ámúhake muhtsi mewájyúne méúúballé muhdú muhtsi meíjcyane tóónútumútsi.

12 Tsáháturo múhtsi icyánéjcutu ímityúné ámúhadítýú muhtsi meíjtsámeítýuró tsáijyu múúne ámúhá icyánéjcutu múhdurá ámuha múhtsikye meíjtsúcunúrónáaaca.

13 Áronáa ihdyu ámúhakye muhtsi mewájýúne méúwáábohíjcyá éhne múúne íítsíimeke cáani iwájýúne úwaabódú ámuha téhdure múhtsikye mewájýuki.

Píívyéébe jádú menéemeé

14 Aane tsá menáhbéváítýuró cahcújtso múnaa íjcyátúmema tsahdúré díityémá méíjtsaméí néétúnélliíhye. Cáhawáá méíjtsúcunuj, tsá muurá pejco cóójíma tsahdúré néétune. Ahdu íívane tsá tene ímityú ímíáájú meúraavyémé ímityúmema menáhbeváne.

15 ¿Aca Críjtoma Naavéné íjtsaméí tsahdúre? Aanéhjííva tsá tene ímityú Críjtoéjté íjcyame Naavéné icyánéjcutémá náhbéváiyóne.

16 Áhdure ¿aca ímíiyóné ímíá Píívyéébeéjté meíjcyame dííbye jáhdú menéeme menáhbevané níjcyotájté íbóhíma íjcyátúmeke dúúrúvahíjcyámema? Muurá íllu méhdityu neébe:

Tahñéjté íjcyámé Píívyéébe o íjcyabe tsá kiá dítyédítýú o íjcyatúne.

17-18 Téhdure tsiíne neébe:

Médowáávé ímityúné míamúnáadítýu. Áane mémeenújúcohdí ímityúné dítye méénuhíjcyádú ímí ámúhakye o íjtsúcunú ámuha tahñéjtéj Caani o íjcyáabe. Ehdu o néé Píívyéébe panévaturé íhtsútuube o íjcyáabe.

7

1 Ehdu íne Píívyéébe nehíjcyá meke újcuíñe, ámuúha táñahbému. Áánéllií ílluréjuco metsu meíhveté panévare ímityúné méjpiíyíí, meíjtsaméiyíí, meméénuhíjcyánéhjítu. Áane metsu meíhvéjtsámeí dííbyedívu.

Coríntó cóómíyí íjcyame cahcújtso múnaa ímíjpyeténe

2 Ahdícyane óvíjyuco múhtsima méímibáávyé tsaímíyé meíjcyaki. Muuráhjáa tsáháturo íínerí ámúhakye muhtsi metútávájtsotúne. Áhdurée tsáháturo ámúhakye muhtsi maállííne hallúrí ámúhá tsíeméné meékéévetúne.

3 Tsá íne ehdu ámúhakye o néétu ímityúmé ámuha meíjcyánélliíhye. Éíjyúu ámúhakye o néhdu mítyane ámúhakye o wájýúnéllií ó nehíjcyá ímí tsaméhjí meíjcyá mújyú medsíjívétsihvújuco.

4 Aane ó waajácú ámuha tehdújuco meíjcyane. Áánéllií mítyane ó imíjyúú ámúhadi panévaríyé o ícúbáhrámeíyoobe téenevu o cátóroóvénema.

5 Muuráhjáa Matsedóóníá ííñújivu muhtsi meúújetémútsí ávyetá íhnáho meícúbáhrámeíñeri muhtsi mítyane méíllityéhi.

6 Áronáacáa Píívyéébe imyéénuhíjcyádú píáábónej péévé Tííto múhtsidívú 'bohíbohíúvú' úújeténeri muhtsi méímíjyuuvéhi.

7 Áronáacáa tsá apááñéré díbye múhtsidívú úújeténeri muhtsi meímíjyúúvetúne. Ímichíí muhtsi méímíjyuuvé muhdú ámuha meíjcyane díbye múhtsikye úúbálleneri. Múhtsikyéé úúbállebe ámuhává ímityú meícyahíjcyánetu tsúúca meíhvetémé meíjyácunúhíjcyáné ámúhakye muhtsi maááhívetéíyóneri. Áhdurévá ámuha ímí o íjcyáíyóneri meíjyácunúhíjcyáhi. Ehdúu díbye múhtsikye úúbálleneri mítyane muhtsi méímíjyuuvéhi.

8 Áronáacáa tsánejcúvú ámúhadi ó ídáátsové éhnée tujkénú ámuha éllevu o wállóháámí pañe íhnáho ámúhakye o úwaabóné kímóhcó ámúhakye pájtyéneri.

Áronée óvíjyuco múhahjótáwuúrá ámúhakye tene kímóvejtsóné ámuha meímíjpyetéki.

⁹ Áánéllii ó imíjyúú téeneri. Áronáa tsá ámúhakyée kímóhcó tene pájtyéneri o imíjyúúné o néétune. Ó imíjyúú ámúhakyée kímóhcó tene pájtyétsihdyu ímí tsíhdyuréjuco ámuha meíjcyáneri. Aane ámuha maáábúcu híjcyáné ímí Píívyéébe íjtsúcunúhi. Aanée tsá téeneri ámúhakye o tútávajtsotúne. Muuráhjáa íllure ámúhakye téeneri ó píaabóhi.

¹⁰ Muurá tsáijyu dííbyere Píívyéébe meke íhvejtsó tsáné kimóóvé meke ipájtye téenetu meíllíjkívyéne ímítyú meícyahíjcyáné meíhvéjtsóne dííbyé icyánejcúvuréjuco mepájtye mewágóóóvétuki. Áánéllii tsá múu kímóóve íjcyácooca íiná íjtsámeítyú dííbyedítyu. Áánetu ihdyu cáhcújtsotúmé ehdu nénehji díityéké pájtyéneri kímóóverómé wágóóóveéhi.

¹¹ Muuráhjáa Píívyéébe ímillédú ámúhakye íhnáhó o úwaabóné kímóhcó ámúhakye pájtyeróné ámuha máaabúcúhi. Aanée ímiáánéjuco múhdurá ámuha meícyahíjcyánévú ámúhakye wáájácútsóné tsári ámúhakye pájtyeróneri ámuha meíllityéne méimíllérá ámúhama teene o ímíbájchoténe. Áronáacáa ámuha tsamééréjuco eenée ímityúné méénúúbeke íhnáhó meúwáábóneri meímíbájchónéllii tsáhájucó ámúhá hallúrí tene íjcyatúne.

¹² Ehdúu ámúhakye ó caatúnú Píívyéébedívú o bóhówajtsó ímiááné ámuha múhtsikye mewájyune. Tsáháa apáámútsikyéré ímityúné dáríívéjcatsímútsikye tene ipíáábo o cáatúnutúne.

¹³ Aane muurá muhdúhjáa ámúhakye muhtsi menéhdújuco ámuha meíjcyánetu muhtsi méwaajácú ímiááné múhtsikye ámuha mewájyune.

Ááneri mítyane muhtsi meímíjyuuvéhi. Áhdurée Tíító ámuháwáa panévaturé dííbyeke meíícúvénééllii imíjyúwu múhtsidívú wájtsíneri éhnííñevu muhtsi meímíjyúúhi.

¹⁴ Áábekée muhdú ámuha meíjcyane o úúballéné ímí íjtsúcunúúbe. Tehdu tene íjcyátújtorí mújyú o íhjúváyíónejívari. Muuráhjáa o néhdújuco ámuha dííbyeke meíícuvéné tehdujuco.

¹⁵ Áánéllii mítyane éhnííñevu ámúhakye wájyuube ámuháwáa díbye nénehji mecáhcújtsóne ímí dííbyeke meíícúvehíjcyánéllíihye.

¹⁶ Téhdure mítyane ó imíjyuuvé ímí ámúhama menáhbévájcatsííne o wáájácúneri.

8

Píáábojcatsi

¹ Téhdure ó ímíllé ámuha táñahbémuke o úúballéné muhdú Matsedóóniá ííñújiri íjcyáné cahcújtsó múnaa ícúbáhrámeímyeke Píívyéébe píáábohíjcyáné díityédí ídáátsóvéne.

² Aame muurá tsaímíyé íjcyame mítyane píáábohíjcyá tsijtye ménahbémuke.

³ Aane ó waajácú ímiááné dítye píáábohíjcyáné íjcyátúrónetu díityéké ipíaabóné ímíllénéllíihye.

⁴ Aamée múhtsikye néé téhdure Jerotsaréeri íjcyáné cahcújtsó múnáake dítye píáábóne dsíídsí muhtsi díityé élleву metsájtyeki.

⁵ Ávyetáa tsá muhtsi meíjtsúcunútú dítye tsíjtyeke píááboíñe. Áronáacáhjáa ihdyu muhtsi meúwaabóné ílléébóne Píívyéébe ímillédú ícyahíjcyámé dííbyedívuréjuco íhvéjtsámeíñema.

6 Ehdúu Matsedóóniá iĩñújiri íjcyáné cahcújtso múnaa méénune imíwu muhcsi meíjtsúcunúne Tíítóke menéé amúhadítýú tsiĩne dibye dsíĩdsike iújcuté íhdée imyéénudu.

7 Muurá ámuha tehjújuco meméenuhíjcyáné íñe Píívyéébeke meúráávyenéjcu. Aame ámuha ímí téjijtóríjyucó meúwáábohíjcyámé múhcsikye méwajyúhi. Ahdícyane óvíi ámuha meméenuhíjcyadú dsíĩdsidi mépíáábójcatsíhi.

8 Áronáa ihdyu tsá amúhakye o táúhbatúne. Íllure amúhakye ó waajácútsó muhdú ménahbémú píáábócatsíhijcyáné tehdu ámuha tsíjtyeke mepíáábónetu mewáájácu ímiááné ámuha díityéké mewájyune.

9 Muurá tsúuca ámuha méwaajácú Máavyéjuubée Jetsocríjtó íhtsútuube íjcyároobe mewájyuri ihdícyaabédú ícúbáhrámeíñe téenej téeveri tsaímíyé dííbyema maávyéjuutéki.

10 Áánéllii ó imíllé amúhakye o úwaabóné éhniĩñevu ámuha meúráávyé dsíĩdsidi mepíáábócatsíhijcyáné muhdúhjáa éhne pijcyábari ámuha metújkenúdu. Áronáa tsá múu íimíllétúróné pañe píáábotúne. Múu píaabó ímiááné ípíaabóné íimíllénema.

11 Ahdícyane óvíi ámuha tsaímíyé mépíáábójcatsí muhdúhjáa tujkénú ámuha meméénudu.

12-13 Áronáa tsá amúhakye o néétu ámuha mepíáábóne bóónetu ílluréjuco mepíhtóveki. Muurá Píívyéébe ímí íjtsúcunú múhduná meíjcyátsodúneri tsaatéké mepíaabóne. Tsá meke dibye éhniĩñevu táumeítýúne.

14 Muurá ámuha mepíhtótújyú tsíjtyeke mépíáábohíjcyá tsáíjyú téhdure ámuha mepíhtónetu dítye amúhakye ípíáábo tsahtúré ímí ámuha meíjcyaki.

15 Muurá Píívyéébe waajácúháámítu nééneé: “Mítýane újcúmema áyánéwu újcúrómedívú tsahtúré úújeténe.” Ehdú néene Píívyéébe waajácúháámítu.

Tíítóke tsatétsí náhbenúne

16-17 Muurá íñe amúhadi o íjyácunúdúré Píívyéébe tükévéjtsóneri Tíító amúhakye ípíáábóíyóneri íjyácunúhi. Áánéllii muurá ávyeta imíllebe amúha éllewu o wáalloóne. Aabe cáhawáá óvíi amúhakye aahívetéhi. Áánéllii mítýane ó téhdujtsó Píívyéébeke.

18 Áábema ó wallóó tsijpi dííbyeke náhbénúíbyeke dííbyedítýú cahcújtso múnaa ímí dibye úwaabóné nehíjcyáábeke.

19-20 Áábeke téhdure meménúmé mepíáábójcatsíñe dsíĩdsí Jerotsaréevu muhcsi metsájtyécooca dibye múhcsikye íñáhbénu tsaímíyé muha teene metsájtye míamúnaa íjtsúcunútu muhcsi menáníyóne. Aane ímí muha meúújetétsóneri Píívyéébeke muha maávyéjújtsoki. Áhdure díityéké muha mepíáábóíyóneri meíjyácunúhijcyáné téenetu dítye iwáájácuki.

21 Áánéllii muha méimíllé tsaímíyé teene metsájtyene ímí Píívyéébe múúhakye íjtsúcunúki. Áronáa tsá apáábyéré dííbye ímí múúhakye íjtsúcunú ímí muha metsájtyeítýúne. Téhdure muha méimíllé míamúnaa ímí múúhakye íjtsúcunúne.

22 Aane íñe Tíítómútsima ó wallóó ménahbe panévare Píívyéébe icyánéjcu wákímýeí tsaímíyé méénuhíjcyáábeke. Aabe téhdure waajácú ímí ámuha meíjcyane.

23 Aane tsáíjyú múúne tsaate muubá Tíító íjcyane díllóhajchíí múu néé tápíááboobe dibye íjcyane. Áhdure tsíjtyétsikye dítye díllóhajchíí múu néé Críjtóke ímí uráávyehíjcyámútsikye íllé cahcújtso múnaa wáalloóne.

²⁴ Ahdícyane óvíi ámuha diityéké mewájuryne méíicuvé ímí ámúhakyé muhtsi meíjtsúcunúmedi idyé tsijtye cahcújtso múnaa ímíjyúúve teene iwáájácúnema.

9

Cahcújtso múnáá wáábyuta dsídsi píhcyúmeíñe

¹ Áánetu dsídsike mepíhcyúneri mepíáábócatsíhíjcyánéjcutu tsáhájucu ámúhakyé ìná o nééityuróne.

² Áronáa ó waajácú ímiááné ámuha Acááyá iñújí cahcújtso múnaa meímíllehíjcyaróné mepíaabóné tsijtye cahcújtso múnáake éhné píjcyábatújuco. Ááneri mítyane o ímíjyúúvéne Matsedóóniá iñújí cahcújtso múnáake ó úúballéhi. Aane diityéké ímíwu pájtyeme éhníñevu ímí píáábócatsíhíjcyáhi.

³ Aane o nééne íñe icyooca ó wallóo ménahbémuke ditye ámúhakyé iñéé apáhajchíí ámuha mepíhcyújuco dsídsi bañúháñé ámúhadítýú diityéké o úúballéhíjcyátuki.

⁴ Tsáijyu múúne tsájíubáréi ámuha meújcutúnáa ellévú o péébema muurá tsaate diitye Matsedóóniá iñújí múnáadítýú péhajchíí tsaméhíjjuco menúcójpíveíñe tééneri.

⁵ Ááné ihdétú ó imíllé ménahbémú Títomu ámúhakyé ááhíveténé ámúhakyé ditye píáábóneri ámuha meúújetétsójúco múhdúneríhíjyáa ámuha diityéké mepíááboíñe menéhíjcyáne. Ahdícyane óvíi ámuha meúújetétsó ímiááné ámuha mepíaabóné meímíllénema. Tsá idyé muha menééne iijyéveríyé ámuha meméénúityuróne.

⁶ Cáhawáá méjtsúcunuj, íllu muurá tsaate néehíí: Áyánéwu bájtsome áyánéwu ujcúhi. Áánetu mítyane bájtsome mítyane ujcúhi.

⁷ Ahdícyane ihdyu óvíi tsáápiitsa mepíáábohíjcyá ímiááné mepíaabóné meímíllénema. Tsá meímíllétúné pañe mepíáábóityuróne. Áhdure tsá tsijtye meke néénéllíhyéré mepíáábóityuróne. Muurá Píívyéébe ímí íjtsúcunú ímiáánetúré meímílléne mepíáábómeke.

⁸ Aabe ihdyu íhtsútuube íjcyaaabe óvíi meke panévaturé píaabó ìná méhdityu ípíhtótu téhdure tsíjtyeke mepíááboki.

⁹ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Ídáátsojtéké píáábómedítýú tsá mújyú tene ábájíívemeíityúne.

¹⁰ Aane muurá íñe dííbyere panévare bajtsóháñé píívyétsóne tájpi meícyahíjcyaaabe ámúhakyé píááboó ámúhá wákimyéityu.

¹¹ Ehdu ámúhakyé éhníñevu panévaturé píáábóiiybe tsíjtyeke ámuha mepíáábohíjcyaki. Aane ámúhakyé muha meúwaabódújuco ámuha ménahbémuke mepíáábónéllíi téhdújtsoímyé dííbyeke.

¹² Tsá pevénéré diityéké ámuha mepíáábotú ditye píhtónetu. Muurá ámuha mepíáábóné hallúvú idyé téhdújtsoímyé Píívyéébeke.

¹³ Aane diityéké ámuha mepíáábóneri méwaajácútsó ímiááné Críjtodítýú íjcyané uwááboju ámuha mecáhcujsóne. Áánéllíi Píívyéébeke íavyéjújtsóne duurúvahíjcyáímyé pamévakeré ímí ámuha mepíáábohíjcyánéllíihye.

¹⁴ Aame ámúhakyé iwájuryne ámúhá hallúvú píáábó táúmíí ámúhaj tééveri díbye diityéké píáábohíjcyánéllíihye.

¹⁵ Ahdícyane metsu metéhdújtso Píívyéébeke ávyetáa méjtsaméí píruúvé íjcyané píáábó Jetsocríjtoj tééveri díbye mééma méénúné hallúvu.

10

Páávoró míamúnáake túkévejsóne

¹ Ehdu íñe ámuhakye ó úwáábohíjcyá ímíñeúvú Críjtóo meke ñdaatsólléne úwáábohíjcyádu. Áronáa muurá ó waajácú óhdityu ámuha múhdurá meíhjuvahiíjcyáne. Muurévá ámuha ménehíjcyá ámúhama o íjcyácooca ñná ámuhakye o néétuube tsiélléturé waajácuháámí o cáátúné pañe núhnévétuube íhnáhó ámuhakye o úwáábohíjcyáne.

² Aane ámuhakye o ááhívetécooca tsá o ímíllétú ámuha óhdityu menééne cáhcújtsotúmé íjcyadu o íjcyane. Ehdu íhjuvámema íhnáhó téeneri ó ihjuvahií.

³ Muurá ihdyu oo míamúnáajpi. Áronáa tsá ehdu nénehji tatsíjpariyé o méénúityuróne.

⁴ Muurá Naavéné icyánéjcu ó táhjahíjcyá íhtsútuube Píívyéébé íhnáhooríye.

⁵ Muurá míamúnaa Píívyéébeke íehdiiválléduré ívame imítyájkímyeíñe óhdityu íhjuváronéhjí ó táhjahíjcyáhi. Áameke ó úwáábohíjcyá Críjtođityú íjcyáné uwááboju ditye icyáhcújtsóne íímíbbáavyeki.

⁶ Ahdícyane tsúúca dííbyeke ámuha mecáhcujtsójúcoórómedityú tsaate dibye ímillédú íjcyátúmeke íhnáhó ó úwááboóhi.

⁷ Muurá ámuha méijtsúcunú átéréejpi o íjcyane. Áronáa táíjtsaméi tsá ámuha mewáájacutúne. Muurá Críjtođípi o íjcyaaabe dííbye mémeri ó úwáábohíjcyá tsijtye dííbyeéjté méénuhíjcyádu.

⁸ Aabe mítyájkímyeítyuubéré dííbyeke meúraávyénéjcutu ámuhakye ó túkévétsóhíjcyá íñneri núcójpívétuubére. Ááneri tsá ámuhakye o tútávajtsotúne.

⁹ Ehdu ámuhakye waajácuháámí pañe o nééne méijtsúcunúdí o méénúityúné o íhjuváne.

¹⁰ Muurá ó waajácú tsaate óhdityu néhijcyáné atéréejpívá o íjcyaaabe ámuhadívú o úújetécooca ñná ámuhakye o nééítyuube waajácuháámíriyé ámúhama o íhjuvahiíjcyáne.

¹¹ Áánéllii ámuha éllevu o péécooca íhnáhó ámuhakye ó úwááboó muhdú waajácuháámí pañe o néhijcyádu. Áijyu botsíi waajácúmyé óhdityu íhjuvahiíjcyáme.

¹² Áronáa tsá o némeítyú ímíáábé o íjcyane eene tsaate íhjuvahiíjcyádu. Muurá páme ehniíñevu ímíáámé íjcyane íjtsúcunúmeíyómé íllure báñúmeíhijcyáhi.

¹³ Áánéllii tsá mújyú tehdu o íjcyátúneri o mítyájkímyeítyuróne. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébere oke néhdújuco íñe dííbyé ihju o úwáábohíjcyáne. Aabée elle Coríitori ó úllejé dííbyere oke túkévéjtsóneri.

¹⁴ Aane ímichíi ámuhakye Críjtođityú íjcyáné uwááboju o úúbállétujkénúnéllii ámuhakye ó nehíjcyá ámúhá túkevéjtsóobe o íjcyane.

¹⁵ Áronáa tsá o néétu apáábyéré ámúhá túkevéjtsóobe o íjcyane téhdure tsijtye ámuhakye úwáábohíjcyámé íjcyánaáca. Apááñéré ó ímíllé ámuha ímíñeúvú mecáhcujtsóné Píívyéébé uwááboju dibye nééné hajchótá ámúhama o íjcyaaabe o úwaabóne.

¹⁶ Aabe bóónétu téhdure tsícyoomíji múnáakéréjuco o úwáábotéíñe pajtyeté uwááboju. Áronáa ihdyu ó úwáábotéé tsáijyúubái tsaate úwáábohíjcyátútsíji múnáakéréjuco tsíjtyé wákimyéi o cáávácútuki.

¹⁷ Áané wákimyéiyi tsaate imítyájkímyeíñe ímillémé ihdyu óvíi dííbyekéré mítyátsóhíjcyáhi.

18 Áronáa ihdyu tsaímíyé téené wákimyéi méénume tsá iiye némeítyuró ímiáámé ijcyane. Muurá ihdyu Píívyéébere diityéké bóhówajtsó ímí ditye íjcyane.

11

Múhdurá tsaate úwaabóne

1 Ehdu íñe ámúhakye o néene ihdyu óvíjyuco ehdícyáróné pañe melleebúccunu.

2 Muurá ávyeta ámúhadi ó ijyáccunúhijcyá muhdú Píívyéébe méhdi ijyáccunúdu. Áábekée oke Críjto níwaavé ámúhakye o túkévétso díbye ímillédú ámuha meíjcyá éhne múúne wájiikyéi úújétúné badsíčaja ájyu íjcyáiibye ímillédú íjcyadu.

3 Áánéllii ámúhadi mítyane ó ijyáccunú Naavéné ámúhakye Críjtodítyú mújtátsóiyóneri éhnéhjáa Éébáke ííñimyéj tééveri imyéénudu.

4 Muurá Jetsocríjtodítyú íjcyáné uwááboju ámúhakye o úwáábóné úníutu tsíhdyuréjuco ámúhakye tsaate úwááboróné ímí ámuha melleebúccunúhijcyáhi. Áhdure ámuha méimíllehíjcyá melléebúccunúné Naavéné apííchotu ámúhakye ditye úwaabóné tsúuca Píívyéébe Apííchó ámúhá pañe íjcyaróme.

5 Muurá tsá táehníñevu ditye íjcyatú eene ímí ditye úwaabóné ámuha meíjtsúccunúróme.

6 Ihdyúhde ímiááné tsá eene ditye imíwu 'cáto' néétune úwaabódú o úwáábóturóne. Áronáa muurá ámuha méwaajácú ímiáánéjuco íjcyane ámúhakye o úwáábohíjcyáné panévare ámúhama o méénuhíjcyánetu.

7 ¿Mityá ámuháa meíjtsúccunú átéréepi o íjcyánéllii ámúhakye áhdótsótuube pajtyéteju o úwáábóneri ímityúné o méénune?

8 Muuráhjáa ihdyu tsijtye cahcújtso múnaa oke píáábóne tájpi o íjcyaae ámúhakye o úwáábohíjcyá áhdótsótuúbe.

9 Aanée óhdivu óúúvérónáa tsá ámúhakye ííneri o pátsárijcyotúne. Tehdu muuca ííneri o pátsárijcyoíñejíivari. Áróobekée Matsedóóniá íiñújitu tsáané nahbémú tsiíñe oke píaabóhi.

10 Ehdu íñe ímiáájú Críjtodítyú íjcyáné uwááboju tápañe íjcyaae muhdú o ícyahíjcyáné ó úúbálee Acááyá íiñúji múnáake.

11 ¿Aanéhaca íñe ámúhakye o wájyútúne íjcyaae ehdu ámúhakye o nehíjcyáhi? Muurá Píívyéébe waajácú mítyane ámúhakye o wájyune.

12 Aabe o méénuhíjcyádú éhníñevu ó úwááboó áhdótsótuubére. Áánetu eene o úwaabódú iúwaabóné nehíjcyarómé tsá pevénéré úwáábóityuróne.

13 Muurá álliu múnaa íjcyame Píívyéébe uwáábojtédí idíllómeíñe pánehjídú méénuhíjcyá ímiáámé Críjtó wákimyéi múnaa méénuhíjcyádu.

14 Aane ehdu némehji tsá píhtotúne. Muurá díbyere Naavéné ímiá uwáábóóbedi idíllómeíñe méhdivu bóhówáávehíjcyáhi.

15 Áánéllii muurá díbyé íccúve múnaa ímiá uwáábojte méénuhíjcyádú méénuhíjcyáhi. Árone ídátsó diityémá nijkévaáhi.

Páávoró ícúbáhrámeíñe

16 Áánetu tsiíñe ámúhakye o néé ámuha óhdityu menéetu mééídyu o íhjúvahíjcyáne. Ehdu ámuha óhdityu meíjtsámeíyóné pañe ihdyu óvíjyuco ámúhama o íhjúvahíjcyáné eene tsijtye múhdurá iúwáábóroneri mítyákímyeíhijcyádú téhdure o mítyájkímyeíki.

17 Áronáa tsáháturo tene ímityú Píívyéébeéjpi o íjcyaae o mítyájkímyeíñe. Áronáa íñe muhdú ó mítyájkímyeí mééídyu o íhjúváne pañe.

18 Ínéturó mityá íjienéré imyéénúróneri tsaate mityákímyeíhijcyáhi. Aanéjii muhdú tsá o mityájkímyeíityú awáá Píívyéébé wákímyeí o méénuúbe.

19 Áánetu idyējuva ámuha panévare mewáájacúmé živeekí máállítsámeíhijcyá iwáájacutúnéré íhjuvahiijcyámedívu?

20 Ditye muurá ámúhadi páhduvare ícúbáhraroné ámuha máaabúcuhiijcyáhi. Muurá ámúhake iúníu múnaádú íjtsúcunúmeke ityáúhbáne ámúhá tsíeméné ihñeriyējuco ditye dílohijcyáne. Ááne ámúhake méénuhijcyámé iávyējuúllétúnema.

21 Áhdúwu muucá o méénutúné muhdú núcójpítsó ó íjtsúcunúhi. Óubá ó íhtsúhi. Ároobe ihdyu téhdure mééídyu o íhjuváné pañe ó mityájkímyeí eene múhdurá imyéénúróneri ditye mityákímyeíhijcyádu.

22 Muurá mityákímyeíhijcyámé heberéomú Píívyéébeéjté Aavaráaúvúj tsíiménémúhaabe íjcyáneri. Áronáa muurá téhdure oo díityé múnáajpi.

23 Áhdure mityákímyeíhijcyámé Críjtó ícúve múnaa íjcyáneri. Muurá téhdure dííbyé ícúve múnáajpi o íjcyabe díityé ehníñevu téené déjúcotu ó ícúbáhrámeíhijcyáhi. Muurá oke iwátsíhcyurónee, icyúvéhoojánurónee, dáríívehijcyáme. Ánéhíitu píváijyúvájucu o pájtyeténé dsíjívetu.

24 Muuráhjáa oke 39-neva wátsihcyúmé tamúnaa íjcyarómé imyéénuhijcyádújuco. Aane tsáhojtsíijyúvájucu tehdu oke ditye méénone.

25 Áhdure pápíhchúúijyúvájucu oke ditye úméhéiyi wápáajcóne. Áánetu tsáijyúréi néwayúúnevu oke aamúme. Áhdurée pápíhchúúijyúvá cúújúwami óóma pámaávebe tsáijyu nújpácýó pañe ó íjcyá tsájcoójii, tsápejcoo, íjcyane.

26 Ehdúu úllebéré o péhijcyáábeke patyéhijcyáné pahúllevávú nújpácýój píínévuu, cómiñévuu, múubará íjcyátútsihvuu, íjcyane. Aabe tsáijyu ápíchó néeróméhíj pííne ó ícyahijcyá naní múnaa, tsíjtye múnaa, tamúnaa, íjcyáméj pííne. Téhdure ó ícyahijcyá cahcújtso múnaa íjcyaturómé ménahbémudi díllómeímyéhíj pííne.

27 Ehdúu nénéhíjiri o ícúbáhrámeíbyé ídátsó o májchóiyónéhíjiri, o ádíyónéhíjiri, ó ícyahijcyáhi. Áhdurée tsáijyu cúwátuube tsuucóri ó ícúbáhrámeí o wájjamúúvátuúbe.

28 Aabée tsánejcúvú muhdíivané tsíjtye cahcújtso múnaa íjcyáneri o íjtsámeíñe oke múhduúvúrá patyéhijcyáhi.

29 Muurá tsaate ímityúné íjcyáneri ó ídáátsóvehijcyáhi. Áhdure ditye ténejcúvú mútátsójcatsíñeri o ídáátsóvérónáa tsátsii tsári oke patyéhijcyáne.

30 Aabe muurá o mityájkímyeíñe o ímílleca ó mityájkímyeíiyá ídátsó o néeróóbej tééveri Píívyéébe bóhówájtsómeíñeri.

31 Muurá Máavyējuube Jetsocríjtó Caaníkyé múijyú níjkéváityúné medúúrúvahijcyaaabe waajácú ímiáánējuco o néhijcyáne.

32 Muuráhjáa tsáijyu Damájcori o íjcyácooca ávyējuube Aréetá tsíjpiikye pícyoobe téhmetsó tsaatéke técoomí llehówaanévú okévaa ditye iékééveki.

33 Áronáacáa técoomí mijcótú cáámetu páheju néénetu oke tsaate úvérújtsiyi níityétsó áachívújuco. Ehdúu téijyu ó pállojcohi.

12

Píívyéébe Páávoróké úújetsóne

1 Aane tsá íñetú oke tene píáábóityuró o mityájkímyeíñe. Áronáa ámúhake o úúbálleé ínánhjáa nééiyóné Píívyéébe oke úújetsóné naavédú néené pañe.

2-3 Muuráhjáa ihdyu oke tsajtyéébé pañétúéhullévú níjkyejívú dílbyeéjpi ó íjcyáábeke. Aane muurá tsúúca tétsihdyu 14 pijcyábájucó pájtyene. Áronáa ihdyu tsá o wáájácutú páneerée tájpiíma o péhajchíjyu, íhjáa mityá apááñeré táííbuu péehí. Tsá o wáájácutúne. Apáábyeré ihdyu Píivyéébe waajácúhi. Áronáacáa ihdyu ímiááné ó úllejéhi.

4 Aabée muurá téhulle tsaímijéjucó meíjcyáítsihyi o íjcyaaabe ó lleebúcunúhijcyá tsaate íhjuváné tsájyúubaré melléébohíjcyátúnéhjiri. Áánetúu oke bóijcyúmé muucá o úúbállétuki.

5 Ááneri o mityájkímeyéiyóné muurá tsá o ímíletúne. Apááñeriyé ihdyu ó mityájkímeyéiyá íñe ídátso o nééroóbej téeveri Píivyéébe bóhówájtsómeíñeri.

6 Áronáa tsá pevénéré o mityájkímeyéítyuróne. Ó mityájkímeyéiyá ímiáánéjucó o méénuhíjcyáneri. Áronáa tsá o ímíletú oore o bóhówájtsómeíñe. Óví ihdyu o úwaabóné illéébónetu míamúnaa waajácú muhdú o ícyahíjcyáne.

7 Muuráhjáa téeneri o mityájkímeyéíyóné íhdétú Píivyéébere íhvéjtssoobe Naavéné oke tútávájtssoobe ó ícúbáhrámeí éhne múúne metójááveneri meícúbáhrámeídyu.

8 Áánéllihyée Píivyéébeke 3-ijyúvá ó táúmeiyá díbye oke íbóhíísóroki.

9 Áronáacáa oke neébe: “Óví uke o píáábóneri ú aabúcúhi. Muurá ehdu ídátso íjcyámej téeveri ó bóhówájtsómeí íhtsútuube o íjcyane.” Ehdúu oke díbye néénéllíi íñe ídátso o néeroobe ó ímíjyuhíjcyá tajtyéeveri díbye míamúnáake íhnáhoovu íúújétsoki.

10 Aabe íñe ícyooca panévariyé o ícúbáhrámeíyoobe ó ímíjyúúhí. Muurá Críjtoke o cáhcújtsóné hallútú óhdi míamúnaa ícúbáhráabeke nehniwu úbhahíjcyáhi. Aabe panévatúré ó píhtóhi. Ehdu panévari o ícúbáhrámeíñeri o íhtsunúroobe Críjtodívú ó cátsípáávehíjcyá o íhtsútúúveki.

Coríntó cahcújtso múnáadi Páávoró íjyáacúnúne

11 Ároobée ihdyu ímiááné mééídyu o íhjuváné pañe ó mityájkímeyéíhi. Ámuháa oke mityájtsoótúme tsíjtyéhjikeré maávyéjútsohíjcyánéllíi oore ó bóhówájtsómeíhi. Árome ámuha maávyéjútsoorómé íñe oke ámuha meéhdíivállehíjcyáábé ehniíñevu tsá íjcyatúne.

12 Muuráhjáa ámúháj píne uwáábori o íjcyaaabe panévariyé o ícúbáhrámeíyonéhjí ó aabúcu híjcyáhi. Áijyúu páhduvaré nénehjí méénuráítyúronéhjí o méénúneri ó bóhówájtsómeí ímiááné Píivyéébe uwááboobe o íjcyane.

13 Ároobée tsá ámúhake tsíeméné o táúmeíñeri o íjyévéjtsotú tsíjtyekée o méénudu. Aanéubá ámuha méijtsúcunú ámúhakeé o éhdíiválléne íiná o táúmeítyúne. Árone ihdyu óvíjyacóone.

14 Aabe ícyooca tsííñe ó íjcyátsíiivyé tsúúca pápíhchúúijyúvájucó ámúhake o ááhívetéki. Aabe tsá íñerí ámúhake o íjyévéjtsóityúne. Tehdu ámúhake dsídsike néhcotéébé o pééíñejíivari. Íllure ihdyu ámúhake o píáábo ó peé éhne múúne téene tájpi ítsime íjcyáíñe cáánímutsi méénudu. Tsá muurá ítsime wákímeyéítyuró cáánímutsi téene tájpi íjcyáíñe.

15 Aane ihdyu óví o ícúbáhrámeíyóné pañe ámúhake ó píaabó ímityúne pañévú ámuha memújtátuki. Mityane muurá ámúhake ó wajyú íhya ihdyu oke ámuha mewájyútúrónáacáa.

¹⁶ Muurá ó waajácú tsaate ámuha óhdityu menéhijcyáné illurévá o állíñe ñnerí ámúhake o íjyévéjtsotúné o néhíjcyároobe ñné hallúvúrá o dsíídsívahíjcyáne.

¹⁷ ¿Acáa illure ámúhake o állíñe ó wallóó tsaatéké ámuha éllevu?

¹⁸ ¿Mityá téjyúu ámúhake álliibe Tíítóó? Áánerá tsaahdúré muhtsi dííbyema méjyácunúhijcyá ámúhake mepíáábóiyóneri. Áánéllihyée dííbyeke o néé tsijpi ménáhbema dityétsí ámúhake iááhíveteki.

¹⁹ Ámuháubá méjtsúcunú ámuha oke mewájyukíyé ehdu ámúhake o néhijcyáne. Muurá Píívyéébe waajácú Críjto mémeri ámúhake muha mepíáábo ehdu ámúhake o néhijcyáne. Aane muurá ámúhake táñahbémuke éhniíñevu ó píááboó dííbyeke ámuha ímí meúráávyeki.

²⁰ Muurá tsá ímí oke tene pájtyéítyuró ámúhake o ááhívetéébé múhdurá ámuha meíjcyánáa o úújeténe. Áhdure tsá ámúhake ímí tene pátyéítyuró téené hallútú ámúhake o nééneé. Áánéllii ó ijyácunúhijcyá ámuha meúhbájcatsítyúróneri, ámuha menómíutáávájcatsítyúróneri. Áhdure ó ijyácunúhijcyá iie tsaate ímí íjcyáíyóneri tsúúráméítyúróneri, ámuha maálliúúnújcatsítyúróneri, ámuha memítyájkímeyéítyúróneri. Tehdu ámuha medáríívécatsíñe nájcaúvú ámuha mewáchájánújcatsítyónéllii ihdyu ámúhadi ó ijyácunúhijcyáhi.

²¹ Aane tsáijyu múúne ténehji ámuha meíhvejtsótúnáa ámúhake o ááhívetéhajchíí muurá Píívyéébé úmíwávú kímóhcó oke tene pájtyéneri ó núcójpíveéhi. Muurá ámuha ímíñejíí ihdícyáméhjima medómácócatsíhijcyáné tsá meíhvejtsópityúne. Áhdure tsíñehji panévare ímityúné ámuha méméénuhíjcyáhi.

13

Páávoró pítyajcóne

¹ Muurá pápíhchúúijyúvájuco ámúhake o ááhívetéíñe. Áijyu eene ímityú ícyahíjcyámé hallúvú míityétsíuba, pápíhchúúmeváuba, úúbálléhajchíí tehdújúcooí teéne.

² Muuráhjáa éijyu ámúhake o ááhívéjeebe tsúúca íhnáho ámúhake ó úwaabó pámeere ímityúné méénuhíjcyámeke. Aane íñe tsiíñe piéhdúré tsíhyullétú ámúhake ó úwaabóhi. Aabe ícyooca ámúhake o ááhívetéébé tsaate páhdure néemedi tsáhájuco o íícúvéityúne.

³ Áijyu ámuha méwaajácúú muhdú tajtyééveri Críjto íhnyúvahíjcyáné ámuha mewáajácúíyóneri méjyácunúhijcyáne. Dibye tajtyééveri nééne álliu íjcyátúnéllii imíllebe muhdú dííbyé íhtsútú íjcyane ámuha mewáajácúne.

⁴ Dííbyekée ímiáané páwachékevu dsíjívetsómé átérééjpidi idíllónema. Áróobekée Píívyéébe íhnáhoori bóhíitsoobe ijcyá ícyooca íhtsútuubéréjuco. Aane dííbyekée pájtyedu íivane tsáijyu ó ícúbáhrámeíhijcyáhi. Árónáa dííbyedívú o cátsípáávehíjcyánéllii oke píáábohíjcyaaabe téhdure ámúhake o píááboki.

⁵ Aane cáhawáa ihdyu ámuháyé ímíñeúvú méjtsaméij. ¿A ímiáané tsúúca ímí ámuha mécáhcujsó Píívyéébeke? ¿A ámuha méwaajácúrá Jetsocríjtó páijyuvaré ámúhama íjcyane? ¿Mityá illure ámuha maálliñe ménehíjcyá dííbyeéjté ámuha méjcyanej?

⁶ Árónáa íhya mityá ícyooca tsúúca ámuha méwaajácú ímiáané dííbyeéjpi o íjcyane eene álliu múnáájpidi oke ámuha medíllóhíjcyáme.

⁷ Muurá Píivyéébeke piáábó ó táúmeihijcyá ámuhá hallúvú ímityúné ámuha meijcyátuki. Aane tsá teene o méénuhijcyatú miamúnaa ímí oke íjtsúcunúki. Muurá oke ditye múhdurá íjtsúcunúroobe ó imíllehijcyá ámuha ímiááméré meijcyane.

⁸ Aabe tsá múijyú álliuri o íhjuvatúne. Imiááneriyé ó ihjuváhi.

⁹ Áánéllii íllure ó imíjuhijcyá oke ditye éhdíiválléroóbe. Ehdu oke ditye íjtsúcunúroobe ámuhakye ó piáábohijcyá ímí ámuha Píivyéébeke mecáhcújtsoki. Ámuhá hallúvú piáábó ó táúmeihijcyá ímí dííbyeke ámuha mecáhcújtsoki.

¹⁰ Ehdu íñe ó caatúnú ámuha meímíbaávye ámuhakye o ááhívetécooca íhnáho ámuhakye o úwáábótuki. Píivyéébé muurá íhnáhoovu oke ajcú dííbyeke meúraávyénéjcutu ámuhakye o piááboki. Tsáháa téenevu oke díbye ajcutú ámuhakye o tútávájtsoki.

¹¹ Aane óví ámuha táñahbémú ímí meijcyame métsúúrameí Píivyéébema ámuha tsaímíyé meijcyáiyóneri. Aane óví dííbyeréjuco ámuhakye iwájurydu íjcyaaabe piabóné tsaímíyé ámuha meijcyaki.

¹² Áánéllii ámuhakye o néé ámuha ímiááméré meijcyáne medúúrúvájcatsíki.

¹³ Téhdure pámeere ílle íjcyame ménahbémú ámuhakye duurúváhi.

Ahdícyane ihdyu óví Píivyéébe pámeekéré iwájurydu íjcyaaabe Jetsocríjtoj tééveri Íapííchó mépañévú ipícyóóneri meke tehméhi. Áyu tehdújuco.

GÁÁRATA Garáátsiárí íjcyáme éllevu Páávoru cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoru o íjcyáábekée Píívyéébe oke picyóó uwáábóóbedívú Jetsocríjtoke íbóhíítsóóbej tééveri. Tsáháa míamúnaa oke pícyootú téénevu.

² Aabe íñe ílle óóma íjcyámema íhyaami ó caatúnú elle Garáátsiá iiñújiri ámuha cahcújtso múnaa meíjcyáme éllevu.

³ Áámeke óvíi ámúhake Méécááni Píívyéébe píaabó Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri íbúwajíi ámuha meíjcyaki.

⁴ Muuráhjáa díbye ímillédújuco mewájjuri Jetsocríjtó dsíjívéné íjii imítýu meke mújtatsójúcoórónetu meke ipájtyetétsoki.

⁵ Áánéllii metsu dííbyeke maávyéjjútso mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Tsá tsiíñe íjcyatú meke pájtyetétsóiyóné uwááboju

⁶ Áronáa múhdurá oke pajtyéné Píívyéébeke ámuha mecáhcújtsónetu tsíhdyuréjuco meíjtsámeíñe. Ááneráhjáa tsúúca ámuha ímí mecáhcujtsó mekéé iwájjýúne Críjtoj tééveri mééma díbye méénune. Ááne mutsííenéréjuco ámuha tsíjjítójiríyé meúwáábócatsíhijcyáne.

⁷ Áánerá tsá tsiíñe íjcyatú meke pájtyetétsóiyóné uwááboju. Íllure ámúhake tsaate íállíñe tsíjjítójiríyé íúwáábóneri máváríchohíjcyá Críjtodítýu íjcyáne uwáábójutu ámúhake imújtátsóroki.

⁸ Ehdu úwáábohíjcyámé hallurí apíchó teéne. Muurá o íjcyároobe tsíjjítóríyé o úwááboca téhdure Píívyéébe óhdi ícúbáhráiyáhi. Áhdure níjkyéji múnáajpi íjcyároóbedi ícúbáhráiyóobe tehdu díbye méénuca.

⁹ Aanée tsúúca éjjyu ámúhake o úúbálleroné íñe tsiíñe ó úúballé tsaate Críjtodítýu íjcyáne uwááboju tsíjjítóríyé úwáábóhajchíi Píívyéébe díityédí ícúbáhraíñe.

¹⁰ Ehdu íñe ámúhake o néene méjtsúcunúdí míamúnaa ímí oke íjtsúcunúrokiyé o íhjuvahiíjcyáne. Píívyéébere ihdyu óhdivu tújkevéeílléneríjyuc o tsúúrameíhijcyáne. Muurá míamúnáamáyé tsaímíyé o íjcyane o ímílleca tsá Críjtó íicúve múnáajpi o íjcyáítyuróne.

Páávoru uwááboobe íjcyane

¹¹ Aane ihdyu ó imíllé ámuha táñahbémú mewáájacúné íñe dííbyé uwááboju míamúnáa íjtsaméi íjcyatúné o úwáábohíjcyáne.

¹² Tsáháa múha oke úwáábotú teéne. Dííbyerée ihdyu páñetu Jetsocríjtó óhdivu bóhówajtsóné íñe ó úwáábohíjcyáhi.

¹³⁻¹⁴ Muurá ámuha méwajácú muhdúhjáa tujkénú o dáríívemeíhijcyáne tamúnaa múhdurá Píívyéébeke úráavyehíjcyajíjtó o úráavyéjjyu. Téjjítóo ávyéta ímí ó waajácú tsijtye tátyujkévéejte íjcyarómé ehniíñevu. Aabée téjjyu ímíáánéhacáa Críjtó cahcújtso múnaa íjcyamedi ó ícúbáhráhíjcyá dityévaa téénetu ííhvetéroki.

¹⁵ Áronáacáhjáa ihdyu pámeeke iwájjyudu íjcyaaabe Píívyéébe tsúúcajátújuco ói o tsíímávámeítyúné íhdéjuco oke íújcuíñe wábyujtsóne.

¹⁶ Aabée oke waajácútsó Ílli Jetsocríjtodívú dííbyedítýú íjcyáné uwáábojúvú ámúhake jodíómú íjcyátúróméke o wáajácútsoki. Ááneríi tsá múúmá o íhjúvátúne.

¹⁷ Muuráhjáa Jerotsaréeri dííbyé uwáábo múnaa táíhdéjuco íjcyaróme éllevu tsá o péétu díityémá téeneri o íhjúvaki. Aráábiá íiñújivúréé o péébe téhulle ííneubará píívyétútsihyi o ícyahíjcyátsihdyu tsiíne ó oomí Damájcovu.

¹⁸ Átsihdyúu botsíi Jerotsaréevu tsiíne pápihchúú pijcyábatu o wájtšibe o péé Péedoró éllevu dííbyema o íhjúvaki. Áábemáa técoomíyí ó ijcyá 15 coojíva.

¹⁹ Áijyúu tsá tsijtye Jetsóo uwáábó méénuhíjcyámeke o ájtyúmitúne. Apáábyekéréé ó ájtyumí íñahbe Jacóóboke.

²⁰⁻²¹ Átsihdyúu o péé Tsíiríamá Tsiríitsiá íñújicúvu. Ehdu íñe ámuha éllevu o cáátúnúné pañe o néene Píívyéébe waajácú ímíáánéjuco íjcyane ámúhake o úúballéne.

²² Áábekée oke tsúúca téhulle múnaa waajácúhi. Áánetúikyée tsá Jodéa íiñújiri íjcyáné cahcújtso múnaa oke wáajácútsúne.

²³ Apááñéreváa lléébohíjcyámé tsaate óhdityu néhíjcyáne: “Éhnée éjyju Críjtoke mecáhcújtsoné hallútú ávyetá ícubáhrá méhdi méénuhíjcyaabévá muhdú ícyooca teene úwááboobéré pehíjcyáhi.”

²⁴ Ehdúváa tsaate óhdityu néhíjcyáné illéébóne mítyane Píívyéébeke durúvahíjcyáme.

2

Páávoróké uwáábojte wáajacúne

¹ Átsihdyúu tsúúca 14 píjcyá pájtyéné boone tsiíne Jerotsaréevu o péébema Benabéemútsí Tíítóma pééhií.

² Áámútsimáa o péé téhullévú Píívyéébere oke túkévéjtsóneri. Áijyúu tsamééré técoomí cahcújtso múnáa túkévéjtsojte píhcyáávéméke ó úúballé íñe ámuha jodíómú íjcyátúróméke o úwáábohíjcyánetu muhdú oke ditye íñéekií.

³ Árónáacáa oke néeme tehjújuco o úwáábohíjcyáne. Aamée tsá íñá néétu Tíító óóma íjcyabe kíhdyahírótsámeítýúnetu. Tsáháa díbye kíhdyahírótsámeítýú jodíómuube íjcyátúnéllííhye.

⁴ Árónáacáa íjcyámé tsaate íllure íállíñe ímíáámédú múúhake náhbévahíjcyáme. Aamée imíllé Críjtoéjté muha meíjcyame téené taúhbaju meméénújúcóótúmeke tsiíne múúhake téénevu íbúwajtsóne.

⁵ Áróneríi tsá muha meíícúvetú Críjtodítýú íjcyáné uwááboju mecáhcújtsóneriyé mepájtyeténetu ámúhake muha memújtátsótuki.

⁶ Aamée táehnííñevu íjcyarómé túkévéjtsojte tsá oke béhné uwáábó téénetu méénutúne. Árónáa tsá o íjyácunútú ditye táehnííñevu íjcyáneri. Muurá Píívyéébe tsahdúré meke íjtsúcunúhi.

⁷⁻⁸ Aamée ímí íjtsúcunú Péedorókée tamúnaa jodíómú uwáábóóbedívú ípícyohdu téhdure oke Píívyéébe pícyoone ámuha jodíómú íjcyátúrómé uwááboobe o íjcyaki.

⁹ Aanée páñétúejte Péedoroo, Jóóaá, Jacóóboo, íjcyame ímí íjtsúcunúne múhtsikyé Benabéema mítyane dúúrúvaméré néé muhtsi téené wákimyéí meméénu jodíómú íjcyátúmé pañe téhdure tamúnáa pañe téené wákimyéí ditye méénúné tujkéveri.

¹⁰ Áánemáa múhtsikyé néeme muhtsi mepíáábohíjcyá ídáátsóméhjike. Aanée ímí ó íjtsúcunúhi.

Péédoróké Páávoró úhbane

¹¹ Áronáacáa Péédoróké Ajtiokííavu ó tsijpájúú dibye múhdurá íjcyáne hallútu.

¹² Muuráhjáa ámuha múnaa jodíómú íjcyátúmema dibye májchórónáa tsaate múúha múnaa Jacóóbo hájkímú íhdéené taúhbaju úráávyehíjcyámé técoomívú wájtšimedítýú waabe diityedí íllityénema.

¹³ Áábedítýúú ííiváne tsijtye tamúnaa tsúúca cahcújtso múnaa íjcyarómé téhdure wááhií. Áhdurée táñahbéébé Benabée diityedítýú ííiváne wááhií.

¹⁴ Ehdúu tsúúca cahcújtso múnaa íjcyarómé dáríivémeíñé hallútú Péédoróké pámeere pihcyááve múnááj pñnévú o néehíí: “Muúbej, uu muurá jodíomuube u íjcyároobée tsúúca ú íhvejtsó íhdéené taúhbaju u úráávyehíjcyáne. Aabe íiveekí téénevu ú táúhbahíjcyá memúnaa íjcyátúmeke teene u úráávyécóóbejíivari?” Ehdúu o née Péédoróke.

Mecáhcújtsóneriyé mepájtyeténe

¹⁵⁻¹⁶ Muurá muha jodíómú páñétúejte Píívyéébeéjté meíjcyame tsúúca méwaajácú Moitséeúvuj tééveri múúhá íhdé múnáaúvuke dibye ájcúné taúhbaju muha meúráávyeróné múúhake pájtyetétsóityuróne. Apááñéré ihdyu Jetsocríjtóo mewájuryi dsíjívéné paméváré mecáhcújtsómeke ímiáámedi díllóobe.

¹⁷ Aane díbyej tééveri Píívyéébema meímíbaávyéiyóneri met-súúrámeíhijcyámé méwaajácú ímiáané ímityúmé meíjcyane. ¿Áánéllíihyéhaca Críjto nééjuryiyé ímityúmé méicyahíjcyáhi? Tsáhaá. Tsá tehdu tene néétune.

¹⁸⁻¹⁹ Muurá teene taúhbaju o úráávyéroobe tsá Píívyéébema ímí o íjcyáityuróne. Áánéllíi ténejcútú ó ijcyá dsíjíveebédú teene o úraavyéjúcóótúnéllíihye. Aabe ihdyu ícyooca ó tsúúrámeíhijcyá muhdú Críjtoj tééveri tsaímíyé Píívyéébema o íjcyáiyóneri. Muurá o íhvejtsójúcooróné tsiíñe o úráávyéhajchíí oore ó tútávájtsáméíhi.

²⁰ Áánéllíi tsá o ímillédú o íjcyájúcootúne. Ícyooca ó ijcyá Píívyéébé Hajchíi tawájuryi dsíjívéebeke o cáhcújtsoobe oke túkévéjtsóné pañe.

²¹ Aane tsá múijyú o íhvéjtsóityuró mekéé ídaatsólléne mééma dibye méénune. Muuráhjáa teene taúhbaju néhdu meíjcyanej tééveriyé ímiáámedi meke dibye díllóca Críjto dsíjívéné tsá íínetú meke píáábóityuróne.

3*Críjtore meke pájtyetétsóne*

¹ ¿Áyu ámuúha Gááratá cahcújtso múnaaj! ¿Múamíi ámuúhake tútávajtsómé tsáhájuco ímí ámuha meúráávyetú Jetsocríjtóo mewájuryi páwachékevu dsíjívéné mecáhcújtsóneriyé mepájtyeténé ámuúhake o úwaabóne? Ááneráhjáa tsúúca ámuha ímí méúraavyé téené uwááboju.

² ¿Acáa tsá Píívyéébé Apííchó ámuúhá pañévú úcaávetú teene ámuha mecáhcújtsóijyu? ¿Mityá ítyaúhbajúree ámuha meúráávyénéllíi ámuúhá pañévú úcaavéne? Áyu cána oke menej.

³ ¿íveekí ayájú allíurá ámuha menéeme múhdurá médáríivémeí tsúúcajáa Píívyéébé Apííchó túkevjtso pañe ámuha meíjcyame? ¿Aca ámuha méijtsúcunú ámuúhá íhnáhooríyé tsaímíyé díbyema ámuha meíjcyáiyóne?

⁴ ¿Muhdú bañúháñé ámuha téené hallútú meícúbáhrámeíhijcyáne íveekí méíhvejtsóhi?

⁵ ¿Mityá ámuha méjtsúcunú Píívyéébé taúhbaju néhdu meíjcyánéllii dibye mééma méénúráítyúronéhjí méénuhíjcyáne? Muurá ihdyu Críjtoke mecáhcújtsómé pañévú Íapííchó ipícyóónej tééveriyé mééma méénuhíjcyaa ténehji.

⁶ Muuráhjáa Aavarááúvú ímí dííbyeke cáhcújtsónéllii ímiáábedi dílloobe dííbyeke.

⁷ Áánéllii ímí Píívyéébeke mecáhcujtsómé dííbyeúvúj tsiménémúhaabe méjcyáhi.

⁸ Tsúúcajátújucóhjáa muurá mee pámeere ámuha jodíómú meíjcyátúrómema tsaímíyé dííbyema meíjcyáiñé Aavarááúvuke dibye íllu nééneé: “Ímí oke u cáhcújtsónéllii dijtyéeveri pámeere ííñújri íjcyámeke ó píááboóhi.” Ehdúhjáa neebe Aavarááúvuke.

⁹ Aane muurá téhdure Jetsocríjtoke mecáhcújtsómeke píááboobe dííbyekée ipíaabódu.

¹⁰ Áánetu eene taúhbaju iúráávyéneriyé ipájtyetéiyóné ítsúcunúhíjcyámé hallúrí ápíchó teéne. Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Píívyéébé taúhbaju múhdurá úráávyehíjcyámé hallúrí ápíchó teéne.”

¹¹ Aane muurá méwaajácú teene taúhbaju néhdu íjcyáíyóneri tsúúrameiyómé tehdu íjcyátúmeke Píívyéébe ímiáámedi díllóityúne. Íllu tsiíñe nééne dííbyé waajácúháámitu: “Píívyéébeke ímí cáhcújtsómeke ímiáámedi dibye díllome pájtyeteéhi.”

¹² Áronáa teene taúhbájutu Píívyéébé Moitséeúvuj tééveri meke íajcúnetu neeráhi: “Páneere taúhbajúúné néhdu tsaímíyé íjcyame ihdyu pájtyetéiyáhi.”

¹³ Áronáacáa tehdu meíjcyátúné déjúcotu méhdi dibye ícúbáhráíyóné íhdétú tsúúca Críjto meke iwájyúne pájtyetésóhi. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Ímityúmé átéréejtéké cáámetu úmáhájcutu picyóóme.”

¹⁴ Ahdújucóhjáa muurá Píívyéébe Críjtoj tééveri pámeekéré píaabóné jodíómú íjcyátúróméhjima Aavarááúvukée íñéhdújuco. Áhdure Críjto pámeere dííbyeke cáhcújtsómeke ájcuú Íapííchotu ípyée íñéhdújuco.

Píívyéébe Aavarááúvuke pítyajcóné

¹⁵ Aane cáhawáá ámuha táñahbémuke o néé muhdú maállítyu meméénune. Muurá tsaatémá tsané wákimyéí meméénu tééneé waajácúháámitu memémé mecáátúnúné boone tsáhájucó múha tsíhdyuréjuco meíjtsaméí cápáyoacóityuróne.

¹⁶ Ahdúhjáa muurá Píívyéébe Aavarááúvuke néé dííbyéj tsiménémúháábedityú tsáápiikye ipícyooíñé míamúnáake pájtyetésóííbyeke. Tsáháhjáa dibye íwaajácúháámitu néétu pívámeváké ipícyooíñe. Neebéhjáa tsáápiikyéré ipícyooíñe Jetsocríjtoke.

¹⁷ Muuráhjáa dííbyeúvuke Píívyéébe ipítyajcóné boone 430 pijcyábatu ítyaúhbajúvú jodíómuke ajcú Moitséeúvuj tééveri. Áronáacáa tsá tééneé hallúhcuri dibyee Aavarááúvuke pítyajcóné wáájacúratúné íjcyatúne.

¹⁸ Muuráhjáa teene taúhbaju meúráávyéneriyé mepájtyetécá álliúreiyó teene dííbyeúvuké Píívyéébe pítyajcóné. Áronáacáa muurá dííbyeke íñéhdújuco dibye méénune.

¹⁹ ¿Aanéé íveenévúrá ájcuube teene taúhbajúvú meke tene ipájtyetésokíjñívari? Muuráhjáa ihdyu teene níjkyéji múnáaj tééveri pícyoobe mewáájacu múhdurá meícyahíjcyané Jetsocríjtói bóhówáávétúné hajchóta.

²⁰ Áronáacáa tsá tehdu Píivýéébe Aavarááúvuke tsíjtyej téeveri pítyájcotúne. Muuráhjáa ihdyu ávyeta díibyere dííbyeúvuma ihjyúváhi.

Píivýéébe taúhbaju

²¹ ¿Áánélliihyéhaca Moitséeúvuj téeveríi dibye meke ítyaúhbajúvú ájcune tútávajtsó dibyee méema imyéénuíñé nééneé? Tsáhaá. Muuráhjáa tene néhdu meíjcyáneríyé mepájtyetécá ímiáámedi meke díllóíyoobe teene meúráávyémeke. Aacáa tsá mepájtyetéíñe tsíjijtóriyējuco dibye méenúityuróne.

²² Áronáa muurá dííbyé waajácúháámitu néene ímityúné pañe meíjcyame Jetsocríjtoke mecáhcújtsómeke dibye pájtyetétsoíñe.

²³⁻²⁴ Muuráhjáa ímiááné éhne múúne tsííméké metúkévajtsódú taúhbaju meke túkévajtsóné pañe méicyahíjcyá Jetsocríjtói méhdivu bóhówáávétúné ihde. Aabée méhdivu bóhówáávéébeke mecáhcújtsómeke bótsíi Píivýéébe ímiáámedi díllóhi.

²⁵ Aame ícyooca tsáhájucó taúhbájú túkevajtsó pañe meíjcyájúcootúne.

²⁶ Ícyooca méijcyá Píivýéébej tsíímerējuco pámeere Críjtoke mecáhcujtsóme.

²⁷ Muuráhjáa ímiááné dííbyeéjté meíjcyané uubállé metsójtsoítsámeímyé méijcyá dííbyedúréjuco.

²⁸ Áánéllii tsá menééityuró tsíjtyere jodíómú íjcyane. Téhdure tsá menééityuró tsíjtyere gríéégómú íjcyane. Áhdure tsá menééityú tsaate ímí íjcyánaa tsaate tsíjtyé hójtsí pañe íjcyane. Muurá ihdyu pámeere tsííñé míamúnaa íjcyáróméhjima wajpíímuma waalléemú méijcyá tsamééré Críjtoéjte.

²⁹ Ehdú pamévare dííbyeéjté meíjcyame méijcyá Aavarááúvúj tsííménémúhaábe. Áánélli téhdure méwáábyuta teene dííbyekée Píivýéébe íajcuíñé nééneé.

4

¹ Cáhawáá méijtsúcunuj, muurá tsaapi tsíímene cááni dsíjívéné boone dííbyé tsíéméné aabájaabe íjcyáiibye íáyáné hajchótá ihdícyaabedú íjcyá tsaaté hójtsí pañe.

² Aabe íbúwajíi ícyahíjcyá cááníuvúu diityéké téenevu níwaavémé dibye kéémécooca dííbyeke ájcúííbye.

³ Ahdúu muurá éjyú méicyahíjcyá taúhbaju meke túkévajtsóné pañe Críjtói méhdivu bóhówáávétúné hajchóta. Aamée méitsúcunúhijcyá teene meúráávyéneríyé mepájtyetéiyóne.

⁴ Áronáacáa Píivýéébe Ílíkye meéllevu wállóóíñe éévé úújeténéllii bóhówááveebe wállé íbúwá déjucóvú ípíivýéévéenema. Áábekée dille tsíímávaabe keemévé téenere Moitséeúvuj téeveríi dibye ájcúné taúhbájú pañe.

⁵ Ehdúu Jetsocríjtó méhdivu íbóhówáávéne meke ímíjpyetétsó taúhbajúu meúráávyerómé ímityúmé meíjcyámeke botsíi Píivýéébe ítsíímedi ídíllóki.

⁶ Aane ímiááné dííbyej tsíímé meíjcyane méhdityu íbóhówaúcunú mépañévu pícyoobe Íapííchó Íllij téeveri. Áánere muurá meke túkévajtsóneri dííbyeke mecáánivámé ménehíjcyáhi: “Llihíyo múúháj Caánij.”

⁷ Aane ícyooca dííbyej tsíímé meíjcyámé hallúrí tsáhájucó ñná íjcyatúne. Áánéllii meke ájcúíibye íavyéjuvu Jetsocríjtoke mecáhcújtsónej téeveri.

Cahcújtso múnáadi Páávoró íjyáacunúne

⁸ Muuráhjáa ihdyu éjyú ámuha Píivýéébeke mewáájácútúnéllii ihdícyanéhjí mecáániváné méíicúvehíjcyáhi.

⁹ Áánetu ícyooca tsúúca ámuhákye dibye wáájacúmé ámuha méjcyá dííbyeéjte. Áronáa ¿íveekí ámuha méimíllé tsiíne íhdéené taúhbaju meúraavyéne? ¿Mityá ámuha méimíllé tsiíne téené pañe méjcyane?

¹⁰ Muurá ámuhá méjtsúcunú pí eene ténevá pijcyábádú, ténuhbavadú, kéjcoojíí ámuha Píívyéébeke medúúrúvahíjcyánetu ámuhákye dibye ímiáámedi díllóiyóne.

¹¹ Ehdu ámuha múhdurá medáríívemeíñetu ámuhádítyú o nées bañúháñéubáhjáa ámuhákye o úwáábohíjcyáne.

¹² Áronáa ihdyu ámuha táñahbémuke o nées íhdée ámuha meícyahíjcyáne meúraavyéjúcóótuki. O íjcyadúréjuco méjcyá. Muuráhjáa tujkénú ámuhákye o úwáábócooca tsá oke ámuha metsáríllétú tsíjítóréjuco o úwáábórónáaáca.

¹³ Muuráhjáa téijyu ámuhákye ímiáájú ó úwáábohíjcyá táhálluúúneri o chéméroóbe.

¹⁴ Áróóbekée muurá ámuha oke éhdííwálletúmeré tsaimíyé mewáátsúcúpéjtsóóbeke méíícúvehíjcyá muhdú Jetsocríjtomútsikye níjkyéjii múnáájpiima ámuha méíícúvéiyódu.

¹⁵ Muuráhjáubáhjáa ámuha mepíívyetécá táhálluúúúú oke mecápáyoácóiyá ámuhá hálluúúnetúréjuco. Áámeke ¿íina ámuhákye pájtyeme íveekí tsáhájucó óhdi ámuha méíícúvetúne?

¹⁶ ¿Ámuháubá méjtsúcunú ámuhákye o tsárílléne ehdu o néhíjcyáne? Muurá ihdyu ímiááné tehdújuco ámuhákye o néhíjcyáne.

¹⁷ Muurá eene ámuhákye ííne imíjyaú úwáábohíjcyámé tsá ímiá uwáábó méénuhíjcyatúne. Íllure muurá ámuhákye óhdityu imújtátsóro úwáábohíjcyámé díityé uwááboréjuco ámuha meúraávyeki.

¹⁸ Áronáa ihdyu tehdújúcooíyó ímiá uwáábó ámuhákye imyéénu ámuhádi dítye tsúúrámeíñe. Tsá idyé ámuháma o íjcyánélliihyéré ámuhádi dítye tsúúrámeíhíjcyáítyuróne.

¹⁹ Aane ámuha áátsímédú menééme tsiíne múhdurá medáríívemeíñe ídátso oke pajtyé ehne múúne walle ítsíímáváne ávyeri ícúbáhrámeídyu. Aabe ámuhádi ó íjyáacunúhíjcyá Críjtokéréjuco ámuha mecáhcújtsóne dibye íjcyadu méjcyáíyóneri.

²⁰ Múhdutúyó ícyoocaré ámuháma o íjcyane ímííñeúvú ámuhákye o úwááboki.

Agáama Tsááramúpidítyú íjcyáne uwááboju

²¹ Muurá ámuha méjtsúcunú Moitsééúvuj tééveríi Píívyéébe meke ájcúné taúhbaju néhdu méjcyáneri mepájtyeténe. ¿Aca tsá ámuha mewáájacutú muhdú dííbyé waajácúháámitu tene cáátuváne?

²² Muurá téhaamítú nééne Aavaráaúvúhjáa múítyétsikye tsíímáváne. Páñétúelle méwadívúhjáa tsíímávaabe tsáápiikye. Áánetúhjáa tsíjpiikye tsíímávaabe íúnú múnáálledívu.

²³ Aanéhjáa íúnú múnáálle Agáadívú dibye tsíímávaabe íhdícyaabéré íñe méjcyadu. Áánetúhjáa páñétúélledívu dibye tsíímávaabe díibyéjuco Píívyéébéhjáa díityétsikye íájcuíñe néhíjcyáábe.

²⁴ Ehdúhjáa tsíímávamú pí Píívyéébe míamúnáake míjítócuri túkévétsoíñe. Dílléhjáa muurá Agááj tsííménémúhaabe tsíjtyé hójtsí pañe ícyahíjcyádújuco Moitsééúvukée Tsinaíí caméhaúvú Píívyéébe ítyaúhbajúvú ájcúné pañe íjcyame ícyahíjcyáne.

25 Áánéllii muurá téhbau Aráabíá iĩñújiri ijcyahbáú memévá díilleúvu déjutu. Muurá Jerotsaréeri ijcyame taúhbájú pañe ícyahíjcyá díilleúvúj tsiiménémúhaabée tsíjtyé hójtsí pañe ícyahíjcyádújuco.

26 Áánetu ihdyu níjkyéjiri ijcyáné Jerotsarée múnaa meíjcyame tsáhájuco tééne pañe meíjcyatúne.

27 Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééne Tsáárádityu:

Ajchíabá u íjcyárolle kímóóvétulléré ímíjyuuri díicya. Muurá úi ú tsíimávaáhi.

Aame díitsime ávyetá mityámé lílyááteé díúnú múnáállej tsíimé lílyaaténé éhniĩñevu.

Ehdu nééne Píívyéébé waajácúháámitu.

28 Ámuúha táñahbémej, Píívyéébéhjáa néhdújuco Itsáake cáánímutsi tsíimaváne. Áhduréhjáa dibye néhdújuco íñe tsúúca dílbyej tsíimé meíjcyane.

29 Árómeke íñe tsaate meke muhdú dáriívehíjcyá íhdééne taúhbaju iúráávyeneri éhnehjáa Píívyéébere píáábóneri Aavaráa páñétúelledívú tsíimáváábeke íúnú múnáálledívú dibye tsíimávaabe tsárillehíjcyádu.

30 Téénetu muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Díúnú múnáálleke dijchívyetso dihjyátú íllímájuco. Tsá páñétúelle dítyáabadívú u tsíimáváábé wáabyuta íjcyane dílbye éhne íjcyatúne.” Ehdu nééne Píívyéébé waajácúháámitu.

31 Áhdícyane, ámuúha táñahbémej, tsá meíjcyatú íúnú múnáálledívú Aavaráaúvú tsíimáváábéj tsiiménémúhaabe íjcyadu. Muurá ihdyu meíjcyá páñétúellée Tsáárádivu dibye tsíimáváábéj tsiiménémúhaabe íjcyadu tsúúca páñétúejpi Píívyéébé Hájchikye mecáhcújtsónéllíhye.

5

Jetsocríjtokéré meúraavyéne

1 Muuráhjáa Jetsocríjtó tsúúca meke ijchívyetsó taúhbaju meke túkévéjtsóné pañe meícyahíjcyánetu. Áánéllii metsu dílbyekéréjuco meúráávye ímíñeúvu. Óvíjyacóóné ámuha tééneri metsúúrámeíhijcyáné meke pájtyetétsóiyóneríjívári.

2 Aane cáhawáá ímíñeúvú melléébó ámúhake o nééneé. Muurá ámuha mekíhdyahírótsámeíñetu ímiáámedi Píívyéébe ámúhake díllóiyóné ámuha meíjtsúcunúne tehdu meméénúmeíhajchíí tsá Críjto ámúhake pájtyetétsóityúne.

3 Árónáa ihdyu o néé tehdu imyéénúmeíñe ímí Píívyéébema íjcyáíyóneri tsúúrámeíhijcyámé óví ávyeta muhdú teene taúhbaju néhdu íjcyáhi.

4 Árónáa íllure ámuha tééneri mémújtátsámeí Píívyéébé meke iwájyúne Críjtoj tééveri mepájtyetéíñe méénúnetu.

5 Muurá ihdyu ímiáámedi meke díllóobe Íapííchó meke túkévéjtsóneri Jetsocríjtoke mecáhcújtsómeke.

6 Áánéllii mekíhdyahírótsámeítyúné tsá muhdú néétune. Áhdure mekíhdyahírótsámeíyóné tsá meke píáábotúne. Apááñéré ihdyu ímiááné Jetsocríjtoke mewájyúne mecáhcujtsóné meke píaabóhi.

7 Aanée muurá tsúúca tehjújuco ámuha meúraavyéne. ¿Áané mutsíhdyúhjáa íveekí tsáhájuco ámuha tééne uwááboju ímí mecáhcújtsotú múha nééjuri?

8 Ááneráhjáa tsúúca Píívyéébe ámúhake ijchívyetsó ténejcútú Jetsocríjtoj tééveri. Aane tsá dílbyedítyú tene íjcyatú eene piéénéré ámuha meúraavyéne.

9 Muuráhjáubá ihdyu ámuhadítýú tsáápihdítýúré ijcyane ehdu ámuhakye dáriivé éhne múúne hariínallíjýú metátsajcóné pañévu íooríchothu áyánéwu mepícyooróné páneeríjýuco mújtadu.

10 Áronáa ó waajácú Píívyéébe tsiíne ámuhakye piááboíñé ámuha meíhveté taúhbaju néhdu ámuha meíjcyáneri mepájtyetéiyóné ámuha meíjtsámeíhíjcyánetu. Áánetu ihdyu íhnáhooíñé dibye ícúbahráné ámuhakye mútátsohíjcyámedi.

11 Muurá téhdure óhdityu nehíjcyámé oova mekíhdyahírótsámeíñeríyé ímí Píívyéébema meíjcyane o úwáábohíjcyáne. Áronáa teene o úwááboca tsá oke dítye tsárállétyuróne. Muurá ihdyu Críjtoj tééveríyé mepájtyeténé o úwáábohíjcyánéllii oke tsaríllehíjcyáme.

12 Aame ihdyu óvíi ílluréjucu ámuhadítýú dówaavéné tééneri ámuhakye pátsáricyohíjcyáme.

13 Muuráhjáa tsúúca Píívyéébe ámuhakye ijchívyetsó téénetu. Aame ámuha tsáimiyéjucu meíjcyame tsá ímityúné meméénújúcóóityúne. Ímíñeúvú pamévamáyé mewájýújcatsíñe mépiáábojcatsi.

14 Muurá tsane dííbyé taúhbaju néehíi: “Pamévakéré múu wajýú muhdú u wájýúmeídyu.” Ehdu muurá pamévakéré mewájýúhajchíi tsúúca mémeenú páneere dííbyé taúhbajúúné muhdú meíjcyáiyóné meke nehíjcyáne.

15 Áánetu tehdu ámuha mewájýújcatsíñe mepiáábójcatsííyótsihvu íllure ámuha meícúbáhrájcatsíhajchíi muurá íllure ámuha métútávátsójcatsíhi.

Píívyéébé Apíícho meke túkévéjtsóne

16 Áánéllii ámuhakye o nées Píívyéébé Apííchó túkévéjtsó pañeréjucu ámuha meíjcyá ímityunéhjí ámuha meméénújúcóótuki.

17 Tsá dííbyé Apííchó ímíletú meímillédú meíjcyane. Téhdure ténehji méhdivu cátuhtsó teene meke túkévéjtsóné pañe meíjcyáiyóne. Ehdu panéjcuavávu téneecu cátuhtsójcatsíñéllii éhniíñevu métsúúraméi Píívyéébé Apííchó túkévéjtsó pañe ámuha meíjcyáiyóneri. Óvíjyacóóné ámuha meímillédú meíjcyane.

18 Aane ímiááné ámuha dííbyé Apííchó túkévéjtsó pañe meíjcyáhajchíi tsáhájucu ámuha íhdééné taúhbájú túkévéjtsó pañe meíjcyájúcootúne.

19 Muurá ímíllédúré ícyahíjcyámé tsá téévetúne. Panévare muurá ímityunéhjí méénume íhdícyáméhjíma dómácócatsíhíjcyáhi.

20 Aame níjcyotájtekéré duurúvahíjcyáhi. Nomíuuváwu néeme tsané úhbajcatsiyíyé íjcyame itsárálléjcatsíñe waabyénúcatsíhíjcyáhi. Iiye ímí íjcyáiyóné imílléme. Ehdu idyáíívéjcatsíñe ílluréjucu dítye dóhwábahíjcyáné íhdyúeháhjíréjucu.

21 Aame nomítááváwu néeme dsíjívétso múnaa, líiyicyáve múnaa, íjcyame majchó ávyetá mityáne. Áhdure tsíñehji panévare ímityúné méénuhíjcyáme. Aane éjýúu ámuhakye o néhdu tsá múu tehdíívanéhjí méénutúne. Muurá tehdu nénehji méénume tsá Píívyéébé avyéjéjte íjcyatúne.

22-23 Áánetu ihdyu Píívyéébé Apííchó meke túkévéjtsóné pañe meíjcyame mewájýújcatsíhi, méimíjýúúhíi, tsíñehji meke pájtyeróné máaabúcuhi, tsáimíyé pamévamáyé meíjcyáhi, tsíjtyeke mépiáabóhi, panévare óóchevélletúmé mémeenúhi, ídaatsómé meíjcyáhi, tsá ímityúnehjívú metáhjátsámeityúne. Ehdu Píívyéébé Apííchó meke túkévéjtsóné pañe meíjcyame tsá íhdééné taúhbaju néené tsíjítóryé meíjcyatúne.

²⁴ Muurá Críjtoke mecáhcujsómé ímityúné icyánéjcutu méijcyá dsíjívemédú ténéhji éllevu méijcyájúcoótúnéllíhye.

²⁵ Aame méijcyá Píívyéébé Apííchó meke tükévéjtsóné pañe. Áánéllii metsu meihvéjtsámeí téeneréjucu meke tükévéjtsóné pañe méijcyaki.

²⁶ Tsáhájucu ávyéjuuháñé mellííñéítyuróne. Tsá íñnerí menómíutááváítyuróne. Tsá ímityúné medáríívéjcatsítyuróne.

6

Mepíáábójcatsíñe

¹ Aane tsaate amúhadítyú ímityúné pañévú mújtáhajchíí mépiáábó ditye tsiíñe ímíjpyeteki. Áronáa ihdyu ímíñeúvú chooco méuwaábó diityéke. Ááne téibúwá méijcyá amuháyéjucu tehdu méijcyátuki.

² Ehdu mépiáábójcatsí múhdurá amuha méicyahíjcyánéhjitu Críjto ímillédú amuha méijcyaki.

³ Muurá iye íhtsutúmé íjcyane íjtsúcunúmeímyé tsíjtyeke ípiáábóíyónéhji éllevu íjcyatúmé állímyeíhi.

⁴ Cáhawáa ihdyu amuha tsáápiitsa métsúúraméí Críjtoke amuha meúraavyémé tsaímíyé méijcyáíyóneri. Áronáa ihdyu tsá múu íjtsúcunúmeítyú tsíjtyé ehnííñevu ímí íjcyane.

⁵ Muurá íjcyanéi pámeere ímityúné meméénuhíjcyané meméénújúcoóítyuróne.

⁶ Áhdure amúhake o nées íñe Píívyéébé ihjyu amúhake úwáábohíjcyámeke amuha mepíáábo panévaturé íñe tájpi ditye íjcyáíñetu.

⁷ Aame tsá múu állímyeítyúne. Méíjtsámeídí Píívyéébe wáájácúityúné ímityúné amuha meméénuhíjcyáne. Muurá ímityúné méénuhíjcyámeke téene áhdovu ájcuííbye.

⁸ Aame ílluréjucu wágóóóveíñe ímillédú ícyahíjcyáme. Áánetu Píívyéébé Apííchó meke tükévéjtsóné pañe méicyahíjcyámé méújcuú mújyú medsíjívéjúcoóítyúne bóhi.

⁹ Áánéllii metsu oóchevéllétúmé ímiáánéré meméénuhíjcyaki. Ehdu muurá ímiáámé méijcyáhajchíí téene áhdó tsaímíyéjucu méijcyáíñe.

¹⁰ Áánéllii metsu pamévamáyé ímiááméré méijcyaki. Tsá Críjtoke mecáhcujsómé tsané nahbémú méijcyame ímityúné medáríívéjcatsítyuróne.

Páávaro pítyajcóné

¹¹ Aane íñe amúhake o pítyajcóné ooréjucu páñetu o cáátunúne.

¹² Muurá eene tsaate Críjtoke úraavyémé téené hallútú diityéké tsíjtye ímityú íjtsúcunúíyónéllíhyéré amúhake táúhbahíjcyá amuha mekíhdyahírótsámeíki.

¹³ Árome muurá tsá panévare teene taúhbaju nénehji méénuhíjcyatúne. Muurá íllure ímityájkímyeí amúhake téénevu táúhbahíjcyáme.

¹⁴ Áánetu ihdyu tsá o ímíllétú íñnerí o mítyájkímyeíyóne. Apááñéré ihdyu ímí o íjtsúcunú mewájyuríi Críjto páwachékevu dsíjívéébeke o cáhcújtsónéllii táimítyú táhallurí íjcyájúcootúne. Aabe téené pañe o íjcyájúcoótúnéllii ténejcútú o íjcyá dsíjívéebedu.

¹⁵ Áhdícyane tsá muhdú tene néetu mekíhdyahírótsámeítyúne. Áhdure mekíhdyahírótsámeíyóné tsá íñnetú meke píáábotúne. Áánetu ihdyu Críjtoke mecáhcujsómé tsíhdyuréjucu mecápáyoovéné meke píaabóhi.

16 Aane óví Píívyéébe meke ídaatsóllédú íjcyaaabe pámeere pahúllevaré ihñéjté íjcyámema ámuhákye píaabó íbúwajíí ámuha meíjcy muhdú ámuhákye o úwáábohíjcyádu.

17 Óvíjyacóóné ámuha oke múhdurá medáríívehíjcyáne. Muurá íñe Máavyéjuube Jetsocríjtoke o cáhcújtsóné hallútú oke ditye méénuhíjcyáne matyáwááné tájpííyi íjcyánetu méwaajácú dííbyé wákimyéi múnáajpi o íjcyaaabe ímiááné ámuhákye o néhíjcyáne.

18 Ahdícyane óví dííbyeréjuco ámuhákye pámeekéré panévatu píaabóne. Áyu tehdújuco.

EPÉÉTSIO

Éépetsóri íjcyáme éllevu Páávoru cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo íñe Páávoru íhyaami ó caatúnú elle ámuha Éépetsóri meíjcyame Jetsocrijtóke meúráávyéme éllevu Píívyééberée dííbyedítúyú íjcyáné uwááboju o úwáábóíñévú oke pícyoóbe.

² Áámeke óvíi ámuhákye píáábohíjcyamútsí íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Críjtoke mecáhcújtsóne áhdo

³ Ahdícyané ihdyu óvíi Máavyéjuube Jetsocrijtój Caani Píívyéébeke méduurúváhi. Muurá ímí Máavyéjuube Jetsocrijtoma meíjcyámeke tsáimíyé níjkyéjitu panévaturé píáábohíjcyáabe.

⁴ Tsúúcajátújucóhjáa ííñujíí ípívyéjtsótúné íhdéjuco díbye wábyujtsóné Jetsocrijtój tééveri meke újucúmeke íímíbájchoíñé méimítúyú máhallúrí íjcyájucóótu dííbyeéjté meíjcyame íínetú menéétsámeítúyuki.

⁵ Mítýanéhjáa meke íwájýúnéllii íjtsámeíbyé dííbyej tééveri meke ípájtyetétsómeke íítsíímedíyéjuco idíllóíñe. Ahdújucóo díbye meke tsíímavámé dííbyeéjté meíjcyane díbyéhjáa méhdítúyú íjtsámeídyújuco.

⁶ Áánéllii páijyuvaré dííbyeke méduurúvahíjcyá ávyetáa méhdi ídáátsóvéne díbye meke píáábónéllíihye. Mekée muurá píááboobe Íllíkye mítýane díbye wájýúúbeéjté meíjcyaki.

⁷ Muuráhjáa ávyetá íhnáhó meke íwájýúnéllii díbye dsíjívénéj tééveri méimítúyaháñé mééma ímíbájchoobe mepájtyetéki.

⁸ Ááneríi meke úújétsoobe mítýane meke íwájýune. Áánemáa meke ájcuube panévare mewáájácúíñé tujkévejuvu.

⁹ Téhdurée meke waajácútsóobe tsúúcajátújucóo muhdú meke ípájtyetétsoíñé íítsámeíhíjcyáné tsúúca mééma ípánéévétsónévu.

¹⁰ Aane ehdu ípítýájcó páneere pájtyéné boone Críjtoke pícyóóíibye pámeere níjkyéjima ííñújiri íjcyámé avyéjuube díbye íjcyaki.

¹¹ Dííbyej tééveríhjýa muurá tsúúcajátújuco díbye meke újcune íavyéjúejte meíjcyaki.

¹² Ehdúhjáa méénuube muhdú íjtsúcunúdu íñe tujkénú muha Críjtoke mecáhcújtsómema ámuha bóónétu mecáhcujtsómé pámeere dííbyeke maávyéjútso dúúrúvamére.

¹³ Muurá Críjtodítúyú pájtyéteju íjcyane ámuha mecáhcújtsómé pañe tsúúca Píívyéébé Apííchó íjcyame ímiááné ámuha méijcyá dííbyeéjté díbyeé néhdújuco.

¹⁴ Aane muurá dííbyé Apííchó tsúúca mépañe íjcyánetu méwaajácú ímiááné meke díbye múijyú íñéjyú pícyooíñé íavyéjuvu tsáimiyéjuco dííbyema meíjcyaki. Ahdícyané metsu dííbyeke medúúrúvahíjcyá ávyéjújtsómére.

Cahcújtso múnáa hallúvú Páávoru Píívyéébeke tujkéveju táúmeíñe

¹⁵ Muurá ó waajácú tehdújuco ámuha Máavyéjuube Jetsóoke mecáhcujtsómé ímí pamévamáyé cahcújtso múnáama mewájýúcatsíhíjcyáne.

¹⁶ Áánéllii páijyuvaré ámuhá hallúvú Píívyéébeke ó téhdútsóhíjcyáhi.

17 Téhdure ó táúmeíhijcyá dííbyeke Máavyéjuube Jetsocríjtó Caani íjcyáábeke dibye ámúhakyé iájcu ítyujkévé íjtsaméityu dibyée Jetsóoj tééveri méhdivu úújétsámeíñé ímíñeúvú ámuha mewáájácuki.

18 Aane óvíi ámúhakyé tújkévejúvú ájcuube dííbyé avyéjújétee ámuha meíjcyáímyeke dibye újcúmé úmíwa íñé imíjyaú néene ámuha ímíñeúvú mewáájácuki.

19 Áhdure idyé óvíi ámúhakyé waajácútsoobe muhdíivané íhtsútú íjcyáne tájpi íñe dííbyeke mecáhcujsómé meícyahíjcyanévu.

20 Áánevuú muurá meke úújétsoobe Críjto dsíjívéebeke tsiiñe ibóhítsóne íúniúvú níjkyejívú itsájtyéebeke iávyéjújtsóneri.

21 Áábekée pícyoobe íñe múhdumé ávyéjújte níjkyejíríi, ííñújíríi, íjcyámé avyéjuube páñétúejpi dibye íjcyaki. Áábedívú muurá tsá múha úújetétú íñe ícyooca íjcyané avyéjújtedítu. Áhdure bóone íjcyárómedítuú tsá múha úújetéityú dííbyedívu.

22 Áánéllíihyée muurá dííbyé hójtsí pañevú pícyoobe páneere íñe múhdúné tsíeméné íjcyane. Áhdurée dííbyeke pícyoobe múhdumé dííbyé cahcújtso múnaa íjcyámé túkevjtsoobe dibye íjcyaki.

23 Muurá dííbyé cahcújtso múnaa méijcyá tsané múnaa dííbyema. Aabe páneere ejécunú íñe múhdúné tsíeméné íjcyane.

2

Píívyéébe meke pájtyetétsóne

1 Muuráhjáa dííbyere Píívyéébe ámúhakyé pájtyetétsó Críjtoj tééveri ámúhá imítuyháñé déjúcotu ámuha mewágóóóvéíyómeke.

2 Muuráhjáa íhde ámuha ímityúné méícyahíjcyá íñe íji éhné Naavéné túkevjtsoju Píívyéébedítuú míamúnáake múhdurá ítsámeíchohíjcyánéréi ámuha meúráávyénéllíihye.

3 Ehdúu ímiááné méícyahíjcyá ímityúmé eene ícyooca tsaate íjcyadu. Mépée meímíllejítóré meúráávyehíjcyá méhdityúré íjchívyéné allíujúúne. Ááné déjúcotúu muurá máhallúrí íjcyájúcooróné Píívyéébe méhdi ícúbáhráiyóné eene ícyooca tsíjtyé hallúrí tene íjcyadu.

4 Áronáacáa ihdyu mítyane meke iwájyúnéllíi méhdi ídáátsóvéne meke pájtyetétsoobe Críjtoj tééveri mewágóóóvétu dííbyedúréjuco meíjcyaki.

5 Ehdúu Píívyéébe méhdi ídáátsóvéne meke píaabó mepájtyetéki.

6 Muuráhjáa Críjtoke ibóhítsóneri meke ávyejújtsoobe dííbyema meíjcyá níjkyejíríi íavyéjuri.

7 Ehdúu mééma méenuube Críjtoj tééveri bóónétu íjcyané míamúnáake iwáájácútso ímiááné meke iwájyune.

8 Aane íñe tsúuca mepájtyeténé tsá meere meíhnháhorí meméénutúne. Píívyéébere ihdyu meke ídáátsóllénéllíi pájtyetétsó Íllíkye mecáhcujsóne íjtyetéveri.

9 Tsá mepájtyetétú ínehjí meméénúnéllíihye. Áánéllíi tsá téeneri memítuájki méítyuróne.

10 Muuráhjáa Píívyéébe Jetsocríjtoj tééveri méíjtsaméi cápáyoácó ímiááneréjuco meméénuhíjcyaki. Ehdúhjáa tsúucajátújuco meke íímíbájchoíñé íjtsámeídyújuco dibye méénune.

Críjtoke cáhcujsómé ímí íjcyane

11 Aane cáhawáá méijtsúcunu muhdúhjáa ámuha meícyahíjcyáne. Muuráhjáa tamúnaa jodíómú ihdícyámedíyé ámuhakye díllóhíjcyáhi. Áánemáa iiye díllómeíhijcyámé ímiáámé Píívyéébeéjté íjcyane íjpiíye ikíhdyahírótsámeíñéllíihye.

12 Téijyúikyée muurá ímiááne tsá ámuha mewáájácutú Mepájtyetétsoobe Críjtoke. Áánéllíihyée tsá ámuha Píívyéébeéjté meíjcyatúne. Idátsóhrée ámuha waagóojte meíjcyame tsá mewáájácutú muhdúhjáa Críjtoj téeveri meke dibye ipájtyetétsoíñé pítyájcámeíñe.

13 Áronáa ihdyu ícyooca Jetsocríjtóo mewáajyuri dsíjívéébema ámuha meíjcyánéllíi tsúuca ámuha méijcyá Píívyéébema.

14 Áhdure muurá dílbyej téeveriyé ícyooca muuha jodíómuma ámuha méijcyá tsaímíyējuco ihdee múhdurá medáíívécatsíhíjcyaróme. Aame ícyooca ámuha jodíómú meíjcyátúrómema méijcyá tsamééréjuco.

15 Muuráhjáa Moitséeúvuj téeveri Píívyéébe ájcúné taúhbjajúúné hallútú jodíómú íjcyátúmema tamúnaa jodíómú tsaríllécatsíhíjcyanéhjí Críjto ídsíjíveneri níjkévatsóhi. Ehdúu mééma méenuube íñe pamévá míamúnaa meíjcyarómé dílbyeke mecáhcújtsómé tsame dílbyeéjté meíjcyame ímiáámerējuco meíjcyaki.

16 Muuráhjáa múhdurá medáíívécatsíhíjcyanéhjí Críjto mééma níjkévatsó páwachékevu ídsíjíveneri. Ehdúu ímíbájchoobe pamévá míamúnaa meíjcyarómé tsamééréjuco meíjcyame tsaímíyé Píívyéébema meíjcyaki.

17 Ehdúu Críjto itsááne muuha jodíómuke waajácutsó muhdú tsaímíyé Píívyéébema muha meíjcyaiñé tsúuca dílbyeke muha mewáájacújúcóórómeke. Áhdurée ámuha jodíómú meíjcyatúme awáá dílbyeke mewáájacútúmeke muurá waajácútsoobe.

18 Áánéllíi dílbyej téeveri Méécááni Píívyéébema tsaméhjí menáhbévájcatsí dílbyé Apííchó mééma íjcyane meke píáábóneri.

19 Áánéllíi tsáhájuco ámuha tsíjtye múnaa meíjcyájúcootúne. Muurá ícyooca méijcyá tsané múnaaréjuco Píívyéébé avyéjúejte tsúuca dílbyeéjté meíjcyame.

20 Muuráhjáa muha Jetsóo mamýmú Píívyéébé ihjyú uuballe múnáama uwáábó medéjucóónúné pañévú tsúuca ámuha méúcaavéhi. Aane muurá ímichi pañétúejpi Jetsocríjtó dílbye tájpi meíjcyaaabe éhne múúne jaa ímichi ápihájcúné hallurí íjcyadu néébeé.

21 Aame íñe ícyooca éhnííñevu dílbyema méllíyaatéhíjcyá ímiááméré Píívyéébema meíjcyaki.

22 Aane muurá Críjtoma meíjcyame jahdu menéémé pañe Píívyéébe íjcyá Íapííchoj téeveri.

3

Jodíómú íjcyátúme uwááboobe Páávoró

1 Ááné hallútú íñe oo Páávoró o íjcyáábeke cuvéhoojánúmé ámuha jodíómú meíjcyátúmeke Críjtodítyú íjcyané uwááboju o úwáábohíjcyané hallútu.

2 Tsúuca íhya ámuha méwaajácú Píívyéébé meke íídaatsólléne oke níwaavéné ámuha jodíómú meíjcyátúróméke téénevu o wáájácútsoki.

3 Muuráhjáa ihdyu dílbyere óhdivu bóhówajtsó ámuhakye téhdure Críjtoj téeveri ípíááboíñé wáájacúratúné ípítyájcámeíñe. Aanée muurá tsúuca ámuhakye ó úúballé áyánéwu éhnée ihde ámuha éllevu o cáátúnúháámí pañe.

⁴ Téhaamíi ámuha meéévénetu íhya tsúúca méwajácú ímiáánéjucóo oke díbye téénevu wáájácútsóne.

⁵ Tsáháa muurá teene éjyu múnáaúvudívú díbye bóhówajcárotúne. Aanée íñe ícyooca tsúúca bóhówajcároobe Íapííchoj tééveri íhjú uubáalle múnáama dííbyeéjté muha meíjcyame Jetsóó mamýmú meíjcyámedívu.

⁶ Ahdícyane ámuha jodíómú meíjcyáturómé tsúúca méijcyá Píívyéébé avyéjúepte muha meíjcyadu Jetsocríjtodítýú ímiáájú úwáábómeíñé ámuha mecáhcujsódú íjcyame. Aame ícyooca méijcyá tsamééréjuco Píívyéébé Críjtoj tééveri íájcuíñé néene meújcuímye.

⁷ Ehdu néene íñe úwááboobéré ó pehíjcyá o méénúityuróné Píívyéébé téénevu oke pícyoonéjuco. Aane ihdyu ó méénuhíjcyá dííbyé píááaboríye.

⁸ Aabe oo pámeere múhdumé Píívyéébeéjté meíjcyámedítýú ídáátsoóbe. Áróobekée oke ityújkevéélléne níwááveebe Críjtodi íñé imíjyaú meíjcyané uwááboju íjcyanévú ámuha jodíómú íjcyátúrómeke o wáájácútsoki.

⁹ Ahdújuco muurá o bóhówátsohíjcyané pámehdívúré teene wáájácúratúnée Píívyéébe páneere ípívyéjtsoobe tsúúcajátújuco pítyájcámeíñe.

¹⁰ Aane muurá Píívyéébe meke úcu híjcyá pamévare dííbyeke mecáhcujsómé tsamééréjuco meíjcyá téénetu níjkyéjiri íjcyané íhtsútujte iwáájácu muhdíivané dííbyé tujkéveju íjcyane.

¹¹ Ehdúhjáa imyéénuíñé pítyájcámeíbyé tsúúcajájucó. Ahdújucóo muurá díbye teene méénune Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri.

¹² Ahdícyane dííbyej tééveri tsúúca Píívyéébema menáhbévájcatsí íñerí íllityétúme ímiáánéjuco Críjtoke mecáhcujsónéllíhye.

¹³ Áánéllíi ámúhakye o néé ámuha meíhvéjtsótu íñe téené déjúcotu ámúhállíi o ícúbáhrámeíhíjcyané uwááboju. Íllure méímíjyúúvé tééneri múhdurá íjtsúcunútúme.

Críjto meke wájyune

¹⁴ Ehdu Méécááni Píívyéébé tujkéveju mééma íjcyanéllíi dííbyé úmíwávú o mímóúúvéne ó ihjúvahíjcyá dííbyema dúúrúvaabére.

¹⁵ Áábé cahcújtso múnaa meíjcyame muurá tsúúca méijcyá dííbyé dohjíba múnaa tsaate tsúúca níjkyéjiríjyucó íjcyámema íñe íñíjiri meíjcyame.

¹⁶ Áánéllíi ó táúmeíhíjcyá dííbyeke Íapííchoj tééveri díbye ámúhá pañévú ípícyo íhnáhó ámúhakye tene itsípájtsoki.

¹⁷ Ahdure ó táúmeíhíjcyá Críjto ehnííñevu ámúhakye ípíáábo ímí dííbyeke ámuha meúráávyeki.

¹⁸ Aame óvíi ámuha tsijtye cahcújtso múnáama méwajyújcatsí ímíñeúvú ámuha mewáájácu ávyeta muhdú ímiáané Críjto meke wájyune méíjtsaméí píruúvé íjcyane.

¹⁹ Aane ámúhá hallúvú ó táúmeíhíjcyá píáábó Píívyéébe ímiáábé íjcyáábeke muhdú díbye íjcyadu ámuha meíjcyaki.

²⁰ Áánéllíi ihdyu metsu dííbyeke medúúrúva ávyéjújtsomére. Muurá meke píááboobe dííbyeke metáúmeíñé ehnííñevu meíjtsámeityúrónemájucó. Ehdu muurá meke píáábohíjcyaaabe Íapííchó mééma íjcyanej tééveri.

²¹ Aane ihdyu óvíi dííbyeke méduurúvahíjcyá dííbyé cahcújtso múnaa meíjcyame paíjyuvare múijyú níjkéváityúné ípyée ípítyájcámeídyújuco Jetsocríjtoj tééveri mepájtyetéíñe díbye méénúnéllíhye. Ehdu teéne.

4

Píívyéébeéjté meíjcyane Íapííchoj tééveri

¹ Aane muurá Máavyéjuube Jetsocríjtodítyú íjcyáné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyáné hallútú íñe cívéhóójari oo ícyoóca. Aabe ámúhakye o néé tsúúca Píívyéébe ámúhakye újcume ímíñeúvú ámuha meíjcyane muhdú meíjcyáiyódu.

² Áhdure idyé ámúhakye o néé tsaííbuwáaré ídáátsóméhjíúvú ámuha meíjcyáne mewájyújcatsí pamévamáye. Aame ímityúné ámúhama íjcyaróné máaabúcu híjcyá ímí ámuha meíjcyaki.

³ Ááne métsúúraméí tsané múnáaréjuco ámuha meíjcyame dííbyé Apííchó pííáabori tsaímíyé ámuha meíjcyáiyóneri.

⁴ Muurá íñe tsané múnáaréjuco meíjcyámema íjcyáné tsáneere Píívyéébe Apííchó meke ityúkévéjtsoki. Áánéllíi téhdure íjcyáné tsáneere dííbyé avyéjú méwáábyuta.

⁵ Aabe tsáápiíye Máavyéjuube apáábyéré íjcyáábeke mecáhcujsóhi. Áabe mémeríyé muurá métsójtso méíhíjcyáhi.

⁶ Áánéllíi dííbye tsáápiíye Mépiivyéébé íjcyá apáábyekéré pámeere mecáání vahíjcyáábe. Áábé hójtsiri pámeere méíjcyá dííbye tájpiye. Aabe kíá méhdityu íjcyátúnéllíi panévaré mejtééveri méénuhíjcyáhi.

⁷ Áronáa ihdyu tsáápiítsa mépiivyété muhdú nénehjí meméénune Píívyéébé Crijtoj tééveri meke ájcune.

⁸ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Naavénekeé ityáhjáne dííbyé hójtsí pañe ícyahíjcyámeke íjchívyétsóne peebe cáámevu. Aame ihñéjteréjuco íjcyame dííbye nééjuríyé píivyété páhduvaré nénehjí imyéénune.

⁹ ¿Aanéhaca ñná nééiyóné teene díbyé cáámevu pééneé? Téénetu muurá méwaajácú íhtsútuubéé íjcyároobe ííñujívú íñíítyéne ídáátsonúne.

¹⁰ Áronáacáa bóónétu tsííñe peebe cáámevu níjkyejívú páñétúétsihvu ávyéjuube íjcyáki.

¹¹ Áábe tájpi muurá páneere íjcyáabe meke ihñéjteke ájcúné waajácúríyé mépiivyété páhduvaré nénehjí meméénune. Muurá tsaate píivyété dííbyé ihjyu úwáábomére ípyéhíjcyáne. Áhdure tsijtye píivyété iwáájacúné muhdú méúmíwa íjcyane. Tsijtye píivyété tsúúca Píívyéébeke cáhcújtsómeke ímíñeúvú muhdú múúne téjijto meúraavyéné iúwaabóne.

¹²⁻¹³ Ehdu muurá Crijto meke pííáabohíjcyá ihñéjté meíjcyame dííbyé wákimyéí ímí meméénu éhnííñevu dííbyé cahcújtso múnáa illíyaaté pámeere dííbyeke mecáhcujsómé mewáájacu muhdúhjáa Píívyéébé Hajchí íjcyane díbyéé íjcyadu meíjcyaki.

¹⁴ Áijyu ihdyu muurá tsá múha meke mújtátsóityú íhdityuré iújcúné uwááabori muhdú tsíméké memújtátsóiyódu.

¹⁵ Aane ihdyu cáhawáá metsu ímíááméré meíjcyáne ímíñeúvú meúraávye teene ímíááju. Áijyu ímíááné Crijto métúkevéjtsóobe íjcyáábeéjté meíjcyame éhnííñevu méímíáávyeéhi.

¹⁶ Áábe tájpi pámeere dííbyééjté meíjcyame mewájyújcatsíñe panévatúre me pííáábójcatsímíyé muurá éhnííñevu mellíyaatémé ímí Píívyéébeke meúraavyéhi.

Crijtoke meúraavyéne

17 Áánéllii ámuhakye o nées Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri Píívyéébeke wáájácútúmé icyahíjcyádú ámuha meíjcyájúcoótuki. Muurá ímityúné diityé íjtsaméi íjcyánéllii ímíllédú icyahíjcyáme.

18 Tsá ditye wáájácútú muhdú ímí íjcyáiyóné Píívyéébé íjtsaméi diityé pañe íjcyátúnéllíhye. Aame tsá íjcyáiyú dílbyema ímiánéjcu iwáájácúiyóné ímíllétúnéllíhye.

19 Muurá éhniíñevúré 'nucójpí' néétune méénuhíjcyá panévare ímityúne.

20-21 Áronáacáa ihdyu tsá ámuha teene mewáájatú Críjto ímiá uwááboju ámuhakye úwáábocoóca.

22 Ahdícyane ámuhakye o nées ámuha meíhvéjtsó ímiájíjtóo ámuha mewáájácútúné hajchótá ímityúné íjcyaróné ímiááneúvúdú ámuha meítsúcunúhijcyáné tsáijyu múu ámuhadí íjcyáhréi nééneé.

23-24 Ámúhá íjtsaméi mecápáyóóvéne ímiánejcúvuréjuco mepájtyé muhdú meíjcyáiyóné Píívyéébe ímíllénejcúvú tsaímiyéjuco ámuha meíjcyánetu mebóhówaúcunúki.

25 Óvíjyacóóné ámuha maállícyatsíhijcyáne. Múu ímiáánéré ihjyúvá pamévamáyé íñahbémuma. Tsamééré meíjcyame tsá metútávátsójcatsíityuróne.

26 Tsá múu tsaatédívú icyáyobáávatéhajchíí páñetétsójcatsíityúne. Ícúu múu ímbáchójcatsíhi. Tsá múu tsiélleréjuco íjtsúcunútú teéne.

27 Tsá múu Naavénedívú táhjátsámeítyúne.

28 Áhdure tsáijyu múúne tsaate ámuhadítyú nánihíjcyámé ílluréjuco meíhvéte téénetu. Mewákímyeíñe tsijtye vííóméhjike mépiáábo.

29 Áhdure tsá múu íhgyúvatú ímityúneri. Ímiááneríyé múu ihjyúvá éhniíñevu tsíjtyeke tene ipiáábo Píívyéébeke ditye úráávyénetu.

30 Ahdícyane óvíjyacóóné múhdurá medáríívemeíhijcyáné Píívyéébé Apííchó mépañe íjcyane mekímóvéjtsótuki. Muurá teene mépañevú díbye pícyóónej tééveri méwaajácú ímiááané dílbyeéjteréjuco meíjcyámeke díbye újcvúvaíñe.

31 Ahdícyane ílluréjuco meíhvéte ímityúné ámuha medáríívéjcatsíñe páhduváre nehniwu meúhbácatsíhijcyánetu.

32 Ááne ímiááméré meíjcyáne ténehji méimíbachójcatsí muhdúhjáa Píívyéébe ámuhadí ídáátsóvéne Críjtoj tééveri ámuhakye ímbajchódu.

5

Píívyéébeéjte meíjcyáiyóne

1 Muurá ámuha ímiááané tsúúca Píívyéébej tsíímé meíjcyámeke wájuúbe. Áánéllii métsúúraméi dílbyedi díbye íjcyadu ámuha meíjcyaki.

2 Ááne mewájyucátsí muhdú Críjto meke wájuudu. Muuráhjáa meke iwájyúnéllii meke ipájtyetétso íhvéjtsámeíbyeke dsíjívetsómé ehne múu obééjake dsíjívetsódu. Ááneríi Píívyéébe mítyane ímíjyuuvéhi.

3 Ahdícyane tsúúca dílbyeéjte ámuha meíjcyame tsáhájucó múu íjtsámeítyú ihdícyámema idyómácójcatsííyóneri. Óvíjyacóóné panévare ímityúné ámuha meméénune.

4 Áhdure tsá múu átéréenéhjí úbálléjcatsíityúne. Múu Píívyéébeke ityéhdújtsóneríyé ihjyúváhi.

5 Muurá ihdícyáméhjíma dómácócatsíhijcyámé tsá Píívyéébé avyéjéjte íjcyatúne. Áhdure tsíñéhjí ímityuháñé méénuhíjcyámema panévare ímityúneri úmúúpívyehíjcyámé tsá dílbyé avyéjéjte íjcyatúne. Aane muurá tsúúca ámuha

méwaajácúhi. Ténéhjiríyé muurá íjcyame tsá dííbyeke icyááníváiyóne éllevu íjcyatúne.

⁶ Ahdícyane máállítsámeídí múhdurá ícyahíjcyámé átéréenéhjí úwáábohíjcyámedívu. Muurá ehdu ditye ícyahíjcyáné hallútu Píívyéébe ícúbáhraá ávyetá ihnáho diityedí dííbyeke ditye lléébohíjcyátúné hallútu.

⁷ Áánéllii tsá múu tehdu néémema náhbévatúne.

⁸ Muuráhjáa íhde ámuha tehdu ímityúné pañe méícyahíjcyá ímiáájú ámuha mewáajácútúnéllíihye. Áronáa ícyooca tsúúca ámuha méwaajácújucoó Ávyéjuube Críjtoéjé ámuha meíjcyame. Aame ihdyu óvíi ámuha méijcyá ímiáámeréjuco.

⁹ Muurá téjijto mewáajácúme ímiáámeréjuco meíjcyame tsíjtyeke mépíaabóhi.

¹⁰ Áánéllii ihdyu métsúúraméi Máavyéjuube Críjtoke ámuha meímíjyújtsóiyóneri.

¹¹ Aame ihdyu tsá múu náhbénutú ímiáájú wáajácúme ímityúné méénuhíjcyáne. Íllure múu úwaabó keená ímiáájú íjcyane ditye iwáajácuki.

¹² Ehdu muurá teevétari wáajácúratúné ditye méénuhíjcyáneri meíhjúváyióné nucójpítsóhi.

¹³ Aane muurá íñe Jetsocríjto uwááboju diityédívú bóhówajtsó páneere ímityúné ditye méénuhíjcyáne.

¹⁴ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé:

Muhdú éhne múu dsíjivémé íjcyadu wáajácúmeítyuube u íjcyabe cána wáajácúvéne ímíñeúvú díjtsaméi Críjto uke iwáajácútsó ímiájijtóvu. Ehdu nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

¹⁵ Aane cána metéíbúwáávéne ímíñeúvú méíjtsaméi muhdú ámuha méícyahíjcyáneri. Tsá múu ímiánéjcu wáajácúme ícyahíjcyádú íjcyatúne. Múu ímíñeúvú íjcyá tsúúca ímiánéjcu ámuha mewáajácúme.

¹⁶ Muurá ihnáhoóné Píívyéébeke meúraavyéné panévaré múhdurá néenéliihye. Ároné pañe múu tsúúraméihijcyá ténejcúriye.

¹⁷ Tsá múu ávyeta pevé íbuwáre íjcyatú wáajácúmeítyúme. Múu tsúúramei muhdú meíjcyáiyóné Píívyéébe ímílléneri tehdu ámuha meíjcyaki.

¹⁸ Tsá múu llíyícyávetúne. Muurá tehdu meíjcyáhajchíi ílluréjuco metútáváaveíñe. Áánéllii ámúhá pañevú dííbyé Apííchó meújcu ámúhake tene ityúkévéjtsoki.

¹⁹ Ááne múu ámúhá íbuúúnetu íjchívyéne májtsiyi dííbyeke dúúrúvaméré ihjúvájcatsí ténejcúri.

²⁰ Áhdure idyé múu dííbyeke páijyuváre téhdútsohíjcyá panévá hallúvú Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri.

Métaábama mewáajácútsíñe

²¹ Múu Píívyéébeke ámuha maávyejúúllédú panéjcuávú avyéjúúlléjcatsíhi.

²² Ahdícyane óvíi ámúhá taabámú ámuha ájyúmuke avyéjuullé Máavyéjuube Jetsocríjtoke íavyejúúllédu.

²³ Muurá ájyu méwá túkevétsoobe Mépájtyetétsoobe Críjto ihñéjé meíjcyámé túkevétsoobe íjcyadu.

²⁴ Áabeke ihñéjé meíjcyame maávyejúúlléne mecáhcujsódú óvíi walléemú téhdure ájyúmuke íavyejúúlléne cáhcujsóhi.

²⁵ Áhdure idyé wajpíímú íicyánéjcutu múu méwámyuke íavyejúúlléne wajyú Críjtóo meke ihñéjéke mítyane iwájyúnéllii wájyúmeítyuubéré dsíjivédu.

26 Muuráhjáa dsíjiveebe mewájuryi dííbyé uwááboju mecáhcújtsónej tééveri meke íímíbájchoki.

27 Aame tsúúca méímíbaavyé ííné imítýú méhdi íjcyájúcootúmé ímiááméré dííbyema meíjcyaki.

28 Ahdícýane múu ímíñeúvú wajyú méwakye muhdú ámuha mewájuryúmeídyu. Muurá ímí meíjcyane meímílleebe métáábake mewajyúhi.

29-30 Tsá muurá méjpi meere meícúbáhráítýuróne. Muurá mewájuryúmeíñéllii ímí météhmemeí panévatúré muhdú Críjto ihñéjté meíjcyámeke téhmehíjcyádu.

31 Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééne wajpi cáánímútsidítýú íínéne ityáábávállema tsahéécoréjuco íjcyaiñe.

32 Ehdu ámúhakye o nééne pañe íjcyáné muhdú Críjto ihñéjtema íjcyáné uwááboju.

33 Ahdícýane tsiiñe ámúhakye o néé ámúhá taabámuke ámuha mewájury muhdú ámuha mewájuryúmeídyu. Áhdure idyé diitye ámúhá taabámú óví ícyánéjcutu ámúhakye íavyejúúlléne wajyúhi.

6

1 Áhdure tsíime múu lleebó cáánímuke. Ehdu Píívyéébeéjté meíjcyane ímílleébe.

2-3 Muurá dííbyé taúhbaju nééhií: “Ámúháj caanímuke mewájuryúne máavyéjuulle cáámene ííñújí hallurí ámuha meíjcyaki.” Ehdu muurá ítyaúhbaju néhdu íjcyámeke píááboóbe.

4 Áánéllii cáánimu tsá múu uhbádúré úwáábotú íítsíimeke. Muurá tehdu nééne uwáábó diityéké ímítýúnejcúvúré íjtsámeíchóiyáhi. Áánéllii múu ímíñeúvú choocóré úwaabó diityéké Píívyéébé icyánéjcutú dííbyeke ditye icyáhjútsoki.

5 Áhdure idyé tsíjtyé hójtsí pañe íjcyame múu diityéké íavyejúúlléne ditye táuhbáné meenú Críjtoke íícúvéiyódu.

6 Tsá múu íavyéjute íitécoocáre ímí wákímyeítýú ditye ámúhakye ímí íjtsúcunúrokíye. Múu ditye ámúhama íjcyátúrónáa tsaímíyé wákímyeí ímiááné Críjtó íicúve múnaa ámuha meíjcyaki. Ehdu meíjcyane ímílleebe Píívyéébé.

7 Áánéllii múu ímiááméré meenú íwákímyeí Máavyéjuube Jetsocríjtoke íícuvénéjuco.

8 Muurá tsaaté hójtsí pañe íjcyámema tehdu íjcyátúrómeke tsahdúré áhdóiiibe muhdú ditye íjcyadújuco.

9 Áánéllii múu íavyéjute ícyánéjcutu ímíñeúvú picyóó ícúbáhratúméré íúnú múnáake. Cáhawáá méjtsúcunuj, muurá páme Ávyéjuube Píívyéébe níjkyéjiri íjcyaaabe tsá tsaatéké éhniíñevu ímí íjtsúcunútúne. Muurá tsahdúré meke wájuryube pámeekére.

Ímítýunéhjí metáhjane

10 Ámuúha táñahbémut, ícyooca ihdyu méítsutúúvé Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri dííbyé íhnáhoóri.

11 Aame Píívyéébe ámúhakye tújkévejtsódú ímíñeúvú météhmemeí Naavéné ámúhakye mújtátsóiyóné ámuha metáhjaki.

12 Tsá muurá míamúnáama memúnáátsócatsíhíjcyatúne. Muurá ihdyu mémúnáátsócatsíhíjcyá diibye Naavéne ájkímú íjpííma íjcyátúné míamúnáa ímítýúmé íjcyame Píívyéébeke wáajácútúméke ímíllédú dáriívehíjcyámema.

13 Áánéllii ámuhákye o nées muhdú Píívyéébe ámuhákye túkévejsódú ímíñeúvú ámuha meíjcyá tehdíivanéhjí ámuha maáábúcúne íhtsutúme meíjcyaki.

14 Ahdícyane ímíchi meíjcyáne ímiáájú ímíñeúvú ámuhá pañévú mepícyó éhne múúne cóhpe ne ócájmííhé méhdityu chíucunúdu. Ááne ímiááméré meíjcyá ímítyunévú ámuha metáhjátsámeítyu éhne múúne méénujcátsi múnaa ityáhjátsámeítyu túémíihóvú pícyámeídyu.

15 Ímíñeúvú meíjcyátsíívyéne méúwáábohíjcyá tsaímíyé meíjcyáne uwááboju éhne múúne tsodáhó íjtyúhápaajínevu iújcámeíñe íjcyátsíiivyédu.

16 Aame ímíñeúvú mécahcújtsó ámuhá watájcodú néene téénej tééveri ámuhákye Naavené mújtátsóiyóné ámuha metáhjaki.

17 Aane íñe tsúúca pajtyeté mééma íjcyane tsáma méíhvéjtsodí éhne múúne tsodáhoke íwatájcoji píaabódú néene ímítyúnéhjitu meke téhmehíjcyáne. Áhdure Píívyéébé ihjyu méníitsúwádú néene Íapííchoj tééveri mééma íjcyane ímíñeúvú meíjcyá ámuhá pañévu.

18 Aane ámuhá pañe íjcyáne tééveri óóchevéletúme dííbyema paíjyuvaré méihjyúvahíjcyá. Métauméí dííbyeke píáábó ímí ámuha meíjcyaki. Áhdure métauméí pahúllevaré dííbyeéjté íjcyámé hallúvú díbye díityéké ípíááboki.

19 Téhdure táhallúvú métauméí díbye oke ityúkévétso muhdú mepájtyeténé úwáábojívú pamévakéré o wáájácútsoki.

20 Muuráhjáa téené wákimyéivu oke Píívyéébe pícyoobe íñe téené déjúcotu ícyooca oo cúvéhóójari. Áronáa ihdyu táhallúvú métauméí píáábó núhnévétuubéré o úwáábohíjcyá ímíñeúvú muhdú tene néhdújuco.

Páávoró pítyajcóne

21 Aane cáhawáa ihdyu óví ménahbe Tííkico téené wákimyéityu oke píáábohíjcyaaabe ímíñeúvú ámuhákye táuubállé meenuhi. Díibye waajácú páneere muhdú o íjcyaaabe íiná o méénuhíjcyáne.

22 Áánéllii dííbyeke ámuhá éllevu ó wallóo díbye ámuhákye iúúballe muhdú muhcsi meícyahíjcyáne ámuha mewáájácúne metsájpínúki.

23 Ahdícyane óví Méécááni Píívyéébe Máavyéjuube Jetsocríjtoma ámuhákye píaabó ímí ámuha dííbyeke mecáhcujtsómé mewájyújcátsíñe íbúwajíí meíjcyá íínerí íjtsámeíjyúcootúme.

24 Áámeke ihdyu óví ámuhákye píáábohíjcyaaabe múhdumé ímiááne ámuha Máavyéjuube Jetsocríjtoke mewájyúmeke. Áyu tehdújuco.

PIRIPÉÉTSE **Pirípori íjcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháami**

Duurúvaju

¹ Oo Páávoroo, Timotéoo, íjcyamútsí Jetsocríjtó ñcúve múnáajtétsí íhyaami ámuha éllevu muhcsi mécaatúnú elle Pirípori dílbyé cahcújtso múnaa Píívyéébeéjté ámuha meíjcyáme éllevu, áhdure ámuhá uwáábojtemá túkevjtsojté éllevu.

² Áámeke ihdyu óví ámuhakye píáábohíjcyamútsí íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Cahcújtso múnáá hallúvú Páávoró píáábó taúmeíñe

³⁻⁵ Muurá paíjyuvaré ámuhakye o ítsáávécoca ímíjyuuri Píívyéébeke téhdújtsoobéré ámuhá hallúvú ó táúmeíhijcyá píáábó ímiáájú mecáhcújtsóné wákimyéityu ícyoocápi oke ámuha mepíáábohíjcyánéllíhye.

⁶ Aane muurá ó waajácú Píívyéébe ámuhakye tsaímíyé píáábohíjcyáné ímí dílbyeke ámuha meúráávye mújyú tsiíñe Máavyéjuube Jetsocríjtó tsááíñévújuco.

⁷ Ehdu íñe ámuhadítýú o nées oke ípíáabódúré Píívyéébe ámuhakye píáábohíjcyámeke o wájýunema. Muuráhjáa íhde oke ípíáábohíjcyadúré íñe cuvéhóójari o íjcyároóbeke oke píáábohíjcyaaabe tsíjtyeke o úúbállehíjcyá dílbyé íhjuu tóónútuubere.

⁸ Muurá Píívyéébe waajácú ímiááné ámuhakye o wájýune muhdú Jetsocríjtó meke wájýudu.

⁹⁻¹⁰ Aabe ámuhá hallúvú ó táúmeíhijcyá píáábó ámuha mewájýúcatsíñe mewáájácu muhdú dílbyeke tsaímíyé meúráávvyéiyóne. Ááme ímiáámeréjuco ámuha meíjcyame íñerí menéétsámeityu Jetsocríjtó tsiíñe tsáácoóca.

¹¹ Ehdu dílbyere Jetsocríjtó píáábori tsaímíyé ámuha meíjcyame Píívyéébeke máávvyéjútsohíjcyáahi.

Críjtokeré ñcúvéiyóné Páávoró íjtsaméi

¹² Ámuúha táñahbému, ó imíllé ámuha mewáájácúné íñe páneere múhdurá oke pátyehíjcyáronéhjí íllure oke píaabóné éhnííñevu ímiáájú pajtyéteju Críjtodítýú íjcyane o úwáábohíjcyaki.

¹³ Áábeke tsúúca oke pámeere páñétúejpi avyéjúúbé já tehmejté íjcyámema tsíjtyehjí íjcyame waajácújucoó Críjtoéjpi o íjcyáné hallútú cuvéhóójari o íjcyane.

¹⁴ Aabe teene cuvéhóójari o íjcyároobe ímí o úwáábohíjcyáné tsaate ménahbému iwáájácúne téhdure úwáábohíjcyá íñerí núhnévetúme.

¹⁵ Áronáa íjcyámé tsaate tsíjtye ímí méénuhíjcyáneríyé íñómíutááváne íhnáhó úwáábohíjcyáme. Áánetu ihdyu tsíjtye úwáábohíjcyá ímiááné téhdújuco.

¹⁶⁻¹⁷ Ímí úwáábohíjcyámé oke iwájýúne íñe téené déjúcotu cuvéhóójari o íjcyane iwáájácúnéllíhye. Áánetu tsíjtye úwáábohíjcyá íllure oke éhnííñevu ityútávájtsó íñe cuvéhóójari o íjcyáábeke. Tsá ditye ímiá uwáábó méénuhíjcyatúne.

¹⁸ ¿Aanéhaca idyé muhdú o méénúiyónejíivari? Áronáa eene ímityúné íjtsámeíñe ímiáájú Críjtodítýú íjcyane ditye úwááboróné tsúúca míamúnaa lléébúccunúhíjcyánéllíi ó ímíjuhíjcyáahi.

19 Áhdure ó imíjyuhíjcyá íñe panévaré ímítyunéhji oke pátyehíjcyaróné tsaímíyé óóma níjkévaíñé o wáájácúnema. Ehdu óóma tene níjkévaíñé ó waajácú ámuha táhallúvú piáábó metáúmeíhíjcyánéllii Jetsocríjtó oke piááboíñé Íapííchoj tééveri.

20 Aabe ihdyu ó imíllehíjcyá tsáneetu o núcójpívétsámeítyuróné ñná táhallurí íjcyátuube panévaríyé Jetsocríjtóke o bóhówátsohíjcyá díbye íhtsútuube íjcyane pajyuva o bóhówátsohíjcyádu. Áábeke téené hallútú oke ditye dsíjívétsóhajchíí óvi ó dsíjívéhi.

21 Muurá íñe o bóhíibe díbyeke o úraavyéné o ímilléduré idyé ó imíllé o dsíjívéné tsaímíyējuco awáá díbyema o íjcyaki.

22 Áronáa ihdyu ó imílléhí o íjcyane éhnííñevu díbyedítú íjcyané uwááboju tsíjtyeke o úwááboki. Ahdícyane tsá o wáájácútu muhdú o íjcyáíñe.

23 Muurá íhtsútú óhdivu teene muhdú o íjcyáiyóne. Tsánejcútú ímí tehjújúcooro teene íllurējuco o dsíjívéné tsaímíyējuco Críjtoma o íjcyaki.

24 Áronáa idyé ímí óhdivu teene ói o íjcyane éhnííñevu ámúhake o piááboki.

25 Aane tsúuca ó waajácú ói o íjcyáíñé ámúhake o piáábo ámuha ímíñeúvú Críjtóke mecáhcújtsóneri meímíjyuúki.

26 Ehdu muurá ámúhake éhnííñevu ó ímíjyúúvétsoó tsiíñe ámuha élleu o péjyu díbyere Jetsocríjtó oke piáábóneri téené hallúvú ámuha maávyéjútso díbyeke.

27 Ahdícyane ihdyu ámúhake o nées ámuha tsaímíyé meíjcyá muhdú díbyé uwááboju meke úwáábohíjcyádu. Áánéllii ó imíllé ámuha élleu o péétúroobe o wáájácúné tsaímíyé ámuha meíjcyané uuballe. Áronáa idyé tsá ámúhama o íjcyánélliihyéré ímiáámé ámuha meíjcyáítyuróne. Ó imíllé ámuha tsaméhjí ímíñeúvú téené uwááboju mecáhcújtsóne ímí meíjcyane.

28 Aame tsá múu íllityétú ámúhake múnáátsóhíjcyámedi. Muurá eene Críjtóéjté ámuha meíjcyámeke ehdu ditye dáríívehíjcyánetu méwaajácú ditye wágóóóveíñe. Áánetu tsúuca méwaajácú Píívyéébé piáábori ámuha mepájtyeténe.

29 Aane tehjújúcooro ímí ámuha díbyeke mecáhcújtsóne díbyedívú mecátsípáávehíjcyáne. Áronáa íjcyané téhdure téené déjúcotu ámuha meícúbáhrámeíñe.

30 Aane ihdyu óví ámuha máaabúcuíhíjcyá páneere ámúhake pájtyenéhjí muhdúhjáa o áábúcuíhíjcyádu. Ááneríyéi muurá íñe ícyoocápí o íjcyane ámuha méwaajácúhi.

2

Muhdú Ávyéjuube Jetsocríjto íjcyane

1 Ahdícyane ímiááné oke ámuha meídaatsólléne mewájyúhajchíí óví oke ámuha éhnííñevu meímíjyúúvétso ímí tsajíjtóré ámuha meíjtsámeímyé mewájyújcatsíñe mepiáábócatsíhíjcyáneri.

2 Óví Críjto ámúhake wájyúneri ámuha meímíjyúúvéme páñe díbyé Apíícho íjcyane ámúhake tsápítsohíjcyáhajchíí ámuha oke meímíjyúúvétso ímiááméré meíjcyáneri.

3 Aame ihdyu tsá múu tsaate tehdííwane méénúne ímíyíyé idyé méénutú íllure téeneri ímítyájkímyeíki. Tsáííbuwáre múu íjcyáne piáábójcatsí panéjcuávú íavyejuúlléjcatsíñema.

⁴ Tsá múu iiye tsaímíyé ijcyáíyóneri tsúúrámétyúne. Téhdure múu tsúúráméi muhdú tsíjtyeke ipíáábóíyóneri.

⁵ Múu íjtsáméi muhdú Jetsocríjtó íjtsáméidy.

⁶ Muuráhjáa Píívyéébere íjcyároobe tsá ávyeta tehdu iñééíyóneri íjyácunútúne.

⁷ Muuráhjáa íhtsútuube íjcyároobe míamúnáajpídyú itsíímáváméíñe ihdícyaabéduréjuco íjcyane meke ipíááboki.

⁸ Aabée íhtsútuuháñe lííñétuube iná néétuubéré ídátsó íhvéjtsáméííbyeke nucójpítsó wátyétyehcúmé páwachékevu éhne múu átéréejpi ímítyúúbeke méénudu.

⁹⁻¹¹ Ehdúhjáa méénuube 'tsíjyu' néétuubéré muhdú Píívyéébe dííbyeke néhdújuco. Áanéllíihyée dííbyeke Píívyéébe íávyéjuutétsóóbeke meménú pámé ehnííñevúré díbye íjcyaki, dííbyé úmíwávú páhduube níjkyéjiri íjcyámema ííñújiri íjcyame naavémuháñemáyé ímíhmóúbáne íávyéjútsoóbeke iwáájácu ímíáané avyéjuube díbye íjcyane téeneri Méécááni Píívyéébeke íávyéjútsooki.

Cahcújtso múnaa peetédu nééneé

¹² Ahdícyane, ámuúha táñahbému, éhnée ámuháma o íjcyabe ámuhákye o nééne ámuha melléébohíjcyádú idyé oke melléébó íñe tsíhyulle ámuhádítyú o íjcyároobe ámuhákye o néhíjcyáne. Ááne muhdú Píívyéébe ímillédú meíjcyá teenéjuco ámuha mepájtyetéíñe íjcyáneri.

¹³ Muurá ihdyu dííbyere ámuhákye ácu híjcyá ímíá íjtsaméivu muhdú díbye ímillédú ámuha meíjcyaki.

¹⁴ Aane ihdyu méméénuhíjcyá íjyevéllétúmé úhbájcatsítýmére.

¹⁵ Áijyu ihdyu ámuha Píívyéébeéjité meíjcyame ímíá uwááboju uwáábomére mepéhíjcyámé mébóhówaúcúnuú ímítyúné míamúnááj pínétú éhne múúne mícúru cúúvétsihdyu péétécunúdu.

¹⁶ Ehdú ámuha meméénúhajchíí mítyane ámuhádi ó ímíjyúúveé Críjto tsáácooca ópée dííbyema bañúháñe o wákímyeíhíjcyátúneri.

¹⁷ Aane mítyane téeneri o ímíjyúúnéllíí ámuhákye o néé téhdure ámuha meímíjyúúki. Áanéllíí eene ámuha mecáhcújtsóné hallúvú ihdyu ó dsíjívéiyá éhnííñevu ímí ámuha mecáhcújtso dííbyeke.

¹⁸ Aane ihdyu metsu tsaméhjí meímíjyúúki.

Timotéoma Epaporodítomútsikye Páávoru úwáábovu wáalloóne

¹⁹ Aane óvíí Ávyéjuube Jetsóó ímílléhajchíí Timotéoke ó wáalloó ámuhákye díbye íúújeté muhdú ícyooca ámuha meíjcyane oke díbye úúballéváneri éhnííñevu o ímíjyúúveki.

²⁰ Muurá apáábyéré dííbyé íjtsaméí táíjtsaméídyú néénéllíí íjyácunúúbé ámuhákye ipíáábóíyóneri.

²¹ Áánetu tsíjtyehjí íjyácunúhíjcyá iiye ímí íjcyáíyóneri. Tsá dítye íjyácunútú Jetsocríjtó ímillédú íjcyáíyóneri.

²² Áánetu muurá ámuha méwaajácú dííbye ávyetá mityané oke píáábohíjcyané ímíáájú Críjtodítú íjcyané wákímyéityu éhne múu cááníkye íjcyadu.

²³ Aane óvíí íñe ícyooca o íjcyane muhdú óóma péé o wáallo dííbyeke ámuhákye díbye íúújetéki.

²⁴ Áronáa ó íjtsúcunú tsáijyu múúne Píívyéébé píáábori lléváhréjuco oore ámuhákye o úújeténe.

²⁵ Téhdure ó íjtsúcunú ménahbe Epaporodítoké ámuha éllevu o wáallooíñé téhdure mítyane panévaturé oke piáábohíjcyáábeke éhnée ámuha oke mepiáábónema taéllevu mewállóóbeke.

²⁶ Aabe téhdure mítyane imíllé ámuhakye íajtyumíné díbyée chéméné uubállé ámuha méwáájacúné múhdurá díbyeke íjtsámeíchónélliíhye.

²⁷ Ímiáánée muurá dsíjívéroóbe. Áronáacáa ihdyu Píívyéébe díbyema múhtsidi ídáátsóvéne bóhiitsó díbyeke íñée muhdú ícyooca kímóhcó o íjcyánáa díbye dsíjívéné oke éhniíñevu ávyénéjcyúyónélliíhye.

²⁸ Áábeke ámuha éllevu ó wállóo ámuha meímíjyúúvéne tujkéveri o állíjchu eene díbyedi ámuha mekímóóvehíjcyáné múhdurá oke íjyácunúhíjcyánetu.

²⁹ Áábeke ihdyu óvíi ámuha ímíjyuuri méwaatsúcúpejtsó Ávyéjúúbeéjté meíjcyáméejpi ménahbe íjcyáábeke. Áhdure tsijtye díbyedu néméhjike idyé múu wajyúhi.

³⁰ Muuráhjáa ávyeta wájyúmeítyuubéré ámuháa oke mepiáábóiyóné Críjtó wákimyéi imyéénúneri íllúhwu dsíjiveráhi.

3

Muhdú Críjtoéjté téhmémeíyóne

¹ Ámuúha táñahbému, tsáháturo muhdú tene óhdivu néétu tsiíñe bíwáánéré ámuhakye o úwaabóné ámuhakye tene piáábóíñélliíhye. Ahdícyane múu imíjyúú Ávyéjúúbeéjté ámuha meíjcyame.

² Aame ihdyu tsáma téííbúwá méíjcyaco oohímyédú néeme ímityúmé íjcyame eene kíhdyahírótsámeítyúmé pájtyetétyúné úwáábohíjcyámeke.

³ Áronáa tsá téénetu Píívyéébeéjté meíjcyatúne. Muurá ihdyu díbyé Apííchó meke túkévéjtsóné piáábori díbye ímíllédú díbyeke maávyéjútsohíjcyámé ímiááné díbyeéjté meíjcyá Jetsocríjtóo mééma méénunéjuco. Áánélli díbyeke ímíjyuuri méduurúvahíjcyáhi. Muurá tsá meere íná meméénúneri mepájtyetétsámeítyuróne.

⁴ Muurá tehdu tene néeca oore ó pájtyetétsámeíyáhi. Aaca muurá tsá múha óhdivu úújetéítyuróne.

⁵ Muuráhjáa idyé oke waháro tsíímávátsihdyu íhoyojsítú pápihchúú coojívatu óhdivu kíhdyahírotsómé íjraéj tsííménémúhaabe heeberéomuube o íjcyabe páñétúeju múúhá ihjyúrí o íhjuvábédívu. Díityééjtétsíi líhíyomútsi. Aabe muurá oo Bejamíí dohjiba múnáajpi. Áhdure paritséomuube oo muuháa jodíómú taúhbaju o úráávyehíjcyáabe.

⁶ Aabée ó íjyácunúhíjcyá Jetsóoéjtéhacáa íjcyámeke o ícúbáhráiyóneri. Áábekée muurá tsá múha oke íná nééítyuró taúhbajúu néhdújuco o íjcyánélliíhye.

⁷ Ehdúu o dáríívéméíhíjcyanéhjí ó íjtsúcunúhíjcyá íhtsutúné o méénuhíjcyáne. Árone ícyooca Críjtoéjpiyéjuco o íjcyánéllií óhdivu atéréenéréjuco ínéúbatú meke piáábóityúne.

⁸ Áhdurée panévare tsíñehji íjcyaróné díbyé hallúhcuri ó íhvejtsó díbye páné ehniíñevu íhtsútuube íjcyane o wáájacúnélliíhye. Ehdúu muurá panévare o ímílléronéhjí ó íhvejtsó éhne múúne tsíéméné atéréene meíhvejtsódú Táavyéjuube Jetsocríjtokéréjuco o ícúveki.

⁹ Ehdúu ó meenu tsaímiyéjuco díbyema o íjcyaki. Tsáháa muurá Píívyéébe oke ímiáábedi díllóityuró taúhbaju néhdu o íjcyaróóbeke. Muurá ihdyu apááñéré

Críjtoke o cáhcújtsónej tééveríyé oke díllóobe ímiáábedi. Aabe apáámyéré dííbyeke cáhcújtsómeke pájtyetétsoóhi.

¹⁰ Áánéllii ó imíllé Críjtoke o wáájacúné tsúúcajáa dsíjívéjúcóóróobeke Píívyéébe bóhíitsóné ihnáhó téhdure óóma íjcyaki. Muuráhjáa dibye ímillédújuco ícúbáhrámeíñe dibye dsíjívéne. Ahdu idyé ó imíllé o ícúbáhrámeíñe dibyee dsíjívédú ívane téhdure Píívyéébe ímillédú o íjcyane o ímillénéllíhíhe.

¹¹ Ááne éhne múu dsíjívéebe tsiiñe bóhíibe íjcyadu o néébe ímiááberéjuco o íjcyaki.

Tsaímíyé meíjcyáíyóneri metsúúrámeíñe

¹² Áronáa idyé tsá ámúhake o néetu panévatúré tsaímíyéjuco ímiáábé o íjcyane. Muurá ihdyu éhnííñevu ó tsúúrámeíhijcyá múhdutú ávyeta tsaímíyé Jetsocríjtó ímillédú o íjcyáíyóneri. Tehdúu dííbyema o íjcyane oke újcuúbe.

¹³⁻¹⁴ Ámuúha tañahbémuj, tsáhái muurá ávyeta ímiáábé o íjcyatúne. Áánéllii íhdée múhdurá o ícyahíjcyané o íhvéjtsóne ícyooca ó tsúúrámeíhijcyá muhdú dibye ímillédú o íjcyáíyóneri botsíi tééne áhdó o újcu íñe múhdumé ímí dííbyema ícyahíjcyámeke tééne áhdóllii níjkyejívú Píívyéébe píúvácoóca.

¹⁵ Áánéllii íñe múhdumé tsúúca ímí Críjtoke ámuha mecáhcújtsómeke o néé ámúhake ímí tene íbúúúve íñe ámúhake o néhijcyáne. Áánetu tsátsii tsíhdyure ámuha meíjtsúcunúhajchíi óvíi Píívyéébe ámúhake waajácutsó téénevu.

¹⁶ Áánéllii ámúhake o néé ímíñeúvú ámuha meíjtsámeíñe meúráávye muhdú tene íjcyane tsúúca ámuha mewáájacúdu.

¹⁷ Áhdícyane, ámuúha tañahbémuj, íñe muhdú o íjcyadu meíjcyane. Áhdure tsijtye óhdityúu iwáájáne ímí úráávvehíjcyámé íjcyadu meíjcyane.

¹⁸ Áánetu ámúhake o néhijcyádú íjcyáméi muurá mítyame Críjtóo páwachékevu dsíjíveneri mepájtyeténé uwááboju íllure tsáílléhíjcyáme. Aane íñe ídátsó táábere tsiiñe ámúhake o úúballéhi.

¹⁹ Aame muurá ímityúné ícyahíjcyámé tééne déjúcotu íllure wágóóóveéhi. Muurá Píívyéébeke ítsáávetúmé muhdú tsaímíyé ííñújiri ímillédú íjcyáíyóneríyé tsúúrámeíhijcyáhi. Ááneri íllure mítyákímyeíhijcyámé múu núcópívehíjcyánááca.

²⁰ Áánetu ihdyu mee níjkyejéjteréjuco meíjcyame íñe météhmeíhijcyá Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtó meke újcúváiíbyeke.

²¹ Aabe muurá íñe ídátsó meícyahíjcyáne pi meke cápáyoácómé meíjcyáa dííbyeduréjuco dsíjívéítyúnéj píiháñema. Ehdu meke ímíbájchóibye panévaré ipíívyetédú íjcyáabe.

4

Múu imíjyúú pájyuváre

¹ Ámuúha, tañahbémú mítyane ámúhake o wájyúmeke o ájtyumííyóneri o íjyácunúhijcyámej, ámúhadi ihdyu mítyane ó ímíjyuhíjcyá táwákímyéi áhdódú nééne ímí ámuha táuwáábó mecáhcútsohíjcyánéllíhíhe. Áámeke ihdyu ámúhake o néé tsaímíyé ámuha meúráávye Máavyéjuube Jetsocríjtoke.

² Téhdure Ebóódíamúpíke Tsíítikyémá o néé dityépí ímiáámúpíréjuco íjcyane tsáílléjcatsítyumúpi. Tsá ehdu meíjcyáítyuró Jetsocríjtoéjté meíjcyame.

³ Aane íñe uke o néé táwákímyéityu oke u náhbénuhíjcyaaabe díityépíke u píááboki. Muurá mítyane oke téhdure píáábohíjcyamúpi ímiáájú Críjtó

uwáábójutu. Téhdure Creméetema tsijtye oke tééné wákimyéityu piáábohíjcyáhi. Ááme mémeháñé tsúuca ijcyá mújyú medsíjivéjúcóóityúne bóhí újcúímye mémeháñé cáátúváné waajácúháámitu.

⁴ Áánéllii ámuhákye o néé ámuha paíjyuvaré meímíjyu tsúuca ávyéjúúbeéjte ámuha meíjcyame. Áánéllii tsáma méimíjyuhíjcyá.

⁵ Muurá piihíjucóóné tsiíñe Máavyéjuube tsááíñe. Áámeke ihdyu óví ámuhákye pamévare waajácú ímiáámé ámuha meíjcyame pamévakéré mepiáábohíjcyámeke.

⁶ Aame ihdyu tsá múu ímityúné íjtsámeityú tsíeméné ámuhákye pájtyécoóca. Múu paíjyuvaré Píívyéébeke úúbálléhíjcyá muhdú íjcyane. Áhdure múu dííbyeke téhdútsohíjcyá panévá hallúvúre.

⁷ Ehdu ihdyu ámuha meíjcyácooca dííbyere Píívyéébe ámuhákye piááboó íínerí íjtsámeíjyúcootúme tsaímíyé ámuha meíjcyá múhdumé Críjtodívú ámuha mecátsípáávehíjcyáme. Ehdu meke Píívyéébe piáábonévú méíjtsaméí tsá úújetétyuróne.

Ímiááneríyé méíjtsámeíñe

⁸ Ahdícyane méíjtsaméí ímiááneríyé muhdú tsíjtyema ámuha maávyejúúlléjcatsíñe tsaímíyé meíjcyáíyóneri ámuha téénetu mebóhówaúcunúmeke ímí Píívyéébe íjtsúcunúki, ámuúha táñahbému. Ehdu múu nénéhjíríyé íjtsámeíñe tsáhájucó átéréénéhjiri íjtsámeíjyúcootúne.

⁹ Áánéllii ménútsóhíjcyá ímíñeúvú ámuhákyé o úwáábohíjcyáné tehdu ámuha meíjcyaki. Muuráhjáa tsúuca ámuha mélleebó muhdú ámuhákye o néhíjcyanéhjí. Áhdurée tsúuca ámuha máájtyumí muhdú ténehjí o méénuhíjcyáne. Ahdu méméénucó Píívyéébe ámuháma íjcyame ímí ámuha meíjcyaki.

Pirípó cahcújtso múnaa Páávoróké piáabóne

¹⁰ Muurá ávyeta ó téhdújtso Píívyéébeke íñe ícyooca tsiíñe ámuha oke mepiáábóneri mítyane o ímíjyúúvénema. Aabe tsá o néétu íveekí ámuha oke meítsáávehíjcyatúne. Muurá ímiááné oke ámuha mepiáabóné meímíllérónáa tsá ámuha mepíívyetéhíjcyatúne.

¹¹ Áronáa idyé tsá ámuha oke maájcyúne tájpi o íjcyáíyóné o ímílléne ehdu ámuhákye o néétune. Muurá óhdi íjcyane tsúuca téhdunéjuco.

¹² Aabe ó piivyeté o íjcyane éhnévátúroobe. Áhdure idyé ó piivyetéiyá o íjcyane ehnéva múnáajpi. Téhdure ó piivyeté íbúwajíí íná májchótúroobe o íjcyane óóma tene íjcyácooca o ícyahíjcyádúre.

¹³ Aabe ó piivyeté panévare o táhjane Jetsocríjtó oke piáábóne tsíjpari.

¹⁴ Áábeke ihdyu tehújuco ámuha oke mepiáabóné íñe ídátso múhdurá o íjcyáábedi ámuha meídáátsóvénema.

¹⁵ Aame ímiááné apáámyéré ámuha Pirípóri íjcyané cahcújtso múnaa tsúúcajátújuco méíjtsámeíñe muhdú oke ámuha mepiáábóíñeri. Muuráhjáa éhne tujkénuré Críjtodítyú íjcyané uwááboju ámuhákye o úwáábótsihdyu Matsedóóniá ííñújtu tsiéllévúréjuco o péébeke apáámyéré ámuha oke mepiáabó Píívyéébe ihjyúvú ámuhákye o úwaabóné tsaímíyé ámuhákye búúúvénéllíhye.

¹⁶ Téhdurée Tetsaróonicárí o íjcyácooca ámuha taéllu méwáallohíjcyá oke mepiáabóne.

17 Áronáa idyé tsá ámuha oke maájcúíyóneri o íjyácunúnéllíí ehdu ámuha meméénuhíjcyatúne. Muurá ihdyu ó imíllé ehdu ámuha meméénúneri éhniíñevu tsaímíyé Píívyéébema meíjcyane.

18 Muurá ámuha oke maácu híjcyanéhjí mítyanéjuco éhnée Epaporodítoma ámuha mewállóónema. Aane ímí Píívyéébe íjtsúcunú éhne múúne ávyéta ímyé cúvááné pacúúcú meíjtsúcunúdu.

19 Áámeke ámúhakyé ájcúíibye ñná ámúhadítýú píhtonévú íhtsutúné íavyéjú íjcyaaabe Jetsocríjtoéjté ámuha meíjcyánéllííhye.

20 Aane ihdyu óví dííbyeke méduurúvahíjcyá pajyuvaré mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Páávoró pítyajcóne

21 Áhdícyane Jetsocríjtó uráávyé múnaa elle íjcyámeke méuubállé mítyane díityéké muha ílle meíjcyame medúúruváne.

22 Áhdure ávyéjuube Tséétsá únú múnaa ámúhakyé duurúváhi.

23 Aane óví Máavyéjuube Jetsocríjtó ámúhakyé píaabóhi. Áyu tehdújuco.

COROTSÉÉTSE **Coróótsari Íjcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháámí**

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró Jetsocríjtodítýú ímiáájú pajtyéteju Íjcyáné uwááboobe Píívyééberée ihdyu oke ityújkevééllédú Íjcyaaabe tééné wákimyéivu pícyoóbe.

² Aabe íñe íhyaami o cáátúnuháámí muhtsi ménahbe Timotéoma méwallóo ámuha elle Coróótsari meíjcyame Críjtoke meúraavyémé múúhá nahbému éllevu. Áámeke óvíi Méécááni Píívyéébe ámúhake píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Cahcújtso múnáá hallúvú píáábó Páávoró táúmeíñe

³ Páíjyuvaré Píívyéébe Jetsocríjtój Caaníkyé muhtsi météhdútsohíjcyá ámúhá hallúvú dííbyema muhtsi meíhjuúvácoóca.

⁴ Muuráhjáa múhtsikye úúballémé ímí Jetsocríjtoke ámuha mecáhcujsónéllii tsaímíyé mewáájycatsíhijcyáné pámeemáyé Píívyéébeéjté Íjcyámema. Áánéllii muhtsi météhdútsohíjcyá dííbyeke.

⁵ Ehdúvá ímí ámuha meícyahíjcyá ííne ímíjyaú meíjcyaiñé Píívyéébe méwáábyuta níjkyejívú méénune ámuha mewáájácúnema. Muuréváhjáa Jetsocríjtodítýú pajtyéteju Íjcyáné uwááboju ámuha melléébótsihdyújuco teene ámuha meítsohíjcyáne.

⁶ Áané uwááboju muurá tsúúca tsújaavé pahúllevávú ííñújiri. Aane mítyame icyáhcujsóné ímí úráávyehíjcyá éhnée ámuha tujkénú meíjcyadu. Muuráhjáa Píívyéébe mítyane meke wájjyune ámuha mewáájácúne ímí mecáhcujsóhi.

⁷ Téénevúu muurá Epáápara muhtsi wájjyú menéébe ímichi ámúhake úwaabóhi. Aabe ímí Críjtoke úráávyeebe múhtsikye píáábohíjcyá ámuha múhtsikye mepíáábóiyóne.

⁸ Aabée múúhake úúballé ímí ámuha mewáájycatsíñe.

⁹ Áánée muha mewáájácútsihdyu páíjyuvaré ámúhá hallúvú píáábó Píívyéébeke métáúmeíhijcyá díbye ámúhake ímíñeúvú iwáájácútsó íjtsaméivu.

¹⁰ Áhdurée idyé muha métáúmeíhijcyá ámúhake díbye íájcu dííbyé icyánéjcu ámuha meíjtsóíñe waajácuvu ímí dííbyeke ámuha mewáájácúne muhdú díbye ímillédú meíjcyámedítýú ímiááneréjuco íbóhówaúcunúki.

¹¹ Ehdu nééné píáábó muha métáúmeíhijcyá ámúhá hallúvú Píívyéébeke díbye íhnháhoori ámúhake tsípajtsómé panévá ímítyuháñé ámuha maáábúcuhijcyaki.

¹² Aame díbye ámúhake ímbájchóné hallúvú ímíjyuri ámuha dííbyeke météhdújtsoki.

¹³ Muuráhjáa dííbyere Píívyéébe meke íjchívyetsó Naavéné hójtsí pañétú éhne múu cúúvétsihyi Íjcyadu meícyahíjcyámeke. Áánemáa meke pícyoobe mítyane iwájyuube Íllí avyéjuvúréjuco.

¹⁴ Díbyée muurá dsíjívénej téeveri mééma ímbájchoobe méímítyuháñé méhdi ídáátsóvénama.

Jetsocríjtó dsíjívénej téeveri ímí Píívyéébema meíjcyane

¹⁵ Muuráhjáa Píívyéébeke maájtyúmítuube Íllí Jetsocríjtój téeveri méhdivu bóhówaavé páñé píívyéébére Íjcyaaabe.

16 Diibyéhjáa muurá Jetsocrijtoj tééveri ípívyéjtssoobe páneere múhdúné tsíeméné ííñújiri íjcyánéhjima íévéhóowari íjcyanéhjí maájtyumínee, maájtyúmitúnee, íjcyane. Téhduréhjáa ípívyéjtssoobe níjkyéji múnáama naavémuke pámeere íavyéjútéma. Ehdúhjáa panévare ípívyéjtssoobe Íllij tééveri ténéhjiri dibye íavyéjútámeiki.

17 Aabéhjáa ihdyu Crijto ícyahíjcyá tsúúcajátújuco íjcyadúré íñéubáreikyé íjcyátúné ihdejuco. Áábe tájpi muurá íñe páneere múhdúné tsíeméné íjcyane íjcyáhi.

18 Aabe muurá dííbyé cahcújtso múnaa meíjcyámé túkevjtsoobe íñe méhniwau meke túkévétsohíjcyádú néébeé. Muuráhjáa dsíjiveebe tsiiñe bohíi téhdure medsíjivémé mebóhíiñe tújkénuúbe. Áábekée Píívyéébe picyóó pané avyējuubéré dibye íjcyaki.

19 Ehdúu Píívyéébe imíllé íbóhówájtsámeíñe Crijtoj tééveri.

20 Muuráhjáa páwachékevu ítyujpácýó waagóoobe páneere íñe múhdúné tsíeméné ííñújiri íjcyánema íévéhóowari íjcyanéhjí íímíbbáavyeki, téhdure tsaímíyé míamúnaa Píívyéébema íjcyaki. Aanée Píívyéébe ímí íjtsúcunúhi.

21 Muuráhjáa íhde ámuha Píívyéébeke mémúnáátsohíjcyá ímityúné ámuha meméénuhíjcyánéllíhíye. Árómeke tsúúca ámúhake íímíbbájchómeke újcuube tsaímíyéjuco ámuha dííbyema meíjcyá Crijtóo míamúnáájpidívú ípívyéévéne dsíjivénej tééveri.

22 Ehdúu méénuube íñe ímityú máhallurí íjcyájúcootúmé tsaímíyéjuco menéemeke íjycuki.

23 Áánéllii ámúhake o néé íñevú táhjátsámeityúmé tsaímíyé ámuha meúráávyé muhdú mepájtyetéíñe uwááboju tsúúca ámuha mewáájacúne. Ááne uwááboju muurá íñe úwááboobéré o péhíjcyané tsúúca ííñújiri pahúllevávú tsújaavéhi.

Cahcújtso múnáa píááboobe Páávoró

24 Áánéllii ó ímíjyúú ámúhake o píáábóné wákimyéi o méénúneri o ícúbáhrámeíyoóbe. Ehdúu muurá Crijto mewájyuri ícúbáhrámeídyújuco o ícúbáhrámeíhíjcyáne.

25 Muuráhjáa Píívyéébe oke níwaavénéjuco íñe cahcújtso múnáake o píáábohíjcyáne. Aabe ámúhake o úwáábohíjcyá tene íjcyadújuco.

26 Muuráhjáa tsúúcajátújuco dibye pítyájcámeíñe tsá múha wáájacuhíjcyatúne. Méíhdé múnáaúvúhjáa íjcyarómé tsá wáájacutú teéne. Áánevu íñe ícyooca tsúúca meke waajácútsoobe íhñéjté meíjcyámeke.

27 Aane Crijto mééma íjcyáneri tsúúca méwaajácú tsaímíyé Píívyéébé avyėjuri meíjcyaiñe. Eene muurá wáájacúratúné íjcyanévu ímílleebe téhdure ámúhake iwáájacútsóné jodíómú ámuha meíjcyátúróméke.

28 Aane íñe muha méúwáábohíjcyá pámeekéré panévaturé túkévjtsooméré ditye Crijtoj tééveri éhniíñevu iwáájacúne ímíááméré Píívyéébema íjcyaki.

29 Áánéllii muurá íñe ávyetá íhnáhó ó úwáábohíjcyá ícúbáhrámeíbyéré Crijto oke píáábóneri.

2

1 Aane ó imíllé ámuha Raoditséa cóomi múnaa tsijtye oke wáájacútúrómema mewáájacúné ávyetá íhnáhó ámúhá hallúvú píáábó o táúmeíhíjcyané Píívyéébeke ímíñeúvú ámuha Crijtoke meúráávyeki.

² Aabe ó imíllé ámuha tsaímíyé mewáýyújcatsíñe ímíñeúvú mewáájacúné muhdúhjáa Píívyéébe mééma Críjtoj téeveri wáájácúratúné méénuhíjcyáne.

³ Dííbyedi ihdyu páneere ímiá tujkéveju ijcyáhi.

⁴ Ehdu íñe ámúhake ó téíbúwátsohíjcyá tsaate ámúhake iállíñeri imújtátsótuki.

⁵ Muurá tsá ámúhama elle o íjcyáturóne. Áronáa ámúhama ó ijcyá táíjtsaméiyi. Áánéllii ó imíjyúú ímí ámuha Críjtoke mecáhcujsómé tsaímíyé meíjcyáneri.

⁶ Aame muhdúhjáa ámuha tujkénú dííbyeke mecáhcujsóijyu meíjcyadu tsahdúre ímíñeúvú meíjcyá dííbyema.

⁷ Ahdícyane ímíñeúvú mecáhcujsóóbedívú meíhvéjtsámeíñe paíjyuvaré Píívyéébeke météhdútsohíjcyá muhdúhjáa ámúhake o úwaabódu.

Críjtoke cáhcujtsómé tsíhdyuréjuco íjcyane

⁸ Téíbúwá tsáma meíjcyaco tsaate íjtsaméityúré iújcúné uwáábori ámúhake imújtátsótuki. Muurá míamúnáa íjtsaméityúré tsááne méénuhíjcyáme. Tsá Críjtodítyú tsááne íjtsaméiyi ditye úwáábohíjcyatúne.

⁹ Muurá muhdú Píívyéébe íjcyane méwaajácú Críjto míamúnáájpídívú ípívyéévéébej téeveri.

¹⁰ Aabe muurá pámeere níjkyéji múnaa naavémuu, íjcyámé éhnííñevu íhtsútuúbe. Áánéllii dííbyema meíjcyámema téhdure íjcyabe Píívyéébeé.

¹¹ Aabe tsúúca ámúhake ijchívyetsó ímityúnetu Críjto ámúhama íjcyánéllííhye. Tsá idyé mekíhdyahírótsámeíñeri meímíbaávyetúne. Muurá ihdyu Críjtoj téeveriyé meke ímíbájchoóbe.

¹² Muuráhjáa metsójsótsámeíñeri ménaavénú dsíjívéébekée ditye cúúne. Ááneríi méúújetsó íhdée múhdurá meícyahíjcyáné tsúúca meíhvejtsóne. Aame ícyooca tsíhdyuréjuco mee Píívyéébéé íhnháhoori bóhítsóóbeke mecáhcujsónema.

¹³ Muuráhjáa éjyu ámuha éhne múu dsíjívemédú meícyahíjcyá ámuha ímityúné meícyahíjcyáné meíhvéjtsótúnéllííhye. Áronáa ícyooca tsúúca Píívyéébe ámúhake ímíjpyetétsó téénetu Críjtoj téeveri ámúhadi ídáátsóvéne.

¹⁴ Muuráhjáa dííbyé taúhbaju néhdu meíjcyátúné déjúcotu méhdi ícúbáhráíyoóbe. Áronáacáa mééma ímíbájchoobe Ílli Críjtoke ditye páwachékevu wátyétyéhcuube dsíjívénej téeveri. Ehdúu mééma ímíbájchoobe mewágóóóvéíyónetu meke ipájtyetétsoki.

¹⁵ Muuráhjáa páwachékevu ditye wátyétyéhcuube Críjto idsíjívéneri tsúúca tahjá Naavéneke ihyájkímumájucu. Áánetu méwaajácú tsúúca ditye táhjátsámeíñe.

Níjkyéjéneri metsúúrámeíñe

¹⁶ Ahdícyane méíícúvedí tsaate ámuha memáchohíjcyánéhjitu íhjúváne. Áhdure méíícúvedí eene béébe nuhba íjchívyécooca ditye wáñehjívátéhíjcyáne. Ámuha meíícúvétúneri ditye ámúhadi íhjúvahíjcyáne. Áhdure méíícúvedí kéjcoojí Píívyéébeke idyúúrvahíjcyáne ditye íhjúvahíjcyáne.

¹⁷ Éhduhíjkyée muurá meméénúneri Píívyéébeke méúráávvehíjcyáhi. Ááneríhjáa ménaavénuhíjcyá Críjtoke díbye méhdivu bóhówáávétúné hajchóta. Áronáa ícyooca tsáhájucu tehdu meméénújúcootú tsúúca díbye mééma íjcyánéllííhye.

18 Ahdícyane tsáma máállítsámeídí eene níjkyéji múnáakévá ámuha medúúrúvátúhajchíí ámuha mewágóóóveíñé tsaate ímiááneúvúdu úwáábohíjcyámedívu. Muurá iwáájácutúnéré bañúháñé meénuhíjcyámé naavéváa diityédívú bóhówáávéne pañe íajtyumíne. Ehdu imyéénúne pánehjídú ícyahíjcyámé idáátsóméhjiúvu. Áronáa mítyákímyeíhijcyámé iye íjtsámeíñé imyéénúneri.

19 Áane diibyējuco Críjto ítyúkevýtsoobe íjcyáíyóóbedi tsá ditye ícúvehíjcyatúne. Muurá dííbye tájpiyé méijcyá dííbyeéjté meícyame. Aame meúráávyehíjcyá Píívyéébeke muhdú dibye ímillédú dííbye píááboríye.

20 Muuráhjáa mewájuryi dibye dsíjívéné ámuha mecáhcújtsóneri tsúúca métahjá míamúnáa íjtsaméí álliúré íjcyane. Aame ámuha ténejcu mewáájacújúcótúnéllí méijcyá ténejcútú éhne múu dsíjívemédu. Áronáa ¿íveekí Píívyéébeke wáájácutúme íjcyadu ámuha íjienévú métahjátsámeíhijcyáhi?

21 ¿íveekí majchóháñetu ámuha mébóícyúcatsíhijcyáhi? Óvíjyacóóné ehdu ámuha meíllívyéébcatsíhijcyáne.

22 Muurá ténéhjitu ámuha mebóícyúcatsíhijcyaroné ijcyá memájchoki. Muurá míamúnáa íjtsaméityúré tsááne ámúhake úwáábohíjcyáme.

23 Aane pánehjídú meke bañuhíjcyá ímiááne ímí Píívyéébeke ditye úráávyéúvúdu. Muurá itsúcunúhijcyámé ícúbáhrámeíñe idáátsóméhjiúvú íjcyáneri tehjújuco Píívyéébeke íavyéjútsohíjcyáne. Áronáa tsá diityéké tene píáábotú ditye íímíbaávyeki.

3

1 Ahdícyane Críjtóo dsíjíveebe tsiíñe bóhíínej tééveri ímityúme ámuha meícyahíjcyánetu tsúúca meíjchivyémé métsúúraméí níjkyéjiene íjcyáneri dííbyeke ámuha meíícuvémé dííbyema Cáání úniúvú maávyéjuutéki.

2 Áánéllí téeneríyé métsúúraméí. Óvíjyacóóné ííñújíene.

3 Tsúúca muurá ámuha Críjtoke mecáhcujtsómé Píívyéébeéjtéréjuco meíjcyame ténejcúri meíícuvéjúcótúnéllí ámuha ténejcútú méijcyá dsíjívemédu.

4 Aabe muurá tsiíñe tsáácooca dííbyema tsaímíyé méijcyáá íavyéjuri.

Tsíhdyuréjuco meíjcyane

5 Ahdícyane ílluréjuco méíhvéjtsó páneere ímityúne ámuha meméénuhíjcyáne. Óvíjyacóóné íhdícyáméhjima ámuha medómácócatsíhijcyáne. Áhdure tsíñehjí ámúhake tútávájtsóiyóneri ámuha meúmúúpívyehíjcyanéhjí ílluréjuco méíhvéjtsó. Áhdure mítyane ámuha meéhnéváiyóneri méítsámeíhijcyáne méíhvéjtsó. Muurá níjcyotájteke medúúrúváne ímityúne íjcyáne tujkévéeneré teéne.

6 Ehdu nénehjí lléébotúme meénuhíjcyámedi íhnáhooíñé Píívyéébe ícúbahráne.

7 Tehdúu muurá nénehjí téhdure ámuha méméénuhíjcyáhi.

8 Árone ílluréjuco méíhvéjtsó ámuha mecááyóbahíjcyáne, ímityúne ámuha medáíívécatsíhijcyáne, néhíí ámuha menéáyócatsíhijcyáne, núcópítsó nénehjí ámuha meíhjúvuhíjcyáne. Énehjí panévare ílluréjuco méíhvéjtsó.

9 Ténéhjitu tsúúca ámuha tsíñejcúriyéjuco meíjcyame tsáhajúco múu álliúúnújcatsítyúne.

10 Métsúúraméí éhniíñevu ámuha meímíjpyetéiyóneri ímíñeúvú ámuha Píívyéébeke mewáájácu dííbyedu ímiáámeréjuco ámuha meíjcyaki. Muurá ímiááne tsúúca ámuha tsíhdyuréjuco.

11 Tsá dííbyeéjté meíjcyatú jodíómú meíjcyánéllíhye. Muurá ihdyu paméváré dííbyeéjté ijcyá jodíómú íjcyaturómé kíhdyahírótsámeítyuróme, tsííñé iñújííne múnaa íjcyaróme, ííneúbará wáájácúturóme, tsaaté únú múnaa íjcyaróme, tsaatéúbámáyé wákímyeítyuróme. Muurá pámeere Críjtoke mecáhcujsómé tshdúré dííbyeéjté meíjcyáhi.

12 Muuráhjáa Píívyéébere ámúhake ujcú mítyane ámúhake iwájyúnéllí dííbyeéjté ámuha meíjcyaki. Aame múu ímíánejcúvú íjtsaméi icyápáyóóvéne wajyújcatsíhi, píáábójcatsíhi, idáátsóméhjíúvú ijcyáhi, ímíááméré pamévamáyé ijcyáhi, ámuha meícúbáhrámeíyonéhjí aabúcuhi.

13 Ááne múu tsáijyu múhdurá ámúhama pájtyéronéhjí ímíbáchójcatsí ídaatsólléjcatsíne Críjtóo méhdi ídáátsóvéne meke ímíbachódu.

14 Áhdure múu éhniíñevu wajyújcatsí tsaímíyé ámuha meíjcyá íínevú táhjátsámeítyúme.

15 Áámeke ihdyu óví ámúhake Píívyééberéjuco túkëvejtsóne. Muurá ímíllebe Críjtoj tééveri ámúhake ípíaabóné ímí tsame meíjcyaki.

16 Ááne hallúvú múu dííbyeke ityéhdújtsóne ímíjyuuri duurúvahíjcyá ámúhá íbuúúnetu íjchívyéne májtsiyi. Aame ihdyu wájácúnejcútsi meíjcyáne meúwáábohíjcyá Críjtó uwááboju ámúhá pañe íjcyane tsápítsójcatsímyére.

17 Panéváré múu íná imyéénunee, íhgyuvánee, íjcyane méénuhíjcyá muhdú ímíááne Ávyéjuube Jetsóóéjté meíjcyame meméénúiyódú tééne hallúvú Méécááni Píívyéébeke dííbyej tééveri téhdújtsomére.

Muhdú cahcújtso múnaa íjcyane

18 Ámuúha walléemuj, tsúúca Ávyéjuube Críjtó uráávye múnaa ámuha meíjcyame múu avyéjuullé ámúhá tajímuke.

19 Áhdure idyé ámuha wajpíímú múu wajyú ámúhá taabámuke. Tsá múu ímityúné dáríívéjcatsítyúne.

20 Áhdure tsíime mécahcújtsó ámúháj caanímuke. Ehdu muurá ámuha meíjcyane Píívyéébe ímílléhi.

21 Áhdure ámuha cáanimu tsá múu ámúháj tsíimeke úmécójtsotú ditye ityútáváávétuki.

22 Téhdure idyé tsáne avyéjútémá wákímyeímyé múu cáhcujsó díityéke. Tsá múu ditye íítérokíyé tsaímíyé wákímyeítyúne. Múu Píívyéébeke íavyejuúlléne tsaímíyé wákímyeíhi.

23 Áhdure panéváré íná ámúhá wákímyeí íjcyane múu meenú ímíñeúvú óvéheetúmé dííbyeke ámuha meíicuvénéjuco.

24 Muurá tsúúca ámuha méwaaácú Máavyéjuube Jetsocríjtoke meíicúvéne áhdó díbye meke újcuíñé íavyéjuvu tsaímíyéjuco dííbyema meíjcyaki.

25 Áánetu ímityúné íjcyámeke téhdure ájcúíibye tééne áhdovu. Muurá Píívyéébe meke pámeekéré tshdúré wájyúroobe áhdó muhdú meícyahíjcyádújuco.

4

1 Aabe níjkyéjiri íjcyabe Máavyéjuube meke íítehíjcyá muhdú meíjcyane. Áánéllí múu avyéjujte íjcyame ímíñeúvú íwákímyeí múnáake pícyóó ícúbáhratúme.

2 Ahdícyane múu téíibúwá íjcyáne paíjyuváré Píívyéébeke píáábó táúmeíhijcyá óóchévetúmé panévá hallúvú téhdújtsomére.

³ Téhdure múúhá hallúvú métáuméí dibye múúhakye píáábónej péévé múúhakye múha ñná néétume éhnííñevu míamúnáake muha meúwáábo Críjtóo mééma pajtyéteju méénune. Teene o úwáábohíjcyáné hallútú muurá ñne ícyooca oo cúvéhóójari.

⁴ Áánéllii ámúhakye o néé táhallúvú píáábó ámuha Píívyéébeke metáúmeí dibye oke ipíáábo míamúnáake téénevu o wáájácútsoki.

⁵ Téhdure ámúhakye o néé panévatúré ímíááméré ámuha meíjcyáne cahcújtso múnaa íjcyátúmeke tééjuvu mewáájácútsoki.

⁶ Aame ihdyu múu ímíñeúvú ihjyúvahíjcyá tsaate ámúhakye díllócooca tsáimíyé diityéké ámuha meúúbálleki.

Páávoró pítyajcóné

⁷ Ahdícyane óvíi ménahbe Tííkico ámúhakye táuubállé meenú dííbyema muhtsi Ávyéjuube Jetsocríjtó wákimyéí meméénuhíjcyáabe. Diibye muurá oke tsáimíyé tééné wákimyéityu píáábohíjcyáhi.

⁸ Áábeke ámúha éllevu ó wallóó ámúhakye tsápíjtsoobéré iúúbálle muhdú ílle muha meíjcyane.

⁹ Áábema téhdure tsaapi ménahbe ímíáábé íjcyaaabe Onéétsimo péé ámúhadítyúu tsáábeé. Aamútsí óvíi ámúhakye úúballé páneere muhdú ílle íjcyane.

¹⁰ Áánetu ñne dííbyema muhtsi cúvéhóójari meíjcyaaabe Arijtáácó ámúhakye dúúruváné ámúhakye ó úúballéhi. Áhdure Benabéé nahbe Máácó uubállé ámuha wájácú menéébe ámúhakye duurúváhi. Aabe ámúhakye ááhívetéhajchíí ímíñeúvú méwaatsúcuco.

¹¹ Téhdure idyé Jetsóó dííbyere 'Jójtoó' némeííbyé ámúhakye duurúváhi. Éhdume tamúnaa jodíómudítyú cahcújtso múnaa íjcyame oke píáábohíjcyá Píívyéébé avyéjú wákimyéí o méénúnetu. Aame oke mítyane tsápítsohíjcyáhi.

¹² Téhdure ámúhadítyúu tsáábe Epáápara Críjtó wákimyéí méénuhíjcyaaabe ámúhakye duurúváhi. Téhdure ámúhá hallúvú mítyane píáábó Píívyéébeke táúmeíhíjcyaaabe ámuha tsáimíyé dííbye meúráávye muhdú dibye ímillédu.

¹³ Aane ímíááné ó waajácú ámúhá hallúvú mítyane píáábó dibye táúmeíhíjcyáne. Téhdure Raoditséá cóómíyi íjcyámema Hierááporíyí íjcyámé hallúvú táúmeíhíjcyáabe.

¹⁴ Téhdure wájyú menéébe taabóóbé Róócáma Déémámutsi ámúhakye duurúváhi.

¹⁵ Áhdure táicyánéjcutu Raoditséari íjcyame ménahbémuke o dúúruváné méuubálle. Áhdure Níhpáke pámeere dííbye jávú dóbéévehíjcyáné cahcújtso múnáama o dúúruváné méuubálle.

¹⁶ Aane íhyaami ámúha éllevu o wáalloháámí ámuha meéévéné boone méwáallooco diitye Raoditséari íjcyáné cahcújtso múnaa éllevu téhdure ditye íééveki. Áhdure téhullétú ámúha éllevu ditye wáalloháámí ímíñeúvú méééveco.

¹⁷ Áánetu Akíípoke mene dibye ímíñeúvú ñíjkéva Píívyéébé dííbyeke pícyóóné wákimyéí.

¹⁸ Ehdu ñne ámúhakye pámeekéré o dúúruváné ó caatúnú páñetu oóre. Áábeke ihdyu oke máábájíívedí ñne cúvéhóójari o íjcyáábeke. Ahdícyane óvíi Píívyéébe ámúhakye píaabóhi. Áyu tehdújuco.

1 TETSARONITSÉÉTSE

Tujkénú Tetsaróónicárí Íjcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Ámuúha Tetsaróónicá múnaa múúhá nahbému, íhyaami íñe muha mécaatúnú ámuha éllevu oo Páávoroo, Tsibáánoo, Timotéoo, Íjcyame elle ámuha meíjcyame tsaímíyé Máavyéjuube Jetsocríjtomútsikye Méécááni Píívyéébema meúráávyehíjcyáme éllevu. Aamútsí ihdyu óvíi ámúhake píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Tetsaróónicá múnaa cáhcujtsóne

² Ímí ámuha Píívyéébeke meúráávyehíjcyánéllii pájyuvaré muha dííbyeke météhdútsohíjcyáhi.

³ Áhdure muha méítsáávehíjcyá Jetsóoke ámuha mewájyúne mecáhcujtsómé tsaímíyé dííbyé wákimyéí ámuha meméénume méitsohíjcyané tsiíñe dibye tsááiñe. Áané hallúvú muha téhdure Píívyéébeke météhdútsohíjcyáhi.

⁴ Muurá muha méwaajácú ámúhake táñahbému iwájyúnéllii dibye újcune.

⁵ Muuráhjáa ámúhake muha pajtyété tsúúca mééma íjcyané uwááboju meúwáábócooca tsá pevénéré meúwáábohíjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébé Apííchó múúhake píáábóneri panévare méénúráítýúronéhjí muha méméénuhíjcyá ímiáánéjuco íjcyane muha meúwáábohíjcyánélliihýe. Aane muurá ámuha méwaajácú muhdúhjáa ámúhama muha meíjcyame ámúhake me píáábohíjcyáne.

⁶ Muuráhjáa Píívyéébé Apííchóré ámúhake ímíjyuuvu ájcume tsaímíyé ámuha mecáhcujtsó dííbyé uwááboju ámúhake muha meúwaabóne. Aame muurá eene muhdú muha dííbyeke meúráávyehíjcyádújuco ámuha meúráávyehíjcyané ámuha meícúbáhrámeíyóné pañe.

⁷ Ehdu nééróné pañe ámuha dííbyeke tsaímíyé meúráávyehíjcyámedítýú muurá Matsedóóniámá Acááyá íñújícú cahcújtso múnaa ámúhadítýú ííwáne tehdu úráávyehíjcyáhi.

⁸ Áané uwáábojúu muurá ámúhadítýú tsújaavéné tsá apáámyéré téené íñújícú múnaa wáájácúne. Muuráhjáa tsúúca pahúllevá múnaaré waajácúhi. Téhdurée waajácúmé ámuha ímí Píívyéébeke mecáhcujtsóne. Áanéllii tsáhájucu muha muucá teene meúúballéítýuróne.

⁹⁻¹⁰ Muurá téhdure múúhake úúbállehíjcyámé éhnée ámúhake muha maááhívéjémeke tsaímíyé ámuha mewáátsúcúpejtsóne. Áhdure múúhake úúbállehíjcyámé níjcyotájtekéréé ámuha mecáánívahíjcyámé ícyooca botsíi ímiáábé Píívyéébekéréjuco ámuha mecááníváábeke meícuvémé metéhmehíjcyané múijyú tsiíñe Ílli tsááiñe éhnée dsíjívéébeke dibye bóhítsoóbe. Díibyee muurá tsúúca meke pájtyetésó méimítýú hallútú meícúbáhrámeíyónetu.

2

Tetsaróónicárí Páávoró úwaabóne

1 Aane muurá ámuha táñahbémú méwaajácú bañúháñée ámúhake muha maááhívéjetúne.

2 Muuráhjáa Pirípovu múúhake ditye ícúbáhráróné pañe íñnerí íllityétúmé ámúhake muha méúwááboté Píívyéébedívú muha mecátsípáávénema. Áamedí múúhadi tsaate úúhívatéróné pañe ámúhake muha meúwaabóné muurá ámuha mecáhcujsóhi.

3 Tsáháa ímityúné ámúhadítú muha meíjtsámeíñe íllure ámúhake muha maállityúne.

4 Muuráhjáa ihdyu Píívyéébe páme íjtsaméiyé wájácú néébe múúhake ityújkevééllémekéjuco níwáávéne uwááboju íñe muha méúwáábohíjcyá ámúhake díbye ímillédújuco. Tsá muha meúwáábohíjcyatú míamúnaa múúhake ímí íjtsúcunúki.

5 Aane wájácú ámuha menééne tsáháa múúhake ámuha maáhdórokíyé tsaímíyé ámúhake muha meúwáábohíjcyatúne. Aane Píívyéébe waajácúhi.

6 Áhdurée tsá muha meíjyácunútú míamúnaa múúhake mítyájtsóiyóneri. Muuráhjáa ihdyu ímiááné múúhake ámuha mémítyájtsóiyá Críjtorée múúhake uwáábojtédívú pícyóómeke. Áronáacáa tsá muha meíjyácunútú téeneri.

7-8 Muuráhjáa ihdyu ámúhakeyére muha tsaímíyé mépiáábohíjcyá éhne múúne tsiiméké tsiiju téhmedu ámúhake muha mewájyúnema. Aamée ámúhake muha méúwáábohíjcyá ímiáájú ápíchó nénehji múúhake pátyehíjcyáróné pañe.

9 Aane cáhawáa méitsáávé muhdúhjáa ámúhake muha meúwáábo ámúháj piine muha meíjcyame mewákímyeíhijcyáné pécohajchótá cójihajchótá téene tájpi muha meíjcyaki. Tsáháa íñnerí ámúhake muha meíjyévétsohíjcyatúne.

10 Áhdure muurá ámuha méwaajácú tsaímíyée ámúhama muha meícyahíjcyánéllii íñnetú muha menéétsámeítúne. Aane téhdure Píívyéébe waajácúhi.

11 Áhdure ámuha méwaajácú ámúhake muha meúwaabómé mecánáájánuhíjcyáné éhne múúne tsiiméké cááni méénudu.

12 Muuráhjáa ámúhake muha ménehíjcyá Píívyéébema ímíñeúvú ámuha meíjcy muhdú dííbyeéjté íjcyáiyódú íavyéjújéjté ámuha meíjcyáíñévvú ámúhake díbye méménúmeke.

13 Áané hallúvú muha paíjyuvaré météhdútsohíjcyá dííbyeke. Muuráhjáa dííbyé uwááboju míamúnáa íjtsaméí jcyatúné muha ámúhake meúwáábónéllii ámuha ímí mecáhcujsómé tsúuca méimíjpyetéhi.

14 Áhdícyane ámuúha múúhá nahbémuj, muurá Críjtoke ámuha mecáhcujsóné hallútú ámuha múnaaré ámúhadi ícúbáhráhíjcyádúu idyé múúhadi Jodéari muha meícyáné cahcújtso múnáadi múúha múnaaré jodíómú ícúbáhráhíjcyáhi.

15 Diityéree muurá dsíjívetsó Ávyéjuube Jetsóoke íhdée múúha múnaaré idyé íjcyámeke Píívyéébe ihjyú uuballe múnáake idsíjívetsódu. Aame tsá Píívyéébe ímillédú íjcyáíturóne. Áanéllii pamévakeré tsarílléme.

16 Aame muurá tsá ímíllehíjcyatú jodíómú íjcyátúmeke muha meúwaabóne. Áaneri íhyallúvúré éhníñevu ímityúné méénuhíjcyáme. Árómeke téené hallútú Píívyéébe ícúbáhraáhi.

Páávoró ímíllé Tetsaróonicárí íjcyáné cahcújtso múnáake íááhíveténe

17 Ámuúha múúhá nahbému, éhnée ámuúhadítú muha metsátsihdyu muurá tsúcájáhréjuco meé. Aame íñe ámuúhadítú tsíhyulle muha meíjcyarómé ámuúhakye méítsáávehíjcyáhi. Áánéllii muha méimíllerá ámuúhakye maááhíveténé tsiíñe maátyúmíjcatsíki.

18 Éíjyújúcooróo o ítsámeíhíjcyaróné oore ámuúhakye o ááhívetéíyóneri. Áronáacáa Naavéné táijtsaméi tútávajtsóhi.

19-20 ¿Aane íñe íñevú muha mecátóróóvéne méimíjyúúveé Máavyéjuube Jetsocríjtó tsiíñe tsáácooca? Muurá ihdyu diityéjuco ámuha ámuúhadi téijy muha meimíjyúúveímye.

3

1 Áámekée ámuúhakye muha maájtyúmíyóneri meíjyácunúhíjcyánéllii ámuúha éllevu tsúúca muha mepéjúcooráhi. Áronáacáa muhcsi mécoévá Atéénávúre.

2-3 Átsihdyúu ménahbe Timotéó téhdure Píívyéébé íicúve múnáajpi íjcyáábekéréjuco muhcsi mewáalloone ámuúhakye díbye Críjtodítú íjcyáné uwááboju iúwáábóneri ítsápíjtsoté éhnííñevu ímí ámuha dííbyeke mecáhíjtsó tsaate ámuha múhdurá meíjtsámeítu íñe ícyooca meícúbáhrámeíhíjcyánéhjitu. Muurá tsúúca ámuha méwaajácú Píívyéébeéjté meíjcyame ehdu nénéhjiri meícúbáhrámeíñe.

4 Muuráhjáa ámuúhama muha meíjcyácooca ménehíjcyá meícúbáhrámeíñe. Ahdújuco muurá meícúbáhrámeíhíjcyáne.

5 Ááneríi mítyane ámuúhadi o íjyácunúnéllii Timotéoke ó wallóo díbye ámuúhakye iúújeté muhdújucó ámuha Críjtoke mecáhíjtsóné o wáájácuki. Ópée mítyane ó íllityé bañúháñe ámuúhakye muha meúwáábohíjcyámeke Naavéné íicyánejcúvú lííúúyóneri.

6 Áronáa Timotéó ámuúhadi Tetsaróónicárí úlléjeebe múhtsikye úúballévá ímíhyeva ámuha Píívyéébeke mecáhíjtsóné pamévamáyé mewáájycatsíhíjcyáne. Téhdure múhtsikye úúballébe ámuúhadi muha meíjyácunúhíjcyádúreva idyé múúhakye ámuha maájtyúmíyóneri meíjyácunúhíjcyáne.

7-8 Ááneri mítyane muha méimíjyuuvé panévaríyé muha meícúbáhrámeíyómé ímí tehdújuco ámuha Ávyéjuube Jetsocríjtoke meúraávyéneri.

9 Ááné hallúvú mítyane muha Píívyéébeke météhdútsóhíjcyáhi.

10 Muurá paíjyuvaré muha dííbyeke píáábó métáúmeíhíjcyá tsiíñe ámuúhakye muha maááhívetémé éhnííñevu ámuúhakye meúwáábo dííbyeke mecáhíjtsónéjcutu tsátsii ímíñeúvú ámuha mewáájácutúne.

11 Aane ihdyu óví Máavyéjuube Jetsocríjtoma múúhakye píáábomútsí ámuúhakye muha maááhívetéki.

12 Áhdure óví ámuúhakye píááboobe íñe ámuúhakye muha mewáájyudu ámuha pamévamáyé mewáájycatsíki.

13 Aane óví ámuúhakye píááboobe tsaímíyé dííbyeke ámuha meúraávyé múíjyú Máavyéjuube Jetsocríjtó íhñéjteke újcúvácooca íñe ímítú ámuúhá hallúrí íjcyatúme ámuha dííbyedívú meúújetéki.

4

Píívyéébe ímillédú meíjcyane

¹ Áánéllii ámuhá hahbémuke muha menéé Máavyéjuube Jetsóo mémeri panévatúré tsaímíyé ámuha meíjcyá Píívyéébe ímillédú muhdúhjáa ámuhákye muha meúwaabódu. Aane óví ámuha méúraavyé éhniíñevu.

² Muurá ámuha méwaajácú Ávyéjuube Jetsóo taúhbajúré ámuhákye muha meúwáábohíjcyáne.

³ Muurá Píívyéébe ímíllé dííbyedívú ámuha meíhvéjtsámeíñe dibye ímillédú meíjcyane. Áánéllii tsá múu íhdícyámema dómácójcatsítyúne.

⁴ Múu ityáábávájcatsíñe tsaímíyé íjcyáhi.

⁵ Tsá múu Píívyéébeke wáájácútmé dáríívécatsíhijcyádú átéréénéhjí hallútú ícúbáhrájcatsítyúne.

⁶ Tsá múu íñáhbé táábake pátsárijcyotúne. Muurá ehdu dáríívémeíhíjcyámeke tééné hallútú íhnáhoóíñe Píívyéébe ícúbahráne. Téénéllíhyéé muurá tsúúca ámuhákye éíjyu muha meúúballé teéne.

⁷ Tsáháa ímítyunéhjí meméénu dibye meke újcutúne. Mekée újcuube ténehjí meíhvéjtsóne meímíjpyeteki.

⁸ Áané uwááboju tsaate éhdiívállehíjcyámé tsá míamúnáake éhdiívállétúne. Píívyéébekekére ehdiívállémé mépañévúu Íapííchó ípícyóóneri meke ímíjpyetétsóóbeke.

⁹ Áánetu íñe muhdú ámuha tsané hahbémú mewájjújcatsíñetu tsáhájucó ámuhákye o cáátúnúityú tsúúca Píívyéébe túkevájtsójú pañe ámuha meíjcyame tehdújucó mewájjújcatsíñéllíhye.

¹⁰ Muurá Matsedóóniá ííñúji múnáa ménahbémuma ímí tehdújucó ámuha mewájjújcatsíhijcyáne. Áronáa ámuhákye muha menéé éhniíñevu ámuha pamévamáyé mewájjújcatsíki.

¹¹⁻¹² Aame íhdyu tsaímíyé íbúwajíí ámuhá wákimyéiyi meíjcyá íñá ámuhádítyú ípíhtótu muhdúhjáa ámuhákye muha meúwaabódú tsíjtye cahcújtso múnáa íjcyatúme ámuhákye íávyejúúlleki.

Ávyéjuube Jetsóo tsiíñe tsááiñe

¹³ Ámuúha múúhá hahbémuj, téhdure muha méimíllé ámuhákye meúúballéné íñe tsúúca cahcújtso múnáa íjcyame dsíjívéhíjcyámé muhdú íjcyáiñe ámuha ídátsó meíjtsúcunúne mekímóóvétu eene pájtyetéityúme ídátsó kímóóvehíjcyádu.

¹⁴ Muuráhjáa Jetsóo dsíjívéebe tsiíñe bóhíne mecáhcujsómé méwaajácú téhdure Píívyéébe meke bóhítsoíñe dííbyeke mecáhcujsómé medsíjívémeke.

¹⁵ Muurá tsiíñe dibye tsáácooca téijyu íjcyame tsá pééityú medsíjívémé íhdéré dííbye éllevu. Ehdu Píívyéébere nééne íñe ámuhákye muha meúúballéhi.

¹⁶ Aabe Jetsóoma wáalloó níjkyéji múnáa avyéjúúbeke dííbyé rojrócori dibye meke ípíúva dííbyé cahcújtso múnáa meíjcyámeke. Áijyu muurá pámeere múhdumé dííbyé cahcújtso múnáa meíjcyame tsiíñe mébóhíhi.

¹⁷ Átsíhdyu íhdyu botsíi téijyu íjcyámema tsaméhíjucó mepééíñe cáámevu Máavyéjúúbema maátyúmíjcatsíki. Aame dííbyema méíjcyáá muhdú íjcyáityúmeréjucó.

¹⁸ Áánéllii téénevu mecátóroóvéne métsípátsócatsíhijcyá.

5

¹ Ehdu teene Ávyéjuube Jetsóo tsááiñe, ámuúha múúhá hahbémuj. Áronáa íhdyu tsá mewáájácútmé múijyú dibye tsááiñe.

2 Muurá tsúuca ámuha méwaajácú meíjtsótúnáa díbye tsááiñe éhne múúne naní múnáajpi pejco meke ábájínejcúdu.

3 Muurá míamúnaa nehíjcyaa íñe imíjyaú íjcyaiñe. Áhdure íjtsúcunúimye múijyú ñná pájtyeítýúne. Áronáa ílluú néétútsihdyu íjcyaiñe ícúbáhrameí éhne múúne wállehdivú peecútéré tsímáva ávyé wájtsidu. Áanetu muurá tsá múha pállójcóityúne.

4-5 Áronáa tsáhájucó ámuha meíjcyatú éhne múu cúúvétsii meíjcyadu. Muurá tsúuca ámuha méwaajácú teene éhne múúne cóójí páneere ñná maájtyumíne mewáajacúdu. Áánéllii tsáhájucó ámúhake tene ábájínejcúityúne.

6 Ahdícyané metsu ímiááméré meíjcyá téibúwaréjucó. Tsáhájucó tsaatédú wáajácúmeítýúme meíjcyáityú éhne múúne cúwame íjcyadu.

7 Muurá cúwamee, líyícyavémee, éhdume tsá wáajácúmeítýú éhne múu cúúvétsii íjcyadu.

8 Áanetu ihdyu mee péetétsihyi múu íjcyadu menéeme tsúuca teene mewáajacúme metsu ímiááméréjucó meíjcyáne Píívyéébeke mecáhcújtso ímítýúnehjívú metáhjátsámeítýu éhne múúne tsodáhó ityáhjátsámeítýu cóhpéneúvú wátájcámeítýu. Ááne metsu ímiñeúvú meúráávyé íñe mepájtyeténé uwááboju éhne múúne tsodáhoke íwatájcojii wátajcódú íivane mewágóóóvéíyónetu meke pájtyetétsoíñe.

9 Tsáháa Píívyéébe meke újcutú meícúbáhrámeíki. Muuráhjáa ihdyu íllure meke téenetu pájtyetétsoobe Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri.

10 Áánélliihyé dííbyeke wálloobe mewájyuri díbye ídsíjive múijyú meke díbye újcúvácooca pámeere téijyu íjcyámema medsíjivéjúcooromé tsaméhjii dííbyema meíjcyaki.

11 Áánéllii ámuha meméénuhíjcyadú éhniíñevu métsípátsojcatsí tsaímíyé Píívyéébema ámuha meíjcyaki.

Cahcújtso múnáake Páávoró túkévejtsoñe

12 Ahdícyané ámuúha múúhá nahbémej, ámúhake muha menéé ámuha maávyejúúlle ámúhá túkevéjtsojtéke.

13 Ímiááméré meíjcyáne mewájyú diítýéke. Tsá múu múnáátsójcatsítýúne.

14 Téhdure ámúhake muha menéé tsaate wákimyéityu óvéhéemeke ámuha metáúhbaki. Téhdure panévaturé íhtsunúmeke mépiáábo. Ehdu múu píáábohíjcyá pamévakeré múhdurá dítye íjcyáronéhjii íáábúcnema.

15 Aame ihdyu téibúwá méíjcyaco. Tsá múu tsaate ímítýúne ámúhake méénuróné píámeítýúne. Ímiááméré meíjcyáne íllure mépiáábojcatsi.

16-17 Páijyuvaré Píívyéébema meíhjuváne méimíjyuhíjcyá.

18 Météhdútsohíjcyá panévá hallúvuré dííbyeke. Muurá íñe Jetsocríjtoéjté meíjcyame panévare meke pátyehíjcyánéhjii hallúvú dííbyeke metéhdújtsóné imílleébe.

19 Áábé Apííchó ámúhá pañe íjcyane ámúhake túkévétsohíjcyáne tsáma méíhvéjtsodíñe.

20 Áhdure íñe dííbyere tsaatédívú bóhówájtsóneri ñná pájtyeíñe dítye úúbálleneri tsá múu ícúvetúme íjcyatúne.

21 Áronáa ihdyu múu ímiñeúvú íjtsó keená ímiááne íjcyane iúráávyeki.

22 Aame ihdyu mémeenújúcohdi ímítýúne.

23 Ahdícyané óvíi Píívyéébe ámúhake píaabó íñe ímítýú ámúhá hallúrí íjcyájúcóótuki. Aabe ihdyu óvíi ámúhake tehme ámúhaj pí, ámúhá íjtsaméi,

ámúhá íbuúúné, mújyú tsiíne Ávyéjuube Jetsocríjtó tsáácooca ámuha íínerí menéetsámeítuyuki.

²⁴ Tsá muurá íínerí meke dibye báñúityúne. Muuráhjáa íñéhdújuco meke dibye újcune. Aabe muurá téhdure páneere mééma méenuú muhdú íñéhdú.

Páávoró pítyajcóne

²⁵ Ahdícyane ámuha múúhá nahbémú meíjcyame múúhá hallúvú Píívyéébeke píáábó paíjyuvaré métáuméí múúhake dibye ípíááboki.

²⁶ Téhdure ámúhake muha menéé ámuha tsané nahbémú meíjcyame medúúrúvájcatsíki.

²⁷ Téhdure ámúhake muha méníwaavé Ávyéjuube Jetsóo mémeri íñe íhyaamí pañe ámúhama o íhjuváné ámuha mewáájácútso pámeekéré elle íjcyané cahcújtso múnáake.

²⁸ Ahdícyane óví dííbyeréjuco Máavyéjuube Jetsocríjtó ámúhake píaabóne. Áyu tehdújuco.

2 TETSARONITSÉÉTSE

Hállúvúeháámí Tetsaróónicárí Íjcyáame éllevu Páávoró cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Ámuúha Tetsaróónicá múnaa múúhá nahbému, íhyaami íñe tsiíñe muha mécaatúnú ámuha éllevu oo Páávoroo, Tsibáánoo, Timotéoo, Íjcyame elle ámuha meíjcyame tsáímíyé Máavyéjuube Jetsocríjtomútsikye Méécááni Píívyéébema meúraávyehíjcyáame éllevu.

² Aamútsí ihdyu óví ámúhakye píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Ímítýmema Píívyéébe ímibájchoju méénuíñe

³ Ámuúha múúhá nahbému, muurá Píívyéébeke muha météhdútsohíjcyá ámúhá hallúvú ímí dííbyeke ámuha mecáhcújtsómé mewáýjújcatsíñéllíhye.

⁴ Mítýane muha méimíjyúú ámuha meícúbáhrámeíyóné pañe ímí dííbyeke ámuha mecáhcújtsóne meúraávyéneri. Aane muha méúúbállehíjcyá tsijtye dííbyé cahcújtso múnáake.

⁵ Ehdu muurá ámuha meícúbáhrámeíhíjcyáneri ámúhakye waajácútsoobe ímíááné tsúúca dííbyé avyéjújete ámuha meíjcyane. Áánéllíi ámuha meícúbáhrámeíhíjcyá ímíáámeréjuco ámuha dííbyema meíjcyaki.

⁶ Áronáa ihdyu eene ámúhadi ícúbáhráhíjcyámeke téhdure ícúbáhráííbye.

⁷ Áánetu ihdyu meícúbáhrámeíhíjcyánetu meke állíjchútsóiibye múijyú Máavyéjuube Jetsóó íhtsutúme níjkyéji múnáama cúújuwádú péétécunúnéj píine tsáácoóca.

⁸ Ehdu tsááiíbye íñe Píívyéébeke íéhdíiválléne dííbyedítyú Íjcyáné uwááboju ímíááné Íjcyáneri íícúvehíjcyátúmeke ícúbáhraki.

⁹ Aame ílluréjuco wágóóóveíñe múijyú níjkéváityúné ícúbáhrámeííhullévu. Aame tsá múijyú dííbyé avyéjú íhtsutúné Íjcyane ájtyúmíityúne.

¹⁰ Ehdu muurá méénuíiíbye Ávyéjuube Jetsóó tsiíñe itsáácoóca. Áijyu dííbyeéjté meíjcyame dííbyeke maávyéjujtsómé méduurúvaáhi. Muurá téijyu tsaméhjí dííbyema méijcyáá dííbyé uwááboju muha ámúhakye meúwáábohíjcyáné ámuha ímí mecáhcújtsónéllíhye.

¹¹ Áánéllíi paíjyuvaré muha Píívyéébeke píaabó ámúhá hallúvú métáúmeíhíjcyá ámúhakýee díbye újcume tsáímíyé dííbyema ámuha meíjcyaki. Áhdure muha métáúmeíhíjcyá dííbyeke ámuha mecáhcújtsómé ímíáánéré meméénúíyóneri metsúúrámeíhíjcyáné ámúhama díbye ipánéévétsoki.

¹² Ehdu nénéhjiri máávyéjújtsó Máavyéjuube Jetsocríjtoke. Muurá meke ávyéjújtsóiibye Píívyéébé meke ídaatsólléne dííbyej tééveri újcúmeke.

2

Naavéneéjpi méénune

¹ Ámuúha múúhá nahbému, muurá Máavyéjuube Jetsocríjtó tsááiíñe úmíwari páhduvaré néene mávaríjchojúúné Íjcyááhi.

² Áánéllíi ámúhakye muha menéé íñe Píívyéébé uwáábódú nénéhji tsaate naavédú néene ííténé pañe íájtyumíné úwáábóneri ámuha meíllityéne

memújtátuki. Áhdure tsaate múúha mémeri íllure iállíne icyáátúnúháámí pañe 'tsúúca Ávyéjuube tsájucóóhií' íñéhaami ámuha éllewu wállóhajchíí méíícúvedí téeneri.

³ Tsáma tsaatédívú máállítsámeídíñe. Muurá ihdyu ímiááné dibye tsááíñe ihde tsaate Píívyéébe uwááboju állíuríyējuco díllóíñe. Téjyu muurá bóhówáávéiibye ímítyuube Naavéneéjpi íjcyáábeke Píívyéébe ícúbáhráíibye.

⁴ Aabe páhduváré dárííveé Píívyéébeéjteke dííbyekéré ditye dúúrúváyóneri íjyácunúnema. Muurá Píívyéébedi idíllómeíñe dííbye duurúvájá pañévu úcáávéiibye.

⁵⁻⁶ Aane muurá ámuha méwaajácú íveekí ícyooca dibyéi bóhówáávetúne. Muurá ihdyu íéevéi úújetécooca bóhówáávéiibye. ¿A tsá ámuha meítsáávetú éhnée ámuhakye ehdu mééma tene pájtyeíñe o néhijcyáne?

⁷ Téené pañéjúcooro muurá mee ícyooca. Áronáa ihdyu tsáhái dibye méhdivu bóhówáávetú Píívyéébere néhdújuco. Dibye ihdyu dííbyeke íhvéjtsócooca botsíi bóhówáávéiibye.

⁸⁻¹² Aabe muurá Naavéné íhnáhooríyé méénuráítyúronéhjí méénuú téeneri míamúnáake imújtátsoki. Ehdu imyéénúneri mújtátsóiiibye Críjtodítýú íjcyáné uwááboju ímiáájú cáhcújtsotúme wágóóóvéímyeke. Áanéllii Píívyéébe díityéké íhvéjtsóo ditye awáá ímillédú teene icyáhcújtsoki. Aame téené déjúcotu ílluréjuco wágóóóveíñe. Áronáa Ávyéjuube Jetsóo itsáácooca eene ténejcúvú díityéké íbúwátsohíjcyáábeke íámítsaráhcori ícúbáhráábeke íllure íbátsuhjácóneri dsíjívétsoóhi.

Muhdú mepájtyetéíñe

¹³ Áánetu ihdyu ámuhakye Píívyéébe wájyúnéllii ámuha dííbyeke ímí mecáhcújtsóné hallúvú muha dííbyeke météhdútsóhíjcyáhi. Muuráhjáa tsúúcajátújuco dibye meke újcune Ípííhó meke ímíjpyetétsónej téeveri dííbyeke mecáhcujtsómé mepájtyeteki.

¹⁴ Ahdújucóo muurá íñe ámuhakye muha meúwáábónej téeveri dibye ámuhakye újcune Máavyéjuube Jetsocríjtoma tsaméhjí dííbyé avyéjuri meíjcyaki.

¹⁵ Ehdu teéne, ámuúha múúhá nahbémut. Ahdícyane tsáma máábájíívedí éhnée ámuhádi muha meúlléjécooca ámuhakye muha meúwáábohíjcyáne. Áhdure íñe waajácúháámí pañe ámuhakye muha menéhijcyáné méíhvéjtsodíñe.

¹⁶⁻¹⁷ Aane óví Máavyéjuube Jetsocríjtomútsí Méécááni Píívyéébema ámuhakye píaabó tsaímíyé ámuha meíjcyame ímiáánéré meméénuhíjcyaki, áhdure ámuha ímiáánéré meíhgyúvahíjcyaki. Muuráhjáa mítyane meke iwájyúnéllii méhdi ídáátsóvéne meke újcuube múijyú níjkéváityúné meímíjyu dííbyema íavyéjuri meíjcyáiñévu mecátsípáávénema.

3

Páávoró néé píááboju díityé hallúvú ditye ityáúmeíki

¹ Ahdícyane ámuúha múúhá nahbémut, múúhá hallúvú téhdure Píívyéébeke píaabó métáuméi dibye múúhakye ipíáábo Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju muha pahúllevá múnáadívú metsújaúcúné ditye tsaímíyé icyáhcújtsó ámuháa mecáhcujtsódu.

² Áhdure métáuméi dibye múúhakye ityéhme ímityúme múúhakye imyéénútuki. Tsá muurá pamévaré dííbyé uwááboju cáhcújtsotúne.

³ Áronáa Píivyéébe ímiáábé íjcyabe ámuhakye píááboó tsaímíyé ámuha meíjcyaki. Áhdure idyé ámuhakye téhméiibye ímítyúnéhjitu.

⁴ Muurá muha méwaajácú ámuhakye muha meúwáábohíjcyáne ámuha meméenuíñé ámuhakye díbye túkévéjtsóneri.

⁵ Aabe ihdyu óvíi ámuhakye píaabó ímíñeúvú ámuha mewáájácu mítyane meke díbye wájyune. Áhdure idyé óvíi ámuhakye píááboobe ímítyunéhjí ámuha maáábúcu muhdúhjáa Críjto áábúcu híjcyádu.

Muhdú mewákímyeíñe

⁶ Áhdícyane ámuúha múúhá nahbémuj, Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri ámuhakye muha menéé íñe ámuhakye muha meúwáábohíjcyádú íjcyátúmema ámuha menáhbévátu eene iwákímyeíñé ímíllehíjcyátúmema.

⁷ Muurá tsúúca ámuha méwaajácú muhdú muha meíjcyadu ámuha meíjcyáiýone. Muuráhjáa elle ámúhama muha meíjcyácooca tsá wákímyeítyúmé muha meíjcyatúne.

⁸ Aamée tsá muha mumájchó pevénéré áhdóratúné memáchohíjcyatúne. Muuráhjáa muha méícúbáhrámeíhijcyá wákímyeíyi cójáhajchótá pécóhajchótá tééne tájpi muha meíjcyaki. Ehdúu muha mewákímyeíhijcyá íñneri ámuhakye muha meíjyévéjtsótuki.

⁹ Muuráhjáa ihdyu ímiáánéjuco múúhakye ámuha mepíáábóiyóné íñe Píivyéébé wákímyeí muha meméénúmeke. Áronáacáa ihdyu múúhaye mewákímyeíñe tájpi méícyahíjcyá tehdu ámuha meíjcyaki.

¹⁰ Muuráhjáa ámúhama muha meíjcyácooca ménehíjcyáhi: “Iwákímyeíñé ímíllétúmé tsá múu májchotúne.”

¹¹ Ánácává muurá ámuha tsaate pevétaré tsíñéhjiríyé méícyahíjcyáhi.

¹² Ánéllii ehdu ícyahíjcyámeke Máavyéjuube Jetsocríjtó taúhbaju íjcyane muha menéé ímiááméré íjcyáne iwákímyeíñe tájpi íjcyaki.

¹³ Ámuúha múúhá nahbémuj, méóóchévedí ímiáánéré ámuha meméénuhíjcyánetu.

¹⁴ Ehdu íñe ámuhakye muha waajácúháámí pañe meúwaabóné tsaate lléébótúmeke mewáájaco caatyé íjcyane. Áámema ménahbévájúcohdí dítye téeneri íñúcójpívéne iwájácúúve múhdurá idyáríívémeíhijcyáne.

¹⁵ Áronáa ihdyu tsá múu díityéké tééné hallútú múnáájtótúne. Íllure ihdyu chooco ímíñeúvú meúwáábó dítye ímíjpyeté ménahbémújuco íjcyámeke.

Páávaro pítyajcóne

¹⁶ Aane óvíi Píivyéébe ímiáábé íjcyabe ámuhakye túkëvejtsó íbúwajíí ámuha meíjcyaki. Aabe ihdyu óvíi ámuhakye panévaturé píaabóhi.

¹⁷ Aane íñe ícyooca ámuhakye pámeekéré o dúúruváné páñetu oore ó caatúnúhi. Ehdu muurá nihñéré ooréjuco o cáátúnuhíjcyáné páneere táwaajácúhaamínetu.

¹⁸ Áhdícyane óvíi Máavyéjuube Jetsocríjtó ámuhakye píaabóhi. Áyu tehdujuco.

1 TIMOTÉO

Tujkénú Timotéo éllevu Páávoru cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoru o íjcyáábekée Mepájtyetsoobe Píivyéébe picyóó Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki.

² Aabe íhyaami diéllevu ó caatúnú ópée o úwáábóneri Píivyéébeke u cáhcújtsónéllii ávyeta tájtsiménédú uke o íjtsúcunúúbé Timotéo éllevu. Aane ihdyu óví meke ídaatsóllédú íjcyamútsí Máavyéjuube Jetsocríjtoma uke píaabó íbúwajíí u íjcyaki.

Átééréne uwáábotu Páávoru teíbúwajtsóne

³⁻⁴ Muuráhjáa Matsedóóniá iínújivu o péébe uke ó neíñú Éépetsóvú u cóéváne tétsii átéérénehjí íhdé múnáaúvúu ícyahíjcyanehjí úwáábohíjcyámeke u bóijcyu ditye teene iúwaabójúcóótuki. Muurá bañúháñé ténéhjíríyé meíjcyame tsá meméénúityuró Píivyéébe tsíjtyeke ímiáájuvu mewáájácútsóíñévú meke níwaavéne.

⁵ Áánéllii uke o néé diityéké u úwáábo íiné íjtsaméí íbuúúneri íjcyájúcootúmé tsáimíyé Píivyéébeke icyáhíjtsóne iwáájycatsí muhdú ímiááné mewáájycatsíhdyu.

⁶ Ehdu íjcyáíyótsihvu tsaate íínetú diityéké píaabóityúnéhjíríyé ityáhíjycatsííne tsá tehdu íjcyatúne.

⁷ Aame muurá imíllerá Píivyéébe taúhbájú uwáábojte íjcyane. Áronáa tsá ditye wáájácútú ínélliihyéhjáa ímichi meke téénevu díbye ájcune. Úwáábohíjcyámé íevenéré iwáájácútúne.

⁸ Muurá ínélliihyéhjáa meke díbye téénevu ájcune mewáájácúhahjíí tehdujuco teéne.

⁹ Tsá teene taúhbaju tsáimíyé íjcyámé wáábyuta íjcyatúne. Muurá ihdyu meúwaabóné cáhcújtsotúmé ímítyunéhjí méénuhíjcyámé wáábyuta teéne. Píivyéébeke ávyejúúlletúmé dsíjívétso múnáa, cáánímuke, tsíjímuke, dsíjívétsohíjcyámé wáábyuta teéne.

¹⁰ Áhdure íhdícyáméhjíma idyómácójcatsííne, tsamééré wajpíímú walléémú dómácócatsíhíjcyámé wáábyuta teéne. Míamúnáadívú náhjíhénuhíjcyáme, állíu múnáa, pánehjídú imyéénúityúné íhjúvahíjcyáme, ímiá uwááboju íllure éhdíwáállehíjcyáme, éhdúmé wáábyuta teéne.

¹¹ Ááné uwááboju muurá íne ímiáájú pajtyéteju úwááboobéré ó pehíjcyá Píivyéébe oke níwaavéne.

Páávoru duurúvá Píivyéébe dííbyedi ídáátsovéne

¹² Áánéllii mítyane ó téhdujtsó Máavyéjuube Jetsocríjtoke ávyetáa múhdurá o néeróóbeke oke téénevu ipícyóóbeke díbye tsípátsohíjcyanéllíihye.

¹³ Dííbyedíi o úúhívaténe dííbyé cahcújtsó múnáadi o ícúbáhrahíjcyáróóbeke oke téénevu picyóóbe. Áronáacáa ihdyu táwaajácútubáané ehdu ó dáríívémeíhíjcyá dííbyekéikyée o wáájácútúnéllíihye. Áróóbedíi ihdyu Píivyéébe óhdi ídáátsovéhi.

¹⁴ Aabe oke mítyane piáábóneri íñe Críjtoke o cáhcújtsóóbedívú o cátsípáávéne botsíi pamévakeré ó wajyúhi.

¹⁵ Áánéllii ó ijayacunúhijcyá pámeere dííbyeke cáhcújtsóíyóneri. Muuráhjáa ímiáané mewáiyuri tsaabe íñujívú ímityúmé meíjcyámeke ipájtyetésoki. Aanéhjáa muurá oo pámé ehniíñevúré ávyetá ímítyuúbe.

¹⁶ Áróóbedíi óhdi Píívyéébe ídáátsóvéne oke ímíjpyetésó muhdú pámeere ímityúmé íjcyarómeke iwáiyune tajtyéeveri iúújétsoki. Áánetu méwaajácú pámeere ímityúmé íjcyarómé Críjtoke icyáhcuújtsócooca újcuíñé mújyú ídsíjívéjúcoóítyúne bóhi.

¹⁷ Áánéllii metsu Píívyéébe apáábyéré íjcyaaabe mújyú muhdú íjcyáítyuube pane wáájácúúbeke maávyéjútsohíjcyá maájtyúmítúróóbeke. Ehdu teéne.

¹⁸ Ahdícyane Llihú Timotéoj, imíchi díícyáne íhnáhóóróné pañe ímíñevú tsaííbuwáre díícyáne dúwááboco Píívyéébé ihjyúvúu uke o níwaavéné muhdúhjáa ménahbémú dííbyere túkévéjtsóneri úhdityu néhijcyádu.

¹⁹ Muurá tsaate ímí íjcyáiyóné wáájácújúcoorómé tehdu íjcyane ímíllehíjcyátúné níjcaúvú ílluréjuco tútáváávehíjcyáne. Ááne ílluréjuco Críjtodi ditye úhívatéhíjcyáne.

²⁰ Tehdúu Himenéomútsí Arejáadorómá dáríívémeíñéllii diityétsikye ó íhvejtsó Naavéné hójtsí pañevú dityétsí iwáájácú Píívyéébeke múhdurá idyáíívehíjcyáne.

2

Muhdú Píívyéébema meíhijyuváne

¹ Aane uke o néé pámeere míamúnáá hallúvú Píívyéébeke piáábó ámuha métáúmeíhíjcyá panévá hallúvúré téhdújtsomé.

² Múu táúmeíhijcyá múhdumé méiíñújí avyéjute íjcyámé hallúvú Píívyéébe diityéké piáábónej péévé ímí ditye meke ityúkévéjtsó tsaímíyé dííbyema meíjcyame maávyejúúlléjcatsíki.

³ Ehdu meíjcyane ímí íjtsúcunúúbé Mepájtyetétsoobe Píívyéébé.

⁴ Muurá imíllebe pámeere míamúnáa dííbyé uwááboju icyáhcuújtsóne pájtyeténe.

⁵ Muurá tsáápiye Píívyéébe íjcyáhi. Áábemáa ímí meíjcyáíñé téhdure tsáápiye méema ímíbjachó Jetsocríjtó míamúnáájpidívú ípívyéévéne.

⁶ Muuráhjáa wáiyúmeítyuubéré dsíjívé pámeere míamúnáa ipájtyeté Píívyéébé dííbyeke néene éévé úújetétsihvu.

⁷ Áané uwáábojúu jodíómú íjcyátúrómeke úwááboobéré o péhíjcyá oke díbye pícyoobe íñe ó úwáábohíjcyá teene mecáhcujtsómé mepájtyeténe. Ehdu íñe uke ó nehíjcyá ímiáánéjuco íjcyane Jetsocríjtó cahcuújtsó múnáajpi o íjcyánéllííhye.

⁸ Áánéllii uke o néé pahúlleváre íjcyané cahcuújtsó múnáa ímiááméré íjcyáne íñevú táhjájcatsítyúmé tsaímíyé Píívyéébema íhijyúvahíjcyá íhyójtsine cáamevu íhbúcnema.

⁹ Aane walléemú waajácutábáre ímíbjákímyeíyáhi. Tsá ditye mítyane áhdómeíyahjívú iújcámeíñe páhduváre íhñíwauúné idyáíívéne icyáávéítyuró téhdure mítyane áhdómeíñe icyáávevu.

¹⁰ Píívyéébedívúré íhvéjtsámeíñe díbye ímillédúré íjcyáiyóme.

¹¹ Aame dííbyé uwááboju íavyejúúlléne cúúvéhulléré lleebúcnúiyáhi.

¹² Tsá muurá walle úwáábóityuróne. Áhdure tsá dille wájpikye ityáhjálléne dífbyeke túkévéjtsóityuróne. Áánéllii o nées walléemú cúúvéhulléré íjcyá pihcyáávé pañe.

¹³ Muuráhjáa Píivyeébe tujkénú Adáake ípívyéjtsóné boone Éébáke ípívyéjtsóhi. Ehdu néénéllii tsá walle wájpí túkévéjtsolle íjcyáityuróne.

¹⁴ Tsáháa muurá Adáa Naavénédivú állítsámeityúne. Muuráhjáa ihdyu Éébáre iállítsámeíñéllii ímityúné meenúhi.

¹⁵ Ehdu néénéllii muurá walle itsíímáváneri ícúbáhrámeíhijcyáhi. Árólleke ihdyu Píivyeébe pájtyetétsoó dífbyeke icyáhjújtsóne dille ímiáálléré íjcyáhajchíjyu.

3

Muhdú cahcújtso múnáá uwáábojte íjcyane

¹ Áánetu cahcújtso múnáá uwáábojte tsaate íjcyane ímílléhajchíi tehdújuco ímiá wákimyéi íjcyane ditye ímilléne.

² Áronáa ihdyu téené wákimyéi méénume íínetú néétsámeityúmé panévatúré ímiááméré íjcyáne úwáábóiyáhi. Aame tsáápíllekére táábávaiyáhi. Áhdure tsaímíyé íaahíve múnáake waatsúcúpétsohíjcyáiyóme.

³ Aame tsá llíyícyávéityuróne. Tsá ditye tsaatémá úhbájcatsíityuróne. Tsá mityane ídsíídsívaiyóneri ditye íjyácunúityuróne. Ímiááméré íjcyáne píáábóiyá pamévakéré íídaatsóllénema.

⁴ Áhdure píivyétéiyómé méwámyuma ítsíimeke ímíñeúvú ityúkëvejtsóné ditye ímiááméré íjcyáne pamévakéré íávyejúúlleki.

⁵ Muurá ítsíimeke ityúkëvejtsóné píivyetéítumé tsá Píivyeébé cahcújtso múnáake túkévéjtsóityuróne.

⁶ Áhdure botsíi béhnere cáhcujtsómé tsá uwáábojte íjcyáityuróne. Muurá béhmérei íjcyame tsáijyu múúne íllure ímityájkímyeíñeri tútávájtsámeiyá muhdúhjáa Naavéné tútávájtsámeiyu.

⁷ Áhdure panévatúré ímiááméré íjcyáiyá cahcújtso múnáa íjcyáturómé díityéké íávyejúúlleki. Áijyu tsá íínej téeverí Naavéné díityéké ícyánejcúvú llíucúityuróne.

Muhdú túkévéjtsojte íjcyane

⁸ Téhdure idyé túkévéjtsojte ímiááméré íjcyáiyá pame díityéké íávyejúúlleki. Tsá ditye állíuúityuróne. Áhdure tsá ditye llíyícyávéityuróne. Tsá ditye áteréénéhjí hallúvú dsíídsívaiyuróne.

⁹ Tsá ditye íínetú néétsámeíityuróne. Aame íñe mecáhcújtsonéjcu ímíñeúvú waajácúiyáhi.

¹⁰⁻¹³ Áánéllii múu tujkénú díityéké tsáneeri waajácullé ímí ditye méénúhajchíi botsíi díityéké téené wákimyéivu ipícyoóki. Aame tsáápíllekére táábávaiyáhi. Téhdure píivyétéiyómé méwámyuma ítsíimeke ímíñeúvú ityúkëvejtsóne. Áhdure méwamyu panévatúré ímiááméré íjcyáiyá ditye díityéké íávyejúúlleki. Tsá ditye állíuúnújcatsíityuróne. Ehdu muurá tsaímíyé téené wákimyéi múnáa íjcyámeke pame avyéjuulléhi. Aame ihdyu Jetsocríjtoke icyáhjújtsóné uwááboju éhniíñevu íínerí núhnévetúmé úwaabóhi.

Muhdú néjijto meúraavyéne

14-15 Aane lléváhréjucu uke o ááhívetéiñe. Áronáa ihdyu tsájyju múúne íícúí o péétúnéllii íñe uke apáhajchíí ó nehíjcyá muhdú Píívyéébeéjté íjcyame dííbyé uwááboju íhvéjtsotúmé úráávyehíjcyámema u íjcyaiñe.

16 Muurá íñe meúráávyehíjcyajíjtó ímiááné íhtsutúné íjcyánéllii íllu nééneé: Píívyéébéé méhdivu bóhówaavé míamúnáájpidívú ípívyéévéneema. Aabée ímiáábé íjcyane Íapííchó bóhówátsohíjcyáhi. Áábekée níjkyéji múnaa íícúvehíjcyáábé uwááboju pámehdíyé tsújaavéné cáhcujtsóme. Átsihdyúu tsiíñe peebe íavyéjuvu níjkyejívu. Ehdu muurá nééneé.

4

Píívyéébeke icyáhcujsóné tsaate íhvétsoíñe

1 Aane Píívyéébe Íapííchoj téeveri meke boohówáwu nehíjcyá páneere tsíhdyuréjucu cápáyóóvéiñé ihde nihñéétsihvúré tsaate dííbyeke icyáhcujsóné íhvéjtsóne naavéneéjté átéreenéhjí úwaabóneréjucu úráávyéiñe.

2 Aame ílluréjucu mújtaíñé eene íjtsaméiúvú wáájácúmeítyúmé pánehjídú ímiáámeúvúdu úwáábohíjcyáné icyáhcujsónema.

3 Muurá téeméjtéjucu úwáábohíjcyáné metáábávájcatsíñé ímityúné íjcyane. Áhdure tsáneetsa majchóháñé ímityúné íjcyane nehíjcyáme. Áronáacáa muurá Píívyéébe páneere majcho ípívyejtsó dííbyé cahcújtso múnaa meíjcyame téene tájpi meíjcyáné hallúvú dííbyeke metéhdútsohíjcyaki.

4-5 Muuráhjáa páneere tsaímíyé ípívyéjtsoóbe. Áánéllii téene tájpi meícyahíjcyánéhjitu tsáneetsa tsá múhdurá meíjtsúcunúityuróne. Muurá panévare dííbyedívú ímí néénéllii tenehji méóóvéiyá dííbyeke téhdújtsomére.

Muhdú uwáábojte íjcyane

6 Ehdu íñe uke o úwaabóné ménahbémuke ímí u úwáábóhajchíí ímiááné Jetsocríjtó wákimyéi múnáajpi ú íjcyaaíhi. Aabe dííbyedítyú íjcyáné uwááboju u cáhcujtsóné ímí u úráávyéhajchíí éhniíñevu ímí u íjcyaaíhi.

7 Áánéllii éhniíñevu ténejcúrí pííñuméi ímíñeúvú u wáájácuki. Tsá múu íícúvetú átéreenéhjí íhdityúré íujcune tsaate úúbállehíjcyánéhjiri.

8 Muurá íñetú meke píáábóityúnéllii meíhnáho méjpi mépiiñúhi. Áané éhniíñevu muurá panévaturé meke píaabóné Píívyéébé icyánéjcuri mepííñúmeíñe. Muurá meke píaabóné ííñújí hallúrí meíjcyánetu. Téhdure meke píáábóné dííbyema tsaímíyéjucu meíjcyáiñetu.

9 Ehdu íñe uke o néé ímiááné íjcyane. Aane ihdyu óví pámeere cáhcujtsóhi.

10 Muurá méwaajácú íñé imíjyaú tsaímíyé Mepájtyetétsoobe Píívyéébema meíjcyaiñé dííbyeke mecáhcujtsóme. Áánéllii muurá nehniwu méhdityu míamúnaa íhjúvahíjcyámé panévaríyé meícúbáhrámeíyóné pañe téené wákimyéi méméénuhíjcyáhi.

11 Aane páneere íñe uke o nehíjcyanéjhí óví u úwaabóhi.

12 Áronáa ihdyu uke tsiiménéélledímyé ováhtsaré u íjcyáábeke. Áánéllii uke o néé cahcújtso múnáake u úújétso muhdú múúne ímiáábé Críjtó cahcújtso múnáajpi íjcyadu u íjcyáneri, u úwáábóneri, pamévakéré u wájuúneri, panévaturé ímiáábé u íjcyáneri.

13 Áámema íñe ílle o íjcyáné hajchótá Píívyéébé waajácuháámí déhvéne dúwáábohíjcyá tsápíjtsoobére.

14 Aabe ihdyu ímíñeúvú méénuhíjcyá Píívyéébéé uke ájcúné waajácuri ñná u méénune u píívyeténe. Muuráhjáa dííbyere túkévéjtsóneri cahcújtso múnáá túkévéjtsote dííhállúvú íhyójtsine ípícyóóne dííbyeke piáábó táúmeíñé tujkéveri téénevu uke ájcuúbe.

15 Áané wákimyéí ihdyu ímíñeúvú méénuhíjcyá pámeere iwáájácu ténejcu ímí u úraavyéne.

16 Áanéllii uke o nées u úwáábohíjcyánéjcutu panévatúré ímíñeúvú u téhmeméíñe tsaímíyé ténejcu u úráavyeki. Ehdu u íjcyáhajchíí ámuha tsaméhjí mépájtyéteé múhdumé díuwaábó illéébone cáhcújtsómema.

5

Muhdú cahcújtso múnáama méjcyane

1 Aabe múu kéémeke díícyáánidyu íjtsúcunúne ímíñeúvú chooco túkévéjtsóhi. Tsá múu uhbádúré túkévéjtsotúne. Áhdure ováhtsámuke díñahbémúdú díjtsúcunúne ímíñeúvú túkévéjtsó.

2 Kéémélleke díítsííjudu díjtsúcunúne ímíñeúvú túkévéjtsó. Badsíjcake díñaallémúdú díjtsúcunúne ímíñeúvú túkévéjtsó ímityúné diityédítýú íjtsámeítýuubére.

3 Téhdure píibájyujtéke piáábó tééne tájpi ditye íjcyáíñetu.

4 Áánetu íítsíímema íaachímuma íjcyámeke óví diityéré piáabó cáánímutsíi diityéké píívyétsóne áhdódú ííwane. Ehdu nééne Píívyéébe ímí íjtsúcunúhi.

5 Áánetu ímiáané iiye íjcyané piibájyulle óví Píívyéébedívú icyátsípáávéne pájyuvaré piáábó táúmeíhijcyá díbye díílleke ípiááboki.

6 Áánetu íimíllédú íjcyané piibájyulle ímityúné méénuhíjcyálleke tsá múu piáábotúne.

7 Íllu íñe uke o néhíjcyanéhjí páneere duwáábó cahcújtso múnáake ditye íínetú íñéétsámeítýuki.

8 Muurá tsaate ihyájkímuke íñahbéjteke ípiáábóiyóné ímíletúmé tsá ímiá cahcújtso múnaa íjcyatúne. Ímityúné diitye cáhcújtsótúmé ehnííñevu.

9-10 Téénéllii mépiáábohíjcyá píibájyujte walléemudítýú tsúúca 60 pijcyábájucó íjcyame ímiááméré íjcyánetu bóhówaúcunúmeke, tsáápiikyéree tájívámeke, tsaímíyé íítsíímeke píívyétsómeke, íaahíve múnáake tsaímíyé wáátsúcu híjcyámeke, cahcújtso múnáake piáábohíjcyámeke, tsaatéke kímóhcó nénehjí pájtyémeke piáábohíjcyámeke, ímiáánéré méénuhíjcyámeke. Éhdu ícyahíjcyané piibájyujtékeré múu piáabóhi.

11 Áánetu badsíjcaíchóméhjíúvú nééne piibájyujtéke mépiáábodí tsáijyu múúne bañúháñé ámuha mepiáábohíjcyánáa tsiíñe ityájíváne tútávaavémé Críjtoke icyáhcu jtsónetu.

12 Aame téeneri ityútáváávéhajchíí íhyallúvúré ímityúné meenu téené déjúcotu iwágóóóveíñé ípyéé íñéhdú íjcyátúnéllííhye.

13 Muurá téeméjté jááháñeri pehíjcyá tsííjyaturéjuco óvéhe múnaa íjcyame. Aame tsíjtyedi íhjúvaméré pehíjcyá átéréenéhjí úbálléjcatsímyére.

14 Áanéllii o nées ditye ityájíváne ítsíímávámeke tsaímíyé ityéhme múha diityédítýú ñná íhjúvátuki.

15 Muurá tehdu nééne piibájyujtédtýú tsaatétsáhjí Críjtoke icyáhcu jtsóné ííhvéjtsóne Naavénekéréjuco úraavyéne.

16 Áhdícyane ámuha cahcújtso múnáadítyú ámuha hájkímú pííbájujite íjcyáhajchíí múu iiye píaabó tsíjtyedívú tájpityúme. Áánetu ihyájkímuma íjcyátúmeke múu pámeere cahcújtso múnáa píaabóhi.

17 Áhdure múu túkevjtsojtémá uwáábojtéké avyéjuulléhi.

18 Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Tríígó tátsoújcori íjcyáábeke ócájikye tsá múu tsíeménevu íhju wátájcotú dibye imájchótuki.” Áhdure nééneé: “Wákimyéi múnáajpi íwákimyéi áhdó ujcúhi.” Ehdu nééne Píívyéébé waajácúháámitu.

19 Téhdure uke o néé tsaapi cahcújtso múnáa túkevjtsoobe tsáijyu múhdurá íjcyane tsáápiye dííbye hallúvú úúbálléhajchíí tsá múu íícúvetúne. Áánetu ihdyu míityétsíuba pápíhchúúmeváuba úúbálléhajchíí múu íícuvéhi.

20 Múu pámeere cahcújtso múnáa húmíj píinévú íhnáhóónécoba úwaabó ímityúné imyéénuhíjcyané íhvejtsópítyúmeke tsíjtye tééneri ínúhnévéne tehdu íjcyátuki.

21 Aane íñe Píívyéébeé, Ávyéjuube Jetsocríjtoo, níjkyéji múnáa, íjcyámé húmíj píinévú uke o níwaavéné tsáma ímíñeúvú dúwáábohíjcyá múhdí núhnévétuubére.

22 Áronáa ihdyu tsá múu tsaatéké peecútéré méménutú cahcújtso múnáa túkevjtsojte dítye íjcyaki. Muurá peecútéré tsáijyu ímityúmé íjcyámeke u méménúhajchíí tsaate uke íjtsúcunúiyá téhdure ímityuube u íjcyane. Áánéllii uke o néé panévá ímityunéhjitu u téhmémeíki.

23 Áánetu eene díhbáu uke ávyéneri u chémehíjcyánéllii uke o néé áyánéwu bíínójpácyotu u ádo uke tene ípiááboki. Tsá múu tsanééré nújpacyo ádotúne.

24 Muurá tsaate ímityúné méénune tsá téévetú díityémái tene ímíbájchómeítyúrónáaaca. Áhdure tsíñehji wáájácúratúné íjcyaróné páneere ímíbájchómeícyooca bóhówááveéhi.

25 Muurá ímiánéhji meméénuhíjcyané tsá téévetúne. Áhdure tsíñehji wáájácúratúné íjcyaróné bóhówááveéhi.

6

1 Áánéllii múu tsaaté hójtsí pañe íjcyame ímíñeúvú díityéké panévatúré avyéjuullé ímityúné Píívyéébedítyú múha ííhjuvátu muha meúwáábohíjcyánetu.

2 Áhdícyane tsaaté avyéjujite cahcújtso múnáa íjcyáhajchíí múu avyéjuulléhi. Tsá dítye cahcújtso múnáa íjcyánéllii ávyejúúletúmé íjcyáítyuróne. Awáá tsame íjcyame múu ímíñeúvú píáábójcatsíhi. Muurá cahcújtso múnáa meíjcyame mewájujycatsíñe tsáimíyé mépiáábójcatsíiyáhi. Ehdu íñe uke o néhíjcyanéhi dúwáábohíjcyá.

Píívyéébeke meúraavyéne

3 Muurá Máavyéjuube Jetsocríjtó uwááboju ímiáájú meúraávyéne tsíjítóríyējuco tsaate úwáábohíjcyáne.

4 Ehdu úwáábohíjcyámé atéréjete íjcyame íñeubará wáájácúturómé íllure tééneri ímityájkímyeíki. Áámé ííbúwari muurá tsaanééré atérééne íjtsaméi íjcyame táhjácatsíhijcyá ténéhjiri. Áamedítyú ímichi dóhéjúúvehíjcyané ímityunéhji íjcyane nómiutááva, úhbajcatsi, áábojcatsi, tútávátsojcatsi.

⁵ Aame ímiáájú wáájácutúmé méénúcatsíhijcyá íjtsaméí wáájácúmeítyúme. Aame itsúcunúhijcyá tééné hallúvú medsídsíva meúwáábohíjcyáné Píívyéébe uwááboju. Tsá múu ehdu néémedívú náhbévatúne.

⁶ Muurá ihdyu íñe méhdi íjcyadúnéwúuma tsíñéhjiri íjtsámeítyúmé tsaímíyé Píívyéébeke meúraávyejíjtó meúraavyémé nihñéétsihvúré íñe imíjyaú méjcyááhi.

⁷ Tsáháa muurá ehnémá íñujívú metsímávámeítyúne. Áhdure medsíjívécooca tsá íñná metsájtyetúne.

⁸ Áánéllii múu tééne tájpíjyuco memájchoma méwajyámuma, meíjcyane, ímí íjtsúcunú tehjújuco.

⁹ Muurá éhniíñevúré íéhnéváiyóneri tsúúrámehijcyámé tsá áábúcutú panévá umúúpi. Aame éhniíñevu idsídsíva átéréenéhjí wákímyeíhijcyámé ílluréjuco tútávaavémé tééné níjcaúvú wágóóovéhi.

¹⁰ Muurá medsídsíváiyóneríyé meíjyácunúhijcyánetu ímichi tsááne panévare ímityúne. Muurá tsaate Píívyéébeke cáhcujtsójúcoorómé téeneríyé íjyácunúhijcyámé ílluréjuco teene íhvejtsóne. Aame ídátso íjcyáhi.

Tsaímíyé mecáhcujtsóne

¹¹ Áánetu ihdyu tsúúca Píívyéébeéjpi u íjcyaaabe tsá múu téeneri íícúvetúne. Ímiáábéré díícyáne ímíñeúvú dííbyeke mecáhcujtsójíjtó duráávyé. Ááne pamévakéré wajyu. Aabe panévare ímityunéhjí uke pátyehíjcyáronéhjí ímiáábéré díícyáne daabúcuhijcyá. Tsá múu 'mityáhmítyá' néétune.

¹² Aabe ímichi díícyáne íñevú táhjátsámeítyuubéré ímíñeúvú Máavyéjuube Jetsocríjtoke cahcújtsó múijyú medsíjívéjúcoóítyúne bóhí u újcuki. Muuráhjáa téénéllii Píívyéébe uke ujcúhi. Áábeke ímí u cáhcujtsóné tsúúca mítyame waajácúhi.

¹³⁻¹⁴ Áhdícyane ícyooca dííbye tájpi páneere íjcyaaabe Píívyéébe húmíj pñévu, éhnée Póótsio Piráátó úmíwávú íhtsútuube íjcyane úúbállémeíbyé Jetsocríjto húmíj pñévu, íjcyane uke o néé íñe muhdú uke o néhijcyádú u úwáábohíjcyá íñetú néétsámeítyuubéré múijyú tsiíñe díbye tsáíñevújuco.

¹⁵ Muurá Píívyéébe páñétúejpi íhtsútujte ávyéjujte íjcyároméhjí avyéjuube íjcyaaabe Críjto tsáíñe éévé úújetécooca wáalloo dííbyeke.

¹⁶ Aabe apáábyéré Píívyéébe íjcyá muhdú íjcyáítyuúbe. Áábé ámítsaráhcovu muurá tsá múha pñíhívéítyuróne. Áhdure tsá múha dííbyeke ájtyúmíítyuróne. Áábeke ihdyu metsu íhtsútuube íjcyáábeke medúúrúvahíjcyá múijyú níjkéváítyúne. Ehdu téene.

¹⁷ Áhdícyane ícyooca uke o néé téhdure éhnéva múnáake u úwááboki. Tsá dítye ítsíeméné múhajchótá íjcyáíñevújñí icyátsípáávéne mítyájkímyeítyuróne. Píívyéébe ímiáábé íjcyaaabe íñetú meke píhtótsótúúbedívúré cátsípáávéiyóme.

¹⁸ Dúwaabo díityéké íéhnévádú íjcyame tsaate píhtóméhjike ítsíeméneri ípíáábóiyóneri íjtsámeiki.

¹⁹ Áijyu muurá panévaturé tsaímíyé íjcyámé úmíwa íñe imíjyaú nééme újcúiyá múijyú idsíjívéjúcoóítyúne bóhí.

Timotéoke Páávoró téíbúwajtsóne

²⁰ Ahdícyane uke o néé Timotéoke Píívyéébéé uke níwáávéné wákimyéí ímíñeúvú u méénuki. Tsá múu íícúvetú átéréenéhjí íjíenéré íjcyane míamúnaa iwáájácúneri táhjácatsíhíjcyáneri.

²¹ Muurá ténehjí iúráávyéne tsaate tsáhájucó Píívyéébeke cáhcújtsotúne. Aabe ihdyu óvíi uke píaabóhi. Áyu tehdújuco.

2 TIMOTÉO

Hállúvúeháámí Timotéo éllevu Páávoró cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró o íjcyáábekée Píívyéébe oke ityújkevéélléne picyóó Jetsocríjtoke mecáhcujsómé mújyú medsíjivéjúcóóítyúne bóhí meújcúné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki.

² Aabe íñe tsiíñe íhyaami diéllevu ó caatúnú ávyeta tájtsiménédú uke o íjtsúcunúubeke mítyane o wájyuube Timotéo éllevu. Aane óvíi uke Máavyéjuube Jetsocríjtó Caani Píívyéébe pámeeke ídaatsóllédú íjcyaae píaabó ímí u íjcyaki.

Críjtodítýú Páávoró úwaabóne

³ Áánéllii pájyuvaré Píívyéébeke píaabó díhyallúvú ó táúmeíhijcyá panévá hallúvúré téhdújtsoobére. Áabeke tsaímíyé ó ícúvehíjcyá íñerí íjtsámeítyuube méíhdé múnáaúvúu ícúvehíjcyáabeke.

⁴ Aabe ó ítsáavehíjcyá éhnée uke o pícyoíñúneri ídátso u kímoovéne. Áánéllii ó ímíllé uke o ájtyumíné o ímíjyúúveki.

⁵ Muurá ó waajácú ímí Píívyéébeke u cáhcujtsóné dítyáállée Róóidámúpí díítsíjju Eonítsema cáhcujtsódu.

⁶ Muuráhjáa díhyallúvú táhójtscu o pícyóóne dííbyeke píaabó o táúmeíñé tujkéveri uke díbye píaaboobe ú píivyeté dííbyé wákimyéí u méénune. Áánéllii uke o née ímíñeúvú teene u méénuki.

⁷ Tsáháa Píívyéébe Ípííchó mépañévú pícyootú meíllityéki. Mépañévúu pícyoobe téénej tééveri íhtsutúme méijcyá íñevú táhjátsámeítyúmé ímíááméré méijcyame mewájyújcatsíki.

⁸ Ahdícyane núcojpillétuubéré dúwáábohíjcyá Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju. Ahdure íñe tééné déjúcotu cúvéhóójari o íjcyáneri núcojpvétuubéré Píívyéébedívú cátsípáávéne téhdure tééné déjúcotu u ícúbáhrámeíyóné daabúcu.

⁹ Muuráhjáa tsúuca meke ipájtyetésómeke ímíáámedi díbye díllome méijcyá dííbyejte. Tsáháa idyé íná ímíááné meméénúnéllii meke díbye újcutúne. Muuráhjáa ihdyu tsúucajátújuco ííñují íjcyátúné íhdéjuco meke iwájyúne díbye íjtsámeíñé Críjtoj tééveri meke újcuíñe.

¹⁰ Ahdújucóo dííbyeke iwáallóóneri meke díbye úújetsóné ímíááné meke iwájyune. Aabée mééma ímíbajchó mépée mewágóóóvéiyóne. Áánemáa méhdivu bóhówajcároobe mújyú medsíjivéjúcóóítyúne bóhí meújcúíñé uwááboju.

¹¹ Aane íñe úwááboobéré ó pehíjcyá jodíómú íjcyátúmeke okée Píívyéébe níwaavédújuco.

¹² Aabe tééné déjúcotu páhduvaré nénéhjiri o ícúbáhrámeíyoobe tsá o núcojpvétú dííbyedívú o cátsípáávénema. Muurá ó waajácú oke díbye píaaboíñé tsiíñe Jetsocríjtó tsááiñévújuco.

¹³ Ahdícyane ímíñeúvú dííbyé uwááboju cáhcújtsóne duráavyé muhdúhjáa uke o úwaabódu. Áane pamévakéré wajyu Críjto meke wájyudu.

¹⁴ Aabe óvíi Píívyéébé uke ityújkevéélléne níwáávéné wákimyéí ímíñeúvú ú meenú dííbyé Apííchó mépañe íjcyane uke píaabóneri.

15 Áánetúu Áátsiá iinújí cahcújtso múnáadítyú tsaate oke náhbénuhíjcyarómé óhdityu péémema téhdure Pijééromútsí Hemóójenémá pééhií. Aane muurá tsúúca ú waajácúhi.

16 Áánetúu Onetsíiporo píváijyúvá oke aahíveje 'bohíbohíúvú' cúvéhóójari o íjcyane núcojpillétuubére. Áábedi óvíi Píívyéébe ídáátsóvéne píaabó panévaturé pámeekéré ítsíimema.

17 Íllevúhjáa Róómávu wájtsiibe íjcyátútsihdyu oke néhcoobéré ipyéhíjcyáné níjcaúvú ájtyúmité cúvéhóójari o íjcyáábeke.

18 Aane muurá uure ú waajácú muhdúhjáa meke dibye píáábohíjcyáné Éépetsóri meijcyámútsikye. Ahdu óvíi dííbyeke Píívyéébe píaabó Ávyéjuube Jetsóó itsáácooca tsáimíyé dííbyeke iújcuki.

2

Muhdú uwáábojte íjcyane

1 Aane ovíi Píívyéébe uke píaabó íne Críjtoke mecáhcújtsónéjcutu u íhtsútúúveki, Llihú Timotéoj.

2 Aabe ihdyu muhdúhjáa mítyáméj piínévú o úwaabóné u wáájane tsíjtyeke ímíñeúvú duwáábó téhdure diityééréjucó iúwáábo tsíjtyeke.

3 Ááné wákimyéiyi u ícúbáhrámeíyonéhjí ímíchi díícyáne daabúcuhijcyá díibyéjucó Jetsocríjtó wákimyéi múnáajpi u íjcyáábe.

4 Tsá muurá tsodáhó íimillédú íjcyatú pevéjté íjcyadu. Muurá ihdyu íavyéjuube muhdú néhdújucó dibye íjcyane.

5 Muurá tsáne íicuri ímíñeúvú íicutúmé tsá téene áhdó újcutúne.

6 Áánetu úmíhéneri wákímyeímyé íbájtso kéémécooca ujcú téene tájpi íjcyaki.

7 Íllu íne uke o néhijcyáné cáhawáá ímíñeúvú díjtso Píívyéébe páneere úhdivu íbóhówájtsoki.

8 Cáhawáá díjtsúcunu muhdúhjáa Jetsocríjtó míamúnáá icyánéjcutu Dabíiúvúj tsiménémúhaabe íjcyáabe ídsíjívétsihdyu tsiíne bóhíne. Áábedítyú íjcyáné uwááboju íne méúwáábohíjcyá pajtyéteju.

9 Ááné hallútú muurá éhne múúne dsíjívétso múnáájpikye icyúvéhoojánúdu oke míamúnaa cúvéhoojánube ó ícúbáhrámeíhijcyáhi. Árónáa téené uwááboju tsúúca pahúllevávúré tsújaavéné tsá múha muhdú méénúityuróne.

10 Áánéllii o ícúbáhrámeíyonéhjí ó aabúcuhijcyá Píívyéébéé újcúmeke o úwáábo múijyú muhdú íjcyáityúmeréjucó Jetsocríjtoj tééveri ípájtyeteki.

11 Íllu muurá néene ímíáánéjucó:

Críjtoke mecáhcujtsómé medsíjívécooca íné ímíjyaú dííbyema meijcyáhi.

12 Áhdure meícúbáhrámeíyonéhjí maáábúcuhihájchíí dííbyema máávyéjútééhi. Áánetu dííbyéjté meijcyane metóónúmeíhájchíí téhdure tóónúibye íhñéjté meijcyaróne.

13 Muurá múhdurá medáráívémeíyónáa íjcyaduré ímíáábé íjcyánéllii meke píáábohíjcyáábe.

Ímíá uwáábojte

14 Áánéllii ímíñeúvú duwáábó míamúnáake Ávyéjuube Jetsóó mémeri ditye átéréénéhjiri ityáhájcatsíjyúcoótuki. Muurá ténéhjiri íllure tútávátsohíjcyámé ímíá uwááboju lléébóiyómeke.

15 Áánetu ímiá uwááboobe u íjcyaaabe ímíñeúvú dúwáábohíjcyá ímiá uwááboju ííneri núcójpívétuubéré Píívyéébedívú u úújetéki.

16 Átéreénéhjí ditye úbállécatsíhíjcyáneri díícúvedíñe. Muurá ténéhjiri éhnííñevu iye tútávátsámeíhíjcyáme.

17 Ááne uwááboju muurá míamúnáadi tsújaavéné íllure díityéké tútávátsohíjcyá éhne múúne cheme méjpiíyi lííyaaténé meke tútávajtsódu. Muuráhjáa Himenéomútsikye Piréétoma tééné uwááboju tútávajtsóhi.

18 Aamútsí muurá nehíjcyá meeva medsíjívémé tsííñe mebóhíjúcóóityúne. Ááneri cahcújtso múnáake tsíñejcúvuréjuco dityétsí íbúwátsohíjcyáné tsíhdyuréjuco iúwáábóneri.

19 Áronáa méwajácú íllu tene nééneé: “Píívyéébe waajácú ihñéjteke.” Áhdure nééneé: “Pámeere Crijtoéjté tsáhájucó ímityúné méénúityuróne.” Ehdú Píívyéébe waajácúháámitu nééneé.

20 Muurá tsájá pañe tsá apááñéré ímiááne wáabyuta óórótuú, tsítsííne uwáñewáánetuu, méénúmeíñe líiyíhllóné íjcyatúne. Téhdure muurá íjcyáné átéreénéhjí wáabyuta úméhetuu, núpájkityuu, méénúmeíhllóji.

21 Ahdu muurá ímityunéhjí méénújúcootúmé ímiáámeréjuco íjcyámej téeveri Píívyéébe meenú íwákimyéi.

22 Ahdícyane ihdyu díícúvedí ováhtsámú íbúwatu ímityúné íjtsaméi tsíñáávehíjcyáneri. Ímiáábéré díícyáne ímíñeúvú duráávyé u cáhcújtsojító. Ááne pamévamáyé wajyújcatsi múhdumé ímiááméré íjcyáne dííbyedi tsúúrámehíjcyámema íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

23 Tsá múu íícúvetú átéreénéhjiri míamúnáa táhjácatsíhíjcyáneri. Muurá ú waajácú téeménéhjí níjkeváne úhbajcátivuréjuco.

24-25 Tsá tene ímityú Píívyéébe wákimyéi méénume úhbajcátíñe. Pamévamáyé ímiááméré íjcyáne aabúcuíhíjcyáiyá ímityunéhjí íjcyaróne. Ímiááméré mítyákímyeítyúmé chooco úwáábóiyá tsaate ímityúné íjcyámeke Píívyéébe píáábori ditye íímíjpyeténe iwáájácu ímiá uwááboju.

26 Ááne ditye íjchívyé Naavéné hójtsí pañétú ímíllédú díbye díityéké dáríívehíjcyánetu.

3

Muhdíívané míamúnáa íjcyáiñe

1 Áánetu wajácútsi díícyaco. Muurá nihñéétsihvúré páneere tsíhdyuréjuco cápáyóóvéíñe úmíwari míamúnáa ímityúné íjcyáahi.

2 Imílleímyé tsaímíyé íjcyá mítyane idsíídsíváiyóne. Mítyákímyeíhíjcyáímye. Ááne nehníwu Píívyéébedítú íhíjyúváne dííbyeke meúraávyejító tsá ditye ávyejúúlléityúne. Áhdure tsá ditye cáánimu íjcyarómeke ávyejúúlléityúne.

3 Tsá muucá ditye wájyúityúne. Míamúnáadi nehníwu ihíjyúvahíjcyáímye. Ímityunéhjiri úmúúpívyehíjcyáímye. Íllure tsaríllehíjcyáímye páneere ímiááne íjcyane.

4 Íñáhbévahíjcyarómeke ímityúné dárííveímye. ‘Meíhméi’ néeme Píívyéébedi íícúvetúmeré iye tsaímíyé íjcyáíyóneri tsúúrámehíjcyáahi.

5 Pánehíjdú dííbyeke meúraávyejító úráávyeímye. Áronáa tsá ditye ímiáánetúré cáhcújtsóityúne. Áámedi tsá múu íícúvetúne.

⁶ Muurá téeméjtéjuco míamúnáake íáíívéne álliúré úwáábohíjcyáne. Ááneri walléemuke mútátsohíjcyámé ímityúné íjtsaméí íjcyame ténehjírre líííñemeke.

⁷ Aane diityé uwáábó uráávyerómé tsá mújyú wáájácúityú keená ímíááné íjcyane.

⁸ Tehdúhjáa muurá apííchojtétsí Jáánémutsi Jááberémá Moitséeúvú úwaabóné ehdííwállehíjcyáhi. Ahdu néeme íjtsaméiúvú wáájácúmeítyúmé tsá íícúvehíjcyatú Píívyéébé uwááboju ímíáájú íjcyáneri.

⁹ Ároméi wájácúúvétsáméí ímityúné imyéénuhíjcyanéúvú diityétsíhgyáa apííchojtétsí imyéénuhíjcyanéúvú wájácúúvétsáméídyu.

Timotéoke éhniíñevu Páávoru úwaabóne

¹⁰ Áánetu ihdyu ímí tehdújuco u ícyahíjcyané ukée o úwaabódu. Aabe muurá ú waajácú muhdú o ícyahíjcyáne, muhdú o íjtsaméíñe, muhdú Críjtoke o cáhcujtsóne, panévare oke pájtyéronéhjí o áábúcuhijcyáne, pamévakéré o wájuhíjcyáne, o úwáábóné déjúcotu o ícúbáhrámeíyonéhjí o áábúcuhijcyáne.

¹¹ Muurá ú waajácú muhdúhjáa Ajtiokíia múnaa, Icóónio múnaa, Ríítará múnaa, óhdi ícúbáhráronéhjí o áábúcuhijcyáne. Áhdure ú waajácú muhdúhjáa Píívyéébe oke ténéhjitú pátyetétsohíjcyáne.

¹² Aane ímíááné íhnáhóóné Jetsocríjtoke meúraavyéné meímillémé tééné déjúcotu meícúbáhrámeíñe.

¹³ Áánetu ímityúmé állíu múnaa íjcyame ávyetá tútavááveréjuco méénume míamúnáake éhniíñevúré állíhíjcyá muhdú ímityúnehjívú íállítsámehíjcyádu.

¹⁴ Áánetu ihdyu ímíñeúvú duráávyé ukée o úwaabóné tsúúca u wáájacúne.

¹⁵ Muurá ímí tehdújuco tsíímenedítyúré u wáájacúné Píívyéébé uwááboju muhdú íwaajácúháámitu nééneé. Aane uke túkévéjtsóneri tsaímíyé Jetsocríjtoke u cáhcújtsoobe ú pájtyeteéhi.

¹⁶⁻¹⁷ Muuráhjáa Píívyéébé uwááboju íwaajácúháámitu íhgyú uubálle múnaa caatúnú dííbyere túkévéjtsóneri meke tene íúwáábo keená ímíáájú íjcyane, téhdure meke tene ityúkévjtso keená álliúré íjcyánetu, áhdure meke tene íúwáábo múhdurá meícyahíjcyánetu meímíbaávyéne ímíáámé dííbyema meíjcyame ímíánéhjírrejuco meméénuki.

4

¹ Muurá Ávyéjuube Jetsocríjtó íhtsútuube íjcyabe tsííñe tsaá pámeere míamúnaa dsíjívéjúcóóróméhjíma muhdú ícyahíjcyané ímíábájchoki. Áánéllí dííbyee, Píívyéébeé, íjcyámútsí úmíwávú uke o néé dííbyedítyú íjcyané uwááboju pájyuvaré u úwáábohíjcyá íhdícyajcójí íjcyaróne.

² Ímíñeúvú múhdurá néérónéhjí pañe óvéhéétuubéré cáhcújtsótúmeke chooco duwáábó muhdú tene néhdújuco. Áánetu cáhcujtsójúcoorómé múhdurá ícyahíjcyámeke íhnáhóónécoba duwáábó dítye ímíjpyeteki.

³ Muurá íjcyaiñe míamúnaa ímíá uwááboju íhvéjtsóne ímíllehíjcyádú átéréénéhjí uwáábojtékeréjuco néhcoíñe.

⁴ Aame úbállénéhjíryéjuco íjcyame ílluréjuco íhvéjtsóíñe ímíá uwááboju.

⁵ Áánetu ihdyu ímíáábéré díícyáne daabúcuhijcyá ímityunéhjí uke pájtyeróne. Ááne dúwáábohíjcyá ímíáájú pájtyeteju míamúnaa ícyáhcújtsoki. Ehdu ímíñeúvú méénuhíjcyá díwákímyéíjyucó íjcyane.

⁶ Muurá íñe tsúúca tééneri o ícúbáhrámeíhíjcyánetu ó wáyéeevéhi. Aabe wahájchotaréjuco o íjcyánetu o dsíjívéíñe.

⁷ Tsúuca íñe okée Píívyéébe níwáávéné wákimyéí o méénúnetu ó níjkéváhi. Aabe dííbyeke o cáhcujtsóné tsá o íhvéjtsotúne.

⁸ Áánéllii Jetsocríjtó ímiáábé íjcyabe tsiíñe itsáácooca tééne áhdó oke ávyéjútsoóhi. Áronáa tsá apáábyekéré oke díbye ávyéjútsoítúne. Pámeere múhdumé ímiááméré íjcyáne tsaímíyé dííbyeke téhmehíjcyámeke téhdure ávyéjútsoííbye.

Timotéoke Páávoró túkévejsóne

⁹ Aane óvíjyuco íícúí oke duhjéva.

¹⁰ Muurá oke náhbénuhíjcyarómé péjucóó óhdityu. Dééma péjucóó Tet-saróonicávú íjienéré ímíllehíjcyánéllííhye. Áhdure Cretséeté péjucóó Garáátsiá íiñújivu. Áhdure Tííto péjucóó Damáátsiá íiñújivu.

¹¹⁻¹² Áánetúu Tííkicyóké ó wallóó Éépetsóvu. Apáábyeréjyuco Róóca óhdivu cóeváne. Áánéllii uke o néé kiá Mááco íjcyáábeke u néhcóne óhdivu u tsíva oke díbye táwákimyéityu ípíááboki.

¹³ Aabe néhi u tsáácooca óhdivu tsiva Tóróóavúu Cáápo jávú tátsuucójama táwaajácúhaamíné o pícyoíñúne. Tsáma dábjíívedí ímichi tápañétúéhaamíí íjcyane.

¹⁴ Áánetu uke ó úúballé Arejááodoro ímityúné oke dáriivéné éhne úwáñewáánetu panévare méénuhíjcyáabe. Áábema ihdyu óví Píívyéébe ímíbajchó teéne.

¹⁵ Áábeke téííbúwá díícyaco. Uke mújtátsódííbye. Muurá íñe meúwáábohíjcyané ehdíívallehlíjcyáabe.

¹⁶ Aanée muurá pámeere oke náhbénurómé óhdityu pééné boone ímityúnéhíí ímíbajchojté úmíwávú o íhjúvúáabeke tsá múha oke píáábotúne. Árómeke néhi tsá íñá pájtyéityú teéné hallútu.

¹⁷ Muuráhjáa ihdyu Píívyéébe oke píáábóneri pajtyéteju o úwaabóné tsújaavé pámeere jodíómú íjcyátúrómedívu. Áhdurée oke pájtyetétsoobe oohímíyé oke dóóíyónetu.

¹⁸ Aabe muurá oke panévaturé téhmeé tsaímíyé íavyéjuri dííbyema níjkyéjiri o íjcyaki. Áábeke metsu maávyéjútso mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Páávoró pítyajcóne

¹⁹ Aane óóma duubállé Píríícama Akííramútsikye o dúúruváne. Téhdure Onet-sííporóké pámeere íítsíímema ó duurúváhi.

²⁰ Téhdure uke ó úúballé Coríítovúu óhdityu Eráátó cóeváne. Áánetúu Tóróópimo chéméébeke ó pícyoíñú Miréétovu.

²¹ Áánéllii uke o néé íícúí úúníjyabái íjcyátúné ihde u tsáákií. Téhdure uke ó úúballé ílletu uke dítye dúúruváne Eobóóroo, Podéétee, Ríínoó, Cáráóódiaa, íjcyame. Téhdure pámeere tsíjtyehjí ménahbémú uke duurúváhi.

²² Ahdícyane óví Píívyéébema Ávyéjuube Jetsocríjtomútsí pámeekéré ámúhake píaabóhi. Áyu tehjújyuco.

TÍTOÓ

Tító élleu Páávoró cáátúnuháami

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró Píívyéébé ñcúve múnáajpi o íjcyabe íñe Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju úwááboobéré ó pehíjcyá dibyée tsúúca újcúmeke ditye ímíñeúvú iwáájácu téjijto meúraavyémé múijyú medsíjívéjúcóóityúne bóhí meújcune.

² Tsá muurá Píívyéébe állíuutúne. Aabée téenevu meke íajcuíñé née tsúúcajátújuco íñujíikyée ípívyéévéétúné íhdéjuco.

³ Ááné uwáábojúu mewáájácúíñe éévé úújetétsihvújuco muurá íñe meke dibye wáájácútsóné téenevu. Aane úwááboobéré ó pehíjcyá Mépájtyetétsoobé Píívyéébe oke néhdújuco.

⁴ Aabe íñe íhyaami ó caatúnú, uu, Tító élleu táuwaáaborí Píívyéébeke u cáhcújtsónéllíi tájtsíiménédú uke o íjtsúcunúúbe élleu. Aane íhdyu óví pámeeke ídaatsóllédú íjcyamútsí Mépájtyetétsoobe Jetsocríjto ma uke píaabó íbúwajíí u íjcyaki.

Cahcújtso múnáake Tító píaabóne

⁵ Muuráhjáa uke 'Créetaá' némeíñe caapáhovu ó pícyoíñú tétsii íjcyácoomíjiri íjcyáné cahcújtso múnáake panévatúré u píááboki. Áhdurée uke o née diityémá túkevjtsootéké u méménuki.

⁶ Aame diitye túkevjtsojte íjcyáiyá panévatúré ímiááméré íñetú néétsámeityúme. Tsáápíllekeré táábáváiyóme. Áamej tsíímé cahcújtso múná íjcyáiyá cáánímudívú íñéétsótuki.

⁷ Muurá túkevjtsoobe páneere Píívyéébé icyánéjcu wákimyéí ejécunúhi. Áánéllíi téené wákimyéí méénume panévatúré ímiááméré íjcyáiyáhi. Tsá ditye ávyéjuuháñe lííñéityuróne. Tsá ditye cááyóbáityuróne. Tsá ditye lííyícyávéityuróne. Tsá ditye átéréénéhjí hallúvú dsíídsíváityuróne.

⁸ Keená ímiááné íjcyane Píívyéébe ímilléneréjuco ditye méénúiyóné íñevú táhjátsámeityúme. Aame tsaímíyé íaahíve múnáake waatsúcúiyáhi.

⁹ Tsaímíyé ímiá uwááboju tsúúca iwáájácúné úráávyéiyóme. Ááne úwáábóiyómé téenetu ímityúné íhjúvahíjcyámeke ímí diityéké tene íbúúúveki.

¹⁰ Muurá íjcyámé mítyame tamúnáa jodíómú ímiáájú úraavyéjúcoorómé úwáábohíjcyáné míamúnáa kíhdyahírótsámeíyónetu. Ááneri íllure míamúnáake állíhíjcyáme.

¹¹ Áánéllíi múu diityéké bóijcyú téenetu. Múhdurá úwáábohíjcyámé téené hallúvú ídsíídsívakíye. Muurá pívájavá múnáakéjuco ditye mújtatsóné ímiájíjtó ditye úráávyénetu.

¹² Aanéhjáa muurá tétsíi múnáajpíyé uwááboobe néehíí: "Créeta múnáa ávyétá állíujte iyámédú nééme ovéhe múnáa íjcyame mítyane majchóhi."

¹³ Ímiáánéjucóhjáa dibye nééneé. Áánéllíi uke o née íhnáhóónécoba tétsíi múnáake u úwáábo ditye ímíñeúvú Críjtoke icyáhjútsoki.

¹⁴ Aame tsá íícuvéjúcúóityú átéréénéhjí íjtsaméityuré iújcune ditye úúbállehíjcyáneri. Áhdure tsá ditye íícuvéityú ímiájíjtó úraavyéjúcootúmé diityéké tsíñejcúvúré túkevjtsoóneri.

15 Muurá cahcújtso múnaa ímiáánéré íjtsámeíhi. Áanetu cáhcújtsotúmé tsá mújyú ímiááné íjtsámeíityuró ímityúnéré diityé íbúwari íjcyanélliíhye.

16 Tehdu néeme muurá bañuháñé nehíjcyá Píivyéébeke iwáájacúne. Áronáa múhdurá ditye ícyahíjcyánetu méwaajácú íllure ditye állihíjcyáne. Aame ímityúmé íjcyame tsá mújyú ímiááné méénúityuróne.

2

Ímiá uwááboju

1 Áanetu ihdyu ímíñeúvú dihjyúvahíjcyá muhdú ímiá uwááboju néhduú.

2 Ááne dúwáábohíjcyá kéememújuco íjcyané nahbémuke ditye tsaííbuwáre íjcyáne pamévakéré íavyejúúlleki, ímityúnehjívú ditye ityáhjátsámeityuki, Criítoke ditye ímí icyáhíjtsoki, ímityunéhjí íjcyaroné íáábúcúne ditye pamévamáyé iwáájycatsíki.

3 Áhdure kéememújuco íjcyané naallémuke duwáábó pamévakéré íavyejúúlléne tsíjtyedítýú állíunéhjí ditye íhhyúvátuki. Áhdure tsá ditye llíyícyávéityuróne. Ímiááneturé bóhówaúcunúiyóme.

4 Aame úwáábóiyá bádsíjcake muhdú múúne walle ájyúma iwáájycatsíñe tsaímíyé ítsíimeke téhmene.

5 Úwáábóiyómé ímityunévú ditye ityáhjátsámeityuki, panévatúré ímiááméré ditye íjcyaki, tsaímíyé ihjya ditye ityéhmeki, tsíjtyeke ídaatsólléne ditye ípiááboki, ájyumu túkëvejtsódú tsaímíyé ditye íjcyaki. Ehdú íjcyáiyómé Píivyéébe uwáábójutu múha ímityúné íhhyúvátuki.

6 Áhdure ováhtsámuke ímíñeúvú duwáábó ditye ímiááméré íjcyaki.

7 Ááne panévatúré ímiáábé diityémá diicya tehdu ditye íjcyaki. Tsá múu májchíjyuri díllotú diityéké íúwaabóne.

8 Tsaate úhdityu ímityúné íhhyúváneeri díícúvedí ditye téeneri íñúcójpívéne tsiíñe íhhyuvájucóótuki.

9 Téhdure idyé uke o nées tsaaté hójtsí pañe íjcyámeke u úwáábo ditye ímiááméré íjcyáne íavyejujte táuhbáné imyéénuki. Tsá tene ímityú llííñeturé diityéké ditye áñújcúiyóne.

10 Tsá ditye náníityuró diityé ehne. Panévatúré ímiááméré íjcyáiyá Mepájtyetétsoobe Píivyéébe uwááboju diityédítýú íbóhówaúcunúki.

11 Muuráhjáa meke ídaatsólléne iwáájyúmeke waajácútsoobe muhdú mepájtyetéíñe.

12 Áánéllíi tsúúca méwaajácú páneere íjí ímityuháñé meíhvéjtsóne tsaímíyējuco dííbyeke meúráávyéiyóné íñevú táhjátsámeityúme.

13 Áhdure tsúúca méwaajácú ípyéé íñéhdú íhtsútuube Mépiivyéébe Mepájtyetétsoobe Jetsocriíjtó íñé ímíjyaú tsááiñe metéhmehíjcyáne.

14 Diíbyéé muurá dsíjívé mewájyuri mepée mewágóóóváyónetu meke ípájtyetétsooki. Ehdúu meke ímíjpyetétsoobe dííbyéjté meíjcyame ímiááné meímílléne ímiáánerējuco meméénuki.

15 Ehdú múu úwaabó míamúnáake tsápíjtsoobére. Áhdure múu íhnáhóónécoba úwaabó múhdurá ícyahíjcyámeke diityédívú táhjátsámeityuubére.

3

Muhdú múúne cahcújtso múnaa íjcyane

¹ Áhdure idyé duwáábó cahcújtso múnáake ditye pámeere ííñújí avyéjuktéké iávyejúúlléne muhdú ditye néhdu íjcyáne imyéénuhíjcyá ímiááneréjuco.

² Ááne ímiááméré íjcyáne mítyájkímyeítýmé míamúnáake ídaatsólléne ípiáábohíjcyaki. Aame tsá múhdityú ímityúné íhjúváityúne.

³ Muuráhjáa tujkénú múhdurá menéénéllii tsá Píívyéébeke mel-
léébohíjcyatúne. Idátsóhrée ímityúnéhacáa íjcyane páhduvaré nénehji pánehjídú
imíwu meíjtsúcunúné méuráávyehíjcyáhi. Ehdúu ímityúnéhjí pañe meíjcyame
tsíñéhjiri ménomíutáávahíjcyáhi. Áhdurée tsíjtyéhjima métsaríllécatsíhíjcyáhi.

⁴ Áronáacáa Píívyéébe Mepájtyetétsoobe ímiááné pámeekéré míamúnáake
iwájyune úújetsó meke ípájtyetétsoneri.

⁵ Tsáháa íná ímiááné meméénúnéllii meke díbye pájtyetétstóne. Mekée
ídaatsóllénéllii pájtyetétsoobe Íapííchoj tééveri meke díbye ímíbajchómé béhné
íjtsaméímáyéjuco meíjcyaki.

⁶⁻⁷ Teenée Íapííchó mépañévvú pícyoobe Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtoj tééveri
ímiáámeréjuco meíjcyame mújyú medsíjívéjúcúóóityúne bóhí meítsohíjcyáne
meújcuki.

⁸ Aane éhniíñevu dúwáábohíjcyá Píívyéébeke cáhcujtsómé keená ímiááné
íjcyanére imyéénuíñeri itsúúrámeiki. Ehdu íñe uke o néé pámeekéré píááboíñe.

⁹ Áánetu eene átéréenéhjí meke píáábóityúné muhdúhjáa méíhdé múnáaúvú
íhdéené taúhbáju úráávyehíjcyáneri ditye táhjácatsíhíjcyáneri díícúvedíñe. Íllure
ténéhji meke mújtatsóhi.

¹⁰ Áánéllii múu tsaate ténéhjiri táhjácatsíhajchíí bóijcyúrá míjyúúre. Aane
ditye lléébótúhajchíí múu ílluréjuco íjchívyetsóné díityéké tsíjtyeke ditye
ímújtátsótuki.

¹¹ Muurá ehdu dáríívémeímyé tsáhájucó ímíletú ímí íjcyane. Aame
waajácurá íhyallúvúre ímityúné imyéénune.

Títoke Páávoró túkévejtsóne

¹² Aane díellevu Tííkicyómá Atéémamútsidítýú tsáápikye o wálloobe
úújetécooca íícúí oke dúhjetécó Nicóóporíyí o íjcyáábeke. Técoomíyí úúníjyaba o
pájtyeíñé ó wábyujtsóhi.

¹³ Áánetu ihdyu óvíí muhdú u píívyetédú ú píáabó Apóóromútsikye ímityúné
múúne méénúmé hallúvú íhjúvaabe Tséénáma dítyétsí kiávú ípyéhullévú
péécoóca.

¹⁴ Aane ihdyu óvíí éhnée méuwaábori cáhcujtsómé iwáájáne téhdure tsíjtyeke
píáabó ímiáájú díityédítýú íbóhówaúcunúki.

Páávoró pítyajcóne

¹⁵ Ahdícyane óvíí Píívyéébe pámeekéré ámúhake píáabóhi. Pámeere
ménahbémú íille íjcyame uke duurúváhi. Áhdure elle íjcyámeke o duurúváhi.
Áyu tehdújuco.

PIREMÓO

Piremóo éllevu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró Críjtoke o úráávyéné déjúcotu cúvéhóójari o íjcyáábema ménahbe Timotéó íjcyáábema muhtsi íhyaami diéllevu mécaatúnú Píívyéébé wákimyéí muhtsi meméénuhíjcyádú téhdure tééné wákimyéí u méénúúbeke mítyane uke muhtsi mewájyuube Piremóo éllevu.

² Téhdure idyé dihjyávú píhcyáávehíjcyáné cahcújtso múnáá wáábyuta téhaámi. Áhdure uwáábotu meke píáábohíjcyaae Akíípoo, ménaalle Áápiiaa, íjcyamútsí wáábyuta téhaámi.

³ Áámeke ihdyu óvíi ámúhake Máavyéjuube Jetsocríjtomútsí Méécááni Píívyéébema píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Piremóo ímí cáhcujtsóne

⁴⁻⁵ Muurá paíjyuvaré Píívyéébema o íhjuvácococa díhyallúvú ó téhdútsohíjcyá uuva ímí Máavyéjuube Jetsocríjtoke u cáhcújtsóne pámeekéré cahcújtso múnáake u wájyuhíjcyáné uubállé o lléébónélliíhye.

⁶ Áánéllií díhyallúvú ó táúmeíhijcyá píáábó íñe Jetsocríjtoke mecáhcújtsónej tééveriyé mééma píáábó íjcyane éhniíñevu u wáájácúne tsíjtyeke u úwááboki.

⁷ Muurá mítyane ó ímíjyuuvé ímí tehdújuco ménahbémuke u wájyuúne panévariyé diityéké u ímíjyuúvétsohíjcyáneri.

Páávoró Onéétsimó hallúvú íhjuváne

⁸ Áábeke muurá uke ó piivyéterá o táuhbáné ñná u méénúíñévú Críjtorée oke uwáábóóbedívú pícyoóbe.

⁹⁻¹⁰ Aabe íñe ídátsó keeméjuco o íjcyaae dííbyeke o cáhcújtsóné déjúcotu cúvéhóójari o íjcyaae úuma ó íhjuvává Onéétsimó hallúvú táuwaábori díbye Píívyéébeke cáhcújtsónéllií tájtsiménédú o íjtsúcunúúbé hallúvu. Áánéllií uke o néé oke u wájyuhajchíí dííbyeke u píááboki.

¹¹ Muuráhjáa ihdyu éjyu díhyójtsí pañe íjcyaae tsá íñetú uke píáábohíjcyatú átéréejpi íjcyánélliíhye. Ároobe ícyooca tsúúca ímíjpyetéhi.

¹² Áábeke íñe tsiíñe diéllevu o óómíchóóbeke ihdyu ímíñeúvú waatsúcúpéjtsoco muhdú oke u wáatsúcúiyódu.

¹³ Ó imíllerá díbyeí óómaye íjcyane íñe ímiá uwáábójú déjúcotu cúvéhóójari o íjcyáné hajchótá oke díbye ípíáábo oke u píáábóiyódu.

¹⁴ Áronáa tsá o ímíletú u wáájácútúnáa díbye óhdivu cóeváne. Ihdyu díicyánéjcutu u ímílléhajchíí tehdújuco óhdivu icyóeváne oke díbye píáábóiyóne.

¹⁵ Muuráhjáubáhjáa ihdyu úhdityu úmívaabe ímíbáávyéne úúmaye íjcyaki.

¹⁶ Aabe ihdyu tsiíñe díhyójtsí pañevú úújetéébeke éhniíñevu ú wájyuúhi. Muurá téhdure dííbyeke mítyane ó wájyuúhi. Ááné ehniíñevu dííbyeke wájyu tsúúca Píívyéébeke cáhcújtsoobe díñahbéduréjuco néébeke.

¹⁷ Ahdícyane tsáma ímíñeúvú dííbyeke waatsúcucó muhdú oke u wáatsúcúiyódú ímiááné díñahbéébé o íjcyáábeke u wájyuhajchííjyu.

¹⁸ Aabée uke ímityúné dáríívéhajchííjyu, díbyeé tsíméné úhdityu áhdótuube újcúhajchíí néhi páneere ookéréjuco dahdótso.

¹⁹ Aane uke o áhdoiñé o nééne oo Páávoroo ó caatúnúhi. Áronáa ihdyu tsá uke o néétu téhdure oke u áhdóiyóné ukée o píaabóne.

²⁰ Ehdu teéne, muúbej. Ahdícyane óvíi Ávyéjuube Jetsocríjtoke mecáhcújtsónéjcutu táñahbe u íjcyabe oke ú tsípajtsóhi.

²¹ Ehdu íñe diéllevu ó caatúnú panévatúré ímiáábé u íjcyane o wáájácúnéllíhye. Áánéllii ó waajácú uke o néhíjcyané ehniíñevu panévaré tsaímíyé u méénuíñe.

²² Aane uke o néé táihde tsátsii u ímíbájchoki. Tsáijyu múúne Píívyéébeke ámuha táhallúvú píaabó metáúmeihíjcyáne j péévé ámúhadívú ó úújetéhi.

Páávoroo pítyajcóne

²³ Áhdure uke ó úúballé Epáápara uke dúúruváne téhdure Jetsocríjtoke iúráávyéné déjúcotu óóma cuvéhóójari íjcyáabe.

²⁴ Áhdure uke duurúvámé Máácoó, Arijtáácoo, Déémaá, Róócaá, ehdume muha mewákímyeíhijcyáme.

²⁵ Ahdícyane óvíi Máavyéjuube Jetsocríjtó ámúhake píaabóhi. Áyu tehdújuco.

HEEBERÉO

Heeberéomu éllevu cáátúnúmeiháami

Píivýéébe Íllij tééveri míamúnáama ihjyuváne

¹ Éíjyuúvúhjáa Píivýéébe ihjyúvahíjcyá méihdé múnáaúvuma páhduváré nénehji íhgyú uubálle múnáadívú íbóhówajcárónej tééveri.

² Áánetu ícyooca íjcyáné míamúnáama ihjyúvaabe Ílli Jetsocríjtoj tééveri. Aanéhjáa dííbyej tééveri páneere múhdúné tsieméné ípívyéjtsóne dííbyé hójtsí pañévú pícyoobe téené avyéjuube dibye íjcyaki.

³ Aabéhjáa Cááni Píivýéébeke bóhówájtsóobe meke úújetsó muhdú dibye íjcyane. Áábedítýú dííbyé ámítsaráhcó bóhówaúcunúúbé íhtsútuube íjcyáábe tájpi páneere íjcyáhi. Muuráhjáa idsíjíveneri méimítýuháñé íímíbájchóne Cááni éllevu níjkyejívú ipyééne ílluréjuco dibye avyéjuuténe.

Níjkyéji múnáa ehnííñevu Píivýéébe Hajchi avyeyúúne

⁴ Aabe níjkyéji múnáa ehnííñevu íhtsútuube Cááníye Píivýéébe dííbyeke avyéjútsoóbe.

⁵ Tsáháhjáa muurá múijyú dibye tsáápiikye níjkyéji múnáadítýú néétune: Uu Hájchíwu u íjcyáábeke uke o avyéjujtsóhi.

Áhdurée tsá dibye dííbyedítýú néétune:

Dííbyej caani o íjcyánéllii tájtsiméné dííbye.

⁶ Áronáacáhjáa ihdyu Íllíkye apáábyéré íhtsútuube íjcyáábeke ííñujívú íbóhówajcáróóbedítýú neébe:

Óví pámeere tahñéjté níjkyéji múnáa Hájchíwúuke íavyéjútsoóbeke duurúváhi.

⁷ Áánetúhjáa ihdyu diítýe níjkyéji múnáadítýú neébe:

Tápiáábojte níjkyéji múnáa kíjyebádu. Áhdure cúújuwádú diítýe.

⁸ Téhduréhjáa tsiiñe Íllídítýu neébe:

Uu íhtsútuube Píivýéébe u íjcyáábé avyéjú tsá múijyú níjkéváitýúne. Aabe ímiáábé u íjcyaaabe muhdú tene íjcyadújuco míamúnáama u méénuíñe.

⁹ Muurá ímiáábé u íjcyánéllii tsá ímítýúné u ímíletúne. Áánéllii oo Dípiivýéébé o íjcyaaabe uke pámé ehnííñevu ó piááboó íné imíjyaú u íjcyaki.

¹⁰ Téhduréhjáa tsiiñe dííbyedítýú neébe:

Uu íhtsútuube avyéjuube u íjcyaaabé ú ípívyejtsó páneere íévéhóowari íjcyánéhjima ííñuji.

¹¹⁻¹² Áronéhjí wágóóové wájyamu nójcanújá wágóoovédu. Ehdu ténehji u wágóóné boone béhneréjuco u ípívyéjtsóíñé éhne múúne wájyamu nójcanúne boone béhjáréjuco dítye cápáyoácódu. Áronáa ihdyu díjtsaméi tsá múijyú cápáyoóvéitýúne. Áhdure tsá múijyú muhdú u íjcyáitýúne.

¹³ Téhduréhjáa tsá múijyú dibye tsáápiikye níjkyéji múnáadítýú néétune:

Íchihvúi táúniúvú diicya dímunáake úúma o táhjáne hajchóta.

¹⁴ Muurá diítýe níjkyéji múnáa Píivýéébe piáábojte íjcyame tsá íjpiíma íjcyatúne. Aame panévatúré piáábohíjcyá pájtyetéímyeke.

2

Tsá méihvéjtsóitýú mepájtyetéíñe mecáhcujsóne

¹ Áánéllii metsu té#búwá meíjcyáne ímíñeúvú meúraávyé íñe mepájtyetéíñé uwááboju melléébohíjcyáné téénetu memújtátuki.

² Éíjyuúvúhjáa muurá diitye níjkyéji múnáaj tééveri Píívyéébe úwáábohíjcyá ímí tehújuco. Aané#háa tsaate lléébotúmé ímityúné méénuhíjcyámeke tééne hallútú ícúbá#ra#híjcyáabe.

³ ¿Aane íñe teenéjuco mepájtyetéíyóneri meí#cúvétúhajchíi múhdutú mepájtyetééhi? Muuráhjáa dí#byere Ávyéjuube Jetsocríjtó úúballé tsúuca teene mééma imyéénune. Áané uwáábojúu lléébotújkénúmé méhdivu pajtyétsóhi.

⁴ Ááne#vúu Píívyéébe meke ímíñeúvú waajácútsó páhduváré nénehji méénúráityuróné imyéénúneri. Muuráhjáa dí#byeke cáhcújtsómé pañé#vú Íapíí#chó ipícyóónej tééveri páhduváré píáábohíjcyaa#be muhdú íjtsú#vú#vú.

Jetsocríjtó míamúnáajpídyú íjcyane

⁵ Áronáacáa tsá dí#bye néétu béhné iíñú#jiri meí#h#yú#vahíjcyaji ípívyéjtsoji níjkyéji múnáá hójtsi pañé#vú ipícyooíñe.

⁶ Muurá dí#byé waajácúháá#mitu nééneé:

¿Aca muhdú í#v#á#medi míamúnáadi ú i#y#ácunúhíjcyáhi? Áhdure ¿muhdú í#v#á#bedi Míamúnáá#j#pí#dí#vú ípívyéé#v#é#bedi ú i#y#ácunúhíjcyáhi?

⁷ Muuráhjáa dí#byeke ú pícyóó wahájchotáwu dí#bye níjkyéji múnáá í#h#s#t#ú#tú lliíñé#v#ur#é#juco íjcyaki. Áróó#bekéé bóónétu u ávyé#j#ú#jtsóne ú pícyóó páné avyé#ju#b#é#ré dí#bye íjcyaki.

⁸ Ehdú Píívyéé#bé waajácúháá#mitu nééne páneere Críjtó hójtsi pañe íjcyane. Áronáa tsáhái pané#váré dí#byé hójtsiri íjcyatúne. Íjcyaiñéi ihdyu mú#j#y#ú páneere dí#byé hójtsi#r#í#y#é#juco íjcyane.

⁹ Muuráhjáa ihdyu Píívyéébe dí#byeke wahájchotáwu pícyóó níjkyéji múnáá lliíñé#v#ur#é#juco míamúnáa wá#j#y#uri dí#bye í#s#j#í#v#eki. Ároobe ícyoo#a íllur#é#juco ávyé#ju#ut#é#ne.

¹⁰ Dí#byej tééveri páneere Píívyéébe ípívyéjtsó tééneri í#á#vy#é#j#ú#jts#á#me#í#ki. Áánéllii#hyéé mewá#j#y#uri dí#byeke í#h#v#é#jts#o#o#be Mépájtyeté#t#s#o#o#be íjcyaa#be ícúbá#r#á#me#í#ñ#ej tééveri meí#m#í#b#á#á#vy#eki.

¹¹ Aame dí#byema tsané nah#b#é#m#ur#é#juco meíjcyame tsaapí#k#y#é#ré mécaan#í#vá#hi. Áánéllii Píívyéé#bé Hajchi tsáháj#juco meke núco#j#pí#l#l#é#t#ú tsúúca íñah#b#é#m#ú meíjcyámeke.

¹² Muurá dí#byé waajácúháá#mitu nééneé:

Uke ó bó#h#wá#jts#o#ó táñah#b#é#m#ú#dí#v#u. Aame tsam#é#h#j#í uke muha medúú#r#u#v#á#né mém#á#ts#í#v#ahíjcyá#á#hi.

¹³ Téhdure nééneé:

Píívyéé#bed#í#v#ú ó cáts#í#p#á#á#v#ehíjcyá#á#hi.

Téhdure tsiíñe nééneé:

Tsúúca okéé Píívyéé#bé nah#b#é#n#ú#m#e#m#a oó.

Ehdú nééne Píívyéé#bé waajácúháá#mitu.

¹⁴ Muurá íñe míamúnáa meíjcyadú#rée idyé Jetsocríjtó íjcyá í#j#pí#í#ma, ítyuj#p#á#cy#o#ma. Ehdúu míamúnáá#j#pí#dí#v#ú ípívyéé#v#é#né dsí#j#í#v#e#be mépée mewá#g#ó#ó#v#é#y#ó#ne#j#cú#v#ú meke í#b#ú#wát#s#ohíjcyaa#be Naavé#neke ítyáh#j#ki.

¹⁵ Ehdúu dí#byé hójtsi pañé#t#ú meke pájtyeté#t#s#o#o#be mewá#g#ó#ó#v#é#y#ó#netu.

¹⁶ Tsáháa Críjto tsá#á#tu níjkyéji múnáake í#p#í#á#á#b#oki. Tsaabéé Aavará#á#ú#v#ú#j tsí#m#é#n#é#m#ú#há#be meíjcyámeke í#p#í#á#á#b#oki.

17 Áánélliihyée míamúnáájpidívú ípívyééveebe ímiá lluuváábé íjcyabe íñe muhdú meícyahíjcyáné iwáájácu méhdi ídáátsóvéne máhallúvú Píívyéébeke piáábó ityáúmeíki. Aabée mewájuryi pájámeííbyedi ícúbahrámé méimítyuháñé iábájíívemeíki.

18 Téhdurée dííbyeke Naavéné máváríjchóneri ícúbáhrámeíñéllii waajácuube muhdú ténehji meke dómácohíjcyáne. Aabe piivyété meke téenetu ípíaabóne.

3

Moitsée ehnííñevu Jetsóó ávyejúúne

1 Ehdu teéne, ámuúha táñahbé muj. Áánéllii Píívyéébeéjté meíjcyame metsu ímíñeúvú meúráávyé uwááboobe Jetsocríjtoke, dííbyeke meúráávyehíjcyánéjcu lluuváábé páñétúejpi íjcyáábeke.

2 Muuráhjáa Píívyéébe dííbyeke níwáávéne wákimyéi tsaímíyé nijkévaabe Moitséeúvukéhjáa díbye ihñéjtedívú níwáávémeke díbye tsaímíyé téhmehíjcyádu.

3 Áronáa ihdyu Moitséeúvú ehnííñevu avyėjúúllémeííbyé páneeré díbye ípívyéjtsónéllii éhne múúne jaa méénuube tééj á ehnííñevu ávyėjúúllémeídyu.

4 Muurá míamúnaa jaa meenúhi. Áronáacáa ihdyu páneere Píívyéébere ípívyéjtsónéllii éhnííñevu díbye avyėjúúhi.

5-6 Ehdu muurá Críjto Moitséeúvú ehnííñevu avyėjújtsámeíhi. Muuráhjáa dííbyeúvú Píívyéébeéjté jahdu néémeke ímí téhmehíjcyáhi. Ároobée dííbyé ícúve múnáajpíye. Áánetu ihdyu Ílli Críjto dííbyéjté avyėjúúbe. Áábedítýúu muurá díbye Moitséeúvú meke úúballéhi. Aane ímiááné dííbyéjté meíjcyame dííbyedívú mecátsípáávéne nihñéétsihvúré ímí dííbyeke meúráávyéhajchíi tsaímíyé méíjcyááhi.

Píívyéébeéjté tsaímíyé íjcyane

7 Muurá Píívyéébe waajácúháámítu dííbyé Apííchó túkevėjtsóneri dííbyé ihjyú uubálle múnáajpi nééhií:

Píívyéébe o íjcyabe ámuúhake o nééne melléébo.

8 Tsá múu oke táhjalletú éhnée ámuúhá ihde múnáaúvú íñéubá píívyétúné ííñújiri íjcyácooca oke dáríívehíjcyádu.

9 Ehdúu téhulle íjcyame dáríívémeíhijcyá 40 píjcyá hajchótá diityémá méénuráítýúronéhjí o méénuhíjcyáné ájtyumíjúcooróme.

10 Aanée oke cáyobáávatétsoobe diityédítýú o nééhií: “Íjtsaméi tútávaavémé tsá ímíletú diityéké o túkévejtsóné illéébone.”

11 Ehdúu diityédívú o cáyobáávaténe ímiááneturé o néé diityékée tsaímíyé o pícyooíñé o nehíjcyátsihvu dítye úújetéityúne.

Ehdúhjáa Píívyéébe waajácúháámítu dííbyé ihjyú uubálle múnáajpi néé dííbyé Apííchóré túkevėjtsóneri.

12 Ahdícyane tsáma téííbúwá méíjcyaco, ámuúha táñahbé muj. Ámuúhá íjtsaméi métútávaávedí diibyéjucó ímiá Piivyéébe íjcyáábeke ámuha mecáhcújtsónetu ámuha memújtátuki.

13 Múu tsápítsócatsí teenéjucó ícyooca meíjcyarááhori meíjcyáné hajchótá ímityúné ámuúhake ímújtátsótuki.

14 Muurá tujkénutújucó nihñéétsihvúré tsaímíyé Píívyéébedívú mecátsípáávéne dííbyeke meúráávyéhajchíi íñé ímíjyaú Críjtoma méíjcyáá íavyėjuri.

- 15 Áánéllii máábájíívedí Píívyéébe íwaajácúháámitu íllu nééneé:
Píívyéébe o íjcyaaabe ámúhakye o nééne melléébo. Tsá múu oke táhjálletú ámúhá
ihdé múnáaúvúu oke táhjállehíjcyádu.
- 16 ¿Acáa caatyé Píívyéébeke ímityú dáriívehíjcyáhi? Muuráhjáa Ejíhto múnáa
hójtí pañétú Moitséeúvú íjchívyetsómé Píívyéébeke ímityúné dáriívehíjcyáhi.
- 17 ¿Acáa caatyedí Píívyéébe icyááyóbáne ícúbahrá 40 píjcyá hajchóta? Diityéree
muurá ímityú níjcaúvú úújetémé ínéubará píívyétúné ííñújivu dsííjivehíjcyáhi.
- 18 ¿Acáa caatyéké neebe tsaímíyé diityéké ipícyooíñé íñéerótsihvu ditye
úújetéityúne? Diityédityúree ehdu neebe ditye dííbyeke lléébohíjcyátúné
dájúcotu.
- 19 Áhdújucóo muurá tsá ditye úújetétú dibyée diityéké néhíjcyátsihvu ípyée
icyáhjútsótúnéllíihye.

4

- 1 Áhdure muurá ícyooca mééma ijcyájúcooróné Píívyéébe meke néhíjcyáné
tsaímíyé dííbyema maávyéjuutéiyóne. Áánéllii téñbúwá méijcyaco téeneri
mebáñúmeityu dityéhjáa báníúmeídyu.
- 2 Muuráhjáa diityéké íúwáábohíjcyádúré ícyooca Píívyéébe méhdivu muhdú
mepájtyetéíñé uwááboju bóhówátsohíjcyáhi. Aane muurá ditye íjcyadúré
melléébójúcoorómé mecáhcújtsótúhajchíí tsá íñnetú meke tene píáábóityúne.
- 3 Áánetu ihdyu ímiáané cáhcújtsómé tsaímíyé íjcyaa Píívyéébema. Muurá
cáhcújtsótúmedítyú neébe:
Cáhcújtsótúmedívú o cáyobáávaténe o néé mújyú ditye úújetéityúné diityéké
tsaímíyé o pícyooíñé o nétsihvu.
Ehdúhjáa cáhcújtsótúmedítyú neebe ííñujíí ípívyéjtsóijyújuco pámeere
míamúnaa íñé imíjyaú dííbyema íjcyaiñé íñéjyju.
- 4 Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:
Páneeree Píívyéébe íwákimyéí iníjkévátsihdyu 7 coojívá úújetéjcoójí ílluréjuco
wáyéeevéne.
- 5 Áhdure nééne cáhcújtsótúmedítyu:
Tsá mújyú ditye úújetéityú diityéké tsaímíyé o pícyooíñé o nétsihvu.
- 6 Áronáa ijcyámé tsaate pajtyeté uwááboju icyáhcújtsóne ímí Píívyéébema
íjcyame. Áánetúu tujkénú téené uwááboju illéébójúcooróné cáhcújtsótúmé íllure
báníúmeíhi.
- 7 Áánéllíihyée Píívyéébe meke íyaahóvú íajcúrááhori Dabíiúvuj téeveri
íwaajácúháámitu néehíí:
Píívyéébe o íjcyaaabe ámúhakye o nééne melléébo. Tsá múu oke táhjálletúne.
Ehdúu Píívyéébe néé íwaajácúháámitu.
- 8 Aanée muurá méíhdé múnáaúvuke tsaímíyé ipícyooíñé íñéene Jotsoéeúvuj
téeveri imyéenuca tsáhájucó Dabíiúvuj téeveri mééma dibye íhjúváiityuróne.
- 9 Áánéllii muurá ijcyánéi méumíwari tsaímíyé Píívyéébema méijcyaiñé. Tsáhái
mééma tene pánéévetú meké íajcuíñé dibye nééneé.
- 10 Muurá ihdyu dííbyema tsaímíyé méijcyácooca ílluréjuco mewáyéééveíñé
dibyée panévare ípívyéjtsóné níjcaútu wáyéeevédu.
- 11 Áánéllii metsu tsaímíyé Píívyéébeke meúraávye ímí dííbyema méijcyá méíhdé
múnáaúvúhjáa báníúmeídyú mebáñúmeityuki.

12 Muurá dííbyé ihjyu íhtsutúné ijcyánéllí páneere míamúnáá ííbúwá íjtsaméí bóhówajtsó éhne múúne nñtsúwari tsíeméné mewáhdahíroné pañe muhdíívané íjcyane maájtyumídu.

13 Dííbyerée páneere ípívyéjtsónéllí tsá ñná dííbyedívú téévetúne. Páneere muurá waajácuúbe. Áábé úmíwari meíjcyácooca páneere mééma ímíbájchóíibye muhdú meícyahíjcyáne.

Jetsóó páñétúejpi llúúváabe íjcyane

14 Áábé Hajchi muurá Jetsocríjto páñétúejpi méhlluuváábé íhtsútuúbe. Aabe dííbyema íjcyabe máhallúvú piáábó táumeíhijcyáhi. Áánéllí metsu ímíñeúvú dííbyeke meúráávyeki.

15 Muurá meke ídaatsólléne piáábohíjcyabe mávaríjchojúúnevu metáhjátsámeítyuki. Muuráhjáa téhdure íjñiri íjcyácooca ténéhjiri ícúbáhrámeíñéllí waajácuube muhdú meícúbáhrámeíñe. Áronáacáa ihdyu tsá díbye ímityúné méénutúne.

16 Ahdícyane cáhawáa metsu dííbyedívú mecátsípáávéne Píívyéébeke piáábó metáumeí méhdi ídáatsóvéne meke díbye ipiááboki.

5

1 Muurá mee míamúnáadítýú páñétúejte llúúvájte íjcyáímyeke meménuhíjcyámé ityújkevééllémeke dítye Píívyéébema tsaaté hallúvú íhjuváne dííbyeke íícúvéne iyámeke icyóvájtsó díityé ímityú íábájíívemeíki.

2 Áronáa llúúváabe íjcyároobe míamúnáajpi íjcyánéllí waajácú muhdú mávaríjchó íjcyane. Áánéllí tsaate ímíñeúvú wáájácutúme mújtámeke pi-ivyéteebe chooco íúwaabóne.

3 Aabe tujkénú íhyallúvú Píívyéébeke íícúvéne iyáábeke cóvajtsó ímityú íábájíívemeíki. Áané boonétú tsíjtyé hallúvú méénuube díityé ímityú íábájíívemeíki.

4 Tsá tsaapi iye méménúmeítyuró llúúváábedívu. Píívyéébere ihdyu ityújkevééllémeke téénevu picyóó Aróóuvukéhjáa ipícyohdu.

5 Ahdúu Críjtoke Píívyéébere picyóó páñétúejpi llúúváabe díbye íjcyaki. Tsáháa iye díbye méménúmeítyúne. Áábedítýú muurá neebe íwaajácúháámitu: Uu Hájchíwu u íjcyáábeke uke ó ávyéjújtsóhi.

6 Téhdure tsííñe neébe:

Uke ó picyóó níjkéváityúné íhtsútuube llúúváabe u íjcyá Mekítsedéé íjcyadu. Ehdú Píívyéébe neé íwaajácúháámitu Críjtodítýu.

7 Aabée Críjto íjñiri íjcyácooca Cááni Píívyéébema ávyétá íhnáhó kímóóveebéré ihjuvahíjcyá díbyée dsíjívéíñetu díbye muhdú íñéhajchí dííbyeke ipájtyetetsoki. Áronemáhjáa íhvéjtsámeíbyé muhdú díbye ímillédú dííbyema tene ipájtyeki. Áánéllíhyéhjáa Píívyéébe dííbyeke piáabóhi.

8 Aabée muurá dííbyé Hajchi íjcyabe páñetu ícúbáhrámeíñéllí waajácú muhdú mecáhcujtsóne.

9 Ehdúhjáa ímiáábé íjcyánéllí mepájtyetéíñe méénuube dííbyeke cáhcujtsómé muhdú íjcyáityúmeréjucu dííbyema íjcyaki.

10 Áánéllíhyéhjáa Píívyéébe dííbyeke picyóó íhtsútuube páñétúejpi llúúváabe díbye íjcyá Mekítsedéé íjcyadu.

Mecáhcujtsóné meíhvéjtsómé úmíwa ápíchó nééneé

11 Íjcyaróné téénetu mítyane ámúhakye o úwáábóiyóne. Áronáa tsáhájucu ámúhakye o úwáábóityú téeneri ámuha meícúvehíjcyátúnéllíhye.

12 Tsáhájucu béjete ámuha meíjcyájúcóoturóne. Muurá icyooca ámuha tsíjtyekéréjucu meúwáábóiyóne. Áronáa muhdú íivane ámúhakye túhuutúné piéénéréi tsiíne ó úwáábohíjcyá éhne múúne tsíimene majcho méénútutsi tsanééré mújpañe óóvedu.

13 Aane ehdu tsíimenédú néeme tsáhái ímííneúvú wáájacutú muhdú ímíájító meúraávyeyóne.

14 Áánetu ihdyu kéemejte tsanééréjucu majcho méénudu néeme tsúúca waajácú ímítyúnetu keená ímiáané íjcyane.

6

1-2 Áánéllii metsu ímííneúvú Píívyéébé uwááboju meúraávyé éhniíñevu ténejcu mewáájacuki. Tsá apááñeríyé meíhjuváiityuró Píívyéébema meímíbaávyé meíjtsaméi mecápáyóóvéneri, dííbyeke mecáhcujtsómé ímítyunéhjí meméénúné déjúcotu mewágóóóvéiyóneri, metsójtsótsámeíñeri, cahcújtsó múnáá hallúvú méhójtsine mepícyóóne dííbyeke piáábó metáúmeíñeri, medsíjivémé mebóhííñeri, díbye muhdú meícyahíjcyáné mééma ímíbájchóíñeri. Éhdúneri tsá apááñeríyé tsúúca Críjtodítyú íjcyáné uwááboju mewáájacúneri meíhjuváiityuróne.

3 Aane óví meke piááboobe éhniíñevu tsíñehjí mewáájacuki.

4 Muurá dííbyé uwááboju tsúúca iwáájacúné ímí íjtsúcunúné úráávyémé pañe íjcyájucóóne dííbyé Apíícho.

5 Aame tsúúca waajácú dííbyé ihnáhoori béhjiréjucu ííñuji cápáyóóvécooca muhdú meíjcyaiñe.

6 Áronáa ihdyu téénetu ávyéta mújtá imyéénúhajchíi tsáhájucu ditye múijyú tsiíne ímíbaávyéityúne. Ehdu dáríivémeímyé Píívyéébé Hájchikye múu tsiíne dsíjivetsódú meenu míamúnáake dííbyedívú iúúhívatétsóneri.

7 Áánetu ihdyu ímiáané dííbyeke cáhcújtsómeke ímí íjtsúcunúúbé éhne múúne tsáápi bájtsó níjyaba pípájchóneri imíwu ííñene díbye íjtsúcunúdu.

8 Áánetu éhne ímí ííñuji néérótsihdyu tsanééré bñiva ííñedu ímítyú Píívyéébeke meúraávyéhajchíi cúújúwá pañévú meke waagóóíbye.

Tsaímíyé meíjcyaiñé meíjtsone

9 Ehdu íñe ámúhakye ó nehíjcyáhi, ámuúha táñahbémut. Áronáacábá tsá ámuha tehdu meíjcyatúne. Muurá ó waajácú ímí tehjújucu ámuha meíjcyame mepájtyetéíñe.

10 Muurá Píívyéébe ímiáábé íjcyabe tsá abájíivéityú tehjújucu ámuha mewákímyeíhijcyáne. Áhdure tsá díbye abájíivéityú tsijtye cahcújtsó múnáake ámuha mewájyúne mepíáábóné raahóvú tsíñehjí ímiáánéré ámuha meméénuhíjcyáne.

11 Ahdícyane ó imíllé ámuha óóchévetúme méitsohíjcyáné íñé imíjyaú meíjcyaiñé méumíwari íjcyane ámuha téeneri mebáñúmeítyuki.

12 Méóóchévedí téénetu. Íhnáhóóróné pañe ímííneúvú mécahcújtsó éíjyúvúhjáa tsaate ímí icyáhíjtsóne díbyéé díityéké nehíjcyádú tsaímíyé dííbyema íjcyadu téhdure ámuha meíjcyaki.

¹³ Píívyéébéhjáa muurá íhtsútuube íjcyánéllii Aavaráaúvuke páñetu iiye néé ímiááné dííbyeke ipiááboíñe. Tsáháhjáa tsaatáj tééveri dííbyeke ipiááboíñé dibye néétune.

¹⁴ Íllúhjáa neebe dííbyeke: “Uke panévatúré mítyane ó piááboóhi. Áánéllii díjtsiménémúhaabe mítyane líiyááteéhi.”

¹⁵ Ehdúhjáa muurá Píívyéébe Aavaráaúvuke nééne icyáhjútsóne óochévétuube ítsohíjcyánéllii ímiááné íñéhdújuco dííbyema dibye méénune.

¹⁶ Muurá tsáijyu tsaate ímiáánéré íñéécooca íehníñevu íhtsútuúbe mémé dómajcó tsijtye icyáhjútsoki. Ehdú dííbye mémé dómajcómé ‘óvíi oke muhdú méénuube o állíhajchííjyu’ íñéénema.

¹⁷ Ahdúhjáa ímiááné imyéenuíñé páñetu iiye Píívyéébe néé ditye icyáhjútsoki. Aanéhjáa imíllebe diityéké iwáájácútsóné ávyeta íñéhdú imyéenuíñé íjtsaméi cápáyoácótuúbe.

¹⁸ Ahdícyané muurá tsúuca méwaajácú íhtsútuube íjcyaaabe muhdú íñéhdú mééma méénuíñe. Tsá dibye meke állítyúne. Áánéllii dííbyedívu metájpmyme tsaímíyé méijcyá ípyéé íñéhdú meke dibye ipájtyetétsoki.

¹⁹ Aane mewáájácúmé tsaímíyé dííbyeke meúraavyémé ímí méijcyá éhne múúne cújúwami dóhjívami íoovéjúcóótumi íjcyadu. Áánéllii tsúuca ícyooca mépiivyéte meeréjuco Píívyéébema meihjyuvané muhdú páñétúejpi llúúváabe duurúvájá pañévú páñétúétsihvu dííbyema íhjúvuhíjcyádu.

²⁰ Ehdúu meeréjuco Píívyéébema meihjúvaíñé mééma Jetsóó ímíbajchóhi. Aabe páñétúejpi llúúváabe íjcyá Mekitsedéé íjcyadu múijyú muhdú íjcyáítyuúbe.

7

Mekitsedéé íjcyadu Jetsóó páñétúejpi llúúváabe íjcyane

¹ Diibyééhjáa Mekitsedéé Tsáaré cóomí avyéjuube íjcyaaabe idyé llúúváabe páñétúejpihjáa Píívyéébere pícyoóbe. Aabéhjáa tsáijyu cábuuvé Aavaráaúvúu íhtsútúroméhjike ávyéjútéké ityáhjáétsihdyu méénujcátsityu óómíbyedívu. Áábé hallúvúhjáa Píívyéébeke piáábó táúmeíbye.

² Áábekééhjáa Aavaráaúvú ajcú tsáneevu ípyéé ityáhjáámé tsíeméné itsívánetu. Áábe mémé Mekitsedéé ‘ímiá avyéjuúbe’ nééiyóne. Áánetu dibyéé íjcyácóomí mémé Tsááre ‘íbúwají meíjcyane’ nééiyóne. Áánéllii téhdure dííbye mémé ‘tsaímíyé meke pícyoóne avyéjuúbe’ nééiyóne.

³ Diibyééhjáa Mekitsedéé pevétsihdyuré bóhówaavénéllii tsá mewáájácútu dibyéé cááníma, tsíjuma, íhdé múnáama, íjcyáhajchííjyu. Tsá mewáájácútu muhdúhjáa dibye ípívyeevéne. Áhdure tsá mewáájácútu dibyéé dsíjívéhajchííjyu. Ahdúu muurá Píívyéébe Hajchi páñétúejpi llúúváabe múijyú muhdú íjcyáítyuube bóhówaavéhi.

⁴ Aane méwaajácú ímiááné Mekitsedéé íhtsútuube íjcyane. Muuráhjáa méíhdé múnájpi Aavaráaúvú íjcyároobe dííbyeke ajcú tsáneevu méénujcátsiyí íhtsutúme íjcyáromeke ityáhjáámé tsíeménetu.

⁵ Muuráhjáa Moitséévúvuke Píívyéébe néé Revíúvúj tsiménémúháábedítýú llúúvájte íjcyámeke imúnaa ítsíeménetu íacuhíjcyaki. Ehdúu neebe Aavaráaúvúj tsiménémúhaabe íjcyame ipiáábójcatsíki.

⁶ Muuráhjáa Mekitsedéé Revíúvúj tsiménémúhaabe íjcyátúróobeke Aavaráaúvú ajcú itsíeménetu tsáneevu. Áijyúu diibye Aavaráaúvú hallúvú

táumeíbyé piáábó Píívyéébée panévatúré dííbyeke ipiááboíñé néhíjcyáábé hallúvu.

⁷ Tsáháa Aavaráaúvú Mekitsedée hallúvú piáábó táumeítyúne. Muuráhjáa Mekitsedééré táumeí dííbyé hallúvu. Áánélli méwaajácú Aavaráaúvú ehniíñevu díbye íhtsútuube íjcyane. Muurá tsáapí hallúvú ímí díbye íjcyáiñé piáábó táumeíbyé ehniíñevu avyējúúllémeíhi.

⁸ Muurá llúúvájteke métsíeménetu maácu híjcyarómé dsíjiveéhi. Áánetúu Mekitsedée íhtsútuube llúúváabe íjcyáábedítýú Píívyéébe waajácuháámí néé díbye ícyoocápi íjcyane.

⁹ Áánélli méwaajácú Aavaráaúvúhjáa Revíj tsíménémúháábedítýú llúúvájte íjcyáímyemájucó ítsíeménetu Mekitsedéee ájcune dityée ájcúiyódú ívane dityéi íjcyátúrónáaaca.

¹⁰ Téijyúikyéhjáa tsáhái dííbyej tsíménémúhaabe Reví tsímávámeítyúne.

¹¹ Aanée Revíj tsíménémúhaabe Aróodítýú llúúvájte íjcyame Píívyéébe taúhbaju meúráavyeneríyé mepájtyetéiñé ímbájchoca muurá tsáhájucó Críjtoke Píívyéébe Mekitsedééhjáa ícyahíjcyádú íhtsútuube llúúváábedívú pícyoóítýuróne. Árónáacáhjáa ihdyu tsá díbye Aróoúvú íjcyadu néébeke pícyootúne. Tsíhdyuréjucóhjáa néébeke díbye pícyoóne.

¹²⁻¹⁴ Aabée Críjto Máavyéjuube tsá Revíúvú dohjíba múnáajpi íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu Jodáá dohjíba múnáajpíyé íjcyaróóbeke Píívyéébe llúúváábedívú pícyoónélli ítyaúhbaju cápáyoové tsíhdyuréjucó. Árónáacáa tsá Móitséeúvú néetu tsaate diityé dohjíba múnáadítýú llúúvájte íjcyáiñé.

¹⁵ Áánetu méwaajácú Mekitsedééhjáa íjcyadu íhtsútuube llúúváábedívú Píívyéébe Críjtoke ípícyoónélli tsíhdyuréjucó ítyaúhbaju cápáyoóacóne.

¹⁶ Tsáháa díbye llúúváábedívú mémévatú Reví dohjíba múnáadítýúu tsaate llúúvájte íjcyáiñé némeíhíjcyádú dííbyedítýú tene némeíñéllíhíyee. Muuráhjáa ihdyu memévaabe múijyú muhdú íjcyáítyuubéréjucó íhtsútuube íjcyaki.

¹⁷ Muurá Píívyéébe dííbyedítýú íwaajácúháámitu néehíí:

Uu íhtsútuube llúúváabe ú íjcyá Mekitsedée íjcyadu múijyú muhdú u íjcyáítyuúbe.

Ehdu Píívyéébe néé dííbyedítýu.

¹⁸⁻¹⁹ Muuráhjáa íhdéené taúhbaju Píívyéébe Móitséeúvuj téeveri méénune meúráavyerómé mepájtyetétyúrónélli tsíhdyuréjucó mééma díbye teene cápáyoóacóne. Áánéllíhíyee Críjtoj téeveri meke ehniíñevu piááboobe ímí dííbyema meíjcyaki.

²⁰⁻²¹ Muuráhjáa tsíjtyehjí llúúvájte pevénéré memévahíjcyáhi. Áánetúu Críjtoke páñetu Píívyéébere meménú múijyú muhdú íjcyáítyúné lluvváábé díbye íjcyaki. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Píívyéébe ímiáánetúré néehíí: “Uke ó pícyoó Mekitsedée íjcyadu múijyú muhdú u íjcyáítyuube llúúváabe u íjcyaki.”

Tsáháhjáa múijyú ehdu tsíjtyedítýú díbye néétune.

²² Aabée Jetsó mééma béhné pityájcoju meenú íhdéené taúhbajúu meúráavyehíjcyané ehniíñevu tsáimíyé Píívyéébema meíjcyaki.

²³ Muuráhjáa éijyuúvú mítyame llúúvájte íjcyame tsaapi dsíjívécococa tsijpi cápáyóóvehíjcyáhi.

²⁴ Áánetu ícyooca íhtsútuube Jetsó múijyú muhdú íjcyáítyuube llúúváabe íjcyáábeke tsá múha cápáyóóvéityúne.

25-26 Aabe piivyété meke ipájtyetésóné ímiáábé ijcyánéllíhye. Tsá dibye ímítyuube ijcyatúne. Áanéllíhýe tsá dibye múijyú ímityúne méénutúne. Aabée Cááni éllevu níjkyejívú ipyéene ílluréjucu ávyéjuuténe. Aabe icyooca dííbyedi tsúúrameímyé hallúvú Píívyéébeke piáábó táúmeíhijcyá muhdú íjcyáityúmeréjucu tsaímíyé dííbyema íjcyaki.

27 Tsáháa míamúnaa llúúvájte méénuhíjcyádú dibye méénutúne. Díityéhjáa muurá Píívyéébé úmíwávú tujkénú covátsohíjcyá iyáábeke ímítyú íábájíívemeíki. Áané boonétúhjáa botsíi tsíjtyé hallúvú méénuhíjcyámé díityé ímityú téhdure íábájíívemeíki. Ahdúu tsá Jetsóo méénutúne. Muuráhjáa ihdyu tsáneere pañetu iiye pájámeíbyé dítyée iyámeke covátsohíjcyádú íívane páme hallúvuréjucu.

28 Muuráhjáa éíjyuúvú Píívyéébe Moitséeúvuke néhdújucu dítye míamúnaa ímityúme íjcyáromedítyú méménuhíjcyáné pañétúejte llúúvájte dítye íjcyaki. Áronáacáa ihdyu Píívyéébe íñéhdújucu Ílli ííne ímityú méénutúúbeke pícyoone pañétúejpi llúúváabe díbye íjcyá múijyú cápáyóóvéítyuubéréjucu.

8

Jetsóoj téeveri béhne pityájcoju íjcyane

1 Aane íne meíhjúvahíjcyánetu éhnííñevu ímí méíjtsúcunú pañétúejpi Críjto mélluuváábé íjcyane. Aabe icyooca ijcyá Cááni Píívyéébé úníuri níjkyejíri.

2 Aabe téhulle íjcyaja duurúvájá pañétú pañétúétsihdyu Cááníkye máhallúvú piáábó táúmeíhijcyáhi. Tsá míamúnaa méénújari díbye íjcyatúne. Píívyéébere méénújari dííbye.

3 Muuráhjáa míamúnáadítýú pañétúejte llúúvájte íjcyame Píívyéébé úmíwávú iyámeke covátsohíjcyá tsíjtyé ímityuháñe íábájíívemeíki. Ahdúu Críjto pañétúejpi llúúváabe íjcyánéllíi meenu míamúnáama. Áronáacáa tsá dibye díityée méénuhíjcyádú méénutúne. Muuráhjáa ihdyu iiye pájámeíbyé páme ímityuháñéré íímíbájchoki.

4 Muuráhjáa ííñújiejpiyé íjcyaca tsá dibye llúúváabe íjcyáityuró tsúúcajáa Moitséeúvuj téeveri Píívyéébe pícyóóné taúhbaju néhdújucu tsaate llúúvájte dííbyeke íícúvehíjcyámé íjcyánéllíhýe.

5 Muuráhjáa díitye lluvájte Píívyéébeke íícúvehíjcyá pañétúeja duurúvaja níjkyejíri íjcyajádú imyéénújá pañévu. Píívyéébéhjáa muurá Moitséeúvuke néehí: “Ímíñeúvú tsáma méénuco éhnee ‘Tsinaí’ némeíhbaúvú pañétúeja náávevu uke o úújetsóné u ájtyumídu.” Ehdúhjáa Píívyéébe néé Moitséeúvuke.

6 Áronáa éhnííñevu icyooca pañétúétsihyí Jetsóo llúúváabe íjcyabe máhallúvú Píívyéébeke piáábó táúmeíhijcyáhi. Dííbyej téeveríhýáa muurá Píívyéébe mééma béhne pityájcoju meenu tsaímíyé dííbyema meíjcyaki.

7 Tujkénúhjáa díbye méénúné pityájcoju néhdu meíjcyáneríyé mepájtyetécá tsáhájucu béhne pityájcoju díbye méénúityuróne.

8 Tujkénúéné pityájcojúu néhdu míamúnaa ícyahíjcyátúnéllíi béhne pityájcojúréjucu díbye méénune. Muurá íwaajácúháámitu neébe: Béhne pityájcojúréjucu o méénuíñe tahñejtema íjraémuu, jodáámuu, íjcyámema.

9 Tsáhájucu o méénúityú díityé íhdé múnáaúvukée Ejíhtó ííñújítu o íjchívyétsócooca díityémá o méénudu néené pityájcoju. Dítyée téené pityájcoju néhdu íjcyátúnéllíi díityéké múu íhvejtsódú ó meenuhi. Ehdu o néé Píívyéébe o íjcyáabe.

10 Ahdícyane tsíhdyuréjuco nééné pityájcoju o méénuíñé ijraéémuma ditye ímíñeúvú tééné uwááboju iwáájácúne muhdú tene néhdu íjcyaki. Áijyu ímíáané tahñéjté íjcyámé Piivyéébé ó íjcyáahi.

11 Téijyu tsáhájucó múha óhdivu wáájácútsójcatsítyú pámeere íhtsútúróméhjimáyé ícyátútsiméné oke wáájácúíñéllíhye.

12 Áámedi o ídáátsóvéne ílluréjuco diityé imítyú o ábájííveíñe. Aane tsáhájucó múijyú o ítsáávéityúne.

13 Ehdúhjáa Píivyéébe béhne pityájcojúrjúco bóhówajtsóné íhdééné pityájcoju pañe meíjcyarómé mepájtyetéityúrónéllíhye. Aane tsúuca mééma cápáyoovéhi.

9

Níjkyéjiri páñétúeja duurúvaja

1 Teené tujkénúéné pityájcoju tükévétsóhíjcyá ííñújiri íjcyané duurúvájá pañétú muhdú dííbyeke ditye íícúvehíjcyaki.

2 Aanéhjáa teeja imyéénúcooca meenúmé míhyóócu mójcohóócú ímichi tétsihvu Píivyéébeke íícúveki. Tujkénúétsí méméhjáa 'ímiátsí'. Átsihyíhjáa imíwu nééné peetéhcyú úníuri méétsáwá hallurí pááa dííbyé íícúve.

3 Áané bóunáálleríhjáa íjcyaho wájyamuwávú wátájcámeítsí mémé 'Páñétúétsí ímiátsí'. Átsihvúhjáa apáábyéré páñétúejpi llúúváábe Píivyéébema ihjyúvahíjcyáhi.

4 Átsihyíhjáa óórótu méénúmeíñé waíjí téijí hallúvú ditye Píivyéébeke idyúúruvané imyéwu cúvaane cóvátsohíjcyáíji. Áané úníuríhjáa cajóónaba imíwu téenere óórótu hálluú, pañee, méénúmeíba. Áhbá pañéhjáa Píivyéébé taúhbaju cáátúnúmeíñé newáyuwáácuu, Aróóvú cuujúí béhjívái, 'manáa' némeíñe pááá óóróíhlló pañe íjcyanee, éhdune.

5 Áhbá halluríhjáa níjkyéji múnáajtétsí níjcyota 'tétsihyí Píivyéébe íjcyane' nééiyóne. Áámútsí nuwáácyúhjáa wálluríjíúcuunúne lliíñevú páñétúejpi llúúváábe iyáábé tujpácýó pícyohíjcyá míamúnáa imítyú íábájíívémeíki. Aane óvíí éhdunéré téeneri méihjyúváhi.

6 Ehdúhjáa duurúvaja imyéénújá pañevú paíjyuvaré llúúvájte tujkénúéhó pañevú íucáávéne Píivyéébeke íícúvehíjcyáhi.

7 Áánetúhjáa páñétúétsihvu tsáne pijcyábá lliíñe tsáijyuré páñétúejpi llúúváábere úcáávehíjcyá iyáábé tujpácýoma ímítyuu, tsíjtyé imítyuu, íjcyane íábájíívémeíki.

8 Ehdúu méénuhíjcyámé pamévareí Píivyéébema méihjyúvaíñé ímíbaávyétúné hajchóta. Aane méwaajácú Píivyéébé Apííchó túkevájtsori.

9 Muuráhjáa ihdyu Críjto mééma méénúíñe náávé iyámeke icyóvájtsóneri panévaríyé Píivyéébeke íícúvehíjcyáme. Áronáacáhjáa tsá ditye teene imyéénúneri ímíbaávyéityuróne.

10 Muuráhjáa panévare majchóháñé, dooháñé, adóháñé, téííbúwaré méénuhíjcyámé Píivyéébe diityéké néhdújuco. Áhdurée íjpi ityútáváávecooca nítyámeíhíjcyámé ímíbaávyeki. Éhdúu méénuhíjcyámé imyéénuhíjcyádú Píivyéébe tééné taúhbaju Críjtoj téeveri icyápáyoácótúné hajchótá ímí diityéké íjtsúcunúki.

11 Aabée Críjto bóhówáávebe ícyooca páñétúejpi llúúváábe íjcyá tsáimíyé meíjcyáíñe mééma méénúbe. Aabe ícyooca míamúnaa méénútuja tsáimíyé Píivyéébere méénúné duurúvájá pañétú máhallúvú píáábó táúmeíhíjcyáhi.

12 Tééjǎ pañévúu úcááveebe pañétúétsihvu. Ároobée tsá llúúvǎjtée méénuhíjcyádú ténevǎ pijcyábádú ócǎjívuu, cáávaraa, íjcyámeke idsíjívétsómé tujpácyoma úcáávetú téeneri Píívyéébeke íícúveki. Muuráhjáa ihdyu pañetu ítyujpácyoré waagóoobe tsáijyuré pámé hallúvurjúco téeneri mepájtyeteki.

13 Muuráhjáa éjyuuúvú ímítyúúvémeke ócǎjimuu, cáávarámmu, íjcyámé tujpácyori wáchíyáhcu híjcyámé dítye íímíjpyeteki. Téhduréhjáa ócǎjiméewáwúuke icyóvǎjtsóné ballíjyú íúúrúnúneri wáchíyáhcu híjcyámé dítye íjpi íímíbáávyeki. Áronáacáhjáa tsá díityé ímítyú ímíbáávyehíjcyatúne.

14 Áánetúu ihdyu Críjto ítyujpácyori meke ímíjpyetétsó méímítyutu. Píívyéébe Apííchóo múijyú muhdú íjcyáityúné dííbyeke píáábóneri pájámeííbyé mewájyuri ííne ímítyú méénútúroóbe. Áánéllii dííbyé tujpácyó tsúúca meke ímíjpyetétsó ímítyúnéhjitu tsaímíyējuco Píívyéébeke meíícúvéébema meíjcyame mewágóóóvétuki.

15 Díibyée muurǎ Jetsocríjtó tsáá béhné pityájcojúréjúco mééma imyéénuki. Muuráhjáa tujkénú Píívyéébe méénúné pityájcojú pañe íjcyámé ímítyuháñé téhdure tsúúca ímíbaavyé díbye dsíjíveneri. Áánéllii ícyooca pámeere Píívyéébé tsúúca meke újcume tsaímíyējuco dííbyema meíjcyáiñé díbyée néhduú.

16 Muurǎ múúne medsíjívétúné ihde mécaatúnú métsíeméné caatyé újcuíñé úúbálléné waajácuháámí. Aane medsíjívécoca botsíi ujcúmé teéne.

17 Áánetu méi medsíjívétúné hajchótǎ tsá múha dómájcoítyuró tééne waajácuháámí mecáátúnúrónááca.

18 Ahdúhjáa íivane Jetsocríjtóí dsíjívétúné hajchótǎ Píívyéébe íhdé múnáaúvuma tujkénúéné pityájcoju méénune néhdújúco dítye dííbyeke íícúvehíjcyáné iyámeke illííhyánúmé tujpácyori.

19 Téijyúhjáa Moitséeúvú Píívyéébe taúhbajúúné úúbálléhíjcyáhi. Átsihdyúhjáa obééjámú íhjíné tújpáíhdsíúvú nééne úméhéí níjcautu ípícyoone ócǎjívuuúmuke, cáávaráwuúmuke, idsíjívétsómé tujpácyó nújpácyotu icyátáhbóné pañévú íééníyóneri wáchíyáhcuube teene taúhbaju íjcyáné waajácuháámí. Téhduréhjáa míamúnáake wáchíyáhcuúbe.

20 Áánemáhjáa neebe díityéke: “Ámúhake íñe tújpácyori ó wáchíyahcú muhdú meíjcyáiñé pityájcoju Píívyéébe mééma méénúné uuballe.”

21 Áhduréhjáa duurúvaja wáchíyáhcuube páneere tééjǎ pañe íjcyánéhjimájuco.

22 Muuráhjáa teene Píívyéébe taúhbaju néé páneere tútávaavéné tújpácyoríyé ímíbájchómeíhíjcyáiñe. Áánéllii tsá míamúnáá ímítyuháñé pevénére ímíbáávyéítyuróne.

Críjto mewájyuri pájámeíñe

23 Ehdúhjáa iyámeke idsíjívétsómé tujpácyori duurúvaja ímíbáchohíjcyámé tééjǎ pañévú íúcáávehíjcyá Jetsocríjtóo mééma ítyujpácyori méímítyú ímíbájchómé dííbyema pañétúétsihvu meúújetéíñe nááve.

24 Tsáháa díbye úcáávetú míamúnáa méénúné duurúvájǎ pañévú méímítyú íímíbájchoki. Muuráhjáa ihdyu pañétúeja níjkyéjiri íjcyájǎ pañévúré úcááveebe máhallúvú Píívyéébema íihjyúvaki.

25 Áronáacáa tsá díbye míamúnáajpi llúúváábe méénuhíjcyádú ténevǎ pijcyábádú iyámé tujpácyoma pañétúétsihvu úcáávehíjcyatú míamúnáá hallúvú Píívyéébema íihjyúvaki.

26 Muuráhjáa ditye méénuhíjcyádú imyéénuca ííñujíi ípívyéévetsihdy múhdújyúvájúcooíyó dibye méimítyú hallúvú dsíjívéne. Áronáacáa iéévé úújetétsihvu íbóhówáávéne tsáneere pájámeííbyé pámé hallúvuréjuco.

27 Téhdure mee míamúnaa tsáneere medsíjívémema Píívyéébe muhdú meícyahíjcyáné ímíbájchoóhi.

28 Muuráhjáa Críjto tsáijyúré pájameí pámé imítyuháñéré ímíbájchoki. Aabe tsiíñe itsáácooca tsáhájuco téénevu tsááityúne. Tsáiibye tsaímíyé dííbyeke téhmehíjcyámeke itsájtyeki.

10

1 Muuráhjáa Moitséeúvuj tééveri Píívyéébe ájcúné taúhbaju Jetsocríjtó mééma méénuíñe náávére. Áánéllihyée ténevá pijcyábádú iyámeke illííhyánúmedi Píívyéébeke ditye ícúvehíjcyárónáa tsá ditye ímíbáavyehíjcyatúne.

2 Muuráhjáa tehdu tsáneere imyéénúneri tsúúca ímíbáavyeca tsáhájuco tsiíñe ditye tehdu méénuhíjcyáityuróne. Áacáa diityé hallúrí tsáhájuco íná íjcyáityuróne.

3 Áronáacáhjáa ténevá pijcyábádú íhyallúvú iyámeke ídsíjívétsohíjcyánéllii waajácuhíjcyámé ímítyúmé íjcyane.

4 Áronáa tsá ócájimuu, cáávarámuu, íjcyámé tujpácýó méimítyú ímíbájchóityuróne.

5 Muuráhjáa Críjto ííñujívú itsáácooca néé Píívyéébeke: Míamúnaa ímítyú hallúvú iyámeke illííhyánúmedi uke ícúveróné diityéké tsá ímíbáavyétsotúne. Áánéllii íñe oke míamúnáájpidívú ú ípívyéévetsó o dsíjíveneri botsíi diityéké o ímíbájchoki.

6 Muurá ímítyuháñé ímíbáavyéro ditye iyámeke cóvátsohíjcyaróné tsá diityéké píáábotúne.

7 Áánéllii uke o néehíi: “Áánu oo, Tápiivyéébej. Óví muhdú óhdityu díwaajácúháámítu tene cáátuvádú u ímillédú ó íjcyáhi.” Ehdúhjáa Críjto néé Píívyéébeke ííñujívú itsáácoóca.

8 Tujkénúhjáa neebe míamúnaa Píívyéébé taúhbaju néhdújúcooro iyámedi dííbyeke ícúveróné diityéké ímíbáavyétsotúne. Áhduréhjáa neebe tsíñéhjiri ditye ícúveróné diityéké ímíbáavyétsotúne.

9 Áané boonétúhjáa tsiíñe neébe: “Áánu oo, Tápiivyéébej. Óví muhdú u ímillédú ó íjcyáhi.” Ehdúhjáa Jetsocríjtó íñééne íhdééne pityájcoju tsíhdyuréjuco cápáyoácóne.

10 Aabée Píívyéébe ímillédújuco mewájyuri tsáneere pájameíñé pámé hallúvuréjuco. Ehdúu dibye dsíjívénej tééveri Píívyéébe méimítyuháñé tsúúca ímíbájchóné tsá máhallúrí íjcyájúcootúne.

11 Áánetúu éíjyuúvú íhdééne taúhbaju néhdújuco llúúvájte paíjyuvaré Píívyéébeke iyámedi ícúvehíjcyáne. Áronée tsá mújyú míamúnáa ímítyuháñé ímíbájchóityuróne.

12 Áánéllihyéhjáa Jetsocríjtó mewájyuri tsáneere ídsíjívéné boone Cááni Píívyéébé úniúvú ávyéjuutéhi.

13 Aabe tétsihdyu téhmehíjcyá Píívyéébe dííbyema ímunáake táhjaíñe.

14 Muuráhjáa tsáneere dsíjívéebe pámeere dííbyeke mecáhcujsómé téénej tééveri Píívyéébema meímíbáavyeki.

15 Aanéhjáa éhniíñevu Píívyéébe Íapííchoj tééveri méhdivu bóhówájtsoobe néehíi:

16 Ícyooca tsíhdyuréjuco nééné pityájcoju diityémá o méénuíñé ditye ímíñeúvú tééné uwááboju iwáájácúne ímiááné ímílléne muhdú tene néhdu íjcyaki.

17 Áhdure tsiíñe neébe:

Diityé imítyuháñe o ábájivéné tsáhájuco mújyú o ítsáávéityúne.

Ehdu muurá Píívyéébe méhdivu bóhówajtsó Íapííchoj tééveri.

18 Áánéllii tsáhájuco dííbyeke méimítyú hallúvú tsíeménéhjiri meíícúvéityú tsúúcajáa mééma díbye teene ímíbajchóné ábájivéjúcóónéllííhye.

Tsaímíyé Píívyéébema meíjcyáne

19 Ámuúha táñahbému, ícyooca tsúúca mépiivyété pamévare Píívyéébema meíhjuvane ínerí núhnévetúme Jetsocríjtóo dsíjívénéj tééveri.

20 Teenée nééiyóné díbye dsíjívéné tujkéveri duurúvájá pañétú tsátsii pañétúetsí watájcó wájyamuwa dóchéreevé wájítahnécu. Ehdú mééma ímíbájchoobe ícúbáhrámeíñeri téénej tééveri Píívyéébema ímí meíjcyaki.

21 Aabe Jetsóo pañétúejpi méhlluuváábé Píívyéébeéjté meíjcyámé avyējuube íhtsútuúbe.

22 Áánéllii metsu ímiááméré meíjcyáne ímíñeúvú dííbyeke mecáhcújtso tsaímíyé Píívyéébema meíjcyaki. Muuráhjáa tsúúca páneere méimítyuháñé mééma ímíbájchoobe ídsíjíveneri. Ehdú meke ímíbájchoobe Píívyéébé Apííchoj tééveri.

23 Áhdícyane óví ímíñeúvú méúraavyé tsaímíyé Píívyéébema meíjcyáiñé mééma díbye méénujíto. Muurá Píívyéébe páneere méénuú muhdú íñéhijcyádu.

24 Áánéllii metsu keená ímiááné íjcyanéréjuco meméénuhíjcyaki. Métsu ímiááné mewájyújcatsíñe panévaturé mepíáábójcatsíki.

25 Tsá tsaate méhdityu ícyahíjcyádú pihcyáávevu tsáátuméréjuco meíjcyáítyuróne. Métsu metsápítsójcatsíñe paíjyuvaré mepíhcyáávehíjcyaki. Muurá méwajácú lléváhréjuco tsiíñe Máavyējuube Jetsocríjtó tsááiñe.

26 Muurá tsúúca ímiájíjtó meúraavyéjúcoorómé meímilléduré ímityúné meméénuhíjcyámé tsá múhdutú meímíbbáavyéítyuróne.

27 Tehdu néemeke Píívyéébe waagóo dííbyeke icyáhcujsóné ímíllétúmeke ícúbáhráiñe cuujúwá ávyétá íhnáhó péétécunúwá pañévu.

28 Muuráhjáa éjyuuúvú Moitsééúvuj tééveri díbye ájcúné taúhbaju néhdu tsaate ícyahíjcyátúme hallúvú mítyétsúba, pápihchúúmeváuba, úúbálléhajchíí tsúúca dsíjívétsohíjcyámé ídáátsóvetúme.

29 Aanéjíva awáá muurá éhniíñevu ícúbáhrámeímye Íllí mewájyuri ítyujpácýó wáágoóné icyáhcútsótúne dííbyé Apííchó meke píáábóneri úúhívatéhijcyáme.

30 Muurá Píívyéébe néehí: “Ooréi ó ícúbáhraá ámúhá hallútú ímityúné ámúhake méénúmeke.” Téhdure tsiíñe neébe: “Tahñéjteke ímityúné méénúmema teene ó ímíbájchoóhi.”

31 Muurá apíchó teene Píívyéébe mééma ímíbájchoíñe.

32 Áánéllii máábájívedí muhdúhjáa Críjtoke ámuha mecáhcújtsótujkénúcooca ámuha meícúbáhrámeíyonéhí maáábúcuíjcyáne.

33 Muuráhjáa ámúhadi tsaatédí tsijtye nehniwu iúúhívaténe míamúnááj pñévvú ícúbáhráhíjcyáhi. Áhdurée tsíjtyeke ditye méénúneri ámuha méídáátsóvehíjcyáhi.

³⁴ Dityée cuvéhojánímedi ámuha méídáátsóvehíjcyáhi. Ámúhá tsíeménée ditye dójtúcúrónáa íllure ámuha méimíjyuhíjcyá níjkyéjiri ímiátsíí ííne imíjyaú mújyú níjkéváityúne ámuha meíjcyáiíne mewáájácúnema.

³⁵ Áánéllii Críjtoke ámuha mecáhcújtsónetu méihvetedííne. Muurá dííbyeke ámuha mecáhcujtsóné ímí ámúhama níjkévaáhi.

³⁶ Áánéllii múu íícúbáhrámeíyonéhjí panévare íáábúcúne Píívyéébe ímillédú íjcyá meke díbye néhíjcyádú tsaímíyējuco dííbyema ámuha meíjcyaki.

³⁷ Muurá dííbyé waajácúháámitu Críjtodítýú nééneé:
Lléváhrējuco díbye tsiííne tsááiíne.

³⁸ Ahdícyane dííbyeke cáhcújtsómeke ímí tehjújuco o íjtsúcunúme pájtyéteéhi. Áánetu dííbyeke cáhcujtsójúcoorómé tsiííne ímítyúnejcúvú óómímyeke tsá ímí o íjtsúcunúityúne.

Ehdu nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

³⁹ Áánéllii tsá tsiííne ímítyúnejcúvú meóómíjyúcóóityú tsaate ímiááné cáhcújtsótúme wágóóóveímyé méénuhíjcyádu. Muurá ihdyu ímiááné dííbyeke mecáhcujtsómé mepájtyéteéhi.

11

Cahcújtso

¹ Muurá ímiááné Píívyéébeke mecáhcujtsómé méwaajácú muhdú íñéhdú mééma díbye méénuííne teenéi maájtyúmitúrónáaáca.

² Tehdúhjáa méíhdé múnáaúvudítýú tsaate ímí dííbyeke cáhcújtsómeke ímí íjtsúcunúúbe.

³ Ahdu muurá ííne páneere múhdúné tsíeménéhjáa díbye meíítenáa ípívyéjtsóturóné mecáhcujtsó ímiááné díbye ípívyéjtsóné pevétsihdyuré íllure ííhjúváneeri.

⁴ Abééhjáa muurá ímí Píívyéébeke icyáhcújtsónéllii íñahbe Caíí ehniíínevu tsaímíyé dííbyeke íícúvehíjcyáhi. Aanéhjáa ímí Píívyéébe íjtsúcunúne dííbyeke dilló ímiáábedi. Ehdúhjáa ímí Abéé cáhcújtsónéllii ícyoocápí dííbyeke méítsáávehíjcyá tehdu mecáhcújtsómeke Píívyéébe téhdure ímí íjtsúcunúki.

⁵ Áhduréhjáa Enóó ímí cáhcújtsónéllii dsíjívétúúbekéré díbye újcúúbeke tsáhájucó múha ájtyúmitúne. Áábedítýú Píívyéébe néé ímíhyeváa díbye ícyahíjcyáné díbye ímillédu.

⁶ Tsá muurá Píívyéébe ímí íjtsúcunútú dííbyeke cáhcújtsótúmeke. Áánéllii ihdyu dííbyema tsaímíyé menáhbévájcatsííne méimílléhajchíí mecáhcujtsó ímiááné díbye íjcyane. Ájyju meke píááboobe dííbyedi metsúúrámeímyeke.

⁷ Téhduréhjáa Noéé ímí cáhcujtsóhi. Áánélliihyéhjáa Píívyéébe nújpacyo icyáájávétsoííne dííbyeke nééne cáhcújtsóobe tsáíjyúubárei tehdíívane ájtyúmitúroobe. Áánemáhjáa mánécoba méénuube téémiri íítsímema ípájtyeteki. Ehdúhjáa icyáhcujtsódú íjcyaaabe pájtyeténáa tsijtye míamúnaa ícúbáhrámeíhi. Áábekéhjáa ímí Píívyéébe íjtsúcunú díbye ímí dííbyeke cáhcújtsónéllííhye.

⁸ Téhduréhjáa Aavaráa ímí cáhcujtsóhi. Muuráhjáa Píívyéébe kíá dííbyé ííñújí íjcyáíhullévú dííbyeke wállóónéllii iwáájácútúróhullévú peebe dííbyeke icyáhcújtsónema.

⁹ Aabéhjáa úújeté Píívyéébe dííbyeke íñéhdújuco ájcúné ííñújíjvu. Áronáacáhjáa ihdyu tétsii ícyahíjcyaaabe éhne múúne ullé múnaa íjcyadu

nújuwááneríye. Téhduréhjáa Itsáamútsí ílli Jacóóboma nújuwááneríyé ícyahíjcyá tééné pityájcójú pañéré íjcyánéllíihye.

¹⁰ Ehdúhjáa Aavaráá ícyahíjcyaaabe ítsohíjcyá mújyú muhdú íjcyáityucóómí pañetu Píívyéébere méénúcoomívú iúújetéíñe.

¹¹ Téhduréhjáa mewa Tsáára ímí icyáhcújtsónéllíi tsíímavá ajchíba íjcyalle kéémelléjuco íjcyárolle. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébe ímiáané dille tsíímávaíñe néene icyáhcújtsónéllíi tsíímavalle.

¹² Ehdúhjáa ávyeta kéémemútsíjyuco íjcyáromútsí tsáápíwúuke tsíímáváábedítýú mítyane míamúnaa lílyaaté mícúruma néwayúúhá íjcyadu eevératu.

¹³ Aaméhjáa pámeere dsíjívé Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyame Píívyéébé diityéké nénehji ájtyúmitúmere. Áronáacáhjáa ihdyu cáhcujtsómé ímiáané diityéké íñéhíjcyádú díbye diityémá méénuíñe díbyei méénútúrónáaaca. Aaméhjáa nehíjcyá ííñújiri ullé múnaáre íjcyane.

¹⁴ Ehdúhjáa ditye néénetu méwaajácú tsíjii ííñuji ditye ítsohíjcyané tééjiri botsíi íñe ímíjyaú íjcyáíjii.

¹⁵ Muuráhjáa tsáháturo muhdú tene néetu tsíiñe ditye ííñújí ítsáávéne óomíiyóne.

¹⁶ Áronáacáhjáa ihdyu ávyeta imíllémé éhnííñevu ímí ditye íjcyáíñe ííñújí Píívyéébe níjkyejívú diityémá méénujii íájtyumíne. Áanéllíihyéhjáa tsá Píívyéébe núcójpítsó íjtsúcunútú diityé Piivyéébe íjcyane.

¹⁷⁻¹⁸ Tsáijyúhjáa muurá Aavaráake ílli Itsáadítyú neébe: “Daachi Itsáadítyú lílyaatéme íjcyáá pañétúejte díjtsíménémúhaábe.” Ehdúhjáa Píívyéébe íñéeróóbedi Aavaráake waajácullé díbye ídsíjívétsóne icyóvájtsóóbedi dííbyeke íícúveki. Ahdújucóhjáa díbye méénújúcooróné dííbyeke ímiáané icyáhcújtsónéllíihye.

¹⁹ Ímiááné cáhcújtsoobe Píívyéébe íhtsútuube dsíjívémeke tsíiñe bóhítsóne. Áanéllíihyéhjáa íjtsúcunúúbé tsúúca íllíkye díbye lílíhyánúúbeke Píívyéébe tsíiñe bóhíitsoúvúdu.

²⁰ Áhduréhjáa Itsáá cáhcujtsó íllímutsi Jacóóboo, Etsaóoo, íjcyámútsí hallúvú píáábó Píívyéébeke díbye táúmeídyú diityétsikye díbye píááboíñe.

²¹ Áhduréhjáa Jacóóbó cáhcujtsó íááchimútsí Jotséé hájchimútsí hallúvú píáábó díbye táúmeídyú Píívyéébe píááboíñe. Aabéhjáa ídátsó dsíjiveríjyuco íjcyaaabe icyuujúityu icyátoróóvéne Píívyéébeke duurúvahíjcyáhi.

²² Áhduréhjáa díbye íaachi Jotséé ímí icyáhcújtsónéllíi ídsíjívéíñe ihde néé ihyájkímú íjraéémuke Píívyéébe diityéké íjchívyétsoíñe Ejíhto múnáá hójtsí pañétu. Téhduréhjáa neébe diityéké ditye tétsihdyu ipyéécooca dííbyé bajcúné tééné ííñújívu iúújeíñútuki.

²³ Áhduréhjáa Moitsééj caanímútsí ímí Píívyéébeke icyáhcújtsónéllíi tsá íllityétú tééné ííñújí avyéjuube diityéj tsíímé wapímúj tsííméwuúmudívú dsíjívétsótsóneri. Aamútsíhjáa díbye Moitséé ímíwu néébéwúuke ítsíímáváábeke páátanú pápíhchúú nuhbává hajchóta.

²⁴ Aabéhjáa íkyéémévéne téhdure ímí Píívyéébeke icyáhcújtsónéllíi tsá ímíllétú teene Ejíhtó avyéjúúbé ajoyúwá hájchidi idíllómeíñe diityémá ímí íjcyáíyónáaaca.

25 Imílleebéhjáa ihdyu imúnaa ijraéémú Píívyéébeéjté íjcyame ídátsó ícúbáhrámeíhíjcyáromemáyé íjcyane. Tsáháhjáa díbye ímíletú íñe íñújíene ímityúné múhajchótá dííbyeke ímíjyúúvétsóíñeríííva íjcyáiyóne.

26 Waajácuubéhjáa imúnáama íjcyaaabe ícúbáhrámeíyónáa nihñéétsihvúre Críjtooma tsaímíyējuco íjcyaiñé Ejíhtó íñújí avyējuri ímí íjcyáiyóné ehnííñevu.

27 Aabéhjáa Píívyéébeke íájtyúmitúróobeke ímí icyáhcuíjtsóóbedívú icyátsípáávéne íjchívyé téené íñújí avyējuube dííbyedívú cáyobáávatéroneri íllityétuubére.

28 Aanéhjáa ímiááné icyáhcuíjtsónéllí ihyájkímuke neebe ditye obééjámuke ílíhyánúmé tujpácyori ihjyáháñé llehówááné iwáchíyáhcu níjkyéjé múnáájpkíye Píívyéébe wáloobe Ejíhto múnáaj tsíímé ámíajtéké dsíjívétsóíñetu díityéj tsíímé ípájtyetéki.

29 Aaméhjáa idyé ímí icyáhcuíjtsónéllí tsaímíyé Tújpáñe Móóá pajtyé nújpacyo dówáávéjítjori. Ááme déjutúhjáa díitye Ejíhto múnaa pééromé hallúvú nújpacyo wátáhaavémé májcanúhi.

30 Áhduréhjáa ímí icyáhcuíjtsónéllí Píívyéébe néhdújuco ditye Jericóó hallúrí pápajtsi péhíjcyánéj pñnévú 7 coojívatu técoomí mijco cáhvyabáne.

31 Áhduréhjáa Raáá nahtsíwamééwá íjcyárolle ímí icyáhcuíjtsónéllí tsaate díityédítýú técoomí wáájavu péémeke tsaímíyé ihjyávú waatsúcúpejtsóhi. Áánéllíihyéhjáa muurá técoomí múnaa icyáhcuíjtsótúné níjcaúvú úújetémé dsíjívémedítýú pájtyetélle.

32 Áánetu íjcyarómé tsijtye téhduréhjáa ímí Píívyéébeke cáhcújtsómedítýú o úúbálléiyómé Jedeóoo, Baráaa, Tsajtsóoo, Jetéee, Dabíii, Tsamoéee, íjcyame. Áhduréhjáa tsijtye Píívyéébe íhjú uubálle múnaa ímí cáhcujtsóhi.

33 Ehdúhjáa ímí Píívyéébeke ditye cáhcújtsónéllí panévatúré díbye píaabómé tsaate tsíjtye múnáá íñújíné caavácuíjcyáhi. Aaméhjáa tsaímíyé túkévétsócatsíhíjcyáhi. Tsáijyúhjáa tsaatéké bájú oohímyé dóóíyómeke pájtyetétsoóbe.

34 Áánetúhjáa tsaatéké cúújúwá pañévú ditye wájójcórómeke pájtyetétsoóbe. Tsaatéhjáa pátyetéhíjcyá nñtsúmuri ditye lílíhyánúíyónetu. Áhduréhjáa íhnáhóoturómé ímunáake táhjahíjcyá dííbyere Píívyéébe píáábóneri.

35 Áhduréhjáa tsaate walléémú ímí dííbyeke cáhcújtsónéllí ítsime dsíjíverómé tsííñe bóhíhíjcyáhi. Áánetúhjáa tsijtye Píívyéébeke icyáhcuíjtsóné íhvéjtsótúné hallútú ícúbáhrámeke dsíjívétsohíjcyáme. Ehdúhjáa wájýúmeítýuméré dsíjívehíjcyá dsíjíverómé Píívyéébema ímí íjcyaiñé icyáhcuíjtsónéllííhye.

36 Áhduréhjáa tsíjtyeke téené hallútú ícúbáhrámeke úwáñehííñeri íchíjchúmeke cuvéhoojánuhíjcyáme.

37 Tsaatékhjáa dsíjívétsohíjcyámé néwayúúnevu íáámúneri. Tsíjtyekéhjáa tsaahúnéhjí wáchérécohíjcyáme. Áánetúhjáa tsíjtyeke ditye cáhcújtsónetu íbóíjcyúróné dsíjívétsohíjcyámé nñtsúmuri. Áánetúhjáa tsaate ídátsó íñéúbamá íjcyatúmé úlleméré pehíjcyá obééjámúu, cáávarámúu, íjcyámé mñhénevu íbíjívánéhjíma ícúbáhrámeímyére.

38 Ehdúhjáa ídátsó íñéubará píívyétúné íñújírí, cáméhbaúneri, pevétsihjírí, páhejújí pañe cúwaméré pehíjcyá Píívyéébeke cáhcújtsótúné díityéké cáávájúccóótúnetu.

³⁹ Ehdúhjáa mítyame ímí Píívyéébeke cáhcújtsómeke ímí tehdújuco dibye íjtsúcunúromé tsáhái újcutú diityéké iájcuíñé dibye nééneé.

⁴⁰ Muurá imíleebe tsaíjyúi meke téénevu iájcune tsaímíyé dííbyema meíjcyaki.

12

Jetsóope ícyahíjcyádú meíjcyáiyóne

¹ Aane tsúúca méwaajácú méihde múnáaúvúhjáa íhnáhóóróné pañe tsaímíyé Píívyéébeke úráavyehíjcyáne. Ahdu metsu panévare meke mújtátsóiyonéhjí meíhvéjtsóne tsaímíyé óochévetúmeré dííbyeke meúráávyeki.

² Muuráhjáa tsúúca Jetsóó mééma ímíbajchó tsaímíyé dííbyema meíjcyáiñé núcojpitso páwachékevu idsíjíveneri. Áronée muurá tsá dibye núcojpitsetú bóónetu ííne imíjyaú Píívyéébema iávyéjuutéíñe iwáajácúnema. Áabeke ihdyu metsu ímíñeúvú mecáhcújtsóne dibyee ícyahíjcyádú meíjcyaki.

³ Cáhawáa méijtsúcunu muhdúhjáa dibye míamúnáake iwájyúne ímityúmé hójtsí pañevú íhvéjtsámeíbyedi ditye ícúbahráne. Aane múu ítsáávéne íhvéjtsotúmé tsaímíyé dííbyeke úraavyéhi.

⁴ Tsáhái muurá ámuha ímityúnéhjiri meícúbáhrámeíñe medsíjívétúne.

⁵ ¿A tsá ámuha meítsáávetú muhdú Píívyéébe ítsime meíjcyámeke úwaabóne? Muurá íwaajácúháamitu neébe:

Tsá múu, Lli, múhdurá íjtsúcunútú Díavyéjuube o íjcyabe uke o túkévejtsóne.

⁶ Muurá áatsime íjcyámeke íhnáhó ó úwaabó diityéké o wájyúnema.

Ehdu muurá Píívyéébe néehíí.

⁷ Ahdícyane ovíi ímiááméré meíjcyáne máaabúcu híjcyá éhne múúne méétsimeke meúwaabódú meke dibye úwaabóne. ¿Mityá íjcyámé tsaate ítsimeke úwáábotúme? Pámeere muurá méétsimeke meúwaabó mewájyúnema.

⁸ Muurá Píívyéébe méétsimeke meúwaabódú meke úwáábotúhájchíí tsá dííbyej tsímé meíjcyatúne. Aame meíjcyá ídátso cáánivatúmé íjcyadu.

⁹ Muurá tsímene meíjcyácooca méécáánimútsí meke úwaabóné melleebó diityétsikye mewájyúnema. Aanéjiva ¿iveekí tsá Méécááni Píívyéébeke mecáhcújtsóityú awáá muhdú meíjcyáityúmé dííbyema meíjcyáiñéllíi meke dibye úwáábohíjcyáne?

¹⁰ Muurá méécáánimu meke úwáábohíjcyá wahájchotaré ííñújí hallurí ímí meíjcyaki. Áánetu Píívyéébe meke úwaabóné éhníñevu meke píaabó dibye íjcyadu ímiáámé meíjcyaki.

¹¹ Muurá íhnáhó meke ditye úwaabóné ávyé meke pájtyene múhdurá téijyu méijtsúcunúhi. Áronáa téénetu meíllíjkívyéne bóónetu tsaímíyējuco meíjcyane.

Píívyéébeke éhdivállémé hallurí ápíchó nééneé

¹² Áánéllíi imíchi meíjcyá tsaímíyé Píívyéébeke ámuha meúráávyeki.

¹³ Métsúúraméi tsaímíyé dííbyeke ámuha meúráávyéíyóneri tsijtye ámúhakyé ííténe ímíbaávye ímí tsaméhjí ámuha dííbyeke meúráávyeki.

¹⁴ Aame pamévamáyé ímiááméré meíjcyá ímityúné dáríívécatsítýúme. Muurá ímiáámé meíjcyátúhájchíí tsá múijyú Píívyéébema meíjcyáityúne.

¹⁵ Áánéllíi panévare ímityúnéhjitu météhmeméi ámúhakyé dibye ípíááboki. Tsá múu tsíjtyeke tútávajtsotú éhne múúne námijtya meke tútávajtsódu.

16 Ihdícýáméhjima médómácójcatsídíñe. Tsá múu íhvéjtsotú ímí Píívyéébema ámuha mejjcyáiyóné éhnehjáa Etsaóó ámiaabe piáábó iújcúiyóné íbonéébedívú dójtúcútsámeídyu.

17 Muurá ámuha méwaajácú dibyéhjáa újcúiyóné piáábó íñahbe újcúné boonéréjuco téénevu cáání éllevu péeroobe ílluréjuco bánúmeíñe. Ááneríhjáa ávyetá íhnáhó támeíyoobe tsáhájuco újcutúne. Ahdu ámúhake tene ipájtyétu ímíñeúvú météhmeméi.

18 Muuráhjáa méíhdé múnáaúvuma “Tsinaí” némeíhbaúvú Píívyéébe íhjúvájyju tétsii íjyunúnáa cúújuwa peetécutúhi. Áhduréhjáa apííchówu kíjyébama níjyaba íjcyáné tujkéveri ííñuji vááúmeíhi.

19 Áijyúhjáa lleebómé Píívyéébe diityémá íhjúváné tujkéveri rojrócó íhjúváne. Ááneríhjáa íllityéne néeme éhníñevu dibye íhjúvátuki.

20 Ihdétújucóhjáa muurá dibye téenetu nééneé: “Tsaate íhdícýame iyáábéuba íñe cámeháú túváámeke néwayúneri, hójtsívari, médsíjívétsoco.” Ehdúhjáa íhdétújuco Píívyéébe nééne apíchó íjtsúcutúnéllii mítyane íllityémé téijyu diityémá dibye íhjúváne.

21 Diibyéhjáa Moitséeúvú íjcyároobe téijyu muhdú tene pájtyene íajtyúmíne néehí: “Muhdú íhya o íllityéneri ó uuvécunúhi.” Ehdúhjáa diityéké tene pájtyedu nééne muurá tsá ámúhake pájtyetúne.

22 Áronáa ihdyu tsá ámuha Píívyéébedi meíllityéjúcootúne. Muurá mítyame níjkyéji múnáa ámúhake náhbenúme ámuha méúújetéjucóó páñétúétsihvu Tsióó caméhbaúvú díbye cóómí Jerotsaréé níjkyéjiri íjcyácomóvu. Áánéllii ámuha tsúuca mépiivyeté díbyema meíhjúváne.

23 Aame ámuha pámeere íhdéejte cahcújtso múnáaúvuma téhullétú ámúha mémeháñe tsúuca cáátuvámé ímí méijcyá Píívyéébema muhdú meícyahíjcyáné pámeemáyé ímíbájchóíbyema.

24 Áhdure tsúuca ámuha Jetsóoma ímí méijcyá ítyujpácýoo iwáágóóneri mééma béhne pítyájcojúrjúco méénúúbema. Tsáháa dibye pevénéré ítyujpácýo iwáágóóne dsíjívétú Abéeúvúhjáa dsíjívédu. Muuráhjáa ihdyu dibye ítyujpácýo wáágóónej tééveri Píívyéébe meke ímíbájchóhi.

25 Áánéllii tsá múu táhjálletú dibye meke iwájyúne úwaabóne. Éijyuúvúhjáa muurá Moitséeúvuj tééveri dibye úwaabóné lléébohíjcyatúmé ícúbáhrámeíhijcyá téené déjúcotu. Aanéjii muurá díbyere níjkyéjiri íjcyaaabe meke úwaabóné melléébótúhajchíi téhdure meke ícúbáhráiíbye.

26 Muuráhjáa “Tsinaí” némeíhbaúvú diibye Moitséeúvuma dibye íhjúvájyju ííñuji ávyetá íhnáhó vááúmeíñetu neébe: “Tsiíñeí ávyetá íhnáhó ííñuji ó vááúmeíchoó páneere íévéhóówari íjcyánéhjimájuco.”

27 Ehdúhjáa neebe páneere ípyéé ípívyéjtsóné tsíeméné níjkévaíñe. Áánetu ihdyu tsane coévaá múijyú muhdú íjcyáityúne.

28 Áánevuú tsúuca meke ájcuube íavyéjvu muhdú mejjcyáityúmé díbyema mejjcyaki. Áánéllii metsu dibye ímillédú mejjcyáne díbyeke dúúrúvaméré metéhdújtsoki.

29 Muurá íhtsútuube Mépiivyéébé íjcyaaabe ímítyúmeke waagóó éhne múúne cúújuwa tsíeméné áíucúdu.

13

Píívyéébema ímí mejjcyáiyóne

1 Ahdícyane tsáma ámuha cahcújtso múnáa meíjcyame mewáýjúcatsíñé méíhvéjtsodíñe.

2 Máábájíívedí tsaímíyé ámúhá aahíve múnáake ámuha mewáátsúcúpétsohíjcyáne. Muuráhjáa ehdu íaahíve múnáake wáátsúcuhíjcyámé wáájácúratúné níjkyéji múnáake íícúvehíjcyáhi.

3 Áánéllii cúvéhóójari íjcyámeke mépiáábohíjcyá diityémá ámuha meíjcyáiyóduré meíjtsúcunúmeíñema. Áhdure múu ídáátsové ícúbáhrámeíhíjcyámedi téhdure ámuha diityéduré meíjcyane meíjtsúcunúmeíñema.

4 Téhdure ámuha metáábávájcatsímyema múu wáýjúcatsíhi. Tsá múu íhdícyáméhjíma dómácójcatsítyúne. Muurá tehdu néémema Píívyéébe íhnáhoóiñé teene ímíbajchóne.

5 Áhdure tsá múu mítyane ídsíídsíváiyóneri íhjáácunútúne. Muhdú íjcyane múu ímí íjtsúcunú tehjújuco. Muurá Píívyéébe néehíi: “Oke cáhcújtsómeke tsá o íhvéjtsóityúne. Aame tsá íínerí bánúmeíityúne.”

6 Áánéllii muurá dííbyedívú mecátsípáávéne íínerí áábímyeítyúmé ménehíjcyáhi:

Píívyéébe tápiááboobe íjcyánéllii tsá o ílityétú míamúnáa óhdi ícúbáhráiyóneri.

7 Ahdícyane tsáma máábájíívedí muhdúhjáa tujkénú Píívyéébé íhjuu ámúhakye úwaabómé ícúbáhrámeíyóné pañe tsaímíyé dííbyeke úráávvehíjcyáne. Ahdu tsaímíyé dííbyeke mécahcújtso.

8 Tsá muurá Jetsocríjto múijyú tsíhdyuréjuco íjcyatúne. Íjcyaduré dííbye pájyuváre.

9 Áánéllii máállítsámeídí tsíhdyuhjíré úwáábohíjcyámedívu. Muurá Píívyéébere meke iwáýjúne tsípátsohíjcyá tsaímíyé dííbyeke meúraávyeki. Tsá muurá meke díbye éhniíñevu píáábóityuró téene tájpijyuco meíjcyáiyóné tsane majcho maáwahíjcyámeke. Ehdu méénuhíjcyarómé íllure bánúmeíhi.

10 Áánétúu íhdyu Críjto mewáýjuri pájámeí ííne ímíjyaú Píívyéébema meíjcyaki. Muuráhjáa duurúvájá pañévú dííbyeke íícúvéneri tsúúrameíhíjcyarómé tsá ímí dííbyema íjcyatúne.

11 Muuráhjáa pañétúejpi llúuváabe iyámé tujpácyoma tééjá pañévú pañétúésihvu úcáávehíjcyá ímítyuu, tsíjtyé ímítyuu, íjcyane ímíbáávyeki. Ehdúhjáa ímyéénúne diitye iyámeke tsíéllevu itsájtyéne cóvátsohíjcyáme.

12 Ahdúhjáa muurá Jetsóoke cóómítyu tsiéllevu itsájtyéébedi ícúbáhráne dsíjívetsómé ítyujpácyó wágóóóvéneri pámeere míamúnáa ímítyuháñé ímíbáávyeki.

13 Áánéllii óvíjyacóóné tsíjítóriyé úwáábómeíñé meúraávyehíjcyáne. Métsu Jetsóokéréjuco meúraávye tsíjtye meke dííbyekéé itsárllehíjcyádú tsárlílléróné pañe.

14 Tsá ííñújri meíjcyatú pájyuváre muhdú íjcyáityúme. Píívyéébe íhdyu meke újcúcooca botsíi dííbyema méíjcyaa muhdú íjcyáityúmeréjuco.

15 Áánéllii metsu Jetsocríjtoj tééveri dííbyeke medúúrúváne dííbye uwááboju tsíjtyeke meúúbálléneri dííbyeke meíícúveki.

16 Ahdícyane méíhvéjtsodí ámuha tsíeménetu tsíjtyeke mépiáábohíjcyáne. Ehdu meméénune ímí íjtsúcunúúbe.

17 Áhdure idyé múu ámúhá túkevéjtsójtéké íávyejúúlléne lleebó ditye ámúhakye úwaabóne. Muurá Píívyéébeke úúballeímyé muhdú ímyéénuhíjcyáne.

Áánéllii panévatúré ímiááméré meíjcyá diityéké ámuha mekímóvéjtsótuki. Ímityúné ámuha medáíívémeíhajchíí tsá íínetú ámúhake tene píáábóityúne.

¹⁸ Muurá ícyooca muha ímí tsaííbuwáré meíjcyámeke Píívyéébe ímí íjtsúcunúhi. Áánéllii múúhá hallúvú píáábó métáuméí ehdícyarónéhjí pañe ímí muha meíjcyaki.

¹⁹ Ímichi táhallúvú métáuméí íícúí ámúhadívú o úújetéki.

Dibye pítyajcóne

²⁰ Ahdícyane ovíi Píívyéébe Máavyéjuubée Jetsocríjtó obééjámú tehmeébédú néébe dsííívéébeke tsiíñe bóhíitsoobe ámúhake ímíbajchóhi. Muuráhjáa Jetsocríjtó ítyujpácýó iwáágóóneri mééma béhné pityájcoju meenú mújyú níjkéváityúne.

²¹ Áábej tééveri ihdyu ovíi meke túkévéjtsoobe muhdú dibye ímillédú meíjcyaki. Áánéllii metsu Jetsocríjtoke maávyéjútso mújyú níjkéváityúne.

²² Ámuúha táñahbému, íllu íñe íhyaamí pañe ámúhake o túkévejtsóné tsáma tsaríyóné pañe melléébo.

²³ Téhdure ámúhake ó úúballé ménahbe Timotéó tsúúca cuvéhóójatu íjchivyéne. Aabe óhdivu íícúí wátsíhajchíí dííbyema muhtsi ámúhake máaahívéteéhi.

²⁴ Téhdure ámúhake ó úúballé Itááriá iiñújí múnáa ámúhake dúúruváne. Téhdure idyé ámúhá túkevjtsojtémá pámeere cahcújtso múnáake ó duurúváhi.

²⁵ Ahdícyane ovíi Píívyéébe ámúhake píáabó pámeekére. Áyu tehdújuco.

TSAJTIÁGO

Tsajtiágo cáátúnuháámi

Duurúvaju

1 Oo iñe Tsajtiágo Aveyéjuube Jetsocrijtoma Píivyéebemútsí ñcúve múnáajpi o ijcyaaabe ámuñakye ó duurúvá 12-nevá dohjíba múnáa ijraéémú meijcyámedítýú ámuñakye ditye wáchájanúmé panévá iñúñnévú ámuha memújtámeke.

Píivyéebedítýú tsááne waajácu

2 Ámuñaha táñahbémuñ, páhduváre néene evélejuúné ámuñama ijcyároné pañe múu ñllure imíyuhíjcyáhi.

3 Muurá méwaajácú Píivyéébeke mecáhcújtsómema ijcyáne evélejuúné meke pátsárijcyoróné ñllure meke píaabóné éhníñevu ímí díbyeke meúráavyeki. Ááneri muurá mépiivyeté ímítyunéhjí meke pájtyeróné maáábucúne.

4 Áánéllii ímíñeúvú métémmeméi ténéhji ámuha maáábucúne ímiááméré meijcyaki. Áijyu muurá ímí ámuha meijcyáá ñné imítyú ámuñakye táhjatúmeréjuco.

5 Áánetu tsaate ámuñadítýú muhdú meijcyáiyóné wáájácutúmé múu Píivyéébeke táúmei ámuñakye díbye iwáájácútsoki. Díbye ihdyu ámuñakye waajácútsóo panévavuré ñná néétuubére.

6 Áronáa ihdyu ámuha metáúmeicyooca tsá múu íjtsámeítýú díbye ámuñakye píáábóityúne. Múu cáhcujtsó díbye ámuñakye píááboíñe. Muurá páhduváre ámuha meijtsámeíhajchíí ámuha méijcyá éhne múúne mooa kíjyébári nóhjiñe ijcyadu.

7 Aane ehdu néeme tsá íjtsotú Píivyéébeke ityáúmeíñé iújcuíñe.

8 Muurá ehdu páhduváre íjtsámeímyé tsá múijyú tsajjítóré íjtsámeítýuróne.

9 Áánetu ihdyu idáátsóméhjíúvú ímiááméré ijcyáne cahcújtso múnáa imíjyúúhíí. Muurá tehdu néemeke Píivyéébe ímí íjtsúcunúhi.

10 Téhdure íhtsutúmé ehnéva múnáa ijcyame imíjyúúiyá ídáátsonúcooca. Muurá díitye tsáimíyé ijcyá múhajchótáwuúrá éhne wajco ñné imíjyaú néerone wáhájchotáwuúré ijcyadu.

11 Muurá núhba ájchuri íjtone ñlluréjuco tsóuuvéne. Ehdu muurá díitye íhtsutúmé ehnéva múnáa dsíjívécooca díityé tsíeméné ñlluréjuco níjkeváne.

Ímítyúné úmuupívyeháñe

12 Áánetu ihdyu maímijyu díitye eene ímítyúneri iúmúúpívyeróné áábúcuñijcyámé ijcyaneñ. Muurá tehdu néemeke téene áhdó Píivyéébe ajcú múijyú díitye dsíjívéjúcóóityúne bóhñvu díbyeké wájyúmeke íajcuíñé íñéhdújuco.

13 Áánetu tsaate ímítyúné imyéénúiyóneri úmúúpívyehíjcyámé tsá nééítýuró Píivyéébe nééjuri téeneri iúmúúpívyehíjcyáne. Tsá muurá múijyú díbye úmúúpívyéítýuró ímítyúné imyéénúiyóneri. Áhdure tsá díbye muuca úmúúpívyétsóítýuró díitye ímítyúné imyéénuki.

14 Muurá ihdyu méhdityuré ijcyane meere ténéhjiñe meijtsámeíñéllii méucáávehíjcyá téené pañevu.

15 Aane téenevúréjuco meibúwáávéne níjcaúvú muurá illuréjuco mewágóóóvéiyóne.

16 Ehdu teene, ámuúha táñahbému. Ahdícyané tsáma ténehjívú máállítsámeídíñe.

17 Muurá ímiáané íjcyane tsáa caame íjcyabe Píivyéébedítú íyévéhoowávú peetéháñe ípívyéjtsóóbedítu. Aabe muurá tsá mújyú íjtsaméi tsíhdyuréjuco cápáyoácóityuróne.

18 Muuráhjáa ímíllénéllii meke ímíjpyetétsoobe múhdurá menééromeke díbyeéjté meíjcyaki.

Píivyéébeke meúráávejíto

19 Ahdícyané, ámuúha táñahbému, múu ímíñeúvú lleebúcunú tsaate ámuúhama íhjuváne. Tsá múu pecútéré íhjuvatúne. Téhdure tsá múu cááyóbatúne.

20 Muurá cááyobámé tsá Píivyéébe ímillédú íjcyatúne.

21 Áánéllii ímityúne ámuha meméénuhíjcyané meíhvéjtsóne Píivyéébedívú meídátsójkímyeíñe díbye uwááboju ímíñeúvú meúráávyé. Teene muurá ihdyu meke pájtyetétso mewágóóóvéiyónetu.

22 Áronáa ihdyu tsá múu teene uwáábó ávyetá lleebúcunúré méénutúne. Tene néhdu múu íjcyáhi. Muurá tene néhdu ámuha meíjcyátúhajchíí ámuháyé máállímyeíhi.

23 Muurá tsaate ávyetá lleebúcunúré meenu éhne múúne mícúmiri méhúmi meítémeídyu.

24 Muurá meítémeícyoocaré méwaajácúmei muhdíivamé meíjcyane. Áánetu meítémeítyúcooca tsáhájucó mewáájacutú muhdíivamé meíjcyane. Ehdu muurá diitye uwáábó ávyetá lleebúcunúré méénuhíjcyáme.

25 Áánetu ihdyu Píivyéébe ímityúnéhjitu meke túkévejtsóné ábájívetúmeré tsaímíyé meúráávyémeke píááboobe panévatúré ímí meíjcyaki.

26 Áánetu 'tsaímíyé Píivyéébeke ó úraavyéhi' menéérome peecútéré ímityúne meíhjuvahíjcyáhajchíí meere máállímyeíhi. Aane tsá íínetú meke píáábotúne.

27 Muurá ihdyu ímiáané Méécáánikye meúraavyémé mépíaabó úújóveke. Téhdure mépíaabó pííbájyujtéké panévatúré íná diityéké pátyehíjcyánéhjitu. Aame tsáhájucó meícúvetú múhduná íjéne ímityúne íjcyánéhjiri.

2

Tsahdúré pámeekéré meícúvéiyóne

1 Ámuúha táñahbému, ímiáábé Máavyéjuube Jetsocrítoke ámuha mecáhcujsómej, tsá tsaatékéré ímí meíjtsúcunúityuróne. Tsahdúré pámeekéré meíjtsúcunúiyáhi.

2 Tsájyú muurá tsaapi ehnéva múnáajpi ímíwu néené wajyámuma óóropáájí íhyójtswapáájí íjcyabe ámuha éllewu úúbámyénúúbé raahóri téhdure tsijpi ídáátsoobe átéréja íwajyámuma uubámyénúiyáhi.

3 Aane diibye ehnéva múnáajpikyéré ámuha ímí mewáátsúcúne 'íchihvu ímítsihvu dacúúve' menééne diibye ídáátsoóbeke 'étsíhjívúré baavu dacúúve' menéhajchíí muurá ímityúne íjtsaméiyé ámuhá pañe.

4 Aane muurá ehdu íhtsútúúbekéré ímí mewáátsúcúhajchíí tsúúca ímityúne mémeenúhi.

⁵ Aane cáhawáá íñe ámuháma o íhjuváné ímíñeúvú melleebúcuu, ámuúha táñahbému. Muurá Píívyéébe ídáátsojtéké ujcú dííbyeke ditye icyáhcujsóne íavyéjuutéki. Muurá neebe dííbyeke wájuumeke íavyéjujtsóíñe íavyéjuvu.

⁶ Áánaa ¿íveeki ámuha diityéké meéhdíiválléneri ménúcópívétsohíjcyáhi? ¿Aca tsá ámuha mewáájacutú téhdure íhtsutúme ámuhádi ícúbáhráne ávyéjujté éllevu ámuhákye tsátyehíjcyáne?

⁷ Áhdure ¿aca tsá ámuha mewáájacutú ditye túútávátuube Mépájtyetétsoobe Crijtóke meúráavyehíjcyáábedi úúhívatéhíjcyáne?

⁸ Áánetu ihdyu Píívyéébe taúhbaju íwaajácúháámitu ‘pamévakéré múu wajuú muhdú u wájuúmeídyu’ néhdu ámuha meíjcyáhajchíí ímiáané tehdújuco ámuha meméénune.

⁹ Áronáa tsaatékeré ámuha ímí meíjtsúcunúhajchíí ímityúne ámuha mémeenúhi. Ááneri ámuha ménéétsámeí Píívyéébe taúhbaju néhdu ámuha meíjcyátúneri.

¹⁰ Muurá tene néhdújuco meúráavyerómé tsane néhdu meíjcyátúhajchíí tsúúca íjcyané ímityúne máhallúri.

¹¹ Muurá Píívyéébe néehíí: “Tsá múu íhdícyámema dómácójcatsítýúne.” Téhdure tsiíñe neébe: “Tsá múu míamúnáake dsíjívétsojúne.” Aane muurá íhdícyámema medómácójcatsítýurómé tsaatéké medsíjívétsohajchíí tsúúca ímityúne mémeenú tsane Píívyéébe taúhbaju néhdu meíjcyátúnéllííhye.

¹² Áánéllíi múu ímíñeúvú íjtsámeíñe ímiáánéré meenúhi. Muurá Píívyéébe mééma ténehji ímíbájchoó muhdú béhné pityájcoju néhduú.

¹³ Muurá tsíjtyedi meídáátsóvétúmedi téhdure tsá díbye ídáátsóvéityúne. Áánetu tsíjtyedi meídáátsóvémedi téhdure ídáátsóvéiibye pámeere muhdú meícyahíjcyané ímíbájchócoóca.

Píívyéébeke mecáhcujsóne

¹⁴ Ámuúha táñahbému, ¿a ímí tehdújuco teene ‘Píívyéébeke mecáhcujsóhi’ menéérome díbye ímillédú meíjcyatúne? ¿A ehdu meíjcyame mépájtyetéiyáhi?

¹⁵ Tsáijyu muurá tsaate ménahbému ídátsó imájchoma íjcyatúme idyé wájamúúvatúmeke ámuha ménééiyáhi: “Ámúhá wajyámuunévú tsáimíyé meújcámeíñe memájcho.”

¹⁶ Ehdu diityéké íínevú ájcutúmeré ámuha menééne ¿aca íínetú diityéké píáábóiyáhi?

¹⁷ Ehdu muurá ‘Píívyéébe ó cáhcujsó’ menééromedítýú ímiáánéré meméénune bóhówaúcunútúhajchíí tsá íínetú meke tene píáábotúne.

¹⁸ Muurá tsaate meke nééiyáhi: “Ú nehíjcyá apááñéré Píívyéébeke u cáhcújtsóneri tsúúca dííbyeéjpi u íjcyane. Áánetu ó nehíjcyá téhdure dííbyeke o cáhcújtsóobe ímiáané o méénúneri dííbyeéjpi o íjcyane.” Ehdu muurá tsaate meke nééiyáhi. Aane íñe ¿muhdú méúújétsó Píívyéébeke mecáhcujsóné díbye ímillédú meíjcyátúhajchííjyu? Muurá ihdyu apááñéré ímiáané meméénúneri méúújétsó dííbyeke mecáhcujsóne.

¹⁹ Aane íhya ihdyu tehdújuco ámuha mecáhcujsóné tsáápiye Píívyéébe íjcyane. Muurá idyé naavémú dííbyeéjté íjcyaturómé téhdure dííbyeke íwáájacúúbeke illíhi.

²⁰ Aanéjííva ¿muhdú ámuha méjtsúcunú pevénéré dííbyeke mecáhcujsómé díbye ímillédú meíjcyaturómé dííbyeéjté meíjcyane? Tsá ehdu tene néétune.

21 Muuráhjáa méíhdé múnáajpi Aavaráaúvuke Píívyéébe ímiáábedi dilló dibyéé dííbyeke icyáhcújtsóóbeke ííicúve illi Itsáake dsíjívétsóiyónéllíihye.

22 Aane muurá méwaajácú ímiáánée Píívyéébeke díbyeúvú ímí cáhcujtsóné dibyééhjáa néhdu dibye méénúnéllíihye.

23 Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Aavaráa Píívyéébeke ímí cáhcújtsónéllíi ímiáábedi dííbyeke dílloóbe.” Ehdúhjáa dibye ímí cáhcújtsónéllíi Píívyéébé nahbévaabe dííbye.

24 Ahdícyane íhya tsúuca ámuha méwaajácú Píívyéébe meke ímiáámedi díllone dííbyeke mecáhcujtsómé dibye néhdu meíjcyámeke.

25 Téhduréhjáa muurá nahtsíwamééwá Raáake dílloobe ímiáálledi dílléhjáa ijraéémudítýú waajá múnáa íhcyóómivu úújetémeke técoomí múnáa dsíjívétsóiyónetu pájtyetétsónéllíihye.

26 Aane muurá Píívyéébeke mecáhcújtsorómé dibye ímillédú meíjcyátúhajchíí tsá íínetú meke tene píáábotúne. Aame méjcyá ídátsó wáájácúmeítýúmé éhne múúne medsíjívéné boone peveneréjuco méjpi íjcyadu.

3

Meíhjuváne

1 Ámuúha táñahbému, tsá múu uwáábojtédí iye idíllómeíñe peecútéré tsíjtyeke ímityúné dítye íjcyane néétune. Muurá méwaajácú uwáábojte panévare wáájácúromé ímityúné méénúhajchíí éhniíñevu íhnáhó díityémá tene ímíbájchómeíñe.

2 Muurá pámeere ímityúné mémeenúhi. Áánetu ihdyu tsaate tsáijyúubaré ímityúné íhjuvátúhajchíí ímiáámé dítye. Aame píivyeté panévaturé ityéhmémeíñe.

3 Muurá íjímúme métsajtyé meímílléhullévú íhjuháñetu úwáñéíwuúné mepícyóóneri.

4 Téhdure muurá cújúwamííne témíhjí túkevjtsojte kémúúturóné itýúkevjtsojínéri ímílléhullévú túkévejtso íhnáhó kíjyeba íjcyáronáaaca.

5 Ahdu muurá méjpiítyu méhniíjwa áyárowari ímityúné mémeenú meíhjuváne. Cáhawáa méjtsúcunu muhdú cújúwari tsátsíhwuúré pééteróné líyaaténé báju áíucúne.

6 Ehdú muurá ímityúné meíhjuváne méttávájtsámeí teene cúújuwa báju túttávájtsódu. Aane tsahíjcyá cúújúwá pañévú wágóóóvéiibye Naavenedítýu.

7 Muurá pamévá íyámedítýú ííñújiri úlleme, wahpéjtee, nújpácýó pañe úlleme, íjcyámedítýú ápíchó nééromeke ímí metéhmeme ívámeímyé tsá meke túttávájtsóúne.

8 Áánetu tsá múijyú méhju metéhméítyuró meke dsíjívetsóné námijtyádú nééne néhni meíhjuvahíjcyaju.

9 Muurá tééjuri Méécáánikye medúúrúvahíjcyájuríyé idyé dííbyeréé ípívyéjtsómé míamúnáake méuhbáhi.

10 Ehdú míñéécú tééjuri méíhjuvahíjcyá ímiáánee, ímityúnee, íjcyane. Tsá tehdu tene nééítyuróne, ámuúha táñahbému.

11 ¿Aca ímiáa nújpácýó íjchívyétsihdyuré idyé nehniwu néjpacýo íjchívyéiyáhi?

12 Áhdure ¿aca hígyéerahe néévaiyá atseitóona? Áhdure ¿aca óovahe néévaiyá hígo? Áhdure muurá tsá tsahéjuturé núpáhyéjutu ímiáa nújpácýoma cánaámajpácýo meújcúítyuróne.

Ímiá waajácu

¹³ Aane ímiááné waajácu múnaa ámuha meíjcyáhajchíí óvíí ímiááméré ámuha idáátsóméhjiúvú meíjcyane ámuhadítýú bóhówaúcunúhi.

¹⁴ Áánetu ámuha tsíjtye íjcyari menómíutááváne ámuháyé ímí meíjcyáíyóneri metsúúrámeíhajchíí tsá ímiá waajácu múnaa ámuha meíjcyatúne. Íllure ámuha máallíhi. Aame tsá íínerí ámuha memítýájkímeítýuróne.

¹⁵ Muurá ehdu nénehji tsá Píívyéébedítýú tsáátune. Íjienéré teene Naavéne éhne.

¹⁶ Muurá iiye ímí íjcyáíyóneri tsúúrámeíhijcyámé tsíjtye íjcyari íñómíutááváne panévéré ímityúné méénuhíjcyáhi.

¹⁷ Áánetu ímiá waajácu Píívyéébedítýú tsáánema íjcyame ímityúné méénutúmé pamévamáyé ímí íjcyáhi. Aame tsá tsíjtyeke éhdiválletúne. Áhdure tsá dítye állíutúne. Pamévakéré íídaatsólléne píaabóme.

¹⁸ Ehdu ímí ícyahíjcyámema teene níjkévaá tsáímíye.

4*Ííñújíene*

¹ Áánetu ¿aca kiátú íjcyane ámuha mémúnáátsócatsíhijcyáhi? Muurá ihdyu ámuhadítýúré íjcyane ámuháyé ímityúnéhjiri meúmúúpívyehíjcyánéllii ámuha mémúnáátsócatsíhijcyáhi.

² Muurá ámuha tsíjtyé tsíeméné múhdutú díityédítýú meújcúítyúróné nomíúú tééné hallútú díityémá méméénúcatsíhijcyáhi. Aane muurá tsáijyu ámuha médsíjívétsohíjcyá díityéké tééné hallútú ámuhadítýú píhtone Píívyéébeke ámuha ímíñeúvú metáúmeíhíjcyátúnéllíihye.

³ Muurá ámuha dííbyeke metáúmeíyónáa tsá díbye ámuhákye ácu híjcyatú ímityúné ámuha metáúmeíñéllíihye. Muurá ámuha metáúmeíhijcyá íllure tééneri ámuha meímíjyúúveki.

⁴ Ámuúha, Píívyéébeke ímíñeúvú úraavyépítýúné míamúnaaj, ¿aca tsá ámuha mewáájácutú ímityúné ííñújíene méméénúneri íllure Píívyéébeke mémúnáátsóhíjcyáne? Muurá dííbyeke wájyutúmé tééneríyé tsúúrámeíhijcyámé tsá ímí dííbyema íjcyatúne.

⁵ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Píívyéébe Íapííchó mépañéví pícyoone meke iwájyúne nomíuuváhi.”

⁶ Aane meke iwájyudu íjcyaaabe meke píáábohíjcyá ímityúné metáhjaki. Muurá tsííñe dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Píívyéébe píaabó idáátsóméhjiúvú néemeke. Áánetu ‘mityáhmítýá’ néemedi tsá díbye íícúvetúne.” Ehdu muurá nééne Píívyéébé waajácúháámitu.

⁷ Áánéllii dííbyeke maávyejúúlléne dííbyedívú méíhvéjtsaméí Naavéné ámuhádi tsúúrameíyóneri íícúvetúmére. Áijyu muurá ílluréjuco ámuhadítýú díbye íhvetéíñe.

⁸ Áhdícyane ímityúné ámuha méméénuhíjcyánéhjitu meímíbbáavyéne ímíñeúvuréjuco Píívyéébema meíjcyá téhdure díbye ímí ámuháma íjcyaki. Téhdure míjijtócú ámuha meúráávyehíjcyánetu meímíbbáavyéne dííbyekéréjuco méuráávyé.

⁹ Aame mékímóóveméí ímityúné ámuha méméénuhíjcyáneri metsárívyénema. Óvíjyacóóné ámuha meímíjyuhíjcyáne.

¹⁰ Íllure méídátsójkimyéí Píívyéébedívú díbye ámuhákye ípíááboki.

Ménahbémudítyú meihjyuváne ímityúne

¹¹ Ahdícyane, ámuúha táñahbémuj, tsá múu ímityúné íhjuvátú íñahbémudítyu. Téeneri muurá íllure ámuha méehdíivállehíjcyá Píívyéébé taúhbaju. Muurá meke neebe méwájyújcatsíki. Aane mecáhcújtsóíyótsihvu ímityúné meíjcyáneri dííbyé taúhbaju méehdíivállehíjcyáhi.

¹² Muurá ihdyu ápáábyéré diilbye téené taúhbajúvúu meke ájcuube nééiyá muhdú meíjcyane. Áábere ihdyu meke pájtyetésóhi. Áhdure meke waagóóbe. Aanéjííva ámuha ¿muhdú tsijtye íjcyáneri méihjyúváiyáhi?

Tsá mewáájácutú méúmiwa

¹³ Cáhawáá ímíñeúvú melléébóne méíjtsaméi eene 'técoomívú mépeé tsané pijcyábá náhjihe meméénúneri medsíídsívaki' ámuha menéhíjcyáme.

¹⁴ Muurá tsá ámuha mewáájácutú muhdú méúmiwa íjcyane. Muurá ehne cúúvénetúré íjcyáne ójtsó íicúiyé kiávú péiñúdú meé. Aame tsá mewáájácutú múhajchótá ííñújiri meíjcyáíñe.

¹⁵ Áánéllii múu íllure néehíí: "Óví Píívyéébe ímílléhajchíí teene mémeenúhi." Éhdure múu ihjyúváhi.

¹⁶ Áronáa ¿íveekí ímíñejíí íllure ámuha metúmeíñe ménehíjcyá ámuháyé meímillédú meméénúiyóne?

¹⁷ Muurá ímiááné íjcyane imyéénúiyóne wáájácurómé teene méénútúhajchíí tsúúca ímityúné meenúmé téeneri.

5*Muhdú ehnéva múnáake tene pájtyeíñe*

¹ Ahdícyane, ámuúha ehnéva múnaj, mékímóóveméi ímityúné ámúhake pájtyeíñeri.

² Muurá ámúhá tsíeméné ámuha mewájyuhíjcyaróné nójcánuúhi. Ámúhá wajyámúúné ímiájáhjí máharúmú májchoóhi.

³ Áhdure ámúhá dsíídsí ámúhadívú tútáváaveéhi. Aane múhdurá ámúhama níjkevámé ámuha méíjcyáá wáájácuratúmeréjuco ehne múúne cúújuwa tsíeméné áíucúdu. Ehdu ámúhama níjkévaíñe nihñéétsihvúré ímityúné hallúvú bañúháñe ámuha medsíídsívahíjcyáne.

⁴ Muurá ámúhá wákimyéi múnáake ámuha ímí maáhdohíjcyátúneri ditye íhjuvahíjcyané íhtsútuube Píívyéébe waajácúhi.

⁵⁻⁶ Áhdure waajácuube ííñújiri ííne ímíjyaú ámuha meíjcyame íná ámúhake píhtotúme ííne ímítyú ámúhake meénútúrómeke ámuha medsíjívétsohíjcyáne. Árome ámuha méníjkévaá ehne múúne ócájímuke iújcávátsoámeke ditye lííhyanúdu. ¡Ehdu ámúhama tene níjkévaíñévú tsúúca méúújéteéhi!

Píívyéébema meihjyuváne

⁷ Ámuúha táñahbémuj, óóchévetúmeré ihdyu Jetsóoke météhmehíjcyá mújyú tsííñe díbye tsááíñévújuco ehne múúne úmíhé múnájpi íbájtsó téhmehíjcyádu. Muurá óóchévetuubéré téhmehíjcyá níjya áálleneri kéémevéne iújcuki.

⁸ Ahdu múu íjcyáhi. Muurá Jetsóó tsááíñe tsúúca píhíjucóóhií.

⁹ Áánéllii ímityúné médaríívéjcatsídí ámúhá hallurí teene íjcyátuki, ámuúha táñahbémuj. Muurá ténehji mééma ímíbájchóiiibye tsúúca meke tehmeíhi.

¹⁰ Áánéllii múu íjcyá íhdéé Píívyéébé íhjuvú uubáalle múnáaúvú ícyahíjcyádu. Muuráhjáa panévari íicúbáhrámeíyonéhjí aabúcuíjcyáme.

11 Aane méwaajácú icyooca tsaímiyéjuco ditye íjcyane ípyée iáábúcu híjcyánéllíhye. Muurá ámuha méwaajácú muhdúhjáa Jóóvu téhdure ícúbáhrámeíyonéhjí áábúcu híjcyánéllí Píívyéébe dííbyeke íné imíjyaúrjúco pícyoóne. Muurá ímiááné mítyane meke idáátsólleébe.

12 Ahdícyane, ámuúha táñahbému, tsá múu níjkyejí, ííñují, íjcyánema tsíñéhjí mémé dómájcotú ímiááné ámuha maállityúné menéécoóca. Tsá múu óví muhdú níjkyéjima ííñuji íjcyá o állíhajchíjyu néetu téené hallútú Píívyéébe ámúhake ícúbáhrátuki. Múu ímiááné tene íjcyáhajchíí 'ééé, tehdújuco teéne' néehíí. Áanetu ímiááné tene íjcyátúhajchíí múu 'tsáhaá' néehíí.

13 Aane ámúhadítú tsaatéké ímityúné pájtyeme ícúbáhrámeíhajchíí múu ihjyúvá Píívyéébema ámúhake díbye ípiááboki. Áane múu imíjyuri májtsivá dííbyeke idyúúruváne.

14 Téhdure ámuha mechémécooca múu píuvá cahcújtso múnáá túkevétsojtéké ditye ámúhake Píívyéébe mémeri dúúrúbájpácyori ípípájchóne ámúhá hallúvú píáábó ityáúmeí ámúhake díbye íbóhíítsoki.

15 Ájyu muurá ámúhake bóhíítsóiby ímiááné ámuha mecáhcújtsóne dííbyeke metáúmeíhajchíjyu. Áhdure ímityúné ámuha meméenuhíjcyané ámúhadi ídáátsóvéne ábájíívéíbye.

16 Áanéllí ímityúné ámuha meméenuhíjcyané tóónutúmeré míamúnáá úmíwávú Píívyéébeke meúúbálléne dííbyeke píáábó metáuméí ámúhake díbye ípiááboki. Muurá ímiááné ímí dííbyema íjcyame tsá báníúmeítú íná ityáúmeíñeri.

17 Muuráhjáa éjyuúvú méhdure nééroobe Eriáúvú dííbyé ihjyú uubálla múnáajpi dííbyeke táúmeí tene iáállétuki. Ahdújucóhjáa tsá tene állétú 3 píjcyábáj píínévu.

18 Áané boonéhjáa idyé tsiíñe táúmeíbyé díbye iállétsoki. Ahdújucóhjáa tsiíñe maálléneri panévaré ííñéne néévane.

19-20 Aane ámuúha táñahbému, tsaate ámúhadítú ímiáájú iúráávyénetu mújtámeke tsijtye ímíjpyetétsóhajchíí muurá díityéké píaabómé Píívyéébe díityédí ídáátsóvéne díityé ímityuháñe íábájííve ditye iwágóóóvétuki. Áyu tehdújuco.

1 PÉÉDORO

Tujkénú Péédoro caátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Péédoro Jetsocríjtóo úwáaboobéré o péhíjcyáíñé wákimyéivu oke pícyoobe íñe íhyaami ámuha éllevu ó caatúnú dííbyékée ámuha mecáhcújtsóné déjúcotu méiíñújitu ámuhakye ditye wáchájánúme éllevu, Póotoó, Garáátsiaa, Capadóotsiaa, Áátsiaa, Bitíiniaa, éhdúné íñújíñeri ámuha meíjcyáme éllevu.

² Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Méécááni Píívyéébe ámuhakye íñéhdújuco újcune dííbyeéjté ámuha meíjcyaki. Aane muurá Íapííchoj tééveri ámuhakye píáábohíjcyaaabe Jetsóope mewájyuri ítyujpácýó wáágóonej tééveri ámuha meímíjpyeténe díbye ímillédú meíjcyaki. Aabe ihdyu óvíi ámuhakye panévatu píaabó íbúwajíí íñerí íjtsámeítýumé ámuha meíjcyaki.

Ímí méúmiwa nééneé

³ Muuráhjáa mítyane meke ídaatsólléne béhnétu meke tsíímávaabe Jetsocríjtóo ídsíjívéne tsiiñe bóhíínej tééveri. Áánéllii íñé imíjyaú méúmiwa íjcyane méitsohíjcyáhi. Ahdícyane ihdyu metsu Jetsocríjtój Caani Píívyéébeke meúúrúváne metéhdújtsoki.

⁴ Muurá íjcyané níjkyéjiri ítsíime meíjcyámé wáábyuta múijyú muhdú íjcyáityúné díbye pícyoone meke téhmene.

⁵ Ímí dííbyeke mecáhcújtsónéllii íhnháhoori meke píáábohíjcyaaabe nihíéetsihvúré téhullévú meúújetécooca teene meújcuki.

⁶ Áánéllii múu íllure imíjyúú dííbyeke ámuha mecáhcujtsómé ámuha meícúbáhrámeíyónááca.

⁷ Muurá téeneri meke waajácúlleebe ímiááné dííbyeke mecáhcújtsóhajchíí éhne múúne óoro cúújúwari ditye wáájácullédu. Muurá teene óoro meke píáábóné ehniíñevu Píívyéébeke mecáhcujtsóné meke píaabóné tsá múijyú mééma níjkéváityúne. Áánéllii dííbyeke ámuha mecáhcujtsómé íñetú menéétsámeítýuhajchíí íñé imíjyaú ámuhakye ávyéjútsoíibye dúúruvaabéré tsiíñe Jetsocríjtó tsáácooca.

⁸ Muurá Jetsocríjtoke ámuha maájtyúmitúróobeke méwájyúúbedívú ámuha mecátsípáávéne méimíjyúúhíí.

⁹ Áábeke ámuha mecáhcújtsónéllii tsúúca ámuha mépájtyetéhi.

¹⁰ Muuráhjáa éíjyuúvú Píívyéébe íhjúu uuballe múnaa íhjúvájúcoorá muhdú díbye meke ídaatsólléne pájtyetétsóíñeri. Ároméhjáa tsá pahdu wáájácútú muhdú tene íjcyáíñe.

¹¹ Áánélliihyéhjáa díllócatsíhijcyámé caabyé Críjto íjcyaaabe múijyú muhdú ícúbáhrámeíñe ávyéjuutéíñe Píívyéébe Apííchó díityéké néhijcyáne.

¹² Áánélliihyéhjáa Píívyéébe díityéké waajácútsó ditye íjcyáijyúu tene pájtyéityúne, bóónétúu tene pájtyeíñe. Ááné muurá tsúúca ámuhakye tsaate úúballé muhdú mepájtyetéíñe Píívyéébe Apííchó níjkyéjitu tsááne píáábónej tééveri. Aane muurá idyé níjkyéji múnaa téhdure imíllerá páñetu iwáájácúiyóné muhdú mepájtyetéíñe.

Ímiááméré meíjcyáiyóne

13 Aane ímiááméré meijcyáne métsúúraméi tsiiñe Jetsocrijtó tsácooca Píívyéébe ámuhakye ídaatsólléne ájcúíñeri.

14 Aame tsúúca Píívyéébej tsíímé ámuha meijcyame múu díbye ímillédú ijcyáhi. Tsá múu díbyekée ámuha mewáájácútúcooca ímityúnéhjiri meúmúúpívyehíjcyádú néjúcootúne.

15 Muurá meke újcuube ímiááméré meijcyaki. Áánéllii múu ímiáámé ijcyá díbye íjcyadu.

16 Muurá díbyé waajácúháámitu nééneé: “Ímiáámé meijcyá ímiáábé o íjcyadu.”

17 Aane díbyeke ámuha mecáání vahíjcyámé múu ííñújiri ámuha meijcyáne hajchótá díbye ímillédú ijcyáhi. Muurá tsahtúré mééma ímíbájchóiibye muhdú meícyahíjcyáne tééne áhdovu meke íajcuki.

18 Muurá ámuha méwaajácú mepée mepájtyetétyúrojító méihdé múnáaúvú úráavyehíjcyánetu meke díbye pájtyetétsóne. Áronáacáa ihdyu tsá meke díbye pájtyetétsotú dsíídsídívú íáhdóneri.

19 Muuráhjáa ihdyu mééma áhdoobe mítyane iwájuube Crijtó tujpácýó wágóóóvéneri éhne múúne obééjáwu imíwu néébeke míamúnáa ímityuháñé hallúvú ditye dsííjívetsódu.

20 Píívyéébéhjáa ihdyu tsúúcajátújuco díbyeke mémenúné ííñuji íípívyéjtsótúné íhdéjuco díbye mewáájyuri ídsííjíveki. Ahdújucóhjáa díbye tsááne meke ípiááboki.

21 Áánéllii díbyej téeveri Píívyéébeke mecáhcujsómé díbyedívú mecátsípáavehíjcyá díbyé dsííjívéébeke íbóhítsóne ávyéjuutétsónéllíihye. Aame méwaajácú díbyema meijcyame ííneri mebáñúmeítyúne.

22 Ahdícyane tsúúca Píívyéébé Apííchó ámuhakye píáábónej téeveri ímiáájú ámuha mecáhcujsómé óví ámuha méwajyújcatsí ámuhá ííbúuri.

23 Muurá Píívyéébeke mecáhcujsómé tsíhdyuréjuco meijcyane. Tsáhájucó meúráávyetú méécáánímúu meke tsíímávátsihdyu meijcyajító íllure níjkévájíjto. Áánetu ihdyu Píívyéébé ihju mecáhcujsóné tsá múijyú níjkéváityúne.

24-25 Muurá díbyé waajácúháámitu nééneé:

Pámeere míamúnaa wahájchotaré ijcyá tsójcómují íjcyadu. Téhdure ijcyámé wahájchotaré ííne ímíjyaú wajco íjcyadu. Áánetu ihdyu Píívyéébé tsá múijyú níjkéváityúne.

Ááne uwááboju ímiáájú muurá tsúúca ámuhakye úwáábómeíhi.

2

1 Ahdícyane óvíjyacóóné ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Tsá múu állúutúne. Tsá múu pánehjídú ímiáámé íjcyatúne. Tsá múu nómiutáávatúne. Tsá múu ímityúné íhjuvatú tsíjtyedítyu.

2 Ímiá uwááboríyé métsúúraméi éhne múúne tsíímene ñohñorí íjyácunúdu. Ááne tééne uwáábó ímíñéuvú méuráávyé ámuha mepájtyetéki.

3 Aane óví ehdu méijcyá Jetsocrijtó ímiáábé meke wájyune tsúúca mewáájacúme.

Crijtó páñétúejpi

⁴ Aame ihdyu ímíñeúvú meíjcyá dííbyema nééwayúdú néébe meke bohíivú ájcuúbema. Muuráhjáa dííbyeke míamúnaa éhdiválléróóbeke Píívyéébe picyóó ávyeta íhtsútuube pañétúejpi díbye íjcyaki.

⁵ Ahdu óví meke téhdure nééwayúdú menéemeke pícyoobe ihjyádú meíjcyaki. Téhdure óví meke llúuvájtedívú pícyoobe díbye ímillédú meíjcyame dííbyeke meíicuvémé ímí dííbyema meíjcyá Jetsocríjtoj tééveri.

⁶ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:
Tsióó cóomi múnáa pañevú ó pícyoó ávyeta wájuryemeííbyeke éhne ímichi tééutu jaa éjkeu nééwayúdú néébeke. Áábeke cáhcujtsómé tsá íñnerí báníumeíityúne.

Ehdu nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

⁷ Aane dííbyeke cáhcujtsómé dííbyeke wajyúhi. Áánetu dííbyeke cáhcújtsotúmé tsá wájuryú Píívyéébe waajácúháámitu íllu tene néhdújuco:
Tsaúpe nééwayu jááháñé wákimyéi múnáa íñéhnílléne waagóórou pícyámeí ímichi tééutu jaa éjkéiu.

⁸ Téhdure tsiíñe nééneé:
Díbye muurá éhne múúne nééwayutu ávyé mecábóhcámeímyé maáákityéúdu néébeé.

Ahdújuco muurá dííbyé uwááboju ímí cáhcújtsotúmé mújtámeke tene pájtyene.

Píívyéébeéjte

⁹ Áronáa ihdyu tsá ámuha ehdu menéétune. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébere ámúhake iújcúmeke picyóó llúuvájtedívú dííbyé wákiméi ámuha ímiááméré meíjcyáne meméenu dííbyeke dúúrúvamére. Aane imíllebe míamúnáake ámuha meúúballéné muhdú díbye ámúhake ímityúnetu ímiánejcúvú íjchívyetsóne.

¹⁰ Muuráhjáa íhde ámuha íhdícyaméréi meíjcyame tsá dííbyé píáábójú pañe meíjcyatúne. Áronáa ícyooca tsúuca dííbyeéjte ámuha meíjcyame téené pañe meíjcyáhi.

Píívyéébekéré meíicúvéiyóne

¹¹ Ahdícyane tsá íññújéjte ámuha meíjcyájúcootúne, ámuúha táñahbému. Muurá ihdyu Píívyéébe avyéjuejtéréjuco ámuúha. Áánéllii ámúhake o néé meke tútávájtsóiyónéhjiri ámuha meúmúúpívyétuki.

¹² Ímiááméré meíjcyá Píívyéébeke wáájacutúmé ímityúné ámúhadítú íhjúvárónáa ímí ámuha meíjcyáne hallúvú dííbyeke dítye íávyéjútso tsiíñe Jetsóó tsáácooca.

¹³⁻¹⁴ Téhdure múu avyéjuullé pañétúejpi méiíñújí avyéjúubeke pahúllevaré dííbyé píáábo múnáa íjcyámemájuco. Muurá Píívyéébere díityéké picyóó dítye ímityúmeke iúwááboki, áánetu ímiáámeke dítye ípíááboki.

¹⁵ Muurá imíllebe ímiááméré meíjcyane ténejcu wáájacutúmé ímiáájú meúráávyénetu ímityúné íhjúvátuki.

¹⁶ Áánéllii ímiááméré meíjcyá tsúuca ímityúnetu ámuha meíjchivyéme. Aame ihdyu ímityúné mémeenújúcohdí tsúuca Píívyéébe hójtsí pañéréjuco ámuha meíjcyame.

¹⁷ Aame múu dííbyeke íllíñe díbye ímillédú íjcyame pámévakéré avyéjuullé méiíñújí avyéjúúbemájuco. Téhdure múu pámeere Píívyéébeéjtema wajyújcatsíhi.

Muhdú ícúbáhraméi maáábucúne

¹⁸ Áhdure múu tsaaté hójtsí pañe íjcyame diityéké iávyejúúlléne meenu ditye táuhbáne. Tsá múu ímiáámemáyé ímí íjcyatúne. Ímityúmé íjcyáromema múu ímiáámé íjcyáhi.

¹⁹⁻²⁰ Muurá ihdyu Píívyéébe ímillédú meíjcyáné hallútú meke ditye ícúbahráné maábúúhájchíí ímí meke íjtsúcunúúbe. Áánetu ímityúné meméénúné hallútú meke ditye ícúbahráné maábúúúrónáa ¿aca meke ímí íjtsúcunúúbe? Tsáhaá.

²¹ Muuráhjáa Píívyéébe meke ujcú Críjto mewájjuri ícúbáhrámeíúbyé ímiáábé íjcyadu meíjcyaki.

²² Tsáháa muurá dibye mújjyú ímityúné méénutúne. Áhdurée tsá muucá dibye állityúne.

²³ Muuráhjáa dííbyedítú ímityúné íhjjúvárómeke tsá dibye píámeíhíjcyatúne. Áhdurée dííbyeke ícúbáhráromeke tsá dibye méénúllehíjcyatúne. Íllurée íhvéjtsámeíúbyé Píívyéébedívú dibye teene diityémá ímíbájcho muhdú tene íjcyadújuco.

²⁴ Aabée muurá Críjto dsíjívé páwachékevu mépée medsíjívéiyóné tsúúcajáa méimítú déjuco dsíjívemédú meíjcyarómé meímíbaávyeki. Ehdúu mewájjuri dibye ícúbáhrámeíñej tééveri méimíbaavyéhi.

²⁵ Muuráhjáa éjjyu ídátso méícyahíjcyá Píívyéébeke wáájacutúme éhne múúne obééjámú mújtame íjcyadu. Árónáa ícyooca tsúúca métehméébé Críjtoma méíjcyáhi.

3

Muhdú métáábama meíjcyane

¹ Ámuúha walléemuj, ámúhá tajímuke máavyéjuúlle. Tsaímíyé meíjcyá diityémá Críjto uwááboju tsaate cáhcújtsóturómé ímí ámuha meíjcyane ííténe botsíi icyáhcújtso íná diityéké ámuha menéétúrónáaaca.

² Muurá ímiááméré ámuha meíjcyane ííténe imílléiyómé téhdure Píívyéébeke iúraavyéne.

³ Tsá múu ávyeta ímíbájkímyeíyóneri íjyacunútúne. Téhdure tsá múu íjyacunútú íhñiwaco idyóíhdsínúmeíñe tsaímíyé ípíhdámeíyóneri, mítyane áhdómeíñe icyááveháñevu ícyáávéiyóneri, ímiá wajyámuunévú iújcámeíyóneri.

⁴ Apááñeríyé múu íjyacunú tsaííbuwáre íjcyáiyóneri. Ehdú ihdyu íjcyámeke Píívyéébe ímí íjtsúcunúhi.

⁵ Tehdúhjáa muurá éjjyuúvú íjcyáné walléemú Píívyéébedívú íhvéjtsámeíñe dibye ímillédú ícyahíjcyáhi. Aaméhjáa ájyúmuke avyéjúúllehíjcyáhi.

⁶ Tsáaráuvúhjáa muurá ájyu Aavaráúvuke icyáhcújtsóne avyéjúúllehíjcyáhi. Aane dillée íjcyadu ámuha ímiááméré ámúhá tajímuma meíjcyáhájchíí tsá ámuha íínerí meíllityéityúne.

⁷ Áhdure ámuha wajpíímú ámúha táábámuma ímíñeúvú meíjcyane. Tsá múu diityedí ícúbáhratúne. Múu íjtsámeí diityéké iávyejúúlléne muhdú ípiáábóíñeri ámúha tsíjpa tujkévevu ditye íjcyatúnéllíhje. Muuráhjáa Píívyéébe wajpii, wallee, picyóó dityétsí ípiáábójcatsíñe ímí íjcyaki. Aane ehdu ámuha meíjcyáhájchíí Píívyéébema ámuha meíhjjúvácooca tsá íná ámúhake pátsáíjcyóityúne.

Ímiáané hallútú meícúbáhrámeíñe

8 Ahdícyané ihdyu pámeere tsaímíyé meíjcyá pamévamáye. Tsá múu pájúvatúne. Meídaatsólléjcatsíñe méwajyújcatsi tsané nahbémú múúne wáyyújcatsídyú mítyájkímeyétyúmére.

9 Tsá múu píámeítyú ámuéhakye ímityúné méénúmeke. Téhdure ámuéhakye úhbámeke tsá múu úhbatúne. Íllure diityé hallúvú píáábó métáuméí Píívyéébe. Ehdú díbye ímillédú ámuha meíjcyáhajchíí ámuéhakye píáábóííbye.

10-12 Muurá dííbyé waajácuháámitu nééneé:

Ímí íjcyane ímillémé tsá ímityúné íhjúvatúne. Áhdure tsá dítye állíuutúne. Muurá ímityúné imyéenuhíjcyánetu ííhveténe ímíááneréjuco dítye méénune. Aame íjcyá tsaímíyé pamévamáye. Muurá Píívyéébe ímíáámeke píaabóhi. Aabe dííbyeke dítye táúmeíñé lleebóhi. Áánetu ímityúmedi tsá díbye íícúvetúne.

Ehdú nééne Píívyéébé waajácuháámitu.

13 Aane ehdu ímíááméré ámuha meíjcyáhajchíí ¿aca ííne hallútú múha ámuéhakye ímityúné méénúiyáhi?

14 Muurá ehdu ímí ámuha meíjcyáné hallútú meícúbáhrámeíhajchíí maímijyu ámuha meíjcyanej. Ahdícyané tsáma íínerí maáábímeyéííñe. Muurá Píívyéébe ámuéhakye píaabóhi.

15 Múu Máavyéjuube Críjtodívú icyátsípáávéne íjcyátsíivyé ámuéhakye díllómeke ámuha mewáájácútso íveekí dííbyedi ámuha meíjyáacunúhijcyáne. Áronáa ihdyu múu ímíñeúvú chooco úúballé mítyájkímeyétyúmére.

16 Aame téííbúwá meíjcyá Críjtoke ámuha meúraávyénetu tsaate ímityúné íhjúváveneri íñúcójpíveki.

17 Aane ihdyu óvi meícúbáhrámeí ímíáánéré meméénúné hallútú Píívyéébe ímílléhajchííjyu. Muurá téené hallútú meícúbáhrámeíñe maáábúcúhajchíí ímí meke íjtsúcunúúbe. Áánetu ímityúné meméénúné hallútú meícúbáhrámeíñe maáábúcúrónáa tsá díbye meke ímí íjtsúcunútúne.

18 Muuráhjáa Críjto múijyú ímityúné méénútúroobe ícúbáhrámeí méimítyú hallúvu. Aabée tsáijyuré dsíjívé méhllíi pámeere ímityúmé meíjcyáme wáyyuri téénej tééveri meímíbaávyéne ímí Píívyéébema meíjcyaki. Aabée dsíjívérónáa ííbbuu íbóhí íjcyáhi.

19 Aanéhjáa péé éíjyuúvú dsíjívémé íbuúúné íjcyátsihvu diityéké íúwááboki.

20 Muuráhjáa éíjyuúvú Noée mííncoba méénuhíjcyánáa Píívyéébe téhmehíjcyará míamúnaa dííbyeke icyáhécújtsóne téémí pañévú íúcááve ípájtyetéki. Áronáacáhjáa apáámyéré 8-meva pájtyeté pámeere ííñuji cáájáveneri májcanúnetu. Áámeúvú íbuúúnéhjáa íjcyátsihvu Jetsóo ííbbuu péé diityéké íúwááboki.

21 Aanéhjáa téijyu nújpacyotu dítye pájtyeténé naavénú íñe ícyooca metsójtsótsámeímyé mepájtyetéíñe. Aane tsá metsójtsómeítyú méjpi ííñú íñítýááveki. Muurá ihdyu tééneri méúújtsó Píívyéébedívú mecátsípáávéébe metáúmeíñé díbye meke ímíbájchoki. Aane ihdyu meke ímíbájchoobe Jetsocríjtóo dsíjívéebe tsííñe bóhííbej tééveri.

22 Dííbye muurá ícyooca íhstútuubéréjuco níjkyéjiri Cááni Píívyéébé úníuri íjcyáábeke pámeere níjkyéji múnáama naavémú avyéjuulléhi.

4

Muhdú Píívyéébeke meéícuvéne

1 Aanée muurá Críjto ííñújiri íjcyácooca ícúbáhrámeí mewájuryi. Áánéllii metsu meícúbáhrámeiyóné maáábúcu dibyée áábucúdu. Muurá meícúbáhrámeiyóné maáábucúmé tsá ímityúné meméénújúcootúne.

2 Aame tsáhájucó meúmúúpívyetú ímityúné meméénúíyóneri. Píívyéébe ímillédú meíjcyáiyóneriyéjucó metsúúrámeíñe.

3 Ahdícyane óvíjyacóóné Píívyéébeke wáájácutúmé íjcyadu ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Muuráhjáa ímityúneri ámuha meúmúúpívyehíjcyáhi, ámuháa ménahtsívátéhíjcyáhi, ámuháa mewáñehjíváténé pañe méllíyícyávehíjcyáhi, níjcyotájtekée ámuha méduurúvahíjcyá ámuha meméénúítyuróne. Ánehji óvíjyacóóné.

4 Muurá ténehji ámuha meíhvéjtsóneri ámúhakye náhbévahíjcyámé tééneriyé íjcyame íllure ámúhadi uuhívatéhíjcyáhi.

5 Árómemá Píívyéébe muhdú ditye ícyahíjcyáné ímíbájchoóhi. Muurá pámeere dsíjívétúmema ímíbájchóiibye tsúúca dsíjívéjúcoóróóméhjimájucó.

6 Téénélliihyéhjáa muurá éíjyu múnáaúvuke téhdure úwáábómeíñé diityé íbuúúné íbóhí ímí íjcyá Píívyéébe íjcyadu.

7 Muurá tsúúca ííñuji mééma níjkevaríjyucó. Áánéllii ímíááméré meíjcyáne páijyuvaré Píívyéébema méihjyúvahíjcyá.

8 Aame múu wájuryúcatsíhi. Muurá tsíjtyeke mewájuryume ímityúné meke meénúrómeke mepíáameíyóneri tsá meíjyáacunútúne.

9 Ahdícyane múu ímíñeúvú waatsúújúcatsí ámuha maááhívéjcatsícyooca íiná íjtsámeítyúméré.

10 Mépíáábojcatsí muhdú ámuha mepíívyetédú Píívyéébe meke ájcúné píáábori bañúháñe dibye meke ípíáábótuki.

11 Áánéllii ámuha meúwáábócooca ímíñeúvú meúwáábohíjcyá dííbyé ihjyu néhdújucó ámúhaj tééveri dibye íhjíyúvaki. Áhdure ámuha tsíjtyeke mepíáábocooca ímíñeúvú mépíáábó muhdú dibye ámúhakye túkévejtsódu. Aane páneere íiná ámuha meméénune múu ímíñeúvú meenú dííbyeke ámuha Jetsocríjtoj tééveri maávyéjújtsóne. Áábedívú ihdyu metsu meíhvéjtsámeíñe dííbyeke maávyéjújtsó mújyú níjkeváityúne. Ehdu teéne.

Críjtoéjté ícúbáhrámeíñe

12 Ámuúha táñahbémej, tsá múu mávaríjchojúúné ámúhama íjcyánetu íjtsámeítyú tene ámúhama íjcyáítyuróne.

13 Íllure múu ímíjyúú Críjtóo ícúbáhrámeídyú ámuha meícúbáhrámeíñeri tsiíñe íavyéjuma dibye tsáácooca ámuha meímíjyúúveki.

14 Áánéllii dííbyeéjté ámuha meíjcyáné hallútú ámúhakye tsaate úhbáhajchíí múu ímíjyúú Píívyéébé Apííchó ámúhá pañe íjcyánéllíihye.

15 Árónáa ihdyu núcójpítsóhreyó teene ímityúné ámuha tsíjtye éhne menániñee, tsaatéké ámuha medsíjívetsónee, tsíjtyé ihjyú pañevú ámuha meúcaavénee, éhdúné hallútú ámuha meícúbáhrámeíñe.

16 Áánetu ihdyu Críjtoéjté meíjcyáné hallútú meícúbáhrámeíñé tsá núcójpítsotúne. Íllure Píívyéébeke tééne hallúvú dúúrúvaméré météhdujtsó dííbyeéjté meíjcyánéllíihye.

17-18 Muurá tsúuca muhdú meicyahíjcyáné dibye mééma ímíbájchóíñe éévé úújéteéhi. Aane méhdityu tujkénúíbye ihñéjté meíjcyamedítu. Aabéjii awáá ¿muhdíivanéami íhya tsáma ímíbájchooi eene dííbyé uwááboju cáhcújtsótúmema, ímíáámé íjcyaromé íhtsútúnetu pájtyetéíñááca?

19 Ahdícyane dííbyedívú meíhvéjtsámeíñe dibye ímillédú meíjcyá ámuha meícúbáhrámeíyónááca. Muurá meke ípívyéjtssoobe íñéhdújuco méénune.

5

Cahcújtso múnáá túkevétsoju

1 Téhdure ó imíllé cahcújtso múnáá túkevétsojtéké o úwaabóné téhdure túkevétsoobe o íjcyabe muhdúhjáa Críjto ícúbáhrámeíñe o ájtyúmiíbe. Aabe téhdure ó íjcyáa dííbyé avyéjuri tsiíñe dibye tsáácoóca.

2 Áánéllii ámúhake o née ímíñeúvú ámuha metúkévétso Píívyéébeéjté ámúhá hójtsí pañe íjcyámeke. Tsá múu dibyee ámúhake níwáávéne íjyeveríyé tééne wákimyéí méénutúne. Áhdure tsá múu tééne hallúvú ámuha medsídsívakíyé méénutúne. Múu ímíñeúvú meenu Píívyéébe ímillédu.

3-4 Tsá múu tsíjpanécoba díityéké úwáábotúne. Choocóré múu úwaabó pañétúejpi Métehméébé tsáácooca ámuha maávyéjuuté dííbyema mújyú níjkéváityúne.

5 Téhdure ováhtsámú máavyéjuulle ámúhá túkevétsojtéke. Panéjcvávú máavyéjúullejcatsí mítyájkímyeítu mére. Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé:

Píívyéébe píaabó idáátsóméhjiúvú néémeke. Áánetu 'mityáhmityá' néémedi tsá dibye íícúvetúne.

6 Áánéllii mítyájkímeítu mére méíhvéjtsaméí íhtsútuube Píívyéébedívú dííbyere ámúhake ityúkévétsojki. Áijyu muurá ámúhake ávyéjútsoíbye dibye meke ávyéjútsoíñe éévé úújetéijyu.

7 Áánéllii íñerí áábímyeítu mére dííbyedívú mecátsípááve. Muurá imíllebe meke ípíaabóne.

8 Áronáa ihdyu téííbúwá meíjcyá Naavéné ámúhake imújtátsótuki. Muurá mémunáajpi íjcyabe meke imújtátsóiyóneri íjyácunú éhne múúne bájú oohíbye iyámeke idyóóiyóneri íjyácunúdu.

9 Áróobeke ihdyu metáhjá Píívyéébeke ámuha mecáhcújtsónej tééveri. Muurá méwaajácú pahúllevaré ííñújiri ménahbémú téhdure ténéhjiri ícúbáhrámeíhijcyáne.

10 Áronáa ícyooca wahájchotaré meícúbáhrámeíñe níjcáutu Mépiivyéébé meke ávyéjuutésoó mújyú níjkéváityúne Jetsocríjtoj tééveri. Aabe muurá mewájjuri meke ímíbajchó íhtsutúme meíjcyame íínevú metáhjátsámeítu.

11 Áánéllii ihdyu metsu íhtsútuube íjcyáabeke maávyéjútso pájyuvaré mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Nihñéneré pityájcoju

12 Aane íñe íhyaami o cáátúnuháámí ámuha élleu o wallóo ménahbe Píívyéébeke ímí úráávyebe Tsibáánoma. Áhaamí pañe ámúhake ó ítsáávetsó ímíááné ímí Píívyéébe ámúhake píáábohíjcyáne. Áánéllii múu tsaímíyé dííbyema íjcyáhi.

¹³ Ámúhake Babiróoniá cóomiya íjcyané cahcújtso múnaa duurúvá ámúhakee iújcudu téhdure Píivyéébe diityéké újcume. Téhdure tájtsiménédu néébe Mááco ámúhake duurúváhi.

¹⁴ Téhdure ámúhake táicyanéjcutu o néé ámuha Crijóéjté tsané nahbémú méijcyame medúúrúvájcatsíki. Ahdícyane óví íbúwají ámuha méijcyáhi. Áyu tehjújuco.

2 PÉÉDORO

Hállúvúeháámí Péédoro cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Oo Tsimóo Péédoro Jetsocríjtó ñcúve múnáajpi o íjcyáábekée oke dííbyere picyóó úwááboobéré o péhíjcyaki. Aabe íñe íhyaami ámuha éllevu ó caatúnú Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtoj téeveri Píívyéébe meke ájcúné uwááboju muha mecáhcujsódú idyé ámuha mecáhcujsóme éllevu.

² Aane óvíi Píívyéébe tsúuca ámuha mewáájácuube Jetsocríjtoj téeveri ámúhake píaabó tsaímíyé ámuha meíjcyaki.

Muhdú Críjtoéjté íjcyane

³ Muurá díbye íhnhátori meke píaabómé ímiááméré méijcyá díbye ímillédu. Muuráhjáa meke újcuube díbye íjcyadu meíjcyá dííbyema maávyéjuutéki.

⁴ Aabe meke íñéhdú píáábohíjcyá dííbyedu meíjcyá ííñújiri ímityúné meke tútávátsohíjcyánéhjiri meúmúúpívyétuki.

⁵ Áánéllii ímiááméré Píívyéébeke mecáhcujsóne méwaajácú muhdú ámuha tsaímíyé meíjcyáiyóne.

⁶ Ááne météhmeméi ámuha panévaré ímityunéhjí maáábúcúne íñevú táhjátsámeityúme díbye ímillédu meíjcyaki.

⁷ Múu wajuújcatsí pamévamáyé muhdú tsané nahbémú wájuújcatsídyu.

⁸ Ehdu ámuha tsaímíyé Máavyéjuube Jetsocríjtoke meúraavyémé ímí dííbyé wákimyéi meméénúhajchíí tsá ámuha dííbyedi mebánúmeítyúne.

⁹ Áánetu ehdu íjcyáiyóné ímilletúme íjcyá hállúvatúme íjcyadu. Aame ílluréjuco ábájñvéne muhdúhjáa Píívyéébe díityéké ímíjpyetétsóné ímityutu.

¹⁰ Ahdícyane ihdyu tsúúcajáa díbye ámúhake újcume métsúúraméi ímiááméré ámuha meíjcyáiyóneri ámúhadítyú tene íbóhówaúcunú dííbyedítyú ámuha memújtátuki, ámuúha táñahbému.

¹¹ Áijyu ihdyu ámúhake waatsúcúpéjtsóiiybe ímíjyuri Máavyéjuube Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtó avyéjuri mújyú níjkéváityúné dííbyema tsaímíyé ámuha meíjcyaki.

¹² Áánéllii éhniíñevu ámúhake ó ítsáávétsohíjcyáá muhdú Píívyéébe meúraavyéné tsúuca ámuha mewáájácuune tehdújuco meíjcyárónáaaca.

¹³ Ímí ó íjtsúcunú ói o dsíjívétúné hajchótá ámúhake téénevu o ítsáávétsohíjcyáne.

¹⁴ Muurá tsúuca Máavyéjuube Jetsocríjtó oke úúballé lléváhréjuco o dsíjíveíñe.

¹⁵ Áánéllii ó ímíllé ímíñeúvú ámúhake o úwaabóné o dsíjívéné boone ámuha teene maábájíívétuki.

Críjto ávyéjújtsámeíñe

¹⁶ Tsá muurá álliu tene íjcyatú Máavyéjuubée Jetsocríjtó íhtsútuube íjcyaae ííñújiri úlléjéébedítyú ámúhake muha meúúbállehíjcyáne.

¹⁷ Muuráhjáa ávyeta muha meíteneríyé Cááni Píívyéébe dííbyeke ávyéjujtsóhi. Áhdurée muha melleebó díbye dííbyedítyú nééneé: “Áánu Hájchíwúuke o wájuúúbedi mítyane ó ímíjyúúhíí.”

¹⁸ Ehdúu níjkyéjitu díbye nééne muha melleebó cámeháuvú Jetsóo múúhadívú tsíhdyúréévécoca dííbyema muha meíjcyame.

19 Áánéllii Píívyéébé ihjyú uubáalle múnááhjáa dííbyedítú néhijcyáné tsá álliu íjcyatúne. Áánéllii melléébo dííbyedítú ditye úwaabóne. Muurá ditye úwaabóné meke waajácútsó mewáájácútúnehjívú éhne múúne peete cúúvétsihdyu ájchúacunúdu. Áánetu méwaajácú ímíáábé dibye íjcyane éhne múúne ííné imíjyaú tsítsívé miícúruwa ájchúacunúdu.

20 Téhdure muurá méwaajácú Píívyéébé ihjyú uubáalle múnááhjáa dííbye waajácuháámitu cáátunúné diityé tujkéveeu íjcyatúne.

21 Tsáháhjáa íjtsaméiyíyé íná pájtyeíñé iwáájacúné ditye cáátúnutúne. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébé Apííchóre diityéké tükévjtsóneri caatúnuhjcyáme.

2

Álliu múnáá uwááboju

1 Áronáacáhjáa téhdure íjcyámé téjyu álliu múnáa iiye Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáadi díllómeíhijcyáme. Téhdure ícyooca diityédú néeme ámúháj pñe íjcyáá ámúhake állíúúné átéréenéhjí úwááboímye. Aame íllure ehdííwáalle Máavyéjuube Jetsocríjtó diibyéjuco ípájtyetétsoobe íjcyároóbeke. Ááneri iiye íéllevu lílcyúhcoímyé Píívyéébé diityéké ícúbáhraíñe.

2 Aane mítyame diityéké icyáhjútsóne ímityúné méénuúhi. Críjtoke cáhcútsotúmé ímityúné ihjyúvaá dííbyé uwáábotu.

3 Aane diitye átéréenéhjí uwáábojte íllure ámúhake állihjcyáá ámúha dsíídsí iújcúroki. Áróme hallurí tsúúca íjcyáné ícúbáhraméí Píívyéébé tsúúcajátújuco ehdu néémé wáábyuta méénune.

4 Muuráhjáa níjkyéji múnáa íjcyáromedítú ímityúné méénúmedi ídáátsóvétuubéré íllure diityéké waagóo ditye ícúbáhrámeíki. Aame ícyooca cúúvétsii dóhjínúmeímyé téhmehjcyá mújyú Píívyéébe pámeemáyé muhdú ditye ícyahjcyáné ímíbájchoíñe.

5 Téhduréhjáa muurá éjyuúvú ímityúmé íjcyámedi tsá dibye ídáátsóvetúne. Muuráhjáa ííñuji dibye cáájávetsóneri májcanúmedítú apáábyekéré pájtyetétsoobe ditye ímíjpyetéro diityéké úwáábohjcyaaabe Noéke 7-meve ítsíímema.

6 Téhduréhjáa idyé Tsodóómaa, Gomóóraa, íjcyácoomícyu múnáake áíúcuúbe. Ehdúhjáa imyéénúneri meke úújétsoobe íñe ícyooca téhdure ímityúné méénuhjcyámeke muhdú ícúbáhraíñe.

7-8 Téhduréhjáa muhdú ímíáámeke ípájtyetétsoíñé úújétsoobe ípyé íáiúcurócoomícyutu Róoke ípájtyetétsoneri. Muuráhjáa diityéj pñe íjcyároobe ímíáábé íjcyánéllii múhdurá itsúcunúhijcyá ímityúné imyéénúneri ditye íhjúvahjcyáne.

9 Áánéllii muurá méwaajácú Píívyéébe meke pájtyetétsoné meke mújtátsóiyónetu dííbyedívú meíhvéjtsámeímye. Áánetu ihdyu ímityúmé tsúúca ícúbáhraméí pañe íjcyá dibye muhdú meícyahjcyáné mééma ímíbájchoíñévújuco.

10 Muurá ícúbáhráíbye eene ímíllédú ímityúné imyéénúne dííbyeke ávyejúúllehjcyátúmedi. Muurá uuhívatéhijcyámé íhtsutúmé níjkyéjiri íjcyáromedi núhnévetúmére.

11 Muurá níjkyéji múnáa diityé ehnííñevu íhtsutúmé íjcyarómé tsá mújyú ávyejújtédítú ímityúné íhjúvatú Píívyéébé úmíwávu.

12 Áronáa diitye állíu múnaa átéréénéhí uwáábojte nehniwu uuhívatéhijcyá iwáájácútúneri. Ávyeta iyámédú néeme wáájácúmeityúmé ímillédú dáríívemeíhijcyáhi. Árome wágóóóveé diitye iyámé wágóóóvehijcyádu.

13 Muurá ímillédú íjcyáne itsúcunúhijcyámé ímí tehdújuco íjcyane. Árome múhdurá ícyahíjcyáneri tsíjtyeke ityútávátsohíjcyáne áhdó újcuúhi. Aame ávyetá nucójpitso néeme ámúhama nahbévahíjcyá ímiáámeúvúdu.

14 Muurá tenáhtsíré ítème. Aame tsá mújyú íhvetéityú ímityúné imyéenuhíjcyánetu. Muurá dúhcú íbúwámeke ténejcúvúré íbúwátsohíjcyáme. Aame panévare íéhnéváiyóneri úmúúpívyehíjcyá ímityúmé íjcyame.

15 Muurá ímiájíjtó iúráávyérónetu imújtáne ímityúné pañéréjuco ditye ícyahíjcyáne tsaapíhijyáa Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi Beóóúvú hajchi Baraáa íjcyadu. Diibyéhijyáa imíllerá ímityunéhí imyéénúné hallúvú ídsíídsiváne.

16 Áronáacáhjáa íju mújyú íhijyúvahíjcyátuube íne meíhijyúvájuri dííbyeke úhbánetu íhvetéébé téénetu.

17 Aane muurá diitye állíu múnaa átéréénéhí uwáábojte éhne múúne nújpacyo íjcyátúné nupáhijyúdu, áhdure diitye éhne múúne ojtso kíjyeba íhdícyáhullévú tsájtyedu. Aame bañú múnaa íjcyame tsá íínetú píáábotúne. Aame wágóóóveé ávyetá cúuvé néhullévú mújyú níjkéváityúne.

18 Muurá ímityunéhí íhijyúváne tsúúcajáa téénetu íhvetéjúcóórómeke tsiíne íbúwátsohíjcyámé ténejcúvu.

19 Muurá nehíjcyáme: “Tsúúca mepájtyetémé hallúrí íná íjcyájúcóótúnéllí mépiivyeté meímillédú meíjcyane.” Áronáa tsá ditye wáájácúmeityú ímityúné pañe íjcyane. Muurá tsáneevu metáhjatsámeíne pañe méijcyáhi.

20 Aane muurá ímityúné meícyahíjcyánetu Mépájtyetétsoobe Jetsocríjtóke mecáhcújtsónej tééveri meímíjpyetéjúcoorómé bíwáhdúré íhdée meícyahíjcyádu meíjcyáhajchíí éhníínevu ídátsoórejuco meíjcyane.

21 Aame tsáháa íhdyu ímiájíjtó Píívyéébé taúhbaju méhdivu bóhówájtsónejcúvú meíbúwáávéityuróne. Muurá teene mewáájacújúcooróné meéhdíívallehíjcyámé úmíwa ídátsohree.

22 Ehdu méijcyá íllu tsaate néhdújuco: “Oohímyé íllímutúhcú tsiíne majchóhi. Téhdure méénimu nítyááverómé bíwáhdúré ínújcaámíri cávíhyííñúmeíhi.”

3

Jetsocríjtó tsiíne tsááíne

1 Ahdícyane, ámuúha táñahbému, íhyaami ámuúha éllewu o cáátúnúháámí pañe tsiíne ámuúhake o úwaabó íhdééháámí pañe ámuúhake o úwaabónere.

2 Aane íhdyu tsáma máábájíívedí Píívyéébé ihjyú uubáalle múnaáhjáa tsúúcajátújuco meke nehíjcyáne. Téhdure máábájíívedí Mépájtyetétsoobe Jetsocríjtó uwááboju dííbye uwáábojte ámuúhake úwáábohíjcyáne.

3 Áanéllí wájácútsi méijcyaco ditye nééne Jetsóo tsiíne tsááíne íhdéwu tsaate ímillédú ímityúné imyéénúne dííbyedi úuhívatéíne.

4 Muurá neeímye: “¿Mújyúami tsááiíbye Críjto idyéjuvú tsááiíbyej? Muurá íne méíhdé múnáaúvú íjcyáijyu ícyahíjcyádúré ííñuji ícyoocápívu ípye ípívyéévétsíhdyu.”

5-6 Ehdu neeímye Píívyéébéhjáa ííñújima páneere íévéhóowari íjcyanéhí íhijyúváneíryé ípívyejtsóné wáájácúróme. Muuráhjáa díbye neéjuriyé nújpacyo tsatsíhvú dóbevé ííñuji íbóhówááveki. Téhduréhjáa muurá ínéhdújuco díbye

éíjyuúvú ííñuji icyájáávétsóneri míamúnáake májcanútsóné diityé imítyú hallútu. Aane wáájácuromé állíu múnaa átéréénéhjí uwáábojte tsá téeneri íícúvehíjcyatúne.

⁷ Áronáa muurá Píívyéébe nées ímílléijyu ííñújima páneere íévéhóowari íjcyanéhjí iwáágóoíñé cúújúwari. Áijyu muhdú meícyahíjcyané mééma díbye ímíbájchócooca dííbyeke cáhcújtsotúmé imítyú ícyahíjcyámé ílluréjuco wágóóóveíñe.

⁸ Cáhawáa méijtsúcunu, ámuúha táñahbémuj. Muurá Píívyéébedívú 1,000 píjcyá tsájcoojí hajchótáre. Muurá tsájcoojíuvúdúré íjtsúcunúúbé éhdúné píjcyábá íjcyaróne.

⁹ Áánéllii tsá múu néétu íveekí Jetsóó íícúí tsáátune. Muurá ihdyu téhmehíjcyabe míamúnáa ímityúné íicyahíjcyánetu íhveténe ímíjpyeténe. Tsá díbye ímilléturó tsaatéuba wágóoovéne.

¹⁰ Aabe muurá ihdyu meíjtsótúnáa tsaá éhne múúne naní múnáajpi meke ábájínejcúdu. Téijyu páneere íévéhóowari íjcyanéhjí áiivyéné ihjyúvaá ávyetá apíícho. Téhdure ííñuji cámaráúúveé páneere tééjé hallúrí íjcyanéhjímájuco.

¹¹ Ehdu páneere cúújúwari wágóóóveéhi. Áánéllii téííbúwá meíjcyáne ímíñeúvú Píívyéébeke méuráávyé dííbyedívuréjuco mecátsípáávénama.

¹²⁻¹³ Ááne météhmehíjcyá múijyú tehdu tene pájtyeíñé díbye nééneé. Muurévá páneere íévéhóowari íjcyanéhjí ííñújímájuco cúújúwari chócoovéné wágóóóvéne boonétú behíjréjuco ííñuji díbye ípívyéjtsoíñé páneere íévéhóowari íjcyanéhjímájuco. Áájí hallúríva páneere tsaímíyéjuco íjcyáíñe. Tsáhájucová íñá ímityúné íjcyáityúne.

¹⁴ Ahdícyane teene ámuha metéhméné hajchótá ímiááméré meíjcyá íínetú ámuha menéétsámeítyúmeke Críjto íajtyúmívaki, ámuúha táñahbémuj.

¹⁵ Muurá Píívyéébe téhmehíjcyá pámeere míamúnáa ípájtyetéíñé uwááboju cáhcujtsóne. Áánéllii tsáhái Críjto tsáátune. Ehdu téhdure ménahbe mítyane mewájuube Páávoró ámuhákye caatúnuhíjcyá Píívyéébe dííbyeke túkévéjtsóneri.

¹⁶ Muurá pahúllevaré íjcyané cahcújtsó múnáa éllevu iwállóhaamíjí pañe téeneri íhjúvahíjcyáabe. Áronáa tsane túhú díbye úwaabóné tsá páneere ímí melléébohíjcyatúne. Aane íjcyámé tsaate dííbyé uwáábó wáájácuromé tsíñejcúvúré úwáábohíjcyané Píívyéébeke ímí iúráávyétúnéllííhye. Aame ehdu dííbyé íhjúyú íúnítúré iúwáábóneri íhyallúvúré ímityúné méénuhíjcyáhi.

¹⁷ Ahdícyane ámuha táñahbémú tsúuca ámuha íñehjí mewáájacúmé ímíñeúvú météhmeméí állíu múnaa ámuhákye ímiáájú ámuha mecáhújtsónetu ímújtátsótuki.

¹⁸ Áánéllii éhnííñevu Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtodívú mecátsípáávé ámuhákye díbye ípíáábo ámuha mewájújcatsíki. Ahdícyane ihdyu óví dííbyeke máávyéjtsó múijyú níjkéváityúne. Áyu tehjújuco.

1 JÓÁA

Tujkénú Jóaa cáátúnuháami

Mepájtyeténé uubálleju

¹ Ámúhake o caatúnú Críjtodítýú dííbyej tééverií Píívyéébe meke pájtyetétsóóbedítýú Íjcyáné uubálle. Dííbyéhjáa ihdyu íjcyaduré ícyahíjcyá ipíívyema íjcyátuube ííñují ípívyéévéetúné ihdéjuco. Áábekée muha maájtyúmiibe íhjuváné muha mélleebóhi.

² Aabée bóhówáávéébedítýú Íjcyáné uwááboju íñe ámúhake o úúbállehíjcyá mújyú medsíjivéjúcúóóítýúne bóhí dííbyedítýú meújcné uwááboju. Aabéhjáa ihdyu íjcyaduré Cááníma ícyahíjcyároobe botsíi méhdivu bóhówaavéhi.

³ Aanée páneere díbye méénunéhjí muha máájtyumíhi. Áhdurée díbye íhjuváné muha mélleebóhi. Aane ámúhake o úúballé ímí tsame meíjcyame menáhbévájcatsí íñe muhdú muha Cááni Píívyéébeé, díbye Ílli Jetsocríjto, íjcyámútsima meíjcyadu.

⁴ Aane ámúhake o úúballé téeneri ámuha meímíjyuúki.

Píívyéébedi ímiáájú

⁵ Áané uwáábojúu dííbyere Jetsocríjtó múhake úwaabóné íñe ámúhake o úúballé Píívyéébe ímiáábé Íjcyáábedi íñe ímítýú Íjcyatúne.

⁶ Áábeke 'ímí o úraavyé' menéérome ímítýunéhjí meméénúhajchíí íllure máallíhi.

⁷ Áánetu ímiáábé díbye Íjcyadu meíjcyáhajchíí ímí ménahbévájcatsí pamévamáye. Áijyu tsá íñá máhallurí Íjcyájúcootú tsúúcajáa Ílli Jetsocríjtó Ítyujpácýo íwáágóóneri páneere méimítýú ímíbájchónéllíihye.

⁸ Áánetu ímítýumé meíjcyarómé 'tsá ímítýuube o Íjcyatúne' menéhajchíí íllure máállímyeímýe pañe tsá ímiáájú Íjcyatúne.

⁹ Árónáa ihdyu Píívyéébe ímiáábé Íjcyaa íñéhdu méénúúbeke méimítýuháñé meúúbálléhajchíí méhdi ídáátsóvéne mééma ímíbájchoobe páneere.

¹⁰ Áánetu 'tsá mújyú íñe ímítýú o méénutúne' menéhajchíí Píívyéébeke állíu múnáájpidi médillóhi. Aane ehdu menéeme tsá ímí dííbyé uwááboju mecáhcújtsotúne.

2

Críjto mépiááboobe

¹ Ámuúha Llihíúmuj, ícyooca íñe ámúhake o cáátúnúné pañe o néé ámuha ímítýúné meméénútuki. Árónáa ihdyu ímítýúné meméénúhajchíí Jetsocríjtó ímiáábé mépiááboobe Íjcyaa meke Méécááni húmíj pñéví píaabóhi.

² Muuráhjáa pájameíbyé méimítýuháñé mééma ímíbájchoki. Árónáacáa tsá apáámyéllíihyéré méhllíí díbye dsíjívétúne. Muuráhjáa pámeere míamúnaa ííñújiri Íjcyáméllíi dsíjíveébe.

³ Aane muurá ihdyu Píívyéébé taúhbajúúné néhdu meíjcyánetu méwaajácú ímiááné dííbyeéjté meíjcyane.

⁴ Áánetu tsaate 'dííbyeéjté muúha' néérome dííbyé taúhbajúúné néhdu Íjcyatúme állíu múnaa. Áámé pañe tsá ímiáájú Íjcyatúne.

⁵ Muurá ihdyu Píivýéébe néhdu meíjcyame dííbyeke méwajyúhi. Áánetu méwaajácú ímiááné dííbyeéjté meíjcyane.

⁶ Áánéllii múu tsaate 'Píivýéébeke ímí ó úraavyéhi' néeme ijcyá muhdúhjáa ííñújiri Jetsocríjto ícyahíjcyádu.

Tsiñe taúhbaju bóhówaavéne

⁷ Ámuúha táñahbému, íñe ámuúha éllevu o cáátunúné tsá béhné taúhbaju íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco ámuúhama tene íjcyane. Áánéllii tsúúca ámuha teene méwaajácúhi.

⁸ Áronáa béhnéuvúdu ámúhakye ó nehíjcyá muhdú Críjto meke wájudu ámuha mewáajácútsíki. Muurá tsúúca ímityúné ámuha meícyahíjcyáné meíhvéjtsóne ímiáájuréjuco meúraavyéne.

⁹ Aane muurá 'ímiáájú ó úraavyéhi' menéérome ménahbémuke menéhnílléhajchíí ímityunéjcuréi meúraavyéhi.

¹⁰ Áánetu ihdyu ímiááné ímiáájú meúraavyémé méwajyú ménahbémuke. Aame tsáhájucó ímityúné pañévu memújtatúne.

¹¹ Áánetu ménahbémuke menéhníllémé ímityúné pañe méijcyáhi. Aame teene meke mújtatsómé méijcyá éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu wáájácúmeítyúme.

¹² Aane íñe ámuha áátsimédú menéémeke ó caatúnú tsúúca Jetsocríjto tééveri Píivýéébe ámuúhadi ídáátsóvéne ámuúhá ímityú ímíbájchómeke.

¹³ Aane ámuha kéémejtéké ó caatúnú tsúúca Jetsocríjtoke páneeréikyée ípíivýéévétúné íhdéjuco íjcyáábeke ámuha mewáájácúnéllíihye. Áhdure ámuha ováhtsámuke ó caatúnú tsúúca ámuha Naavéneke metáhjánéllíihye. Áhdure ámuha tsiméké ó caatúnú tsúúca Méécáánikye ámuha ímí mewáájácúnéllíihye.

¹⁴⁻¹⁵ Áhdícyane pámeere kéémejtemá ováhtsámú tsúúca Píivýéébeke ímí ámuha meúraavyémé Naavéneke metáhjame tsá múu íjyáacúnújucootú ííñújíénéhjiri. Muurá tsaate ténéhjiríyé íjcyame tsá Píivýéébeke wájudúne.

¹⁶ Muurá páneere ííñújíene tsá Píivýéébedítyú tsáátune. Naavenedítyúré tsááne méjpiíyi ímityúné meméénúíyóneri meúmúúpivyéne, íná meíténeri meúmúúpivyéne, meéhnéváneri memítyájkímyeíñe.

¹⁷ Áronéhjí muurá páneere tééjima wágóóveéhi. Áánetu ihdyu Píivýéébe ímillédú ícyahíjcyámé tsá múijyú muhdú íjcyáityúne.

Ímiáájú

¹⁸ Áhdícyane, ámuúha Llihíúmuj, tsúúca ííñuji mééma níjkévaáhi. Muurá tsúúca ámuha méwaajácú téené íhde Críjtoke múnáátsohíjcyaaabe bóhówááveíñe. Muurá tehdu néeme mítyaméjuco méhdivu bóhówáávénetu méwaajácú tsúúca ííñuji mééma níjkévaíñe.

¹⁹ Muuráhjáa tujkénú meke íñáhbévahíjcyároné méhdityu íhvetémé ímiá nahbémú íjcyatúnéllíihye. Ímiá nahbémúu íjcyaca tsá ditye méhdityu dówáávéityuróne. Áánetu méwaajácú ménahbémú ditye íjcyatúne.

²⁰ Áánetu ihdyu tsá ámuha díityédú menéétune. Muurá ihdyu tsúúca Píivýéébe Apííchó ámuúhá pañe íjcyánéllii ámuha méwaajácú ímiáájú.

²¹ Tsá idyé ámuha mewáájácútúnéllii ámúhakye o cáátúnutúne. Muurá tsúúca ámuha méwaajácú keená álliuré íjcyane. Áánéllii ámúhakye ó caatúnú ámuha maállítsámeítyuki.

²² ¿Aane caatyé íñe díitye állíu múnaa? Jetsóo Críjto Mépájtyetétsoobe íjcyatúné nehíjcyámé muurá állíu múnaa. Aame íllure dííbyeke ehdíívállehíjcyá Cááni Píivýéébema díityétsikye icyáhjútsótúnéllíihye.

²³ Muurá Íllíkye cáhcújtsótúmema tsá Cááni Píívyéébe íjcyatúne. Áánetu ihdyu dííbyeke cáhcújtsómema íjcyaaábe.

²⁴ Aane muhdúhjáa ámuha tsúúcajátújuco teene melléébone ímí mecáhcújtsóhajchíí íiné imíjyaú ámuha méíjcyaa Méécááni Píívyéébeé, Ílli Jetsocríjtoó, íjcyámútsima.

²⁵ Muuráhjáa dííbyere Jetsocríjtó nées múijyú medsíjivéjúcóóítyúne bóhíivu meke íájcune.

²⁶ Ehdu íñe ámuéhakye ó caatúnú tsaate ámuéhakye mújtátsóíyóné ihdétu.

²⁷⁻²⁸ Áronáa tsá múha ámuéhakye állíityuró Píívyéébé Apííchovu tsúúca Jetsocríjtó ámuéhakye ájcúmeke. Áánélli tsá múha ámuéhakye úwáábóítyuró téenere ámuéhakye úwáábohíjcyánélliíhye. Ááné uwááboju muurá tsá álliu íjcyatúne. Ahdícyane, ámuúha Llihíúmuj, ímíñeúvú meíjcyá Críjtoma muhdú Píívyéébé Apííchó ámuéhakye túkévejtsódú múijyú tsiíñe díbye tsáácooca íínerí núcójpívetúme tsáimíyé dííbyeke ámuha mewáátsúcúpéjtsoki.

²⁹ Muurá ámuha méwaajácú Jetsocríjtó ímiáábé íjcyaaabe múijyú ímityúné méénutúne. Ahdu íjcyame Píívyéébej tsíímé íjcyáhi.

3

Píívyéébej tsííme

¹ Cáhawáá méijtsúcunu muhdú Píívyéébe mítyane meke iwájyúnélli ítsíímedi díllone. Aame ímiááné dííbyej tsíímé méijcyáhi. Áánetu dííbyeke cáhcújtsótúme tsá wáájacutú dííbyeéjté meíjcyane dííbyeke iwáájacutúnélliíhye.

² Ámuúha táñahbémuj, ímiááné tsúúca dííbyej tsíímé meíjcyarómé tsáhái ímí mewáájacutú muhdú meíjcyaiñe nihñévúre. Áronáa méwaajácú Críjto meke újcúvácooca dííbyedúrjúco meíjcyaiñe dííbyeke maájtyúmííñélliíhye.

³ Muurá ímiááné dííbyeke mecáhcujtsómé métsúúrámeíhijcyá ímiáámerjúco meíjcyáíyóneri díbye íjcyadu meíjcyaki.

⁴ Áánetu ímityúné meméénuhíjcyámé Píívyéébé taúhbaju íllure méehdíívalléhi. Muurá tsá díbye ímííletú ímityúné meméénune.

⁵ Muurá ámuha tsúúca méwaajácú Jetsocríjtó múijyú ímityúné méénútuube ííñujívú tsááne méimítyuháñe méhdityu iwáágóoki.

⁶ Aane pámeere ímí dííbyema íjcyame tsá ímityúné méénutúne. Áánetu ímityúné méénuhíjcyámé tsá dííbyeéjté íjcyatúne. Aame tsá dííbyeke wáájacutúne.

⁷ Ahdícyane, ámuúha Llihíúmuj, tsáma tsaatédívú máállítsámeídíñe. Muurá ímiáánéré méénuhíjcyámé ímiáámé íjcyá Jetsóó íjcyadu.

⁸ Áánetu Naavéneéjté íjcyame ímityúné méénuhíjcyá tsúúcajátújucóo díbye íjcyadu íjcyánélliíhye. Áánélliíhye muurá Píívyéébé Hajchi tsáá ííñujívú dííbyeke ityáhjáne díbye tútávájtsonéhjí íímíbájchoki.

⁹ Aane ímiááné Píívyéébej tsíímé meíjcyame tsáhájucóo ímityúné meméénutú béhné íjtsaméivúréjúco díbye meke ájcúnélliíhye. Aame tsáhájucóo ímityúme meíjcyatú tsúúca ítsíímedi díbye meke díllome.

¹⁰ Aane muurá méwaajácú caatyé Píívyéébej tsíímé íjcyane. Ahdure méwaajácú caatyé Naavénej tsíímé íjcyane muhdú ditye íjcyánetúre. Muurá ímityúné meméénuhíjcyámé ménahbémuke mewájyutúme tsá Píívyéébeéjté meíjcyatúne.

Mewájyújcatsíñe

11 Muurá ámuha méwaajácú tujkénúu meúwáábójcatsíñé muhdú mewájujcatsíyóne.

12 Aame tsá meíjcyatú Caiiúvúhjáa íjcyadu. Muuráhjáa Naavéneéjpi íjcyánéllii íñáhbeke lliíhyánuube. Aanée ¿iveekí lliihyánuube íñáhbeke? Dibyéhjáa múhdurá méénúnáa íñahbe ímí méénune itsárilléne dííbyeke lliihyánuube.

13 Ahdícyane múhdurá méjtsúcunúdí ámúhake Píívyéébeke cáhcújtsotúme néhnílléhajchíjyu, ámuúha táñahbému.

14 Muurá méwaajácú Píívyéébeéjté meíjcyame ménahbému me wájujyume mújyú medsíjívéjúcóóityúne bóhíma meíjcyane. Áanetu íñahbému wájujyúme tsá téenema íjcyatúne.

15 Muurá dsíjívétso múnaadú néeme íñahbému nehnílléhi. Aane muurá ámuha méwaajácú tsíjtyeke idsíjívétsóiyóneri íjyácunúhíjcyámema mújyú medsíjívéjúcóóityúne bóhí íjcyatúne.

16 Muurá méwaajácú muhdúhjáa Jetsocríjtó meke iwájujyune úújetsóné idsíjívéneri. Ahdu téhdure ménahbému meúújétsóiyá díityéké mewájujyune.

17 Dítye píhtónetu díityedí meídáátsóvéne mepiáábótúhajchíí tsá ímiáánetúre Píívyéébeke mewájujyutúne.

18 Ámuúha átsíímédú ámuha menéemeéj, tsá múu apááñéré íhjujyuri íñahbému wájujyutúne. Múu ímiááné díityéké iwájujyune úújetsó díityéké ipiáábóneri.

Píívyéébema ímí meíjcyane

19 Ehdu meméénune ímiáánéjuco ímiáájú meúraavyéne. Aame méwaajácú ímiááné ímí Píívyéébema meíjcyane.

20 Muurá ímityúné meméénune méwaajácúhi. Aane Píívyéébe íná túhúúllébejí waajácú muhdú meícyahíjcyáne.

21 Ámuúha táñahbému, muurá ímityúné meméénútúcooca méwaajácú ímí Píívyéébe meke íjtsúcunúne.

22 Aabe meke ajcú páneere dííbyeke metáúmeíñé dííbyé taúhbjajúúné mecáhcújtsóne díbye ímillédú meíjcyámeke.

23 Meke muurá táúhbaabe Ílli Jetsocríjtoke mecáhcújtsóne mewájujcatsí muhdú meke díbye wájujyudu.

24 Díbye meke néhdu meíjcyame ímí dííbyema méjcyáhi. Aame méwaajácú méema díbye íjcyane Ípííchó mépañévu ipícyóónej tééveri.

4

Ímiáájú Píívyéébedityú tsááneé

1 Ámuúha táñahbému, tsá múu peecúteré cáhcújtsotú tsaate ámúhama Píívyéébé icyánéjcuri íhjuváne. Tujkénú múu ímíñeúvú íjtsó iwáájácu ímiááné dííbyedityú tene íjcyáhajchíjyu. Muurá mítyame állíu múnaa dííbyé íhjujyú uubálla múnaadi idíllómeíñe úwáábohíjcyáhi.

2 Aane cáhawáá ámúhake o néé muhdú mewáájacúné ímiááné Píívyéébé Apííchó túkevíttsori úwáábohíjcyámeke. Muuráhjáa íhdyu Jetsocríjtó Píívyéébé Hajchi íjcyaaabe Míamúnáájpidívú ípívyéévéne íñujívú tsááne cáhcújtsómé úwáábohíjcyá Píívyéébé Apííchó túkevíttsóneri.

3 Áanetu teene cáhcújtsotúme tsá téené túkevíttsori úwáábotúne. Críjtó munáajpi Naavéné apííchó túkevíttsoríyé úwáábohíjcyáme. Aane díityé úwááboju tsúuca íjcyá íñujírí éhnée éjyújuco téené uubálla ámuha melléébone.

⁴ Ámuúha Llihíúmuj, muurá Píivyéébeéjté ámuha meíjcyame tsúuca diityéké métahjá diityémá íjcyáábé ihnáhó éhniíñevu ámuháma íjcyáábé ihnáhó íjcyánéllíihye.

⁵ Iji múnaaré íjcyánéllii míamúnáadítýuré tsáané íjtsaméi ditye úwaabóné diitye míamúnaa lleebúcunúhijcyá téhdure tééji múnaa íjcyánéllíihye.

⁶ Áánetu ihdyu Píivyéébeéjté meíjcyánéllii téhdure dííbyeke wáájacúmé meke lléébohíjcyáhi. Áánetu dííbyeke wáájacutúmé tsá meke lléébotúne. Ááneturé méwaajácú caatyé ímiáané Píivyéébé Apííchó túkevýttsori úwáábohíjcyáne, áánetu caatyé álliuré Naavéné apííchó túkevýttsori úwáábohíjcyáne.

Píivyéébe meke wájyune

⁷ Áánéllii metsu Píivyéébedítýú tsáané íjtsaméima meíjcyame mewájýújcatsíki, ámuúha táñahbé muj. Muurá mewájýújcatsíñeri méúújetsó ímiáané dííbyej tsíímé meíjcyame dííbyeke mewáájacúne.

⁸ Áánetu tsíjtyeke wájýutúmé tsá dííbyeke wáájacutúne. Muurá dííbyej tsíímé íjcyaca tsíjtyeke wájýúiyá muhdú dibye meke wájýudu.

⁹⁻¹⁰ Muuráhjáa méicyánéjcutu dííbyeke mewájýútúrónáa meke mítyane iwájýune úújétsoobe apáábyéré Ílli íjcyáábeke ííñujívú dibye wáalloobe dsíjívénej tééveri méimítyuháñé ábájíívémeímýé mújýú medsíjívéjúcóóítýúné bóhí meújçuki.

¹¹ Áánéllii méwajýújcatsíiyáhi, ámuúha táñahbé muj.

¹² Muurá dííbyeke mújýú maájtyúmíturómé mewájýújcatsíhajchíi méwaajácú Íapííchó mépañe íjcyane.

¹³ Áánevu meke dibye ájcúnéllii méwaajácú ímiáané dííbyeéjté meíjcyane.

¹⁴ Muuráhjáa muha Jetsocríjtoke maájtyumímé íñe méúúbállehíjcyá Méécááni dííbyeke ííñujívú wáalloone dííbyej tééveri pámeere míamúnáake ípájtyetétsoki.

¹⁵ Aane Jetsóo Píivyéébé Hajchi íjcyane mecáhcújtsóne dííbyedívú mecátsípaavémé tsaímíyé Píivyéébema méíjcyámé pañe íjcyaaabe Íapíicho j tééveri.

¹⁶ Aane dibye meke wájýune mewáájácúnéllii dííbyeke mecáhcújtsóne dííbyedívú mecátsípáávehíjcyáhi. Muurá ihdyu íjcyadúré meke wájýuúbe. Aane pámeekéré mewájýume ímí dííbyema meíjcyámema idyé íjcyaaabe Íapíicho j tééveri.

¹⁷ Muuráhjáa muhdú Jetsocríjtó ííñujíri íjcyadu meíjcyáneri méúújetsó ímiáané dííbyeke mewájýune. Aabe meke wájýúnéllii tsá meíllityétú ni hñéétsihvúré mééma dibye muhdú méicyahíjcyané ímíbájchóíñeri.

¹⁸ Muurá meke wájýúmedi tsá meíllityétúne. Áánetu meke wájýútúmeke meíllí ditye meke ímítyú dáríívéíyónéllíihye. Muurá tsaate meke wájýune mewáájácútúnéllii diityéké meíllíiyáhi.

¹⁹ Áronáacáa ihdyu Píivyéébe tsúúcajátújuco meke wájýune mewáájácúnéllii dííbyeke méwajýúhi.

²⁰ Áánetu 'Píivyéébeke ó wajýúhi' menéérome ménahbé muke menéhnílléhajchíi íllure máallíhi. ¿Muhdú maájtyúmírómeke mewájýúmejííva Píivyéébeke méwajýuú awáa maájtyúmííbekéjíívari?

²¹ Áronáacáa meke neebe dííbyeke mewájýúne téhdure ménahbé muke mewájýuki.

5

Ímityúné metáhjane

1 Muurá Jetsóó Mepájtyetétsóóbeke mecáhcújtsóóbedívú mecátsípaavémé méjcyá Píívyéébej tsíime. Aane dííbyeke wájjyume téhdure ítsíimeke wajjúhi.

2 Aane dííbyeke mewájýúnéllii dibye meke néhdu méjcyame téhdure tsijtye dííbyej tsíimé íjcyámeke ménahbémuke méwajjúhi.

3 Muurá dibye néhdu méjcyáneri méúújtsó dííbyeke mewájýune. Aane tsáháturo túhuutúne.

4 Muurá dííbyej tsíimé méjcyame ííñújí imítyuháñé métahjá Jetsóoke mecáhcújtsóneri.

5 Píívyéébé Hajchi dibye íjcyane mecáhcujtsómé métahjá panévare meke tútávájtsóiyóne.

Jetsóó Píívyéébé Hajchi

6 Muurá méwaajácú Jetsóó Píívyéébé Hajchi íjcyane dibyéé tsójsótsámeicyooca Ílli dibye íjcyane dííbyere Píívyéébe cáámetu néénéllíihye. Áhdurée dibye dsíjívécococa úújétsoobe Ílli dibye íjcyane. Aane muurá Ípííchó méhdivu bóhówátsohíjcyá ímiááné tene íjcyane.

7 Muurá íjcyámé níjkyéjiri pápihchúúmeva Píívyéébé Hajchi Jetsóó íjcyane néémeé: Díibye páñetu Ílli Jetsocríjtoó, Cáánií, Ípííchoo, éhdume. Aame pápihchúúmeva íjcyame tsáápiiyéro.

8 Téhdure íñe ííñújiri pápihchúúmeva teene bóhówajtsóhi: Dibyéé tsójsótsámeicyooca Cááni nééneé, dibyéé dsíjívécococa tsííñe dííbyere nééneé, Ípííchó meke néhíjcyánee, éhdune. Aane pápihchúúmeva íjcyane tsanééré méhdivu bóhówajtsóhi.

9 Muurá mecáhcujtsó míamúnaa meke nééneé. Aanéjji muurá mecáhcújtsóiyá Píívyéébe meke nééneé. Muurá dííbyere meke néé Jetsóó Ílli íjcyane.

10 Áánéllii pámeere dííbyeke cáhcujtsómé waajácú íííbúuri ímiááné Píívyéébé Hajchi dibye íjcyane. Áánetu teene cáhcújtsotúmé állú múnáájpidi dílló dííbyeke.

11 Áronáa neebe Íllij téeveri meke íajcuíñé mújyú medsíjívéjúcóóityúne bóhívu.

12 Aane pámeere dííbyé Hájchima íjcyame tsúúca teene ujcúhi. Áánetu dííbyema íjcyátúmedi tsá tene íjcyatúne.

Nihñéneré túkevjtsoju

13 Ehdu íñe ámuhákye ó caatúnú Píívyéébé Hájchikye ámuha mecáhcújtsómeke ámuha mewáájácu tsúúca ámuha mújyú medsíjívéjúcóóityúne bóhíma méjcyane.

14 Muurá méwaajácú Píívyéébe ímillédújuco tene néhajchíí dííbyeke metáúmeíñe dibye meke lléébone.

15 Áánéllii méwaajácú dibye meke piááboíñe páneere dííbyeke metáúmeíñetu.

16 Aane tsaapi ménahbe ímityúné méénúhajchíí múu dííbyé hallúvú piáábó táúmeí Píívyéébeke dibye dííbyedi ídáátsóvéne dííbyé imítyú íábájííve dibye téené déjúcotu idsíjívétuki. Áronáa íjcyané tsane ímityúné meméénúné déjúcotu medsíjívéiyóne. Aane téenéeméné dibye méénúhajchíí metáúmeídí piáábó dííbyé hallúvu.

¹⁷ Muurá páneere Píívyéébe ímíletúné meméénunéhjí ímityúne. Áronáa ijcyané tsane téené déjúcotu medsíjívéiyóne.

¹⁸⁻¹⁹ Áronáa méwaajácú ímiááne Píívyéébeke mecáánívahíjcyámé ímityúné pañévú meúcaavéjúcootúné dííbyé Hajchi meke Naavéné mújtátsóíyónetu téhmehíjcyánéllíihye. Áanéllíi muurá tsá díbye meke mújtátsóítyuró Píívyéébeéjté meíjcyámeke. Áánetu íñe múhdumé ííñújiri íjcyané míamúnaa Píívyéébeke cáhcújtsotúme díibye Naavéné hójtsí pañe.

²⁰ Muurá méwaajácú Píívyéébe Hajchíi tsáane ííñújívú meke iwáájácútso muhdú ímiáábé Cááni íjcyane dííbyema ímí meíjcyaki. Aame ícyooca ímí dííbyema meíjcyá Ílli Jetsocríjtoma meíjcyánéllíihye. Aane ímiáábé Píívyéébe íjcyabe meke ajcú mújyú medsíjívéjúcúóóítyúne bóhíívu.

²¹ Ahdícyane, ámuúha Llihíúmuj, óvíjyacóóné dííbyedítyú ámúhake mújtátsóíyonéhjí ámuha mecáánívahíjcyáne. Ayu tehjújuco.

2 JÓÁA

Hállúvúeháámí Jóaa cáátúnuháámí

Muhdú mewájjune

¹ Muúllej, Píívyéébé cahcújtso múnáá túkevétsoobe o íjcyabe díitsíimema ámúhake o wájjúmeke tsúuca Píívyéébe újcúme éllevu íñe íhyaami ó caatúnúhi. Aane tsá apáabyéré ámúhake o wájjutúne. Pámeere ímiáájú úraavyémé ámúhake wajjúhi.

² Aane ímiááné ámúhake ó wajjú ímiáájú mújjú muhdú íjcyáityúné mépañe íjcyánélliíhye.

³ Ahdícyane óví Méécááni Ílli Jetsocríjtoma ámúhake wájjumútsí ámúhadi ídáátsóvéne píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

⁴ Mítyane ó ímíjjuuvé tsaate díitsíimedítýú ílle ímí tehdújuco ímiáájú úráavyémeke o íténema. Muurá Píívyéébé taúhbaju néhdújuco ditye íjcyane.

⁵ Aane, muulle, uke o néé mewájjújcatsíki. Tsá béhné taúhbaju tene íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu tsúucajátújuco Píívyéébe meke táuhbané mewájjújcatsíki.

⁶ Muurá ímiááné dííbyeke mewájjúhahjíí díbye meke néhdu méíjcyáhi.

Állú múnáa

⁷ Aane téíibúwá méíjcyaco állú múnáake. Muurá mítyame íjcyá íñújjiri Jetsocríjtóo íñújjívú itsááne ímiááné mehdu míamúnáajpi íjcyane cáhcújtsótúme. Aame íllure dííbyeke ehdíívallehíjcyá icyáhcújtsótúnema.

⁸ Ahdícyane téíibúwá méíjcyaco ámuha mebañúmeítýu ámúhá wákimyéi áhdori Píívyéébe meke ájcune ámuha meújcuki.

⁹ Muurá ámuha Críjtó uwááboju íjcyané tsíjjitoréjuco meúráávyéhahjíí tsá Píívyéébé icyánéjcuri ámuha meíjcyatúne. Áánetu téené uwáábóré ímí ámuha meúráávyéhahjíí Píívyéébeé, Ílli Jetsocríjtóo, íjcyámútsima ímí ámuha méíjcyáhi.

¹⁰ Aane tsaate Críjtó uwááboju cáhcújtsótúme ámuha éllevu ámúhake íúwáábo péhahjíí tsá múu ihjávú wáátsúcúpéjtsótúne.

¹¹ Muurá díityéké ámuha mepíáábóhahjíí tsúuca ímityúné ámuha mémeenúhi.

Jóaa pítyajcóne

¹² Aane íjcyaroné mítyane ámúhake o nééiyóne. Áronáa tsáhájucó ó ímíletú éhniíñevu íhyaamí pañétú o cáátunúné lléváhréjuco ámuha éllevu o pééíñélliíhye. Téjjyu botsíi ámúhake ó neé éhniíñevu meímíjjuuúki.

¹³ Aane díñaalle ímí Píívyéébeke úráávyélejj tsíímé mítyane ámúhake duurúváhi. Áyu tehdújuco.

3 JÓÁA

Nihñéeháámíré Jóaa cáátúnuháámi

Gááyo ímiáábe

¹ Oo Píivýéébé cahcújtso múnáá túkevjtsoobe o íjcyabe íhyaami diéllevu ó caatúnú uke o wájuube Gááyó éllevu.

² Aane Píivýéébeke, muube, piáábó ó táúmeíhijcyá díhyallúvú panévaturé ímí u íjcy muhdú tsaímíyé dííbyeke u úraavyédu.

³ Mítýane ó ímíjuuvé uuva tsaímíyé ímiáájú u úraavyéné tsaate ellétú tsáame oke úúbálléneri.

⁴ Téhdure ávyétá mityáné ó ímíjuuvé ópée ímiáájú o úwaabómé ímí úraavyéné oke ditye úúbálléneri.

⁵ Aane, muube, ímí tehdújuco u piáábohíjcyáné ménahbémuke ímichi tsiéllétu tsáame Píivýéébé ihjuu úwáábomé péhíjcyámeke.

⁶ Muurá íllevu ménahbémú dóbéévemeke úúballémé muhdú diityéké u wájuúne u piabóne. Aane ímí tehdújuco diityéké u piáábohíjcyáné Píivýéébe ímillédújuco.

⁷ Muurá dííbyé ihjúu uwáábori úllehíjcyámé tsá ímílléturó cáhcújtsotúmé diityéké piabóne.

⁸ Áánéllii metsu meere mepiáábohíjcyá diityéké ditye ímiáájú iúwááboki.

Dióóterépé ímityuné íjcyane

⁹ Muuráhjáa éjju waajácuháámí ó wallóó elle íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu diityéké o túkevjtsoháámi. Áronévaa tétsíi túkevjtsoobe Dióóterépé iye íhtsútuube íjcyane ímílléneíllii tsá lléébotú táuwaábo. Imílleebévaa iye iúwaabóne.

¹⁰ Áánéllii téhullévú o péécooca dííbyeke ó díllóó táhallúvuváa díbye álliñe. Aabévá muurá tsá wáátsúcuhijcyatú Píivýéébé ihjúu uwáábo múnáa téhullévú úújetémeke. Muurévá ímí diityéké wáátsúcúmeke íbóíjcyúróné tsaméhíjkéjuco díbye íchívyétsohíjcyáne.

¹¹ Tsá múu ihdyu, muube, ehdu ímítyuube íjcyatúne. Ímiáábéré múu ijcyáhi. Muurá ímiáánéré méénume Píivýéébeéjte. Áánetu ímityuné méénume tsá dííbyeke wáajácútu.

Deméétrio ímiáábe

¹² Áánetu pámeere nehíjcyá Deméétrio ímiáábé íjcyane. Téhdure o íjcyároobe ó waajácú ímí díbye íjcyane. Aane ímiááné tehdújuco dííbye. Muurá uure wáajácú u nééne tsá múijyú álliú o íhjúvatúne.

¹³ Aane íjcyaróné mítýane uke o nééiyóne. Áronáa tsá o ímíllétú éhniíñevu o cáátunúne.

¹⁴ Muurá lléváhréjuco maájtyúmíjcatsíiñe botsíi ímíñeúvú meíhjúvájcatsíki.

¹⁵ Ahdícyane óvíi íbúwajíi ú ijcyáhi. Ílle íjcyame ménahbémú uke duurúváhi. Ahdure óóma duubállé ménahbémuke diityéké o dúúruváne. Áyu tehdújuco.

JÓÓDAÁ

Jóóda cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Jóóda Jacóóbó nahbe Jetsocríjtó ñcúve múnáajpi o íjcyabe íñe íhyaami ó caatúnú ámúhakyé Méécááni ímíbájchóne újcúmeke Jetsocríjtó téhmehíjcyáme éllevu.

² Aane ihdyu óví ámúhakyé ñdaatsólléne píááboobe íbúwajíí ámuha meíjcyame mewájujcatsíki.

Allú uwáábo múnaa

³ Ámuúha táñahbému, ó imíllerá éhñíñevu ámúhakyé o cáátunúné muhdúhjáa mepájtyetéíñe Píívyéébe mééma méénúnetu. Áronáa tsaate ámúhakyé pátsáricyohíjcyánéllii ó imíllé íllure ámúhakyé o tsápijtsóné Píívyéébe meke ájcune ímiáájú icyánéjcutu ámuha meítsútúúveki.

⁴ Muurá íjcyámé tsaate ímityúme Píívyéébeke cáhcújtsóturómé íllure íállíñe ámúhá pañévú úcaavéme. Aame Máavyéjuube Jetsocríjtoke íéhdíiválléne nehíjcyá Píívyéébe meke iwájuúnéllii muhdú meke méénúityúné ímityúme meíjcyáromeke. Tehdu néeme muurá wágóóveé Píívyéébe waajácuháámi pañétúu tsúúcajajuco tene néhdu.

⁵ Aane ó imíllé tsúúca ámuha mewáájacújucooróné ámúhakyé o ítsáávetsóné muhdúhjáa Píívyéébe íjraéémú ihñéjté íjcyáromeke méénune dííbyeke dítye cáhcújtsótúnéllíihye. Muuráhjáa Ejíhtó íñúji múnáa hójtsí pañétú dítyéké díbye íjchívyétsórónáa díityédítú tsaate dííbyeke cáhcújtsótúmeke dsíjívétsoóbe.

⁶ Téhduréhjáa muurá níjkyéji múnaa ímí dííbyema íjcyatúme múhdurá dáríívemeímyeke waagóoobe íjcyátsihdyu. Áamekéhjáa pícyoobe cúúvétsíí pañévú úwáñehíñeri íchíjchúmeke dítye tétsii íjcyá díbye muhdú meícyahíjcyané ímíbájchóíñévújuco.

⁷ Téhduréhjáa muurá Tsodóómaa, Gomóóraa, íúníúécoomíji múnaa, íjcyámeke ícúbáhraabe cúújuwari íhdícyáméhjima dítye dómácócatsíhíjcyané déjúcotu. Áanetu méwaajácú Píívyéébe ímityúmeke ícúbahráné cúújuwari múijyú níjkéváityúne.

⁸ Ehdúhjáa íhdé múnáaúvuke díbye ícúbahránáa ¿íveekí dííbyé taúhbajúúné íéhdíiválléne ímityúné íhjuúvahíjcyámé níjkyéjiri íhtsútujte íjcyámedítú? Aame ímityúné íjcyáneri íjpííhañe íllure tútávátsohíjcyáhi.

⁹ Muuráhjáa íhtsútuube níjkyéji múnáa avyéjuube íjcyároobe Migyééré tsá ímityúné íhjuúvatú Naavenedítú dííbyema Moitséeúvú ítéméhó hallúvú ityáhjácatsícyoóca. Tsáháa díbye dííbyedi íúúhíváténe néétu díbye ímityuube íjcyane. Ílluréhjáa neebe dííbyeke: “Óví ihdyu muhdú Píívyéébe uke néehíí.”

¹⁰ Áronáa muurá díitye állíu múnaa tsá tehdu néétune. Muurá ímityúné íhjuúvahíjcyámé iwáájacútúnéhjiri íúúhíváténema. Aame iyámédú dáríívemeíhíjcyáhi. Ehdú ímíllédú íjcyáneri íye íhyallúvú líicyúhcohíjcyámé iwágóóveíñe.

¹¹ ¡Máídaátsoju ihdyu díityéké tene pájtyeíñej! Éhnehjáa Caíí íñáhbeke dsíjívetsó díívane muurá méénuhíjcyáme. Áhdure éhnehjáa Baraáa ímityúné

méenu díivane idsiídsíváiyóneri iyyácunúhijcyáme. Aame muurá múhdurá idyáíívémeíhijcyané níjcaúvú wágóóóveé éhnehjáa Corée ílleebótú níjcaúvú dsíííveebe wágóóovédu.

¹² Muurá eene ámuha menáhbévájcatsíñé wañéhjinévú nucójpitsówu ímiáámeúvúdú múúbaké ávyejúúlletúmé ipyééne majchóháñé iiye óróhcohijcyá tsíjtyéjtane díityéké ítsáávetúme. Aame éhne múúne maálléítyúcooca ojtso kíjyeba pevénéré tsájtyedu. Áhdure díitye éhne úmehééne íñéeváiyótsihvu néevátúnéllii ílluréjuco meíllone tébajkyéjímájuco mewáágoódu.

¹³ Áhdure díitye éhne nohji páné ihdeene móóá úniúvú íjchívyetsódu. Áhdure díitye éhne míicuru wáájácúráityúmeréjuco íjcyáíhullévú áákityédu. Aame wágóóóveé cúúvétsíí pañévú múijyú níjkéváityúne.

¹⁴⁻¹⁵ Muuráhjáa Enóó Adáaúvúj tsíménémúhaabe 7-ijyúvájucóo dííbyeúvudítýú dítye líyaaténáa íjcyaaabe Píívyéébe túkévéjtsóneri néé ehdu néémedítýu: “Ávyéjuube tsájucóo mítyame ihñéjtema pámeere míamúnáama muhdú dítye ícyahíjcyané íímíbjchoki. Muurá pámeere ímityúné méénuhíjcyámema ímityúné dííbyedítýú íhgyúvahíjcyámé íáhdó újcuúhi.” Ehdúhjáa Enóóúvú nééhií.

¹⁶ Aame muurá tsá múijyú íjtsúcunútú tsíméné ímí tehdújuco íjcyane. Páneere múhdurá íjcyane nehíjcyáme. Ááne íímíllédú ímityúné íjcyáne mítyákímyeíhijcyáme. Aame ímiáámeúvúdú tsaatémá tsaímíyé íhgyúvahíjcyá díityé tsíméné díityédítýú íújcúroki.

Cáhcújtso múnáá túkevjtsoju

¹⁷ Ámuúha táñahbému, cáhawáá méitsáávé éhnehjáa Jetsocríjtó mamýmú nééneé:

¹⁸ “Muurá Jetsocríjtó tsiíñe tsááíñe pííhícooca íjcyáímyé tsaate íímíllédú ímityúné íjcyame íllure dííbyedi úúhívatéimye.”

¹⁹ Aaméjuco muurá eene míamúnáake páhduvaré íjtsámeíchóne ímityúneríyé tsúúrámehíjcyáne. Áámé pañe tsá Píívyéébe Apííchó íjcyatúne.

²⁰ Áánetu ihdyu imíchi meíjcyáne Píívyéébema méihgyúvahíjcyá dííbyé Apííchó pííáabori ámuha metéhmémeí Críjtoke mecáhcújtsónetu ámuha memújtátuki, ámuúha táñahbému.

²¹ Áhdícyane ímiááméré meíjcyá díbye ámúhake iwájyúne ípííáboki. Óóchévetúmeré météhmeíhíjcyá Jetsocríjto meke ídaatsóllédú íjcyaaabe múijyú medsíjivéjucóóítyúne bóhiívu íájcuki.

²² Múu tsaate páhduvaré íjtsámeímyeke úwaabó dítye iwájácúúvéne ímíñeúvú icyáhcújtsoki.

²³ Ehdu múu pájtyetétsó cúújúwá pañévú dítye wágóóóvéíyónetu. Árónáa ihdyu múu téííbúwá íjcyá dítye ímityúné méénúnetu ámuha meíívatuki.

Duurúvaju

²⁴⁻²⁵ Aane ihdyu óví Píívyéébe Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtoj tééveri ámúhake tehme ámuha dííbyedítýú memújtátuki. Áhdure óví ámúhake túkévéjtsóobe íínetú ámuha menéetsámeítýu dííbyedívú ámuha meúújetécooca ímíjyuuri ámuha meíjcyaki. Áánéllii metsu Píívyéébeke apáábyekéré maávyéjútso panévatúré íhtsútuube íjcyaaabe múijyú níjkéváityúúbeke. Áyu tehdújuco.

APOCARÍHTSI

Muhdú pájtyeíñéhjí Jóáa ájtyumíne

Jetsocríjtó úúballéné tújkeváne

¹ Oo Jóáa Jetsocríjtó ñicúve múnáajpi o íjcyaaabe íñe íhyaami o caatúnuube ó úúballé muhdú lléváhréjuco tene pájtyeíñe. Píívyéébéhjáa Jetsocríjtóke néé díbye ñicúve múnáadivú teene íbóhówájtsoke. Áanéé óhdivu bóhówájtsoobe naavédú néené pañe níjkyéji múnáajpij tééveri.

² Aane íñe ícyooca o úúballéné muurá ímiááné Píívyéébé ihjyu Jetsocríjtó óhdivu bóhówájtsoóné o ájtyumíne.

³ Aane ihdyu maímijyu teene éévevej. Áhdure maímijyu teene illéébone cáhcujtsómej. Muurá lléváhréjuco téhaami úúballenéhjí pájtyeíñe.

7-hava cahcújtso múnaa íjcyáme éllevu Jóáa cáátunúne

⁴ Aane íñe ó caatúnú ámuha 7-hava elle Áátsiá íñújiri meíjcyáné cahcújtso múnáa éllevu. Aane óvíi Píívyéébe ipíívyema íjcyátuube íjcyaduré íjcyaaabe ámúhake píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki. Áábé Apííchó 7-nevádú nééne óvíi téhdure ámúhake píaabóhi.

⁵ Téhdure óvíi Jetsocríjtó páñétúejpi dsíjivetúu bóhítujkénuube ámúhake píaabó pámeere íñújiri íjcyáné avyéjute avyéjuube íjcyaaabe. Díbye ímiáábé íjcyaaabe méhdivu ímiáájú bóhówátsohíjcyáhi. Muuráhjáa mítyane meke iwájyúnéllii ítyujpácýo waagóoobe téénej tééveri méimítyú méhdityu iwáágóoki.

⁶ Aabée meke picyóó Cááni Píívyéébé avyéjute meíjcyaki. Áhdurée meke picyoobe llúúvájte meíjcyame dííbyeke meíicúveki. Aabe íhtsútuube avyéjuube íjcyáábeke ihdyu metsu maávyéjútsohíjcyá paíjyuvaré mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

⁷ Ámuúhaj, muurá pámeere míamúnáa dííbyekekée cáváájcomema maájtyúmií ojtsó pañe tsáábeke. Aane dííbyeke cáhcújtsoótumé íájtyumíne taáhi. Ehdu pájtyeíñe ímiááne.

⁸ Muurá Píívyéébe néehíí: “Oo panévatúré íhtsútuube tapíívyema o íjcyátuube íjcyaduré o íjcyaaabe muurá ímichi téhijpi oo páneerée o ípívyéjtsoóbe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsoííbye.” Ehdu muurá Píívyéébe néehíí.

Críjtóke Jóáa ájtyumíne

⁹ Aane íñe ámúhá nahbe o íjcyaaabe ámuha meícúbáhrámeídyuré ó ícúbáhrámeíhijcyá téhdure dííbye avyéjutejpi o íjcyaaabe. Áhdure ámuha teene maáábucúduré ó aabúcuíhijcyá Jetsocríjtó oke píáábóneri. Okée muurá waagóomé móóáj píinétú páhbau ‘Páhmoó’ némeítsihvu Píívyéébé ihjyu Jetsocríjtodítýú íjcyane o úwáábohíjcyáné hallútu.

¹⁰ Aabée tétsihyi o íjcyaaabe Píívyéébé wáábyuta íjcyajcójí dííbyeke o dúúrúvahíjcyánáa tsaapi táhallú éhnéjcutu kéévánécoba óóma ihjyúvá éhne múúne rojrócó mellíjchune íhjuváu.

¹¹ Okée neébe:

—Ímichi oo téhijpi páneerée o ípívyéjtsoóbe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsoííbye. Áhdícyane páneere ícyooca u ájtyumíne waajácúháámitu u cáátunúne ú wálloó Áátsiá íñújiri 7 coomívá Éépetsoo, Ejmíínaa, Péégamoo,

Tiatííraa, Tsáadíí, Piradéépiiaa, Raoditséaa, éhdú coomívari íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu.

¹² Ehdúu oke dibye néenélii ó révoové múha óóma íhjuváné o wáájácuksi.

¹³ Aabée ó ájtyumí 7-ihcyúvá óórótu méénúmeíñé peetéihcyúnéj pñine tsaapi míamúnáajpídyú néébe íjtyúháacyú hallúvú íwajyámú íjcyaaabe íjyócunúúbeke. Áábéj pñinétúu óóro mííhé chiúcunú íjpiújívújuco íjcyamííhe.

¹⁴ Áábé nííwacóo ávyéta tsítsí obééjá íhjinédu. Áánetúu íhyálluúúcú éhne múu cúújuwa péétécunúdu.

¹⁵ Téhdurée íjtyúhaacyu ávyeta ‘rutúrútú’ éhne múúne cúújúwari úwááñewa péétécunúdu. Áánetúu dibye íhjuváné keeváwu téhiñe níívácunúné íhjuváu.

¹⁶ Aabée ímiánéjcéhótsiri ejécunú 7-meváké mícúruke. Áánetúu íhjuútu nñitsúwá kéhiúcunú ‘pajtyo’ nééwa panéjcvaré tsúhjíwawa. Áábé húmí ámítsaráhcóo nuhba ájchúcunúdu.

¹⁷ Áábekée o ájtyúmíne dííbyé lliíñévú ó áákityeíñú múu dsíjívédu. Árónáacáa íhyójtí ímiánéjcéhótsí táhallúvú ipícyóóne oke neébe:

—Díhllityedíñe. Muurá ímichi téhíjpi oo páneerée o ípívyéjtsoóbe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóííbye.

¹⁸ Muuráhjáa o dsíjívéebe tsiíñe ó bohíí. Aabe tsáhájucó múijyú o dsíjívéityúne. Aabe míamúnáake cúújúwá pañévú ó waagóóhi.

¹⁹ Áhdícyané páneere íñe ícyooca tsúúca íjcyánema bóónétu pájtyeíñé u ájtyumíne caatúnú waajácúháámitu.

²⁰ Muurá táímiánéjcéhótsiri 7-meva mícúruke u ájtyumíne 7-hava cahcújtso múnáa uwáábojte íjcyane nééiyóne. Áánetu 7-ihcyúvá peetéihcyúné u ájtyumíne díitye 7-hava cahcújtso múnáa íjcyane nééiyóne.

2

Éépetsóri íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeíñe

¹ Áhdícyané Éépetsóri íjcyáné cahcújtso múnáa uwáábóóbe éllevu íllu caatúnu: “7-meva mícúruke ímiánéjcéhótsiri ejécunúúbé 7-ihcyúvá óórótu méénúmeíñé peetéihcyúnéj pñine úllehíjcyaaabe ámúhake néehíí:

² Ó waajácú muhdú ámuha meíjcyame ímí táwákimyéí meméénuhíjcyáné panévare ámuha maábúcnema. Téhdure ó waajácú ímí tehdújuco ámuha meúwáábohíjcyáné ímityúmeke. Muurá Píívyéébé uwáábo múnáadi iye díllómeiyómeke ámuha méwaajácuhíjcyá állíu múnáaré ditye íjcyane.

³ Aane ímiáané ó waajácú táwájyuri ámuha meícúbáhrámeíhíjcyáné oke íhvéjtsotúme.

⁴ Árónáa íjcyáné tsane ímityúné ámúhá hallúri: ¿íveekí tsáhájucó oke ámuha mewájyutú tujkénúu oke ámuha mecáhcújtsóijyú mewájyudu?

⁵ Aane meítsáávéne méíhvété ímityúné ámuha meméénuhíjcyánetu. Ááne méímibáávyé éíjyúu ámuha meícyahíjcyádu. Muurá ámuha meímíjpyetétúhajchíí ílluréjuco ámúhake o íhvéjtsóíñé wáájácúratúmeréjuco ámuha meíjcyaki.

⁶ Árónáa tehdújuco ámuha metsárillehíjcyáné nicoraítámú ímityúné méénuhíjcyanéj jí téhdure idyé o tsáriléne.

⁷ Aane íhdyu óví ímiáané lléébo me cáhcújtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtso múnáake néhíjcyáne. Muurá íñerí táhjátsámeityúmé ímí ícyahíjcyámeke

nihñéétsihvúré ó ájcuú mújyú ditye dsíjívéjúcóóítyúne bóhĩvu Píivyéébé avyéjuri tsaímíyé ditye ijcyaki.”

Ejmínari ijcyané cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeĩñe

8 Téhdure Ejmínari ijcyané cahcújtso múnáa uwáábóobe éllevu illu caatúnu: “Ímichi téhijpi páneerée ípívyéjtsoobe téhdure níjke ijcyabe páneere níjkévátsóiibye éhnée dsíjívéebe tsiĩñe bóhĩbe ámúhake neéhií:

9 Ó waajácú ídátsó ámuha meícúbáhrámeíhijcyané oke ámuha meúráávyéné déjúcotu. Muurá tsaate illure iállĩñe Píivyéébeéjtedi díllómeíyómé nehníwu ámúhadítyú ihjyúvahijcyá Naavéneéjteré ijcyanéllíhíhe. Ehdú ídátsó ámuha íĩñújiri meíjcyarónáa ámúhá avyéjú níjkyéjiri ijcyáhi.

10 Ahdícyane máábímeyídí éhniĩñevu ámuha meícúbáhrámeíñeri. Muurá ámúhadítyú tsaatéke Píivyéébere wáajácúllémeke Naavéné cúvéhoojánutsómé ámuha meícúbáhráméi pahójtscúj coojíva. Áronáa ihdyu íhvéjtsotúmé tsaímíyé oke meúráávyeco ámuha medsíjívétsihvújuco ámúhake o avyéjujtsómé ámuha meíjcyá mújyú dsíjívéityúmeréjuco.

11 Aane ihdyu óví ímiáané lléébone cáhcujtsó Píivyéébé Apíichó cahcújtso múnáake néhijcyáne. Muurá íñeri táhjátsámeítyúmé tsá nihñéétsihvúré wágóóóvéityúne.”

Péégamóri ijcyané cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeĩñe

12 Téhdure Péégamóri ijcyané cahcújtso múnáa uwáábóobe éllevu illu caatúnu: “Nĩtsúwá ‘pajtyo’ neéwa panéjcvaré tsúhjíwáwama ijcyabe ámúhake neéhií:

13 Ó waajácú ámuha muhdú meícyahijcyané Naavéné avyéjújkímeyeĩñe íĩñújiri. Árome ímí tehdújuco oke ámuha meúráávyehijcyané oke ámuha mecáhcujsónema. Muuráhjáa táubállé meénuhíjcyabe Atípake ditye dsíjívétsórónáa tsá oke ámuha meíhvéjtsotúne.

14 Áronáa ijcyané tsane ímityúné ámúhá hallúri: Ámúháj piĩne ijcyámé tsaate Baraáa uwáábó cáhcujtsóme. Muuráhjáa diibye Baráake úwáaboobe ijraéemuke ímityunévú íbúwajtsómé níjcyotájté ícúvé máchohíjcyáhi. Téhdurée íhdícyámema dómácócatsíhijcyáme.

15 Áhdure idyé ijcyámé tsaate ámúháj piĩne nicoraitámú uwáábó o tsárilléné cáhcujtsóme.

16 Aane ímityúné ámuha meméenuhíjcyané ihdyu meíhvéjtsóne méimibáávye. Muurá ámuha meímibáávýétúhajchíi lléváhréjuco ámúhá éllevu o pééĩñe ílluréjuco ámúhadi o ícúbáhraki.

17 Aane ihdyu óví ímiáané lléébone cáhcujtsó Píivyéébé Apíichó cahcújtso múnáake néhijcyáne. Muurá íñeri táhjátsámeítyúmeke ó ájcuú ímiáájuvu wáajácúratúné majchódú neénevu. Áhdure diityéké ó ájcuú tsítsíj neéné neewáyuvu wáajácúratúne mémé tééutu cáátúvaúvu. Aane apáámyéré teeu újcume waajácúú mumémé ijcyane.”

Tiatíirari ijcyané cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeĩñe

18 Téhdure Tiatíirari ijcyané cahcújtso múnáa uwáábóobe éllevu illu caatúnu: “Píivyéébé Hajchi cúújuwa péétécunúdu íhyálluúúcu neébéj tuháacyú ávyeta ‘rutúrútu’ éhne múúne cúújúwari úwáañewa péétécunúdu neébe ámúhake neéhií:

19 Ó waajácú páneere muhdú ámuha meíjcyame tehdújuco mewájuycatsíhijcyáne, ímí oke ámuha mecáhcujsóne, ímí táwákimyéi ámuha meméénúne déjúcotu ámuha meícúbáhrámeíyóné maábúcuhiijcyáne. Áhdure ó

waajácú táwákimyéí ímí tehjújuco ámuha meméenuhíjcyáné tujkénúu ámuha meméenuhíjcyáné éhnííñevu.

²⁰ Áronáa íjcyáné tsane ímityúné ámuhá hallúri: Ámuháj pñe Jetsabée íjcyalle Píivyéébé ihjúu uubáalle múnáálledi díllómeílleke ñná ámuha menéétulle táicúve múnáake íuwáabori állihíjcyáhi. Muurá nehíjcyalle íhdícyáméhjima ditye dómácójcatsíyóné ímityúné íjcyatúne. Áhdure nehíjcyalle ditye níjcyotájté íicúvé májchoróné ímityúné íjcyatúne.

²¹ Aane ó téhmehíjcyará dille múhdurá ícyahíjcyáné íhvéjtsóne ímiáállerejúco íjcyaki. Áronáa tsá dille ímíletú ímíjpyeténe.

²²⁻²³ Áánéllii ó íhvéjtsóo dílleke dille chemerí ávyetá íhnáhó íicúbáhrámeíki. Téhdure díllej tsíímé dsíjiveéhi. Áhdure díllema ímityúné méenuhíjcyámé ícúbáhráméii teene íhvéjtsótúhajchííjyu. Áánetu pámeere cahcújtso múnáa waajácúu ímiááné míamúnáa íbuúúné íjtsaméi o wáájacúne. Aabe ámuhakye ó ájcuú muhdú ámuha meícyahíjcyáne áhdovu.

²⁴ Áronáa íjcyámé tsaate ámuhadítyú Tiatíirari dille Jetsabée uwáábó uráávyetúme. Aame tsá wáájacutú álliúré íjcyane Naavenedítyuré tsááne íhtsútúneri idíllone ditye uráávyehíjcyáne. Áyu éhdunéré téeneri ámúhama ó íhjúvahi.

²⁵ Áhdícyane tsúuca oke ámuha meúraavyémé ímíñeúvú météhmémeícyó tsiíñe o tsááíñevújuco.

²⁶ Muurá íñerí táhjátsámeítyúmé o ímillédú nihñéétsihvuré ícyahíjcyámeke ó pícyoo íñujííne avyéjute ditye íjcyaki.

²⁷ Aame míamúnáake íhtsútú táuhbaá éhne múúne núpájkityu méenúmeíñe líiyíhllóné úmehéiyi mewápújuhcodu. Ehdu ávyéjuutéimye Líhíyóo oke ávyéjujtsódu.

²⁸ Áámeke ó ájcuú éhne tsítsívé mícúruwa ímíwu ájchúcunúdu néébedívu.

²⁹ Aane ihdyu óví ímiááné lléébone cáhcujtsó Píivyéébé Apííchó cahcújtso múnáake nehíjcyáne.”

3

Tsáadíyi íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeíñe

¹ Téhdure Tsáadíyi íjcyáné cahcújtso múnáa uwáábóobe éllevu íllu caatúnu: “Píivyéébé Apííchó 7-nevádú néene dííbyedi íjcyabe 7-meváké mícúruke éjécunúhíjcyabe ámuhakye néehíi: Ó waajácú muhdú ámuha meícyahíjcyáne. Muurá ámuha mékévaúcunúhíjcyará Píivyéébeke ámuha meúraávyenetu. Áronáa tsá ámuha ímí meúraávyetúne.

² Áánéllii téíbúwá meíjcyáne métsúúraméi ímí dííbyeke ámuha meúraávyéíyóneri dííbyedítyú ámuha memújtátuki. Muurá ó waajácú díbye ímillédú ámuha meíjcyatúne.

³ Méítsáávé éíjyúu ámuhakye ditye úwaabóné tsúuca ámuha mecáhcujsóne. Ááne meímíbaávyéne tsiíñe ímíñeúvú dííbyeke méúraávye. Muurá ámuha meímíbaávyetúhajchíi éhne múúne naní múnáajpi wáájacúratúné tsáhdu o tsáabe ámuhakye ó tuvááovaáhi.

⁴ Áronáa íjcyámé tsaate ámuhadítyú ímityúné méenutúme. Aame ímiáámé íjcyánéllii óoma íjcyaa tsáimíyé tsítsíj néene wajyámuunévú iújcámeíñema.

⁵ Íinerí táhjátsámeityúmé ehdu íjcyaaíhi. Ááme mémeháñé tsá o páacyúityú wágóóovéityúme mémeháñé cáátúvané waajácúháámitu íjcyane. Áámeke ó bóhówájtsoó Llihíyodívu, téhdure níjkyéji múnáadívu.

⁶ Aane ihdyu óvíi ímiáané lléébome cáhcujtsó Píivýéébé Apííchó cahcújtso múnáake néhijcyáne.”

Piradéepiári íjcyané cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeíñe

⁷ Téhdure Piradéepiári íjcyané cahcújtso múnáa uwáábóóbe éllevu íllu caatúnu: “Ímiáábé állíúútuube Dabíiúvú avyējú dííbyedi íjcyaaabe pááyucúné tsá múha wátájcóityuróne. Áhdure díbye wátájcóné tsá múha pááyúcúityuróne. Aabe ámúhake néehíi:

⁸ Ó waajácú muhdú ámuha meícyahíjcyáne. Muurá dúhcú íbúwá ámuha menéérome ímí táuwaábó méuráavyehíjcyá oke tóónutúmere. Áánéllii ámuha meúwáábóíñe uwááboju ámúhama o pááyucúné tsá múha wátájcóityúne.

⁹ Áronáa íjcyámé tsaate jodíómú íjcyarómé Naavéné icyánéjcuré úraavyémé íllure iállíñe tahñéjtedi díllómeímye. Árome ícúbáhrámeíñetu ámúhá lliíñévu ímíhmóúbáne ámúhake ávyējújtsoó ámúhake o wáyyune iwáájácúnema.

¹⁰ Muurá íhnáhóóróné pañe ímí oke ámuha mecáhcújtsonéllii ámúhake ó téhmeé ííñújiri ícúbáhraméi íjcyánetu.

¹¹ Aane lléváhréjuco o tsááiñe. Áánéllii múu muhdú ámuha meícyahíjcyádú tsaímíyé íjcyá ámúhá wáábyutájucó íjcyáneri ámuha mebáñúmeityuki.

¹² Muurá íinerí táhjátsámeityúmeke ó pícyoó Tápiivýéébé duurúvájá apíhájácúnédú néeme dítye íjcyaki. Aame tsá múijyú dííbyedítyú íñéityúne. Áamedítyú ó caatúnuú dííbye mémema íhcyóómi béhne Jerotsaréé níjkyéjiri íjcyácóómi méme. Áhdure ó caatúnuú béhne tamyémé díityédítyu.

¹³ Aane ihdyu óvíi ímiáané lléébome cáhcujtsó Píivýéébé Apííchó cahcújtso múnáake néhijcyáne.”

Raoditséari íjcyané cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeíñe

¹⁴ Téhdure Raoditséari íjcyané cahcújtso múnáa uwáábóóbe éllevu íllu caatúnu: “Píivýéébe páneeréé ípívýéjtsoobe íjcyaduré ícyahíjcyaaabe állíútuube ámúhake néehíi:

¹⁵ Ó waajácú muhdú ámuha meícyahíjcyáne. Muurá ímí oke ámuha méuráavyéturómé tsá oke meíhvéjtsotúne. Aane ihdyu ó imíllerá tsaímíyé oke ámuha meúraavyéne. Aane ámuha meímíllétúhajchíi óvíjyacóóne.

¹⁶ Ehdu múhdurá oke ámuha medáríívénéllii ílluréjuco ámúhake o wáágóoíñe.

¹⁷ Muurá ámuha ménehíjcyá íhtsutúme ámuha tsaímíyé meíjcyame íñetú mepíhtotúne. Áronáa tsá ámuha mewáájácúmeityú núcójpítsówu íévejte múúne íjcyadu ámuha meíjcyane. Áhdure tsá ámuha mewáájácúmeityú hállúvatúme múúne íjcyadu ámuha meíjcyane.

¹⁸ Áánéllii oke métáuméi ámúhake o ímíbájcho núcójpítsó nénéhjetu ámuha mebóhówaúncunújúcóótuki. Muurá ámúhake o píáábóneri botsíi ámuha mewáájácúúveé ímiánejcúvú éhne múúne íhyálluúúne ímityúme ityáábótsámeíñe botsíi ímíñeúvú ítetedu. Óhdi ímiá uwááboju íjcyane ímíñeúvú mecáhcújtso né meímíjpyeté éhne múúne óoro cúújúwari chócóóvénetu íñéhní wágóóóvéne boone íñe ímíjyaú tene íjcyadu ámuha meíjcyaki.

¹⁹ Muurá o wáyyúmeke ó úwaabó dítye óóma íímíbáavyeki. Áhdícyane ímiááméré meíjcyáne meímibáavyé múhdurá ámuha meícyahíjcyánetu.

²⁰ Ámúhakyé ó píúvahíjcyá éhne múúne llééhówatu mepíuvádú oke ámuha mecáhcújtsóhajchíí ámúhakyé o ímíbájcho tsaímíyé menáhbévájcatsíki.

²¹ Muurá ínerí táhjátsámeityúmé ímí ícyahíjcyámeke ó pícyoó táúniúvú muhdú llihíyó oke íúniúvú íavyéjuvu pícyohdu.

²² Aane ihdyu óvíí ímiááné lléébome cáhcujtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtsó múnáake néhijcyáne.” Ehdúu oke neebe Jetsóo.

4

Píívyéébe ávyéjújtsámeíñe

¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí níjkyéjitu llééhowa pááyúacunúne. Ááné pañétúu oke tsiíñe éhnée íhde rojrocó mellíjchúnej kéévádú íhjúvaabe néehíí:

—Cáhawáá taéllevu dichá muhdú pájtyéíñehjívú uke o úújétsoki.

² Ájyúu Píívyéébé Apííchó piáábori ó ájtyumí teene níjkyéjé pañe ávyéjú iyyáwá hallúrí tsaapi ácuúacunúúbeke.

³ Áábé ámítsaráhcóo jájpeé, conarínaa, íjcyané neewáyúúcú ‘rutúrútú’ néené ámítsaráhcódu. Aanée teewa íjyáwá hallútú tuuhi pajtsícunú ímíwu ‘ejmeráada’ némeíñe neewáyú áchaúacunúdu.

⁴ Ááwá úniúúcuríí tsíwahji 24-wava íjcyane idyé ó ájtyumíhi. Áwáhjí hallúríí téhduméré 24-meva túkevjtsojte óóró chahíwáánema íjcyame ácuújcatyémé wajyámúúné tsítsíjáhjíúvu.

⁵ Aanée pañétúéwatu rórihcyóné íhnáhó ihjúvúvá éhne múúne chijchi íhjúvúvádu. Áánetúu tééwá úmíwari 7-neva peetéháñe 7-nevádú nééne Píívyéébé Apííchó íjcyáne nááve.

⁶ Téhdurée tééwá úmíwari nújpacýódú ‘rauráú’ nééneé. Átsihyíí 4-meva iyámédú néémé hálluúúné panéjcvátú íjcyame tééwá hallúrí panéjcvári.

⁷ Áámedítýúu tsaapi bájú oohíbyécobádu. Áánetúu tsijpi jééú ocájidyu. Áánetúu tsíjpi húmí míamúnáájpi humídu. Ááne tsíjpií méwáájicobádú néébe wállúríjúacunúhi.

⁸ Áámedítýúu 6-wava íhñúwaane tsáápiitsádítýú íjcyámé hálluúúné patsíhjívatúre. Aamée ‘dáj’ néétune cójíhajchótá pécóhajchótá nehíjcyáhi:

Panévatúre íhtsútuube Píívyéébe ímiáábé u íjcyaaabe íjcyadúré u íjcyá dipíívyema íjcyátuúbe.

⁹ Ehdúu diitye 4-meva íavyéjú iyyáwá hallúrí ácuúacunúúbé múijyú dsíjívéítýúúbeke duurúvahíjcyá téhdújtsomére.

¹⁰ Áhdurée idyé diitye 24-meva túkevjtsojte dííbyé úmíwávú ímíhmóúbáne dííbyeke duurúváhi. Aamée íchahíwááné dííbyé lliíñévú iwájójcóne néehíí:

¹¹ Píívyéébe múúhá avyéjuube u íjcyaaabe ihdyu téhdújuco panévatúré íhtsútuube u íjcyaaabe u ávyéjúúne. Áábeke ihdyu uke muha máavyéjútsohíjcyá páneerée u ímillédú u ípívyéjtsónéhjí dítyájpíyé íjcyáábeke.

Ehdúu nehíjcyáme.

5

Obééjáuúdu néébeé

¹ Áhdurée ó ájtyumí diibye íavyéjú iyyáwá hallúrí ácuúacunúúbé panéjcvaré cáátúvaháámí waajácuháámí éjécunúné ímiánéjcéhótsiri. Áhaamíí 7-neva wáúmíñúmeíháámí ténevádú ejké múha íhdícyame téhaami ipááyútuki.

² Ájyúu níjkyéjé múnáajpi íhtsútuube kéévánécoba néehíí:

—¿A ijcyámé tsaate ímiáámé téhaami pááyúcuíyóme?

³ Tsá muurá tsáápíuba níjkyéjima ííñújiri íjcyámedítýú ímiáábé íjcyatú téhaami ipááyúcuíne éévéiyóme. Téhdure tsúúcajáa dsíjívemedítýú tsá tsáápíubaré íjcyatúne.

⁴⁻⁵ Ehdúu dibye néeneri o táhíjcyárónáa tsaapi diitye túkevjtsojtédítýú oke néehíi:

—Tahdíñe bóhoj. Muurá íjcyaaabe tsaapi Jodáá dohjíba múnáajpi Dabíiúvúj tsiiménémúhaabe bájú oohíbyédú íhtsútuube íjcyaaabe. Aabe ihdyu óví téhaami paayúcu ímiáábé íjcyane úújétsóobe.

⁶ Ehdúu oke dibye néerónáa teene ávyéjú ijyáwá úníuri diitye túkevjtsojtémá 4-meva iyámédú nééméj pñe ó ájtyumí obééjáuúdu néébe íjyócunúúbeke. Áabekée boohówáné dityée idsíjívétso dííbyeke méénunéhji. Áabejtóóné 7-jtoova íjcyáábé hálluúúné téhdunéré 7-uva Píívyéébé Apííchó 7-nevádú nééne páneere ííñújívú wállómeíñe náávé íjcyane.

⁷ Aabée diibye obééjáuúdu néébe íavyéjú ijyáwá hallúrí ácuúcunúúbe éllevu ipyééne ujcú téhaami dííbyé ímiánéjcuéhójtširi íjcyaháámi.

⁸ Aabée téhaami újcúúbe lliíñévú diitye 24-meva túkevjtsojtémá 4-meva iyámédú nééme míhmóubáhi. Aamée ítyujkévevu íjcyumúbáánema íjcyámedi téhdure óoróihllóne. Áihllójí pañe tsanééré pácuúcu wahpécunú muhdú Píívyéébema dííbyéjté meíhjuváné dííbyedívú úújetéhíjcyane nááve.

⁹⁻¹⁰ Aamée dííbyeke idyúúruváné béhju májtsíjyú májtsívaju íllu néehíi:

Apáábyéré ímiáábé u íjcyaaabe ihdyu ú píivyété téhaami u pááyucúne. Úpée muurá múúha wájjyuri u ícúbáhrámeíñe ú dsíjívéhi. Aabée dítyujpácýó u wáágóonej téeveri múúhake panévá íñújíne múnáa páhduvaré íhjuvámema ú ímíbajchó ímí Píívyéébema muha meíjcyaki. Áánemáa múúhake ú picyóó dííbyé avyéjújte muha meíjcyaki. Áhdurée múúhake ú picyóó llúúvájte muha meíjcyame dííbyeke meíccúveki. Aame muha méíjcyáa ávyéjute ííñújiri.

Ehdúu nééju májtsíváme.

¹¹⁻¹² Áámekée o íítehíjcyánáa ávyétá mityámé níjkyéji múnáa eevératu íjcyame téhdure kéévánécoba íllu nééju májtsíváhi:

Obééjáuúdu néébe ícúbáhrámeíbyé ihdyu tehdújuco panévatúré íhtsútuube íjcyaaabe pane wáájacúne. Áhdure tehdújuco dibye ávyéjúúne. Áábeke ihdyu metsu maávyéjútso dúúruvamére.

Ehdúu nééju májtsíváme.

¹³ Téhdurée idyé ó lleebo páábé ihdeejpi níjkyéjiri, ííñújiri, ííñújí pañe, nújpácýó pañe, íjcyame íllu nééju májtsíváne:

Eene ávyéjú ijyáwá hallúrí ácuúcunúúbee, obééjáuúdu néébeé, íjcyamútsí panévatúré íhtsútujtéstí íjcyámútsikye ihdyu tehdújuco metsu maávyéjútso dúúruvaméré múijyú níjkéváityúne.

¹⁴ Ehdúu nééju ditye májtsíváné boone diitye 4-meva iyámédú nééme néehíi:

—Ehdu teene tehdújuco. Áánetúu diitye túkevjtsojte ímíhmóubáne díityétsikye duurúváhi.

6

Wajácuháámi páyuuvéne

¹ Átsihdyúu o íiténáa tsúúca diibye Obééjáuúdu néébe teene waajácúháámí éjketá tujkénúene idyóváajcáróne paayúcuhi. Áanáacáa ó lleebó chijchi múu íhjuvádú oke tsaapi diitye 4-meva iyámédú néémedítú nééneé:

—Éje, cáhawáá dihtécunuj.

² Ahdújucóo o íitécunúné dibye pááyúcuháámí pañe tsítsíibeúvú íjú hallurí tsaapi tubóowama íjcyáabeke. Aabée íhtsútuube méénujcátsityu íjcyáabeke cháhiwávú ditye ávohjácoobe péé méénujcátsivu tsíjtyeke ityáhjaki.

³ Áané hallúvúeháámí éjketáa idyóváajcáróne dibye pááyúcúnáa idyé oke tsijpi diitye 4-meva iyámédú néémedítú nééhií:

—Éje, cáhawáá dihtécunuj.

⁴ Ahdújucóo o íitécunúné téhaamí pañe tsijpi íju tújpáábyeúvú néébeke. Áábé hallurí íjcyáabeke némeíñé dibye pámeere íñújiri míamúnaa íjcyámeke ityútávájtsó ditye illíhyánújcátsíki. Áábedí ávyetá íhtsútú nééné cávaájco.

⁵ Áané hallúvúeháámí éjketáa idyóváajcáróne dibye pááyúcúnáa idyé diitye 4-meva iyámédú néémedítú tsijpi oke nééhií:

—Éje, cáhawáá dihtécunuj. Ahdújucóo o íitécunúné téhaamí pañe tsijpi íju cúuvéébeúvú néébe hallurí íjcyabe eevéjé éjécunúubeke.

⁶ Áanáacáa ó lleebó diitye 4-meva iyámédú nééméj pñétú tsaate nééneé:

—Ícyooca tsájcoojí wákimyéí hallúvú tsáne áámuréjuco tríigo újcúmeíñe. Áánetu tsebaádá 3 áámuréjuco újcúmeíñe. Áánélli tsáhájuco múu íjyáacunújucootú bínojpcácyoma dúúrúbajpácyó újcúyóneri.

⁷ Áané hallúvúeháámí éjketáa idyóváajcáróne dibye pááyúcúnáa idyé diitye 4-meva iyámédú néémedítú nihñéepjyé oke nééhií:

—Éje, cáhawáá dihtécunuj.

⁸ Ahdújucóo o íitécunúné téhaamí pañe tsijpi íju líjcyáábeúvú néébe hallurí Dsijivé imyéme íjcyáabeke. Áábe déjutú tsijpi tsáabe mémé ícúbáhraméi. Áámútsikyée némeíñé tsahdúnéécuéllé míamúnaa íñújiri íjcyámeke dityétsí ídsíjívétso méénujcátsii, ájyabaa, chemee, íjcyáneri. Áhdurée diityétsikyee némeíñé iyámedi diityéké dityétsí ídsíjívétso téhdure tsahdúnéécuélle.

⁹ Áané hallúvúeháámí éjketáa idyóváajcáróne dibye pááyúcuháámí pañe idyé ó ájtyumí Píivyéébe ícúvé wájí líiñe díbyé íhjuú íhvéjtsotúmé ímí úwáábohíjcyané hallútú ditye dsíjívetsóméhjike.

¹⁰⁻¹¹ Áámé wajyámúné tsítsijáhjí íjcyame wáníjcyámeí kéévánécoba ílluú:

—Ávyéjuube Píivyéébe ímiáábé u íjcyabe muhdú u néhdújuco u méénúubeke uke muha menéé ¿mújyú íñújiri íjcyame míamúnaa múúhakyée dsíjívetsómeke téené hallútú u ícúbáhraíñe? Áánéllihyée diityéké némeíñé diityéké ídsíjívetsódú téhdure íñahbémú Críjtó ícúve múnáake dityéi dsíjívetsóné ditye ityéhmeki.

¹² Áané hallúvúeháámí éjketáa idyóváajcáróne dibye pááyúcuháámí pañe ó ájtyumí ávyetá íhnáho íñúji váúmeíñé tujkéveri cóójiejpi nuhba cúúvenúné ávyeta kímóóvé wajyámuj cúúvédu. Áánetú péjcoejpi tújpacyóduréjuco íjcyane.

¹³ Áanáacáa míicuru dojco íñújívú éhne múúne higyéérahé néévá tsíjpáné kíjyébari dójcodu.

¹⁴ Ájyúu caame íevehóowá pevetsíiyéjuco éhne múúne waajácuháámí mepívyoácódu. Áhdurée cáme wájúnema móóáj pñe íjcyáhbaújí íné tsiéllévuréjuco.

15 Ájyúu pámeere míamúnaa ííñújiri íjcyame ávyéjutee, ehnéva múnaa, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyamee, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyatúmee, éhdume páátánúmeí nEWáyúcobané raahóvú wáhyejúné pañévu.

16 Aamée teene nEWáyúcobáneke, cáméwajúneke, nééhií:

—Múúhá hallúvú méuhnóbá íavyéjú ijyáwá hallúrí ácuúcunúúbé múúhake iájtyúmítuki, áhdure Obééjáwuúdú néébe múúhadi ícúbáhráiyóné ihdétu.

17 Muurá tsúuca múúhadívú ícúbáhraméí wajtsí múha áábúcuíturóne. Ehdúu néeme téhaamí pañe o ííteme.

7

Ijraéemudítýú tsaate Píívyéébeéjte

1 Átsihdyúu idyé tsiíne naavédú néené pañe ó ájtyumí 4-meva níjkyéji múnaa ííñújiri patsíhjívárí íjyócújcatyémeke. Téhmehíjcyámée ííñujii, móañee, bájunee, íjcyane kíjyeba ivááútuki. Áámekée némeíñe ííñújima nújpacyo ditye ityútávájtsoki.

2 Áronáacáa tsijpi diityédítýú nuhba tsáhícyánéjcutu Píívyéébe mémé cáátúnúmeíñema tsáábe néé kéévánécoba:

3 —Métútávájtso díñeí ííñujii, móañee, bájunee, íjcyane Píívyéébe ícúve múnáá úmicóónetu dííbye mémé mepícyóótúné hajchóta.

4-8 Aanée oke tsaate néé 12 dohjíba múnaa ijraéemú íjcyámedítýú 144,000-mevá úmicóónetu teene Píívyéébe mémé tsúuca pícyámeíñe: Jodáá dohjíbatu 12,000-mevaa, Robéé dohjíbatu 12,000-mevaa, Gáá dohjíbatu 12,000-mevaa, Atsée dohjíbatu 12,000-mevaa, Netaríí dohjíbatu 12,000-mevaa, Manatsée dohjíbatu 12,000-mevaa, Tsimeóó dohjíbatu 12,000-mevaa, Revíí dohjíbatu 12,000-mevaa, Itsacáá dohjíbatu 12,000-mevaa, Tsaboróó dohjíbatu 12,000-mevaa, Jotsée dohjíbatu 12,000-mevaa, Bejamíí dohjíbatu 12,000-mevaa, ehdu.

Tsítsíjáhjíma íjcyame

9-10 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tétsihyi diibye íavyéjú ijyáwá hallúrí ácuúcunúúbee, Obééjáwuúdú néébeé, íjcyámútsí úmíwari ávyétá mityáné míamúnaa eevératu panévá íñujííne múnaa íjcyame páhdúváré íhjuvámeke. Áámé wajyámúné tsítsíjáhjíúvú néeme wájyuhóónema íjcyame kéévánécoba nééhií:

Muurá pajtyéteju tsáá íavyéjú ijyáwá hallúrí ácuúcunúúbee, Obééjáwuúdu néébeé, íjcyámútsidítýu.

11-12 Téhdurée idyé tétsihyi diitye túkevjtsojtémá 4-meva iyámédú nééméj píine pámeere níjkyéji múnaa íjcyame imíhmóúbáne Píívyéébeke dúúruvámé nééhií:

Tehdújuco ihdyu Mépiivyéébe múijyú níjkéváítyuube panévaturé íhtsútuube ávyéjuube íjcyaaabe pane wáájacúne. Áábeke ihdyu metsu maávyéjútso dúúruvamére. Ehdú teéne.

Ehdúu néeme níjkyéji múnaa.

13 Áánáacáa tsaapi túkevjtsojtédítýú oke nééhií:

—¿Aca aatye eene tsítsíjáhjíma íjcyámeke ú waajácú kiátú ditye tsááneé?

14 Áánéllihyé o nééhií:

—Tsáha, Ávyéjuúbej, u ihdyu ú waajácú diityéke.

Áánéllihyé oke néébe:

—Íjtyée ímíbaavyé Obééjáwuúdú néébé tujpácýó wágóóóvénej tééveri. Aamée ávyétá íhnáhó nééne ícúbáhraméí ííñújiri íjcyánetu pajtyéhi.

¹⁵ Áánéllii ícyooca Píívyéébema íjcyame dííbyeke íícúvehíjcyámeke ííne imíjyaú pícyoóbe.

¹⁶ Aame tsáhájucó mújyú ájyabáávatéityúne. Téhdure tsáhájucó ditye ádópívyenuityúne. Tsáhájucó mújyú nuhba díityéké áñúityúne.

¹⁷ Muurá ávyéjú íjyáwá úníuri íjcyaaabe díityé tehmeébé Obééjáwuúdú néébe tsaímíyé díityéké túkévejsómé ííne imíjyaú íjcyáhi. Áamedítyú Píívyéébe kímóóve wáágoómé tsá íínerí kímooovéjúcootúne. Ehdúu oke túkevjtsojtédítyú tsaapi néé naavédú nééne o ííténé pañe.

8

Nihñéeháámíré waajácúháámí páyuuvéne

¹ Áíjyúu idyé nihñéeháámí éjketaré idyóváajcáróne díibye Obééjáwuúdú néébe pááyúcúháámí pañe ó íté níjkyéji dáíhañéréjucó íjcyane wahájchotáwu.

² Áánáacáa ó ájtyumí 7-meva níjkyéji múnaa ítyujkévevu rojrocóónema íjcyame Píívyéébé úmíwari íjcyámeke.

³ Áánetúu tsaapi dííbyé íícúvé waájí úníúvú íjyócuuvévá dííbyeéjté dííbyema íhjuvahíjcyáne náávé mítyane pácúúcu óóróíhlló pañe íjcyánema teene icyóvájtsóneri dííbyeke íícúveki.

⁴ Aanée teene pácúúcu díibye cóvájtsóne ójtsó úújeté Píívyéébedívu.

⁵ Átsihdyúu dííbyeke íícúvéíjitu teene líyíhlló pañévú cújúwayúúhá íujcune díibye ííñújí hallúvú wááónemáyé apííchówu chíjchímuba ‘roríhrórí’ dóvájaavéhi.

Rojrocóóne líjchúmeñe

⁶ Áánáacáa díitye 7-meva níjkyéji múnaa tsúúca ímíbájkímyeí írojrócóóne íllíjchuki.

⁷ Aanée tujkénú tsaapi írojrócó líjchúné tujkéveri cújúwama tújpacyo úmeváné páwahji nééne dójcoóneri tsahtúnéécuéllé ííñuji áiiivyé bájúnemájucó.

⁸ Ááné boonétúu idyé tsijpi írojrócó líjchúné tujkéveri cámeháúcobádú nééne péétécunúné móóá pañévú áákityéné nújpacyo tsahtúnéécuéllé píívyetétsó tújpacyóvuréjucó.

⁹ Áánerii tsahtúnéécuéllé téjpacyó pañe íjcyame dsíjivéhi. Áhdurée tsahtúnéécuéllé téjpacyórí úllénéj cújúwamííne wágóoovéhi.

¹⁰⁻¹¹ Ááné boonétúu idyé tsijpi írojrócó líjchúné tujkéveri níjkyéjitu ‘Paapáwa’ némeíñe mícúruwácoba áákityé péétécunúúbéré páneere téhíñe pañevu. Áánerii tsahtúnéécuéllé nújpacyo páapañújpácýó mítyame míamúnaa íádóne dsíjivéhi.

¹² Ááné boonétúu idyé tsijpi írojrócó líjchúné tujkéveri nuhba cóójíejpii, péjcoejpii, mícúruu, íjcyame tsahtúnéécuéllé áábatémé tsá ímí ájchújúcootúne.

¹³ Áíjyúu méwaajídú néébe íévéhóowari wáhpeebe kéévánécoba néehíí:

—Ímáídaátsoju ihdyu ííñújí hallurí íjcyáne míamúnáake tene pájtyeíñe nihñéjtéré 3-meva níjkyéji múnaa írojrócóóne líjchúcoóca!

9

¹ Áróne íllúhwuúrée tsúúca tsijpi írojrócó líjchúné tujkéveri mícúruwa níjkyéjitu ííñujívú áákityé wáhyéjúcoba ávyéta pañé néhejú watájco ípááyúcuki.

2 Aabée téhejúcoba pááyúúnetu mítyane ojtso ijchívyé éhne múúne wájcyoha pééte ne ójtsodu. Aanée cóójíejpi núhbake wátajcó cúúvéncóbaúvuréjuco.

3 Aanée teene ojtso pañétú tséreemu cájtume tsújaavé páneere íññújiri óóvimu núúodu míamúnáake íñúúoki.

4-5 Áámekée némeíñé apáámyekéré Píívyéébe mémé úmícóónetu íjcyátúmeke ditye ícúbáhra 5 nuhbává hajchótá diityéké dsíjívetsotúmére. Téhdurée diityéké némeíñé íññújiri páneere úmehéénema bajtsóháñé íjcyane ditye ícúbáhrátuki.

6 Ehdú tene pájtyécooca míamúnaa idsíjívéiyóneri íjyácunúróme tsá dsíjívéityúne.

7 Aamée diitye tséreemu panéjuco míamúnáa humínédú íhyúmíne néeme óóro chahíwaanédú néénema íjcyame tsúúca íjcyátsíiivyé éhne múúne méénujcátsílli íjyume íjcyátsíiivyédu.

8 Áámé níwacóóné walléemú níwacóóné hajchónéhjí íjcyámé ihwájíñé bájú oohíbyécóbá ihwájíñédu.

9 Ááméj píujíñéé úwáñé miihónédú néénevu wátajcámeímyé wáhpene ihjyúvá apíichówu éhne múúne méénujcátsívu íjchíemíñé íjyume lícyuhcóné íhjuváu.

10 Áámé nuówáánéé óóvimú nuówaanédú tééneri ditye míamúnáake tsáhojtsí nuhbává hajchótá ícúbáhraíñé.

11 Áámé avyéjuubée íjcyabe téhdure wáhyéjúcoba ávyéta páñé néhejú avyéjuube íjcyáábe mémé heberéomú ihjyúrí Abadó. Áánetúu gríéégómú ihjyúrí Aporío ‘tútavájtso múnáajpi’ nééiyóne.

12 Ehdúu ó ájtyumí téhaamí pañe ícúbáhaméí pájtyene. Áronáacáa némeíñé tsiíñéi míñéécú íjcyane.

13-14 Átsihdyúu idyé tsiíñé téhaamí pañe tsijpi diitye níjkyéji múnáadítyú írojrócó líjchúné tujkéveri Píívyéébe ícúvé waijí óórotu méénúmeíjí hallúrí ócájij tóónédú néénej píñétú tsaapi dífbyeke nééhií:

—Tsiñaácó aatye 4-meva naavémuke eene Eoparáátej téehí únútu dóhjívámeke.

15 Ahdújúcúo díbye tsíñaácómé tsahdúnéécuéllé míamúnáake dsíjívetsóné ímichíi ihdyu téijyú wáabyutájucó pícyámeímye.

16 Áijyúu némeíñé diityé tsodáhómú íjyúmudi úlleme 200 millóóné íjcyane.

17 Ááméj píujíñénetúu ímyéénujcátsí miihóné chíájcatyé páhduvaré némeíhójí tújpámíhójíúvuu, líjcyámíhójíúvuu, ajtyúvámíhójíúvuu, íjcyane.

18 Áánetúu diityé íjyúmú níwaúúné bájú oohímyé níwaúúnédú néémé ihjyúháñetu cúújuwaa, ojtsoo, atsóóperee, íjcyane íjchívyéneri tsiíñé mítyane míamúnáa dsíjívé tsahdúnéécuélle.

19 Muhdú íhjáa íhjúháñema íbówaañé íñímíyémú níwaúúnédú nééneri míamúnáake líihyánuhíjcyáme.

20 Áronáacáa dsíjívétúmé tsá ímityúné ímyéénuhíjcyané íhvéjtsotúne. Tsáháa ditye naavémuke icyáánívahíjcyané íhvéjtsotúne. Áhdurée tsá ditye íhvéjtsotú íbóhíúbamáyé íjcyátúmeke óórotu, úwááñéwatu, nééwáyutu, úméhetu, méénúmeímyéhjike icyáánívahíjcyane.

21 Áhdurée tsá ditye íhvéjtsotú idsíjívetsócatsíhíjcyáne, iwáábyénúcatsíhíjcyáne, íhdícyámema idyómácócatsíhíjcyáne, íhánícyatsíhíjcyáne. Ehdúu ó ájtyumí téhaamí pañe.

10

Níjkyéji múnáajpi waajácúháámima íjcyane

¹ Átsihdyúu idyé tsiíñe naavédú nééne pañe ó ájtyumí tsijpi ihtsútuube níjkyéji múnáajpi íhyallútú tuuhi cápátsiúcunúúbé ojtsó pañe cáámetu nítyéébeke. Áábe húmíi ajchúacunú cóójíejpi nuhba ájchúacunúdu. Áánetúu íjcyúbaacu peetéacunú cúújuwa péetéacunúdu.

² Aabée waajácúháámíwu wájíhtúacunúháámí éjécunúúbé ímiánéjécúejtúhá túvaúacunú móóatu. Áánétúu náníñéjécúejtúhá túvaúacunúúbé ííñújitu.

³ Aabée éhne múúne bajú oohíbyécoba íhjuvadádu ávyétá íhnáho íhjuváváne tujkéveri 7-meva chíjchimu íhjuvává ávyétá íhnáho.

⁴ Aanée ditye muhdú nééne o cáátúnúyónáa tsaapi oke cáámetu nééhií:

—Caatúnudí ditye íhjuváváne. Téhdure muuca dúúbállédí teéne.

⁵ Áané boonétúu diibye níjkyéji múnáajpi eenée móóama ííñújitu tárívájaúacunúúbé ímiánéjécúehójtí cáamevu íhbúcuhi.

⁶ Áánemáa múijyú dsíjívéityuube páneere íévéhóówari íjcyánéhjima ííñúji, nújpacyo, múhdúné tsíeméné íjcyanéjji ípívyéjtsóóbe mémeri neébe:

—Ímiáané tsúuca páneere níjkéváiñe éévé úújetéhi.

⁷ Muurá 7-meva níjkyéji múnaa íjcyámedítyú nihñéejpíyé írojrócó líjchúcucooca páneere ílluréjuco níjkéváiñe Píívyéébé múha wáájácutúné íhjuú uubáalle múnáake néhdújuco. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi eenée móóama ííñújitu tárívájaúacunúúbe.

⁸ Áánetúu cáámetu óóma íhjuúvaabe tsiíñe oke nééhií:

—Aadi níjkyéji múnáajpi eene móóama ííñújitu tárívájaúacunúúbedítyú éhaami waajácúháámíwu duúcu.

⁹ Ahdújucóo o pééne o táúmeíñe téhaamíwu dííbyeke. Áánéllíihyée oke neébe:

—Áju, májcho téhaámi. Muurá u májchone íimúwu néérone díhbáú pañévú páápáñuúhi.

¹⁰ Ahdújucóo o újcúháámíwu o májchone ímiáané íimúwu néérone táhbáú pañévú páápáñuúhi.

¹¹ Átsihvúu oke neébe:

—Íjcyanéi díhyallúrí tsiíñe pámeere míamúnáake u úúballeíñe íná díityéké pájtyeíñe panévá íñújine múnaa páhduvaré íhjuvávámeke pámeere íavyéjútémájucó.

11

Míityétsi uubáalle múnáajtétsi

¹ Ehdúu oke íñééne boonétu eevéivu oke íájcúne neébe:

—Íiyyi dehvété Píívyéébé duurúvájama dííbyé íicúvé wáji. Áhdure ú éévéé múhdúmevá tééjari dííbyeke dúúrúvahíjcyámeke.

² Áánetu ihdyu tééjá ílahájtsí tsúuca tsííñe ííñúji múnáa hójtí pañe íjcyane tsá u éévéityúne. Muurá 42 nuhbává tétsii Píívyéébé cóómiyi íjcyame técoomi tútávájtsóóhi.

³ Áijyu ó wálloó míityétsi kímóóvé wajyámuma íjcyamútsí táuubállé méénúímútsikye dítyétsí tamyémeri 1,260 coojívá hajchótá íúúbáalle íná pájtyeíñe. Ehdúu oke neebe cáámetu óóma íhjuúvaábe.

⁴ Aane díityétsí íjcyane nééiyóné eene páné ííñújí avyéjuubéré Píívyéébe íjcyáábé úmíwari orívohéécuma míñéécú peete íjcyane.

5 Áámútsikye múnáájtsórómeke dsíjívétsóimútsí cúújuwa diityé hallúvú írípiácóneri.

6 Ehdu iná pájtyeíñe iúúbálléné hajchótá neéimútsí tene iállétuki. Téhdure nújpacyo tújpacjóvurējuco dityétsí píívyetétsoíñe ííñújiri íjcyámeke páhduváré neéne chémeháñeri ichémétsoki.

7 Áronáa teene iúúbállehíjcyáné dityétsí níjkévacooca iyáábécobádú neébe teene wáhyéjúcóbá déjúcotu íjchíivyebe diityétsima imyéénújcatsímútsikye dsíjívétsoóhi.

8 Áámútsí ítemehóócú dómájcóratúné ícyahíjcyaa íhtsútu cóómí Máavyéjuubée wátyetyécúmeícyóómí uulléjijtónéj pñine técoomíyé Tsodóoma, Ejihto, némeícóómí pañe.

9 Áhóócuúvuke pápihchúúj coojíváj pñnévújuco panévá íñújíñe múnáa íítehíjcyáhóócuke tsá múha ímílléityú tsaate cúúune.

10 Aame ávyeta téeneri íímíjyúúvéne iwáñehjívaténé pañe tsíeménehjívú bohbanújcátsíhi. Ehdu ímíjyúúveímyé íjyévéhreváa dityétsí diityéké Píívyéébé ihjyu iúwáábóneri pátsáricyohíjcyánéllíhje.

11 Áronáa téhdune 3 coojíváj pñnévú Píívyéébe tsiíñe diityétsikye bóhíhtsómútsikye íájtyúmíne míamúnáa ávyetá ihnáhó íllítyeéhi.

12 Áámútsikye tsaapi cáámetu kéévánécoba neéhi:

—Métsa íllevu. Ahdújuco diityétsí pééiñe cáámevu ojtsó pañévú ímunáa diityétsikye ííténáaáca.

13 Áijyu ávyetá ihnáhó ííñují vaaúmeíñeri técoomítyú tsátsii jááhañe cáhvyábáneri 7,000-meva míamúnáa dsíjíveéhi. Ááneri cóejte ávyetá ihnáhó íllítyéne Píívyéébe níjkyéjiri íjcyáábeke ávyéjújtsóóhi.

14 Ehdu míjyúújúco ícúbáhraméi pájtyeíñe. Áronáa íjcyanéi tsiíñe íicúiyé téené boonétú pájtyeíñe.

Níhñéepíyé írojróco líjchune

15 Aanée nihñéepíyé níjkyéji múnáajpi írojróco líjchúné tujkéveri cáámetu tsaate kéévánécoba neéhií:

Naavéné avyéjú ííñújiri íjcyaróné Mépiivyééberējuco cáavacúné iiyējuco Críjtoma íavyéjuutéki. Ááberējuco tééjé avyējuube íjcyaiñe mújyú níjkéváityúne.

16-18 Áanáacáa 24-meva túkevétsojte Píívyéébé úmíwari íavyéjú íjyáwááné hallúrí ácújcatyémé dííbyé líiñévé ímíhómóúbáne dííbyeke dúúruvámé neéhií:

Tehdújuco Ávyējuube Píívyéébe íhtsútuube íjcyadúré u ícyahíjcyaaabe dííhnhátori u ávyējuuténe. Aabe ííñújiri íjcyáné míamúnáa úhdivu cááyóbahíjcyámeke u ícúbáhráíñe éévé úújetéhi. Áhdure tsúúca dsíjívéjúcórómema muhdúhjáa ditye ícyahíjcyáné u ímíbájchóíñe éévé úújetéhi. Aabe dííicúve múnáa íhtsútujtémáyé ídáátsojte uke íavyejúúlléne ímí díwákímyeí méénuhíjcyámeke tééne áhdovu ú ájcuúhi. Áánetu íllure ííñújiri míamúnáake tútávátsohíjcyámedi ú ícúbáhraáhi.

19 Ehdúu Píívyéébeke ditye dúúruvánáa níjkyéjiri íjcyaja dííbyé duurúvaja páyúcuúvéne pañe ó ájtyumí dííbyé pityájcoju téhbá pañe íjcyáné cajóónaba. Áanáacáa chíjchímuba dónávaavéné ávyeta ‘roríhrórí’ neénáa ííñují vaaúmeíhi. Áhdurée mítyane nújpacjówááné dojcóhi.

12

Wálleemútsí ápíchó nééné iyáábema

1-2 Áané boonétúu idyé tsiíne muhdú tene pájtyeíñe uubállé ó ájtyumíhi: Tsáápillée ééválle íévéhoowávú óhdivu bóhówaavé cóójíejpi núhba ájchúdú íwajyámú néélleé. Aallée péjcoejpi núhba hallúrí íjyócunúllé chahíwá 12-meva mícúru. Aallée ihjyúcunúhijcyá íavyéneri.

3 Áánáacáa idyé apíichówu níhbácobádú néébe tújpáabyécoba bóhówaavéhi. Áábé níwauúnée 7-uva íjcyánetu íchahíwáané ávójcatyéhi. Áánétúu íjtyóóne 10-jtoova.

4 Aabée íbówari tsahdúnéécuéllé mícúruke wájojcó ííñújí hallúvu. Átsihdyúu íjyócúúvetéébe díille eenée itsímáváiñeri íjcyállé úniúvú dílle tsímávátsike idyóókí.

5 Áánáacáa tsúúca tsímávalle wájpíwúuke páné íñújíne avyéjuube íhtsútuube íjcyáíbyeke. Áábekée Píívyéébe íavyéjuvu ujcú díbye dííbyemáyéjuco íjcyaki.

6 Áané boonée tsíju úmívá íñéubará píívyétúné íñújívu tsátsii Píívyéébe dííllema íhdénútsihvu. Átsihyí íjcyálleke dííbyere tehme 1,260 coojívá hajchóta.

7 Áané boonée níjkyéjiri níjkyéji múnáa avyéjuube Migyééré ihyájkímuma dííbye apíichówu níhbácobádú néébe téhdure ihyájkímuma íjcyáábema méénújcatsíhi.

8-9 Aabée Migyééré dííbyeke ityhájáne waagóó tétsihdyu ííñújí hallúvú pámeere ihyájkímumájuco éhnéhjáa éjyuuúvú ííñimyédí míamúnáake tútávátsohíjcyaaabe Naavéneke.

10 Áané boonétúu tsaapi níjkyéjitu kéévánécoba nééhií:

–Tsúúca Píívyéébe íhtsútuube íjcyaaabe íavyéjuejtéké pájtyetétsóíne éévé úújetéhi. Muuráhjáa Ílli Críjtoke pícyoobe téené avyéjuube díbye íjcyaki. Aane tsúúca dííbyeke dííbyé cahcújtso múnáa hallúvú pájyuvaré cójihajchótá pécóhajchótá állíuúnuhíjcyaaabe wágóoovéjucóó níjkyéjitu.

11 Dííbyée tsúúca táhjátsámei Obééjáuúdu néébe tújpácýó wágóóóveneri. Aanée dííbye Obééjáuúdu néébe uwááboju cáhcujtsómé téhdure tsúúca dííbyeke tahjáhi. Áánéllíhyée tsá dítye íllityétú ídsíjívéíñeri.

12 Ahdícýane méimíjyúú pámeere níjkyéjiri íjcyame. Áánetu ihdyu máidáátsoju tene pájtyeíñe ííñújiri íjcyámeke. Muurá tsúúca Naavéné wahájchotáréjuco íúmiwa íjcyane iwáájácúne ávyétá íhnáhó icyáyobáávaténe nihñéréjuco míamúnáadi ícúbáhraíñe. Ehdúu tsaapi kéévánécoba néé níjkyéjitu.

13 Aabée dííbye níhbácobádú néébe tsúúca ííñújívú iwágóóóveíñe iwáájácúne imíllerá eenée wájpíwúuke tsímáválleke ídsíjívetsóne.

14 Áronáacáa Píívyéébere nééjuri méwájí núwácobácúdú nééne dííllédítýú íjcyáneri wááménelle ípyée ícyahíjcyáhullévú íñéubará píívyétúné íñújívu tsiíne ííñimyédíjéjuco díbye díílleke ipátsáríjcyótuki. Aallée 3 píjcyábáj píñévu téhulle íjcyálleke dííbyere Píívyéébe téhmehíjcyáhi.

15 Áánéllíhyée idyé dííbye níhbácobádú néébe dííbyere ííñimye íjcyaaabe íllímútu hjácó nújpacyo páneere icyáájávétsóneri díílleke imájcanútsóroki.

16 Áronáacáa ííñuji wácaavéné nújpacyo adúcúhi.

17-18 Áánetúu awáa éhniíñevu dííllédívú icyáyobáávaténe díílle hájkímumáyéjuco díbye méénújcatsíñe Jetsocríjtó uwááboju tsáimíyé úraavyémé Píívyéébe taúhbaju néhdújuco ícyahíjcyámema.

13

Ápíchó nééné iyáábemútsícyobácu

¹ Átsihdyúu móóá úniúvú dibye íjyócuúveténáa téémó pañétú apííchówu nééné iyáábécoba íjchívyéhi. Áábé níwaúúnée 7-uva íjcyáúhjítu nehníwu Píívyéébedítýú íhjuváné caatúváhi. Áánetúu íjtyóóne 10-jtoova íjcyánetu íchahíwááne.

² Aabée bájú oohííbyécobádú néébéj tuhááñé bájú ííjúj tuhááñédú néébé íhju apííchówu. Áábekée diibye níhbácobádú néébe picyóó ávyéjuube dibye íjcyaki.

³ Áábé níwaúúnetúu tsau tsaate cáváájcou dsíjívérou tsiíñe bóhíneri panévá íñújíne múnaa mítyane iúllévénúne dííbyeke ávyéjujtsóhi.

⁴ Áhdurée diibye níhbácobádú néébeke ávyéjujtsómé dibye iyáábécóbake ávyéjuutétsónéllíihye. Áánemáa diibye iyáábécóbadiyú néémeé:

—¿Aca íhya íjcyaaabe tsaapi áadidívú úújetéébe? Tsáháubá muurá múha íjcyatú dííbyeke táhjaíyóme.

⁵⁻⁷ Áábekée diibye níhbácobádú néébe picyóó dibye ííñújí avyéjuube íjcyá 42 nuhbává hajchóta. Áánemáa táúhbaabe dibye ímityúné Píívyéébedítýú íhjuvákí. Áhdújucóo ávyéta néhni dibye íhjuváné dííbyedítýuu, dííbyé duurúvátuu, níjkyéjiri íjcyámedítýuu, íjcyane. Áánemáa dííbyejtema imyéénújcatsímyeke táhjaábe. Áábé hójtsí pañée pámeere páné íñújíne múnaa páhduváre íhjuváme.

⁸ Aamée pámeere dííbyeke ávyéjujtsó dúúrúvamére. Áánetúu apáámyéré tsá dííbyeke ávyéjujtsotú ííñújíkyée ípívyéévévétúné íhdéjuco ídsíjívéíñé pítyájcámeíbyé Obééjávúúdu néébedi íjcyáháámitu imyémeháñé íjcyame.

⁹ Aane ihdyu óví ímiááné lléébome cahcújtsóhi.

¹⁰ Muurá tsíjtyeke cúvéhoojánúmeke téhdure cuvéhoojánúmye. Tsíjtyeke dsíjívétsómeke idyé dsíjívétsoímye. Áhdícyané tsúúca Píívyéébeéjté íjcyame múu ímíñeúvú dííbyeke icyáhcújtsóne ehdu nééronéhjí aabúcúhi.

¹¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi iyáábécoba ííñújí pañétú íjchivyéné obééjávúuj tódú íjtyóócu néébeé. Aabée íhjuvává ávyétá apííchó níhbácobádúu néébe íhjuvádu.

¹² Aabée íhtsútuube éhnée tsau íhñíwau cáváájcámeíú tsiíñe bóhíibe iyáábécoba íhtsútuube íjcyadu. Aanée diibye obééjávúuj tódú íjtyóócu néébe táuhbá pámeere míamúnaa ííñújíri íjcyámeke ditye diibye eenée íhñíwau tsau cáváájcámeíú tsiíñe bóhíibeke idyúúrúvaki.

¹³⁻¹⁴ Áánemáa dííbyé úmíwávú méénúráítýuróné méénuhíjcyáábe. Aabée míamúnaa íténeríyé cáámetu níityétsó cúújuva ííñújívu. Áánerí míamúnáake íállíñe táúhbaabe ditye diibye íhñíwáúu cáváájcámeíú tsiíñe bóhíuma íjcyáábe níjcyota imyéénuki.

¹⁵ Áhdújucóo ditye níjcyóné pañévú dibye íhñáhoori íbóhí pícyoobe íhjuváváhi. Áánemáa neebe pámeere múhdumé diibye níjcyotáábeke dúúrúvatúmeke ídsíjívétsoíñe.

¹⁶ Téhdurée táúhbaabe pámeere idáátsojte tsíjtyé hójtsí pañe íjcyamee, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyatúmee, íhtsutúmé éhnéva múnaa, íjcyámeke íúmícóónetu ímíánéjúcúéhojtsíjúbatu dííbye mémé íjcyaki.

¹⁷ Ájyúu teene dííbye mémema íjcyatúmé tsá píívyetétú ñná iñáhjíhenúne. Apáámyéree dííbye mémema, dííbyé nóómerómá, íjcyame piivyeté tsíeméné iñáhjíhenúne.

¹⁸ Aanée dííbyé nóómero 666 íjcyane ihdyu óví wájácúnejcúmé waajácú ímichi cáabyé nóómeró teene íjcyane, ñná nééiyóne.

14

144,000-meva májtsiváne

¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí Obééjáwuúdú néébe Tsióo caméwájú hallúrí íjyócunúúbeke. Áábemáa 144,000-meva míamúnaa íjcyámé úmicóónetu dííbye mémema Cááni mémé caatúváhi.

² Áánaacáa níjkyéjitu tsane ihjyúvá ehne múu teehi níwácunúné íhjuváu. Áhdurée ó lleebó chijchi íhjuváu. Áronáacáa botsíi ímíñeúvú ó lleebó ehne múu cúmubáané ditye áámune íhjuvádú tene íhjuváne.

³⁻⁴ Áánaacáa Píívyéébe íavyéjú íjyáwá hallúrí íjcyáábé úníuri 4-meva iyámédú néemema túkevjtsojte íjcyámé úmíwari diitye 144,000-meva íjcyame májtsivá béhju majtsíjyu. Aajúu tsá múha tsijtye píívyetétú imájtsiváne. Apáámyéree tsúuca Píívyéébe újcume tsaimíyé Obééjáwuúdú néébeke úraavyémé ímityúné méénújúcootúmé piivyeté teeju imájtsiváne. Muuráhjáa dííbyej tééveri íñújiri íjcyané míamúnáadítýú tsúuca pájtyetémeke Cááni Píívyéébema ímí íjtsúcunúmútsí tehdújuco ímíá ícúvédu.

⁵ Aamée tsá állíuutúne. Áhdurée tsá ditye íñnerí néétsámeítýúne.

Níjkyéji múnáa úúballéne

⁶ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi níjkyéji múnáajpi íévéhóowari wáhpéébeke. Aabée panévá íñújíine múnáa páhduvaré íhjuvámeke ímíáájú pajtyéteju mújyú níjkéváityúné úwaabóhi.

⁷ Aabée kéévánécoba nééhií:

—Píívyéébeke ímíñeúvú mecáhcújtsóne máávyejútso. Muurá tsúuca míamúnaa muhdú ícyahíjcyané diityémá díbye ímíbájchóíne éévé úújetéhi. Áhdícyane dííbyeke méduurúvá páneeree íévéhóowari íjcyánéhjima íñúji, móañe, téhíwuúné, méénúúbeke.

⁸ Aané boonée idyé tsijpi bóhówááveebe nééhií:

—Tsúuca Babiróonia íhtsútu cóomí íjcyárocóomí wágóoové panévá íñújíine múnáake técoomí múnáa ímítyúnejcúvúré íbúwátsohíjcyané déjúcotu.

⁹⁻¹¹ Átsi ehóowari íjcyánéhjima íñúji, móañe, téhíwuúné, méénúúbekehdyúu idyé tsijpi bóhówááveebe téhdure kéévánécoba nééhií:

—Téhdure pámeere múhdumé diibye iyáábécóbama íñíjcyota dúúrúvahíjcyámé úmicóónetu, íhyójtsínéúbatu, dííbye mémé cáátúnútsámeímeyedívú Píívyéébe ávyetá íhnáhó ícyáyobáávaténe cúújuwa atsóoperemá péétécunúwá pañevú diityéké waagóóhi. Aame ícúbáhráméi mújyú níjkéváityúné Obééjáwuúdú néébema níjkyéji múnáa íjcyámé úmíwávu. Aane ditye téewá pañe ícúbáhrámeíne ójtsó tsá mújyú níjkéváityúne.

¹² Áané íhdétú múu pámeere íñe múhdumé tsúuca Píívyéébeéjté íjcyame dííbyé taúhbaju néhdu ícyahíjcyámé ímíñeúvú Jetsóoke úraavyé panévare mávaríjchojúúné íáábúcúnema.

¹³ Átsihdyúu idyé tsaapi oke níjkyéjitu nééhií:

—Íllu nééne caatúnu: “Maímijyu ihdyu diitye Ávyéjuube Jetsocrijtoko cáhcujtsómé dsíjivémé íjcyanej. Muurá Píívyéébé Apííchó néé íwákimyéityu diitye wáyéeevéne. Áané wákimyéí ímí diityémá nijkéváhi.”

Ííñújiri íjcyame újcúmeíñe

¹⁴ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí iévéhóowari tsitsíwu nééne ójtsó hallúri tsaapi míamúnáajpídyú néébe ácuúcunúúbeke. Aabée imíwu óóró chahíiwama íjcyabe ejécunú tsuhjíváwu nééwa niitsúwa.

¹⁵ Áánáacáa tsijpi níjkyéji múnáajpi Píívyéébé dúúrúvájá pañétú íjchíivyebe kéévánécoba dííbyeke nééhií:

—Tsúúca ííñújiri bajtsóháñe íjcyane keeméhi. Aaneaajpídyú néébe ácuúcunúúbeke. Aabée imíwu óóró chahíiwama íjcyabe ejécunú tsuhjív íllurjúco wáhdáhinúne daahívetso. Tsúúca teene u ááhívétsóíñe éévé úújetéhi.

¹⁶ Ahdújucóo díbye iwáhdáhinúné ááhívétsóne.

¹⁷ Áané boonée idyé tsijpi Píívyéébé duurúvaja níjkyéjiri íjcyájá pañétú íjchíivyé téhdure tsuhjíváwu nééwa niitsúwá ejécunu.

¹⁸ Áábekée tsijpi cúujúwá tehmeébé Píívyéébé ícúvé waijji íjcyátsihdyu tsáábe kéévánécoba nééhií:

—Tsúúca óova nééva naamé ííñújiri. Aane íllurjúco pééne daahívétsóte.

¹⁹ Ahdújucóo díbye ipyééne újcune wájojcóné téené dotsúhcúihcyú pañévú muhdú Píívyéébe ímityúmedívú icyáyobáávaténe diityéké ícúbáhráíñe nááve.

²⁰ Ahdújucóo díbye míamúnáake Jerotsaréé tsiéllévúré ícúbáhrámé tujpácýo caajávé tétsii íjumu íjcyámé ihjyúháñe tujkévevu 300 kiróómetró hajchótá ííñújí hallúri.

15

Nihñéenére 7-neva ícúbáhraméí íjcyane

¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsiíñe apííchówu nééne iévéhóowari. 7-meváa níjkyéji múnáa bóhówaavé Píívyéébe icyáyobáávaténe nihñéré míamúnáadi páhdúváré ícúbáhráíñéhjima tsáámeé.

² Áhdurée ó ájtyumí éhne múúne tsane nújpacyo ávyeta ‘rauráú’ néhdu nééne pañétú cúújuwa péétécunúne. Áané úníurí diitye iyáábécóbá níjcyotáa dúúrúvahíjcyatúme téhdure dííbye mémema íjcyatúme.

³⁻⁴ Aamée Píívyéébe diityéké ájcúné cumúbáánema íjcyame májtsivá dííbye ícúve múnáajpi Moitséeúvú majtsíjyú Obééjáuúdu néébedítýú íllu nééjuú:

Panévatúre íhtsútuube Píívyéébe apáábyéré ímiáábé u íjcyabe u állíúútuube páné avyéjuubéré ú íjcyáhi. Áábeke uke panévá íñújíñe múnáa íávyejúúlléne duurúvahíjcyáhi. Muurá waajácúme ímiáábé u íjcyánéllii muhdú u néhdjúco u méénune.

Ehdúu nééju májtsiváme.

⁵ Áané boonée idyé ó ájtyumí Píívyéébé duurúvájá pañétú pañétúeho míjcoho páyúcuuvéné dííbyé taúhbajúúné cáátuvané tééhó pañe íjcyaho.

⁶ Téhdurée tééjá pañétú diitye 7-meva níjkyéji múnáa íjchíivyé Píívyéébe míamúnáadi ícúbáhráíñéhjima. Áámé wajyámúúné avyéta ‘namínámí’ néémé ocájímíñéne óórómíñéne diityéké íjpíujíñevújuco íjcyane.

⁷ Ááamekéé diitye 4-meva iyámédú néémedítyú tsaapi ajcú diityé tujkévevu óórótu méénúmeíhllójuvu. Áihllóji pañée teene Píivýéébe mújyú muhdú íjcyáítyuube míamúnáadi ícúbáhraíñe.

⁸ Áánáacáa dííbyé ihtsútú ojtsódú nééne wahpécunú duurúvájá pañe. Áijyúu tsá múha tééjá pañévú úcáávetú diitye níjkyéji múnaa míamúnáadi ícúbahráne níjkévátúné hajchóta.

16

Icubáhraméihllóne

¹ Áánáacáa tééjá pañétú tsaapi kéévánécoba diitye 7-meva níjkyéji múnáake nééhií:

—Ííñujívú mepééne eene éihllóji pañe íjcyane Píivýéébe míamúnáa wáábyuta méénune mécahpíñú ditye ícúbáhrámeíki.

² Ahdújucóo tsaapi ipyééne ihñéihlló pañe íjcyane cáhpíóneri pámeere iyáábécóbá níjcyotáa dúúrúvahíjcyámé téhdure dííbye mémema íjcyame áhllávatéhi.

³ Áané boonétúu tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane móóacóbá pañévú cáhpíóneri éhne múúne dsíjívémé tujpácýódú nújpacýo íjcyáneri pámeere téjpacýo pañe íjcyame dsíjívéhi.

⁴ Áané boonétúu idyé tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane íayáhíhjí pañévú cáhpíóneri nújpacýo píivýeté tújpacýóvuréjuco.

⁵ Áánemáa neébe:

—Tehdújuco ihdyu Píivýéébe ímiáábé íjcyaduré u íjcyaaabe míamúnáake u ícúbahráne.

⁶ Muuráhjáa díhjúu uubáalle múnáama tsijtye ímí uke cáhcújtsómé tujpácýo waagóome. Áánéllii tehdújuco diityéké tújpacýóvú u íjchone.

⁷ Áané boonée tsijpi Píivýéébé ícúvé waijí íjcyátsihdyu nééhií:

—Tehdújuco ihdyu Píivýéébe panévatúré ihtsútuube ávyéjuube u íjcyaaabe míamúnáake u ícúbahráne.

⁸ Átsihdyúu idyé tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane cóójíejpi núhbá hallúvú cáhpíóneri nuhba éhnííñevu állóócoténé míamúnáake áiúcúhi.

⁹ Ááne j tsárii nehníwu Píivýéébedítyú íihjúváne ímityúné imyéénuhíjcyánetu tsá ditye ímíletú íhveténe. Áánemáa tsá dííbyeke ditye ávyéjúúletúne.

¹⁰ Átsihdyúu idyé tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane diibye iyáábécoba eenée móóá pañétú íjchíivýéébé avyéjú ijayáwá hallúvú cáhpíóneri dííbye avyéjú tútávaavéhi. Áijyúu míamúnáa ávyeta ícúbáhrámeíñe ávyeri íhníjwááñe íhdóhi.

¹¹ Aamée éhnííñevúré nehníwu íhjúvává níjkyéjiri íjcyaaabe Píivýéébedítyú áhlláháñema tsíñéhjiri ícúbáhrámeíñe déjúcotu. Áánemáa tsá ditye íhvéjtsotú ímityúné imyéénuhíjcyáne.

¹² Átsihdyúu idyé tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane Eoparááté pañévú cáhpíóneri teehi áraavé ávyéjute nuhba tsáhícyánéjcutu ítsodáhómuma méénujcátsivu tsáame tsíñejcúehívú ípájtyeki.

¹³ Áánáacáa diibye níhbácobádú néébeé, tsijpi iyáábécobádú néébeé, Píivýéébé íhjúu uubáalle múnáajpídi díllómeíbyee, éhdúmé íhjúháñetu naavémú ahcómúdú némehjí cájtume méénuráítyúronéhjí méénuhíjcyáhi.

¹⁴ Aamée panévá íñújíine múnáake íavyéjuté má píhjúcú ihtsútuube Píivýéébe muhdú ditye ícyahíjcyané diityémá ímibájchócooca dííbyema imyéénújcatsíki.

15 Áánáacáa Jetsóó oke néehíi:

—Pecútétsihdyuré muurá ó bóhdíi múha íjtsótúnáa éhne múúne naní múnáajpi tsáhduú. Aane ihdyu íjtsome maímijyu tsá íínerí núcójpivéityú éhne múúne íévejte íjcyame núcójpivédu.

16 Aanée diitye naavémú tsúúca pihjyúcú pámeekéré míamúnáake íavyéjútémájucó tsátsihvu heeberéómú ihjyúrí ‘Amagedóo’ némeítsihvu.

17 Átsihdyúu idyé nihñéejpíyé ihñéihlló pañe íjcyane íévéhoowávú cáhpióné tujkéveri Píívyéébe níjkyéjitu idyuurúvájá pañétú kéévánécoba néehíi:

—Áyu ícyooca ihdyu tsúúca páneere níjkéváhi.

18 Áánáacáa ávyétá ihnáhó chíjchímuba dóvájaavéné ‘roríhróri’ néené tujkéveri ávyétá ihnáhó ííñují váuimeí íhdée ivááúmeíhíjcyané ehniíñevu.

19 Áánerí Babiróónia íhtsútu cóómí íjcyárocóómí wáhcabá 3-neva panéjcuávú. Ehdúu técoomí múnáa ímityúné méénuhíjcyané déjúcotu Píívyéébe icyáyobáávaténe ávyétá ihnáhó diityedí ícúbahráhi. Áhdurée páneere ííñújiri íjcyácoomíjí wáhcávyabáhi.

20 Áhdurée páneere móáñej pñe íjcyáhbaújima íjchí ííñújí caméwajúné tsáhájucó íjcyatúne.

21 Áijyúu Píívyéébedítyú nehniwu míamúnáa uhbá díbye diityé hallúvú núpácyówácobáné dójcoótsóneri ícúbáhrámeíñé déjúcotu.

17

Nahtsíwamééwa ícúbáhrámeíñe

1 Átsihdyúu tsaapi diitye níjkyéji múnáa 7-neva íjcyámedítyú oke néehíi:

—Dícha uke o úújétso aalle eene núpácyó hallúrí íjcyalle íhtsútulle nahtsíwamééwá muhdú ícúbáhrámeíñe.

2 Muurá panévá íñújíne múnáa íavyéjútémáyé ímityúné dííllema imyéénúneri íjtsaméi tútávajtsóhi.

3 Ehdúu naavédú néene o ííténé pañe oke íñéene tsajtyéébé ííneubará píívyétúné ííñújivu. Áhullée ó ájtyumí tújpaábyécoba néébe iyáábeke íhñíwaúúné 7-uva íjcyáábej tóóné 10-jtoova íjcyáábeke. Áábedítyúu mítyane meméháñé caatúvá nehniwu Píívyéébedítyú íhjuváne.

4 Áábé hallúrí díille walle ácuúcunúllé wajyámú ávyéta ímí duujínuúdu nééja tsániíñe tújpájuvu. Aallée ícyaavé tsaímíyé óórótu, péérátu, páhduváre ímíwu néené newáyúúnetu, méénúmeíñehjívú. Aallée ejécunú óóróihlló pañe páhduváre néené ímityuháñé imyéénuhíjcyanéjhi wáhpécunúne.

5 Áállé úmícotúu caatúváné íñáhjáubáhjáa nééiyóné íllúu: “Íhtsútu cóómí Babiróónia pámeere nahtsíwamééwámúj tsííju; téhdure páneere ímityunéhjí ííñújiri íjcyánéj tsííju técoómi.”

6 Áállékée o ííténe ó waajácú Píívyéébeéjté ímí Jetsóoke iúráávyéné déjúcotu dsííjvehéjcyámé tujpácyori dílle lííyícyavéne.

7 Áánerí mítyane o úllévenúúbeke oke níjkyéji múnáajpi néehíi:

—Ííveekí ayájú íhnáhorá u úllévenúne? Cáhawáá eene dííbyé hallúrí dílle íjcyané iyáábé 7-uva íhñíwaúúné íjcyáábej tóóné 10-jtoova íjcyáábema díityétsidítyú uke o úúbálleki.

8 Muurá díibye tsáhájucó íjcyájúcootúne. Ároobe tsiíñe íbóhííne wáhyéjúcóbá pañétú íjchívyéé múijyú tsiíñe íbóhíjúcúoóítyúhullévú iwágóóóveki. Áábedi

míamúnaa ullévénuú ííñují ípívyéévéjyújuco pájtyetéme mémeháñé cáátúváné waajácúháámitu imyémeháñé íjcyatúme.

⁹ Aane ihdyu óví wájácúnejcúme waajácú íínerí tene íhjuváne. Muurá eene 7-baúvá cámeháúné hallúrí diille walle ácuúcunúhbaújí nééiyóné eene 7-uva íhñíwaúúne.

¹⁰ Áhdure 7-meva ávyéjute íjcyane nééiyóné. Áámedítúú icyooca tsaapi ávyéjuube íjcyáhi. Áánetu 5-meva tsúúca téénetu pajtyéhi. Áánetu tsijpi nihñéejpiyé ávyéjúúteé wahájchotáwuúre.

¹¹ Áábedítúú diibye iyáábécoba tsúúcajáa dsíjivéroobe tsiíñe bóhíbe cámaáveéhi. Áábema 8-mevájúcooi teene 7-neva íjcyáné avyéjutu pájtyeíñe. Ároobe bóónétu ávyétá wágoóoveréjuco méénuíñe.

¹² Áábema tsijtye 10-meva wahájchotáwu ávyéjuutéíñe nééiyóné eene 10-jtoova íjtyóóne íjcyane.

¹³ Aame ipítýácójcatsíñe dííbyeke píááboó dibye éhñíñevu íhtsútúúveki.

¹⁴ Aame Obééjáwuúdú néébema méénújcatsíyómeke tsanéjuuré táhjáiibye pámeere ávyéjuté ehñíñevu íhtsútuube ávyéjuube íjcyáabe. Áánetu ihdyu ípyé ityújkevélémeke dibye újcume ímí dííbyeke úráávyehíjcyámé dííbyema íjcyáahi. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

¹⁵ Átsihdyúu idyé tsiíñe oke neébe:

—Muurá eene nahtsíwamééwá nújpácýó hallúrí ácuúcunújpácýó ú ájtyumí mítyane míamúnaa panévá íñújíñe múnáa páhduváré íhjuvámé dóbééveíñe nééiyóné.

¹⁶ Áánetu eene iyáábé 10-jtoova íjtyóóne íjcyáábema téhduméré ávyéjute íjcyame diille nahtsíwamééwake nehnílééhi. Aame díílleke ityútávájsóne íhvéjtsolle íjcyáa ícúvérátulléréjuco. Áálleke bóónétu ílluréjuco ditye cóvájtsóíñe.

¹⁷ Píívyéébere diityéké tééné íjtsaméivu ájcuú dibye muhdú néhdújuco tene ipájtyeki. Áánéllí diitye ávyéjute 10-meva iyáábeke íhtsútúúvétsoó dííbyere Píívyéébe néhdújuco.

¹⁸ Áánetu diille wáleeke u ájtyumíne panévá íñújíñe avyéjú comíñe nééiyóné. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

18

Babiróonia wágóoovéne

¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi íhtsútuube íjcyáabe cáámetu níityéébé ámítsaráhcó ííñují ájchúcnúúbeke.

² Aabée kéévánécoba nééhií:

—Tsúúca Babiróonia íhtsútu cóómí íjcyárocóómí wágóóóvéne boone téápajyúrí naavémuréjuco nehníwu nééné wahpéjtema. Aane ihdyu óvi tehdújuco técoomi wágóoovéne.

³ ¿íveekí panévá íñújíñe múnáake ímítyunévú íbúwátsohíjcyacóómí? Téhdure ¿íveekí técoomíyí álliúré úwáábómeíñe íñujíñe avyéjute icyáhjútsóne ávyétá ímítyúné méénuhíjcyáhi? Áhdure técóómí múnáa mítyane íéhnéváiýóneri íjyáacunúne panévá íñújíñe nahjíhe múnáake mítyane dsíidsínuhíjcyáhi.

⁴ Ehdúu dibye néénáa idyé tsijpi téhullétúré cáámetu nééhií:

—Méijchívyé écoomítúú múhdumé tahñéjté íjcyame técoomí múnáa ímítyúné méénuhíjcyáné ámuha meméénútuki, áhdure tééné hallútú ditye ícúbáhrámeídyú ámuha meícúbáhrámeítuki.

5 Muurá técoomí múnáá imítyúcoba éhniíñevúré lliyaaténé oo Píivyéébe múhdurá o íjtsúcunúnéllii téené déjúcotu diityéké ó ícúbáhraáhi.

6 Ahdícyane óvi ihdyu diityéké ó ícúbahrá muhdúhjáa ditye tsíjtyeke ícúbáhrahíjcyáne áhdó ditye iwáájácuhi.

7-8 Muurá ííbúwá pañe imítyájkímyeíñe nehíjcyámé íhtsutúme íjcyámeke mújyú kímóóve pájtyeityúne. Áhdure nehíjcyámé mújyú muhdú íhcyóomi íjcyáityúne. Áámeke ihdyu téene áhdó óvi o kímóvejtsómé ícúbáhrámeí ájyáháñema dsíjiveri. Muurá panévaturé íhtsútuube Píivyéébe o íjcyabe diityé imítyú déjúcotu diityéké o ícúbáhráme cóomí áíivyeehi.

9 Aane muurá panévá iñújíné avyéjute técoomí múnáama ímityúné méénuhíjcyámé tsaímíyé ímíjyuuri íjcyarómé técoomi ámópácyoovéné íajtyúmícooca kímóóveéhi.

10 Aame téeneri íllityéne tsíhyulléturé ííte me neéhi:

—¡Máidáátsoju muhdú íveekí íhtsú cóomijí Babiróonia ñná pajtyej! ¡Ávyeta muhdú meíjtsótútsihdyu peecútéré tsúuca wágóóóvecóomi! Ehdu neeímye.

11 Áaneri panévá iñújíné nahjíhe múnáa mítyane kímóóveé ihñénéhjí kiá iñáhjíhenújúcóóityúneri.

12 Muurá técoomi nahjíhénuhíjcyámé óoroó, páráataá, bóróótseé, iéeroó, péeraá, tsíñehjí panévare mítyane áhdómeíñe néwayúúnee, íjcyane. Téhdure nahjíhénuhíjcyámé ímiá wajyámúúné ríinoó, tséedaá, íjcyane tújpájáhjíúvú néenema duujínuudúnéjahjí. Áhdure nahjíhénuhíjcyámé páhduvaré nénehjí imyéwu cúváané uméhéénema imíwu néené néwáyúúnetu méénúmeíñéhjí.

13 Áhdure páhduvaré néené pacúúcuháñe imyéwu cúvanéhjí míraá, íjtsiéetsoo, íjcyane nahjíhénuhíjcyáme. Majchóháñe nahjíhénuhíjcyámé bíinoó, dúúrubaa, haríinaa, trígoó, íjcyane. Téhdure teene majchó uménú nahjíhénuhíjcyámé canéérama tsíñehjí. Téhdure nahjíhénuhíjcyámé jéemú ocájímuu, obéejámuu, íjjuumu, íjchíemínee, míamúnáa, íjcyane. Ánehjí kiá iñáhjíhenújúcóóityúneri kímóóveímye.

14 Aame técoomíúvutu neéhi:

—¿Kíavújuco icyooca técoomíúvú íhtsútuj? Tsúuca páneemáyé técoomi wágóoovéné tsá mújyú maájtyumíjúcóóityúne.

15-16 Aame téeneri íllityéne técoomíúvú íjcyátsí kémuélléturé ííte me ikímóóvéne neéhi:

—¡Máidáátsoju íveekí íhtsú cóomijí Babiróonia muhdú íjcyá ehne múúne walle imíwu néené wajyámúúnema íjcyalle tsaímíyé icyáávellédú nécoómi! ¡Ávyeta muhdú meíjtsótútsihdyu peecútéré tsúuca wágóóóvecóomi! Ehdu neeímye.

17 Aane muurá muhdú técoomi wágóoovéné cújúwamíneri úllehíjcyámé pámeere íavyéjuté má íwákímyeí múnáa ájtyúmíhi.

18 Aame técoomi áiivyéne ámópácyoúcunúne ííte me neéhi:

—¿A íjcyacóomí tsícyoomi écoomíúvú dú nécoómij?

19 Aame ikímóóvéne íhñíwaúúné íbállííñúmeíñe neéhi:

—¡Máidáátsoju muhdú íveekí écoomi íhtsú cóomijí ñná pajtye técoomíújuco múúhá wákímyeí cújúwamíneri muha metsájtyéné hallúvú medsídsívahíjcyacóomi! Ácoomi ¿íveekí peecútéré tsúuca wágóoovéhi?

20 Ehdu ditye kímóóvénaa pámeere níjkyéji múnáama múhdumé tahñéjté íjcyame táuwááboju úwáábohíjcyámé imíjyuúhi. Áanetu técoomí múnáadi ó

ícúbáhraá tahñéj̄teke díbye ímityúné dáríívehíj̄cyáné déjúcotu. Ehdú Píivyéébe néehíí.

²¹ Átsihdyúu idyé o íténáa tsijpi íhtsútuube níjkyéj̄i múnáajpi nééwáyúcoba móóá pañévú iwááóne néehíí:

—Eene móóá pañévú nééwayu o wááodu muurá íhtsútu cóómí Babiróónia wágóóóvecóómí tsáhájucó mújyú maájtyúmíityúne.

²² Tsáhájucó mújyú técoomí múnáa iwáñehj̄ivaténe cúmubáánema chiyyóro llíjchune melléébóityúne. Téhdure tsáhájucó técoomíyí ípyé imyéénuhíj̄cyádú panévá wákimyéí dítye méénune maájtyúmíityúne.

²³ Tsáhájucó mújyú técoomi tsaímíyé péétécunúityúne. Tsáhájucó técoomívú dítye ityáábávájcatsíñé wañehj̄íné méénúityúne. Páneere técoomí íhtsútú níjkévaáhi. Muuráhjáa técoomí nahj̄íhe múnáa íhtsutúmé tsíjtyé nahj̄íhe múnáa ehnííñevu íjcyame panévá iñúj̄íne múnáake mútátsohíj̄cyá waabyénuj̄úneri.

²⁴ Áhdurée técoomívú Píivyéébé ihjyú uubáalle múnáama pámeere dílbyeéj̄teke dsíj̄ívetsóme. Ehdú níjkyéj̄i múnáajpi néé naavédú nééne o íténé pañe.

19

¹ Átsihdyúu idyé téené pañéré ó lleebó cáámetu mítyame míamúnáa kéévánécoba nééneé:

Métsu Mépiivyéébé íhtsútuube ávyéjuube íjcyáábedítýú pajtyéteju tsáábeke maávyéj̄újtsoki.

² Muurá muhdú tene íjcyadújuco díbye muhdú míamúnáa ícyahíj̄cyáné ímíbajchóne. Muuráhjáa nahtsíwamééwá panévá iñúj̄íne múnáake ímityúneri ityútávájtsóne dílbyé ícúve múnáake dsíj̄ívetsóné déjúcotu díllédi ícúbáhraábe.

³ Átsihdyúu idyé tsiíñe néémeé:

—ÍMétsu maávyéj̄újtsó Píivyéébeke! Muurá técoomi íhtsútu cóómí áíivyéne ójtsó tsá mújyú íhvetéityúne.

⁴ Áhdurée idyé díitye 24-meva túkevjtsojtémá 4-meva iyámédú nééme Píivyéébe íavyéjú íjyáwá hallurí ácuúcunúúbé lliñévú ímíhmóúbáne néehíí:

—ÍMétsu maávyéj̄újtsó Píivyéébeke!

⁵ Áhdurée idyé tsijpi tétsihyí íjcyaaabe néehíí:

Métsu pámeere ídáátsojtémá íhtsútujte múhdumé Mépiivyéébé ícúve múnáa meíjcyame díbye ímillédú meíjcyame dílbyeke maávyéj̄újtsoki.

Obééj̄awuúdu néébe wáñehj̄ivaténe

⁶⁻⁸ Átsihdyúu idyé tsiíñe ó lleebó éhne múúne teehe níívácunúné tujkéveri mítyane chíjchimu íhjuvádú míamúnáa íhjuváne. Íllú néémeé:

Panévatúr é íhtsútuube Ávyéjuube Píivyéébe íjcyáábeke ihdyu metsu maávyéj̄újtsóneri meímíjyúki. Muurá Obééj̄awuúdu néébe tsúúca íhñéj̄tema wáñehj̄ívateé éhne múúne tsaapi ityáábáváné wañehj̄í méénudu. Áánéllíi tsúúca íjcyátsíiivyémé ímiá wajyámúúné tsítsijahj̄ívú íújcámeíñema.

Ehdú néémeé. Aane teene tsítsijáhj̄í Píivyéébeéj̄té ímiáámé meíjcyane nééiyóne.

⁹ Átsihdyúu tsaapi níjkyéj̄i múnáajpi oke néehíí:

—Íllu caatúnu: “ÍMaímíjyú ihdyu Obééj̄awuúdu néébe méwadyu nééme íhñéj̄teke ímíñútsómema wáñehj̄ivaténej!”

Átsihdyúu oke neébe:

—Ehdu ímiáané Píívyéébere nééhií.

10 Áánélliihyée dííbyé lliñévu o mímóúúvéne dííbyeke o dúúrúváiyónáa oke neébe:

—¡Oke duurúvadiñe! Muurá ámuháduré oo Píívyéébé ïcúve múnáajpi eene ámuha díñahbémuma Jetsocrijtóke ímí meúraavyémé meíjcyadu. Áánéllii ihdyu dííbyekéré Píívyéébeke duurúvá dííbyé uwááboju Jetsóodi íjcyane ámuha meúwáábohíjcyáabeke. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

Tsítsííbeúvú nééne íjju hallúrí íjcyáabe

11-13 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí níjkyéjiri íjju tsítsííbeúvú néébeke. Áábé hallúrí ácuúcunúube mémé ímiáábé Állíúútuúbe. Tsiiñe dííbye mémé Píívyéébé Ihjyu. Aabe muurá míamúnáa muhdú meícyahíjcyané mééma ímíbájchoó muhdú meícyahíjcyádújuco. Aabée íchahíwáánema íjcyáábé hálluúúcú cúújúwayúdu peetécutúhi. Áánetúu imyémé dííbyedítýú cáátúnúmeíñe íná nééiyóné tsá múha wáájacutúne. Apáábyéree diibye waajácúhi.

14 Áábekée mítyame míamúnáa tsítsijte íjju mudi úraavyé ímiá wajyámúúné tsítsijáánema íjcyame.

15-16 Aabée tsuhjíváwu nééwa nítsúwá díbeúcutú téewari panéva íñújíne múnáake ícúbáhráíwa. Áábedítýúu íwajyámutuu, íjcyúbatuu, caatúváne íllu nééneé: “Páne avyéjute éhniñevu íhtsútuube avyéjuúbe.” Aane muurá dííbyé hójtsí pañe panéva íñújíne múnáa íjcyáahi. Áhdure dííbyej téeveri íhtsútuube Píívyéébe icyáyobáavaténe míamúnáadi ícúbáhraá éhne múúne óóva íjtyúhari dítye dótsuhcúdu.

17-18 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí níjkyéji múnáajpi cóójiejpi núhbá hallúrí íjyócunúúbeke. Aabée wahpéjteke kéévánécoba nééhií:

—Píívyéébe néé pámeekéré ídáátsojtékee, íhtsútuútekee, íjju múke diityédí méénújcatsímyéhjimáyé ámuha medóókií. Áámeke wa metsááne medóóvaj. Ehdúu neebe níjkyéji múnáajpi wahpéjteke.

19 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí diibye iyáábécóbama ihyájkímú panéva íñújíne avyéjute píhcyaavéné diibye íjju hallúrí íjcyáabe téhdure ihyájkímuma íjcyáábema imyéénújcatsíki.

20 Áronáacáa diibye iyáábécóbama Píívyéébé ihjyú uubálle múnáájpídí díllómeíbyé méénuráítyuróné méénúúbema tsúúca diityétsikye ékeevéme. Diibye eene Píívyéébé ihjyú uubálle múnáájpídi díllómeíbyé íllure állihíjcyá míamúnáake diibye iyáábécóba mémema íjcyame dííbyé níjcyota dúúrúvahíjcyámeke. Áromútsíi bóhímútsíyé wágóoové ávyétá íhnáhó atsóóperémá péetécutúné cuujúwá pañévu.

21 Áánetúu tsijtye ímunáajtéké diibye íjju hallúrí ácuúcunúúbé ínítsúwari dsíjívétsómeke diitye wahpéjte dóóhií.

20

Jetsóo ávyéjuube íñújíri íjcyane

1 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi níjkyéji múnáajpi cáámetu íñújívú níityene ápíchó néheju wáhyéjúcóba lláávee, úwááñéhícyobaa, íjcyánema.

2 Aabée níhbácobádú néébeke dííbyere íñimye íjcyáabe Naavéneke tééhiyi idyóhínúúbeke waaó teene wáhyéjúcóba pañévu.

³ Áábé hallúvúu cóhpéj wátájcoobe dibye míamúnáake 1,000 píjcyá hajchóta iállíjyúcoótuki. Áané boonétúu tsiíne ácádsííveebe wahájchotáwuúréjuco.

⁴ Áhdurée ó ájtyumí muhdú míamúnáa ícyahíjcyáné ditye ímíbájchóiñévú Píívyéébe níwaavémé íavyéjú ijyáwáané hallúrí ácújcatyémeke. Téhdurée idyé ó ájtyumí Píívyéébé ihjyu Jetsóodi íjcyane úwáábohíjcyámeke téené hallútúu ditye íhñíwaúúné kípyúúcu híjcyámeke. Diityée muurá tsá mújyú diibye iyáábécóbake íñíjcyotámá dúúrúvatúne. Áánéliihyée dííbye mémé tsá diityéké íumicóónetu íhyójtínéúbatu íjcyatúne. Aamée tsiíne bóhime Críjtoma ávyéjuute téhdune 1,000 píjcyá hajchóta.

⁵ Aane cahcújtso múnaa dsíjívémé bóhítujkénúíñé nééiyóne. Áánetúu tsijtye cahcújtsotúmé téhdune 1,000 píjcyá boonéturéjuco bóhíne.

⁶ Maímijyu ihdyu tsaímíyé Píívyéébema ícyahíjcyámé tujkénú bóhíicunúíñej. Áámeke tsáhájucó bóónétu íjcyáné ícúbáhrameí dómájcóityúne. Aame Píívyéébema Críjtomútsí íjcyánéjcu lluuvájté íjcyame ávyéjúúteé íñíjyri téhdune 1,000 píjcyá hajchóta.

⁷ Áané boone tsiíne Naavéné ácádsíjcaáyóméíhi.

⁸ Aabe ípyée imyéenuhíjcyádú tsiíne páné íñújíne múnáakéré iállíne mújtátsoóhi. Ááne Góóó, Magóoo, íjcyáné íñújícu múnaa ávyetá mityámé eevératu íjcyame Críjtoke néhníllehíjcyámema íucújcatsíne dííbyema méénújcatsímeye.

⁹ Aanée naavédú nééne o ííténáa pahúllevátú tsáame Píívyéébe íhcyóomi wáyú nécoomi tsúuca mícaavévá pámeere dííbyeéjteke ípírújtsóroki. Áronáacáa Píívyéébe cúújuwa cáámetu diityé hallúvú íjcaáyóné pámeekéré áíucú tsáápíúbá coéváratu.

¹⁰ Áánetúu diibye Naavéné míamúnáake állihíjcyáábeke waagóoobe cúújuwa atsóoperémá péétécunúwá pañévú tééwá pañe tsúuca iyáábécobaa, iíye Píívyéébé ihjyú uubálla múnáájpidi díllómeíhíjcyáábee, íjcyamútsí íjcyáwá pañévu. Aamée tsúuca tééwá pañe ícúbáhrameí mújyú níjkéváityúne.

Ímíbájchoju

¹¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsítsíj nééne avyéjú ijyáwá hallúrí tsaapi ácuúcunúúbeke. Áábedítyúu íñíjyima íévéhóowari íjcyanéhjí peíñú pevétsíiyéjuco.

¹² Ájyúu dííbyé úmíwari íhtsútúmehjimáyé ídáátsojte dsíjívehíjcyámé tsiíne bóhíimedívú pááyuube muhdú ditye ícyahíjcyáné cáátúváne waajácúhaamíne. Áhdurée paayúcuube pájtyetéme mémeháñé íjcyaháámi. Áánemáa diityémá ímíbájchoobe téhaamíjí pañétú muhdú ditye ícyahíjcyáné cáátúnúmeídyújuco.

¹³ Téjyúu pámeere dsíjívémé íjchívyécunú móáñé pañétuu, íñíjyí pañétuu, íjcyane. Áámemáa ímíbájchoobe muhdúhjáa ditye ícyahíjcyánéhjí.

¹⁴ Ájyúu tsáhájucó dsíjívé íjcyájúcootúne. Téhdurée ímityúmé dsíjívémé úújetéhíjcyatsíí tsúuca wágóoové cúújúwá pañévú ditye wágóoóvéíwá pañévu.

¹⁵ Ááwá pañévúu wágóoovémé íne múhdumé pájtyetéme mémeháñé íjcyaháámitu imyéme íjcyatúme.

¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí béhné iínújí íévéhóowari íjcyánéhjima bóhówaavéné íhdéénéhjí tsúúca wágóóóvéne boóne. Áronáacáa tsáhájucó móañe íjcyatúne.

² Ájyúu o ítténáa béhné Jerotsarée niityé níjkyéjitu Píívyéébedítu. Ácoomíi tsaímíyé íiné imíjyaú éhne múúne walle ityájíváné wañéhjí pañe ímbájkímyeídyu.

³ Áanáacáa tsaapi níjkyéjitu kéévánécoba néehíi:

—Ícyooca Píívyéébe íhñéjtéj pñe íjcyaabéréjucó diityéké túkévjtsoíñe. Áábema íjcyaimyé tsaímíyéjucó.

⁴ Áámema tsáhájucó kímóóve, dsíjívé, panéva ícúbáhraméi, íjcyájúcóóityú tsúúca dibye páneere tsíhduréjucó cápáyoácónéllíihye.

⁵ Ehdúu dibye néené boone íavyéjú íjyáwá hallúrí ácuúcunúúbé néehíi:

—Panévare béhnéréjucó o ípívyejtsóne.

Átsihdyúu oke neébe:

—Cáátunu íñe úúma o íhjuváne. Tsá álliu tene íjcyatúne. Muurá ímiáánéré teéne. Aane múu cáhcujtsóhi.

⁶⁻⁷ Átsihdyúu tsiíñe oke neébe:

—Áyu tsúúca páneere muhdú o néhdújucó pájtyene. Aabe panévaturé íhtsútuube tapíivyema o íjcyátuube íjcyaduré o íjcyabe ímichi téhijpi oo páneeré o ípívyéjtsoóbe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóíibye. Aabe áátsimédú néeme ímítyunévú táhjátsámeityúmé tsaímíyé íjcyáyóneri tsúúráméimyeke ó ájcuú ímiá bóhívu áhdóratúne. Áámé Píívyéébe ó íjcyáahi.

⁸ Áánetu oke íuráavyené déjúcotu ícúbáhrámeíyóneri íillityéne cáhcújtsotúmee, dsíjívétso múnaa, íhdícyámema dómácócatsíhijyámee, níjcyotájteke dúúrúvahíjcyámee, waabyénu múnaa, állíu múnaa, éhdume wágóóóvee cúújuwa atsóóperémá péétécunúwá pañévu. Ehdú botsíi ávyéta wágóóóveréjucó ditye méénuíñe. Ehdúu oke Píívyéébe néehíi.

Béhcóomi Jerotsarée

⁹ Átsihdyúu tsaapi níjkyéji múnáajpi éhnée 7-mevadítyú nihñéénéré ícúbáhraméi íjcyáíhlloma íjcyabe oke néehíi:

—Cáhawáá uke o úújétso Obééjáuúdu néébe uráavye múnaa éhne múúne tsáápi taaba íjcyadu néémedívu.

¹⁰ Aanée teene naavédú néene o ítténé pañe oke tsajtyéébe cáméhbáú níjcaúvu. Átsihdyúu oke úújétsoobe Píívyéébe cóomí Jerotsarée imíwu nécoomi níjkyéjitu ííñujívú níityécoomívu.

¹¹ Ácoomítyúu ávyeta Píívyéébe ámítsaráhcó cádiúcunú éhne 'jájpeé' némeíñé neewáyú 'rauráú' nééu imíwu 'rutúrútú' néhduú.

¹²⁻¹³ Ácoomí mójcóo cáámé mójcócoba ávyéta píímí némijcótú 12-wava lléhowááne. Panéjcuvatúu 3-wavátsá 4-tsihjívatu. Áwáhjitúu íjraéémú dohjíbá 12-neva íjcyáne mémeháñe caatúvá téwavádu. Áwahjíi níjkyéji múnaa tsáápiitsa tehmeíhi.

¹⁴ Áhdurée idyé témijcótú 12-uva néwáyúcobané ímichi témijco éjkeúhji. Áuhjitúu idyé téuvádú tsáápiitsa Obééjáuúdu néébe mamýemu mémeháñe caatúváhi.

¹⁵ Ájyúu diibye níjkyéji múnáajpi óoma íhjuvávábedi óórówa eevéwá dibye tééwari técoomi íééve páneere témijco ílleshówáánemájucó.

¹⁶⁻¹⁷ Ácoomíi ávyeta tsaíhdú cóomíyé páhijyáwá nécoomi muhdú míamúnaa meéévehíjcyádú panéjcuvaré icyáámema íwatyúúve éhnéjcu éévebe

tsahájchotaré 2,200 kiróómetro. Áánetúu técoomí mijcój píímí éévebe 64 ééveta.

¹⁸ Ámijcáo méénúmeí tsanééré 'jájpeé' némeíñé newáyúúnetu. Áánetúu ipácóomí tsanééré óórótu méénúmeícyóomí mícúmijídú íñé imíjyaú 'rutúrútu'.

¹⁹⁻²⁰ Ácoomí mijcáo ímichi éjkéné newáyúcobáné icyáávétsámeí 'jájpeé, tsapííroo, áágataa, ejmeráádaa, óónitsee, coonaríínaa, critsóóritoo, berííroo, topáátsioo, critsopráátsaa, jatsíjtoó, amatíjtaa', némeíñé newáyúúné imíwu páhduváre néuhjítu.

²¹ Áánetúu técoomí mijcó llehówááné 12-wava méénúmeí téhdunéré 12-uva péerá newáyúúnetu. Áánetúu pañétúejító técoomí ulléjító téenere óórótu méénúmeíjító mícúmijídú imíwu 'rutúrútu'.

²² Áronáacáa ihdyu tsá o ájtyúmitú duurúvaja técoomíyí panévaturé íhtsútumútsí Obééjáwuúdú néébema Píívyéébemútsí tééjadu néémutsi íjcyánéllíihye.

²³ Ácoomi muurá tsahájuco núhbamútsí ájchúnej téeveri íjcyáityúne. Muurá ihdyu Píívyéébé ámitsaráhcoréjuco Obééjáwuúdú néébedítýú ájchúcunúnej téeveri técoomi íjcyáiñe.

²⁴ Áábej téeveri pámeere míamúnaa panévá iñújíñé avyéjútémá tsáimíyé íjcyame técoomi avyéjútsoóhi.

²⁵ Ácoomí llehówááné tsá wátáhájcatyéityú tene múijyú íjyunúityúnéllíihye.

²⁶ Muurá técoomívú panévá iñújíñé avyéjú dóbééveéhi.

²⁷ Ácoomíyí tsá íñá ímityúne íjcyáityúne. Tsá núcójpítsó nénehji méénúmema állíúúmé téhullévú úújetéityúne. Apáámyéré ihdyu múhdumé pájtyeteme mémeháñé Obééjáwuúdú néébedi íjcyáháamítu cáátuvámé técoomívú úújéteéhi.

22

¹ Átsihdyúu díibye níjkyéji múnáajpi oke úújetsó tééhivu Obééjáwuúdú néébema Píívyéébemútsí avyéjú íjcyátsihdyu ííñécunúhí pañétúejító técoomí ulléjítój píínétú níivahívu. Aahí nujpácyóo avyéta ímí 'rauráú' néjpacyo meke bohívú ajcúhi.

² Ááhí úníurí tsanéjúcúcuri úmehééne meke medsíjívéjúcóóityúne bóhívu ájcuhéhjí ténuhbávádú néévahíjcyahéhji. Áhéhjíhaamíneé panévá iñújíñe múnáake bohívú ajcúhi.

³ Aane Obééjáwuúdú néébema Píívyéébemútsí avyéjú técoomí pañe íjcyánéllíi tsá íñé imítyú íjcyáityú téhulle. Aane téhulle Píívyéébé ícúve múnáa íjcyame díibyeke duurúvaáhi.

⁴ Aame díibyeke ájtyúmií múhdumé díibye mémé íúmicóónetu cáátuváme. Aame avyéjúúteé díibyema múijyú níjkéváityúne.

⁵ Tsahájuco múijyú téhulle íjyunúityúne. Áánéllíi tsahájuco peetéháñé íjcyáityúne. Áhdure tsahájuco nuhba íjcyáityúne. Píívyéébe íhtsútuube íjcyaabéréjuco peete íjcyáiñe.

Jetsocrító tsááiñe pííhíjucóone

⁶ Átsihdyúu díibye níjkyéji múnáajpi oke néehí:

—Íñe uke o néene muurá avyeta ímiááne. Tsá állíu tene íjcyatúne. Aane múu cáhcujtsóhi. Píívyéébe Íapííchoj téeveri íhjúu uubálla múnáake íñá pájtyeíñé

íhdétújuco wáájácútsohíjcyaaabe oke wallóo téhdure dííbyé ñcúve múnáake o úúbálle muhdú lléváhréjuco tene pájtyeíñe.

⁷ Muurá Jetsóo néehíí: “¡Lléváhréjuco o tsááiñe! Ahdícyane ihdyu maímijyu ditye íjcyáiñe íñe íhyaamí pañétú muhdú tene pájtyeíñe cáátuvané cáhcujtsóme.” Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

⁸⁻⁹ Aanée ó ájtyumí ehdu páneere muhdú pájtyeíñe oke úúbállémeíñéhji. Áánélliihyée diibye níjkyéji múnáajpi oke ténehjívú úújétsóóbé lliíñévú o mímóúúvéne dííbyeke o dúúrúváiyónáa oke neébe:

—¡Oke duurúvadíñe! Muurá ámuháduré oo Píívyéébé ñcúve múnáajpi ámuha díñahbémuma dííbyé ihjyú uubálle múnáa meíjcyame íhyaamí pañe íjcyané uwááboju ímí ámuha mecáhcujtsómé meíjcyadu. Áánéllii ihdyu dííbyekéré Píívyéébeke duurúva.

¹⁰ Átsihdyúu idyé oke neébe:

—Tsá múu íñe u cáátúnuháamí páátánutúne. Muurá muhdú téhaamí pañe tene néene lléváhréjuco pájtyeíñe.

¹¹ Ahdícyane óví Píívyéébema ímí íjcyáiýóneri tsúúrámeímyé ímíñeúvú íjcyá dííbyema. Áánetu ihdyu óvi ímityúmé íimillédú íjcyáhi. Ehdúu níjkyéji múnáajpi oke néehíí.

¹² Áané boonétúu idyé Jetsóo oke néehíí:

—¡Muurá lléváhréjuco o tsááiñe! Aabe ó ájcuú pámeekéré muhdú ditye ícyahíjcyáne áhdovu.

¹³ Aabe panévatúré íhtsútuube o íjcyaaabe tapíívyema o íjcyátuube ímichi téhijpi oo páneeré o ípívyéjtsóobe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóíbye.

¹⁴ Ahdícyane maímijyu ditye íjcyáiñe tsaímíyé ícyahíjcyáme. Muurá béhné Jerotsarévu iúújetécooca bohíívú ájcúné uméhe néévá lléeneímye.

¹⁵ Áánetu ímityúmé waabyénu múnáa, íhdícyámema dómácócatsíhijcyámee, dsíjívétso múnáa, níjcyotájteke dúúrúvahíjcyámee, állíu múnáa, íjcyame tsá técoomívú úújetétyúne.

¹⁶ Aane íñe níjkyéji múnáajpikye diéllevu ó wallóo dibye úhdivu íbóhówájtso páneere muhdú pájtyeíñéhjí uuréjuco tácahcújtso múnáake u wáájácútsoki. Muuráhjáa páneere o ípívyéétsóroobe Dabííúvúj tsiiménémúhaabe ó íjcyá tsítsívé mícúruwádú o neébeé. Ehdúu Jetsóo oke néehíí.

¹⁷ Ahdícyane Píívyéébé Apííchó íhjyú uubálle múnáaj téeveri míamúnáake píuváhi. Áhdure Obééjáwuúdú néébe cahcújtso múnáa éhne múúne tsáapí taaba íjcyadu néeme míamúnáake píuváhi. Aane ihdyu óví llééboome itsááne adóvá bohí nujpácyotu áhdóratúne.

¹⁸ Aane íñe tsúuca íhyaamí pañe cáátuvané uwááboju lléébómeke o nées ditye éhniíñevu iijéjuco tsíñehjí íáméjtsótuki. Muurá tehdu méénúmeke Píívyéébe ávyetá íhnáhó ícúbáhraá muhdú téhaamí pañétú tene néhdújuco.

¹⁹ Áhdure idyé téené uwáábójutu tsane wáágóome mémé páacyúiiibye tsúuca pájtyetéme mémeháñe cáátúváháamítu. Aame tsá dííbyé cóomivu úújetétyú íñe íhyaamí pañétú úúbállémeícyoomívu.

²⁰ Aanée diibye íhyaamí pañe dííbyé uwááboju íjcyaaabe néehíí:

—Ímíáané lléváhréjuco o tsááiñe.

Áánélliihyée dííbyeke o néehíí:

—Juúuj, tehdújuco Ávyéjuube Jetsóoj, wa ícúu tsaácoj.

²¹ Aabe ihdyu óví ámúhakye píaabó páijyuváre. Áyu tehdújuco.